

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державна наукова установа

**«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ»**

**ЗБІРНИК
РЕФЕРАТИВ ДИСЕРТАЦІЙ,
НДР ТА ДКР
№ 07'2019**

Київ – 2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації

(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР та ДКР

№ 07' 2019

Видається з квітня 2003 р.

Виходить 12 разів на рік

Київ 2019

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР, від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

Періодичні видання УкрІНТЕІ:

Бюлетень реєстрації НДР та ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці.

Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР – інформація щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник рефератів призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, ЗВО. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується в авторській редакції. В кінці реферату вказано умови розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа, для одержання якого необхідно надіслати лист-замовлення, наведений в кінці збірника та перерахувати відповідну суму на наш розрахунковий рахунок.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

Розрахунковий рахунок УкрІНТЕІ: р/р **312 572 741 97044** в ДКСУ, код ЄДРПОУ 40814998, МФО 820172, ПІН 408149926502

Контакти:

з питань придбання: відділ маркетингових досліджень, презентаційної та видавничої діяльності УкрІНТЕІ, тел./факс: (044) 521-00-39; 521-09-48, e-mail: uintei.ua@gmail.com, sale@uintei.kiev.ua;

з інших питань: відділ створення електронних інформаційних ресурсів УкрІНТЕІ, тел./факс: (044) 521-00-68, e-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 30.06.2019. Формат 60x84 1/8

Ум.-друк. арк. 23,72. Обл.-вид. арк. 21,25. Тир. 30 прим. Зам. 0309

Адреса редакції: вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

02 ФІЛОСОФІЯ

02.31 Філософія і методологія науки

02.07.19.0001/0219U000784

Філософсько-методологічна освіта науковця:

Заключний звіт / Центр гуманітарної освіти Національної академії наук України; Керівник Іщенко Юрій Анатолійович. – ДР 0115U001929. УДК 130.122.

59 с.

Головним і найбільш загальним висновком проведеного наукового дослідження з теми є те, що у філософсько-го співтовариства є величезна можливість зіграти критично важливу і першостепеневу роль у вищій освіті взагалі, і в вищій освіті, передовсім філософській, молодих науковців. Але щоб використати цю можливість потрібен більш широкий погляд на внутрішній історичний, культурний, епістемологічний і концептуальний взаємозв'язок філософії і науки, філософії і освіти, освіти і науки, серцевину якого становить, як доводиться у дослідженні, відповідь на запитання як можливо ефективно навчатись міркуванню за допомоги самих запитань. Звернення до цієї найдавнішої ідеї філософії, і як показує історія культур від східних до західних - освіти та педагогіки, свідчить, що вміння (здатність, мистецтво) ставити запитання та давати на них аргументовані відповіді - достань раціональний процес, для якого можна сформулювати й дефінітивні й стратегічні правила. Результати дослідження теми мають соціальну значущість, яка полягає у розкритті низки соціально-етичних факторів (обґрунтованості норм комунікативної етики, розвитку прикладної етики в організаціях і соціальних інституціях, ділової етики, правових засад біоетики, відстоювання цінностей громадянськості, відкритості, толерантності, свободи, відповідальності, діалогу та ін.), які б упереджували ризики і небезпеки маніпулювання за допомогою гуманітарних технологій, свідомістю людини. Отже, отримані внаслідок дослідження результати носять практичний характер і можуть бути покладені як свого роду експертні знання в основу прийняття й обґрунтування раціональних рішень щодо створення освітньо-філософських ресурсів людського розвитку. Результати даного дослідження вказують на високий рівень можливості та ефективності вчити вмінню розмірковувати (думати, мислити) за допомоги запитань. Вироблення компетентностей та вміння раціонально ставити (за)питання має увійти до курсів і навчальних програм у вигляді чітко сформульованих дефініцій та стратегічних правил навчання.

02.41 Соціальна філософія

02.07.19.0002/0419U001432

Костроміна Ганна Михайлівна. Філософська концептуалізація соціального потенціалу знання у векторі сталого розвитку суспільства: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 21.06.2019.

УДК 141.7:001.101]:316.3 (043.3).

205 с. – Бібліогр.: 251 назв.

У дисертації здійснено філософську концептуалізацію соціального потенціалу знання у векторі сталого розвитку суспільства. Соціально-філософський теоретико-методологічний рівень дослідження знання як соціального феномену в його філософських вимірах в контексті пошуку стратегій розвитку сучасного суспільства дасть змогу розкрити соціальний потенціал знання та забезпечити його використання, перетворити його можливості на дійсний сталий

розвиток суспільства. Соціальний потенціал знання актуалізується через його функціонування в усіх сферах життєдіяльності соціуму і розкривається в процесі його імплементації через інституційні організаційні форми: освіту, науку, інженерію. Але для того, щоб соціальний потенціал знання зміг актуалізуватися, знання має набути категоріальної форми. Знання у формі категорій створює необхідні передумови для самовідтворення і забезпечення суспільного саморозвитку на основі реалізації можливостей і використання наявних у знанні ресурсів. Розвиток науки і продукування теоретичного знання у єдності з освітою та інженерією має отримати випереджальний характер і бути спрямованим у майбутнє, задавати стратегію і відкривати перспективи подальшого розвитку суспільства.

02.07.19.0003/0419U001433

Захаріна Марина Іванівна. Феномен цілісної людини в системі філософсько-релігійних ідей В.В. Зеньковського: соціальний вимір:

Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 21.06.2019.

УДК 111.32:2-18-029:3(092).

202 с. – Бібліогр.: 330 назв.

У дисертації вперше репрезентовано концепцію духовної сутності людини як діяльній цілісності особистості в соціумі у системі філософсько-релігійних ідей В. В. Зеньковського. Розглядаючи широку палітру тематичних ідей проблеми дослідження феномену людини, автором вперше запропоновано комплекс теоретико-методологічних підходів до формування єдиної філософсько-релігійної конструкції, яка поєднує в собі функціонування двох системних проектів - соціального і божественного, а процес їх реалізації та спосіб органічного поєднання забезпечує механізм концептуалізації цілісного людського буття та особистості: він включає реалізацію відносин між Богом і людиною на засадах духовності та свободи волі, тим самим забезпечується поява феномену діяльній цілісної особистості як основи формування цілісної соціальної системи. Обґрунтовується положення, що орієнтація людей у сучасному інформаційному світі досягається тільки завдяки взаєморозумінню особистостей у системі певних соціальних структур буття, які створюються мовою різних національних культур, адже людина взаємодіючі разом із багатьма іншими людьми, які діляться своїми знаннями, пізнає істину. Означені базові положення дисертації доводять унікальність потенціалу соціальної держави в процесі життєтворчого становлення особистості, тому необхідним стає забезпечення умов вільного громадянського вибору, свободи діяльності та соборності як поєднання людей навколо духовного центру.

02.07.19.0004/0419U001454

Данилов Дмитро Анатолійович. Трансформація поняття "дг'яна" у вченні його (історико-філософський аналіз): Дис... к.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 21.06.2019.

УДК 1(540):233-852.5Йог.

205 с. – Бібліогр.: 199 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене осмисленню поняття "дг'яна" у вченні його. Проаналізовано розуміння "дг'яни" у ведійських, епічних, класичних, гатха-йогічних текстах. Виявлено сутність генези цього поняття на матеріалі вищезгаданих текстів. Показано корені поняття "дг'яна" у найбільш ранніх текстах ведійської доби. Зроблено висновки щодо властивостей дг'яна у відношенні до свідомості та впливу на думки.

02.91 Історія філософії

02.07.19.0005/0419U001452

Зіневич Анастасія Сергіївна. Людина і світ в екзистенціальній філософії Г.Марселя та Е.Мінковського: Дис... к.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 21.06.2019.

УДК 141.32:165.62](44)"19".

180 с. – Бібліогр.: 145 назв.

Дисертація є першим у вітчизняній історії філософії дослідженням феноменології й екзистенціальної філософії Ежена Мінковського й першим в історії філософії порівнянням екзистенціальні думки Г.Марселя з думкою Е.Мінковського з метою виявлення спільності витоків і спрямування розвитку інших концепцій контакту людини зі світом. Результати дослідження дозволили об'єднати екзистенціальну думку Г.Марселя та Е.Мінковського в окрему феноменологічну й екзистенціальну традицію.

02.07.19.0006/0419U001453

Нікітіна Зорина Ігорівна. Концепція знання Теофана Прокоповича в європейському історико-філософському контексті: Дис... к.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 21.06.2019.

УДК 001.101-047.27:1(14).

215 с. – Бібліогр.: 194 назви.

У дисертаційній роботі запропоновано розуміння концепції знання Теофана Прокоповича як зразка ранньомодерної філософської думки України в європейському контексті. На основі аналізу оригінальних першоджерел суттєво доповнено уявлення про філософські погляди мислителя після того, як він залишив Києво-Могилянську академію. Проаналізовано схоластичний та модерний впливи на формування концепції знання Теофана Прокоповича та показано ідейний зв'язок останнього з інтелектуальною ситуацією свого часу.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.09 Загальна історія

03.07.19.0007/0519U001139

Мальшина Катерина Володимирівна. Процес відновлення словенського державотворення (1918-1941 рр.): Дис... д.і.н. /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Захищена 27.06.2019.

УДК 340.12(497.12) "1918/1941" (043.3).

548 с.: 6 табл. – Бібліогр.: 1054 назв.

Доведено, що процес відновлення словенського державотворення відбувся наприкінці 1918 р., але не завершилося через нерішучість словенської національно-політичної програми, що обумовлювалося розколом словенського політикуму на течії югославізму та "словенства", що, у свою чергу, корінилося у впевненості словенського народу у своїй "неісторичності". Сукупність зовнішніх та внутрішніх факторів складалася таким чином, що процес словенського державотворення мав "хвильовий" характер: він відновився та прискорювався у часи внутрішньополітичного хаосу - розвалу мультинаціональних державних утворень, у рамках яких жив словенський народ (Австро-Угорщина, Королівство СХС / Югославія), в умовах посилення зовнішньої загрози на всьому протязі словенського північного кордону з боку держав, створених мовно неспорідненими народами (італійцями, австрійцями, угорцями), на тій (більшій) частині словенських земель, які стали складовою держави, спільної зі спорідненими слов'янськими народами (хорватами і

сербами). В умовах стабільного існування у мультинаціональних державах з авторитарним режимом процес словенського державотворення уповільнювався. Визначені "вікна можливостей" для розвитку словенського державотворення у 1918, 1927-1929, 1939-1940 і 1941 рр.

03.07.19.0008/0419U001332

Гула Сергій Анатолійович. Функціонування радянських органів державної безпеки на Поділлі (1928-1938 рр.): Дис... к.і.н. /Інститут історії України. – Захищена 31.05.2019.

УДК 351.74 (477.43/.44) "1928/1938".

265 с. – Бібліогр.: 696 назв.

У дисертаційній роботі на основі опрацювання значного масиву архівних матеріалів та опублікованих джерел досліджено функціонування радянських органів державної безпеки на Поділлі. Уперше комплексно розкрито територіальну й штатну структуру місцевих органів ДПУ-НКВС. Продемонстровано, яким чином стандартна штатна структура чекістських органів адаптувалася в регіоні залежно від його специфіки. Проаналізовано кадрове забезпечення каральних структур і сформовано узагальнений соціально-психологічний портрет співробітника - "чекіста". Схарактеризовано взаємовідносини органів держбезпеки з партійно-радянськими органами в системі управління Подільським регіоном, що дало змогу розкрити проблему використання потенціалу радянських спецслужб в реалізації сталінської політики на периферії. У дослідженні висвітлено особливості здійснення органами ДПУ-НКВС репресивної політики радянської влади і визначено основні методи їхньої діяльності. Виокремлено і класифіковано типи поведінки та реакції населення Поділля на діяльність органів держбезпеки.

03.07.19.0009/0419U001465

Мосієнко Олександр Вікторович. Російська та австро-угорська пропаганда на Південно-Західному фронті в 1914-1917 рр: Дис... к.і.н. /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Захищена 27.06.2019.

УДК 94 (470+439.5+477):32.019.5"1914/1917".

240 с. – Бібліогр.: 289 назв.

У дисертації викладено результати дослідження інформаційного протистояння між Російською та Австро-Угорською імперіями на українських землях під час Першої світової війни. Проаналізовано пропагандистську роботу в роки Першої світової війни на Південно-Західному фронті, визначено характерні риси та особливості пропаганди обох імперій. Виокремлено такі завдання пропаганди як формування позитивного образу власної держави, негативного образу ворога. Виділені окремі групи адресатів пропаганди, зокрема військових, цивільне населення та військовополонених. Простежено прорахунки та досягнення Російської та Австро-Угорської імперій у сфері пропаганди. Акцентовано увагу на українському контексті пропагандистської кампанії 1914-1917 рр.

03.07.19.0010/0419U001485

РИМАР ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ІІІ ІНТЕРНАЦІОНАЛУ В 1935-1943 РР: Дис... к.і.н. /Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. – Захищена 04.07.2019.

УДК 94: 327.323.3"1935/1943"(043.3).

264 с. – Бібліогр.: 387 назв.

Дисертація присвячена дослідженню питання стратегії й тактики ІІІ Інтернаціоналу(Комінтерну) протягом 1935-1943 рр. У роботі на основі аналізу історіографії та джерельної бази проблеми комплексно досліджено процеси, по-

в'язані з виникненням, процесом функціонуванням та змінами дискурсивних моделей Комінтерну, що перебував під значним впливом та контролем ЦК ВКП(б) та особисто Й. Сталіна. Простежено діяльність урядів народного фронту у Франції та Іспанії в рамках дискурсивної моделі 1935-1939 рр., вплив рішень VII Конгресу Комінтерну на їхню діяльність, окреслено схожі й відмінні риси в їхній діяльності, підсумки роботи для національних компартій тощо. Охарактеризовано наслідки репресій в апараті Комінтерну та в бюро деяких іноземних компартій у рамках політики та практики Великого терору в СРСР у 1936-1938 рр. Виявлено характерні особливості в діяльності Комінтерну протягом першого етапу Другої світової війни, причини та наслідки зміни дискурсивної моделі в діяльності секцій III Інтернаціоналу упродовж 1939-1941 рр., еволюцію у відносинах між СРСР та Німеччиною, вплив цих відносин на діяльність європейських компартій. Проаналізовано зміни в стратегії й тактиці Комінтерну протягом 1941-1943 рр., особливості функціонування апарату Комінтерну та Відділу друку та пропаганди в умовах німецько-радянської війни. Охарактеризовано основні підсумки діяльності III Інтернаціоналу, причини його розпуску та роль у цьому процесі Й. Сталіна.

03.19 Історія окремих країн

03.07.19.0011/0419U001434

Войнаровський Андрій Миколайович. Поділля в системі торговельно-економічних зв'язків євро-азійського простору (1362 - 1647 рр.): Дис... к.і.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 94 (477.43/44): 339(4)(5) "1362/1647" (043.3).
270 с. – Бібліогр.: 365 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню проблеми ролі Поділля в системі торговельно-економічних зв'язків євро-азійського простору протягом 1362 - 1647 рр. Проаналізовано стан наукового висвітлення проблеми та репрезентативність її джерельної бази, окреслено методологічну основу, у якій помітне місце відводиться теорії прикордоння. Розкрито етапи запровадження і поширення на Поділлі форм землеволодіння, а також висвітлено європейські та азійські фактори, які на них впливали. Визначено особливості розвитку землеробства і тваринництва Східного і Західного Поділля, окреслено специфіку подільських промислів як допоміжних складових економіки регіону. Встановлено важливість подільських міст як центрів зовнішньої і внутрішньої торгівлі, проаналізовано організаційно-правові та функціональні принципи ремісничо-цехового виробництва, ремісничу специфіку частин Подільської землі. З'ясовано, що зовнішньополітичні фактори євро-азійського простору впливали на формування напрямків подільської торгівлі. Проаналізовано внутрішню торгівлю, її періодичність і форми організації. Охарактеризовано головні напрямки зовнішньої торгівлі Поділля, визначено особливості товаропотоку і співпраці на прикордонні.

03.07.19.0012/0419U001435

Савченко Олексій Олександрович. Українсько-татарські політичні взаємини і соціальні комунікації у XVI - на початку XVIII ст: Дис... к.і.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 94:327(=512.145)(=161.2)"15/17"(043.3).
272 с. – Бібліогр.: 540 назв.

Дисертація присвячена комплексному аналізу різних форм політичних взаємин та соціальних комунікацій українського і татарського населення у XVI - на початку XVIII ст. На основі архівних та опублікованих джерел проаналізова-

но політику татарського осадництва на землях Волині, Поділля, Київщини, Галичини. Визначено правове становище, соціальну структуру, локалізацію татар-осадників та розроблено карту їх розселення у цих регіонах. Прослідковано участь підрозділів службових і кримських татар в політичних та військових подіях Української революції XVII ст. Розкрито вплив цих подій на міграцію татарського населення та османське підданство татар-осадників і українських козаків в останній третині XVII ст. Окреслено групи слов'янського населення з українських земель в Кримському ханстві. Проаналізовано особливості їх становища та характер конфесійної політики Бахчисарая. Встановлено місце козацьких підрозділів у війську держави Гіреїв.

03.07.19.0013/0219U000832

Соціально-політичний розвиток Сирії другої половини XX - початку XXI ст. та передумови сирійської кризи: Заключний звіт /Державна

установа "Інститут всевітньої історії Національної академії наук України"; Керівник Ветринський Ігор Михайлович. – ДР 0117U006158. УДК 94(100):(569.1)"XX/XXI"ст.

79 с.

Об'єкт дослідження - сучасна система міжнародних відносин. Мета роботи полягає у дослідженні ключових внутрішніх і зовнішніх чинників політичного та соціально-економічного розвитку Сирійської Арабської Республіки, що призвели до сучасної сирійської кризи. Теоретико-методологічну базу дослідження складають порівняльно-історичний, структурно-функціональний, системний і контент-аналітичний методи, що використовуються у різних комбінаціях і пропорціях відповідно до конкретних дослідницьких завдань. Основну увагу приділено особливостям історичного розвитку регіону в цілому та Сирійської республіки, зокрема. Проаналізовано культурний, етнічний, релігійний та інші чинники, що вплинули на соціокультурні процеси Близького Сходу. У результаті дослідження розроблені нові теоретичні положення щодо витоків та природи основних соціокультурних трансформацій регіону. Розглянуто особливості історичного та соціокультурного розвитку Сирії зі стародавніх часів до XX століття; Проаналізовано трансформацію політичних та соціально-економічних процесів у Сирії протягом XX та на початку XXI ст. Визначено ключові внутрішні і зовнішньополітичні чинники виникнення та поглиблення сирійської кризи. Досліджено природу сучасної сирійської кризи та можливі перспективи її розв'язання.

03.07.19.0014/0219U000912

Європейська та євразійська парадигми інтеграції як фактор трансформації пострадянського простору: Заключний звіт /Державна

установа "Інститут всевітньої історії Національної академії наук України"; Керівник Бульвінський Андрій Григорович. – ДР 0117U002496. УДК 327+339.924(47+57).

240 с.

З'ясовано концептуальне наповнення європейської та євразійської парадигм інтеграції на пострадянському просторі. Проаналізовано перспективи еволюції пострадянського простору на основі аналізу сучасних глобальних геополітичних трансформацій. Встановлено регіональні особливості процесів трансформації на пострадянському просторі. Розкрито основні етапи євразійської інтеграції. Проаналізовано вплив основних міжнародних акторів (ЄС, США, Росії, КНР) на процеси трансформації пострадянського простору. З'ясовано характер впливу інтеграційних процесів на перебіг, характер, зміст і спрямованість процесів перетворень у пострадянських країнах. Запропоновано концептуально нове бачення ролі України у процесах трансформації постра-

дянського простору.

03.41 Археологія

03.07.19.0015/0219U000919

Подесення в історії України: історико-археологічний аспект: Заключний звіт /Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.Г. Шевченка; Керівник Моця Олександр Петрович. – ДР 0118U001467. УДК 902/904 (351.853).

69 с.

Проект спрямований на охоплення історичних та археологічних досліджень Подесення, що включає проведення круглих столів, семінарів, археологічних експедицій та видання наукового збірника статей присвяченим історичним проблемам у Подесенні. Проведення археологічних досліджень на Виповзівському та Седнівському археологічних комплексах, організація звітної наукової конференції по археологічним дослідженням в Чернігівській області. Аналіз архівних матеріалів та обробка археологічних артефактів. Підготовка матеріалів публікацій до друку. Здійснено аналіз матеріалів по темі дослідження в бібліотеках, фондах музеїв та заповідників (Обласний історичний музей ім. В.В. Тарновського, підготовлено до друку наукові статті у фахових виданнях України. Проведено роботу над обробкою археологічних артефактів за наслідками розкопок Виповзівського та Седнівського археологічного комплексу IX - X, XII ст. Підготовлено макет наукового збірника "Подесення в історії України: історико-археологічний аспект".

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.07.19.0016/0519U001113

Філас Віктор Миколайович. Живопис та графіка як джерело з історії Південної України останньої чверті XVIII - середини XIX ст: Дис... д.і.н. /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Захищена 30.05.2019.

УДК 94(477.7):930 "17/18".

531 с.: 60 іл. – Бібліогр.: 1173 назв.

У дисертації, що носить міждисциплінарний характер, досліджено твори живопису та графіки як джерела з історії південноукраїнського регіону останньої чверті XVIII - середини XIX ст. У дослідженні проаналізовано стан наукового дослідження творів живопису та графіки. Розкрито шляхи формування візуальних джерел у формі творів живопису та графіки. Охарактеризовано особливості накопичення та зберігання джерел у музеях, бібліотеках, архівах та аукціонах. Визначено основні етапи та особливості тиражування, репродукування та форми каталогізації творів живопису та графіки. Проведено класифікацію джерел за формою вираження, особливістю інформації, що вони відображають, та жанровою належністю. З'ясовано структуру сюжетів творів живопису та графіки і визначено особливості їх формування. Здійснено аналіз назв творів живопису та графіки як історичного джерела. Проведено атрибуцію джерел за їх сюжетним наповненням, авторством та відповідністю назви.

03.07.19.0017/0219U000860

Українсько-російські взаємини в археографічній та архівно-документальній спадщині українських зарубіжних громадсько-політичних та культурних діячів кінця XIX - першої половини XX століття: Заключний звіт /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Керівник Маврін Олександр олександрович. – ДР 0115U005245. УДК 93:930.25[(477)+(470+571)]"18/19.

74 с.

Дослідження, археографічне опрацювання та впровадження в науковий обіг матеріалів, пов'язаних з українсько-російськими взаєминами в археографічній та архівно-документальній спадщині українських зарубіжних громадсько-політичних та культурних діячів кінця XIX - першої половини XX століття

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.07.19.0018/0219U000765

Розробка механізму державного регулювання вимушеної внутрішньої міграції: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет"; Керівник Швець Ірина Борисівна. – ДР 0117U000670. УДК 314.15.045. 207 с.

Узагальнено наукові та теоретичні підходи до вирішення проблеми регулювання внутрішньої вимушеної міграції. Здійснено оцінку обсягів, напрямів та структури вимушеної внутрішньої міграції у взаємозв'язку з територіально-географічними особливостями регіонів та міст-реципієнтів. Досліджено вплив вимушеної внутрішньої міграції в Україні на структурні зміни у регіональних економічних системах. Розроблено динамічну модель прогнозування регіональних демографічних процесів внаслідок внутрішньої вимушеної міграції. Запропоновано механізм державного регулювання внутрішньої вимушеної міграції та сценарно-динамічну модель визначення її впливу на розвиток держави та суспільства.

05.07.19.0019/0219U000835

Коригування Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018-2020 роки: Заключний звіт /КНДУ "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович. – ДР 0118U006468. УДК 314.17, 351.84.

328 с.

Об'єкт дослідження: економічний та соціальний розвиток м. Києва. Мета роботи: коригування Програми економічного і соціального розвитку міста Києва на 2018–2020 роки за результатами поточного стану та тенденцій соціально-економічного розвитку м. Києва і для забезпечення складання бюджету міста Києва на відповідний бюджетний період (2019–2020 роки). Результат проведених робіт: здійснено коригування Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2018–2020 роки, зокрема, уточнено: основні тенденції та прогнозні показники соціально-економічного розвитку м. Києва за результатами роботи у 2017–2018 роках. Новизна – комплексний аналіз соціально-економічного розвитку міста; актуалізація програмного документу, який включає комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів щодо соціально-економічного розвитку міста Києва у 2018–2020 роках, спрямованих на досягнення цілей Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року (в новій редакції), з визначенням їх очікуваних результатів.

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.01 Загальні питання економічних наук

06.07.19.0020/0219U001233

Дослідження міжнародного досвіду визначення домінуючого становища двох і більше суб'єктів господарювання на відповідному ринку: Заключний звіт /Центр комплексних дослід-

джен з питань антимонопольної політики; Керівник Філюк Галина Михайлівна. – ДР 0118U000011. УДК 33.012.434.

554 с.

Об'єкт дослідження: система економічних відносин, які виникають між суб'єктами господарювання на релевантному ринку з приводу встановлення колективного домінування та зловживання ним. У роботі досліджено теоретичні засади визначення колективного домінуючого становища. Охарактеризовано міжнародний досвід визначення домінуючого становища двох і більше суб'єктів господарювання на відповідному ринку. В роботі наведено методичні рекомендації щодо визначення колективного домінуючого становища суб'єктів господарювання на релевантному ринку, а також проаналізовано інструменти виявлення/доведення колективного домінуючого становища на ринку. За результатами дослідження підготовлено матеріали щодо оцінки стану зловживання колективним домінуючим становищем на відповідному ринку, які можуть використовуватись органами Антимонопольного комітету України при прийнятті рішень щодо напрямів формування та реалізації конкурентної політики, при підготовці методичних та інформаційних документів для органів державної влади. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.07.19.0021/0219U001422

Теорія і практика формування фахової компетентності з дизайну у студентів вищих мистецьких навчальних закладів: Заключний звіт /Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука; Керівник Чирчик Сергій Васильович. – ДР 0116U008692. УДК 378.14:72.012.

36 с.

Мета науково-дослідної роботи: теоретичні і практичні засади формування фахової компетентності майбутніх бакалаврів з дизайну; обґрунтування та розробка методологічних засад професійної підготовки майбутніх дизайнерів у вищих мистецьких навчальних закладах України з урахуванням євроінтеграційних фахових орієнтирів. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі Київського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Мистецького інституту художнього моделювання і дизайну імені Сальвадора Далі, Інституту реклами. Основні результати дослідження впроваджені у практику професійної підготовки дизайнерів в Інституті мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, Інституті реклами, Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка, КДАДПМД імені Михайла Бойчука. Результати дослідження впроваджені в освітній процес з метою якісної професійної підготовки студентів вищих мистецьких навчальних закладів, а також у процесі стажування і післядипломної освіти викладачів вищих мистецьких закладів у дизайн-освітньому середовищі України.

06.04 Політична економія

06.07.19.0022/0219U001223

Наукове обґрунтування та експертиза проектів нормативно-правових актів з питань розвитку соціальної сфери України: Заключний звіт

/Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Ільчук Л.І. – ДР 0118U003502. УДК 330.

153 с.

Метою дослідження є наукове обґрунтування та експертиза нормативно-правових актів з питань розвитку соціальної сфери України. Предметом дослідження є проведення

науково-експертної оцінки нормативно – правових актів щодо розвитку соціальної сфери України. Об'єктом дослідження є нормативно-правові акти з питань розвитку соціальної сфери України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.07.19.0023/0519U001115

Лазебник Юлія Олександрівна. Методологічні засади статистичного оцінювання якості зайнятості: Дис... д.е.н. /Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Захищена 13.06.2019.

УДК УДК [331.21:331.5-021.4]:001.8.

467 с.: 81 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 538 назв.

У роботі обґрунтовано використання системи класифікацій для статистичного оцінювання якості зайнятості. Запропоновано застосування класифікації видів діяльності та продукції сектору "Контент та інформаційні медіа" для аналізу впливу інформаційного чинника на якість зайнятості. Сформовано систему статистичних показників оцінювання якості зайнятості в Україні. Визначено показники якості зайнятості у неформальному секторі економіки, запропоновано до використання блок статистичних показників інформаційно-комунікаційних технологій у сфері охорони здоров'я. Розроблені програмно-методологічні засади удосконалення національної системи спостереження щодо травматизму на виробництві. Висвітлені особливості статистичного оцінювання професійної захворюваності. Удосконалені програмно-методологічні та організаційні засади проведення моніторингу якості зайнятості в Україні. Проведено багатомірне оцінювання якості зайнятості за регіонами України та якості роботи на підприємствах за видами економічної діяльності на основі розроблених інтегральних індексів. За результатами проведеного оцінювання диференційовано рівень якості зайнятості та проведено порівняльний аналіз із країнами ЄС.

06.07.19.0024/0219U000834

Формування фінансово-економічної системи управління в сучасних ринкових умовах: Заключний звіт /Чернігівський національний технологічний університет; Керівник Андросенко Олена Олексіївна. – ДР 0112U003284. УДК УДК 338.242-043.83:[657.6+65.011.47](477).

194 с.

1. Об'єктом дослідження є процеси відображення тенденцій і перспектив розвитку фінансово-економічної системи національної економіки та організації обліку, аналізу і аудиту на підприємствах різних галузей економіки. Предметом дослідження є сукупність науково-теоретичних, методичних та практичних аспектів розвитку фінансово-економічної системи національної економіки та основ обліку, аналізу і аудиту діяльності підприємств різних форм власності та галузей економіки. Метою НДР є дослідження різних поглядів вчених на напрямки розвитку фінансово-економічної системи національної економіки, сучасного стану, проблем та перспектив розвитку обліку, аналізу і аудиту в Україні; визначення існуючих проблем та розробка наукових і практичних рекомендацій щодо їх удосконалення з урахуванням розвитку ринкових відносин в Україні. Теоретичною та методологічною основою роботи стали положення світової економічної науки, законодавчі акти, нормативно-правові документи, фундаментальні праці вітчизняних і зарубіжних учених, загальнонаукові методи пізнання. Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці окремих елементів теоретико-методологічних засад щодо тен-

денцій та перспектив розвитку фінансово-економічної системи національної економіки, фінансово-економічної стратегії розвитку регіонів України, фінансово-економічного інструментарію управління підприємством, сучасного стану, проблем та перспективи розвитку обліку, аналізу і аудиту підприємств різних форм власності та галузей економіки. Основними здобутками є: визначено сутність, складові та базові передумови запровадження постійної системи моніторингу фінансової безпеки діяльності суб'єктів господарювання та удосконалено процедуру її формування; окреслено особливості перманентного генерування в межах інформаційного й економічного простору інноваційних змін щодо нарощування внутрішнього потенціалу розвитку в регіонах; обґрунтовано вибір та запропоновано до використання теоретичних моделей, що розглядають вплив облікової ставки на зростання економіки; обґрунтовано та удосконалено підходи щодо визначення основного інструменту для вироблення управлінського рішення; досліджено категорії "зобов'язання", "заборгованість", "розрахунки" та сформульовано їх трактування і зв'язки; розроблено модель процесу впровадження інформаційної системи облікового забезпечення управління витратами, що включає три ключові блоки: аналіз процесів підприємства, розробка внутрішніх регламентів та впровадження системи управління витратами; роблено інформаційну модель автоматизованого аудиту ефективності діяльності підприємства; визначено та запропоновано до використання напрямки розвитку й удосконалення системи обов'язкового медичного страхування. обґрунтовано дотримання принципу бухгалтерського обліку "повне висвітлення" при складанні фінансової звітності; обґрунтовано доцільність застосування коефіцієнтів ліквідності для аналізу ліквідності активів страховика, та модифіковано їх з метою врахування особливостей страхової справи; досліджено існуючі підходи до оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств та визначено шляхи розвитку існуючої системи оподаткування; розроблено уніфіковану узагальнюючу форму для розрахунку частки сільськогосподарської продукції, як додаток до декларації платника єдиного податку 4 групи.

06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини

06.07.19.0025/0219U001221

Практичний аспект оцінювання якості обслуговування отримувачів соціальних послуг, які перебувають у складних життєвих обставинах, за місцем проживання: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Давидюк О.О. – ДР 0118U003500. УДК 364.45.

168 с.

Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо практичних підходів до оцінювання якості надання соціальних послуг сім'ям/особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, за місцем проживання. Об'єктом дослідження є соціальні послуги, що надаються сім'ям/особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, за місцем проживання. Предметом дослідження є методичні та практичні підходи до оцінювання якості соціальних послуг, що надаються за місцем проживання. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи

06.07.19.0026/0519U001135

Іжевський Павло Григорович. Управління мережевою взаємодією в бізнес-системах та бізнес-процесах підприємств АПК: Дис... д.е.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 06.06.2019.

УДК 334.7:005.72]:338.436 (043.3).

471 с.: 32 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 429 назв.

Дисертацію присвячено формуванню теоретико-методологічних основ і розробленню науково-методичних і практичних рекомендацій для підвищення ефективності управління мережевою взаємодією в бізнес-системах і процесах агропромислового сектору національної економіки. На основі аналізу ключових положень теорії конкуренції в частині, що стосується факторів конкурентоспроможності економічних систем - обґрунтовано, що в умовах глобалізації конкурентоспроможність економічних систем суттєво залежить від розвитку міжгалузевих інтеграційних процесів, які можуть здійснюватися у формі мережевої взаємодії статичного або динамічного характеру, розширюючи ресурсні й ринкові можливості споріднених галузей у розвитку продуктів, технологій і ринків, збільшуючи тим самим потенціал кількісного зростання і якісного розвитку системи в цілому.

06.07.19.0027/0419U001446

Леськів Ігор Юрійович. Інноваційно-інвестиційний розвиток ринку м'яса та м'ясної продукції: Дис... к.е.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 07.06.2019.

УДК 338.439.5:637.5:658.589:330.322(477)71.

181 с.: 34 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 166 назв.

У дисертації досліджено теоретичні, науково-методичні та практичні аспекти удосконалення інноваційно-інвестиційного механізму формування і розвитку ринку м'яса та м'ясної продукції. Запропоновано методику наукового дослідження та удосконалено теоретико-методичний підхід до формування інноваційно-інвестиційного механізму з врахуванням поєднання ключових елементів ринкового механізму та особливостей державного регулювання.

06.07.19.0028/0419U001447

Оганесян Валерік Самвелович. Організаційно-економічний механізм Забезпечення розвитку ринку продукції вівчарства: Дис... к.е.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 06.06.2019.

УДК 338.43:636.32/:338:439.5(477).

214 с.: 50 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 177 назв.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню теоретико-методичних засад і положень та практичних рекомендацій щодо функціонування організаційно-економічного механізму із забезпеченням ефективного розвитку ринку продукції вівчарства.

06.07.19.0029/0219U001032

Інклюзивність як ключовий аспект створення засад для нової якості економічного зростання України: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Бобух Ірина Миколаївна. – ДР 0117U006159. УДК 330.341(477).

139 с.

Об'єкт дослідження - становлення інклюзивності як ключового аспекту формування засад для нової якості економічного зростання України в рамках глобальних Цілей сталого розвитку. Мета дослідження - на основі визначення аспектів впливу політики інклюзивності на економічне зростання розробити концептуальні положення щодо ідентифікації економічного потенціалу більш повної залученості виключених елементів/груп в економіку країни і обґрунтувати рекомендації щодо реалізації державної політики, спрямованої на досягнення цілей інклюзивного розвитку національної економіки з урахуванням кращих світових практик. Результати дослідження розроблено теоретичне підґрунтя дослідження інклюзивності як ключового аспекту створення засад для нової якості економічного зростання України з урахуванням глобальних Цілей сталого розвитку; обґрунтовано визначення інклюзивного зростання як концепції, яка акцентує увагу на забезпеченні рівного доступу до ринків, ресурсів, неупередженому регуляторному середовищі для різних соціальних груп, справедливих можливостях економічних учасників під час економічного зростання, вигодах для всіх верств суспільства (передбачає, зокрема, створення можливостей, участь у розподілі вигод від розвитку і у прийнятті рішень); обґрунтовано, що найбільший потенціал для формування інклюзивного суспільства та забезпечення економічного зростання в Україні знаходиться на перетині двох Цілей сталого розвитку - Ціль 8 визначає економічні завдання, а Ціль 5 визначає ключовий вектор інклюзії, оскільки залучення жінок та розширення їхніх економічних можливостей дозволить реалізувати незадіяний потенціал і створити умови для нової якості економічного зростання; на основі аналізу рамкових умов, національних політик, а також світових трендів, точкою зростання визначено сектор ІКТ, а найвагомішим потенціалом для підвищення інклюзії з метою досягнення економічного зростання - подолання гендерних розривів на ринку праці; з урахуванням принципів інклюзивності обґрунтовано напрями удосконалення процесу моніторингу реалізації адаптованих для України ЦСР та розроблено рекомендації щодо покращення системи моніторингу цього процесу в Україні, в рамках яких запропоновано розширити перелік ключових індикаторів за завданням "Розширення економічних можливостей жінок" у рамках цілі "Гендерна рівність" наступними індикаторами: частка жінок у сферах діяльності з високим експортним потенціалом; частка жінок - студентів ІТ-спеціальностей; частка жінок-абітурієнтів ІТ-спеціальностей; визначено взаємозв'язок інклюзивності та Цілей сталого розвитку (ЦСР) який проявляється в тому, що основні зусилля, як по досягненню ЦСР так і по розбудові інклюзивного суспільства зосереджуються на трьох векторах: соціальна сфера (в центрі - людина), економічна (сталий та збалансований розвиток, відповідальне споживання) та екологічна (природне середовище); за результатами латентно-семантичного аналізу ідентифіковано вісім цілей - це 1, 4, 8-11, 16, 17 - в яких інклюзивність проявляється прямо, а в інших інклюзивність проявляється опосередковано; на основі авторських підходів дослідження виявлено, що: кількість жінок, які здають математику у якості профільного ЗНО, коливається у межах 42-43%, проте питома вага жінок, які подають документи на ІТ-спеціальності, є майже у 2 рази нижчим (близько 24%), питома вага жінок серед зарахованих абітурієнтів дорівнює близько 22%. Встановлено, що співвідношення між кількістю прийнятих на перший курс та поданих до ЗВО заяв для чоловіків і жінок є приблизно однаковим і становить 1:10 в цілому для всіх спеціальностей, що свідчить про рівні можливості та здібності серед жінок та чоловіків освоювати ІТ спеціальності, тобто, технічна специфіка не є причиною дисбалансів на ринку праці. Виявлено, що гендерні диспропорції серед абітурієнтів та студентів ІТ-спеціальностей перетікають у

гендерну нерівність на ринку праці у сфері ІТ в Україні; обґрунтовано, що гендерна нерівність на ринку праці у високооплачуваних сферах економічної діяльності, зокрема ІТ, в Україні має свої особливості й глибоке коріння і формується на етапі виховання та навчання у школах, тому більш детальне дослідження потребують результати ЗНО у гендерному розрізі за спеціальностями, які релевантні до ІТ-спеціалізації, та виявлення причин формування гендерних деформацій на ранніх етапах - навчання у школі та вибору спеціалізації в університеті. Наукова новизна й результати роботи полягають у системній характеристиці інклюзивності як ключового аспекту створення засад для нової якості економічного зростання України з урахуванням глобальних Цілей сталого розвитку й розробці теоретичного підґрунтя подальшого дослідження реалізації глобальних Цілей сталого розвитку в Україні з метою створення передумов для інклюзивного зростання. Впровадження отриманих результатів НДР здійснено у вигляді пропозицій, та аналітичних матеріалів, підготовлених для Міністерства фінансів України, для Офісу з просування експорту, а також теоретичних розробок, які були використані при викладанні дисципліни "Фінанси" кафедрою фінансів КНЕУ імені Вадима Гетьмана

06.07.19.0030/0219U001231

Дослідження тенденцій змін стану конкурентного середовища в економіці України у 2017 році: Заключний звіт /Центр комплексних досліджень з питань антимонопольної політики; Керівник Каракулова Ірина Станіславівна. – ДР 0118U000009. УДК 338.12:339.13.

173 с.

Об'єкт дослідження: загальнодержавні та регіональні ринки, виділені за видами економічної діяльності. У науково-дослідній роботі проаналізовано динаміку зміни рівня концентрації галузевих ринків на загальнодержавному рівні; здійснено групування вітчизняних галузевих ринків за рівнем їх конкурентності; проаналізовано вплив регуляторної політики держави на діяльність підприємств, а також чинників, які призводять до нерівних умов конкуренції суб'єктів господарювання, наявності проявів недобросовісної конкуренції. Представлена оцінка впливу різних факторів, що спонукають до відмови від участі у публічних закупівлях, проаналізовано становлення системи контролю державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні. Результатом науково-дослідної роботи є інформаційно-аналітичні матеріали щодо стану конкурентного середовища в економіці України у 2017-2018 рр. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.07.19.0031/0519U001145

Свидрук Ірена Ігорівна. Концептуально-методологічні засади становлення креативного менеджменту в Україні в умовах глобалізації та постіндустріалізації: Дис... д.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 02.07.2019.

УДК 336.221.4:330.34.

489 с.: 61 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 484 назви.

Об'єкт: процеси становлення і розвитку креативного менеджменту на всіх рівнях ієрархічної побудови вітчизняної економічної системи за умов глобалізації та постіндустріалізації. Мета: розробка та обґрунтування теоретико-методологічних та науково-прикладних засад, що визначають концептуальну платформу формування процесів ста-

новлення креативного менеджменту в Україні у період глобалізаційних і постіндустріалізаційних трансформацій світового економічного простору. Методи: статистичні (групування і динамічний аналіз), критеріально-індикативний, SWOT-аналіз, індексний, прогностичний, ретроспективний аналіз, методи візуалізації досліджень, емпіричні (контент-аналіз, соціологічний і експертний), економіко-математичні (кореляційно-регресійний аналіз), методи моделювання економічних процесів. Запропоновано: концептуальні засади структурування креативного менеджменту на всіх рівнях ієрархії економічної системи як адитивної моделі; логічну схему побудови стратегії технологічного прориву економічної системи з покроковим розгалуженням цілей розвитку та методів їх досягнення; засади інституційного регулювання креативного розвитку економічної системи; економіко-правовий механізм розвитку приватно-державного партнерства у сфері науково-технічних ініціатив. Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

06.56 Суспільно-економічна структура

06.07.19.0032/0419U001470

Мороз Світлана Геннадіївна. Регуляторна політика розвитку малого підприємництва в Україні: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 01.07.2019.

УДК 338.242:334.

257 с.: 21 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 147 назв.

Об'єкт: процес розвитку малого підприємництва. Мета: розробка теоретико-методичних і прикладних засад формування і реалізації регуляторної політики розвитку малого підприємництва в Україні. Методи: синтезу і системного аналізу; статистично-економічного аналізу та компаративний; групувань, логічного аналізу, стратегічного менеджменту; системного аналізу; аналітико-прогнозних розрахунків. Запропоновано: удосконалені: методичний підхід до стратегічного планування і реалізації державної регуляторної політики, методу оцінювання регуляторної політики, методичний підхід до формування складу елементів системи реалізації державної регуляторної політики розвитку малого підприємництва; структурно-функціональну модель регуляторної політики у сфері розвитку малого підприємництва; інструментарій державної регуляторної політики розвитку малого підприємництва. Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут

06.07.19.0033/0519U001128

Кальницька Марина Анатоліївна. Стратегія та механізм системної модернізації соціальної сфери економіки України: Дис... д.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 11.06.2019.

УДК 330.342.146 [477].

426 с.: 45 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 196 назв.

Об'єкт: процеси модернізації соціальної сфери національної економіки. Мета: розробка теоретико-методологічних і методичних основ формування та реалізації стратегії і механізмів системної модернізації соціальної сфери України. Методи: логічного узагальнення, групування, аналізу і синтезу, науковий метод статистичного аналізу і розрахунку, економіко-математичного прогнозування, теоретичного узагальнення, стратегічного менеджменту, системного підходу. Запропоновано: детермінанти системи соціальної сфери; теоретико-методологічні положення системної модернізації соціальної сфери як комплексної державної політики; методологічні засади стратегування

державної політики модернізації соціальної сфери в системі збалансованого та узгодженого соціального й економічного розвитку держави; методичний інструментарій оцінювання рівня розвитку соціальної сфери держави. Сфера використання: Міністерство соціальної політики України.

06.07.19.0034/0219U001128

Актуарне оцінювання перспектив запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування: Заклучний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Коцюба О.В. – ДР 0118U003466. УДК 330.59:369:519.2:519.8.

43 с.

Напрацьовано методологічні підходи та надано актуарну оцінку перспектив запровадження накопичувальної системи пенсійного страхування (у т.ч. накопичувальних професійних пенсійних програм) Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка

06.07.19.0035/0519U001154

Жученко Андрій Михайлович. Концептуальні засади сталого розвитку регіонів України в умовах глобалізації: Дис... д.е.н. /Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. – Захищена 06.06.2019.

УДК 331.5 :353 : 005.591.3 : 005.591.46 (477) (043.3).

316 с.: 16 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

Об'єкт дослідження: є динамічні особливості сучасних регіональних соціально-економічних процесів з їх векторизацією на досягнення стратегічних цілей сталого розвитку в умовах глобалізації; мета дослідження: обґрунтування теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо формування й реалізації концепції сталого розвитку в регіонах України в умовах активізації глобалізаційних процесів; теоретичні і практичні розробки: визначено сутність, властивості і характер забезпечення економічного зростання; вироблено логіку поняття сталій розвиток регіону та обґрунтовано конструкцію факторів його забезпечення; уточнено теоретико-методологічні положення, що концептуально відображають сталій розвиток регіонів; обґрунтовано передумови розробки концепцій сталого розвитку територій; визначено критерії та параметри забезпечення сталого розвитку регіонів; удосконалено методичний підхід та інструментарій до оцінки сталого розвитку регіону; узагальнено проблематику розвитку регіонів України; виокремлено критерії подолання кризових явищ економіки в системі забезпечення сталого регіонального розвитку; узгоджено напрями формування регіонального ресурсу й потенціалу до розвитку інтеграційних між-регіональних комплексів; сформовано шляхи раціоналізації природно-ресурсного потенціалу регіону; ступінь упровадження: ЗТПП, Департамент регіонального розвитку Житомирської обласної державної адміністрації, Департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації; сфера використання: регіональна економіка.

06.07.19.0036/0519U001155

Переверзева Анна Василівна. Комплексний розвиток людських ресурсів територіальних громад: регіональний вимір: Дис... д.е.н. /Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. – Захищена 05.06.2019.

УДК 331.5 :353 : 005.591.3 : 005.591.46 (477) (043.3).

410 с.: 73 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 196 назв.

Об'єкт дослідження: процес комплексного розвитку та формування системи колективної взаємодії людських ресурсів території; мета дослідження: розробка теоретико-методологічних засад комплексного розвитку людських ресурсів територіальних громад та практичних рекомендацій щодо їх запровадження в регіонах України; новизна: розкрито сутність і зміст поняття "людські ресурси"; охарактеризовано систему формування людських ресурсів; здійснено оцінку розвитку людських ресурсів територіальних громад; розроблено методологічний інструментарій оцінки результатів функціонування системи створення людських ресурсів; побудовано модель "ідеальних" трудових ресурсів територіальних громад; виділено імперативи державного процесу реформування й розвитку людських ресурсів; здійснено оцінку рівня самодостатності громади за критеріальними ознаками та її вплив на стійкість бюджетів; оцінено вплив "енергії" людських ресурсів на розвиток територіальних громад; виокремлено методологічні засади формування людських та трудових ресурсів громад; здійснено оцінку рівня життя населення як основи розвитку людських ресурсів регіональної соціально-економічної системи; ступінь упровадження: Комітет Верховної ВРУ з питань аграрної політики та земельних відносин, ЗТПП, Запорізька міська рада, Широківська об'єднана територіальна громада; сфера використання: регіональна економіка.

06.07.19.0037/0519U001156

Франів Ігор Андрійович. Розміщення підприємств в контексті реструктуризації економіки регіону: Дис... д.е.н. /Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. – Захищена 26.06.2010.

УДК УДК 332.132.

464 с.: 43 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

Об'єктом дослідження є процеси розміщення підприємств в контексті реструктуризації економіки регіону, мета розроблення теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо оптимального місця розміщення підприємства; теоретичні і практичні результати; обґрунтовано причини існування проблеми розміщення підприємств; визначено поняття оптимальності в просторовій організації підприємницької діяльності; проаналізовано оптимальні чинники розміщення підприємств; досліджено вплив держави на пошук оптимального місця розміщення підприємств; визначено теоретико-методологічні основи реструктуризації економіки регіону; досліджено стратегічні орієнтири розвитку в системі реструктуризації економіки регіону; визначено практичний досвід застосування критерію оптимальності розміщення підприємств; сформовано модель розміщення підприємств; розроблено рекомендації, щодо формування оптимальних шляхів транспортування продукції; досліджено оптимальні економіко-математичні підходи пошуку місця розміщення підприємств; досліджено методи просторового організування національного господарства; проаналізовано економічний потенціал західного регіону України; проаналізувано фактори впливу галузево-територіального аспекту на розміщення підприємств; впровадження: ЛОДА, ЛОР, ТРР, АМВТУ, ЛУБП; сфера використання: регіональна економіка.

06.07.19.0038/0519U001157

Панасюк Валентина Миколаївна. Соціальна інфраструктура регіонів України: сучасний інструментарій інформаційного забезпечення: Дис... д.е.н. /Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. – Захищена 27.06.2019.

УДК УДК 332.14: 364.48.

387 с.: 37 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 290 назв.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку соціальної інфраструктури регіонів України, метою дослідження є розробка теоретико-методологічних засад формування інформаційних інструментів розвитку соціальної інфраструктури регіонів України; новизна: поглиблено теоретичні підходи до визначення основних понять розвитку соціальної інфраструктури; розширено сутнісні ознаки та змістові характеристики принципів формування та розвитку соціальної інфраструктури; удосконалено інструментарій підходів та методики оцінки сукупного потенціалу соціальної інфраструктури регіону; обґрунтовано концептуальні підходи до побудови моделі вибору пріоритетних напрямів розвитку соціальної інфраструктури регіону; узагальнено фактори, що характеризують ринкові аспекти функціонування соціальної інфраструктури регіону; визначено об'єктивні закономірності соціального розвитку загалом і розвитку соціальної інфраструктури регіону зокрема; поглиблено функції соціальної інфраструктури; розроблено організаційно-економічний механізм з визначенням цільових орієнтирів у просторовому середовищі певної території; сформовано парадигму розвитку соціальної інфраструктури регіону; впровадження: Комітет ВРУ з питань аграрної політики та земельних відносин, ЗТПП, Департамент соціального захисту населення Тернопільської обласної державної адміністрації; сфера використання: регіональна економіка.

06.07.19.0039/0419U001509

Криштопа Максим Валерійович. Модернізація економіки регіону на основі його стійкого розвитку: Дис... к.е.н. /Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. – Захищена 05.07.2019.

УДК УДК 332.146.2-048.78.

178 с.: 19 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 195 назв.

Об'єктом дослідження є процеси модернізації економіки регіонів України на засадах стійкого розвитку, мета дисертаційної роботи полягає в розробці наукових засад, теоретичних положень і методичних рекомендацій щодо оцінки якості, принципів та концепцій розвитку модернізації економіки регіонів України на засадах стійкого розвитку; новизна: досліджено теоретичні основи модернізації регіонального розвитку, уточнено сутність понять "економічний простір", "якість економічного простору", "стійкий регіональний розвиток"; виявлено критерії кількісного визначення рівня забезпечення якості економічного простору регіонів України; удосконалено методику виявлення прихованих факторів якості економічного простору регіону; удосконалено методику оцінки якості економічного простору на мезорівні; розроблено систему моніторингу оцінки економічного простору регіону; удосконалено організаційний механізм управління модернізацією економічного простору регіону на засадах стійкого розвитку; доповнено систему принципів кластерного розвитку в рамках модернізації економічного простору регіону; удосконалено концептуальні основи стійкого розвитку економічного простору регіонів України; впровадження: Запорізька торгово-промислова палата, Департаментом регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, ПАТ "Азот", ПП "Інкубаційна Станція "Птахи України", Запорізький національний університет; сфера використання: регіональна економіка.

06.07.19.0040/0219U001069

Формування нових форм регіональних утворень: Заключний звіт /Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ; Керівник Грицюк Ернест Оттович. – ДР 0117U006492. УДК 332:14.

107 с.

Головна мета дослідження полягає у визначенні пріоритетних напрямів економічної діяльності Чернівецької обла-

сті як складової частини Карпатського регіону і надання рекомендацій щодо формування на їхній основі нових форм економічних утворень, що містять у собі потенціал, який давав би можливість у короткі терміни не лише виправити економічну ситуацію на регіональному рівні, а й запропонувати шляхи їхнього подальшого розвитку. Предметом дослідження виступають економічні відносини, що виникають в процесі формування нових регіональних утворень на підприємствах різних видів економічної діяльності Чернівецької області. Об'єктом дослідження є діяльність підприємств Чернівецької області за окремими видами економічної діяльності.

06.71 Галузева структура економіки. Галузе-ві і спеціальні економічні науки

06.07.19.0041/0519U001127

Мельник Юрій Миколайович. Регулюван-ня розвитку промисловості у національній економіці: теорія і методологія: Дис... д.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захи-щена 10.06.2019.

УДК 338.242.021.8(477):001.891(043.3).

336 с.: 14 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 432 назви.

Об'єкт: процеси регулювання розвитку промисло-вості у національній економіці. Мета: розробка та обґрун-тування теоретико-методологічних положень та практи-чних рекомендацій щодо регулювання розвитку проми-словості у національній економіці в умовах посиленних інтеграційних процесів. Методи: морфологічного аналізу; системно-структурний підхід; діагностичний підхід; логіко-порівняльний; емпіричний; абстрактно-логічний; функціо-нальний, інтеграційний підходи; логіко-змістовного моделю-вання; класифікаційно-аналітичний; функціональний; гра-фічний метод. Запропоновано: концептуальний базис та ме-тодологічне забезпечення стратегічного регулювання еконо-мічної динаміки у промисловому секторі національної еконо-міки; методичні підходи до застосування форсайт-технології у розвитку промисловості у національному макроекономі-чному середовищі; науково-методичне забезпечення сценар-ного підходу до впровадження інноваційно-інвестиційної ін-теграційної стратегії розвитку промисловості національного макроекономічного середовища; концептуальну модель ме-ханізму державного регулювання розвитку промисловості. Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

06.07.19.0042/0219U001068

Обліково-аналітичне забезпечення ефектив-ності функціонування сільськогосподар-ських підприємств Чернівецької області:

Заключний звіт /Чернівецький торговельно-економічний ін-ститут Київського національного торговельно-економічного університету; Керівник Лучик Світлана Дмитрівна. – ДР 0116U007689. УДК 631.162.

73 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування обліково-аналітичної інформації про виробничі процеси в сільсько-господарських підприємствах. Предмет дослідження - су-купність теоретичних, методичних і організаційних засад обліку і аналізу забезпечення ефективності функціонуван-ня сільськогосподарських підприємств Чернівецької області. Мета роботи - розробка організаційно-методичних засад що-до удосконалення обліково-аналітичного забезпечення ефе-ктивності функціонування сільськогосподарських підпри-ємств Чернівецької області Методи дослідження обрані на основі принципів системного та комплексного підходу до об'єкта дослідження і включають як загальнонаукові (спо-

стереження, групування, узагальнення, абстрагування, ін-дукція, дедукція, аналіз, синтез), так і нетрадиційні мето-ди економічного аналізу. Сприятливий ґрунт для покращен-ня інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств можна забезпечити за рахунок удосконалення обліково-аналітичного та інформаційного наповнення звітності під-приємства, наприклад з системи актуарного бухгалтерсько-го обліку. Саме актуарна фінансова звітність здатна на-давати інформацію реальним та потенційним інвесторам про додаткову економічну вигоду од залучення капітало-вкладень у розвиток агробізнесу та перспективу змін май-бутніх грошових потоків. Тому виникає нагальна необхі-дність удосконалення обліково-аналітичного та інформ-аційного забезпечення ефективності функціонування сіль-ськогосподарських підприємств держави в цілому та її ре-гіонів. Результати дослідження були впровадженні у на-вчальний процес ЧТЕІ КНТЕУ, практичну діяльність ПП "Сільськогосподарська фірма "ІНТЕРАГРОКОМ" , м. Кі-цмань Чернівецької області, ТДВ "Чернівецький рибокомбі-нат", м. Кіцмань Чернівецької області, ТОВ "УПГ-Інвест", с. Витилівка Кіцманського району Чернівецької області. Результати НДР дозволили: підвищити рівень викладан-ня дисциплін: "Бухгалтерський облік за видами економіч-ної діяльності", "Обліково-аналітичне забезпечення еконо-мічної безпеки підприємства" "Обліково-аналітичне забез-печення стратегічного менеджменту", "Економічний ана-ліз", "Управлінський облік", "Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства" в ЧТЕІ КНТЕУ; ре-комендувати впровадження на законодавчому рівні нового НП(С)БО 3 "Актуарна фінансова звітність", що сприяти-ме формуванню сприятливого обліково-аналітичного ґрунту для залучення прямих іноземних інвестицій у розвиток ві-тчизняних сільськогосподарських підприємств, оскільки по-тенційний інвестор одразу буде бачити перспективи зміни майбутніх грошових потоків та додаткову економічну виго-ду од вкладеного капіталу на підставі даних актуарної фі-нансової звітності. удосконалити обліково-аналітичне забез-печення ведення обліку на сільськогосподарських підприєм-ствах Чернівецької області надати практичні рекомендації щодо удосконалення організації та ведення фінансового та управлінського обліку із використанням сучасних інформ-аційних технологій на сільськогосподарських підприємствах регіону.

06.07.19.0043/0219U001072

Антикризовий менеджмент торговель-них підприємств в умовах Соціально-економічних диспропорцій: Заключний звіт /Чернівецький торговельно-економічний інститут КН-ТЕУ; Керівник Вдовічен Анатолій Анатолійович. – ДР 0116U007686. УДК 339.97:339.137.2.

26 с.

Мінімізація кризових явищ на підприємствах торгів-лі в умовах соціально-економічних диспропорцій у майбу-тньому сприятиме соціально-економічному розвитку кра-їни та її інтеграції в європейський економічний простір. В контексті даного дослідження у роботі висвітлено те-оретичні основи та механізми удосконалення антикризо-вого управління торговельними підприємствами в умовах соціально-економічних диспропорцій, наведено класифіка-цію чинників розвитку кризових явищ на торговельних під-приємствах, обґрунтовано необхідність антикризового спря-мування стратегій їх розвитку із урахуванням впливу на них соціально-економічних диспропорцій. Систематизовано основні загрози для України з боку глобального конку-рентного середовища у галузі торгівлі, обґрунтовано основ-ні етапи антикризової стратегії торговельних підприємств України, досліджено теоретичні та прикладні аспекти анти-

кризової стратегії розвитку України з урахуванням особливостей кризових явищ в економіці, в тому числі в торгівлі, та впливу на них конкурентного середовища. Розроблено модель етапів реалізації процесу діагностики кадрового потенціалу підприємства торгівлі.

06.07.19.0044/0219U001199

Наукове та організаційне забезпечення розвитку системи сільськогосподарського дорадництва: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Ксенофонт Михайло Михайлович. – ДР 0116U003055. УДК 334.78:631.1.

99 с.

Об'єкт досліджень - процес наукового та організаційного забезпечення розвитку системи сільськогосподарського дорадництва. Мета досліджень - обґрунтування механізмів наукового та організаційного забезпечення розвитку системи сільськогосподарського дорадництва в напрямі раціонального поєднання зусиль державних, приватних та громадських дорадчих служб для підвищення рівня знань та поінформованості сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення в вирішенні завдань підвищення конкурентоспроможності агропромислового виробництва на господарському рівні та розвитку сільських громад і територій в умовах євроінтеграції, децентралізації влади та розвитку самоврядування в економіці країни. Методи досліджень - теоретичну і методологічну основу досліджень склали праці класиків економічної науки, публікації сучасних вітчизняних і зарубіжних вчених, розробки наукових установ і дослідницьких центрів з питань розвитку сільськогосподарського дорадництва. У ході виконання досліджень, використовувались наступні методи: діалектичний, абстрактно-логічний, системного узагальнення, статистичні, порівняння, групування, графічний тощо. На основі проведених досліджень отримано такі результати: Обґрунтовано методологічні засади функціонування системи сільськогосподарського дорадництва в рамках концепції створення змішаної національної системи сільськогосподарського дорадництва з розвинутою мережею представництва на місцевому рівні, з обґрунтуванням функцій її складових (державної, громадської та приватної), диференційованого порядку виконання послуг (комерційних та соціально-спрямованих) та комбінування методів надання дорадчих послуг; розроблено пропозиції з підвищення дієвості організаційно-економічних форм функціонування системи сільськогосподарського дорадництва; внесено пропозиції з підвищення ефективності механізмів діяльності державних, приватних та громадських служб дорадництва; забезпечено методичний супровід функціонування системи сільськогосподарського дорадництва в Україні.

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.07.19.0045/0219U000789

Сучасні напрями та механізми модернізації фінансової системи України: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Університет банківської справи"; Керівник Пшик Богдан Іванович. – ДР 0115U002173. УДК 336.02.(477).

130 с.

Мета дослідження - розроблення теоретико-методологічних засад та науково-практичних підходів до модернізації фінансової системи України на базі активізації фінансових ресурсів суб'єктів господарювання та домогосподарств. У ході роботи удосконалено наукові підходи до розроблення стратегії і тактики управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання, які враховують особли-

вості визначення потреби в капіталі, формування власних та залучених фінансових ресурсів і політику фінансування необоротних і оборотних активів. Запропоновано стратегію забезпечення фінансової безпеки банку, що, на відміну від існуючих підходів, включає модель вибору та реалізації стратегії залежно від фактичного рівня фінансової безпеки банку та містить перелік заходів, які сприятимуть ефективному розвитку банку в умовах невизначеності та існуючих загроз. Удосконалено підходи до оцінювання вартості страхових компаній, що передбачає врахування більшої кількості чинників впливу і дає більш адекватну інформацію про вартість бізнесу з урахуванням можливих змін в майбутньому порівняно з відомими підходами до оцінювання вартості бізнесу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.07.19.0046/0219U001070

Фінансове посередництво: прагматизм, проблеми функціонування та перспективи розвитку: Заключний звіт /Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету; Керівник Табенська Юлія Володимирівна. – ДР 0116U007687. УДК 336.532:336.7.

105 с.

Розкрито сутність, види та роль фінансових посередників. Показано вплив фінансово-кредитного механізму на формування регіональних фінансів. Висвітлено фінансово-кредитні важелі активізації бізнесу в Україні. Проаналізовано результати діяльності кредитних спілок України та обґрунтовано перспективи їх розвитку. Досліджено сучасний стан та напрями розвитку страхового ринку України. Розроблено напрями трансформації банківської системи в контексті європейської інтеграції. Визначено основні шляхи розвитку іпотечного ринку, як ланки фінансового ринку. Виокремлено проблеми і перспективи присутності іноземного капіталу в банківській системі України.

06.07.19.0047/0219U001143

Реформування системи справляння ПДФО та ЄСВ в Україні: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Тимченко Олена Миколаївна. – ДР 0117U004357. УДК 336.22:336.233.2. 692 с.

Об'єктом дослідження є механізми справляння та адміністрування податку на доходи фізичних осіб і єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Мета роботи - розробка науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму справляння та адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податку на доходи фізичних осіб в Україні. Методи дослідження - методологічною основою виконання дослідження стало використання сукупності загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: історико-логічного; системно-структурного аналізу; порівняльного аналізу; логічних умовиводів; узагальнення та систематизації. Наукова новизна та практичне значення отриманих наукових результатів полягає у систематизації проблем та ризиків запровадження єдиної форми звітності з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податку на доходи фізичних осіб; дослідженні підходів та принципів формування звітності з індивідуального прибуткового податку та соціальних внесків в країнах світу, в більшості з яких, поряд з накопичувальною системою пенсійного забезпечення, існує солідарна; оцінці перспектив запровадження та обґрунтуванні авторських засад формування уніфікованої форми звітності, а також розробці моделі уніфікованої форми звітності. Апробація результатів дослідження. За результатами проведеної роботи автор-

ським колективом опубліковано 37 праць, у т.ч. 10 праць у виданнях, що включені до наукометричних баз даних. Взято участь в 25 науково-комунікативних заходах. Основні положення дослідження обговорено на засіданнях авторського колективу та методологічних семінарах з представниками Департаменту податків і зборів з фізичних осіб ДФС.

06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством

06.07.19.0048/0419U001353

Кійко Юрій Тарасович. Внутрішній аудит діяльності банків: організаційно-методичне забезпечення: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 22.05.2019.

УДК 657.471: 336.71.

185 с.: 15 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 293 назви.

Об'єкт: система внутрішнього аудиту у банківських установах України. Мета: розробка організаційних та методичних засад внутрішнього аудиту для забезпечення довгострокового ефективного функціонування і розвитку банків та досягнення ними оперативних і стратегічних цілей. Методи: діалектичний метод, індукція, дедукція, узагальнення, групування, аналіз, синтез, моделювання, порівняння та графічний. Удосконалено: теоретико-методичні основи аудиту процесів банку в частині обґрунтування його типів; систему оцінки діяльності підрозділу внутрішнього аудиту банку; методичний інструментарій оцінки ризику діяльності об'єктів внутрішнього аудиту в частині ризик-орієнтованого планування роботи підрозділу внутрішнього аудиту. Сфера застосування: банківська сфера.

06.07.19.0049/0419U001354

Мулінська Галина Володимирівна. Облік і аналіз витрат операційної діяльності торговельних підприємств на роздрібному ринку нафтопродуктів: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 22.05.2019.

УДК 657.471:[334:665.7:339.37](043.5).

183 с.: 40 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

Об'єкт: процес здійснення обліку й аналізу витрат операційної діяльності торговельних підприємств на роздрібному ринку нафтопродуктів. Мета: обґрунтування та поглиблення теоретичних і методичних основ, надання практичних рекомендацій щодо обліку й аналізу витрат операційної діяльності торговельних підприємств на роздрібному ринку нафтопродуктів. Методи: індукція, дедукція, історичний, узагальнення й конкретизації, порівняння, прогнозування, системний. Удосконалено: порядок включення вартості транспортних послуг до первісної вартості та собівартості реалізації нафтопродуктів; організаційні засади обліку адміністративних витрат, витрат на збут і витрат іншої операційної діяльності; алгоритм дій облікового персоналу в умовах виникнення проблемних ситуацій під час оприбуткування нафтопродуктів; методичний підхід до аналізу витрат операційної діяльності; спосіб використання результатів аналізу витрат на електроенергію для їх прогнозування. Сфера застосування: торговельні підприємства.

06.07.19.0050/0419U001471

Мартинюк Наталія Юрївна. Управлінський облік і контроль якості на підприємствах будівельної галузі: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 02.07.2019.

УДК 657.47:005.6:332.834.3(043.3).

207 с.: 22 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

Об'єкт: процес організації і методика управлінського обліку та контролю якості на підприємствах будівельної галузі. Мета: обґрунтування теоретико-методичних положень і розробка практичних рекомендацій із удосконалення управління обліку та контролю в сфері управління якістю на підприємствах будівельної галузі. Методи: абстрактно-логічний, причинно-наслідкового зв'язку, аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстракція, анкетування, порівняння. Удосконалено: структуру витрат на якість за "Моделлю попередження, оцінки й втрат" та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку; механізм взаємодії управлінського обліку та аудиту якості; методику управлінського обліку витрат на якість; форми бюджету витрат на якість, бюджету витрат на вдосконалення якості; внутрішні регламентні документи з організації обліку витрат на якість та форми управлінської звітності з використанням показників оцінки якості для проведення моніторингу та зовнішнього бенчмаркінгу. Сфера застосування: підприємства будівельної галузі.

06.07.19.0051/0419U001472

Курак Анастасія Іванівна. Облік та контроль забезпечень майбутніх витрат і платежів в управлінні ризиками підприємства: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 02.07.2019.

УДК 657.471+ 657.6.

184 с.: 38 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 252 назви.

Об'єкт: чинна система обліку та внутрішнього контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів суб'єктів господарювання в Україні. Мета: розробка й обґрунтування теоретичних і організаційно-методичних положень та практичних рекомендацій із удосконалення системи обліку і контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів для потреб ефективного управління ризиками діяльності підприємств. Методи: діалектичний метод пізнання, індукція, дедукція, теоретичне порівняння, спостереження, групування, опис, конкретизація, формалізація, діалектичний, моделювання. Удосконалено: організаційні засади ризик-менеджменту шляхом формування обліково-організаційної складової політики управління ризиками діяльності; багаторівневу систему бюджетів забезпечень майбутніх витрат і платежів шляхом систематизації й групування; методику управлінського обліку забезпечень майбутніх витрат і платежів як систему взаємопов'язаних складових; організаційно-методичне забезпечення побудови моделі внутрішнього контролю забезпечень майбутніх витрат і платежів як систему взаємопов'язаних елементів. Сфера застосування: підприємства різних форм власності та галузей діяльності.

06.07.19.0052/0419U001473

Кузьма Христина Володимирівна. Облік і внутрішній контроль комісійних операцій підприємства: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 03.07.2019.

УДК 657.1:658.846+657.6.

182 с.: 14 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Об'єкт: чинна система обліку і внутрішнього контролю комісійних операцій підприємства та пов'язані з ними процеси. Мета: наукове обґрунтування концептуально-теоретичних, методичних та організаційних аспектів і розробка практичних рекомендацій із удосконалення системи обліку та внутрішнього контролю комісійних операцій підприємства задля покращення інформаційного забезпечення управління його діяльністю. Методи: теоретичного узагальнення, дедукції, індукції, порівняння, спостереження, моделювання, аналізу, синтезу, аналогії, узагальнення та абстрагування. Удосконалено: організаційні аспекти системи

обліку шляхом формалізації облікової політики комісійних операцій підприємства; первинне документування комісійних операцій; методика обліку комісійних операцій підприємства; організаційне забезпечення внутрішнього контролю комісійних операцій підприємства; методика внутрішнього контролю комісійних операцій. Сфера застосування: підприємства, які здійснюють комісійні операції.

06.07.19.0053/0419U001474

Мохняк Володимир Степанович. Організація і методика обліку та контролю у кредитних спілках: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 03.07.2019.

УДК 657.1:336.732(043.3).

185 с.: 13 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Об'єкт: процес організації і методика обліку та контролю у кредитних спілках. Мета: обґрунтування теоретичних і методичних засад та розроблення організаційно-практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку і контролю діяльності кредитних спілок. Методи: порівняння, монографічний, історичний, індукції та дедукції, групування та статистичних порівнянь, асоціацій і аналогій, графічний. Удосконалено: наукові підходи до використання існуючого теоретичного базису в обліковій сфері для покращення бухгалтерського обліку кредитних спілок; організаційні засади побудови системи внутрішнього контролю кредитних спілок; організаційно-методичні положення аналітичного обліку кредитних і депозитних операцій кредитних спілок; методичні підходи обліково-звітного відображення основних об'єктів бухгалтерського обліку кредитних спілок; положення з організації системи контролю кредитних спілок. Сфера застосування: кредитні спілки.

06.07.19.0054/0419U001481

Ільїна Оксана Анатоліївна. Ефективність управління кадровим потенціалом на підприємствах водного транспорту: Дис... к.е.н. /ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом". – Захищена 21.06.2019.

УДК 338.45.02 - 032.27.

254 с.: 42 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

У роботі досліджено теоретико-методичні положення та розроблено практичні рекомендації щодо забезпечення ефективного управління кадровим потенціалом на підприємствах водного транспорту, сформовані за новітніми європейськими підходами до посилення корпоративної соціальної відповідальності бізнесу та управління персоналом підприємств. Уточнено за когнітивним підходом змістовну складову поняття "ефективне управління кадровим потенціалом підприємства". Окреслено ключові критерії та субкритерії визнання ефективності управління кадровим потенціалом підприємств. Модифіковано за кваліметричним підходом методику оцінювання ефективності управління кадровим потенціалом на підприємствах водного транспорту. Модернізовано архітектоніку моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища розвитку кадрового потенціалу на підприємствах водного транспорту. Запропоновано авторську багатокритеріальну модель оцінювання щільності взаємозв'язку ефективності управління кадровим потенціалом підприємств та соціально-економічного благополуччя їх персоналу. Розроблено організаційно-економічний механізм управління кадровим потенціалом підприємств водного транспорту за басейновим принципом. Запропоновано концепцію ефективного управління кадровим потенціалом на підприємствах водного транспорту на середньо- та довгостроковому часових горизонтах.

06.07.19.0055/0219U000740

Розробка концептуальних засад організації та розвитку промислового підприємництва в Україні: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Педько Андрій Борисович. – ДР 0116U008363. УДК 330:338.2.

73 с.

Обґрунтовано теоретичні основи організації, функціонування і розвитку промислового підприємництва, у тому числі і його "тіньового" сектору; " розроблено концепцію державної промислової політики в умовах масштабної геополітичної і соціально-економічної кризи, включаючи механізм стимулювання розвитку великого, середнього і малого промислового бізнесу: науково-практичні рекомендації щодо детінізації промислового підприємництва в Україні; секторальна схема реанімації промислового бізнесу . Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.07.19.0056/0219U000960

Розробити науково-орієнтований підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловому комплексі Запорізької області: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Кузьменко Олена Рудольфівна. – ДР 0116U003096. УДК 658.5.

85 с.

Об'єкт дослідження - методичні та практичні аспекти трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловий комплекс Запорізької області. Мета роботи - забезпечення трансферу селекційно-технологічних інновацій в АПК Запорізької області. У 2016-2018 рр. проведено випробування 31 наукової розробки, в т.ч.: 24 сортів і гібридів та 10 батьківських компонентів олійних культур; 6 удосконалених технологій та технологічних елементів вирощування сільськогосподарських культур; машин і механізмів - 1. Впроваджено 31 розробку, в тому числі 6 технологій в рослинництві та 25 сортів і гібридів рослин. Підготовлено методичні рекомендації та пакет інноваційних розробок. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.07.19.0057/0219U001149

Вдосконалення процедур проведення аудиту ризиків суб'єктів господарювання за результатами аналізу фінансової та податкової звітності: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Сушкова Олена Євгенівна. – ДР 0118U004104. УДК 657.631.6:[657.22+336.22].

464 с.

Дослідження проведено з метою розробки науково-практичних рекомендацій щодо диференційованого підходу формування інформаційного забезпечення та застосування аудиторських процедур під час документальної перевірки ризикового суб'єкта господарювання, що дозволить підвищити показники оцінки повноти та якості відпрацювання ризиків мінімізації або ухилення від сплати податків при здійсненні документальних перевірок, сформувати профіль ризиків мінімізації або ухилення від сплати податків на основі аналізу податкової та фінансової звітності суб'єктів господарювання та їх відпрацювання під час проведення документальних перевірок. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.07.19.0058/0219U001225

Розробка системи науково-методичного та

інформаційно-консультаційного забезпечення діяльності економічних служб підприємств АПК: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Бездушна Юлія Сергіївна. – ДР 0116U000195. УДК 657; 311.216; 336.717.6; 657.2/6:631.11.

115 с.

Об'єкт дослідження є система науково-методичного та інформаційно-консультаційного забезпечення діяльності економічних служб підприємств АПК. Мета роботи - вирішення проблеми науково-методичного та інформаційно-консультаційного забезпечення діяльності бухгалтерсько-економічних служб сільськогосподарських підприємств в частині нових прикладних розробок з питань бухгалтерського обліку, контролю, аудиту, бухгалтерського забезпечення оподаткування в діяльності аграрних підприємств та посилення ролі облікової та економічної роботи в підвищенні конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємств аграрної галузі в умовах євроінтеграції. Результатом виконання НДР стала науково-обґрунтована, апробована та впроваджена в практику система методичного та інформаційно-консультаційного забезпечення діяльності економічних служб підприємств АПК. За результатами досліджень розроблено систему науково-методичного та інформаційно-консультаційного забезпечення діяльності економічних служб підприємств АПК через напрацювання методичних розробок з питань бухгалтерського обліку, звітності, аналізу аудиту, облікового відображення податкових розрахунків, земельних відносин, специфічного біологічного та інтелектуального капіталу в підприємствах АПК, та супроводження функціонування бухгалтерського інтернет-порталу "Облік і фінанси АПК".

06.07.19.0059/0219U001382

Теоретичні основи економічної оцінки технології вирощування та переробки біоенергетичних культур в Україні: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Івашків Ірина Миколаївна. – ДР 0116U000477. УДК 657:631.

55 с.

В Україні з 32 млн. га сільськогосподарських земель є близько 4 млн. га малородючих, які можна задіяти для вирощування саме енергетичних культур. Ці рослини є джерелом біомаси, що використовується з метою заміщення газу, при вирощуванні на 1 млн. га енергетичних культур та середній їх врожайності 11,5 млн. т/рік можна замінити до 5,5 млрд м³ газу в рік. Потенційно Україна може замінювати енергетичними культурами близько 20 млрд. м³ газу, що сприятиме досягненню енергонезалежності. З огляду ці факти, вирощування енергетичних культур - важливий для сучасної України фактор на шляху заміщення газу. За звітний період обґрунтовано основні переваги використання біомаси з біоенергетичних культур, дана класифікація біоенергетичних культур за джерелами їх утворення, проведено детальний аналіз та економічна оцінка технології вирощування і переробки основних видів біоенергетичних культур в сільськогосподарських підприємствах України. Проведений аналіз та економічна оцінка технології вирощування і переробки основних видів біоенергетичних культур як основні види палива при застосуванні в підприємствах України. Опрацьовані пропозиції по напрямках адаптації зарубіжного досвіду технології вирощування і переробки основних видів біоенергетичних культур з урахуванням вітчизняних умов. Розроблені методичні рекомендації по аналізу та економічній оцінці технології вирощування та переробки біоенергетичних культур в умовах інтеграції аграрного сектора еко-

номіки України в європейський простір. Підготовлений науковий звіт (заключний) та методичні рекомендації по аналізу та економічній оцінці технології вирощування та переробки біоенергетичних культур в Україні за 2016-2018 роки.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.09 Історія держави і права

10.07.19.0060/0519U001149

Бернадський Богдан Васильович. Створення контррозвідки Російської імперії та її діяльність в Україні (1882–1917 рр.): історико-правове дослідження: Дис... д.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 18.06.2019.

УДК 351.745.7(477) "1882/1917".

590 с. – Бібліогр.: 1285 назв.

У дисертації комплексно досліджені організаційні, оперативно-розшукові, та процесуальні проблеми контррозвідальної в Україні за часів Російської імперії (1882–1917 рр.). Здійснений комплексний історико-правовий аналіз наукової думки про контррозвідку (середина XIX – початок XX ст.), практичне втілення у життя теоретичних концепцій. З використанням методів юридичної біографістики подано узагальнюючий портрет російського контррозвідника.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.07.19.0061/0419U001289

Ольшанецький Ігор Володимирович. Конституційно-правові засади інституту ювенальної прокуратури в Україні: Дис... к.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 18.04.2019.

УДК 342.5 (477).

179 с. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню конституційного інституту ювенальної прокуратури в Україні. Обґрунтовано необхідність удосконалення інституту ювенальної прокуратури в умовах конституційної реформи, зокрема системи правосуддя та суміжних правових інститутів, конституційно-правової природи цього інституту. Сформувано визначення "інституту ювенальної прокуратури" як спеціальної єдиної структури в системі органів прокуратури, яка відповідно до Конституції та законів України, здійснює від імені держави визначені функції з метою захисту прав, свобод та інтересів неповнолітніх, які потрапили у конфлікт із законом. Охарактеризовано правову природу ювенальної прокуратури, що визначається місцем прокуратури в системі органів державної влади та її основними функціями, які розкривають соціальне призначення цього органу державної влади та його зв'язок із системою правосуддя. Критерієм предметності (спеціалізації) цього інституту є положення Конституції України щодо охорони дитинства, недопущення будь-якого насильства над дитиною. Зроблено висновок, що інститут ювенальної прокуратури проходить процес становлення та формування. Цей процес спостерігається на нормативному рівні та в інституційній складовій. Обґрунтовано, що інститут ювенальної прокуратури має формуватися системно, а також максимально інтегровано до цілісної системи ювенальної юстиції з урахуванням її функцій та завдань. Оскільки, тільки цілісна система ювенальної юстиції, відновного правосуддя щодо неповнолітніх дасть змогу створити найбільш сприятливе для дітей середовище, захистити їх конституційні права та свободи. Акцентовано увагу на необхідності законодавчого запровадження спеціалізації

ювенальних прокурорів та необхідності кваліфікованої підготовки фахівців, які задіяні у роботі з дітьми. Запропоновано внести ряд змін до чинного Закону України "Про прокуратуру", законодавства у сфері ювенального правосуддя для приведення його у відповідність з положеннями Основного Закону України й вимогами керівних міжнародних документів з метою закріплення на законодавчому рівні інституту ювенальної прокуратури.

10.17 Адміністративне право

10.07.19.0062/0219U001232

Дослідження міжнародного досвіду застосування тесту гіпотетичного монополіста під час визначення товарних меж ринків: Заключний звіт /Центр комплексних досліджень з питань антимонopolної політики; Керівник Клименко Тамара Андріївна. – ДР 0118U000010. УДК 342.95:339.137.2.

308 с.

Об'єкт дослідження: економіко-правові засади визначення товарних меж ринків. У НДР проаналізовано економічні та правові засади аналізу застосування тесту гіпотетичного монополіста під час визначення товарних меж ринків; розкрито основні характеристики підходів до аналізу товарних ринків; досліджено математичні моделі та алгоритми визначення меж ринку за допомогою тесту гіпотетичного монополіста. На прикладі конкретних справ проаналізовано американську та європейську практику визначення товарних меж ринку за допомогою застосування тесту гіпотетичного монополіста. Також, систематизовано типи доказів, що застосовує американське відомство при визначенні товарних меж ринку. На основі результатів науково-дослідної роботи розроблено проект Рекомендаційних роз'яснень "Про деякі питання застосування тесту гіпотетичного монополіста під час визначення товарних меж ринків"; підготовлено аналітичні матеріали щодо визначення меж ринку за допомогою тесту гіпотетичного монополіста на основі розгляду справ у країнах-членах Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.21 Фінансове право

10.07.19.0063/0219U001144

Організаційно-методичні засади проведення електронних перевірок в Україні: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Білецька Ганна Миколаївна. – ДР 0117U004359. УДК 347.73.

408 с.

Об'єкт дослідження - суспільні відносини, що виникають у процесі організації та проведення електронних перевірок. Мета роботи - розробка науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційно-методичних засад проведення електронних перевірок в Україні. Методи дослідження - діалектичний (характеристика інституту електронних перевірок як способу здійснення податкового контролю); порівняльно-правовий (проведення оцінки вітчизняної практики оподаткування та світових практик проведення електронного аудиту); структурно-функціональний (визначення структурних елементів механізму організації та здійснення електронної перевірки як частини електронної документальної перевірки, їх взаємозв'язку у зарубіжних країнах); формально-юридичний (розробка зауважень і пропозицій щодо організації та впровадження електронних перевірок в Україні). Обґрунтовано механізм проведення електронного аудиту. Досліджено та узагальнено світові тенденції щодо етапів впровадження та нормативно-правового забезпечення

е-аудиту. З'ясовано переваги та недоліки використання спеціалізованого програмного забезпечення ACL та IDEA під час проведення електронних перевірок фіскальними органами зарубіжних країн. Запропоновано шляхи організації та проведення е-аудиту в Україні. Отримані результати ННТР можуть бути використані у процесі організації та проведення електронних перевірок в Україні шляхом застосування вироблених концептуальних підходів та прикладних пропозицій, спрямованих на удосконалення процесів фінансового контролю. Робота розповсюджується за договірною ціною.

10.07.19.0064/0219U001147

Взаємоузгоджувальна процедура в контексті договірних відносин України у сфері оподаткування: сучасний стан та перспективи розвитку: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Тимченко Леонід Дмитрович. – ДР 0118U004102. УДК 347.73:336.22(477).

186 с.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у сфері вирішення спорів щодо оподаткування або можливості оподаткування не у відповідності з положеннями міжнародних податкових договорів на підставі взаємоузгоджувальної процедури. Метою дослідження є характеристика сучасного стану та тенденцій розвитку механізму вирішення спорів щодо реалізації договірних вимог у сфері оподаткування з використанням взаємоузгоджувальної процедури на основі узагальнення позитивного світового досвіду та з виокремленням пропозицій щодо ефективного використання відповідного механізму в Україні. Методи дослідження: діалектичний метод; історико-правовий метод; порівняльно-правовий метод; формально-юридичний метод; структурно-функціональний метод. В рамках роботи охарактеризовано сутність та визначено етапи розвитку взаємоузгоджувальної процедури як механізму вирішення податкових спорів; проаналізовано особливості підходу ОЕСР до проведення взаємоузгоджувальної процедури; виокремлено ключові елементи мінімального стандарту глобальної кампанії протидії розмиванню бази оподаткування та переміщення прибутків в низькоподатковій юрисдикції в частині взаємоузгоджувальної процедури; узагальнено та систематизовано досвід нормативно-правового забезпечення та практики проведення взаємоузгоджувальної процедури в Канаді, Німеччині та Іспанії; охарактеризовано стан нормативно-правового забезпечення та практики використання взаємоузгоджувальної процедури в Україні; виокремлено перспективні напрями вдосконалення механізму вирішення податкових спорів з використанням взаємоузгоджувальної процедури в Україні. За результатами проведеного дослідження розроблено проект керівництва з вирішення спорів з використанням взаємоузгоджувальної процедури.

10.23 Господарське право

10.07.19.0065/0219U001212

Правове забезпечення досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю: Заключний звіт /Інститут економіко-правових досліджень НАН України; Керівник Устименко Володимир Анатолійович. – ДР 0118U004599. УДК 346:[338.2+330.16].

147 с.

1) Розглянуто проблеми досягнення соціальної справедливості у суспільстві через призму індикаторів економічного розвитку держави; 2) висвітлено міжнародні та європейські правові засади втілення принципу соціальної справедливості в економічні відносини; 3) висвітлено пріоритети формування міграційної політики України у контексті

забезпечення балансу економічної ефективності та соціальної справедливості; 4) визначено перспективи впровадження принципу соціальної відповідальності у публічні закупівлі; 5) виявлено проблеми правового забезпечення досягнення балансу між економічною ефективністю та соціальною справедливістю у процесі формування та здійснення державної житлової політики. За результатами виконаного дослідження підготовлено інформаційно-аналітичні матеріали, експертні висновки (всього – 3). Результати наукового дослідження узагальнено у 8 наукових публікаціях загальним обсягом близько 9,44 д.а., які представлені 1 монографією, 5 статтями у наукових виданнях, 2 тезами доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій та "круглих столів".

10.07.19.0066/0219U001213

Принцип справедливості як основа правового забезпечення сталого розвитку економіки України: Заключний звіт /Інститут економіко-правових досліджень НАН України; Керівник Джабраїлов Руслан Аятшахович. – ДР 0118U003893. УДК 346:[330.34:338.24+172.1] (477).

97 с.

1) Виявлено особливості впливу принципу справедливості на формування державної економічної та соціальної політики; 2) Проаналізовано сучасний стан правового забезпечення екологічної складової сталого розвитку економіки держави; 3) Виявлено проблеми реалізації принципу екологічної справедливості як основи сталого розвитку економіки держави; 4) Визначено перспективи відображення принципу справедливості у державній житловій політиці; 5) Виявлено проблеми правового регулювання сталих публічних закупівель в Україні. За результатами виконаного дослідження підготовлено пропозиції до актів законодавства України, експертні висновки (всього – 2). Результати наукового дослідження узагальнено у 10 наукових публікаціях загальним обсягом близько 5,4 д.а., які представлені 7 статтями у наукових виданнях, 3 тезами доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій та "круглих столів".

10.27 Цивільне право

10.07.19.0067/0219U000961

Розробка теоретичних засад захисту об'єктів морської господарської діяльності та торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняховського; Керівник Яким'як Степан Володимирович. – ДР 0116U004422. УДК 347.799.4(477).

194 с.

Об'єкт дослідження - функціонування об'єктів морської господарської діяльності та торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря, предмет дослідження - порядок захисту об'єктів морської господарської діяльності та торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря. Мета роботи - визначення завдань, розподілу повноважень та порядку організації взаємодії між суб'єктами державної влади для здійснення захисту об'єктів морської господарської діяльності та торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря, що дозволить на їх підставі розробити проект нормативного документу "Порядок захисту об'єктів морської господарської діяльності та торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря". Методи досліджень - порівняльний

аналіз, системний підхід, математичне моделювання, теорія імовірностей та дослідження операцій. За підсумками проведених авторським колективом досліджень отримано наукові результати, що характеризуються такою новизною: вперше комплексно узагальнено сучасний закордонний та вітчизняний досвід діяльності щодо захисту об'єктів морської господарської діяльності і торговельного мореплавства; вперше визначено теоретичні засади і методологію забезпечення захисту об'єктів морської господарської діяльності і торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря, зокрема запропоновано математичну модель захисту об'єктів морської господарської діяльності і торговельного мореплавства (захисту морської економічної діяльності) та відповідний порядок для здійснення оцінювання його ефективності; вперше на підставі узагальнення сучасного досвіду та розроблення теоретичних засад із захисту об'єктів морської господарської діяльності і торговельного мореплавства органам державного та військового управління запропоновано проект постанови "Порядок захисту об'єктів морської господарської діяльності та торговельного мореплавства у виключній (морській) економічній зоні України та інших районах відкритого моря". Матеріали звіту можуть бути використані органами державного та військового управління в процесі стратегічного та оперативного планування, формування та реалізації воєнної політики, а також в науковій і науково-технічній діяльності та у навчальному процесі ВВНЗ.

10.47 Сімейне право

10.07.19.0068/0219U001121

Розроблення пропозицій щодо затвердження стандартів безпеки та благополуччя дитини: формування та запровадження міждержавних, державних, міжгалузевих, галузевих стандартів безпеки та благополуччя дитини; визначення на законодавчому рівні мінімальних стандартів безпеки та благополуччя дитини та цільових індикаторів національної політики у сфері прав дитини: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Поляк Наталя Олегівна. – ДР 0118U003498. УДК 347.61.

135 с.

Об'єктом дослідження є система захисту прав та інтересів дитини щодо забезпечення безпеки та благополуччя дитини. Метою роботи є розробка науково-обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо формування та запровадження стандартів безпеки та благополуччя дитини в Україні на різних рівнях та визначення відповідних цільових індикаторів національної політики у сфері прав дитини. Методологічною основою дослідження є положення національного законодавства та міжнародні документи в сфері захисту та забезпечення прав дитини, а також праці вітчизняних та зарубіжних науковців, міжнародних організацій щодо формування та запровадження стандартів безпеки та благополуччя дитини. У дослідженні застосовано такі загальнонаукові та спеціальні методи як: системний аналіз, синтез, абстрактно-логічний, порівняльно-економічний, групувань і класифікацій, економіко-статистичний, експертна оцінка тощо. Практична цінність роботи полягає у можливості використанні її результатів при створенні майбутнього Державного стандарту безпеки дитини в Україні, а також удосконаленні законодавства з питань захисту прав дитини у контексті Європейської інтеграції. Сфера впровадження: результати дослідження можуть бути використані при виконанні Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, зокрема формуванні та запровадженні міждержавних, державних,

міжгалузевих, галузевих стандартів безпеки та благополуччя дитини, а також Міжвідомчою комісією з питань охорони дитинства при створенні та впровадженні Державного стандарту безпеки дитини в Україні. Робота передається за кордон за договірною ціною.

10.51 Аграрне право

10.07.19.0069/0219U001373

Методичні підходи та аналіз дієвих чинників трансферу інновацій в різних галузях агропромислового виробництва з врахуванням особливостей ресурсних та організаційно-економічних умов ведення схилового землеробства в Івано-Франківській області: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Матвієць Володимир Григорович. – ДР 0116U000453. УДК 631.1.027.

73 с.

Об'єкт досліджень - наукоємна продукція ПДСГДС ІСГ Карпатського регіону НААН. Метою дослідження є вдосконалення науково-організаційних основ маркетингу і трансферу інноваційної продукції, проведення маркетингових досліджень з врахуванням кон'юнктури ринку наукоємної продукції в різних галузях АПВ Івано-Франківської області та трансфер інноваційних розробок. Методи досліджень діалектичний, абстрактно-логічний, економіко-статистичний з використанням методичних підходів, які застосовуються в міжнародній практиці, зокрема, мають відповідати вимогам ISO 17025; а також згідно з науковими виданнями НААН України, ННЦ "Інститут аграрної економіки" НААН, ДНСТГБ. Отримана і досліджена базова інформація щодо науково-організаційних основ маркетингу і трансферу інноваційної продукції. Здійснені маркетингові дослідження інноваційної продукції на прикладі ріпаку, як модельного об'єкта, та трансфер інноваційних розробок Прикарпатської ДСГДС. Пропозиція насіння на вітчизняному ринку ріпаку в контексті кількості й асортименту сортів і гібридів озимого та ярого ріпаку характеризується розширенням ємності ринку, домінуванням іноземних селекційних новачків над вітчизняними розробками, гострою конкуренцією в сегменті озимого ріпаку і низькою конкуренцією в сегменті ярого ріпаку. За звітний період здійснено трансфер 27 та впровадження 19 наукових розробок: 2016 р. - трансфер 33 розробок і впровадження 9 наукових розробок; 2017 р. - відповідно, 38 і 6; 2018 р. - 24 і 6. За три роки укладено 13 ліцензійних договорів на право використання 11 сортів рослин. Реалізація наукоємної продукції (насіння) за звітний період в загальному становила 7084,78 тис. грн. Основними споживачами даної продукції є фізичні особи регіону. Оновлено "Банк даних інновацій Прикарпатської ДСГДС"; розроблені рекомендації "Методичні підходи до трансферу інновацій в різних галузях АПВ з врахуванням особливостей ресурсних та організаційно-економічних умов в Івано-Франківській області". Підготовлений науковий звіт (остаточний).

10.07.19.0070/0219U001383

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловому комплексі Прикарпаття:

Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства

Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Матвієць Володимир Григорович. – ДР 0116U000480. УДК 631.1.027.

33 с.

Отримана і досліджена базова інформація щодо науково-організаційних підходів та ринково-орієнтованого інструментарію випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційної продукції. Підготовлений звіт про патентний пошук за тематикою завдання, який проведено у відповідності з завданням та регламентом пошуку. В результаті патентного пошуку було встановлено, що дана розробка в порівнянні з аналогічними є конкурентоспроможною. Поршень авторських прав не виявлено. За три роки впроваджено 19 власних розробок в галузях агропромислового виробництва, укладено 13 ліцензійних договорів, реалізовано наукоємної продукції (насіння і тварин) на суму 1 939,3 тис. грн. Також впроваджено 19 селекційних розробок інших НДІ та реалізовано наукоємної продукції (насіння) на суму 5 269,8 тис. грн. Всього надійшло до спецфонду установи від використання наукоємної продукції (насіння і тварини) близько 7 млн. грн. (7 209,1 тис. грн.). В рамках виконання завдання в 2016-2018 роках проведено 4 "дні поля" і 2 семінари. Працівники і наукові співробітники станції взяли участь в роботі: 26 семінарів і конференцій; 8 "днів поля"; 6 виставок. Надано близько 1 тис. консультацій, видано 18 рекомендацій, опубліковано 112 статей у наукових збірниках, журналах і газетах, в т.ч. в наукових виданнях - 75. Було організовано функціонування 15 демонстраційних полігонів, з них 9 при дорогах загальнодержавного значення та 375 модельних ферм. Вдосконалений ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва і трансферу наукоємної продукції в агропромисловому комплексі Прикарпаття. Оновлені бази даних інновацій та споживачів інновацій. Підготовлений науковий звіт (остаточний).

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.07.19.0071/0519U001110

Гоцуляк Володимир Михайлович. Теоретико-методологічне осмислення суспільно-політичної думки ранньомодерної України:

Дис... д.політ.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.05.2019.

УДК 32.01(477).

431 с. – Бібліогр.: 506 назв.

У дисертації досліджено суспільно-політичну думку ранньомодерної України як комплекс ідей, уявлень, поглядів і концепцій, в яких сконцентроване знання про політичні явища і процеси в Україні другої половини XVI - XVIII ст., природу політичної влади, політичну культуру, суспільний і державний устрій, права і свободи української людини, роль правових норм, політичних і релігійно-культурних факторів у реформуванні українського суспільства і становленні національної ідентичності. Суспільно-політична думка ранньомодерної України розглядається як один з варіантів синтезу вітчизняної та західноєвропейської культурних традицій. Її зміст і характер проаналізовано з урахуванням етнонаціонального і соціокультурного простору українського життя другої половини XVI - XVIII ст. Встановлено, що особливої значущості для розуміння перспектив національного будівництва в сучасній Україні набувають фундаментальні основи української державної ідеї, які були сформульовані в суспільно-політичній думці України козацької доби

11.07.19.0072/0519U001159

Коч Світлана Вадимівна. Транскордонні простори та спільноти в політичному процесі: кліважі локальності: Дис... д.політ.н. /Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". – Захищена 27.06.2019.

УДК 321.001.7.

454 с. – Бібліогр.: 853 назви.

Об'єкт - феномен транскордоння як результат соціально-політичних практик локальних спільнот в умовах глобалізації; мета - виявлення системних трансформацій транскордоння як простору соціально-політичної дії та ремодуляції локальних спільнот в умовах глобалізації; методи - системний, порівняльний; новизна - транскордоння представлено як результат глобального перемасштабування простору та локалізації, обумовлених процесами деієрархізації, деєтазиції та детериторіалізації політичних систем в епоху Постмодерну; результати - впливають на уявлення про: існуючі у політології методологічні підходи до аналізу регіональних політик, представництва меншин; концептуалізації форм транскордонних систем.; у навчальному процесі при розробці курсів з "Політичної науки".

11.07.19.0073/0419U001517

Вархов Галина Василівна. Партійно-політичне структурування Європейського Парламенту: організаційне оформлення та чинники впливу: Дис... к.політ.н. /Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського. – Захищена 27.06.2019.

УДК 328:005.72+328.183](4-6 ЄС).

209 с. – Бібліогр.: 310 назв.

Об'єкт - наднаціональна партійна система ЄС; мета - визначенні особливостей партійної структури Європейського парламенту та впливу партійних груп на політику ЄС; методи - системний, інституційний, інформаційний; новизна - вперше запропоновано визначення поняття "партійно-політичне структурування Європейського Парламенту", під яким розуміється партійний склад та спосіб організації Парламенту, які реалізовані на підставі наступних елементів: політичних груп, загальноєвропейських політичних партій, які входять в політичні групи ЄП, національних політичних партій; результати - можуть застосовуватися для подальшого комплексного дослідження функціонування загальноєвропейських політичних партій, формування та діяльності політичних груп ЄП; у навчальному процесі при розробці спецкурсів з "Теорія політичних партій та партійних систем", "Соціологія політичних партій", "Вибори і виборчі системи".

13 КУЛЬТУРА

13.01 Загальні питання культури

13.07.19.0074/0219U001101

Морфологія культури як міждисциплінарна проблема: корпусні методи, корпоративна соціологія, комунікативні технології: Заключний звіт /Інститут культурології Академії мистецтв України; Керівник Юдкін Ігор Миколайович. – ДР 0114U000365. УДК 367.7.

30 с.

Морфологічний підхід дозволив обґрунтувати висновок про два типи інтерпретації, герменевтичну та евристичну, що уможливило обґрунтування концепцій метатексту та гіпертексту як необхідних супутників інтерпретації. Історичне життя текстів у комунікативних процесах інтерпретації визначає значущість проблеми інтеграційних основ синтезу

тексту, корпусу текстів, дискурсу та культури в цілому як проблеми морфологічної. Отже, на основі морфології стає можливим висвітлювати історичну динаміку текстів культури в їх невинних трансформаціях.

13.07.19.0075/0219U001102

Традиційна дитяча субкультура України: соціокультурний потенціал: Заключний звіт /Інститут культурології Академії мистецтв України; Керівник Волков Сергій Михайлович. – ДР 0116U000304. УДК 316.723 - 053.5/.6(477).

30 с.

Наукове фундаментальне дослідження присвячено комплексному аналізу дитячої субкультури України в сучасному соціокультурному просторі. Вперше в культурологічному ракурсі: досліджено теоретико-методологічні та процедурні засади науково-дослідної роботи; удосконалено та узагальнено понятійний апарат з теми дослідження; проаналізовано сутність концепцій культури, з'ясувавши суть феномену дитячої субкультури; проаналізовано структурно-функціональну характеристику субкультури дитинства; узагальнено досвід вирішення кроскультурних конфліктів в соціокультурній діяльності у освоєнні дітьми субкультурних середовищ; обґрунтовано доцільність використання досвіду вивчення субкультур у пошуку інноваційних форм організації соціокультурної діяльності, орієнтованих на всебічний розвиток особистості; визначено пріоритетні напрямки формування дитячої субкультури в сучасних умовах. Результати дослідження роблять певний внесок у розвиток вітчизняної традиції дослідження субкультури дитинства. Розкриті сутнісні характеристики основних форм репрезентації субкультури дитинства - буденної практики субкультури, соціальної інфраструктури дитинства та індустрії субкультури дитинства.

13.07.19.0076/0219U001103

Концепція і практика українського мультикультуралізму: Заключний звіт /Інститут культурології Академії мистецтв України; Керівник Отрешко Наталія Борисівна. – ДР 0115U000667. УДК 316.7.

21 с.

Наукове фундаментальне дослідження присвячено комплексному аналізу сучасного українського мультикультуралізму, у якому особистісні і групові очікування протилежні напрями, тобто загальнолюдська потреба в різних паттернах соціокультурних практик актуалізує наявність багатьох "дзеркал", у яких люди визнають свою сутність у межах не тільки подібності, але і протилежності формують стійкі страхи, побоювання втрати ідентичності, феномени "культурного сирітства", ціннісної "безпритульності". Розглянуто і проаналізовано здобутки аналітичних досліджень в сучасній науці, виявлено тематичне протиріччя інформаційного і інтерактивного теоретичних підходів в дослідженні феномену мультикультуралізму.

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.07.19.0077/0219U001434

Світові моделі збереження національної нематеріальної культурної спадщини: порівняльний аналіз та визначення пріоритетів:

Заключний звіт /Український центр культурних досліджень; Керівник Телеуця Валентина Василівна. – ДР 0118U007212. УДК 719:351:39(477+4-15+520).

482 с.

У результаті прикладного наукового дослідження "Світові моделі збереження національної нематеріальної

культурної спадщини: порівняльний аналіз та визначення пріоритетів" було виконано: 1.Здійснено науково-аналітичний огляд світових моделей збереження національної нематеріальної культурної спадщини та сучасних інструментів розвитку у країнах Європейського Союзу та Далекого Сходу. 2.Розроблено стратегії збереження національної нематеріальної культурної спадщини України. 3.Описані механізми використання інструментів для збереження нематеріальної культурної спадщини. 4.Розроблені алгоритм підвищення професійної компетенції кадрів у сфері нематеріальної культурної спадщини. 5.Випрацювані рекомендації щодо збереження, популяризації національної нематеріальної культурної спадщини. Ключові слова: нематеріальна культурна спадщина; міжнародна співпраця України у сфері захисту нематеріальної культурної спадщини (НКС); мережа закладів культури України; клубні заклади; обласні центри народної творчості (ОЦНТ); регіони України; механізми та інструменти збереження нематеріальної культурної спадщини, освітні компетенції; наукові рекомендації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13.09 Історія культури. Історія вивчення культури

13.07.19.0078/0419U001065

Косицька Зінаїда Миколаївна. Еволюція української витинанки ХХ - початку ХХІ ст.: художні осередки, традиції, новації: Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 27.12.2018.

УДК 741.7+ 930.85] (477) "19/20".

271 с. – Бібліогр.: 437 назв.

У дисертації досліджено еволюцію української витинанки ХХ - початку ХХІ ст. як складової української художньої культури. Уведено до наукового обігу нові матеріали з виривання паперових оздоб серед єврейського, кримськотатарського населення. Представлено типові композиції розміщення витинанок у традиційному інтер'єрі сільського житла, розглянуто осередки та імена українських митців. Проаналізовано спільні риси та регіональні особливості поширених форм, мотивів, колористики паперових оздоб. Охарактеризовано традиційні та новаційні прояви у творчості народних майстрів, аматорів і професійних художників.

13.07.19.0079/0419U001066

Забашта Ростислав Васильович. Бушанський скельний архітектурно-скульптурний комплекс: атрибуція, етапи історичного розвитку, теоретична реконструкція: Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 27.12.2018.

УДК УДК 904:726-032.5(477.44)+001.891.3.

311 с. – Бібліогр.: 538 назв.

Роботу присвячено самобутньому скельному архітектурно-скульптурному комплексу, розташованому в с. Буша Вінницької області. У центрі дослідження три складові об'єкта: монументальне рельєфне багатобічне зображення, корпус епіграфічних зразків та архітектурно-будівельна структура. На основі натурних обстежень, детальних обмірів та різних форм фіксації, комплексного аналізу документальних матеріалів, а також усебічних історико-порівняльних студій установлено, що: а) рельєфна композиція відтворює сцену моління / причацання святого анахорета Онуфрія Великого в пустелі; б) скульптура належить до кола пам'яток раннього Нового часу (у межах кінця XVI / першої половини XVII - початку /20-30-х

років XVIII ст.); в) історія комплексу характеризується багатоступовістю і змінністю його призначення, розмірів та зовнішнього вигляду: від порівняно невеликої каллиці на честь названого святого до чернечого осідку (у вигляді дво- / три- / чотирикамерної келії) та, на завершальному етапі, домівки-схрону місцевого польського пана.

13.41 Бібліографія. Бібліографознавство

13.07.19.0080/0219U001455

Розроблення баз даних державної бібліографічної реєстрації обов'язкового примірника документів України 2017-2018 рр. та ретроспективного фонду періодики 1960 р., образотворчих і картографічних видань 1950 р: Заключний звіт /Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова"; Керівник Гуцол Галина Олександрівна. – ДР 0118U003117. УДК 015(477):004.65]+019.912:[050+73/76+912.43]:001.891.

196 с.

Об'єкти дослідження - обов'язкові примірники видань України 2017-2018, 1917-1940, 1950, 1960 рр., бази даних державної бібліографії 2017 р. Мета роботи - поповнення національного інформаційного фонду України поточними державними та ретроспективними бібліографічними ресурсами, забезпечення міжнародного обміну бібліографічною інформацією, забезпечення суспільства аналітичною інформацією та надання методичної допомоги з питань бібліографічного опису різних видів документів. Методи дослідження - аналітико-синтетичне опрацювання, системний аналіз, бібліографічне виявлення, відбір, моніторинг, бібліометричний аналіз, бібліографічна характеристика, групування. Результати НР: поточні, тематичні та актуалізовані зведені бібліографічні бази даних за 2017-2018 рр.; переліки газет та журналів, матеріали з яких увійшли у бази даних державної бібліографії 2018 р.; аналітичні огляди за матеріалами баз даних державної бібліографії за 2017 р.; ретроспективні бази даних окремих видів видань 1922-1940, 1950, 1960 рр.; методичні рекомендації з бібліографічного опису електронних ресурсів; річний звіт про виконання НР. Наукова новизна: вперше в Україні створено бази даних державної бібліографії усіх видів видань за 2017-2018 рр.; сформовано бази даних публікацій щодо європейської та євроатлантичної інтеграції України та про Республіку Білорусь за 2018 р.; розроблено аналітичні огляди на основі бібліометричного аналізу баз даних державної бібліографії книг, авторефератів дисертацій і журнальних статей 2017 р., створено ретроспективні бази даних видань з фонду Державного архіву друку - періодики 1960 р., образотворчих видань 1950 р., газет мовою їдиш 1922-1940 рр. Аналога цим розробкам немає. Результати НР: призначені для використання державними органами влади, бібліотеками, вищими навчальними закладами, видавництвами, науковими установами, Національною Книжковою палатою Білорусі, іншими користувачами інформації в Україні й за її межами. Галузі застосування: наука, освіта, культура, видавнича галузь та сфера інформації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія

14.07.19.0081/0519U001117

Окольніча Тетяна Володимирівна. Східнослов'янська педагогіка в дослідженнях етнографів (XIX - перша чверть XX століття):

Дис... д.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 13.06.2019.

УДК 37 (091) "18/"19".

529 с. – Бібліогр.: 822 назви.

Об'єкт дослідження - народна педагогіка традиційного суспільства східнослов'янських народів; предмет дослідження - східнослов'янська педагогіка XIX - першої чверті XX ст. як цілісне явище, її зміст, форми, методи та засоби, представлені в дослідженнях етнографів; мета роботи - на підставі комплексного вивчення досліджень українських, білоруських, російських етнографів XIX - першої чверті XX ст. цілісно та всебічно охарактеризувати східнослов'янську педагогіку як багатогранне окреме утворення, що є складовою педагогічної науки; методи дослідження - загальнонаукові методи, нарративний метод, історико-структурний (структурно-системний) метод, історико-порівняльний (історико-компаративний) метод використано для виявлення подібного і відмінного в трактуванні народної педагогіки українців, білорусів, росіян у дослідженнях етнографів XIX - першої чверті XX ст.; наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вперше: в історико-педагогічному дослідженні на підставі комплексного вивчення великого масиву різнопланових етнографічних матеріалів українських, білоруських, російських дослідників XIX - першої чверті XX ст. цілісно та всебічно охарактеризовано східнослов'янську педагогіку як багатогранне окреме явище; розкрито особливості народної філософії у ставленні до дитини: до її народження, сприймання дітей із психічними та фізичними вадами, механізми підтримки дітей-сиріт (індивідуальне та колективне усиновлення); комплексно схарактеризовано процеси виховання дітей та молоді з урахуванням статевो-вікової стратифікації традиційного східнослов'янського суспільства.

14.07.19.0082/0419U001449

Кошляк Михайло Анатолійович. Категорія соціальна зрілість особистості у науково-педагогічних дослідженнях (30-ті роки XX - початок XXI століття). Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 25.06.2019.

УДК 37(091) "193"/ "...20":316.61(043.5).

276 с. – Бібліогр.: 248 назв.

Об'єкт дослідження - соціальна зрілість особистості як педагогічне явище; предмет дослідження - науково-педагогічні дослідження вчених із вивчення категорії "соціальна зрілість" (30-ті рр. XX - початок XXI ст.); мета дослідження - на підставі вивчення педагогічних джерел розкрити і цілісно схарактеризувати генезу наукової думки щодо проблеми вивчення категорії соціальна зрілість особистості (30-ті роки XX - початок XXI століття); методи дослідження: загальнонауковий, історико-педагогічний, історико-структурний, історико-компаративістський; наукова новизна одержаних результатів - уперше цілісно схарактеризовано наукові підходи до проблеми вивчення соціальної зрілості особистості (30-ті рр. XX - початок XXI ст.); всебічно розглянуто хронологічний період з 30-х років XX століття - початок XXI століття у єдності 3-х історіографічних етапів: 1-й етап - праці дослідників радянського періоду (30-80-і роки XX століття); 2-й етап - праці дослідників пострадянського періоду (останнє десятиліття XX століття); 3-й етап - праці сучасних дослідників, починаючи з перших років XXI століття до теперішнього часу.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.07.19.0083/0519U001133

Грудинін Борис Олександрович. Теоретико-методичні засади розвитку дослідницької компетентності учнів ліцею у процесі навчання фізики: Дис... д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 01.07.2019.

УДК 373.51:374.31:37.022:37.031.4.

546 с.: 59 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 467 назв.

У дисертації вперше запропоновано методичну систему розвитку дослідницької компетентності учнів ліцею, яка ґрунтується на комплексному використанні в навчанні фізики інноваційних освітніх моделей. Уперше запропоновано концептуальні підходи до створення такої системи на основі цілісної структурно-функціональної моделі, яка повною мірою відображає цілі, методи, освітні підходи і результати розвитку дослідницької компетентності. Запропоновано дидактичні умови впровадження в освітній процес методичної системи розвитку дослідницької компетентності учнів ліцею шляхом доповнення змісту шкільного курсу фізики системою дослідницьких завдань, добору і поєднання методів мотивації та формування в учнів ціннісного ставлення до навчально-пізнавальної діяльності. Для досягнення найбільшої ефективності функціонування методичної системи запропоновано використання компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого і технологічного освітніх підходів, комплексне використання яких забезпечує позитивний вплив на рівень засвоєння знань і способів діяльності. Вперше запропоновано навчально-методичний комплекс "Дослідницька компетентність: природничо-математичний напрям диференціації". Показано, що використання навчально-методичного комплексу забезпечить ефективну реалізацію запропонованої методичної системи та сприятиме формуванню в учнів знань і умінь, необхідних для успішного розвитку дослідницької компетентності в освітньому процесі з фізики.

14.07.19.0084/0419U001417

Ворожбит Алла Володимирівна. Використання веб-орієнтованих технологій у навчанні інформатики в закладах загальної середньої освіти: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 11.06.2019.

УДК 37.016:004.85(043.3).

302 с.: 20 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 277 назв.

У дисертаційному дослідженні автором здійснено аналіз основних наукових ідей, положень і теоретико-методологічних підходів використання веб-орієнтованих технологій у навчанні інформатики в закладах загальної середньої освіти, обґрунтовано та розроблено компоненти веб-орієнтованої методичної системи навчання інформатики учнів старших класів закладів загальної середньої освіти. Уточнено поняття: "веб-орієнтоване інформаційно-освітнє середовище закладу загальної середньої освіти", "веб-орієнтоване навчальне середовище", "веб-орієнтована методична система навчання інформатики", "веб-орієнтований навчальний курс"; розроблено модель структури веб-орієнтованого інформаційно-освітнього середовища закладу загальної середньої освіти, розроблено модель структури веб-орієнтованого курсу для навчання інформатики та модель проектування веб-орієнтованого навчального курсу для вчителів закладів загальної середньої освіти; здійснено добір інструментарію розробника (засобів авторингу) для проектування динамічного мультимедійного контенту системи управління навчальними матеріалами. Реалізація основних положень дослідження спрямована на вдосконалення

існуючої інформатичної освіти для педагогічно-виваженого проектування веб-орієнтованих навчальних курсів з інформатики, що дозволяє узагальнити і систематизувати використання інформаційно-комунікаційних технологій, підвищити рівень професійної підготовки вчителів. Проведений педагогічний експеримент повністю підтвердив те, що педагогічно виважене, науково обґрунтоване, цілеспрямоване використання веб-орієнтованих технологій у навчанні інформатики в закладах загальної середньої освіти сприятиме глибокому і осмисленому засвоєнню учнями навчального матеріалу

14.07.19.0085/0419U001426

Лі Жуйцін. Методика розвитку музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 378.147:78.08]:[373.011.3-051:78](043.3).

230 с.: 12 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 240 назв.

Дисертація є комплексним дослідженням у галузі теорії та методики музичної педагогіки щодо проблеми розвитку музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання. У роботі з'ясовано стан розробки досліджуваної проблеми у психолого-педагогічній науці й мистецтвознавстві та схарактеризовано поняттєво-термінологічний апарат. Розроблено та теоретично обґрунтовано компонентну структуру розвитку музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання. Визначено критерії, показники та рівні розвиненості музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання. Розроблено поетапно методику розвитку музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання. Експериментально перевірено ефективність запропонованої методики розвитку музично-естетичного смаку підлітків у процесі співацького навчання.

14.07.19.0086/0419U001431

Сяо Цзяцзюнь. Методика формування слухацької культури підлітків засобами мультимедійних технологій на уроках музики в загальноосвітній школі: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.06.2019.

УДК 37.016.78: 004.032.6(043.3).

192 с.: 4 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Актуальність дисертаційного дослідження обумовлена завданнями загальної музичної освіти, пріоритетним завданням якої є підготовка школяра, здатного до самореалізації в світових умовах; підвищення його загальної, зокрема музично - слухацької культури; використання в цьому процесі мультимедійних технологій, що стимулюють до продуктивної, творчої діяльності. У дослідженні виділено структурні компоненти системи формування слухацької культури підлітків: інформаційно - мотиваційний, усвідомлено - когнітивний, аналітико - діяльнісний, дієво-рефлексивний. Розроблено, теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено організаційно-методичну модель формування слухацької культури підлітків засобами мультимедійних технологій, яка впроваджувалася на трьох етапах дослідження: підготовчому, інформаційно-пізнавальному, активно - творчому. Розроблено та експериментально перевірено методику формування слухацької культури підлітків засобами мультимедійних технологій на уроках музичного мистецтва в загальноосвітніх школах. Доведено, що ефективність формування слухацької культури підлітків засобами мультимедійних технологій ґрунтується на методологічних підходах - компетентнісному і інформаційному, та залежить від забез-

печення відповідних педагогічних принципів, умов та методів навчання.

14.07.19.0087/0419U001436

Слободянюк Ірина Юрївна. Методичні засади навчання фізики в класах суспільно-гуманітарного напрямку з використанням інформаційно-комунікаційних технологій:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 01.07.2019.

УДК [373.5.091.33:004]:53(043.3).

248 с.: 8 табл., 101 іл. – Бібліогр.: 265 назв.

У дисертації вперше запропоновано методичні засади навчання фізики в класах суспільно-гуманітарного напрямку з використанням хмаро орієнтованих інформаційно-комунікаційних технологій. Вперше теоретично обґрунтовано та запропоновано методичні підходи до подання навчальної інформації з фізики на основі технологій візуалізації та структурування, які забезпечать підвищення рівня розуміння навчального матеріалу та мотивації до вивчення предмету. Вперше запропоновано методичні засади реалізації запропонованих сучасних дидактичних засобів з метою формування в учнів, які обрали суспільно-гуманітарний напрям профільного навчання, наукового світогляду та цілісної фізичної картини світу. Запропоновано підходи до використання інноваційних та традиційних методів навчання на прикладі розділу "Атомна та ядерна фізика". Розроблено та апробовано мультимедійний супровід до уроків, створено інтерактивні вправи, орієнтовані на закріплення й узагальнення вивченого матеріалу та перевірку рівня його засвоєння. Вперше запропоновано структуру та зміст навчально-методичного комплексу "Фізика: суспільно-гуманітарний напрям профільного навчання" в хмаро орієнтованому середовищі як засобу підвищення рівня мотивації до вивчення фізики та розвитку навичок самоосвіти, який представлений у вигляді web-сайту і розроблений з урахуванням індивідуальних особливостей учнів у класах суспільно-гуманітарного напрямку.

14.07.19.0088/0219U000839

Психолого-педагогічний супровід дитини з труднощами в навчанні в інклюзивному освітньому просторі: Заключний звіт /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; Керівник Мартиненко Ірина Володимирівна. – ДР 0118U001723. УДК 373.3/.5.042-056.36:37.015.3.

70 с.

Зміст проекту відповідає сучасним тенденціям реформування освітньої галузі в Україні. У відповідності з прийнятим в 2017 році Законом України Про освіту, провідною формою освіти дітей із труднощами у навчанні є інклюзивна. Водночас, вчителі загальноосвітніх шкіл на сьогодні недостатньо обізнані щодо психофізичних особливостей цих дітей, що зумовлює труднощі в організації їхнього навчання та психолого-педагогічного супроводу. Проект "Психолого-педагогічний супровід дитини з труднощами в навчанні в інклюзивному освітньому просторі" спрямований на інформування вчителів про особливості розвитку та супроводу дітей із труднощами в навчанні, організацію навчально-методичних заходів для педагогів, підготовку та публікацію колективної монографії на допомогу вчителю.

14.31 Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи

14.07.19.0089/0219U000843

Науково-методичне забезпечення допрофесійної підготовки старшокласників: Заклю-

чний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Доротюк Валентина Іванівна. – ДР 0116U003182. УДК 373.5.147:377-057.87.

70 с.

Підготовлено: аналітичні матеріали за результатами апробації розробленого науково-методичного забезпечення допрофесійної підготовки учнів старшої школи. Проведено: формувальний етап експериментального дослідження на базі дослідних майданчиків, здійснено аналіз результатів тестування учнів. Здійснено моніторингове дослідження готовності старшокласників до вибору професій різних типів, яке вказує на те, що назріла необхідність переглянути та вдосконалити профінформаційну роботу, на основі якої будуватимуться інші види профорієнтаційної допомоги, надати цій роботі системного та послідовного характеру, розробити і впровадити необхідне науково-методичне забезпечення. У рамках реалізації НДР "Науково-методичне забезпечення допрофесійної підготовки старшокласників" проведено формувальний етап експериментального дослідження на базі дослідних майданчиків, здійснено аналіз результатів тестування учнів.

14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи

14.07.19.0090/0519U001131

Кондур Оксана Созонтівна. Система професійної підготовки майбутніх фахівців із якості освіти у закладах вищої освіти: Дис... д.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 37:37.046:378.4:377.35.

532 с.: 19 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 456 назв.

У дисертації вперше розроблено та експериментально перевірено систему професійної підготовки майбутніх фахівців із якості освіти у закладах вищої освіти, яка спрямована на формування нової генерації кадрів, здатних відповідально здійснювати управлінську, науково-дослідницьку, проектно-пошукову, організаційно-планувальну, технологічно-регламентувальну, консультативно-дорадчу, експертно-аудиторську, психолого-педагогічну та квалітологічну провідницьку діяльність на рівнях управління якістю освітніх систем. Розроблено структурно-функціональну модель формування професійно-практичної управлінсько-квалітологічної компетентності майбутніх фахівців із якості освіти у закладах вищої освіти на етапах освітнього процесу синергетичної взаємодії цільового, змістового, теоретико-методологічного, організаційно-методичного, практичного та контрольного-результативного блоків. Подальшого розвитку набули наукові положення щодо архітекτονіки освітньо-наукової системи закладу вищої освіти для організації управління якістю професійної підготовки фахівців і професіоналів (магістрів, аспірантів, PhD студентів) у галузі квалітології.

14.07.19.0091/0419U001015

Белкова Тетяна Олександрівна. Підготовка студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 27.12.2018.

УДК 378.091.33-056.22:796(043.3).

316 с.: 22 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 380 назв.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки майбутніх медичних працівників в закладах вищої освіти; предмет дослідження - педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особисто-

го здоров'я засобами фізичної культури; методи дослідження - теоретичні, емпіричні, діагностичні, обсерваційні, прогностичні, візуально графічні, статистичні; мета дослідження полягає в обґрунтуванні та експериментальній перевірці педагогічних умов, що сприятимуть ефективній підготовці студентів медичних вишів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури; наукова новизна - уперше: обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки студентів вищих медичних закладів до формування особистого здоров'я засобами фізичної культури (забезпечення позитивної мотивації студентів до зміцнення особистого здоров'я засобами фізичної культури; розвиток потреби фізичного самовдосконалення у процесі фахового навчання; використання в освітньому процесі з фізичного виховання студентів медичних закладів вищої освіти інноваційних фізкультурно-оздоровчих підходів.

14.07.19.0092/0419U001016

Бардінов Олексій Васильович. Формування ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 27.12.2018.

УДК 378.22.015.31(005:796.5)(043.3).

277 с.: 11 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 371 назв.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури; предмет дослідження - педагогічні умови формування ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури; мета дослідження - полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов формування ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури; методи дослідження - теоретичні, емпіричні, метод математичної статистики; наукова новизна одержаних результатів дослідження: вперше визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови, що сприяють формуванню ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури; з'ясовано педагогічну сутність компетентнісного підходу як провідного засобу науково-педагогічної концептуалізації проблеми дослідження, який спирається на ідеї компетентності фахівця; науково обґрунтовано змістову сутність структурних компонентів (мотиваційно-ціннісна, когнітивно-пізнавальна, управлінсько-туристична, регулятивно-діяльнісна) ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності майбутніх фахівців фізичної культури, а також визначено критерії (мотиваційний, когнітивний, управлінський, операційний), виокремлено показники (зацікавленість, обізнаність, самостійність, особистісно-професійне самопрогнозування) та описано рівні (високий, середній, низький) їх сформованості; уточнено зміст базових понять дослідження "компетентність", "компетенція", "ключові компетентності", "ключові компетентності з менеджменту туристичної діяльності", "компетентнісний підхід"; визначено потрактування поняття "формування ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців фізичної культури"; набула подальшого розвитку проблема формування ключових компетентностей з менеджменту туристичної діяльності у майбутніх фахівців різних спеціальностей педагогічних ВНЗ як складової їх професійної компетентності.

14.07.19.0093/0419U001300

Пшенична Наталя Сергіївна. Формування професійних компетентностей майбутніх

учителів у процесі вивчення хімії: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогіки НАПН України. – Захищена 23.05.2019.

УДК 378.016:54]:[378.09:373.3/.5.011.3-051](043.3).

375 с.: 64 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 511 назва.

У дисертації здійснено аналіз теоретичних підходів до вивчення проблеми формування професійних компетентностей майбутніх учителів у процесі вивчення хімії; розкрито сутність поняття "професійні компетентності майбутніх учителів нехімічних спеціальностей", визначено структурні компоненти (когнітивний, діяльнісний, мотиваційний, методичний), показники та рівні (високий, достатній, середній, низький) досліджуваної якості. Досліджено особливості формування професійних компетентностей майбутніх учителів у процесі вивчення хімії. Теоретично доведено доцільність формування професійних компетентностей у майбутніх учителів фізики, географії, трудового навчання та технологій. Обґрунтовано модель, розроблено і апробовано методику формування професійних компетентностей майбутніх учителів у процесі вивчення хімії. Доведено її ефективність та доцільність впровадження в процес професійної підготовки майбутніх учителів у вищих закладах освіти.

14.07.19.0094/0419U001363

Волощина Ольга Сергіївна. Підготовка вчителя початкових класів до оцінювання іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами тестових технологій: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 30.05.2019.

УДК 373.3.016+811.11.

288 с.: 13 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки учителя початкових класів; предмет дослідження - педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя початкових класів до оцінювання іншомовної компетентності молодших школярів засобами тестових технологій; мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов підготовки майбутніх вчителів початкових класів до оцінювання іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами тестових технологій; методи дослідження: аналіз літератури, навчальних програм, порівняння та узагальнення теоретичних та емпіричних даних, змісту та структури підготовки майбутніх вчителів початкових класів, педагогічний експеримент, систематичні спостереження, бесіди, анкетування, тестування, узагальнення педагогічного досвіду, систематизація та узагальнення матеріалів, метод експертних оцінок, моделювання, ранжування; методи математичної статистики, графічні; наукова новизна - вперше теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено результативність педагогічних умов підготовки майбутніх учителів початкових класів до оцінювання іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами тестових технологій; систематизовано педагогічний інструментарій управління процесом підготовки майбутніх учителів початкових класів до оцінювання іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами тестових технологій. Конкретизовано поняття "готовність майбутнього учителя початкових класів до оцінювання іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами тестових технологій".

14.07.19.0095/0419U001364

Тишик Ірина Сергіївна. Формування професійної готовності майбутнього викладача історії до виховання міжнетічної толерантно-

сті студентів в процесі навчання в магістратурі: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. – Захищена 30.05.2019.

УДК : 371.13:316.647.5.

251 с.: 20 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Об'єкт дослідження - процес професійної підготовки майбутніх викладачів історії; предмет дослідження - педагогічні умови формування професійної готовності майбутнього викладача історії до виховання міжнетічної толерантності студентів; метою дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка педагогічних умов формування професійної готовності майбутнього викладача історії до виховання міжнетічної толерантності студентів у процесі навчання в магістратурі; методи дослідження - теоретичні: аналіз, синтез, класифікація, систематизація й узагальнення наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених для уточнення сутності міжнетічної толерантності та професійної готовності майбутнього викладача історії до її виховання; емпіричні: вивчення й узагальнення досвіду професійної підготовки майбутніх викладачів історії, аналіз діяльності студентів у процесі професійної підготовки, бесіди, анкетування, контрольні тести та завдання, контент-аналіз діагностичних робіт студентів; статистичні: метод експертних оцінок; шкалограмний аналіз за методикою Л. Гутмана; метод моделювання реальних педагогічних процесів за допомогою числових систем; описова статистика для обробки отриманих даних і встановлення наукової достовірності результатів дослідження; порівняння середніх значень за допомогою t-критерію Стьюдента для залежних і незалежних вибірок на базі програмного забезпечення MS Excel; графічні: для наочного ілюстрування та порівняння результатів експериментальної роботи у графічних зображеннях і табличних формах; наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає у тому, що вперше визначено сутність поняття "професійна готовність майбутнього викладача історії до виховання міжнетічної толерантності студентів" визначено критерії (мотиваційний, знанневий, компетентнісний, рефлексивний), показники та охарактеризовано рівні (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутнього викладача історії до виховання міжнетічної толерантності студентів; виокремлено, теоретично обґрунтовано й експериментально апробовано педагогічні умови, які забезпечують ефективність формування досліджуваної готовності у процесі магістерської підготовки

14.07.19.0096/0419U001410

Гривкова Олена Яківна. Професійна підготовка учителів на засадах гендерної педагогіки в університетах Німеччини: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – Захищена 18.06.2019.

УДК 378.4:37.011.3-051:305(430).

418 с.: 2 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 494 назви.

У дисертації здійснено цілісний порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки учителів на засадах гендерної педагогіки в університетах Німеччини. Проаналізовано провідні теоретичні ідеї професійної підготовки учителів на засадах гендерної педагогіки у німецьких університетах. Схарактеризовано понятійно-категоріальний апарат дослідження. Проаналізовано стан дослідження гендерної проблематики у педагогічній теорії. Висвітлено положення гендерно-орієнтованого підходу як наукової методології. Схарактеризовано основні компоненти гендерної компетентності майбутнього вчителя. Визначено напрями імплементації гендерно-орієнтованого підходу у сферу педагогічної освіти Німеччини. Здійснено аналіз організаційних та змістових аспектів професійної підготовки учителів на

засадах гендерної педагогіки у німецьких університетах. Схарактеризовано форми і методи професійної підготовки вчителів у Німеччині на основі гендерної педагогіки.

14.07.19.0097/0419U001411

Гатеж Наталія Василівна. Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів закладу загальної середньої освіти: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України. – Захищено 18.06.2019.

УДК 378.147:7-051]:[373.015.31:7.01].

353 с.: 8 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 285 назв.

У дисертації вперше здійснено цілісний аналіз проблеми підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів у педагогічній теорії та практиці. Визначено структуру підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів. Визокремлено критерії, показники та виявлено рівні готовності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів, розроблено етапи їх реалізації. Здійснено розробку навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури школярів у процесі практичної підготовки.

14.07.19.0098/0419U001418

Данильчук Оксана Миколаївна. Методика організації самостійної роботи студентів економічних спеціальностей у процесі професійно орієнтованого навчання математики:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищено 11.06.2019.

УДК 378.016: 33]:51.041.

295 с.: 32 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

Дисертація присвячена проблемі організації самостійної роботи студентів економічних спеціальностей у процесі професійно орієнтованого навчання математики. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження визначено та обґрунтовано принципи організації самостійної роботи студентів (мотивації, індивідуалізації, активізації навчання, диференційованої реалізованості, професійної спрямованості, реалізації міжпредметних зв'язків). Удосконалено види та форми самостійної роботи студентів з математики, прийоми використання засобів навчання, умови забезпечення оптимального поєднання аудиторної та позааудиторної роботи на засадах компетентнісного підходу. Доведено, що ефективна самостійна робота у процесі професійно орієнтованого навчання математики є проявом високого рівня організації навчальної діяльності та зумовлюється індивідуально-психологічними якостями студента як її суб'єкта. Розроблено і науково обґрунтовано модель організації самостійної роботи студентів у процесі навчання математики у закладах вищої освіти та її навчально-методичне забезпечення на різних етапах навчання. Дидактичний комплекс забезпечення самостійної роботи представлено завданнями та комп'ютерними дидактичними ресурсами, використання яких пропонується для вироблення потреби до самоосвіти та самовдосконалення, формування професійної компетентності майбутніх економістів. Обґрунтовано, що подана модель покликана забезпечити послідовну системну підготовку висококваліфікованого фахівця. Експериментально перевірено ефективність запропонованої методики організації самостійної роботи студентів у процесі навчання математики, що дало змогу підвищити якість їх математичної освіти,

а також сприяти продуктивній самостійній навчально-пізнавальній діяльності майбутніх економістів у процесі вивчення інших навчальних дисциплін.

14.07.19.0099/0419U001425

Пухальський Тарас Дмитрович. Формування професійної компетентності майбутнього учителя музики засобами диригентсько-хорових дисциплін: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищено 27.06.2019.

УДК 378.011.3-051:78]:7.071.2.

303 с.: 18 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 275 назв.

У дисертації досліджено формування професійної компетентності майбутнього учителя музики засобами диригентсько-хорових дисциплін. Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутнього учителя музики засобами диригентсько-хорових дисциплін: інтенсифікація освітнього процесу за рахунок інтеграції змісту підготовки майбутнього учителя музики у циклі диригентсько-хорових дисциплін та посилення їх міждисциплінарних зв'язків з іншими циклами професійної підготовки; створення освітнього середовища, оптимального для творчої самореалізації майбутнього учителя музики у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін; сприяння особистісній зорієнтованості професійного розвитку майбутнього учителя музики через організацію ефективної самостійної роботи студента; збагачення професійного досвіду майбутнього учителя музики у роботі зі шкільними хоровими колективами. Розроблено модель формування професійної компетентності майбутнього учителя музики засобами диригентсько-хорових дисциплін. Уточнено зміст понять "формування професійної компетентності майбутнього учителя музики засобами диригентсько-хорових дисциплін" та "професійна компетентність майбутнього учителя музики".

14.07.19.0100/0419U001427

Лі Ян. Формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музики і хореографії в процесі фахової підготовки: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищено 27.06.2019.

УДК 378.011.3-051:78]:39(043.3).

227 с.: 20 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

У дисертації досліджено проблему формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музики і хореографії в процесі фахової підготовки. Проаналізовано значення формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музики і хореографії в процесі фахового навчання. Основними підходами до формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії нами окреслено: системний, герменевтичний, особистісно-орієнтований, ціннісний, поліхудожній, акмеологічний, творчо-виконавський. Структура формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва та хореографії охоплює чотири блоки компонентів: мотиваційно-пізнавальний, когнітивно-орієнтаційний, емоційно-корекційний, комунікативно-артистичний, кожен з яких характеризується певним змістом і виконує конкретні функції. Розроблено та впроваджено в експериментальну роботу педагогічні умови формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музики та хореографії, а саме: активізація навчальної діяльності студентів за рахунок широкого використання інтерактивних технологій; створення ситуацій опосередкованого керівництва творчо-інтерпретаційною діяльністю учнів; актуалізація використання активно-дієвих методів фахо-

вого навчання студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Впровадження експериментальної методики формування музично-сценічних умінь майбутніх учителів музики і хореографії у процес фахового навчання здійснювалось у відповідності до визначених етапів: спонукально-цільового, змістовно-оцінювального, сугестивно-регулювального, творчо-моделюючого. Порівняльний аналіз результатів експериментального дослідження дозволив виявити позитивну динаміку формування музично-сценічних умінь студентів експериментальної групи, що свідчить про ефективність експериментальної методики й доцільність її впровадження у процес фахового навчання майбутніх учителів музики і хореографії.

14.07.19.0101/0419U001428

Чень Цзяньїн. Методика формування комунікативних умінь студентів України і Китаю в процесі вокально-ансамблевої діяльності:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2019.

УДК 378.064.3(477+510):784.96.

228 с.: 17 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 187 назв.

Дисертацію присвячено актуальній проблемі формування комунікативних умінь студентів України та Китаю в процесі вокально-ансамблевої діяльності. Здійснено генезу загальнонаукової сутності моделювання комунікативного процесу на основі герменевтичної, соціологічної, психоаналітичної, біхевіористської, семіотичної, діалогічної, культурологічної та психолого-педагогічної моделей комунікації. Проналізовано класифікації комунікативних умінь в психолого-педагогічній сфері, визначено поняття "комунікативні уміння студентів України і Китаю", його зміст та структуру. Комунікативні уміння студентів представлено як здатність особистості до усвідомлених цілеспрямованих дій у встановленні та підтримці успішних взаємовідносин із представниками різних культур у музично-виконавській діяльності. Особливе значення надано відмінностям національної специфіки комунікативного процесу України та Китаю, що знаходить прояв у вмінні орієнтуватись в етнокультурних невербальних особливостях міжособистісної комунікації. Конкретизовано специфіку та виявлено комунікативний потенціал вокально-ансамблевої діяльності, що передбачає різноманіття комунікативних взаємовідносин, пов'язаних з передачею музичної інформації, та з встановленням ефективних міжособистісних контактів між учасниками. Розкрито значення ансамблевого простору, висвітлено його характеристики. Теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено поетапну методику формування комунікативних умінь студентів України і Китаю в процесі вокально-ансамблевої діяльності, статистично підтверджено її ефективність.

14.07.19.0102/0419U001429

Хе Сюефей. Удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії в умовах вищої педагогічної освіти:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 26.06.2019.

УДК 378.011.3-051:792.8:78(043.3).

193 с.: 14 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

У дослідженні актуалізується проблема музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії у процесі фортепіанного навчання. Автором проаналізовано погляди науковців різних галузей знань на визначену проблему, розкрито сутність музичної підготовки студентів-хореографів, визначено критерії, показники та рівні удосконалення означеної якості. Теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено поетапну методику удосконалення музичної

підготовки студентів у процесі фортепіанного навчання, в основу якої покладено принципи (інтуїтивного пізнання; системності та послідовності; поєднання традицій і новаторства; індивідуалізація та диференціація; емоційного способу музичного пізнання; розвитку свідомого ритмічного чуття та грамотності), спрямовані на удосконалення музичної підготовленості, а також педагогічні умови, що позитивно впливають на удосконалення музичної підготовки майбутніх вчителів хореографії (активізація майбутнім вчителям хореографії художньо-образно сприйняття музичних творів, стимуляція мотивації до музичальної підготовки, опора на життєвий, художній та музичний досвід студентів, забезпечення інтеграції музичних знань). Методика реалізується за трьома етапами: спонукально-інформаційним, рефлексивно-скерованим, підсумково-результативним, протягом яких впроваджувалися мотиваційні, пізнавальні, пояснювально-ілюстративні та спеціальні методи (моделювання художньо-творчих ситуацій, кейс-метод, метод мозкового штурму).

14.07.19.0103/0419U001430

Чень Кай. Методика виконавсько-просвітницької підготовки майбутніх учителів музики в університетах України і Китаю:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 12.06.2019.

УДК 378.016:78 (477+510).

212 с.: 15 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 270 назв.

Дисертацію присвячено проблемі формування виконавсько-просвітницьких умінь майбутніх педагогів-музикантів у процесі фортепіанного навчання. Представлено музично-педагогічну модель просвітницької діяльності студентів у контексті їх адаптованості до сучасних соціокультурних змін через посилення творчої складової у всіх видах виконавської підготовки. Кризь призму феноменологічного, синергетичного, аксіологічного, особистісно-орієнтованого і тезаурусного підходів визначено структуру виконавсько-просвітницьких умінь, яка складається з музично-когнітивного, мисленнєво-операційного, комунікативно-операційного, інтерпретаційно-компетентнісного компонентів, та методики їх формування в процесі фортепіанного навчання. Відповідно готовність студентів до музично-просвітницької діяльності характеризується наявністю стійкого позитивного емоційно-ціннісного ставлення до музичного просвітництва; володінням системою спеціальних знань в галузі історії та теорії музики у межах світового мистецтва, вмінням застосовувати ці знання в музично-просвітницькій діяльності; застосуванням арсеналу професійних умінь, пов'язаних з практичним здійсненням музично-просвітницької діяльності; сформованістю і вільним володінням системою методичних умінь, необхідних для планування і організації музично-просвітницької діяльності, наявністю організаційних здібностей.

14.07.19.0104/0419U001441

Чхало Оксана Миколаївна. Методика навчання аналітичної хімії студентів фармацевтичних спеціальностей з використанням інформаційних технологій:

Дис... к.пед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 27.06.2019.

УДК 378.147-057.875:372.543:004.

348 с.: 8 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 361 назва.

У дисертації вперше на основі комплексного наукового аналізу освітнього процесу в сучасних медичних (фармацевтичних) закладах вищої освіти (М(Ф)ЗВО) теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено ефективність методики навчання аналітичної хімії сту-

дентів фармацевтичних спеціальностей з використанням інформаційних технологій (ІТ). Обґрунтовано й розроблено модель реалізації методики навчання аналітичної хімії студентів фармацевтичних спеціальностей з використанням ІТ, що включає цільовий, організаційно-педагогічний, змістово-технологічний, діагностичний, результативний компоненти. Ефективність розробленої методики навчання аналітичної хімії студентів фармацевтичних спеціальностей з використанням ІТ перевірено експериментально. Основні результати дослідження впроваджено в освітній процес з професійної підготовки студентів фармацевтичних спеціальностей М(Ф)ЗВО України.

14.07.19.0105/0419U001442

Коновалова Людмила Володимирівна. Методика навчання фармакоеконіміки у процесі підготовки майбутніх провізорів у закладах вищої медичної освіти: Дис... к.пед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 27.06.2019.

УДК [378:615.1:615.036.8:338.465.4] (043.3).

257 с.: 8 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

У дисертації науково обґрунтовано, розроблено, впроваджено в освітній процес підготовки майбутніх провізорів у закладах вищої медичної освіти методику навчання фармакоеконіміки. Досліджено тенденції інтегрованих модернізаційних змін у викладанні економічних дисциплін в системі вищої медичної і фармацевтичної освіти на сучасному етапі, визначено компоненти компетентісно орієнтованої моделі навчання фармакоеконіміки, взаємозв'язки між ними, психолого-педагогічні умови впровадження інноваційних освітніх технологій у навчальний процес підготовки провізорів. Удосконалено зміст та структуру навчальної дисципліни "Фармакоеконіміка" відповідно до тенденцій розвитку економічної та фармацевтичної науки та засад реалізації компетентісного підходу. За результатами здійсненого системного аналізу проблеми дослідження розроблено методику навчання фармакоеконіміки майбутніх провізорів, яка охоплює теоретичний, методичний, практичний і контрольньо-аналітичний блоки. Теоретичний і методичний блоки забезпечують модернізацію змісту навчальної дисципліни та системний методичний супровід педагогічного процесу навчання фармакоеконіміки. Практичний блок методичної системи забезпечує поетапне практичне опанування студентами вдосконаленого й модернізованого змісту фармакоеконіміки, що підтримується застосуванням розробленого навчально-методичного комплексу, який містить: методичні розробки практичних занять, систему творчих компетентісно орієнтованих завдань, пакет ситуаційних кейсів з фармакоеконіміки для формування професійної компетентності майбутніх провізорів та готовності до реалізації ефективної фармакотерапії та фармацевтичної опіки, електронні навчально-методичні ресурси. Контрольно-аналітичний блок реалізує системний моніторинг навчальних досягнень студентів у ході впровадження розробленої методики навчання фармакоеконіміки. Обґрунтовано критерії та показники для оцінювання результативності розробленої методики навчання фармакоеконіміки та експериментально перевірено її ефективність. Статистичний аналіз експериментальних даних підтвердив справедливості гіпотези щодо ефективності розробленої методики навчання фармакоеконіміки майбутніх провізорів у закладах вищої медичної освіти.

14.07.19.0106/0419U001448

Чабанович Надія Богданівна. Професійна підготовка лікарів-анестезіологів у країнах Західної Європи: Дис... к.пед.н. /Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володи-

мира Винниченка. – Захищена 25.06.2019.

УДК 378.147.091.33-027.22:615.211-051](4-15)(043.5).

355 с.: 2 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 274 назви.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка лікарів-анестезіологів; предмет дослідження - професійна підготовка лікарів-анестезіологів у країнах Західної Європи; методи дослідження: теоретичні, які включають різні види аналізу: термінологічний - з метою визначення базових понять дослідження; порівняльно-педагогічний - для дослідження проблеми розвитку медичної освіти України та країн Західної Європи; системно-структурний - для виявлення тенденцій розвитку медичної освіти в освітній політиці країн Західної Європи та України; діахронний - для дослідження прогресивних змін у системах професійної підготовки лікарів-анестезіологів країн Західної Європи та України; порівняння й узагальнення фактичного матеріалу - для визначення напрямів використання прогресивного досвіду країн Західної Європи у професійній підготовці лікарів-анестезіологів; емпіричні - аналіз статистичних даних, опис фактичної інформації, бесіди зі студентами, викладачами і науковцями закладів вищої медичної освіти з метою конкретизації фактів та положень; мета дослідження - схарактеризувати професійну підготовку лікарів-анестезіологів у країнах Західної Європи (Велика Британія, Німеччина, Франція) та визначити й теоретично обґрунтувати можливості використання в Україні західноєвропейського позитивного досвіду щодо організації та проведення відповідної підготовки фахівців в системі вищої медичної освіти; наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вперше проаналізовано професійну підготовку лікарів-анестезіологів в країнах Західної Європи, зокрема у Великій Британії, Німеччині та Франції; визначено компонентний характер сучасної системи професійної підготовки лікарів-анестезіологів в країнах Західної Європи (законодавча і нормативна база, освітні заклади і центри, державні програми підготовки лікарів-анестезіологів, різномірні освітні та консультативні програми); з'ясовано структурно-змістові (стандартизація, диверсифікація освітніх програм на основі компетентісного підходу; неперервність освіти (ступінь бакалавра, магістра, доктора філософії) та процесуальні (інтеграція традиційних та інноваційних форм та методів навчання; інформатизація навчального процесу; логічне поєднання навчання у великих та малих групах, дистанційне навчання) особливості професійної підготовки лікарів-анестезіологів; здійснено порівняльно-педагогічний аналіз професійної підготовки лікарів-анестезіологів країн Західної Європи та України; обґрунтовано можливості використання досвіду професійної підготовки лікарів-анестезіологів країн Західної Європи для удосконалення системи професійної підготовки лікарів-анестезіологів в Україні на загальнодержавному, регіональному рівнях, а також на рівні служб зайнятості і закладів вищої медичної освіти.

14.07.19.0107/0419U001463

Чумаченко Дар'я Володимирівна. Методика навчання діловодства майбутніх педагогів професійного навчання із застосуванням цифрових технологій: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 378.011.3-051:651]:004.

214 с.: 17 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

Дисертацію присвячено проблемі навчання діловодства майбутніх педагогів професійного навчання. У дисертації досліджено роль діловодства у професійній діяльності майбутніх фахівців. Вперше теоретично обґрунтовано, розроблено та апробовано методику навчання діловодства майбутніх педагогів професійного навчання із застосуванням ци-

фрових технологій; запропоновано модель методики навчання діловодства майбутніх педагогів професійного навчання із застосуванням цифрових технологій. Результатом дослідження є авторський електронний курс "Сучасне діловодство", який дозволяє поєднувати традиційні та дистанційні форми навчання. Визначено критерії, рівні та засоби оцінювання рівня підготовки майбутніх педагогів професійного навчання з діловодства. У ході дослідження з'ясовано, що розроблена методика навчання діловодства майбутніх педагогів професійного навчання із застосуванням цифрових технологій є результативною і може бути рекомендованою до впровадження у навчальний процес закладів вищої освіти України.

14.07.19.0108/0219U001025

Теоретико-методологічні засади державної політики щодо стимулювання науково-технологічного підприємництва університетів: Заключний звіт /Інститут магнетизму НАН та МОН України; Керівник Голуб В.О. – ДР 0116U000568. УДК 372.851.

241 с.

Досліджено методи, засоби та сучасні моделі підприємницької підготовки студентів, на прикладах розвинутих країн Європи, які потрібні для розвитку соціально-економічної системи країни та ефективного використання праці випускників, їх зайнятості в країні за фахом. Запропоновані сучасні концепції та моделі підприємницьких вищих навчальних закладів в Україні. Показано, що важливою складовою розвитку університетів є конкуренція у науково-технологічній сфері, де основними діючими особами виступають дослідницькі та розробницькі групи викладачів, дослідників, студентів та аспірантів. Розглянуто сучасні підходи щодо бізнес-інкубації - підтримку формування малих науково-технологічних фірм на базі дослідницьких та розробницьких груп університету.

14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах

14.07.19.0109/0419U001409

Машкова Інна Миколаївна. Розвиток українознавчої освіти в двомовних та "рідних" школах Канади (остання чверть ХХ - початок ХХІ ст.): Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України. – Захищена 18.06.2019.

УДК 37:001.31(477)81'(246.2:242):373(71)75-"19"/15"20".
383 с.: 4 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 383 назви.

На основі соціокультурного, законодавчо-нормативного, організаційно-педагогічного критеріїв обґрунтовано авторську періодизацію розвитку українознавчої освіти у двомовних і "рідних" школах Канади упродовж останньої чверті ХХ - початку ХХІ ст. Визначено особливості змісту й організаційних форм українознавчої освіти в двомовних і "рідних" школах Канади та узагальнено канадський досвід створення методичних ресурсів з українознавчих дисциплін в обраних хронологічних межах. Виявлено сучасні тенденції розвитку українознавчої освіти у двомовних і "рідних" школах Канади. Здійснено прогностичне обґрунтування можливостей конструктивного використання прогресивних надбань українознавчої освіти, сформованих у шкільництві Канади, в Україні на законодавчо-нормативному, організаційно-педагогічному, шкільному рівнях.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.07.19.0110/0219U001410

Розроблення сучасних професіограм за основними видами поліцейської діяльності:

Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Остапович Володимир Петрович. – ДР 0118U002007. УДК 159.9:351.741.01.79.

20 с.

Об'єкт дослідження - професійна діяльність працівників Національної поліції України. Предмет дослідження - професіограми професійної діяльності працівників Національної поліції України; особливості професійної діяльності і професійно-важливі якості поліцейських. Мета дослідження - теоретично обґрунтувати і розробити професіограми за основними видами поліцейської діяльності. Методи дослідження обрані, виходячи з поставлених в роботі мети та завдань, з урахуванням його об'єкта та предмета. Теоретичний аналіз, синтез, порівняння, моделювання, узагальнення, систематизація, вивчення та аналіз літератури з проблеми дослідження та нормативно-правової бази Національної поліції України - для з'ясування теоретичних аспектів діяльності працівників поліції, змісту і структури професійної придатності до основних видів діяльності, форм і методів здійснення професійного психологічного відбору кандидатів на посади в поліції, теоретичного обґрунтування нормативно-правового і психологічного забезпечення поліцейської діяльності за основними її видами; аналіз відомчих нормативних і методичних документів, архівних матеріалів, узагальнення передового досвіду практичної роботи найбільш кваліфікованих психологів, працівників кадрових апаратів та керівників різного рівня з метою виявлення і визначення стану досліджуваної проблеми. Отримані результати: підготовлено посібник присвячений питанню психологічного вивчення професійної діяльності, її професіографічному аналізу. Висвітлено ключові аспекти проблематики як загальнотеоретичного, так і прикладного характеру. Розглянуто базові положення професіографії, розкрито її сутність і зміст, структурні складові, типологію, методи дослідження. Наведено розроблені професіограми трьох основних видів поліцейської діяльності (слідчого, оперуповноваженого карного розшуку (кримінальної поліції), дільничного офіцера поліції). Емпіричним підґрунтям проведеної роботи стали результати психологічного тестування 750 поліцейських Головних управлінь Національної поліції з 25 регіонів України. Наявний матеріал враховує організаційні та законодавчі зміни, що відбулися в процесі реформування правоохоронних органів, містить рекомендації, що можуть застосовуватися практичними психологами та фахівцями поліцейських комісій при доборі та атестації персоналу поліції, а також використовуватись як інформаційна основа для організації кадрової роботи.

15.07.19.0111/0219U001411

Психологічні засади використання поліграфних досліджень в Національній поліції України:

Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Остапович Володимир Петрович. – ДР 0118U002006. УДК 159.9:(351.741(477):343.98).

19 с.

Об'єкт дослідження - поліграфні дослідження у Національній поліції України. Предмет дослідження - психологічні засади поліграфних досліджень в Національній поліції України. Мета дослідження - встановлення психологічних засад використання поліграфних досліджень в Національній поліції України, розробка на цій основі відповідних

науково-практичних рекомендацій. Методи дослідження: теоретичний аналіз проблеми на основі вивчення історичної, філософської, нормативної, спеціальної, відомчої, прикладної та психолого-педагогічної літератури, наукових розробок з теорії та методик навчання і виховання з метою узагальнення теоретичних питань щодо встановлення психологічних засад використання поліграфічних досліджень в Національній поліції України, аналіз відомих нормативних і методичних документів, архівних матеріалів, узагальнення передового досвіду практичної роботи найбільш кваліфікованих поліграфологів з метою виявлення і визначення стану досліджуваної проблеми. Отримані результати: підготовлено посібник присвячений проблематиці застосування поліграфа в Національній поліції України. Особливу увагу приділено питанням нормативно-правових основ проведення поліграфічних досліджень у поліції, узгодженню термінологічних визначень. Зазначено особливості організації, підготовки та проведення поліграфічних досліджень, вказані передумови досягнення їх ефективності. Призначений для фахівців-поліграфологів, керівників правоохоронних органів, а також усіх, хто зацікавлений питаннями використання поліграфічних технологій.

15.07.19.0112/0219U001412

Професійно-психологічні особливості призначення осіб на керівні посади Національної поліції України: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Остапович Володимир Петрович. – ДР 0118U002005. УДК 159.9.351.741(477)-057.17.

33 с.

Об'єкт дослідження - професійна управлінська діяльність керівників підрозділів Національної поліції України. Предмет дослідження - психологічні особливості управлінської діяльності керівників підрозділів Національної поліції України; професійно-важливі якості керівників поліцейських підрозділів Національної поліції України. Мета дослідження - теоретично обґрунтувати і встановити професійно-психологічні особливості призначення осіб на керівні посади Національної поліції України, розробити на цій основі методику психологічного відбору кандидатів на зайняття вакантних керівних посад в Національній поліції. Методи дослідження: теоретичний аналіз проблеми на основі вивчення історичної, філософської, нормативної, спеціальної, відомчої, прикладної та психолого-педагогічної літератури, наукових розробок з теорії та методик навчання і виховання з метою з'ясування теоретичних аспектів управлінської діяльності керівників поліції, змісту і структури професійної придатності до діяльності, форм і методів здійснення професійного психологічного відбору керівних кадрів, теоретичного обґрунтування нормативно-правового і психологічного забезпечення управлінської поліцейської діяльності; аналіз відомих нормативних і методичних документів, архівних матеріалів, анонімне опитування працівників Національної поліції України. Отримані результати: підготовлено монографію, яка присвячена питанням специфіки психологічно-правових аспектів призначення кандидатів на керівні посади у поліції. Розглянуті питання теоретичного аналізу проведення професійного психологічного добору (враховуючи вітчизняний і зарубіжний досвід) і його методичного забезпечення. Ретельну увагу приділено опису психодіагностичного інструментарію та отриманим результатам дослідження (оцінювання спрямованості, загальних здібностей, емоційного інтелекту, особистісних якостей керівників поліцейських підрозділів), а також наведено нормативно-правові основи проведення поліграфічних досліджень. Монографію адресовано керівникам, працівникам кадрових апаратів, практичним психологам структурних підрозділів Національної по-

ліції України).

15.21 Загальна психологія

15.07.19.0113/0519U001140

Тепляков Микола Миколайович. Психосемантичний аналіз трансформації свідомості особистості: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 18.06.2019.

УДК 159.992.4.

394 с.: 106 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 658 назв.

У роботі здійснено комплексне теоретичне і експериментальне дослідження механізмів трансформації буденної (повсякденної), естетичної та громадсько-політичної свідомості особистості. Процес трансформації повсякденної свідомості особистості є своєрідним переходом однієї, специфічно впорядкованої системи оціночних парадигм в інший рівень упорядкованості цієї системи, що нівелює ймовірнісний і хаотичний принцип існування систем свідомості. Зміна розташування оцінюваного образу в суб'єктивному семантичному просторі особистості, який виявляється в змінах величини проєкцій конкретного образу на полюси того або іншого чинника, оціночної парадигми, визначається саме тими трансформаціями, які відбуваються на рівні особистісних смислів значень, увійшовши до структури конкретної оціночної парадигми (чинника). Доведено, що в рамках нових методологічних парадигм змінюється функція свідомості з відображальної на презентативну, в якій суб'єкт презентує себе (у своєрідному квазівимірі), свою, бутійну реальність у вигляді цілісного, системного суб'єктивного утворення. Процес трансформації свідомості особистості носить адаптаційний та динамічний характер, який співвідноситься з різними рівнями життєстійкості і смислоутворювальної активності особистості в процесі її життєдіяльності. Динамічний характер існування особистісних смислів дозволив розробити теоретичну модель трансформаційних процесів особистості, виділивши в ній два рівні: "семантичний" і "парадигмальний". Трансформація естетичної і етичної свідомості розглядається як складне багаторівневе системне утворення, детермінація якого зумовлена як системою значущих для особистості образів і персонажів, так і структурою актуальних життєвих парадигм, між якими встановлюється специфічна форма взаємодетермінації. Обґрунтовано, що трансформаційні процеси естетичної і етичної свідомості особистості, в основному, здійснюються на семантичному рівні, а трансформаційні процеси політичної свідомості - на парадигмальному рівні. Виявлений і експериментально обґрунтований в дослідженні феномен антиципації в естетичній і політичній свідомості особистості відкриває нові ракурси в дослідженні феномена свідомості в психології. Розроблено технології діагностики, реконструкції та цілеспрямованого психологічного впливу на сфери повсякденної свідомості особистості, побудованих у відповідності до ситуативного аналізу та аналізу художніх творів, тощо. В основу діагностичних комплексів покладено уявлення про структуру свідомості, компонентами якої виступають значення, особистісний смисл, чуттєва "тканина", механізми трансформації значень і особистісних смислів, цілісність та диференціація семантики конкретного психологічного образу і семантики мовленнєвих означень.

15.07.19.0114/0519U001141

Садова Мирослава Анатоліївна. Теорія та практика професійної відповідальності особистості: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 12.06.2019.

УДК 159.923.2.

392 с.: 63 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 493 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню професійної відповідальності особистості. Розроблено основні положення суб'єктно-контекстної концепції професійної відповідальності, котра є результатом аналізу та узагальнення поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених на проблему відповідальності та авторського розуміння сутності професійної відповідальності з огляду суб'єкта, об'єкта, суб'єктності та контекста; обґрунтовано теоретичну модель та типологію професійної відповідальності особистості; подано психологічний аналіз безпеки, ризиків та особистісних ресурсів у професійній сфері життєдіяльності, релевантних змісту відповідальності. Узагальнено характеристики показників професійної відповідальності особистості за кожним із психодіагностичних тестів; емпірично досліджено структуру та типологічні особливості професійної відповідальності особистості; визначено вікові та гендерні відмінності професійної відповідальності; виявлено відмінності професійної відповідальності за рівнем ризику, небезпеки в професії та статусно-рольовою позицією на робочому місці. Розроблено професійно-психологічний тренінг формування професійної відповідальності у студентів ВНЗ; узагальнено показники середніх значень та відсоткового співвідношення вхідного контролю студентів у виконаних тестах; здійснено порівняльний аналіз результатів вхідного та вихідного контролю досліджень; виявлено особливості успішності в навчанні, пізнавальної та інтелектуальної сфер студентів з різними типами формування професійної відповідальності.

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.07.19.0115/0519U001125

Ігнатів Олена Михайлівна. Психологічні основи розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С.Костюка. – Захищена 29.05.2019.

УДК 159.9:37.013.77:37.091.12:316.422+008.

385 с.: 25 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 419 назв.

У дисертації висвітлено теоретико-методологічне та емпіричне узагальнення результатів дослідження психологічних основ розвитку фахової інноваційної культури: обґрунтовано особистісно-професіологічний підхід, визначено у психологічну структуру, чинники, механізми, закономірності її розвитку. Особливості використання у дослідженні особистісно-професіологічного підходу, генетико-модельючого методу, методу самооцінки дозволили: побудувати експериментальну модель розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників; розробити комплексний психодіагностичний інструментарій для виявлення особливостей структури та оцінки рівнів розвитку фахової інноваційної культури; встановити відмінності у рівнях розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників залежно від типу навчального закладу та фаху освітян; визначити відмінності у вимірюваних показниках фахової інноваційної культури педагогічних працівників кваліфікованих за спеціальностями у галузі природничих, гуманітарних та фізико-математичних наук; розробити та апробувати технології розвитку фахової інноваційної культури.

15.07.19.0116/0519U001126

Павлюк Марія Михайлівна. Психологія розвитку самостійності майбутнього фахівця: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. – Захищена 28.05.2019.

УДК 159.923.2-042.65-05787.

497 с.: 43 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 638 назв.

Дисертацію присвячено розробленню концептуальних засад розвитку самостійності майбутнього фахівця. У роботі обґрунтовано ресурсно-компетентнісний підхід у процесі розвитку самостійності. Побудовано процесуальну модель розвитку самостійності майбутнього фахівця, яку складають основні блоки: мотиваційний, теоретичний, технологічний; компоненти: когнітивний, інтерактивний, особистісно-рефлексивний; компетентності: світоглядна, комунікативна, особистісно-розвивальна, інструментальна. Емпіричним шляхом виокремлено три типи студентів за критерієм самостійності: перший тип - психологічно благополучні самостійні студенти, психологічно неблагополучні низькоавтономні студенти, середньоблагополучні студенти. Встановлено статистично значимий зв'язок між розподілом типів студентів і курсом навчання: кількість студентів першого типу (самостійних і психологічно благополучних) зменшується протягом навчання, а кількість студентів третього типу (суб'єктивно, за самооцінкою самостійних, психологічно неблагополучних) збільшується. З'ясовано, що найбільше представників типу "благополучні самостійні" серед тих, хто здобуває фах "психолог". Розроблено психологічні технології розвитку самостійності майбутнього фахівця та доведено їх ефективність.

15.07.19.0117/0519U001143

Католик Галина Вікторівна. Концепція Я дитячого практичного психолога: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. – Захищена 11.06.2019.

УДК 159.923:[376.011.3-051:615.851-053].

353 с.: 7 табл., 76 іл. – Бібліогр.: 413 назв.

У дисертації представлені результати дослідження особливостей формування концепції Я дитячого практичного психолога. Здійснено теоретико-методологічне обґрунтування авторського підходу до проблеми формування концепції Я практичних психологів у системі післядипломної освіти. Вивчено умови формування адекватного образу професії дитячого практичного психолога, проаналізовано процес формування концепції Я в освітньому післядипломному процесі в проекті з психодинамічної інтегративної дитячо-юнацької психокорекції та психотерапії. Побудовано теоретичну модель континуально-ієрархічної структури концепції Я дитячого практичного психолога, теоретичну модель становлення концепції Я дитячого практичного психолога. Обґрунтовано модель професійного освітнього простору в контексті формування концепції Я. Створено психодіагностичну програму для первинного психотерапевтичного інтер'ю з метою якісного професійного відбору кандидатів для оволодіння системою інтрапсихічних та інтерперсональних взаємодій в напрямку психодинамічної інтегративної дитячо-юнацької психокорекції та психотерапії. Емпірично досліджено динаміку формування концепції Я дитячого практичного психолога в процесі оволодіння знаннями і навиками психотерапевтичної роботи у освітньому проекті з психодинамічної інтегративної дитячо-юнацької психотерапії. Розроблено і успішно апробовано авторську проективну методику "Візуалізація концепції Я" для виявлення ресурсних та дефіцитарних особистісних зон з подальшим використанням її як при психодіагностиці поперечних зрізів, так і при лонгітюдному дослідженні та психотерапевтичних компенсаторних техніках.

15.07.19.0118/0419U001385

Маскалева Людмила Анатоліївна. Психолого-педагогічні умови розвитку рефлексивності майбутніх психологів: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України. – Захищена 29.05.2019.

УДК 159.955.4: 159.9 - 051.

214 с.: 21 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

У роботі представлено аналіз науково-теоретичних концепцій і підходів до вивчення проблеми співвідношення рефлексії та рефлексивності у психолого-педагогічних дослідженнях, розкрито сутність цих понять, окреслено шляхи та перспективи розвитку рефлексивності майбутніх психологів в умовах навчально-професійної діяльності у закладах вищої освіти. Доведено, що високий рівень сформованості рефлексивних умінь обумовлює високий рівень рефлексивності як особистісної якості. Виявлено психолого-педагогічні умови розвитку рефлексивності майбутніх психологів у закладах вищої освіти. Встановлено, що чинником розвитку рефлексивності майбутнього психолога є рефлексивно насичене освітнє середовище. Наведено обґрунтування та структуру програми розвитку рефлексивності майбутніх психологів. Перевірка ефективності запропонованої розвивальної програми показала статистично значущі зміни в розвитку рефлексивної компетентності та рефлексивних умінь студентів експериментальних груп. Зафіксовано підвищення рівня рефлексивності та розширення спектру рефлексивних умінь досліджуваних.

15.07.19.0119/0419U001408

Парасей-Гочер Аліна Олександрівна. Психологічні особливості духовного розвитку підлітків-сиріт у закладах інтернатного типу: Дис... к.психол.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – Захищена 30.05.2019.

УДК 159.9:130.123.4:[-053.6:058.862]:37.018.32.

248 с.: 19 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Визначено та обґрунтовано психодіагностичні методи емпіричного дослідження для виявлення рівнів розвитку показників компонентів духовності. Представлено кількісний та якісний аналіз результатів емпіричного дослідження показників компонентів духовності сиріт в порівнянні з результатами підлітків з родин, встановлено кореляційні зв'язки між показниками компонентів духовності підлітків-сиріт. Розроблено й апробовано психолого-педагогічну програму духовного розвитку підлітків-сиріт у закладах інтернатного типу. Доведено ефективність використання програми позитивною динамікою змін у показниках компонентів духовності досліджуваних підлітків-сиріт у закладах інтернатного типу.

15.07.19.0120/0419U001437

Гладкевич Мар'яна Ігорівна. Психологічні умови формування життєвих планів у юнацькому віці: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 01.07.2019.

УДК 159.922.8: 37.015.311 (043.5).

227 с.: 7 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

У дисертації презентовано результати теоретичного та емпіричного вивчення процесу формування життєвих планів у юнацькому віці. Визначено сутність поняття "життєві плани особистості юнацького віку". Теоретично доведено та емпірично виявлено психологічні умови (здатність особистості конструювати осмислені й реалістичні життєві цілі та плани у всіх часових перспективах, оптимістичність, суб'єктність) і визначено особливості становлення життєвих планів особистості в ранній і пізній юності. Встановлено критерії (осмисленість і реалістичність життєвих цілей і планів особистості у близькій, віддаленій і далекій часовій перспективі; мотивація досягнень; локус контролю), показники і рівні (високий, середній і низький) досліджуваного процесу.

Сконструйовано психологічну модель формування життєвих планів в особистості юнацького віку. Розроблено, апробовано і доведено ефективність психологічного супроводу формування життєвих планів в особистості юнацького віку, що засвідчує доцільність його впровадження у практику закладів загальної та вищої освіти. Сформульовано методичні рекомендації психологам, вчителям загальноосвітньої та викладачам вищої школи з активізації формування життєвих планів у особистості юнацького віку.

15.07.19.0121/0419U001439

Грузинська Ірина Миколаївна. Психологічні умови розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний

університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 02.07.2019.

УДК 159.954.4.-053.4 (043.3).

298 с.: 17 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 280 назв.

Дисертація присвячена дослідженню психологічних умов розвитку творчої уяви старших дошкільників. Визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми, сутність поняття "творча уява дітей старшого дошкільного віку". Емпірично досліджено особливості прояву та відповідні критерії розвитку творчої уяви старших дошкільників (оригінальність образів, гнучкість образів, швидкість створених образів, продуктивність образів), рівні її розвитку (низький, середній, високий), психологічні умови розвитку (розвиненість пізнавальних процесів (точність запам'ятовування, самостійність умовисновків, здатність до узагальнень, встановлення причинно-наслідкових зв'язків) та уваги (продуктивність та стійкість уваги); розвиненість мовлення (достатній словниковий запас, його образність, використання художніх засобів мовлення, нестандартність висловлювань, деталізація образів); внутрішня мотивація старшого дошкільника до творчості (наявність пізнавального інтересу, емоційна спрямованість творчого процесу); внутрішній план дій). Обґрунтовано модель та розроблено й апробовано програму розвитку творчої уяви старших дошкільників шляхом актуалізації психологічних умов її розвитку. Експериментально підтверджено ефективність авторської програми розвитку творчої уяви старших дошкільників, сформульовано й опубліковано психолого-педагогічні рекомендації та методичний посібник вихователям, психологам та батькам щодо розвитку творчої уяви у дітей старшого дошкільного віку.

15.07.19.0122/0419U001494

Горбатих Вікторія Вікторівна. Індивідуальні особливості самоставлення старшого дошкільника в структурі життєвих орієнтацій: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 03.07.2019.

УДК 159.922.73-053.4:159.947.5 (043.5).

166 с.: 13 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 290 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню індивідуальних особливостей самоставлення дітей 5-7 років у структурі життєвих орієнтацій. У роботі визначено основні наукові підходи до дослідження проблеми самоставлення особистості, розкрито психологічний зміст цього поняття, його структуру. Характеризовано процес становлення самоставлення дитини дошкільного віку у зв'язку з її життєвими орієнтаціями. Проаналізовано особливості, умови та основні чинники формування самоставлення дошкільника. Емпірично досліджено індивідуальні особливості самоставлення старших дошкільників і встановлено його зв'язок з їх життєвими орієнтаціями. Встановлено, що старшим дошкільникам властиве переважно ідеалізувати свій образ, завищувати свою

загальну самооцінку і не надавати значення конкретним самооцінкам. З'ясовано, що діти з неадекватним самоставленням, попадаючи в нову ситуацію, приймають поведінку так званого психологічного захисту: емоційно пристосовуються до ситуації, необ'єктивно її сприймають. Таке пристосування не переходить у подолання труднощів і перешкод. У таких дітей відсутня пізнавальна активність, відповідальна мотивація і рефлексія домагань. Розроблено та апробовано програму психолого-педагогічної взаємодії дітей з дорослими та однолітками, спрямовану на розвиток їх самоставлення. Експериментально доведено ефективність її використання в навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу.

15.07.19.0123/0419U001496

Калязіна Тетяна Віталіївна. Психологічні умови попередження проявів віктимності в інтелектуально обдарованих підлітків:

Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 03.07.2019.

УДК 159.928.235:159.922.72.

200 с.: 17 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню соціально-психологічних особливостей інтелектуально обдарованих підлітків, схильних до віктимної поведінки. У роботі визначено теоретичні підходи до вивчення проблеми віктимності особистості підліткового віку. Уточнено специфіку інтелектуально обдарованих підлітків, що може зумовити їхню схильність до віктимної поведінки; обґрунтовано взаємозв'язок між психологічними особливостями інтелектуально обдарованих підлітків та їх схильністю до проявів віктимності тощо. Константовано психологічні властивості інтелектуально обдарованих підлітків, схильних до віктимної поведінки: занижена самооцінка, високі рівні навіюваності, агресивності, імпульсивності, низькі рівні соціально-психологічної адаптованості, позитивного ставлення до власної особистості та нервово-психічної стійкості. Виявлено особливості стосунків інтелектуально обдарованих підлітків із батьками, що можуть слугувати чинниками схильності до проявів віктимності. Обґрунтовано психологічні умови попередження проявів віктимності в інтелектуально обдарованих підлітків з урахуванням яких розроблено, апробовано та доведено ефективність відповідної корекційно-розвивальної програми. Розроблено методичні рекомендації для практичних психологів системи освіти щодо попередження схильності інтелектуально обдарованих підлітків до проявів віктимності з урахуванням виявлених особливостей і умов.

15.41 Соціальна психологія

15.07.19.0124/0519U001142

Балахтар Валентина Вікторівна. Психологія становлення особистості фахівця з соціальної роботи:

Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 27.06.2019.

УДК 159.923.2:364-051.

412 с.: 112 табл., 69 іл. – Бібліогр.: 800 назв.

Дисертацію присвячено вивченню соціально-психологічних особливостей становлення особистості фахівців з соціальної роботи як ключових суб'єктів реалізації соціальної політики держави. Теоретично обґрунтовано й експериментально досліджено сутність, соціально-психологічні особливості, показники та умови становлення особистості фахівця з соціальної роботи. Виокремлено основні теоретико-методологічні підходи до становлення особистості фахівця та його стадії. Розроблено концептуальну модель становлення особистості фахівця з соціальної роботи з урахуванням соціально-психологічної специфіки

його професійної діяльності. Подано результати емпіричного дослідження основних тенденцій становлення особистості фахівців з соціальної роботи, рівні та чинники сформованості професійно-особистісних новоутворень на різних стадіях становлення особистості. Визначено соціально-психологічні умови становлення особистості фахівця з соціальної роботи у процесі його професіоналізації. Обґрунтовано систему соціально-психологічного супроводу становлення особистості фахівця з соціальної роботи на різних стадіях його професіоналізації. Апробовано та експериментально доведено ефективність авторської моделі соціально-психологічного супроводу становлення особистості фахівця з соціальної роботи на рівнях базової професійної підготовки (здобуття вищої освіти), первинної (на стадіях професійної адаптації) та вторинної професіоналізації (на стадії вдосконалення професійної майстерності і передачі досвіду).

15.07.19.0125/0219U000989

Психологічне забезпечення формування та розвитку соціальних суб'єктів: Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Губа Наталія Олександрівна. – ДР 0114U005324. УДК 316.6 : 159.9 : 316.4 : 316.75.

84 с.

Об'єкт дослідження - розвиток соціальних суб'єктів. Мета роботи - теоретично обґрунтувати та експериментально дослідити психологічні умови формування та розвитку соціальних суб'єктів; розробити та впровадити психологічне забезпечення розвитку суб'єктів у різних соціальних сферах. Для виконання НДР були використані загальнонаукові, спеціальні та міждисциплінарні методи дослідження: а) теоретичні - теоретико-методологічний аналіз сучасного стану досліджуваної проблеми; систематизація та узагальнення наукової психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження; б) емпіричні - спостереження, тестування за стандартизованими методиками, опитання, методи активного соціально-психологічного навчання, формувальний експеримент; в) математико-статистичні методи - обробка експериментальних даних на базі пакету статистичних програм IBM SPSS-20 та Microsoft Excel-2013 (коефіцієнт кореляції Спірмена, t-критерій Стьюдента та T-критерій Вілкоксона). За звітний період було одержано такі результати: - підготовлено до захисту 1 докторська дисертація (Ткалич М.Г. 2016 р.) 3 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук (Лукомська Ю.О., Чепішко О.І, Сошина Ю.М., Кучинова Н.М.); - опубліковано: за 2014 рік - 1 монографію, 14 статей; 1 науково-практичний посібник; за 2015 рік - 22 статті; за 2016 рік - 1 монографію; 1 навчальний посібник, 28 статей; за 2017 рік - 1 монографію, 1 навчальний посібник, 1 науково-практичний посібник, 27 статей. - результати науково-дослідної роботи впроваджено в навчальний процес 7 університетів (Запорізький національний університет, Запорізький національний технічний університет, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України, Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля). - результати роботи апробовані на міжнародних конференціях у 2014 році - 12, у 2015 році - 15; у 2016 році - 17, у 2017 році - 19. - на всеукраїнських конференціях у 2014 році - 14, у 2015 році - 13; 2016 році - 12; у 2017 році - 15; - на конференціях ЗНУ у 2014 році - 12; у 2015 році - 12; у 2016 році - 14; у 2017 році - 15; - впроваджено в навчальний процес, зокрема при викладанні дисциплін "Психологія особистості" (2014 рік) (доцент Скрипаченко Т.В.), "Основи психотерапії" (2015 рік) (проф. Шевченко Н.Ф.), "Психологічна допомога в кризових та екс-

тремальних ситуаціях" для студентів-магістрів факультету СПП (2016 рік) (проф. Шевченко Н.Ф.), Індивідуальне психологічне консультування (2014, 2015) (проф. Шевченко Н.Ф.), при написанні курсових робіт у 2014-2017 роках (10 студентів факультету СПП, науковий керівник - доцент Губа Н.О., 10 дипломних і магістерських робіт (науковий керівник - проф. Шевченко Н.Ф.), Науково-педагогічними працівниками кафедри психології розроблено та апробовано програми спецкурсів для спеціалістів, магістрів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

15.81 Прикладна психологія

15.07.19.0126/0519U001132

Клочек Лілія Валентинівна. Психологія соціальної справедливості у педагогічній взаємодії: Дис... д.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 01.07.2019.

УДК 159.922.7: 316.614]:37(043.3).

565 с.: 25 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 568 назв.

У дисертації представлено теоретико-експериментальне дослідження розвитку соціальної справедливості у педагогічній взаємодії. Проаналізовано наукові підходи вивчення змісту та сутності соціальної справедливості у психології, висвітлено психологічні особливості справедливості у соціальної взаємодії, розкрито феноменологію соціальної справедливості у взаємодії учасників освітнього процесу. Теоретично визначено зміст та сутність поняття соціальної справедливості у педагогічній взаємодії, її детермінанти. Здійснено психологічний аналіз соціальної справедливості вчителя, визначено структурні складові цього особистісного утворення (когнітивно-інформаційна, емоційно-ціннісна, мотиваційно-когнітивна), механізми (ціннісна рефлексія, соціальна ідентифікація, ціннісна саморегуляція), обґрунтовано критерії (осмислене прийняття соціальних норм і моральних імперативів, ціннісне ставлення до учасників педагогічної взаємодії, моральна поведінка у педагогічних взаємодіях), показники й рівні (високий, середній, низький) його розвитку. Емпірично досліджено соціальні умови, психологічні чинники соціальної справедливості у педагогічній взаємодії, структуру соціальної справедливості вчителів з різним терміном педагогічного стажу, механізми досліджуваного утворення. Встановлено ряд закономірностей розвитку соціальної справедливості у педагогічній взаємодії. Презентовано зміст психологічної програми розвитку потенціалу соціальної справедливості у педагогічній взаємодії, доведено її ефективність та доцільність впровадження у практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів.

15.07.19.0127/0519U001581

Завязкіна Наталія Володимирівна. Клініко-психологічна діагностика в судовій експертології обмеженої осудності та дієздатності: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г. С. Костюка Академії педагогічних наук України. – Захищена 02.07.2019.

УДК 159.97: [343.223 + 347.921] + 61: 343.148.

423 с.: 148 табл., 80 іл. – Бібліогр.: 450 назв.

У роботі здійснено узагальнення та запропоновано нове розв'язання проблеми обмеженої осудності та обмеженої дієздатності; виявлено сутність досліджуваних феноменів, специфіку і психологічні закономірності їх функціонування в умовах психічної патології; розроблено психодіагностичні підходи, побудовано і верифіковано психологічні моделі обмеженої осудності та обмеженої дієздатності. Доведено можливість більш широкого використання психологічних знань при проведенні експертиз не тільки в кримінальному, але й у цивільному процесі. Доведено, що основою судово-психологічної експертизи є психодіагностична діяль-

ність експерта. Психологічна оцінка, яку надає експерт-психолог судовий, розуміється як багатоетапний процес систематизованого накопичення інформації про індивідуума, при якому використовуються всі методики: об'єктивні, суб'єктивні і проєктні. Поглиблено розуміння ролі проведення судових експертиз та експертних досліджень із залученням експерта-психолога судового на сучасному етапі розвитку психологічної науки. Завдяки психодіагностичному підходу, доведено, що інтелектуальний та вольовий компоненти юридичного (психологічного) критерію обмеженої осудності та обмеженої дієздатності мають бути представлені більш структурованими та включати в себе ланку взаємопов'язаних ознак. Розроблено психологічні моделі обмеженої осудності та обмеженої дієздатності, які відповідають запитам експертної практики щодо обґрунтування юридичного критерію різних правових норм та демонструють поєднання факторів, значущих для формування експертного висновку.

15.07.19.0128/0419U001384

Березянська Влада Віталіївна. Порівняння психологічних особливостей онкохворого в хворобі та ремісії інструментами транзакційного аналізу: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 28.05.2019.

УДК 159.9+613.8-616.006.

199 с.: 35 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 182 назви.

Дисертація присвячена вивченню психологічних особливостей онкологічних хворих, онкологічних хворих у ремісії та канцерофобів за допомогою транзакційного аналізу. У дослідженні розкрито вплив дитячого досвіду на прийняття таких директив, сценаріїв, типів адаптування, які сприяють виникненню онкологічного захворювання. Описано психологічний портрет онкохворого, онкохворого в ремісії та канцерофобів. Визначено, що при досить суттєвій схожості портретів онкохворого та онкохворого в ремісії, психологічний портрет онкохворого в ремісії є більш "зрілим". Порівняльний аналіз їх портретів розкрив психологічні механізми лікування онкохвороби. Визначення особливостей психологічного профілю канцерофоба дозволив встановити психологічні механізми профілактики виникнення хвороби. Визначено типологію онкологічних хворих. Виділені типи націлюють на диференціацію психотерапевтичної допомоги цим групам хворих. Розкрито основні засади психотерапевтичної допомоги онкохворим, онкохворим у ремісії та канцерофобам.

15.07.19.0129/0419U001438

Наумова Юлія Станіславівна. Особливості засвоєння візуально-семантичних образів студентами у процесі вивчення іноземної мови з ієрогліфічною писемністю: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 02.07.2019.

УДК 378.147:811.521]:81'23(043.3).

276 с.: 13 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 320 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі ефективності вивчення студентами ієрогліфічної писемності при опорі на образну сферу та з урахуванням індивідуальних особливостей засвоєння. Здійснено теоретичний аналіз психологічних аспектів проблеми засвоєння іноземних мов і ієрогліфічних, зокрема, показано відмінності між фонематичною та ієрогліфічною писемністю. Доведено переваги опори на образну сферу студентів при засвоєнні ними ієрогліфічної писемності. Визначено поняття візуально-семантичного образу ієрогліфічного знаку як складного когнітивного комплексу (розумовий образ), що є інтегральним продуктом візуального сенсорно-перцептивного сприйняття (чуттєвий образ) усіх графічних елементів формальної структури ієро-

гліфу, цілісного уявлення про нього (закріпленого в образній пам'яті) та понятійного (смыслового) відображення, закріпленого значенням; структуру його формування візуально-семантичних образів ієрогліфів та особливості оперування ними студентами. Розкрито роль когнітивних стилів та мотивації досягнень в успішності засвоєння студентами східних мов. Обґрунтовано та розроблено психологічну модель і програму оптимізації засвоєння студентами ієрогліфічних компетенцій, визначено психолого-дидактичні умови її реалізації у навчальному процесі, ефективність яких експериментально підтверджено.

15.07.19.0130/0419U001495

Проскурня Аліна Сергіївна. Типологічні особливості перфекціонізму як детермінанти виникнення афективних розладів: Дис...

к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 02.07.2019.

УДК 159.96:17.036.2.

170 с.: 12 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Здійснено комплексне дослідження перфекціонізму як індивідуально-психологічної особливості особистості, його структури, функціональних компонентів, джерел походження та ролі у виникненні афективних розладів. Сконструйовано психодіагностичну методику, що дає змогу визначити переважаючий тип перфекціонізму: нарцистичний, обсесивно-компульсивний та функціональний. Розроблено відкриту типологію перфекціонізму. Визначено основні психологічні якості, що входять до структури кожного з трьох типів. Особистісні профілі досліджуваних розкривають окремі компоненти в структурі перфекціонізму як багатofакторного явища. Створено модель генези перфекціонізму, що розкриває основні джерела його виникнення на різних етапах соціалізації особистості та зв'язок з афективними розладами. На основі отриманих результатів дослідження розроблено рекомендації щодо діагностики та корекції дисфункціональних форм перфекціонізму.

15.07.19.0131/0419U001501

Недвіга Олег Вячеславович. Психологічне забезпечення професійної діяльності військовослужбовців-саперів в особливих умовах діяльності: Дис... к.психол.н. /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. – Захищена 04.07.2019.

УДК 159.923.33:355.48(043.5).
257 с.: 27 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційна робота присвячена проблемі психологічного забезпечення професійної діяльності військовослужбовців-саперів, що виконують завдання в бойових умовах. Окреслено професійно важливі якості військовослужбовців-саперів, у структурі яких особливе місце займають сміливість, критичне мислення, аналітичний розум, відмінна моторика рук, інтуїтивність, стресостійкість, розвинена антиципація, вміння оцінювати ситуацію на мінному полі, здатність прогнозувати результати своїх дій. Всебічно відображено результати емпіричного дослідження щодо впливу тривожності на ефективність виконання бойового завдання з розмінування. Виявлено, що інтенсивність тривожності та страху під час розмінування залежить не лише від специфіки бойового завдання, а й від індивідуальних особливостей військовослужбовця-сапера, мотивів його поведінки, професійного досвіду, знань, навичок, властивостей нервової системи та емоційної стійкості. Розроблено психологічний тренінг "Мінне поле", який у процесі підготовки саперів забезпечив розвиток у них необхідних психомоторних та чуттєво-інтуїтивних навичок для регуляції рухів і дій під час виконання бойових завдань на мінному полі.

Ключові слова: психологічне забезпечення, сапер, міна, розмінування, мінне поле, страх, стрес, тривожність, психічне напруження, психологічна підготовка сапера, вибухонебезпечні предмети, бойове завдання, акцентуації характеру, психологічна допомога.

15.07.19.0132/0219U001013

Управління психо-травмуючими спогадами. Розгляд ролі меморіальних церемоній прощання: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Цюкота Вікторія Ризвишна. – ДР 0117U006423. УДК 159.9; 159.94.

61 с.

Мета дослідження - дослідити особливості негативних психічних проявів (в частоті, ПТСР) у ветеранів, а також визначити ефективність участі у похоронних церемоніях для покращення психічного здоров'я. Об'єкт дослідження - феномен ПТСР, його причини та симптоматика. Для вирішення поставлених завдань, нами були використані методи анкетування, інтерв'ю та математичної статистики. Дослідження проводилось у межах договору про наукове співробітництво між Національним університетом цивільного захисту України та Університетом Гренобль Альпи. Дослідження складалося з аналізу обстеження двох груп ветеранів, підібраних за віком, соціально-освітнім рівнем, часом, проведеним в операціях і сприйняттям інтенсивності травматичних подій. Після збору даних, учасники з інсультом в анамнезі і / або нейрокогнітивних порушень в самозвіті не були збережені для подальшого аналізу. Для всіх учасників перевірялися значимість симптомів ПТСР, використовуючи шкалу PCLS, а також психологічного дистресу (психологічного пригнічення), використовуючи шкалу BSI.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.07.19.0133/0419U001403

Кріпак Юлія Валеріївна. Стратегії і тактики мовленнєвої агресії у сучасному англomовному діалогічному дискурсі: Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 12.06.2020.

УДК 811.111'42.

211 с.: 5 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 324 назви.

Дисертаційну працю присвячено опису стратегій і тактик мовленнєвої агресії у спілкуванні англomовних індивідів, зокрема виявленню гендерно зумовлених особливостей варіювання мовних засобів і прийомів реалізації зазначених стратегій і тактик. Встановлено, що глобальна стратегія суб'єкта мовленнєвої агресії є конфронтаційною – це "гра на пониження" самооцінки об'єкта. Розмежованотри локальні стратегії – семантико-когнітивну, комунікативно-прагматичну та конверсаційну. Робота виконана в рамках дискурсивного підходу до аналізу мовних явищ. Матеріалом дослідження слугували фрагменти англomовного діалогічного дискурсу, дібрані зі скриптів художніх фільмів і серіалів.

16.07.19.0134/0419U001405

Петрова Галина Леонідівна. Національно-культурна специфіка мовної свідомості носіїв української, англійської та новогрецької мов (на матеріалі рекламного дискурсу продуктів харчування): Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 12.06.2019.

УДК 81'1:811.161.2+811.111+811.14'06]23: 659.13/.16(043.3).
262 с. – Бібліогр.: 277 назв.

Дисертаційну роботу присвячено дослідженню національно-культурної специфіки мовної свідомості носіїв української, англійської та новогрецької мов. Запропоновано комплексну методику дослідження мультимодального дискурсу реклами продуктів харчування методами лінгвістики і психолінгвістики; удосконалено класифікацію асоціацій на матеріалі стимулів – назв продуктів харчування; визначено загальні та етноспецифічні риси мовної свідомості через поєднання засобів впливу та сприйняття реклами носіями досліджуваних мов.

16.07.19.0135/0419U001450

Лабенко Оксана Вікторівна. Концепт ХВОРОБА в українській, англійській та французькій мовах: етнолінгвістичний та лінгвопрагматичний аспекти: Дис... к.філол.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 14.06.2019.

УДК УДК 81:39=161.2=111=133.1(043.3).

268 с.: 8 табл. – Бібліогр.: 320 назв.

Дисертацію присвячено вивченню концепту ХВОРОБА в українській, англійській та французькій мовах в етнолінгвістичному та лінгвопрагматичному аспектах. У дисертації встановлено, що лексичні, фразеологічні номінації та текстові фрагменти лікувальних замовлянь, які представляють концепт ХВОРОБА реалізують у своїй семантичній структурі спектр таких семантичних ознак, як стан хвороби, демонічна істота, журба, страждання біль. Родові номінації, які представляють концепт ХВОРОБА, є відад'єктивними та віддієслівними утвореннями. Аналіз походження номінацій вказує на те, що дуже часто в основі лексем закладено негативно конотовані семантичні утворення, наприклад, зло, кривизна і т.п., що також відображено у переносних значеннях номінацій.

16.07.19.0136/0419U001451

Шульга Світлана Ярославівна. Семантико-синтаксичні особливості паремій української та англійської мов: зіставно-типологічний аспект: Дис... к.філол.н. /Міжнародний гуманітарний університет. – Захищена 14.06.2019.

УДК УДК 81-115=161.2=111] 81'37'367.4.

276 с.: 10 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 405 назв.

Дисертацію присвячено зіставному вивченню семантико-синтаксичної структури паремій української та англійської мов й виявленню ізоморфних та аломорфних рис їхнього функціонування. Приділено увагу теоретичним аспектам пареміології, схарактеризовано поняття паремія й встановлено вимоги, яким повинна відповідати паремійна одиниця. Здійснено системий опис паремійних одиниць з позицій семантико-синтаксичного рівня мови. Укладено класифікацію паремійних одиниць з урахуванням елементарності / неелементарності їхньої семантико-синтаксичної організації. Проаналізовано семантико-синтаксичну співвіднесеність паремій у межах еквівалентності / безеквівалентності. Виявлено спільні та відмінні риси щодо опозиційної та компаративної семантики; розглянуто збіги та розбіжності на матеріалі реалізації культурних кодів у структурі паремій обох мов, що зіставляються.

16.07.19.0137/0419U001466

Олійник Ганна Олександрівна. Вербальні та невербальні засоби вираження нерозуміння в сучасному англомовному літературному та кінодискурсі: когнітивно-прагматичне дослідження: Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 26.06.2019.

УДК 811.111'221'42:[82-31:778.53]:159.937.

207 с.: 12 табл., 383 іл. – Бібліогр.: 247 назв.

Рефероване дисертаційне дослідження присвячено встановленню й аналізу вербальних та невербальних засобів вираження нерозуміння в англомовному художньому літературному та кінодискурсі. В дисертації здійснено когнітивно-прагматичне розмежування феноменів власне нерозуміння, неправдивого нерозуміння та неправдивого розуміння. Власне нерозуміння визначається як неадекватна або неповна когнітивна операція осмислення інформаційного масиву повідомлення співрозмовника, усвідомлювана чи неусвідомлювана суб'єктом нерозуміння, яка може комунікативно експлікуватися ним або залишатися латентною. Під неправдивим, або удаваним нерозумінням убачаємо успішну когнітивну операцію осмислення інформаційного масиву повідомлення співрозмовника, навмисно перетворену суб'єктом нерозуміння в неадекватну модель отриманого комунікативного повідомлення. Неправдиве розуміння вважаємо неадекватною когнітивною операцією осмислення інформаційного масиву повідомлення співрозмовника, факт якої приховано мовцем від співрозмовника з прагматичною метою зберегти "власне обличчя". Можливість використання - в лексикології та фонетистичній англійської мови. Сфера використання - вища школа.

16.07.19.0138/0419U001467

Лісовська Алла Олегівна. Усна англомовна молитва в сучасному художньому кінодискурсі (інструментально-фонетичне дослідження): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 26.06.2019.

УДК 811.111'342'42:791.43:2-534.3-028.16.

205 с.: 23 табл., 107 іл. – Бібліогр.: 325 назв.

Реферована дисертаційна праця становить собою інструментально-фонетичне дослідження, присвячене вивченню просодичних параметрів інтонації як складників реалізації усної молитви в англомовному художньому кінематографічному дискурсі. У роботі узагальнено основні підходи до дослідження кінотексту та кінодискурсу, виявлено основні лінгвальні й екстралінгвальні особливості кінодискурсу, визначено місце молитви в жанровому просторі релігійного дискурсу. В результаті аналізу матеріалу дослідження запропоновано класифікацію молитов з урахуванням особливостей художнього кінодискурсу. За допомогою комплексного фонетичного дослідження схарактеризовано інтонаційні особливості кожного з видів молитов на основі перцептивного аналізу; виявлено просодичні параметри, які беруть участь у реалізації досліджуваних усних молитов на основі аналізу мелодійних, динамічних і темпоральних характеристик; встановлено набір інтегральних та диференційних просодичних ознак досліджуваних ритуальних і позаритуальних молитов різних видів у зображеному художньому кінодискурсі. Можливість використання - теоретична фонетика, в теорію комунікації. Сфера використання - вища школа.

16.07.19.0139/0419U001468

Харькова Ганна Володимирівна. Просодичні особливості команд в англомовному судноплавному дискурсі та художньому кінодискурсі (інструментально-фонетичне дослідження): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 25.06.2019.

УДК 811.111'342'42:656.6.052:791.43.

196 с.: 28 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 244 назви.

Реферована дисертаційна робота становить собою інструментально-фонетичне дослідження, присвячене вивченню особливостей просодичної організації морських команд, використовуваних в автентичному судноплавному дискурсі та в зображеному художньому кінодискурсі. У робо-

ті узагальнено основні підходи до дослідження інституційного дискурсу, розглянуто його жанрові різновиди та визначено місце судноплавного дискурсу в системі жанрів інституційного дискурсу. Проведений лінгвістичний аналіз судноплавних команд уможливив створення їхньої класифікації за кількома параметрами: за тематичною / ситуативною спрямованістю й адресатністю; за лексичним складником; за синтаксичною структурою. Дослідження містить системний комплексний аналіз просодичної організації англійського директивного мовленнєвого акту "усна морська команда". Можливість використання - теоретична фонетика, в теорію комунікації. Сфера використання - вища школа.

16.07.19.0140/0419U001469

Бондаренко Катерина Андріївна. Просодичні особливості спонукальних висловлювань в англійському інституційному дискурсі (інструментально-фонетичне дослідження):

Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Захищена 25.06.2019.

УДК 811.111'342'42.

195 с.: 19 табл., 323 іл. – Бібліогр.: 244 назви.

Реферована дисертаційна робота становить собою інструментально-фонетичне дослідження, присвячене виявленню особливостей просодичної організації спонукальних висловлювань, що функціонують у лекційному та проповідницькому дискурсах. В результаті аналізу мовленнєвого матеріалу дослідження запропоновано його систематизацію за такими лінгвальними та екстралінгвальними чинниками, що зумовлюють специфічне функціонування спонукальних висловлювань у проповідницькому і лекційному дискурсах: експліцитність / імпліцитність, синтаксична структура, комунікативно-прагматична спрямованість, адресатність спонукування та локалізація спонукального висловлення в композиційній структурі тексту лекції / проповіді. Можливість використання - теоретична фонетика, в теорію комунікації. Сфера використання - вища школа.

16.07.19.0141/0219U000918

Міжнародні принципи мовної політики і мовного планування та українська перспектива:

Заключний звіт /Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України; Керівник Ажнюк Богдан Миколайович. – ДР 0114U000749. УДК 811.161.2 274; 811.161.2 272.

19 с.

Виконане дослідження з питань теоретичної і прикладної соціолінгвістики, екології мови, мовних прав і наукового супроводу імплементації в Україні Європейської хартії регіональних або міноритарних мов підносить соціолінгвістичні студії в Україні на новий рівень, окреслює шляхи розв'язання багатьох проблем у мовній політиці та політичній лінгвістиці. Результати виконаного дослідження відображено в збірнику наукових праць "Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ", монографії О.О. Тищенко-Монастирської "Порівняльні конструкції у кримськотатарській мові: структура та функціонування", монографії Л.Л. Белея "Українська мова на початку ХХІ ст.: параметризація соціально-лінгвістичних змін"

16.31 Прикладне мовознавство

16.07.19.0142/0219U001091

Розробка електронного підручника для системи дистанційного вивчення іноземних мов:

Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Гребенюк Михайло Володимирович. – ДР 0117U006653.

УДК 37.018.43:81(047.31).

270 с.

Об'єкт дослідження - процес розроблення електронного підручника для дистанційного вивчення іноземних мов. Мета роботи - на підставі аналізу існуючих електронних підручників з іноземних мов визначити оптимальний варіант і розробити електронний підручник з англійської мови як елемент системи дистанційного вивчення іноземних мов курсантами ВВНЗ та ВНП ВНЗ, військовослужбовцями-слухачами курсів іноземних мов у Збройних Силах України. Методи дослідження - аналіз структури існуючих електронних підручників з іноземних мов; систематизація даних щодо перспективної структури електронного підручника з вивчення англійської мови у Збройних Силах України та здійснення наповнення навчальними матеріалами; обґрунтування існуючих методик та технологій, які використовуються у системі вивчення іноземних мов та визначення можливостей розміщення електронного підручника з вивчення англійської мови на її ресурсах; тестування та апробація електронного підручника з вивчення англійської мови офіцерами Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського та курсантами Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка; перевірка функціонування створеного електронного підручника в системі дистанційного навчання Збройних Сил України та узагальнення практичних результатів. На основі результатів дослідження було розроблено електронний підручник для системи дистанційного вивчення іноземних мов.

16.41 Мови світу

16.07.19.0143/0219U000995

Моделювання теплофізичних процесів в поверхневих металевих шарах і плівках під дією концентрованих джерел випромінювання:

Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Недоля Анатолій Васильович. – ДР 0115U004275. УДК 81-272: 661.8: 621.18.064.

86 с.

Об'єкт дослідження - поверхневий шар металевих виробів, що піддаються висококонцентрованим діям джерел енергії. Мета дослідження - розробка і апробація математичних моделей, що описують температурні умови у металевих поверхневих шарах та плівках під дією концентрованого джерела енергії, з метою підбору оптимальних робочих та технологічних параметрів обробки для підвищення робочих характеристик поверхні деталей та виробу в цілому. Методи дослідження - аналітичні, чисельні, аналітично-чисельні. Розроблено моделі для розрахунку теплових умов на поверхні під впливом концентрованих джерел енергії: 1) модель, що описує розподіл температур в двошаровій структурі, на яку діє лазерне випромінювання з розв'язком трьохвимірної аксіально симетричної задачі і яка дозволяє моделювати умови лазерної модифікації трьох-чотирьохшарової поверхні перехідними металами; 2) модель розподілу температур в об'ємній структурі деталі з нелінійним профілем, на яку діє лазерне випромінювання з розв'язком одновимірної задачі, що задається рівнянням теплопровідності і дозволяє моделювати температурні умови в лопатці газотурбінного двигуна, яка зроблена з титанового сплаву; 3) математична модель що описує лазерно-індуковане осадження речовини з карбонілів металів на діелектричну підкладку; 4) модель, що описує нагрівання емітера з врахуванням його геометрії та залежності теплоємності та коефіцієнту теплопровідності від температури в умовах вакуумно-дугового процесу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.09 Історія і сучасний стан мистецтва, мистецтвознавства і художньої критики

18.07.19.0144/0519U001152

Луковська Ольга Ігорівна. Арттекстиль України у контексті європейських експериментальних тенденцій другої половини ХХ - початку ХХІ століття: Дис... д.і.н. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 08.07.2019.

УДК 746 (477:4)"19/20".

417 с.: 1 іл. – Бібліогр.: 647 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню особливостей розвитку українського професійного текстилю др. пол. ХХ - поч. ХХІ ст. у контексті європейських експериментальних тенденцій. Доведено, що від середини ХХ ст. в Європі пріоритетними стають експерименти в текстилі, який набуває об'ємно-просторових якостей. Проаналізовано новаційну спрямованість творчих пошуків польської та прибалтійської текстильних шкіл та їх вплив на творчість митців України. Зазначено, що, незважаючи на складні часи тоталітаризму в Україні, у другій половині ХХ ст. змінюються загальні принципи розуміння мистецтва. Простежено художньо-стилістичні особливості авторських творів у контексті традицій і новацій, розглянуто взаємозв'язки народного і професійного мистецтва. Підкреслено, що в 1960-1980-х рр. арттекстиль зазнав впливу монументального мистецтва.

18.71 Народне мистецтво

18.07.19.0145/0219U001026

Український усний снотлумачний наратив: контекстно-функціональний аспект: Заключний звіт /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України; Керівник Ставицька Ярина Віталіївна. – ДР 0117U006122. УДК 398.87:[159.963.38+801.73].

20 с.

Звіт про НДР: Вийшла друком монографія "Українська усна снотлумачна традиція початку ХХ століття (розвідки та тексти). - К., 2017. - 224с. Вперше опубліковано польові записи українських традиційних снотлумачень, що були здійснені протягом 1925-1928 років на території Волинської губернії (в 14 районах сучасної Житомирської та 6 - Хмельницької областей) за "Програмою збирання матеріалів до українського народного сонника" Катерини Грушевської. Записи здійснювалися з ініціативи Королівського антропологічного інституту Великобританії та Ірландії (Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland), частину з них 1925 року було надіслано до Лондона, де вони й зберігаються у рукописній колекції британського антрополога Чарльза Габрієля Селігмена (Seligman Charles Gabriel, 1873-1940). У збірнику також вміщені фольклористичні розвідки про особливості функціонування української усної снотлумачної традиції початку ХХ ст. В коментарях та покажчиках вказується на традиційні різновиди снів, найпоширеніші знаки-символи (предмети, особи і дії), носіїв снотлумачної традиції та населені пункти, в яких вони проживали. Метод дослідження - структурно-типологічний метод, метод контекстуального аналізу фольклорних текстів, функціонально-структурний метод, методи польової фольклористики: інтерв'ю, включене спостереження, самозапис. Підготовлено до друку та вийшло друком 5 статей у наукових збірниках.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.21 Масова комунікація

19.07.19.0146/0219U000979

Інформаційні механізми нейтралізації негативних зарубіжних впливів на регіони України в умовах гібридної війни: Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Дубровіна Любов Андріївна. – ДР 0118U007630. УДК 004:316.77]:332.146.2](477):[355.42+327.88] ((470+571):477)"2014/...".

5 с.

Комплексний аналіз проблем трансформації регіонів в умовах розвитку інформаційного суспільства та особливостей негативних інформаційних впливів на них. Дослідження об'єднуючих тенденцій сучасної інформаційної культури та пошук шляхів нейтралізації негативних інформаційних впливів.

20 ІНФОРМАТИКА

20.01 Загальні питання інформатики

20.07.19.0147/0219U000978

Інформаційно-культурне забезпечення загальної інтеграції регіонів України: Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Горючий Валерій Микитович. – ДР 0118U006000. УДК 321-044.247:[004+008](477).

5 с.

Розглянуто основні напрями інформаційно-культурної еволюції українського суспільства в умовах зміцнення євроінтеграційних орієнтирів. Визначено перспективи еволюції комунікативних особливостей національного інформаційного простору в контексті соціокультурних трансформацій сучасності. Підготовлено пропозиції щодо підвищення ефективності використання ресурсу інформаційної культури постіндустріального суспільства як інтегративного чинника в національному інформаційному просторі України.

20.23 Інформаційний пошук

20.07.19.0148/0219U001426

Розробити та дослідити методи розширеного пошуку інноваційних напрямків розвитку з використанням баз даних реферативної інформації (шифр "Тренд"): Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Крючин Андрій Андрійович. – ДР 0119U000116. УДК 004.67.

150 с.

Досліджено та визначено методологію комплексного аналізу реферативної бази даних, досліджено публікаційну активність науковців в галузі технічних, економічних, історичних наук, з соціології та захисту інформації, розглянуто наукові зв'язки між авторами публікацій результатів наукових розробок, запропоновано алгоритм пошуку перспективних наукових напрямів на основі використання мереж спів-авторів та термінів.

20.07.19.0149/0219U001474

Розробити концепцію створення інтерактивної бази даних інноваційних розробок установ НААН з використанням веб-технологій: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Книш Владислав Володимирович. – ДР 0118U003255. УДК 025.4.03;002.53:004.65.

86 с.

Розроблення концепції створення привабливої для бізнес-структур інтерактивної бази даних інноваційних розробок установ НААН з використанням веб-технологій (на прикладі ІВПІМ НААН).

20.07.19.0150/0219U001486

Дослідити та розробити технології комп'ютерного моделювання систем керування знаннями при проведенні аналітичної діяльності:

Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Додонов Олександр Георгійович. – ДР 0114U002060. УДК 004.5.

452 с.

Мета роботи: - дослідження та розробка технологій комп'ютерного моделювання систем керування знаннями при проведенні аналітичної діяльності (АД), у тому числі з обробкою Big Data, Сформульовано цілі та задачі моделювання систем керування знаннями. Проведено аналіз існуючих моделей опису знань для різних сфер АД. Показана необхідність об'єднання різних методів опису знань, оскільки жодний окремий метод не задовольняє моделі знань реальній аналітичній системі. Запропоновано та розроблено методологію побудови інтегрованої моделі, яка враховує не тільки методи подання знань за різними моделями, але й засоби формування правил, процесів та типових сценаріїв виведення нових знань. Розроблено технологію комп'ютерного моделювання АД. Технологія базується на застосуванні сучасних платформ: мови OWL 2, SPARQL, SWRL, редактора онтологій Protege 5, конверторів для перетворення різноманітних форматів даних - Ontop Mapping, машин логічного виводу - Reasoner, засобів виводу по прецедентах - Jcolibri. Створено дослідно-технологічний стенд для моделювання систем керування знаннями у вигляді корпоративного Web-порталу. Стенд включає різноманітні інструментальні засоби моделювання процесів аналітичної діяльності, а також реалізує методи та застосовує інструментальні засоби семантичної обробки даних Rapid Mainer. Отримані результати є теоретичним та експериментальним підґрунтям для побудови інформаційних технологій управління знаннями сучасних аналітичних систем.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.15 Окремі релігії, церкви і культури

21.07.19.0151/0419U001461

Фоменко Антон Валерійович. Фундаменталістський поворот у сучасному російському православ'ї:

Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 261.7.

255 с. – Бібліогр.: 221 назва.

У дисертації вперше у вітчизняному релігієзнавстві здійснено цілісний аналіз внутрішніх трансформацій російської православної традиції, внаслідок яких у ній відбулися актуалізація та поширення ідеології релігійного фундаменталізму. Досліджено процес формування фундаменталістської ідеології в дискурсі сучасного російського православ'я. Виявлено зв'язок зазначеного релігійного світогляду з історичним корінням російської релігійної традиції. Описано процес трансформації внутрішнього дискурсу Російської православної церкви від консерватизму радянської доби до домінування фундаменталізму, яке має місце в поточний історичний період. Проаналізовано особливості центральної для сучасного православного фундаменталізму ідеологічної концепції "Російського світу" в світлі постколоніальної теорії. Проаналізоване автентичне явище сучасного російсько-

го релігійного ландшафту - феномен православного активізму. Виявлена специфіка діяльності православних активістів, охарактеризовані їхні ідеологічні переконання, досліджений зв'язок діяльності православних активістів з естетикою культури постмодерну. Виявлено принцип формування ідеології православного російського фундаменталізму, яка набуває рис антикризової програми релігійного руху, який, у свою чергу, актуалізується в межах релігійної традиції та формує власну ідентичність внаслідок необхідності адаптації магістрального віровчення традиції до контекстуальних умов сучасності. Визначено характерні особливості фундаменталістського світогляду, їхній зв'язок із культурою модерну та постмодерну і механізм їхньої актуалізації в межах релігійних традицій. Виявлено характер ідеологічної специфіки окремих внутрішніх течій всередині російського православ'я. Виявлені принципи дефініції між системними та позасистемними рухами в зазначеній традиції, роль їхньої ідеології та міфології в загальному ландшафті фундаменталістських рухів. Уточнено особистий внесок патріарха Кирила (Гундяєва) в процес формування світоглядної програми православного фундаменталізму та центральної ідеологічної концепції зазначеної програми - доктрини "Російського світу". Визначено становище доктрини "Російського світу" в загальному ландшафті російського православного фундаменталізму, зв'язок вказаної доктрини із напрацюваннями радянських філософів, представників сучасного неоевроазійства та філософією постмодерну. Проаналізовано розуміння концепції "Російського світу" як специфічного "центру тяжіння" в ідеології фундаменталістських течій, як в російському православ'ї, так і поза його межами. Роль зазначеної доктрини як інструмента консолідації "закритого" православ'я московської традиції в його конфронтації із "відкритим" грецьким православ'ям.

21.31 Філософія і релігія

21.07.19.0152/0519U001108

Говорун Сергій Миколайович. Теоретичні засади православної еклезиології у її історичному розвитку: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 261.7.

623 с.: 13 іл. – Бібліогр.: 731 назва.

У дисертації вперше у вітчизняному богослов'ї і релігієзнавстві здійснено богословський аналіз теоретичних засад православної еклезиології в її історичному розвитку. Виявлено особливості мета-еклезиології як наукової програми та методології, що вбирає у себе традиційні й постмодерні теорії. Встановлено, що мета-еклезиологія сьогодні є теологією, яка використовує феноменологію та аналітичну філософію для аналізу існуючих в теоретичній та практичній еклезиології уявлень про церкву, релігійну громаду та церковні структури, які слугують для єдності громад. Описано самотлумачення Церкви в апостольські часи, розкрито динаміку розвитку ідей і практик симфонії та ієрархії в еклезиології часів пізньої античності й середньовіччя. Досліджено стратегії емансипації церковної соціальності в добу Модерну та виявлено вплив ідей Просвітництва і німецької класичної філософії на романтичну еклезиологію, яка наголошувала на соборноправності, рецепції віри з боку народу та відносинах любові як таких, що конституують церкву в якості особливої соціальної реальності. Визначено передумови та особливості розвитку еклезиології у ХХ столітті, рисою якого став пошук нової емансипації для Церкви. Виявлено, що головними факторами розвитку православної еклезиології ХХ століття стали: діалог з протестантським та католицьким богослов'ям; екуменізм; персоналізм. Описано можливості методологічної програми евархистійної еклезиології та персона-

лізму в православній теології ХХ – початку ХХІ століття. Простежено шляхи формування постмодерних 3 еклезіологій та визначено межі їх впливу на православну теологічну думку. Висвітлено історичні трансформації церковних структур та їх вплив на відносини Церкви з секулярним середовищем. Окреслено значення основних концепцій, пов'язаних у церковній свідомості з структурами Церкви. Дослідження відрізняє незмінне єство Церкви від її мінливих історичних структур, до складу яких, зокрема, зараховується церковна ієрархія, "канонічна територія", автокефалія, першість та чини служителів церкви. Такі структури є наче ріштотворенням, яке оточує будівлю Церкви, але не є частиною цієї будівлі. Аналіз історичних структур церкви на прикладі східного християнства показує необхідність часткової деконструкції того у церковних надбудовах над громадою, що суперечить спільнотній природі Церкви. Метою дослідження є критичний аналіз теоретичних засад православної еклезіології у їх історичному розвитку. Об'єктом дослідження є православна еклезіологія у її діалозі з католицькими, протестантськими та світськими теоріями релігійної соціальності. Предметом дослідження є теоретичні засади православної еклезіології в її історичному розвитку. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що в ньому вперше здійснений цілісний аналіз теоретичних засад православної еклезіології в її історичному розвитку та сформовано православну мета-екклезіологію як теологічну дисципліну.

21.07.19.0153/0519U001109

Хромець Віталій Леонідович. Богословська освіта як феномен релігійного та світського освітнього простору України: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 28.06.2019.

УДК 2-75(477).

404 с.: 26 табл. – Бібліогр.: 271 назва.

Метою дисертаційної роботи є дослідження типологічних, структурно-функціональних та інституційно-правових аспектів розвитку богословської освіти в Україні. Для досягнення мети було поставлено такі завдання: – дослідити зміст, форми і структуру богослов'я та виявити його зв'язок із богословською освітою; – уточнити зміст поняття "богослов'я", установити зв'язок із богословською освітою, розмежувати об'єкт і предмет богослов'я порівняно з іншими сферами знання про релігію; – типологізувати богословську освіту в історичній перспективі та на сучасному етапі її розвитку; – проаналізувати історичні етапи формування богословської освіти на теренах України; – охарактеризувати стан конфесійної, неконфесійної та міжконфесійної богословської освіти в Україні; – провести аналіз нормативно-правового регулювання богословської освіти в радянський період, визначити зміни нормативно-правового забезпечення богословської освіти в пострадянський період на території України; – висвітлити пошуки законодавчого вирішення визнання результатів освітньої та наукової діяльності українських закладів вищої духовної освіти; – розкрити законодавче розв'язання та врегулювання визнання результатів освітньої діяльності українських закладів вищої духовної освіти; – окреслити сучасний дискурс богослов'я та богословської освіти в Україні; – розглянути концепт "світськість" і "конфесійність" у теорії та практиці богословської освіти; – виявити тенденції та форми майбутнього розвитку богословської освіти в Україні. Об'єкт дослідження – конфесійна та світська богословська освіта. Предмет дослідження – історичний розвиток, типологічні особливості та інституційні моделі вітчизняної богословської освіти, а також правові аспекти її існування. Наукова новизна отриманих результатів зумовлена сукупністю поставлених завдань

і засобами їх вирішення та полягає в тому, що в дослідженні вперше у вітчизняному релігієзнавстві та науковому дискурсі проведено цілісний критичний аналіз відмінних рис феномену богословської освіти в контексті сучасного релігієзнавства. Контекстуалізовано особливості розвитку богословської освіти крізь призму світськості та конфесійності.

21.07.19.0154/0519U001136

Христокін Геннадій Володимирович. Методологія православної теології в її парадигмальних трансформаціях: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 02.07.2019.

УДК 261.7.

545 с. – Бібліогр.: 1104 назв.

Доведено, що методологія православної теології слугує мовою для богословської та релігійно-філософської думки, необхідною для її конституювання та конкретизації в контексті вирішення нагальних світоглядних проблем релігійних спільнот. При варіативності мов, які використовувалися у православній думці, панівною тенденцією для методології був інтуїтивізм, тобто визнання надприродної можливості для розуму в його справжній ідентичності безпосереднього пізнання присутності Бога та ідеальної основи світу. Встановлено, що православна теологія виникає внаслідок синтезу біблійного персоналізму - як внутрішнього сенсу та мови платонізму ? як зовнішньої форми. Цей синтез виявився продуктивним та евристичним, надавши можливість для формування православної догматики, систематичного богослов'я, релігійно-аскетичної культури. Православна теологія золотого віку патристики є базовою формою ідентичності для всієї православної теології, а її методологія визначає загальні особливості для всієї методології православної теології. Виявлено, що для методології грецької патристики класичної доби характерним є бачення філософської культури як "пропедевтики" до теології, коли християнство сприймається як "нова пайдея", теологія - як "істинна філософія", метою яких є всебічна довершеність християнина. Антична філософія оцінюється як така, що мала покликання до богопізнання, однак в основному не змогла виконати цього покликання, і тому має бути подоланою більш досконалою філософською культурою християнства, підкріпленою надприродним Одкровенням. Головною рисою методології грецької патристики класичної доби став містичний раціоналізм. Вважається, що людський розум не здатний пізнати Бога та ідеальну основу дійсності, а тому перебуває у полоні чуттєвої феноменальності. При цьому віра допомагає долати сумніви та розпочати духовне життя. Мислителі грецької патристики переконані, що під впливом благодаті та аскетичних вправ, спрямованих на трансформацію людської особи, розум здатний до розкриття вродженої інтуїтивної здатності до містичного споглядання, за допомогою чого і досягається несумнівне екстатичне знання Бога та всього у Богові. Виявлено, що "природна теологія" для мислителів Візантії є цілісним філософсько-богословським дискурсом, що включає в себе "антропологію", "космологію", "теологію", як свої основні частини, хоча містить сукупність знання і по інших дисциплінах того, що в сучасності є філософською теологією. Теоретична антропологія - це система теоретичних знань про виникнення, будову людини, її призначення та мету існування. Теоретична космологія - описує світ, його виникнення, будову та майбутнє. Теоретична теологія - розпадається на дві частини: "теологію" у вузькому значенні слова - науку про Трійцю, та "ікономію" - науку про Божу діяльність по відношенню до створеного створеного. Оприятлено, що у візантійській думці "догматична теологія" ? це система християнських доктринальних вчень, догматів, що виводилися з Одкровення та конституювалися ві-

рою. У християнських отців не було завдання побудови особливої християнської міфології, на кшталт проклівської. Її місце в структурі теології займає догматичний дискурс, що знаходить свій максимальний вираз у догматиці. Догматична теологія має своїм джерелом одкровення Бога в Біблії. Доведено, що у Візантії "містична теологія" ? це форма теологічних знань, що безпосередньо спирається на містичний досвід. Поряд з Писанням, Церква мала містиків, що безпосередньо споглядали Бога як надприродну реальність. Для методології православної теології доби модерну характерним є коливання між схоластичним та романтичним розумінням теології. Реакцією на модернізацію православної теології стала неопатристика як неотрадиціоналістична парадигма мислення. Розвиток постметафізичного персоналізму як засобу ідейного подолання постмодернізму пропонується послідовниками феноменологічної теоестетики Д.Гартом та Дж.Мануссакісом. Створюваний ними персоналізм є неоавгустинським за власними методологічними установками, і як такий має великий екуменічний потенціал.

21.07.19.0155/0519U001137

Рубський Вячеслав Миколайович. Світогляд як модель реальності: богословський і релігієзнавчо-філософський аналіз: Дис...

Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.06.2019.

УДК 140.8:167.7:17.022.1:2-1.

489 с. – Бібліогр.: 594 назви.

У дисертації вперше у вітчизняній філософії, богослов'ї і релігієзнавстві здійснено комплексний аналіз феномену світогляду як моделі реальності із застосуванням функціонально-субститутивного підходу. Визначено його підставу і базові методологічні принципи. Запропоновано авторську концепцію множинності картин світу в межах функціонально-компонентного розуміння світогляду. Представлена філософська й епістемологічна аргументація неможливості їх протиставлення та однакової вкоріненості в бутті. Обґрунтовано, що, на відміну від релятивістської теорії, верифікація світоглядів не потребує їх співвідношення між собою. У дослідженні доведено тезу про ключову роль семіотичного та культурного форматування уявлень про реальність. Вперше в українській філософії та богослов'ї проведений епістемологічний аналіз світоглядної дискусії як модулю взаємсприйняття різних парадигм мислення. Встановлено специфіку аргументації, її формальний і екзистенціальний аспекти. Це дозволило виявити систематичне зміщення світоглядної дискусії в квазідоказове поле аргументації. Обґрунтовано, що дослідження форм і стратегій співвіднесення парадигмальних аксіом може мислитися тільки як звільнена від аргументації маніфестація свідомості, що є найбільш ефективним шляхом подолання світоглядного антагонізму. Головною умовою такого співвіднесення парадигмальних положень повинна бути незахищеність проголошуваних аксіом, їх неспотворенність апологетичним модулем.

21.07.19.0156/0419U001336

Бельдій Оксана Вячеславівна. Символіка кольору в релігійних культурах: Дис... к.філос.н.

/Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 28.05.2019.

УДК 27-528-276.63:535.6.

249 с. – Бібліогр.: 414 назви.

Дисертаційне дослідження відображає комплексний релігієзнавчий аналіз кольорового зрізу релігійної символіки у світлі феноменологічного потрактування кольору. Інтерпретація кольору-якості як кольору-функції в екзистенціальній феноменології М. Мерло-Понті дозволила переосмислити цей феномен в площині релігійної культури не атрибу-

тивно, а як неусувний аспект навколишнього світу, що здатен залучити людину до відкриття інших вимірів на межі "видимого і невидимого". З позиції феноменологічної методології прояснено світоглядні підвалини символіки кольору в релігійних культурах та здійснити експлікацію релігійних смислів в культурологічній символіці кольору. Враховуючи різноплановість форм побутування кольору в релігії, в дисертації пропонується розглядати даний феномен згідно трьох рівнів функціонування. Зовнішній план вияву кольоросимволу простежується у релігійних практиках та на зображувальному рівні. Внутрішній план функціонування кольоросимволу пов'язаний з психологічними переживаннями кольору. Своєрідною ланкою, що поєднує зовнішні прояви кольору в матеріальних релігійних артефактах та сприйняття й переживання кольору на рівні релігійної свідомості є вербально-текстуальна форма побутування кольорової символіки. Співвідношення, що виникають між цими трьома функціональними рівнями кольору в релігії, фіксуються в усній традиції і писемних пам'ятках. Подальша синхронізація даних різнопланового прояву феномену кольору в релігії сприяє всебічному вивченню символіки кольору в релігійних культурах.

21.07.19.0157/0419U001392

Гура Віталій Олексійович. Есхатологія християн віри євангельської (п'ятидесятників): Дис...

Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.05.2019.

УДК 261.7.

268 с. – Бібліогр.: 286 назв.

Вперше у вітчизняній теології продемонстровано практичне застосування методології Р. Шрайтера для комплексного аналізу есхатології українських п'ятидесятників. Це дозволило ідентифікувати есхатологію нелегальних п'ятидесятників як локальну теологію, встановивши ідеологічний генетичний зв'язок з іншими богословськими системами світового п'ятидесятницького руху та євангельсько-баптистського руху, що, в свою чергу, руйнує основи популярного стереотипу надприродного походження догматичних положень п'ятидесятників, відкриваючи можливість до глибокої саморефлексії та богословської ревізії формулювання догматичних переконань. В роботі доведено, що п'ятидесятницька есхатологія сформувалась під впливом встановлених акордонних російськомовних літературних джерел, через лідерів, що були носіями моделей західної богословської освіти в унікальних історико-культурних умовах, що робить догматику ХВЕ спадкоємицею світової диспенсаціоналістичної традиції. В результаті дослідження руйнується стереотип про відсутність впливу західної богословської думки та про автономність розвитку есхатології вітчизняних п'ятидесятників в умовах інформаційної ізоляції в радянський період. В дисертації систематизовано концепцію "есхатологічної еклезіології" нересторованих п'ятидесятників як прикладу локальної української п'ятидесятницької есхатології, яка була сформована в умовах ідеологічної боротьби на межі існування релігійного руху як відповідь на унікальні історико-культурні обставини воєнного атеїзму СРСР. Для радянських п'ятидесятників-бідашевців "есхатологічна еклезіологія" стала організуючим принципом, що мотивував вірних ХВЕ до протистояння режиму із непохитною вірою в переможний есхатологічний кінець. Виявлено богословське обґрунтування неможливості об'єднання нелегальних п'ятидесятників та баптистів в один Союз в радянський період, на підставі різного розуміння пневматологічної доктрини та практики. Згідно такого формулювання, баптисти, які відкидали п'ятидесятницьке розуміння "глосолалії", не могли бути визнані ХВЕ як частина Церкви і зараховувались до категорії есхатологі-

чних "спасених народів". Таким чином, така інтерпретація есхатології формувала богословське підґрунтя необхідності окремого церковного союзу ХВС. В роботі також доведено прямий причинно-наслідковий зв'язок між есхатологічними переконаннями п'ятидесятників СРСР і релігійною міграцією, яка ґрунтувалась на стійкому переконанні в апокаліптичній ролі Радянської держави, сформованій через поширення серед ХВС особливих містичних об'явлень та специфічний "симфонічний синодальний герменевтиці", що дозволило ідентифікувати СРСР з образами Вавилону із книги Апокаліпсис.

21.07.19.0158/0419U001393

Невмержицька Олена Миколаївна. Релігійно-філософська естетична аксіологія: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.05.2019.

УДК 261.7.

210 с. – Бібліогр.: 330 назв.

Естетична аксіологія привернула увагу сучасних релігійних філософів та теологів як засіб для легітимізації християнського світогляду перед викликами спочатку епохи модерну, а потім - доби постмодерну. У протистоянні онтології та нігілізму у центр релігійної аксіології висувається цінність прекрасного, яка позначає не лише гармонію світу, а й гідні міжособистісні відносини. Християнська естетична аксіологія ХХ століття надавала великого значення інтуїтивному естетичному пізнанню та теоріям символічного влаштування всесвіту. Релігійна естетична аксіологія на початку ХХІ століття розвиває вчення про цілісність естетичного пізнання та іконічність існування. Для сучасної християнської аксіології справжнє існування є відносинами взаємного дарування. А саме, людина стає особистістю лише приймаючи саму себе як дарунок і дякуючи за цей дарунок. Саме відносини дарування є красивими і такими, що конституують всяку красу. Творчість - Бога або людини, народження, соціально відповідальний вчинок - все це випадки відносин дарування. Все це моменти, у яких краса існування проявляється найбільше. Сучасна християнська аксіологія доводить, що зв'язок релігійного досвіду з естетичним та етичним у людині не є недоліком, але позитивним моментом, що вказує на присутність релігійного там, де людина дана у її цілісності. Сучасна християнська аксіологія протистоїть постмодерному світогляду як нігілізму, який спирається на абсолютизацію значення цінності величного.

21.07.19.0159/0419U001394

Станкевич Віталій Анатолійович. Новозавітна теологія учнівства та її актуалізація в сучасних євангельських практиках: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 30.05.2019.

УДК 261.7.

228 с. – Бібліогр.: 357 назв.

Уперше в українському богослов'ї здійснено цілісний аналіз новозавітного богослов'я учнівства в дискурсі двох новозавітних моделей: учнівство в контексті стосунків Ісуса і учнів та учнівство апостола Павла. Здійснено аналіз та синтез новозавітних текстів, використовуючи герменевтику учнівства. Визначено основні теоретичні положення концепції учнівства з перспективою практичного застосування. Виявлено, що сучасні євангельські чинні та новоутворені практики учнівства не відповідають новозавітній ідеальній моделі учнівства, оскільки втілюють тільки деякі теоретичні і практичні аспекти новозавітного учнівства, або функціонують поза еклезіологічною спільнотою. Єдина можливість виконати новозавітний ідеал - інтегрувати всі сучасні практики в одне цілісне явище. Запропоновано перспекти-

ву відновлення новозавітного учнівства з еклезіологічного погляду, а також програму втілення цілісного учнівства як сучасну спробу відновити новозавітне учнівство в контексті еклесії, яке здатне трансформувати суспільство, враховуючи особливості постмодерну, глобалізації та постсекуляризації.

21.07.19.0160/0419U001416

Русин Іван Іванович. Місіональна теологія Леслі Ньюбігіна: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2019.

УДК 227.1.

280 с. – Бібліогр.: 204 назв.

У дисертаційному дослідженні вперше доводиться тринітарність і діалогічність місійної парадигми Леслі Ньюбігіна. Відомо, що Ньюбігін відіграв важливу роль у формуванні тринітарної парадигми місії. За Ньюбігіном, саме Трійця є джерелом і суб'єктом місії. Церква є інструментом Божої місії у світі. Цей аспект тринітарної місіології Леслі Ньюбігіна досліджувався західними науковцями. Наше дисертаційне дослідження вперше доводить важливий аспект тринітарного богослов'я Ньюбігіна, а саме діалогічність. Догмат Трійці у Ньюбігіна формує тринітарне і діалогічне розуміння місії. Ньюбігін осмислює Трійцю в діалогічних і реляційних категоріях. Трійця є вічним діалогом і відносинами любові Отця, Сина і Духа. Саме у цих діалогічних відносинах і починається місія і саме через діалогічність вона звершується. Таким чином, місія не просто починається Богом, а місії починається в Богові - у вічному діалозі і досконалих відносинах любові Отця, Сина і Святого Духа. Місія Божа починається у внутрішній діалогічній природі Трійці. Також було вперше доведено, що тринітарне і діалогічне розуміння Божої місії у Ньюбігіна фундаментально впливає на розуміння Церкви та її місії. Доведено що тринітарна і діалогічна парадигма місії докорінно змінює розуміння ролі Церкви у світі. Розкрито, що тринітарна діалогічна місія Церкви розкриває можливості для цілісної і публічної її місії у постмодерністичному, поліконфесіональному та полірелігійному контексті. Також було виявлено, що сучасна українська євангельська місіологія динамічно розвивається, переходячи від церквоцентричної до тринітарної, від проповідницької до цілісної концепції місії.

21.07.19.0161/0419U001462

Хром'як Михайло Вячеславович. Рецепція персоналізму Григорія Ниського в сучасній теології: Дис... к.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 02.07.2019.

УДК 230.1.

180 с. – Бібліогр.: 237 назв.

У дисертації здійснено аналіз персоналізму Григорія Ниського, у контексті патристичних студій; досліджені джерела та генезис його ідей. Також у роботі показано те, яким чином богослов'я каппадокійського отця церкви сприймаються у теології та філософії релігії ХХІ ст. У дисертації представлено, що персоналізм Григорія Ниського, через його вчення про Трійцю та похідну від нього богословську антропологію, прямо чи опосередковано може служити джерелом для пошуків відповідей і осмислення себе, як складової сучасного постхристиянського дискурсу у богослов'ї та філософії. Проаналізовано: генезу богослов'я преображення від протоевангельського нарративу, який ліг в основу кількох новозавітних розповідей, до вчення Григорія Ниського через призму розвитку доктрини преображення у працях отців церкви, що передували та вплинули на каппадокійського богослова, формуючи його антропологічний та богословський персоналізм; "християнський поворот" у неоплатонізмі, здійснений

Григорієм Ниським, та "богословський поворот" у феноменології під егідою Ж.-Л. Марйона. Встановлено, що "третя редукція" та концепція данності у феноменології з одного боку, і вчення про епектасіс та апофатичне "входження в темряву" у богослов'ї Григорія Ниського з іншого стали способами подолання метафізичного дискурсу у християнському богослов'ї. Репрезентовано, що сучасна теоестетика з її критикою раціоналістичних онтологічних систем як таких, що не можуть адекватно відобразити богословський дискурс, черпає натхнення та ідеї для своїх богословських конструкцій чи "неконструкцій" саме у богослов'ї Григорія Ниського.

27/43 ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ

27 МАТЕМАТИКА

27.29 Звичайні диференціальні рівняння

27.07.19.0162/0419U001335

Плотніков Андрій Андрійович. Дослідження динамічних систем зі змінною розмірністю: Дис... к.ф.-м.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 24.05.2019.

УДК 517.928.

163 с.: 16 іл. – Бібліогр.: 216 назв.

Розглянуто системи змінної розмірності лінійних диференціальних включень, лінійні і нелінійні диференціальні включень змінної розмірності і керовані системи змінної розмірності лінійних диференціальних рівнянь. Отримано властивості розв'язків таких систем: умови існування розв'язків та їх властивості. Для керованих систем змінної розмірності розглянуто задачу Майєра та отримано необхідні і достатні умови оптимальності. Для всіх типів систем обґрунтовано можливість застосування повної і покрокової схем усереднення.

27.07.19.0163/0219U001420

Оптимізація нелінійних систем з розподіленими параметрами: якісний аналіз, апроксимація розв'язків, необхідні умови оптимальності: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Когут Петро Ілліч. – ДР 0116U001525. УДК 517.9.

179 с.

Об'єкт дослідження - задачі оптимального керування та оптимізації для еліптичних крайових задач, рівняння стану яких містить нелінійні оператори типу узагальненого $p(x)$ -лапласіана, за наявності локальних та поточкових фазових обмежень та обмежень на керування. Мета дослідження - розробка загальної схеми апроксимації задач оптимізації та оптимального керування для квазілінійних еліптичних рівнянь з узагальненим $p(x)$ -лапласіаном в головній частині оператора та схеми релаксації фазових обмежень у формі включень та нерівностей, які б дозволили розв'язати проблему досяжності оптимальних розв'язків та отримати обґрунтований підхід до побудови необхідних умов оптимальності в таких задачах. Методи дослідження -сучасні методи теорії диференціальних рівнянь в частинних похідних, варіаційні методи математичної фізики, функціонального аналізу та математичної теорії керування. В результаті роботи проведено детальний якісний аналіз задач оптимального керування для нелінійних еліптичних систем, що містять оператор $p(x)$ -Лапласа зі змінним показником $p=p(x)$; розглянуті задачі, де при наявності поточкових фазових обмежень узагальнені розв'язки не вкладаються в простір неперервних функцій, в якому порядковий конус має непорожню внутрішність, а отже залучення відомих результатів щодо побудови необхідних умов оптимальності є неможливим; отримано

аналог теореми Тихомирова, щодо необхідних умов оптимальності в таких задачах та наведено їх обґрунтування. Вперше розв'язано задачу оптимального керування термістором в її загальній постановці. Основна галузь використання - математична теорія керування та якісний аналіз динамічних систем. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.31 Диференціальні рівняння з частинними похідними

27.07.19.0164/0219U001328

Розвиток методів комплексного аналізу і теорії збурень моделювання нелінійних процесів з керуванням, ідентифікацією та оптимізацією: Заключний звіт /Рівненський державний гуманітарний університет; Керівник Бомба Андрій Ярославович. – ДР 0116U000711. УДК 517.95:519.63.001.57:532.5.

733 с.

Звіт про НДР: 733 с., 218 рис., 8 табл., близько 450 джерел. Ключові слова: теорія збурень, асимптотичні методи, комплексний аналіз, квазіконформні відображення, числові методи, методи ідентифікації, томографія прикладених квазіпотенціалів, оптимізація параметрів, автоматизоване керування, нафтогазові пласти, гідророзриви і теорія вибуху, стиснення зображень, відокремлені хвилі типу солітонів, контактні задачі, сумарні зображення, p -і- n -структури, дифузійноподібні знаннєві потенціали. Об'єкт дослідження: нелінійні процеси в пористих та різнопористих (нанопористих) середовищах, зокрема: процеси багатофазної багатокомпонентної фільтрації в нафтогазових пластах, включаючи їх стабілізацію із прогнозуванням у часі ділянок залишкової нафтогазової насиченості; процеси очищення рідин від багатокомпонентних домішок шляхом їх фільтрування у багатофазних середовища з урахуванням терморегіму; процеси поширення локалізованих солітоноподібних збурень у суцільних середовищах з врахуванням їх взаємодії. Предмет дослідження: математичні моделі описаних вище процесів та методи розв'язання відповідних задач. Суміжні питання ідентифікації та стиснення зображень. Проект присвячено створенню ефективного методологічного та математичного апарату моделювання нелінійних процесів типу "фільтрація-конвекція-дифузія-масообмін" в пористих та нанопористих середовищах з післядією за умов керування, ідентифікації та оптимізації параметрів, розвитку числових методів комплексного аналізу і теорії збурень розв'язування відповідних нелінійних регулярно та сингулярно збурених задач, а також моделювання процесів поширення локалізованих солітоноподібних збурень у суцільних середовищах з врахуванням їх взаємодії та розвитку методу біжучих хвиль. Застосуванню до дослідження процесів: витіснення флюїдів в нафтогазових пластах за умови їх взаємодії між собою (наприклад, фазові переходи, дифузійний перерозподіл компонент фаз тощо) та пористим середовищем (осідання частинок, сорбція, адсорбція активних компонент скелетом породи) тощо; фільтрування рідин від багатокомпонентних домішок, що є одним з найбільш складних і поширених технологічних процесів у різних галузях промисловості; охолодження водойм за умов превалювання конвективно-масообмінних їх складових над дифузійними. Метод дослідження: використано загальні підходи до побудови жорстких і м'яких нелінійних математичних моделей процесів та систем; числово-асимптотичні та аналітичні методи; ідеї врахування часових запізнь; методику уточнення відомих класичних моделей шляхом переходу до відповідних "збурених" задач, що дозволяє зберегти класичні форми законів, які описують процеси руху рідини в пористих середовищах, а при побудові їх розв'язків, не починаючи "спочатку", доповнювати відо-

мі "незбурені" розв'язки різними поправками; методи теорії функції комплексної змінної, числові методи конформного та квазіконформного відображення, методи побудови консервативних різницевої схем, інші числові методи (методи скінчених різниць, блочних ітерацій, послідовних наближень у різного роду модифікаціях). Результати НДР упроваджені: в навчальний процес факультету математики та інформатики Рівненського державного гуманітарного університету, навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування, а також впроваджені в НУВГП при виконанні наступних договорів: №3-150, 2018 р. (номер державної реєстрації 0118U002162) "Розробка технологічної схеми та рекомендацій на реконструкцію станції знезалізнення вод смт Томашгород" (термін виконання - 05.18-12.18); №3-151, 2018 р. (номер державної реєстрації 0118U002163) "Розробка нормативів питного водопостачання для абонентів КП "Рокитневодоканал", (термін виконання - 07.18-12.18); крім того, результати дослідження по науково-дослідній держбюджетній темі використано в НУВГП при реконструкції технологічної схеми знезалізнення підземних вод з пінополістирольними фільтрами, де вищезгаданими проектами передбачено проводити знезалізнення води шляхом спрощеної аерації, в результаті якої утворюються пластівці гідроксиду заліза, що затримуються в фільтрах із зернистим завантаженням (крупногранульований пінополістирол промислового виробництва) тощо.

27.41 Обчислювальна математика

27.07.19.0165/0219U000993

Відпрацювання і верифікації (за результатами статичних випробувань) методики визначення зон руйнування паливного відсіку другого ступеню при навантаженні внутрішнім надлишковим тиском: Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Гришак Віктор Захарович. – ДР 0118U001845. УДК 519.6: 539.3.

56 с.

Об'єкт дослідження: підходи і методи визначення руйнівних навантажень оболонок, що знаходяться під надлишковим внутрішнім тиском. Мета роботи: відпрацювання та верифікація (за результатами статичних випробувань) методики визначення зон руйнування паливного відсіку другого ступеня при навантаженні внутрішнім надлишковим тиском, а також розробка моделей визначення полів деформацій і напружень по поверхні конструкції і руйнівних навантажень з урахуванням пластичних деформацій матеріалу на основі комп'ютерного експерименту. Розроблено математичні моделі та чисельні алгоритми розрахунку оболонок, що знаходяться під дією внутрішнього тиску. Запропоновано підходи до визначення граничних значень напружень у паливних баках оболоноквої конструкції з точки зору міцності при заданих видах зовнішнього навантаження. Розроблені підходи були застосовані для розрахунку оболоноквих конструкцій другого ступеня ракетноносія в державному підприємстві "Конструкторське бюро "Південне" ім. М.К. Янгеля". Галузі застосування: машинобудування, транспорт, будівництво, аерокосмічна галузь. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.07.19.0166/0219U000994

Розробка методики визначення зон руйнування і граничних тисків для вафельних оболонок паливного відсіку першого ступеню:

Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Гришак Віктор Захарович. – ДР 0118U001846. УДК 519.6: 539.3.

39 с.

Об'єкт дослідження - вафельні оболонки ракетної техніки. Предмет дослідження - напружено-деформований стан вафельних оболонок ракетної техніки. Мета дослідження - розробка моделі та загального методу знаходження руйнівних навантажень з урахуванням пластичних деформацій. У звіті запропонована математична модель і чисельний алгоритм розрахунку міцності вафельних оболонок, які знаходяться під дією внутрішнього тиску. Розроблено методи побудови адаптивної дискретної моделі вафельних оболонок для розрахунку граничних тисків з урахуванням пластичних деформацій матеріалу. Отриманий напружено-деформований стан конструкцій для пружно-пластичної області, а також граничні навантаження, які спричиняють руйнування. На основі аналізу результатів дослідження запропонована загальний метод прогнозування зон найбільш вірогідного руйнування оболоноквої конструкції. Робота розповсюджується за договірною ціною.

27.43 Теорія ймовірності й математичної статистики

27.07.19.0167/0219U001227

Асимптотичні властивості розв'язків стохастичних рівнянь: Заключний звіт /Інститут прикладної математики і механіки НАН України; Керівник Скрипник Ігор Ігорович. – ДР 0114U002023. УДК 519.21.

74 с.

Обґрунтовано принцип великих відхилень для розв'язків стохастичних рівнянь із нерегулярними коефіцієнтами та функціоналів від них. Встановлено принцип порівняння узагальнених розв'язків задачі Коші для нелінійних стохастичних параболічних рівнянь та досліджено їх властивості. Досліджено граничну поведінку дифузійних процесів у випадкових та у композитних середовищах. Сформульовано функціональний закон типу повторного логарифму для функціоналів від розв'язків стохастичних рівнянь і процесів Бесселя. Досліджені стохастичні рівняння з розривною функцією стрибків і стохастичні рівняння у випадковому середовищі. Отримані умови існування і єдиності розв'язків.

27.07.19.0168/0219U001228

Асимптотичні властивості розв'язків нелінійних нестационарних рівнянь та систем, класична розв'язність задач з вільними межами: Заключний звіт /Інститут прикладної математики і механіки НАН України; Керівник Скрипник Ігор Ігорович. – ДР 0114U002022. УДК 517.9.

120 с.

Об'єкт дослідження: диференціальні рівняння з частинними похідними. Мета роботи: отримання нових фундаментальних знань в теорії диференціальних рівнянь з частинними похідними. Отримано нерівність Гарнака для розв'язків еліптичних та параболічних рівнянь другого порядку із сингулярною абсорбцією. Викладено результати досліджень про асимптотичну поведінку математичних моделей, пов'язаних з класичним рівнянням тонких плівок. Отримано нові результати про існування і властивості узагальнених розв'язків еліптичних задач високого порядку. Наведено результати досліджень початково-крайових задач для рівнянь субдифузії.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.15 Теорія систем автоматичного керування

28.07.19.0169/0419U001400

Красножон Олексій Васильович. Інформа-

ційна технологія первинної обробки даних при управлінні фотоелектричними перетворювачами: Дис... к.т.н. /Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 31.05.2019.

УДК 004.942:004.032.26:621.383.51.

177 с.: 25 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 123 назви.

Об'єкт - процес функціонування ФЕП в умовах мінливості оточуючого середовища. Мета - підвищення ефективності керування ФЕП за рахунок розробки методу первинної обробки даних при використанні нейронечіткого регулятора під час відстеження точки максимальної потужності при мінливих параметрах оточуючого середовища. Методи: теорії нечітких множин, нечіткої логіки, теорії автоматичного управління та регулювання, теорії електричних кіл, математичного та імітаційного моделювання, теорії імовірності та математичної статистики, теорія штучних нейронних мереж. Теоретичні результати: проаналізовано та досліджено інформаційні процеси, що протікають у системах керування ФЕП; визначено актуальність розробки автоматизованої системи керування стаціонарним ФЕП із використанням нейронечіткого регулятора; обґрунтовано вибір параметрів та здійснено початкове налаштування нечітких систем керування; дано визначення точки максимальної потужності, проаналізовано умови її досягнення та утримання; запропоновано, обґрунтовано та досліджено використання гіперболічної та гіперболічної степеневі апроксимацій для отримання математичної моделі поверхні керування нейронечіткої системи; удосконалено процес обчислення координат точки максимальної потужності. Практичні результати: розроблено моделі та методи, що у своїй сукупності утворюють інформаційну технологію; розроблено імітаційні моделі у середовищі MATLAB; розроблено процедури застосування гіперболічних степеневих апроксимацій у середовищі Mathcad. Новизна: вперше розроблено математичні моделі поверхні керування нейронечітких регуляторів у формі аналітичних виразів; розроблено імітаційну модель ФЕП; розроблено імітаційну модель системи керування ФЕП; набув подальшого розвитку метод відстеження координат точки екстремуму у нейронечітких системах керування ФЕП. Сфера використання - інформаційні технології.

28.23 Штучний інтелект

28.07.19.0170/0419U001378

Проніна Ольга Ігорівна. Моделі, методи та інформаційна технологія підтримки індивідуальних потреб замовника при організації транспортних послуг: Дис... к.т.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 30.05.2019.

УДК 004.891:331.343(043).

198 с.: 21 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 143 назви.

Метою дисертаційної роботи є підвищення ефективності прийняття рішень за рахунок розробки моделей, методів та інформаційної технології підтримки індивідуальних потреб замовника в системах організації транспортних послуг. Об'єкт дослідження - процес прийняття рішення щодо вибору послуг в умовах індивідуальних потреб замовника. Предмет дослідження - моделі, методи та інформаційна технологія підтримки прийняття рішення в умовах індивідуальних потреб замовника при організації транспортних послуг. Методи досліджень зумовлені поставленими завданнями й специфікою аналізованого об'єкта.

28.07.19.0171/0219U001035

Система моніторингу та класифікації регіонів України за розподілом маси хмар у порах року на основі зображень супутникових

карт погоди: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Мельник Роман Андрійович. – ДР 0118U006463. УДК 004.931;004.932.

120 с.

Метод розподіленої кумулятивної гістограми застосовано до визначення інтенсивності хмар, а метод багаторівневого сегментування для аналізу складу та кількості хмар різної інтенсивності. Використано метод кластеризації для абсолютної та і відносної класифікації хмар за інтенсивністю та густиною хмар. Використано статистичні ознаки хмар для визначення напрямку та швидкості переміщення. Запропоновано новий нейромережний метод сегментації зображень, на яких присутні об'єкти хмарності. Показано як залежить ймовірність правильної сегментації від розміру навчальної і тестової вибірки. Наведено експериментальні дані часу, необхідного для навчання та прямої роботи мережі в залежності від розміру зображення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.29 Системний аналіз

28.07.19.0172/0219U001142

Наноструктурування гетероепітаксійних систем CdHgTe/CdZnTe іонами Ag⁺ для ІЧ та НВЧ детекторів:

Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Удовичька Руслана Сергіївна. – ДР 0117U006196. УДК 539.534.9.

38 с.

Експериментальні зразки виготовлені шляхом бомбардування іонами Ag⁺ напівпровідникової мішені (в геометрії косою падіння променя іонів під кутом (45°)). У роботі наведено результати з комплексного вивчення властивостей гібридної структури p - (Ag₂O-Hg_{1-x}CdxTe (x = 0,2)) синтезованої на основі наномасштабних включень сполук срібла в матриці CdHgTe. Проникнення іонів Ag⁺ в CdHgTe мішень стимулює утворення шару (100 нм) наноструктурованої трьохкомпонентної сполуки (CdHgTe) з включеннями метал-оксиду (Ag₂O). Методика імпадної спектроскопії (EIS) виявила домінуючі індуктивні властивості синтезованого на поверхні CdHgTe шару з включеннями Ag₂O. Зафіксовано, що зразки напівпровідникового композиту на основі CdHgTe з включеннями метал-оксиду (Ag₂O) розширюють область спектральної чутливості основного напівпровідника інфрачервоної техніки (ІЧ-діапазон) у субТГц частину спектру. З практичної точки зору наноструктурована поверхня напівпровідника з включеннями метал-оксиду (Ag₂O) відіграє роль зосереджених компонентів (індукторів, конденсаторів та резисторів), які відіграють роль резонаторів - активних наноантен. Для пояснення фізичного принципу дії антени на зосереджених реактивних компонентах залучено модель активних електричних кол з Non-Foster узгодженням, використовуючи індуктивні властивості нанокомпозиту. Кількісний та якісний аналіз хімічних сполук Ag у матриці Hg_{1-x}CdxTe (x = 0,22) проводився з використанням АСМ, XPS-спектроскопії та Рамінівської спектроскопії (РС).

29 ФІЗИКА

29.01 Загальні питання фізики

29.07.19.0173/0219U001341

Органічні полікристалічні сцинтилятори для задач виявлення альфа- і бета-радіонуклідних джерел радіації у природних водах:

Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України;

Керівник Галунов Микола Захарович. – ДР 0116U001775. УДК [539.1.074.3:547]+543.525:504.4.054.

23 с.

Отримано та досліджено серію зразків полікристалів терфенілу, активованого 1,4-дифенілбутадієном-1,3, з отворами, що заповнені сорбентом гідроксилапатитом (СГА). Показано, що для цих зразків ефективність реєстрації бета-частинок ізотопу ^{90}Sr , сорбованого з водної проби, лежить у діапазоні від 83 до 90 %. Проведені виміри ступеню сорбції СГА ізотопу ^{90}Sr полікристалічним сцинтилятором та визначено відносну долю сорбенту в зразках після їх насичення. Досліджено залежність зареєстрованої активності зразків А як функції введеної активності A_0 по ізотопу ^{90}Sr . Встановлено, що залежність А як функції A_0 має лінійний характер. Проведено моделювання процесів збору світла в полікристалічних зразках та розраховані коефіцієнти збору світла та абсолютного світлового виходу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.07.19.0174/0219U001024

Нові магнітні властивості функціональних матеріалів: Заключний звіт /Інститут магнетизму НАН та МОН України; Керівник Білококос Є.Д. – ДР 0114U002065. УДК 53.082.72/78.

131 с.

Розвинено теоретичні методи розрахунку термодинамічних та кінетичних властивостей нормальних металів у випадку зовнішніх квантуючих раціональних та ірраціональних магнітних полів. Побудовано теоретичні засади створення стаціонарних акумуляторів водню для водневої енергетики завдяки вдалому вибору стехіометричного складу сплавів типу пермалоїв $\text{Fe}_x\text{Ni}_{3-x}$. Це здійснено шляхом теоретичного моделювання електронної та магнітної будови відповідних сплавів з метою передбачення найбільш оптимального хімічного складу та кристалографічної будови таких сполук, що забезпечують найбільші вихідні концентрації абсорбованого водню при найменших значеннях тисків водню. Досліджено кристалічну будову та відмінності іонній провідності твердих електродів зі структурою перовскіту $\text{Li}_3\text{xLn}_{2/3-x}(\text{BO}_3)_y$ (Ln - La, Ce, В - Ti, Zr, Nb, Та, Mn), які застосовуються при виготовленні різних електрохімічних пристроїв, а саме акумуляторних батарей, паливних комірок, хімічних аналізаторів тощо. Встановлено особливості кристалічної будови, від якої залежить іонна провідність, запропоновано шляхи покращення властивостей іонних провідників. Знайдені оптимальні параметри для збудження та розповсюдження спінових хвиль в новому типі магнетних кристалів. Отримані результати можуть служити основою розвитку методів математичної фізики для опису термодинамічних аспектів квантової динаміки, а також створення нового покоління пристроїв магнітної наноелектроніки.

29.07.19.0175/0219U001067

Алмазний детектор-дозиметр для променевої терапії та хірургії. Розділ 2. Розробка детектора іонізуючих випромінювань для медичного детектора-дозиметра з алмазними чутливими елементами: Заклучний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Чаплинський Роман Юрійович. – ДР 0118U002318. УДК 621.039:539.1.074:539.1.047:548.74.

41 с.

Виконано аналіз схемо-технічних рішень в медичних детекторах. Виготовлено жорсткий радіопрозорий корпус детектору, який обладнаний довгими зарядо-компенсуючими

выводами. Для підсилення струмових імпульсів від алмазного детектора-дозиметра модернізовано попередній підсилювач на основі мікросхем, що використовують технологію InGaP НВТ. Модернізований попередній підсилювач має ширшу полосу пропускання і шуми, що не залежать від емності детектору, на відміну від підсилювачів розроблених по класичній схемі зарядочутливого підсилювача з емнісним зворотнім зв'язком. В корпус детектора змонтовано алмазні пластини з контактними покриттями, що розроблені в Розділі 1 проекту. Проведено випробування створеного детектору на опромінення альфа-частинками. Результати показали впевнене детектування іонізуючих подій, викликаних альфа-частками з реєстрацією наведених імпульсів з амплітудою 70-200 mV і тривалістю 3-5 пікосекунд. За роботою в цілому отримано новий діагностичний засіб, що відповідає сучасним вимогам променевого лікування. Основні результати досліджень представлені в розробленому патенті на корисну модель №u201811526 від 23.11.18 "Алмазний детектор-дозиметр для променевої терапії та хірургії"

29.07.19.0176/0219U001337

Дослідження стабільності відтворення та зберігання одиниць вимірювання державними первинними еталонами, що знаходяться на державному підприємстві "Укрметртестстандарт": Заклучний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Несвідоміна Любов Юрійвна. – ДР 0118U001255. УДК 53.081.

533 с.

Звіт на 533 стор. Проведено дослідження стабільності відтворення та зберігання одиниць вимірювань державними первинними еталонами під час їх утримання та експлуатації з метою забезпечення в Україні єдності вимірювань фізичних величин, розмір яких відтворюють і зберігають державні первинні еталони, що знаходяться у ДП "Укрметртестстандарт". Підтверджено затверджені паспортні дані державних первинних еталонів. Зібрано інформацію про аналогічні еталони інших держав. Проведено науково-методичне керівництво роботами з передавання відтворюваних державними первинними еталонами розмірів одиниць вимірювань еталонам та робочим засобам вимірювальної техніки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.05 Фізика елементарних часток

29.07.19.0177/0219U001124

Розроблення основних положень нормативного документу з проектування кабельних ліній напругою до 330 кВ зі зменшеним магнітним полем: Заклучний звіт /Державна установа "Інститут технічних проблем магнетизму НАН України"; Керівник Розов Володимир Юрійович. – ДР 0116U002817. УДК 537.811:621.315.2.

108 с.

Звіт про НДР: 108 с., 83 рис., 2 табл., 49 джерел за переліком посилань. Об'єкт досліджень - магнітне поле кабельних високовольтних ліній електропередачі. Мета проекту - Розроблення основних положень настанови "Проектування кабельних ліній напругою до 330кВ" в частині забезпечення їх екологічної безпеки за магнітним полем. Методи досліджень - математичне та комп'ютерне моделювання магнітного поля високовольтних кабельних ліній електропередачі, експериментальні дослідження розподілу магнітного поля за допомогою векторних 3D магнітометрів. Розроблено методи зменшення індукції магнітного поля (МП) одноколого-

вих та багатоколових кабельних ліній (КЛ) за рахунок оптимізації просторового розташування окремих кабелів, удосконалено методи та засоби екранування МП підземних КЛ в житлових та громадських зонах за допомогою плоских та контурних електромагнітних екранів, розроблено та впроваджено в енергетичну галузь України основні положення Настанови "Проектування кабельних ліній напругою до 330 кВ" в частині зменшення індукції їх магнітного поля до гранично допустимого рівня.

29.07.19.0178/0219U001418

Сигнали нових важких частинок, станів матерії та процесів у зіткненнях гадронів на сучасних колайдерах високих енергій:

Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Скалозуб Володимир Васильович. – ДР 0116U001523. УДК 539.12.

190 с.

Об'єктом дослідження є процеси розсіювання елементарних частинок у зіткненнях пар протон-протон і протон-антипротон за участі нового важкого нейтрального векторного бозона, термодинамічна стійкість систем в околі критичних точок, SU(3)-, SU(2)- глюодинаміка й скалярні моделі на ґратці, плазма. Метою дослідження є виявлення сигналу Z'-бозона або значне уточнення його параметрів і характеристик. У роботі застосовано методи квантової теорії поля та квантової статистики, метод скороченого опису Боголюбова, методи моделювання Монте-Карло. Отримано модельно-незалежні обмеження для констант зв'язку у дослідженнях Z'-бозона в процесах розсіювання гадронів на прискорювачі LHC. Відкрито механізм утворення магнітного поля за рахунок вакуумної петлі віртуальних кварків у присутності спонтанно згенерованих хромоманітних полів. Отримано і досліджено рівняння ліній зниженої стійкості для деяких ґраткових моделей. Обчислено індуковані кольорові заряди та індуковані струми у плазмі. Для низки систем побудовано рівняння теорії нерівноважних процесів з урахуванням релаксаційних процесів, пов'язаних з кінетичними модами. Проведено вивчення мод цих систем і ефектів взаємодії мод. Розроблені в рамках цих досліджень підходи та отримані нові наукові знання можуть бути використані в різних галузях фізики елементарних частинок, фізики надвисоких енергій, теорії фазових переходів та теорії конденсованих систем. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.07.19.0179/0219U001216

Вплив дефектів планарної текстури холестеричних рідких кристалів на характеристики їх лазерної генерації: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Микитюк Тарас Володимирович. – ДР 0118U006339. УДК 548-14; 535:621.373.8; 535:621.375.8.

41 с.

Об'єкт дослідження - активовані органічними барвниками стероїдні холестеричні рідкі кристали (ХРК), що є сумішами ефірів холестерину, мета дослідження - вивчення характеристик лазерної генерації в холестеричних рідких кристалах при наявності дефектів різного типу в його спіральній структурі; дослідження впливу граничних умов на дефектному шарі на спектральні і порогові характеристики лазерної генерації в ХРК; порівняння експериментальних даних з існуючими теоретичними моделями лазерної генерації, методи дослідження та апаратура - оптична спектроскопія, включаючи поляризаційну, лазерна спектроскопія, теретичні і практичні результати - вивчено спектроскопічні

та лазерні властивості планарних текстур стероїдних ХРК при різних орієнтаціях поверхневих шарів молекул на підкладках; вперше отримано лазерну генерацію в стероїдному холестеричному рідкому кристалі на двохшарових зразках з малими товщинами планарних текстур; показано, що введення ізотропного шару в спіральну структуру ХРК призводить до зникнення в спектрі лазерної мод вищих порядків крім основної брегівської генерації. Новизна - встановлено, що дефект може виникати в спіралі ХРК, утвореної в'язкою сумішшю ефірів холестерину при взаємно ортогональних орієнтаціях директора на орієнтуючих підкладках. Дефект проявляється як характерний провал в смузі селективного відбивання (СВ). Встановлено, що одномодова генерація може виникнути і підтримуватися при введенні ізотропного дефектного шару в спіраль ХРК. Цей метод значно покращує спектральну чистоту випромінювання, що випромінюється ХРК-лазером, ефективність впровадження - ще не впроваджено, сфера (галузь) використання - лазерна і оптоелектронна техніка. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.07.19.0180/0219U001237

Термомолекулярний акумулятор з новим робочим тілом на базі гетерогенної ліофобної системи:

Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Студенець Віктор Петрович. – ДР 0117U004328. УДК 536.7; 541.183.

176 с.

Отримано нові результати на засадах термомолекулярної енергетики (ТМЕ) як нової теорії використання потенціальної енергії міжмолекулярної взаємодії на розвинених поверхнях в прикладних розробках акумуляторів з високою питомою (об'ємною) енергоємністю, з меншими витратами конструкційних матеріалів. Створено три зразки нового типу акумулятора з високою питомою енергоємністю, що працюють на засадах термомолекулярної енергетики з використанням гетерогенних ліофобних систем як нового робочого тіла. Розроблено технічні рекомендації на створення дослідно-промислових зразків ТМЕ-акумуляторів, які будуть корисними технічними напрацюваннями на основі практичного досвіду розробки та створення робочих камер для акумуляторів нового класу. Розроблено методикку синтезу штучних рідин з необхідним значенням температурної похідної поверхневого натягу: від 0,01 до 0,03 Н/(м·К) для акумуляторів механічної енергії). Розроблено метод створення високоефективних гетерогенних робочих тіл за призначенням (акумуляції, перетворення енергії) в залежності від величини гістерезису "тиск інтрузії - тиск екструзії": не більше 5-10% для ТМЕ-акумуляторів. Проведено дослідження теплофізичних властивостей компонентів гетерогенних ліофобних систем. Розроблено концепцію конструювання нетрадиційних ТМЕ-енергопристроїв, зокрема, акумуляторів (зменшення габаритів та металоемності установок на 20-30% за рахунок використання вільної поверхневої енергії у термомеханічних системах).

29.07.19.0181/0219U001364

Формування тонких плівок BeO на поверхні монокристалу молибдену та вивчення їх адсорбційних і термодесорбційних властивостей:

Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Балакін Дмитро Юрійович. – ДР 0117U006116. УДК 532.

54 с.

З метою розробки основ нових технологій керування структурою поверхонь, їх каталітичними та термостійкими властивостями експериментально досліджувались адсорб-

ційну взаємодію молекул O₂ з епітаксійними наноплівками берилію на поверхні Mo(110) та формування окислів на поверхні адсорбційної системи. Використовувалися методи температурно-програмованої десорбції, молекулярного пучка, дифракція повільних електронів, ізотермічної десорбції, Оже-електронної спектроскопії, контактної різниці потенціалів. На основі сформульованих за результатами НДР фізичних висновків запропоновані практичні рекомендації для розробки наукових основ таких технічних напрямків і технологій як керування структурою поверхні та її властивостями, створення матеріалів для нано- і спінтронічних пристроїв, захисного покриття для ядерних реакторів та космічних апаратів.

29.19 Фізика твердих тіл

29.07.19.0182/0419U001480

Литвиненко Дмитро Михайлович. Статистична теорія систем заряджених частинок над поверхнею діелектриків: Дис... к.ф.-м.н. /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України. – Захищена 18.06.2019.

УДК 538.91.

153 с.: 22 іл. – Бібліогр.: 90 назв.

У дисертаційній роботі побудовано мікроскопічну теорію на основі перших принципів статистичної механіки для опису системи заряджених фермі-частинок над поверхнею рідкого діелектрика в зовнішньому електричному полі без використання модельних уявлень про потенціали сил, діючих на окремий заряд над поверхнею зазначеного діелектрика. Методика підходу враховує можливість фазового переходу до станів із просторово-неоднорідними структурами у зазначеній системі. Сформульовано варіаційний принцип, що дозволяє побудувати систему рівнянь самоузгодження, які описують дану систему за можливості фазового переходу до станів із просторово-періодичними структурами і пов'язують основні параметри її опису - функцію розподілу заряджених частинок, потенціал електричного поля, профіль поверхні рідкого діелектрика. У межах запропонованого підходу здобуто вирази для розподілу концентрації зарядів, потенціалу й напруженості електричного поля системи у випадку плоскої поверхні рідкого діелектрика, як для невідродженого газу частинок, так і з урахуванням виходу за межі статистики Больцмана. Отримано умову застосовності квазікласичного опису даної системи. Досліджено розподіл електричного поля системи і показано, що для невідродженого газу електричне поле експоненційно спадає до фіксованого значення у випадку зарядженої системи і зменшується обернено пропорційно відстані від поверхні діелектрика у випадку квазінейтральної системи. Досліджено здобутий розподіл концентрації зарядів і показано, що відстань від поверхні гелію, нижче якої зосереджена переважна кількість електронів, за порядком величини є порівняною з характерною відстанню локалізації окремого електрона в основному стані над поверхнею гелію. Одержано у межах запропонованого підходу рівняння для критичної поверхні фазового переходу до просторово-періодичного стану у системі, яке визначає зв'язок між критичними параметрами фазового перетворення - зовнішнім електричним полем, температурою та кількістю частинок над одиницею площі поверхні діелектрика. Здобуто вираз для параметра порядку фазового перетворення - профілю поверхні - поблизу зазначеної критичної поверхні та показано, що його величина змінюється пропорційно квадратному кореню із напруженості зовнішнього електричного поля. Проаналізовано залежність характеристик системи в околі фазового перетворення від товщини плівки рідкого діелектрика, величини притискуючого поля й концентрацій зарядів над поверхнею, допустимих із точки зору стійкості новоутвореної несиметричної фази. Показано зокрема, що

для відносно тонких плівок діелектрика їх ефективна товщина слабо залежить від величини притискуючого поля, а діапазон допустимих концентрацій зарядів над поверхнею значно розширюється у порівнянні з випадком масивного діелектрика.

29.07.19.0183/0219U000785

Розробка детекторних систем для експериментів на прискорювачах та технологій для фізики прискорювачів: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України; Керівник Зінов'єв Геннадій Михайлович. – ДР 0118U004753. УДК 537.311; 530.199.

29 с.

Проведено аналіз та порівняння декількох важливих вимірів густини за псевдохуткістю для взаємодій рр, Хе-Хе і Рь-Рь та першого у своєму роді вимірювання народження заряджених частинок у взаємодії протонів в різних класах множинності подій. Одержано, що найпоширеніші моделі сильної взаємодії, реалізовані у вигляді Монте-Карло генераторів подій, неспроможні описати взаємодію протонів із високою множинністю, але достатньо добре описують протон-іонну та іон-іонну взаємодію. Показано, що густина заряджених частинок гладко еволюціонує з енергією зіткнення та центральністю (або класом множинності для протон-протонної взаємодії), і густина частинок для високої центральності та класів подій з великою множинністю зростає з енергією значно швидше, ніж середня, та навіть випереджає модельні передбачення. Розроблено тестову систему із тестування детекторних модулів в Інституті міждисциплінарних досліджень у Страсбурзі, виготовлено і проведено тестування 367 модулів, з яких 312 визнано придатними для використання.

29.07.19.0184/0219U000787

Теоретичні моделі взаємодії релятивістських протонів та ядер на прискорювачах SPS та LHC в ЦЕРНі: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України; Керівник Зінов'єв Геннадій Михайлович. – ДР 0118U005343. УДК 537.311; 530.199.

40 с.

Узагальнено модель Фруасарона та Максимального Одерона для ненульових переданих імпульсів. Підтверджено наявність одеронних ефектів у поведінці диференціальних перерізів при енергіях LHC. Пораховано специфічну анізотропію в кутовому розподілі дилептонів по відношенню до триімпульсної пари в моделі синхротронного випромінювання. Наведено серйозні аргументи на користь того, що цей результат можна розглядати як можливий сигнал існування синхротронного випромінювання у відповідних експериментах, та показано, що присутність такого ефекту дає змогу розв'язати протиріччя між результатами різних експериментів і феноменологічних моделей з народження прямих фотонів. Пораховано спектр фотонів з великим поперечним імпульсом та порівняно його з існуючими експериментальними даними. Показано, що такий механізм народження лептонної пари має характерні риси, які суттєво відрізняють його від інших моделей народження лептонних пар, та потенційно можуть забезпечити ефективне випробування народження кварк-глюонної плазми в експериментах. Виміряно залежність густини частинок за псевдохуткістю від центральності події і від кількості нуклонів-учасників як для взаємодії Хе-Хе за енергії 5.44 TeV, так і для зіткнень протонів з іонами свинцю за енергії 8.16 TeV. Для обчислення відношення каонів до піонів та флуктуацій кількості негативно заряджених адронів в рр та А-А зіткненнях на прискорювачі SPS в ЦЕРН застосовано модель адрон-резонансного газу та ре-

лятивістську транспортну модель UrQMD. Сформульовано пропозиції для проведення наступних експериментів на прискорювачах ЛНС.

29.07.19.0185/0219U000817

Встановлення закономірностей взаємодії у системах германій - сульфід (селенід, оксид) металу з утворенням легких сполук для формування тонкоплівкових покриттів: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Зінченко Віктор Федосійович. – ДР 0116U000302. УДК 539.213.1:546.47/546.221.1:546.289.

59 с.

Розглянуто питання виявлення й визначення хімічних форм Германію в різних об'єктах. Відзначено, що ця область аналітичної хімії Германію (на відміну від багатьох інших елементів) є мало проробленою. Показано, що при виявленні й визначенні форм Германію в об'єктах доквілля найбільш ефективними є комбіновані методи, що сполучають процедури розділу й концентрування форм з високочутливим визначенням з використанням фізичних методів аналізу. Кількісне визначення германієвих форм у неорганічних матеріалах здійснюється, в основному, методами редоксметрії й селективного вилучення форм специфічними розчинниками. Відзначено труднощі кількісного аналізу, пов'язані з багатоманітністю форм Германію та їхніх кристалічних модифікацій, а також зі способами перевірки правильності визначення форм. Проведено хімічний аналіз зразків германійвмісних матеріалів, зокрема GeO₂, GeO та залишку після термічного випаровування у вакуумі CVD-композиту складу ZnO-Ge. У випадку GeO₂ вміст Ge відповідає стехіометрії діоксиду Германію, натомість вміст Германію у GeO свідчить про наявність домішки GeO₂. Вміст Ge й Zn у залишку відповідає наявності сполук Zn₂GeO₄, ZnO та Ge елементного. Термодинамічними розрахунками оцінено значення умовних температур, за яких сумарний тиск газуватих продуктів реакції становить 1Па (10⁻⁵ атм.). Зазначена величина є значно (на сотні °C) нижчою порівняно з такою для вихідних компонентів (сполука металу - Германій). Одержані конденсацією пари зазначених композитів тонкоплівкові покриття володіють оптичними й експлуатаційними параметрами, що перевершують аналогічні значення для вихідних компонентів та є прозорими в ІЧ діапазоні спектру. Встановлено наноструктурний характер одержуваних покриттів завдяки значному пересиченню пари при зворотних обмінних реакціях на поверхні підкладки. Розглянуто поведінку при термічному випаровуванні монооксиду Германію як природного намокомполізу, що володіє вельми низькою умовною температурою (350°C), через що утворюються покриття з низькою механічною міцністю. Застосування легуючої добавки оксиду Бору стабілізує валентний стан Ge(II) і сприяє суттєвому покращенню властивостей одержуваних з матеріалу покриттів. Досліджено кінетику термічного випаровування у вакуумі композитів типу халькошпінель - Германій та конденсації покриттів і виявлено взаємозв'язок між швидкістю процесу та міцністю зв'язків метал - халькоген та Германій - халькоген. Встановлено, що найвищими значеннями механічної міцності володіють покриття, одержані з композитів, що володіють найнижчою леткістю (європейські халькошпінелі - Германій). Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.07.19.0186/0219U000911

Двовимірні органічні наноструктури з керованими трибологічними і змочувальними властивостями: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Сененко Антон Ігорович. – ДР

0118U006125. УДК 538.91-405; 548.5.01.

24 с.

Метою проекту є розроблення методів формування двовимірних органічних та металорганічних наноструктур із заданою будовою та керованими трибологічними і змочувальними властивостями, а також їх дослідженням на нано- і субнаномасштабному рівні з використанням сканувальних зондових методів мікроскопії та методів спектроскопії. Даний етап проекту присвячено розробленню методики отримання високовпорядкованих плівок нормальних парафінів на атомно-гладких поверхні твердих тіл, встановленню закономірностей їх епітаксії і дослідженню трибологічних властивостей. Вперше в моношарових плівках бінарних сумішей нормальних алканів C₂₄H₅₀/C₄₈H₉₈ виявлено нематичне пакування. Експериментально показано, що коефіцієнт тертя плівок з нематичним пакуванням майже вдвічі менший у порівнянні зі смектичними плівками. Результат може бути використано при розробці систем з пониженим тертям.

29.07.19.0187/0219U001331

Створення багатокомпонентних гетерофазних водневосорційних матеріалів на основі магнію та титану: Заключний звіт /Інститут металознавства ім. Г.В. Курдюмова НАН України; Керівник Рудь Олександр Дмитрович. – ДР 0116U006683. УДК 539.22; 669.2.017;620.18;621.039.533.6;541.128.

48 с.

Розроблено воднево-акумулятивні композити на основі системи Ti-Zr-Mn, легованої ванадієм і хромом. Досліджено механізм і кінетику взаємодії з воднем зазначених матеріалів та визначено сорбційні властивості окремих фазових складових. Розроблений легувальний комплекс дозволяє підвищити ємність сплавів (до 2,2...2,7 мас.%) і поліпшити кінетику гідрування. Сплави після циклування здатні поглинати водень при кімнатній температурі і тиску 0,2 МПа з перших секунд контакту зразка з водневим середовищем. За різних термобаричних умов встановлено загальні закономірності та кінетику взаємодії з воднем порошкових лігатур систем легування Ti-Al-V-Fe, Ti-Al-Mo-Fe та V-Fe-Al. Визначено термокінетичні параметри оберненого насичення воднем зазначених матеріалів. Отримані результати є важливими для розуміння фізико-хімічних процесів, що відбуваються під час синтезу титанових сплавів з багатокомпонентних сумішей наводнених порошоків титану і вказаних порошкових лігатур. Відпрацьовано методику механоактиваційного синтезу композитів на основі магнію та твердофазних диспергентів із шаруватими кристалічними ґратками у планетарному млині. Показано, що твердофазні диспергенти суттєво підвищують ефективність процесу механоактивації. Встановлено, що заміна інертного середовища на активне критично впливає на термодинамічну стабільність гідриду магнію, синтезованого із використанням добавок дисульфиду молібдену та гексагонального нітриду бору.

29.27 Фізика плазми

29.07.19.0188/0219U000786

Взаємодія та динаміка частинок скінченно-го розміру у слабкоіонізованій плазмі та коллоїдних суспензіях: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України; Керівник Загородній Анатолій Глібович. – ДР 0118U004754. УДК 533.9.

69 с.

На основі кінетичного описання досліджено діелектричні властивості запыленої плазми з урахуванням заряджання порошинок плазмовими струмами та зіткнень плазмових частинок з нейтральними атомами і порошинками.

Виконано аналіз частот заряджання у широкому діапазоні довжин вільного пробігу іонів. Детально вивчено вплив зіткнень заряджених частинок на спектри і декременти згасання іонно-звукових хвиль у заповненій плазмі. З'ясовано вплив порошу на спектри флуктуацій у плазмі. Запропоновано модель стохастичного нагрівання порошків при плавленні порохового кристалу. Пояснено особливості дифузійної динаміки колоїдних частинок в рідинному кристалі. Експериментально вивчено особливості формування порошків оксиду алюмінію в димовій плазмі.

29.07.19.0189/0219U000928

Новий тип холівського прискорювача перспективного для використання в космічних дослідженнях: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Найко Ірина Вікторівна. – ДР 0118U006009. УДК 533.9.004.14; 621.039.6.

29 с.

Створено двовимірну гібридну теоретичну модель прискорювача, для якої було використано кінетичне наближення для опису іонів та гідродинамічне - для електронів. Виконані розрахунки та комп'ютерне моделювання показали, що як в режимі слабкого, так і високого струму іони фокусуються на вісь системи, де вони накопичуються та можуть створювати додатний електричний просторовий заряд. Експериментально отримано енергетичні функції розподілу з півшириною на рівні 10% середньої енергії, що говорить про ефективність передачі енергії електричного поля власного просторового заряду іонам. За рахунок цієї енергії вихідний потік іонів може створювати силу тяги, придатну для використання у малогабаритному електрореактивному космічному двигуні.

29.29 Фізика атома і молекули

29.07.19.0190/0219U001217

Взаємозв'язок просторових масштабів в інтерфейсі тертя: початок ковзання: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Браун Олег Михайлович. – ДР 0116U008690. УДК 539.186:537.

27 с.

Метою даного проекту було досягнення прогнозованого розуміння процесів тертя. Проект базувався на довготривалій співпраці О.М. Брауна з М. Пейярдом (Laboratoire de Physique, Ecole Normale Supérieure de Lyon, 46 allée d'Italie, 69364 Lyon Cedex 07, France) щодо теоретичного підходу до мультиконтактної проблеми тертя. Було показано, що на фундаментальному рівні мультиконтактне тертя може бути описано як наслідок послідовного розривання і формування локальних контактів, які мають деякий неперервний розподіл порогів руйнування. Таким чином виникла необхідність експериментальної перевірки теорії. Саме тому ми налагодили контакт з експериментальною групою Алена Ле Бота і Жюльєна Шейберта (Alain Le Bot and Julien Scheibert, UMR5513 - Laboratoire de tribologie et dynamique des systemes, Ecole Centrale de Lyon, 36 Avenue Guy de Collongue, 69134 ECULLY CEDEX, France). Даний проект є продовженням нашої співпраці щодо експериментального та теоретичного вивчення мультиконтактної проблеми тертя. Незважаючи на те, що початковим питанням було дослідження мікроскопічних механізмів тертя, виявилось, що наші методи можуть бути використані і для систем іншого масштабу - в проблемі землетрусів. Насправді теорія землетрусів істотно вплинула на проблему тертя, наприклад, на знамениту модель Барріджі-Кнопова (БК). Зараз наша співпраця та обмін ідеями розширили горизонти застосування теоретичної моделі. Наш підхід, заснований на кінетичному рівнянні, і може бути використаний для перегляду базових

ідей моделі землетрусів. Успішність виконання цього трирічного проекту впливає зі списку публікацій. Найважливіші результати нашої співпраці є наступними: Ми розробили та апробували принципово новий неруйнівний метод вимірювання коефіцієнтів тертя між паровою матеріалів за допомогою магнітного левітаційного трибометра. Розроблений метод дозволяє нам вивчати тертя в точковому контакті в субміліметровому діапазоні без руйнування поверхонь. За допомогою сканувальної тунельної мікроскопії та магнітного левітаційного трибометра досліджено структурні та трибологічні властивості моношарових плівок тетракозану (C₂₄H₅₀), октатетракозану (C₄₈H₉₈) та їх бінарної суміші (50:50), що нанесені на поверхню графіту. Встановлено, що моношарові плівки C₂₄H₅₀ і C₄₈H₉₈ мають типове ламелеподібне пакування з перпендикулярною орієнтацією молекул відносно напрямку ламелі, а їх бінарна суміш утворює нематичну фазу, що має лише орієнтаційний порядок. Порівняльні трибологічні МЛТ-вимірювання відповідних моношарів показують суттєве зниження коефіцієнта тертя μ_k для бінарної суміші C₂₄ + C₄₈ у порівнянні з моношарами чистих C₂₄ та C₄₈. Зниження тертя обумовлене підвищеною рухливістю молекул n-алкану вздовж адсорбційних борозенок. Ми розробили мультиконтактну модель тертя, яка описує ковзання зразка ПДМС із шорсткою поверхнею по склу у відповідності з експериментальними результатами, отриманими нашою командою в EC de Lyon. Ми розробили та вивчили узагальнену модель БК-типу, яка включає в себе старіння контактів та пружність ковзаючої пластини, і показали, що вона може проявляти спокій, а також посилювати дію форешоків залежно від значення швидкості старіння контактів; це забезпечує загальне розуміння сейсмічної активності. Дослідження в рамках проекту проводились за допомогою постійної електронної переписки, регулярних скайп-конференцій та декількох візитів.

29.31 Оптика

29.07.19.0191/0219U001094

Дослідити та розробити методи створення високоефективних систем фокусування оптичного випромінювання та обробки зображень на основі інтегральної і дифракційної оптики: Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Крючин Андрій Андрійович. – ДР 0114U002061. УДК 004.085, 535.31.

288 с.

Розроблено високоефективні системи фокусування оптичного випромінювання з застосуванням принципів інтегральної оптики і системи зменшення спеклових шумів в лазерних проекційних пристроях, що базуються на використанні дифракційних елементів.

29.07.19.0192/0219U001218

Нелінійно-оптична характеристизація гармонічних наночастинок: прояв впливу розміру, форми та стану поверхні: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Гайворонський Володимир Ярославович. – ДР 0118U001357. УДК 535.3; 535:530.182:621.372.632.

77 с.

За час виконання проекту було досліджено ефективність генерації оптичних гармонік в гармонічних наночастинках. Гармонічні наночастинки (ГНЧ) - це термін, введений у провідних англійських наукових джерелах для позначення нового класу наночастинок, які ефективно перетворюють частоту лазерного випромінювання та генерують другу, третю та вищі гармоніки. ГНЧ є дуже перспективними для застосувань в області біовізуалізації завдяки можливості пере-

будови довжини хвилі збудження, великої глибини візуалізації зображень, фотостабільності для довготривалих спостережень та підвищеної чутливості за рахунок їх специфічних сигнатур вищих гармонік на фоні оптичного відгуку компонентів біологічних тканин ("біологічні маркери"). Для дослідження наночастинок було впроваджено експериментальні методики для характеристики ефективності генерації оптичних гармонік як для експрес діагностики колоїдних суспензій наночастинок та і для дослідження відгуку від окремих наночастинок на прикладі ZnO. Проведено НЛО діагностику об'ємних монокристалів ZnO з різним ступенем дефектності та проаналізовано різні типи оптичних відгуків ГНЧ ZnO. Доведено, що існує кореляція між величинами дійсної та уявної частин кубічної НЛО сприйнятливості з даними фотолюмінесценції та ГЧ спектроскопії в області дефектних смуг, а також з ефективністю пружного оптичного розсіювання - з концентрацією власних дефектів. На базі експериментального обладнання лабораторії SYMME, Ансі, Франція, впроваджено методику мультифотонної мікроскопії для дослідження ефективності генерації другої та третьої оптичних гармонік від окремих наночастинок при збудженні фемтосекундними лазерними імпульсами в широкому спектральному діапазоні $\lambda_{ex} = 710-1300$ нм. У рамках підходу було реалізовано: (i) оптимізацію поляризації лазерного пучка накачки для кожної ГНЧ з великого ансамблю НЧ на підкладці; (ii) оптимізацію зчитування спектрів оптичних гармонік з урахуванням теплового дрейфу ансамблю ГНЧ на підкладці при тривалих вимірах; (iii) розділення вкладів від генерації гармонік на фоні смуг фотолюмінесценції (ФЛ), коли внаслідок мультифотонних резонансів відбувається накладання багатофотонних віртуальних та реальних переходів при збудженні ГНЧ. За допомогою цієї методики було вперше досліджено спектри збудження другої та третьої оптичних гармонік, та фотолюмінесценції окремих НЧ ZnO в такому широкому спектральному діапазоні. Для "великих" НЧ ZnO з характерним діаметром 150 нм було показано, що існує три діапазони довжин хвиль збудження збудження λ_{ex} з найбільш ефективним проявом певного типу відгуку: $\lambda_{ex} < 800$ нм для генерації другої гармоніки (ДГ), $800 < \lambda_{ex} < 950$ нм для прояву ФЛ відгуку поблизу краю фундаментального поглинання ZnO, та $950 < \lambda_{ex} < 1200$ нм для генерації третьої гармоніки (ТГ). Лазерне збудження ГНЧ в певному згаданому спектральному діапазоні реалізує реєстрацію сигналу з оптимальним вкладом певного типу оптичного відгуку ДГ/ФЛ/ТГ, що обумовлює підвищення точності ідентифікації НЧ у біологічних тканинах. Співставлення даних аналізу результатів діагностики колоїдних суспензій наночастинок та дослідження відгуку від окремих ГНЧ ZnO показало зниження ефективності генерації оптичних гармонік при переході від НЧ з характерним розміром 150 нм до НЧ з розміром 40 нм. На фоні загального зменшення ефективності генерації гармонік спостерігається розширення спектрів збудження ДГ та ТГ в діапазоні $900 < \lambda_{ex} < 1100$ нм. Було показано, що функціоналізація методом газозазної епітаксії інтерфейсу "великих" НЧ ZnO (150 нм) "малими" НЧ ZnO з характерним розміром, що не перевищував 10 нм, призводить до значного розширення спектрів збудження ДГ та ТГ зі зростанням ефективності перетворення частоти лазерного випромінювання у певних діапазонах. Отриманий результат є важливим для створення високоефективних ГНЧ з оптимальними розмірами для дослідження біологічних систем. Результати роботи рекомендуються для впровадження в науково-дослідних і науково-виробничих організаціях при розробці біомаркерів на основі гармонічних наночастинок, зокрема в GАР-Biophotonics (університет м. Женева, Швейцарія), в Інституті фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкар'єва НАНУ та в Інституті ботаніки імені М.Г.Холодного НАНУ (м. Ки-

їв). Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.07.19.0193/0219U001219

Вивчення впливу домішки сурьми на фотоіндуковані процеси в фоторефрактивних кристалах тіогіподифосфату олова: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Скрипка Ярослав Миколайович. – ДР 0117U006189. УДК 535.4; 535:530.182.

29 с.

Об'єкт дослідження - леговані сурмою кристали тіогіподифосфату олова Sn2P2S6:Sb. Мета роботи: визначити вторинні фоторефрактивні центри, що пов'язані з формуванням повільної фоторефрактивної ґратки та фотоіндукованим розсіюванням світла в кристалах Sn2P2S6:Sb; розробити теоретичну модель фоторефрактивного перерозподілу носіїв заряду в кристалах Sn2P2S6:Sb. Методи дослідження: експеримент на класичній голографічній установці (здійснювався голографічний запис фоторефрактивних ґраток, визначалися їхні оптичні характеристики); експеримент з оптичного очутливлення зразків (здійснювалося фотоіндуковане підсилення фоторефрактивного розсіювання світла, визначалися його характеристики). Проведена характеристика фоторефрактивних ґраток в кристалах Sn2P2S6:Sb, зокрема визначені коефіцієнти підсилення та характерні часи формування даних ґраток. Побудовані залежності коефіцієнтів підсилення і характерних часів формування від періоду записаної ґратки та інтенсивності записуючого світла. Побудовано кутовий розподіл інтенсивності розсіяного світла. На основі фоторефрактивних властивостей Sn2P2S6:Sb пояснена кінетика фотоіндукованого розсіювання в даному кристалі. Визначено енергію активації фоторефрактивних центрів, що пов'язані з формуванням компенсуючої ґратки, та енергію активації фоторефрактивних центрів, що пов'язані з фотоіндукованим підсиленням фоторефрактивного розсіювання в легованих сурмою кристалах тіогіподифосфату олова. Отримані значення енергій активації відповідають енергетичному рівню домішкового іону Sb^{3+}/Sb^{2+} . Запропонована теоретична модель перерозподілу носіїв заряду в кристалах Sn2P2S6:Sb. Дана модель дала змогу пояснити фотоіндуковане підсилення фоторефрактивного розсіювання і залежність характерного часу формування компенсуючої ґратки від інтенсивності світла запису.

29.07.19.0194/0219U001220

Розробка нових органічних склоутворюючих матеріалів на основі молекулярного азобензолу та аналіз їхньої придатності для використання в динамічній голографії та виготовленні дифракційних і рефрактивних оптичних елементів: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Одулов Сергій Георгійович. – ДР 0118U001514. УДК 535.4; 535:530.182.

69 с.

Об'єкт дослідження - нові азобензолні молекулярні скла tPh-pMR та tPh-DR1. Мета роботи: визначити оптичні характеристики поляризаційних ґраток, записаних в нових матеріалах на основі азобензолу; проаналізувати придатність даних матеріалів для використання в динамічній голографії та виготовлення оптичних дифракційних елементів. Методи дослідження: експеримент на класичній установці поляризаційної голографії (здійснювався запис фотоіндукованої анізотропії та голографічний запис поляризаційних ґраток, визначалися оптичні характеристики записаних ґраток); метод матричного поляризаційного аналізу світлового поля (здійснювалися розрахунки теоретичних оцінок амплітуд фазової модуляції записаних поляризаційних ґраток та значення наведеного двоприменового заломлен-

ня). На основі експериментальних даних обчислено величину наведеного подвійного променезаломлення, що фотоіндукується в зразках азобензольних молекулярних стекел tPh-DR1 та tPh-pMR лазерним випромінюванням з довжиною хвилі 532 нм. Здійснено запис поляризаційних ґраток в наявних зразках азобензольних молекулярних стекел tPh-DR1 та tPh-pMR при різних типах поляризації записуючих пучків. Проведена характеристика отриманих поляризаційних ґраток, зокрема визначена дифракційна ефективність та кутова селективність даних ґраток. Досліджено запис поляризаційних ґраток в зразках азобензольних молекулярних стекел tPh-pMR, що були виготовлені у вигляді сандвіча. Під час голографічного запису в таких зразках формується лише анізотропна ґратка, а поверхнева рельєфна ґратка відсутня. В даних зразках за рахунок самодифракції на анізотропній ґратці здійснено когерентне підсилення одного з пучків запису.

29.07.19.0195/0219U001427

Створити комплексну технологію виготовлення мікропризмових оптичних структур зі зменшеним хроматизмом та підвищеним світлоповертанням: Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Петров Вячеслав Васильович. – ДР 0119U000115. УДК 004.085; 535.42.

167 с.

Створено та досліджено комплексну технологію виготовлення мікропризмових оптичних структур зі зменшеним хроматизмом та підвищеним світлоповертанням для різних галузей

29.07.19.0196/0219U001489

Оптичні властивості вуглецевих наноструктур в обмеженому об'ємі фотонних кристалів: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Довбешко Галина Іванівна. – ДР 0118U006010. УДК 535.33/.34; 539.193/.196.

63 с.

В цій роботі було використано переваги оптичних властивостей фотонних кристалів (ФК) та графенових наночастинок для задачі підвищення ефективності антистоксової емісії білого випромінювання від GNP, інфільтрованих у ФК, з можливістю контролювати положення смуги емісії. Експериментально досліджено вплив просторово-періодичного обмеження на оптичні властивості наноструктурованих матеріалів, а саме, спектри випромінювання та поглинання. Було отримано антистоксову емісію фотонних кристалів з інфільтрованими графеновими наночастинками у видимому діапазоні з максимумом на 600 нм. Визначено заборонену стоп-зону для опалів, інфільтрованих частинками графену та оксиду графену. Показано, що інфільтрація оксиду графену у фотонний кристал веде до взаємодії між графеновими наночастинками і міжглобулярними порожнинами.

29.07.19.0197/0219U001490

Взаємодія наночастинок нітриду бору і скваленів з біологічними мембранами: спектроскопічні дослідження і комп'ютерне моделювання: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Довбешко Галина Іванівна. – ДР 0118U004984. УДК 535.33/.34; 539.193/.196.

60 с.

В роботі проводились дослідження дії класичних протипухлинних препаратів у комплексі з наночастинками скваленів і BN, а також дослідження їх здатності підвищувати ефективність діагностики та протипухлинної терапії; можливість створення систем доставки ліків, аналіз впливу на

ночастинок різної природи на компоненти клітини; теоретичне та експериментальне вивчення молекулярних механізмів їх дії на клітину.

29.07.19.0198/0219U001492

Графен та метало-графенові наноструктури для підсиленої поверхневої спектроскопії комбінаційного розсіювання та ефективних терморегулюючих технологій: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Фесенко Олена Мар'янівна. – ДР 0118U001515. УДК 535.33/.34.

84 с.

Об'єкти досліджень являли собою наночастинки срібла у комплексі з флейками відновленого оксиду графену, які були запропоновані нами для підсиленої поверхневої коливальної спектроскопії, зокрема, для виявлення надмалих кількостей аденіну та тиміну як складових дезоксирибонуклеїнової кислоти. Упродовж виконання етапу "Характеризація та тестування наноструктур на основі графену, оксиду графену та металу методами коливальної спектроскопії" було досліджено теплопровідність водних дисперсій графену і водних дисперсій наноструктур графен-"наностари" золота при різних температурах та співвідношеннях компонентів. Розраховано значення ефективної теплопровідності сухих нанофлейків та отримано температурні залежності теплопровідності нанофлейків графену та графену з "наностарами" золота. Встановлено, що вищі значення теплопровідності наноструктур графен-"наностари" Au є результатом підсилюючої дії підложки із наночастинок золота, яка утворюється в результаті сумісної седиментації з графеном при осадженні нанофлейків із водного розчину. Ці результати можуть бути використані в подальшому для розробки ефективних терморегулюючих технологій. Також показано, що осадження графенових нанофлейків на золоту підкладку призводить до підсилення комбінаційного розсіювання графену в порівнянні зі склом. Ефективність провадження: збільшення продуктивності праці і конкурентоздатності продукції, підвищення чутливості детектування та візуалізації.

29.33 Лазерна фізика

29.07.19.0199/0219U000910

Лазерний випромінювач для систем протидії оптоелектронним засобам: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Негрійко Анатолій Михайлович. – ДР 0117U006418. УДК 535:621.373.8.

71 с.

Метою роботи є створення компактного потужного лазерного випромінювача для застосування у системах, які потребують потужних світлових імпульсів наносекундної тривалості. Згідно технічного завдання і календарного плану робіт, у 2018 році передбачалося виготовлення експериментального зразка лазерного випромінювача, дослідження характеристик лазерного випромінювача, впливу на його параметри характеристик оточуючого середовища, доробка оптичних схем та елементів та електронних блоків за результатами експериментального дослідження. За результатами огляду робіт з описами аналогів та проведених лабораторних досліджень для розробки прототипу лазерного випромінювача було прийнято поперечну схему оптичної накачки активного елемента (Nd:YAG) потужними лазерними діодами. Модуль накачки створений на основі матриць лазерних діодів компанії JENOPTIK LaserGmbH, Німеччина. Розроблений блок живлення та система охолодження для даних лазерних діодів. Блок-схема та макет блока живлення діодів накачки розроблена за договором з НВП "Інститут аналітичних методів контролю". Виготовлені та випробува-

ні пасивні модулятори добротності на основі полімерних матриць, доповнених поліметиновими барвниками. Розроблені та виготовлені оптичні елементи головки лазерного випромінювача (вхідні, глухі дзеркала резонатора), виконаний монтаж та юстування оптичних елементів. Проведені попередні експериментальні випробування по фокусуванню лазерного випромінювання на дальніх дистанціях з енергією, достатньою для вирішення поставлених задач. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.07.19.0200/0219U001215

Підвищення біосумісності імплантатів зі сплавів титану і цирконію лазерним наноструктуруванням їхньої поверхні: Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Блонський Іван Васильович. – ДР 0118U001683. УДК 535:621.373.826:539.

40 с.

Об'єкт дослідження - сплави титану і цирконію, імплантати. Предмет дослідження - фізичні причини, механізми і закономірності утворення наноструктур на металевих поверхнях під дією фемтосекундного лазерного випромінювання. Мета роботи - підвищити біосумісність імплантатів зі сплавів титану і цирконію завдяки наноструктуруванню їхньої поверхні шляхом імпульсної лазерної обробки. Методи дослідження - варіювання параметрів лазерних імпульсів (густина потужності, тривалість, довжина хвилі, частота повторення, поляризація) при прецизійній обробці ними поверхні металів і сплавів, оптична і електронно-мікроскопічна діагностика створених наноструктур. Досліджено вплив параметрів лазерного випромінювання (густина потужності, тривалість імпульсів, довжина хвилі, поляризація) на зміну форми поверхні зразків сплавів на основі титану і цирконію, а також зубних імплантатів на основі оксиду цирконію, наданих партнером - ПП "Ексіма", м. Запоріжжя, і як результат зміни форми - на біосумісність даних матеріалів. Продемонстровано формування періодичних поверхневих структур одночасною дією фундаментального випромінювання (800 нм) і другої гармоніки (400 нм) фемтосекундного лазера. Встановлено лінійний закон дисперсії поверхневих плазмонних поляритонів. Визначено параметри випромінювання і режими обробки, які забезпечують найкращу біосумісність оброблених матеріалів для дентальної імплантації. Планується впровадження отриманих результатів в ПП "Ексіма", м. Запоріжжя. Область можливого використання - медичні технології імплантації, зокрема, в стоматології, прецизійні лазерні технології обробки і маркування поверхні. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.07.19.0201/0219U000776

Оптимізація циліндричного резонатора з розподіленими поздовжніми гофрами для терагерцевого гіротрона на другій гармоніці циклотронної частоти: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Щербінін Віталій Ігорович. – ДР 0117U001668. УДК 537.862, 621.385.69.

31 с.

Розроблено нелінійну стаціонарну теорію взаємодії пучка із електромагнітними модами у резонаторі із розподіленими поздовжніми гофрами для гіротрона на другій циклотронній гармоніці з метою визначення стартових струмів мод резонатора та ККД гіротрона. В якості чисельного приклада розглянуто резонатор для 0.4-ТГц гіротрона із

ККД 22% та потужністю 97 кВт. Гофрування у резонаторі було нанесене на вхідну секцію та частину центральної секції. Глибину гофрів було обрано таким чином, щоб вони мали мінімальний вплив на обрану робочу моду гіротрона. Показано, що на відміну від робочої моди, фундаментальні конкуруючі моди зазнають істотного відбиття від обраної неоднорідності розподілу гофрів. Встановлено, що стартові струми цих мод при цьому помітно збільшуються. Визначено, що це збільшення може складати понад 1000% в залежності від розподілу гофрів.

29.07.19.0202/0219U001238

Розробка та впровадження в промислове виробництво технології виготовлення НВЧ компонентів терагерцевого діапазону на основі арсеніду галію: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Беляєв Олександр Євгенович. – ДР 0118U001921. УДК 621.382.

105 с.

Мета роботи полягає в розробленні технології та впровадженні у виробництво вітчизняного конкурентноздатного ряду GaAs діодів Ганна субмікронного діапазону, який буде знаходитись на рівні кращих світових аналогів чи перевершувати їх. Актуальність даної проблеми полягає в необхідності створення технології арсенідгалієвої елементної бази для надвисокочастотних застосувань у галузях аерокосмічної техніки, зв'язку навігації та локації, медицини та безпеки. У проєкті задіяно два підприємства: Науково-виробниче підприємство "Електрон-Карат", яке забезпечує ріст епітаксійних плівок арсеніду галію, та Державне підприємство "НДІ "Оріон", яке проводить виготовлення чіпів діодів Ганна, їх корпусування та дослідження. А також Інститут фізики напівпровідників ім. В.Є.Лашкарьова, де проведено теоретичні розрахунки та дослідження тестових пластин. Цей проєкт може стати першим кроком до створення замкнутого циклу виготовлення арсенідгалієвих мікроелектронних компонент, що є актуальним з точки зору розвитку вітчизняних високих технологій. Методи досліджень – електрофізичні дослідження, Оже-електронна спектроскопія, растрова електронна та оптична мікроскопія, теоретичні розрахунки. Вивчені умови генерації надвисокочастотного випромінювання в коротких (нанорозмірних) діодних структурах АЗ В5 з транспортом гарячих електронів в сильних електричних полях при наявності області від'ємної диференційної провідності на вольтамперній характеристиці та показана можливість реалізації генерації з обмеженим накопиченням об'ємного заряду без утворення доменів сильного поля. Отримані результати вказують шлях для практичної реалізації компактних, ефективних напівпровідникових генераторних діодів надвисокочастотного випромінювання (терагерцевого діапазону), які будуть працювати при кімнатних температурах. Розроблена та апробована технологія виготовлення тестових ТЛМ структур та чіпів діодів Ганна Запропоновано методику обробки даних електрофізичних досліджень, яка дозволяє отримати більш точні результати вимірювання контактної опору та отримати додаткову інформацію за рахунок одночасного аналізу статистичних та просторових розподілів. Підготовлена технологічна база для виготовлення чіпів діодів Ганна. Проведені випробування чіпів показали можливість їх використання в діодах Ганна для роботи в діапазоні робочих частот 78-118 ГГц. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.37 Акустика

29.07.19.0203/0219U001332

Удосконалення акустичного методу виявля-

ння. Розробка інфразвукової станції: Заключний звіт /Виробничо-наукове дочірнє підприємство Приватного акціонерного товариства "Науково-виробниче підприємство "Сатурн" "Елісат"; Керівник Беркута Дмитро Миколайович. – ДР 0118U000957. УДК 534.6.08; 681.84/89:534.232.

16 с.

Розроблена інфразвукова станція надає можливість здійснювати моніторинг стану космічної погоди, спостереження за небезпечними геодинамічними процесами, що мають відгук у атмосфері та іншими джерелами техногенного та природного походження. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30 МЕХАНІКА

30.01 Загальні питання механіки

30.07.19.0204/0219U001065

Розробка методу визначення деформацій повзучості ізотропних нелінійно-в'язкопружних матеріалів за умов двовісного навантаження: Заключний звіт /Інститут механіки ім.С.П.Тимошенка НАН України; Керівник Павлюк Ярослав Вікторович. – ДР 0117U003519. УДК 539.376.

34 с.

Встановлена залежність між ядрами інтенсивності повзучості та ядрами об'ємної повзучості при складному напруженому стані і ядрами повздовжньої і поперечної повзучості за умов одновісного розтягу. В якості одновимірної моделі використовується нелінійна модель в'язкопружності типу моделі Ю.Н. Работнова. В якості ядер спадковості використані дробово-експоненційні функції.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.07.19.0205/0419U001493

Юрчук Василь Миколайович. Теорія поодиноких хвиль в нелінійно пружних матеріалах: Дис... к.ф.-м.н. /Інститут механіки ім.С.П.Тимошенка НАН України. – Захищена 09.07.2019.

УДК УДК 539.3.

244 с.: 8 табл., 117 іл. – Бібліогр.: 99 назв.

У дисертації досліджено певний фрагмент теорії поодиноких хвиль в матеріалах, що деформуються пружно нелінійно. Основну увагу приділено еволюції початкового профіля поодиноких хвиль. Нелінійність основана на введенні потенціалу Мурнагана і наступному врахуванні квадратичної та кубічної нелінійностей в отриманих хвильових рівняннях. Вивчено плоскі поздовжні і поперечні та циліндричні радіальні хвилі. Досліджено типи початкового профіля поодинокі хвилі, які є близькими до спостережуваних в експериментах профілів хвиль в матеріалах і які описуються аналітично відомими з математичної фізики. Застосовано і розвинуто наближений підхід до розв'язування нелінійних хвильових рівнянь, що дало змогу чисельно проаналізувати поставлені задачі про поширення хвиль.

30.07.19.0206/0219U000966

Спеціалізовані пристрої неруйнівного контролю для оцінки технічного стану по параметрах коливань обертових та необертових частин механізмів: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Гармаш Наталія Григорівна. – ДР 0116U006390. УДК 539.4.

36 с.

Створено пристрій для визначення дисбалансу та зрівноваження роторів на балансувальному верстаті маятникового типу або у власних підшипниках ротора турбоагрегату. Проведено випробування пристрою в умовах ТЕС, визначено місця установки вантажів для зрівноваження ротора. Створено пристрої керування електродинамічними та електромеханічними вібростендами з використанням інтелектуальних датчиків вібрації. Пристрої випробувано на стендах ТІРА та ВУ-15М. Розроблено пристрій контролю технічного стану контактних кілець щітково-контактного апарату по параметрах вібрації. Проведено модернізацію пристроїв контролю вібрації автоматизованої системи вібродіагностики турбоагрегату К-300-240 (енергоблоки 1 і 3 Трипільської ТЕС) та отримано метрологічні сертифікати на системи вібродіагностики. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.07.19.0207/0219U001417

Теоретичні підвалини оцінки уразливості при зовнішніх збуреннях тонкостінних систем на базі нелінійних моделей деформування та нейронних мереж: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Гук Наталія Анатоліївна. – ДР 0116U001522. УДК 539.3.

160 с.

Об'єкт дослідження - спостережувана тонкостінна система під дією невідомих аварійних збурень. Мета роботи - розробка обчислювальної системи, що ідентифікує закритичний стан тонкостінної системи та час її життя при прогресуючому руйнуванні, спричиненому аварійними впливами, шляхом попередньої ідентифікації параметрів впливу методом обернених задач, реалізованої за допомогою динамічних інверсних нейронних мереж на підставі спостереження за системою (вимірювання деформацій) з наступним прогнозом її уразливості, на підставі динамічних пружно-пластичних розрахунків системи, піддану ідентифікованим впливам, модельованим функціями часу. Методи дослідження - аналітичні та обчислювальні методи. Основні наукові результати полягають у наступному. Задачу ідентифікації сформульовано як обернену, що є коректною. Здійснено вибір характеристик НДС, що підлягають вимірюванням, та їх значень як компактних множин. Виконано параметричний опис конструкційних параметрів, дефектів та динамічних навантажень. Розроблено архітектуру інверсної нейронної мережі й вибрано вимірювані параметри. Побудовано математичну модель та обчислювальну систему. Виконано визначення функції часу для моделі ідентифікації збурень. Сформульовано модель динамічної поведінки тонкостінної системи із врахуванням пружно-пластичних властивостей, описаної методом скінченних елементів на основі ідентифікованих параметрів поточного стану, поява яких у моделі вихідного стану описується функціями часу. Створено модуль розрахунків НДС реальної системи в режимі поточного часу. Побудовано модель розрахунку уразливості та здійснено його програмну реалізацію. Створено модель прогнозу часу життя на основі еталонних хаотичних часових рядів. Розроблено розрахунковий модуль, що реалізує хаотичний часовий ряд на основі інформації про закритичні форми деформування. Виконано програмну реалізацію прогнозу уразливості. Прогнози припущення щодо розвитку одержаних результатів (передбачувані моделі та методи розв'язання) можуть бути використані в процесі моніторингу реальної несучої здатності й часу життя тонкостінних систем в процесі експлуатації. Практична цінність роботи полягає у створенні теоретичних основ для оцінки уразливості, яка може бути використана при прийнятті рішення про подальше застосування пошкоджених систем. Одержані результати можуть бути використані

стані під час аналізу експлуатаційних можливостей авіаційних конструкцій, а також у системі протиракетної оборони. Не менш важливою є проблема залишкової працездатності у машинобудуванні, у створенні будівельних металоконструкцій і т. і., де оцінювання пошкодження за зазначеним критерієм працездатності приводить до ресурсозбереження через збільшення терміну між капітальними ремонтами. Запропонованими методиками можна користуватися в космічній (ДКБ "Південне") та авіаційній (КБ "Прогрес", підприємство "Мотор-Січ") галузях, у машинобудуванні (завод ім. Малишева) Робота розповсюджується за договірною ціною.

30.51 Комплексні і спеціальні розділи механіки

30.07.19.0208/0219U000792

Розробка наукових основ комплексоутворення 3d- та 4f-металів з N-, O-, S-вмісними органічними лігандами в водно-органічних та органічних розчинниках: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Ранський Анатолій Петрович. – ДР 0114U004691. УДК 541.49+546.3.

66 с.

Об'єкт дослідження - комплексоутворення 3d- та 4f-металів з N-, O-, S-вмісними органічними лігандами в водно-органічних та органічних

розчинниках. Предмет дослідження - синтез та фізико-хімічні властивості комплексів 3d- та 4f-металів з N-, O-, S-вмісними органічними лігандами. Метою роботи є синтез і дослідження фізико-хімічних властивостей координаційних сполук 3d- та 4f-металів на основі N-, O-, S-вмісних органічних лігандів, а також дослідження можливих галузей їх практичного використання. Методи дослідження: органічний синтез, спектральні дослідження. Практичні результати: синтезовані комплексні сполуки деяких 3d- та 4f-металів на основі N-, O-, S-вмісних органічних лігандів можуть бути використані як регулятори росту рослин, володіють високими протизношувальними та антифрикційними властивостями і є ефективними додатками до індустриальних олиф, консистентних мастил та флотажних реагентів в гірничодобувній промисловості, а також вони володіють напівпровідниковими властивостями і можуть бути використані як наночутливі матеріали в електронній техніці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.07.19.0209/0219U001279

Розробка фізико-хімічних основ одержання органо-неорганічних нанокompatитів для використання в електрокаталітичних реакціях одержання водню: Заклучний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Посудієвський Олег Юлійович. – ДР 0118U002206. УДК 541.182+54.05.

62 с.

Вперше одержано нанокompatити на основі графеноподібних дихалькогенідів молібдену ($gMoX_2$, $X=S, Se$) та графену (Gr) - ефективні електрокаталізатори реакції виділення водню (РВВ) з води. Встановлено, що одержані матеріали сформовані переважно одно- і двошаровими наночастинками дихалькогенідів, які мають підвищений ступінь дефектності, а графеновий компонент - впорядковані області досить великих розмірів. Показано, що нанокompatит $gMoSe_2@Gr$ виявляє вищі електрокаталітичні властивості в РВВ, ніж $gMoS_2@Gr$ завдяки трансформації кристалічної будови $MoSe_2$ з 2H (напівпровідник) у 1T (метал) форму. Встановлено, що нанокompatит $Mo_2C/N,P$, кодопований відновленим оксидом графену є електрокаталізатором РВВ із

води в широкому інтервалі рН. Встановлено, що карбонізовані Co-N-C композити, одержані з полі-5-аміноіндолу та ацетиленової сажі або N-допованого багатшарового графену, виявляють електрокаталітичні властивості в РВВ і паралельно в анодному процесі виділення кисню в водних електролітах із рН 0-14, що дозволяє зменшити енергетичні затрати на процес загального електрохімічного розкладу води. Створено макет електролізера на основі розроблених електрокаталізаторів та показано, що він здатний стабільно працювати тривалий час при перенапрузі -200 мВ, забезпечуючи при цьому густину струму 100 мА/см² (170 А/г). Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.07.19.0210/0219U001419

Комплексне математичне та експериментальне моделювання режимів обтікання та обмерзання поверхонь літальних апаратів та їх елементів: Заклучний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Сокол Галина Іванівна. – ДР 0116U001524. УДК 532.526.

232 с.

Об'єкт дослідження - дозвукові та трансзвукові турбулентні однофазні та двофазні потоки, що обтікають поверхні літальних апаратів. Метою НДР є розробка методик і розрахункових методів досліджень процесів аеродинаміки, отримання нових знань щодо закономірностей і специфічних особливостей процесів, що досліджуються на основі нестационарних рівнянь Нав'є-Стокса та моделей процесів. Методи дослідження - методи чисельного інтегрування диференціальних рівнянь у звичайних та часткових похідних, рівнянь Нав'є Стокса, експериментальні дослідження в аеродинамічній трубі. Результатами роботи є нові числові методики, які за своєю ефективністю і точністю перевищують відомі у світовій практиці, і, за їх допомогою проведена систематизація дозвукового та трансзвукового обтікання профілів. Визначено нові закономірності режимів обтікання профілів, отримані нові закономірності та специфічні особливості процесів, що відбуваються при трансзвуковому обтіканні профілів, крил та корпусів літальних апаратів, які будуть корисними для підвищення безпеки польотів цивільних та військових літаків, гелікоптерів, малих літальних апаратів, тощо. Розроблене науково-методичне забезпечення враховує вплив крижаних елементів, що наростають на обтічних поверхнях під час польоту в умовах зледеніння, на аеродинамічні характеристики профілів крил, а також можливі автоколивання місцевих стрибків ущільнення в умовах нестационарності поля течії. Вивчені режими виникнення зледеніння та складена відповідна класифікація. Визначені шляхи удосконалення аеродинамічної форми малого літального апарату. Галузь впровадження результатів роботи - авіація, космічна техніка, енергетика, вітроенергетика, транспорт, металургія, освіта. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31 ХІМІЯ

31.01 Загальні питання хімії

31.07.19.0211/0219U000746

Синтез нанокристалічних фаз допованого Fe_3O_4/M ($M=Mn, Cu$), нанокompatитів із вуглецем та їх електрохімічні властивості:

Заклучний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В. І. Вернадського НАН України; Керівник Панов Едуард Васильович. – ДР 0118U001235. УДК 541.13 : 543.272.1.

41 с.

Мета роботи: встановлення умов синтезу нанокристалів Fe_3O_4 , $MnTiO_3$ і $Fe_0,5Mn_0,5TiO_3$ і впливу умов синтезу на функціональні властивості синтезованих матеріалів Композити складних оксидів заліза із вуглецем C/ Fe_3O_4 ,

C/MnTiO₃, C/Fe_{0.5}Mn_{0.5}TiO₃ синтезовані модифікованим методом Печіні. Показано, що монофазний, нанокристалічний MnTiO₃ демонструє стабільність циклювання 300 мА·год/г при достатньо низькому потенціалі заряду 1,0 В. Синтезований MnTiO₃ є перспективним замість графіту, але існує потреба у дододаткових дослідженнях стосовно зниження потенціалу заряду. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.05 Загальнолабораторне хімічне устаткування. Апаратура

31.07.19.0212/0219U000924

Синтез та аналіз нових структурних аналогів аргініну та канаваніну як компонентів метаболічної протицухлинної терапії: Заключний звіт /Інститут біології клітини НАН України; Керівник Стасик Олег Володимирович. – ДР 0118U001551. УДК 542.06:573.6:577.29.

63 с.

Об'єкт дослідження - тестування на клітинних моделях аналогів аргініну природного та синтетичного походження як компонентів метаболічної протицухлинної ензимотерапії на основі голодування за аргініном. Мета роботи - аналіз кумулятивного впливу аналогів аргініну та голодування за аргініном на функціонування ключових сигнальних шляхів, що регулюють ріст, виживання та життєздатність людських цухлинних клітин. Встановлено, що комбінація голодування за аргініном з його аналогами канаваніном, тіоаргініном та індоспіцином в нетоксичних на повноцінному середовищі концентраціях викликає швидку втрату проліферативного потенціалу та загибель клітин аденокарциноми кишківника людини HCT-116 та аденокарциноми яйників людини SKOV3 в основному шляхом каспазозалежного апоптозу. Показано, що ефект комбінаційної дії аналогів аргініну на тлі голодування за аргініном опосередкований такими ключовими сигнальними механізмами як PI3K-Akt-mTOR та MAPK-ERK.

31.07.19.0213/0219U001260

Вивчення каталітичної дії полі-N-гідроксимиїдів в реакціях аеробного окиснення алкіларенів: Заключний звіт /Інститут фізико-органічної хімії і вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України; Керівник Литвінов Юрій Євгенович. – ДР 0117U003551. УДК 542.472 + 544.476.2 + 544.478.41.

51 с.

Об'єкт дослідження – полі-N-гідроксифталіміди, зокрема, N, N, - дигідроксипіромелітімід, N, N, N - тригідроксизіонанурова кислота, N, N –дигідроксимиїд – 3, 3, 4, 4 – бензофенонтетракарбонової кислоти. Мета проекту – синтез та дослідження каталітичної активності в реакціях аеробного окиснення сполук, що містять декілька N-гідроксимиїдних груп. Методи дослідження – газозольометрія, ЯМР, ІЧ-спектроскопія, газова хроматографія, ЕПР. В рамках виконання проекту нами було синтезовано три полі- N - гідроксимиїди, та охарактеризована його структура методами ІЧ та ЯМР спектроскопії. Була досліджена його каталітична дія сполуки в реакції гомогенного окиснення ізопропілбензолу та показано, що додавання радикальних термічних ініціаторів або солей металів змінної валентності приводить до значного підвищення початкової швидкості окиснення. Виміряні початкові швидкості окиснення для систем за участю полі – N-гідроксимиїдів та охарактеризована конверсія та виходи цільового продукту (ацетофенону). Результати цього дослідження можуть бути використані для молекулярного дизайну каталізаторів та прогнозу їх дії в реакціях окиснення.

31.15 Фізична хімія

31.07.19.0214/0219U000747

Фізико-хімічні засади створення активних компонентів фотокаталітичних та фотоелектрохімічних систем на основі шаруватих напівпровідникових матеріалів: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України; Керівник Козицький Андрій Володимирович. – ДР 0117U003450. УДК 541.14.

94 с.

Встановлена принципова можливість генерації трифторметил-радикалів за участю ГНВ-Li, що може бути в подальшому використано для оптимізації умов перебігу реакцій трифторметилування. ГНВ, активований йонами літію-калію при синтезі, проявив ФК активність у процесі фторування 4-етилбензойної кислоти фторуємим агентом Selectfluor®, що у даній роботі продемонстровано вперше. Вперше одержано позитивний приклад функціоналізації неактивних C(sp³)-H зв'язків аліфатичних амінів за участю ГНВ та/або діоксиду титану, що потребує подальших досліджень, зокрема у напрямку збільшення кількісних виходів таких процесів шляхом оптимізації умов одержання фотокаталізаторів та умов ФК процесу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.07.19.0215/0219U000748

Науково-організаційний супровід програми і створення сайту програми: Заклучний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Колотілов Сергій Володимирович. – ДР 0117U004652. УДК 001.54.

5 с.

Проведено науково-організаційне забезпечення виконання цільової програми наукових досліджень НАН України "Нові функціональні речовини і матеріали хімічного виробництва". Здійснено роботу по підготовці та проведенню звітної наукової сесії 2018 р. за результатами виконання проєктів в рамках програми "Нові функціональні речовини і матеріали хімічного виробництва". Укладено та видано збірку тез доповідей. Оновлено інтернет-сторінку програми. Підготовлено загальний звіт про виконання у 2017-2018 рр. проєктів за напрямками програми. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.07.19.0216/0219U001204

Синтез та провідність твердих електролітів на основі фторидів свинцю, олова та РЗЕ для хімічних джерел струму: Заклучний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Омельчук Анатолій Опанасович. – ДР 0117U004637. УДК 544.6.018.42-16:546.817+546.65.

115 с.

Приведено результати досліджень із синтезу складних фторидів свинцю, олова та РЗЕ різних структурних типів та їх провідних властивостей. Вперше синтезовані складні фториди гагаринітової, флюоритових та тісонітової структур. Методами Хебба-Вагнера та високотемпературної ЯМР спектроскопії встановлено природу носіїв заряду в синтезованих зразках твердих розчинів гетеровалентного заміщення. За величю провідності синтезовані та досліджені фторидпровідні фази можна розташувати в наступній послідовності: флюоритові структури > гагаринітові > тісонітові. Отримані результати необхідні для оптимізації складу електродних та електролітичних матеріалів електрохімічних пристроїв різного призначення: джерел струму, сенсорів, сцинтиляторів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0217/0219U001340

Розробка технології глибокої очистки йодиду цезію, одержаного з відходів монокристалів, від домішок важких металів: Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Гриньов Борис Вікторович. – ДР 0118U005158. УДК 548.5:[546.36'15:54-484].

83 с.

Відпрацьовано технологічні режими обробки розчинів залишків монокристалів на основі йодиду цезію з метою видалення домішок важких металів і талію. Розроблено лабораторну методику та дослідно-промисловий технологічний регламент глибокої очистки розчинів йодиду цезію від домішок важких металів. Створено технологічний вузол для обробки розчинів на основі йодиду цезію. Відпрацьовано режими обробки розчинів йодиду цезію магнієм. Показано, що протягом однієї операції обробки досягається 4-5-кратне очищення розчинів. Результати досліджень впроваджені в Інституті сцинтиляційних матеріалів НАН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.07.19.0218/0219U000897

Підвищення ефективності люмінесценції іонів лантанідів та їх комплексів за рахунок функціоналізації лігандів та інкапсулювання в тверду матрицю: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Єфрюшина Н.П. – ДР 0116U004041. УДК 546.650:535.37:547-32:54-386:544.164.

54 с.

Путем твердофазних реакцій при 1300-1320 °С синтезовані активовані іонами Ce^{3+} $Ca_3Sc_2Si_3O_{12}$ і $CaSc_2O_4$ - потенціальні люмінофори для енергосберегаючих світлодіодних джерел освітлення. Установлено, що використання NaF в якості плавня-мінералізатора дозволяє підвищити інтегральну інтенсивність люмінесценції Ce^{3+} в $Ca_3Sc_2Si_3O_{12}$ на 20%. Вперше в інтервалі 77-800 К досліджені люмінесцентні властивості отриманих матеріалів. Показано, що в діапазоні температур 293-700 К температурні залежності часу життя і інтегральної інтенсивності люмінесценції іонів Ce^{3+} в $Ca_3Sc_2Si_3O_{12}$ суттєво відрізняються. Сделано висновки, що (а) - час життя люмінесценції іонів Ce^{3+} рівно 71 нс і є незмінним до 700 К, тобто температурне тушення люмінесценції іонів Ce^{3+} в $Ca_3Sc_2Si_3O_{12}$ починається при надзвичайно високих температурах (? 750 К) і по порівнянню з комерційним люмінофором для білих світлодіодів $Y_3Al_5O_{12}:Ce^{3+}$ виражено гораздо слабше; (б) - зменшення інтенсивності люмінесценції іонів Ce^{3+} в $Ca_3Sc_2Si_3O_{12}$ з підвищенням температури в діапазоні 350-700 К обумовлено не температурним тушенням люмінесценції, а зв'язано з температурною залежністю коефіцієнта поглинання в області полоси збудження люмінесценції 410-480 нм. Показано, що довгохвильове положення максимуму люмінесценції іонів Ce^{3+} в $CaSc_2O_4$ (? λ_{max} = 512 нм) обумовлено двома факторами: значительним розщепленням 5d-конфігурації іона Ce^{3+} кристаллическим полем і відносно високою ступенем ковалентності зв'язи металл-кислород. Установлено, що зменшення інтенсивності люмінесценції іонів Ce^{3+} при збудженні в області 410-480 нм з підвищенням температури в діапазоні 350-500 К є наслідком термостимульованої іонізації приміси - іонів Ce^{3+} , а суттєві відмінності в термічній стійкості люмінесценції Ce^{3+} в $CaSc_2O_4$ і $Ca_3Sc_2Si_3O_{12}$ є наслідком різних в

електронній структурі цих сполучень. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0219/0219U001205

Твердотільні літєві акумулятори на основі оксидних систем: Заключний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Шлапа Юлія Юрївна. – ДР 0117U001675. УДК 546.431'824'814.

37 с.

При виконанні роботи були синтезовані слабкоагломеровані наночастинки $Li_3xLa_{2/3-x}(1/3)-2xTiO_3$ та $Li_{1.3}Ti_{1.7}Al_{0.3}(PO_4)_3$ методом золь-гель. Показано можливість створення твердотільних літєвих акумуляторів на основі твердого електроліту $Li_{1.3}Ti_{1.7}Al_{0.3}(PO_4)_3$, металічного літєю як аноду та $LiNi_{0.5}Mn_{0.2}Co_{0.3}O_2$ як катоду з високою ємністю (140 мАгод/г) на 25-му циклі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0220/0219U001339

Розробка нових екологічно чистих методів одержання особливо чистого йодиду цезію з відходів виробництва монокристалів: Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Чергинець Віктор Леонідович. – ДР 0117U001656. УДК 548.517:546.36'15'33'683. 58 с.

Відпрацьовано методику очищення техногенних водних розчинів йодиду цезію методом багаторазової низькотемпературної мішаної кристалізації. Показано, що, починаючи з 16 циклу НМК рівень домішок важких металів, Калію та Рубідію у йодиді цезію стає меншим від вимог ТУ У 24.13.31331736-002-2004. Напрацьовано 3 партії солі йодиду цезію по 1,6 кг після 12, 16 та 20 циклів НМК. З кожної партії сировини було вироблено монокристали $CsI(Tl)$. Сцинтиляційні властивості для зразків монокристалів, одержаних з техногенної сировини, очищеної методом багаторазової НМК, практично співпадають з такими для монокристалів, вироблених з комерційної солі особливої чистоти. Метод НМК дає змогу проводити очищення техногенних водних розчинів йодиду цезію до рівня чистоти, який відповідає сировині для одержання оптичних монокристалів, при значно більшому виході кінцевого продукту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0221/0219U001464

Синтез та дослідження властивостей нових бета-кетоенольних сполук та їх металокомплексів для створення оптичних матеріалів та флуоресцентних зондів: Заключний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В. І. Вернадського НАН України; Керівник Пехньо Василь Іванович. – ДР 0117U004639. УДК 546.83+546.824.

78 с.

Синтезовано серію нових функціоналізованих бетакетоенолів та досліджено їх як зонди для флуоресцентної детекції амілоїдних агрегатів білків. Залежно від природи замісників, ці барвники можуть збільшити інтенсивність емісії до десятків разів в присутності фібрилярних агрегатів, в той же час вони менш чутливі до нативних білків. Чутливість до амілоїдних агрегатів залежить як від замісників при аміногрупі так і від природи арильних груп. Отримано низку фталоціанінових комплексів цирконію та гафнію з кетоенольними лігандами, досліджено їх спектрально-люмінесцентні властивості. Досліджено вплив природи розчинника на внутрішньомолекулярний перенос енергії. Встановлено, що одержані комплекси здатні поглинати світло в широкому діапазоні та переносити енергію з

бета-кетоенольного ліганду на фталоціаніновий макроцикл. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0222/0219U001465

Розробка енергоакумулюючих речовин на основі алюмінію та магнію, здатних виділяти водень з води для живлення паливних комірок: Заключний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Манілевич Федір Дмитрович. – ДР 0116U006577. УДК 669.715:542.93.

40 с.

Звіт по НДР: 40 с., 18 рис., 2 табл., 50 посилань на першоджерела. Одержані та досліджені енергоакумулюючі речовини (ЕАР) на основі алюмінію та його сплавів з Mg (3.0 або 1.5 мас.%), Bi (3.0 мас.%) або Sb (3.0 мас.%), активованих евтектичним сплавом Ga-In-Sn (5.0 мас.%). Встановлено, що за присутності в активованому алюмінії добавок магнію та вісмуту значно знижується швидкість виділення водню з води, однак вона тривалий час залишається практично постійною, що важливо для спрощення системи живлення воднем паливних комірок. Зростання вмісту магнію в активованому алюмінії приводить до зниження швидкості гідролізу. Введення в активований алюміній суми дещо сповільнює його гідроліз, однак форма залежностей швидкості накопичення водню від тривалості процесу не змінюється. Підвищення температури від 25 до 70 °С приводить до значного зростання швидкості гідролізу усіх досліджених ЕАР. Розраховані ефективні константи швидкості гідролізу ЕАР при температурах 25, 40, 55 та 70 °С та значення енергії активації. Останні свідчать, що гідроліз досліджених ЕАР протікає з кінетичними обмеженнями швидкості. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.19 Аналітична хімія

31.07.19.0223/0219U000820

Розробка та валідація методик визначення залишкових кількостей лікарських препаратів після очищення фармацевтичного обладнання: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Антонович Валерій Павлович. – ДР 0117U003067. УДК 543:615.07.

51 с.

В результаті виконання наукової роботи "Розробка та валідація методик визначення залишкових кількостей лікарських препаратів після очищення фармацевтичного обладнання" запропановані високочутливі методики люмінесцентного (розувастатін кальцію, флупертіна малеат, ривастігміна гідротартрат), спектрофотометричного (тілорон, мефенамінова кислота, L-5-гідрокситріптофан, бензобарбітал) та високоефективної тонкошарової хроматографії (гінкго білоба) визначення малих кількостей деяких лікарських препаратів при очищенні фармацевтичного обладнання. Створені методики валідовані за наступними показниками: специфічність, лінійність, прецезійність, межі виявлення та межі кількісного визначення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.21 Органічна хімія

31.07.19.0224/0219U000815

Поліфункціональні похідні 2-алкіл(алкіліден)-2,3-дигідропіримідин-4(1H)-онів. Синтез та властивості: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Яволовський Аркадій Олександрович. – ДР 0117U004137. УДК 547.7/8.

38 с.

Об'єкти дослідження - 2-(бета-оксоалкіл)-піримідин-4(3H)-они, активовані іміни (2-альфа-гідроксиминоетилпіримідини, 2-альфа-тозилоксиминоетилпіримідини). Мета роботи - розробка методів синтезу поліфункціональних похідних піримідинового ряду з нітрогено-, оксигено- і сульфуровмісними функціональними групами шляхом модифікації 2-алкіл(алкіліден)піримідинів, які містять в екзоциклічній частині молекули активні нуклеофільні і електрофільні центри. Досліджена можливість використання похідних 2-алкілпіримідинів, які містять в ?-положенні бокового ланцюга активовану іміногрупу, в ролі електрофільної компоненти в реакціях утворення зв'язків нітроген-сульфур. У результаті встановлено, що реакція тіосечовини з похідними 2-(2-оксо-2-феніл-1-(1-тозилоксимино)етил)-піримідин-4(3H)-онів призводить до заміщення п-толуолсульфонільної групи з утворенням (Z, E)-2-(1-(формамідиноссульфеніміно)-2-оксо-2-фенілетил)піримідин-4(3H)-он п-толуолсульфонатів. Виявлено, що реакція роданіду калію або селеноціанату калію з 2-(2-оксо-2-феніл-1-(1-тозилоксимино)етил)-6-фенілпіримідин-4(3H)-онами приводить до утворення нової конденсованої гетероциклічної системи з загальним атомом нітрогену - 3-бензоіл-7H-1,2,5-тіа(селено)діазоло[2,3-а]піримідин-7-онів. Дванадцять поліфункціональних похідних 2-алкіл(алкіліден)піримідинів були випробувані на антибактеріальну і протипухлинну активність; серед вивчених сполук цитотоксичний ефект у концентраціях 5.96-18.71 mM/L виявлений у 2-2-[(2-бромфеніл)гідразо]2-фенілетил-6-метил-3H-піримідин-4-ону. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0225/0219U000816

Розробка каталітичних процесів перетворень гліцерину (відходу виробництва біодизеля) та його похідних у перспективні продукти тонкого органічного синтезу: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Камалов Г. Л. – ДР 0114U002198. УДК 547.426.1; 547.426.2; 547-316; 547.582; 542.9417; 542.943-92; 544.47:544.342; 544.47:544.344.

103 с.

Досліджено вплив умов реакції гліцерину (GL) з ацетоном (Ac), бензальдегідом (BA) і формальдегідом (FA) та фізико-хімічних властивостей H-модифікованих зразків природних кліноптилоліту (H-CLI), бентоніту (H-Bent) та трепелу (H-Tr) на їхню каталітичну активність в порівнянні з КУ-2. Методи дослідження: планування експерименту, потенціометрія, спектрофотометрія, волюмометрія, тонкошарова (ТШХ) і газорідинна (ГЖХ) хроматографія, методи ІЧ, УФ і ЯМР спектроскопія. Виявлено, що подрібнення зразків H-Bent не впливає на їхню каталітичну властивість, однак цей фактор є дуже важливим у випадку зразків H-CLI і H-Tr - початкова швидкість реакції зростає вдвічі, а конверсія GL на 19% та 7%, відповідно. Зі збільшенням надлишку Ac від 1,3 до 25, швидкість реакції проходить через максимум, незалежно від кількості катализатора. Для початкових швидкостей вказаної реакції: H-Bent > КУ-2 > H-CLI > H-Tr. Установлені оптимальні умови отримання зразків H-CLI, H-Bent та H-Tr, що впливають на їхню каталітичну активність в реакції GL з BA. За інших рівних умов, зразки H-Bent, більш активні, ніж H-CLI, H-Tr і КУ-2. При збільшенні кількості катализатора до 10%, спостерігається наступний ряд початкових швидкостей: H-Bent > КУ-2 > H-CLI > H-Tr. Досліджено кінетику реакції GL з FA у присутності КУ-2 та зразків H-CLI, H-Bent та H-Tr. Зі збільшенням кількості КУ-2, при надлишку GL, величини конверсії FA практично схожі між собою. Але початкові швидкості спаду концентрації FA менше при співвідношенні 10:1. При надлишку FA та одночасної відгонки азеотропу води з бенzenом, з виходом

до 80% утворюється практично еквімолярна суміш п'яти (1) і шестичленних (2) формалів При подвійному надлишку FA вихід суміші ізомерних 1 і 2 зменшується, GL реагує вичерпно та домінує суміш біс-формалів $1OCH_2O1$, $1OCH_2O2$ і $2OCH_2O2$. Зі збільшенням кількості каталізатору конверсія FA у присутності H-CL1 і H-Vent зростає та досягає постійного значення. У випадку H-Tr така залежність проходить через максимум. Зразки H-Vent активніші ніж H-CL1 та H-Tr, а концентраційний порядок реакції по FA у присутності перших дорівнює одиниці. Кінетика досліджених реакцій задовільно описується моделлю Міхаеліса-Ментен. Запропоновані схеми механізмів реакцій. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0226/0219U000819

Синтез нових біс(бензокраун-етерів) і вивчення процесів утворення ними супрамолекулярних структур при взаємодії з неорганічними і органічними субстратами для створення нових матеріалів: Заклучний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Кириченко Тетяна Іванівна. – ДР 0116U004042. УДК 547.898.

53 с.

Об'єкт дослідження - Синтез, будова і комплексоутворююча здатність біс(бензокраун-етерів), що містять фрагменти основи Трьогера, як зв'язуючи краун-етерні цикли платформи. Методи дослідження - синтетичні, УФ, ЯМР спектроскопія, мас-спектрометрія, РСА. Оптимізовано метод синтезу і отримані з виходами 70-88% основи Трьогера, які містять фрагменти бензо-15-краун-5, бензо-18-краун-6, бензо-21-краун-7 і тетрафтордибензо-18-краун-6. Вивчено комплексоутворення отриманих молекулярних пінцетів з катіонами лужних металів і солями аліфатичних діамінів. Отримані константи стійкості комплексів, які утворюються, показали, що стійкість комплексів 1:1 раніше отриманих молекулярних кліпс з фрагментом дифенілгліколурилу з катіонами лужних металів вище, ніж для основ Трьогера, однак загальні тенденції комплексоутворення зберігаються. Серед отриманих основ Трьогера найбільш стійкі комплекси з солями діамінів утворює молекулярний пінцет з фрагментом бензо-18-краун-6, максимальне зв'язування спостерігаються для комплексу з дигідрохлоридом гексаметилендіаміна і поступово знижується зі зменшенням довжини метиленового ланцюга. Зроблено висновок про те, що фрагмент основи Трьогера значно менше передорганізований для утворення комплексів, ніж фрагмент дифенілгліколурилу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.07.19.0227/0219U000882

Синтез, молекулярна, кристалічна будова та властивості лігандів бенздіазепінових і фібриногенових рецепторів: Заклучний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Андронаті Сергій Андрійович. – ДР 0117U003444. УДК 547.892, 548.737, 615.211.

62 с.

Одержано низку нових лігандів низькоафінних форм фібриногенових рецепторів, похідних 2-піперазиніл-3,4-дигідро-хіназолін-4-ону, що містять у своєму складі залишки (1R,3S)-3-аміноциклопентанкарбонної, 3-аміноциклогексанкарбонної та цис-4-аміноциклогексанкарбонної кислот. Методом РСА встановлено молекулярну та кристалічну структуру 6-(4-піперазиніум-4-іл-бензоїламіно)-2-(піперазин-1-іум)-4-оксо-3,4-дигідр-охіназолін-1-іум хлорид сульфат тетрагідрату. Встановлено, що сполуки інгібують агрегацію тромбоцитів *in vivo* з показниками IC50 від 17 мкМ до 0.02 мкМ. Показано, що досліджені хіназолін-4-

они інгібують зв'язування фібриногену з альфаIIббета3 з показниками IC50 від 9 мкМ до 0.04 мкМ. Синтезовано низку нових 3-ариліден-5-феніл-1,3-дигідро-2Н-1,4-бенздіазепін-2-онів, їх структуру підтверджено методами мас-спектрометрії та спектроскопії 1H-ЯМР. Методом радіолігандного аналізу встановлено афінитет синтезованих 3-ариліден(гетариліден)-1,2-дигідро-3Н-бенздіазепін-2-онів до бенздіазепінових рецепторів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0228/0219U000886

Синтез та спектрально-люмінесцентні властивості нових похідних діазолів та їх гомо- і гетероядерних комплексів з 3d- і 3f-металами - перспективних (інноваційних) флуоресцентних сенсорів, люмінесцентних міток та зондів у видимому та ІЧ-діапазонах: Заклучний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Камалов Герберт Леонівич. – ДР 0117U004739. УДК 547.7/8; 547.426;547.426.2;535.37; 541,49; 542.61; 542.97;542.973 546.562.

37 с.

Об'єкти дослідження - комплекси 3d- та 4f-металів з похідними гетероароматичних амінокислот ряду 1,2,5-оксо(тіа)діазолів, їх естерами, гідразидами та біциклічними похідними. Мета дослідження - вплив структури гетероароматичних амінокислот ряду 1,2,5-оксо(тіа)діазолів, їх естерів, гідразидів на люмінесцентні характеристики лантанидвімісних комплексів, вивчення впливу природи 3d- та 4f-металів на люмінесцентні характеристики отриманих комплексів та аналіз наявності макроциклічних ефектів в отриманих комплексах краун-етерів та калікс[4]аренів. Оцінка можливостей та перспектив використання синтезованих сполук у якості нових флуоресцентних сенсорів для визначення d- і f-металів, а також люмінесцентних міток та зондів у видимій та ІЧ-діапазонах. Методи дослідження - спектроскопія, ПМР-спектроскопія, мас-спектрометрія, люмінесцентна спектроскопія. Виявлено, що заміна атомів вуглецю на гетероатоми в оксо- і тіадіазолах призводить до зниження триплетних (T) рівнів і збільшення енергетичного зазору між синглетними (S) і T-рівнями, що свідчить про можливість сенсibiliзації 4f-люмінесценції переважно для іонів Yb(III), Nd(III) і Er(III) в ІЧ-області спектра. ІЧ-люмінесценція Er(III) спостерігається для невеликого числа комплексів в безводних або дейтерованих розчинниках. Спектри випромінювання комплексів Yb(III) складаються з характерних смуг (?макс. = 985-988 нм), які розщеплені на дві компоненти в разі комплексів з оксотіазолами. Квантові виходи таких комплексів варіюються від 0,7% до 2,3%, які нижче (0,6-1,3%) у разі тіаналогів. Синтезовано лантанидні комплекси бензімідазол-краун-етерів та їх адиклічних аналогів (подандів), які, на відміну від комплексів оксо- і тіа-діазолів, люмінесціюють не тільки в ІЧ, а й у видимій області. Найбільш інтенсивний сигнал спостерігається для комплексів подандів з Eu(III) і Tb(III). Для спектрів емісії комплексів Tb(III) з подандами характерно п'ять інтенсивних смуг в області 490-648 нм. В комплексах з послідовно заміщеними бензімідазоліл-калікс[4]аренами 4f-люмінесценція спостерігається як у видимій [Eu(III) і Tb(III)], так і в ближній ІЧ-області [Nd(III) і Yb(III)]. Встановлено, що в гетероядерних комплексах 4f-люмінесценція реєструється тільки в ІЧ-області. Для цинквімісних сполук зареєстрована 4f-люмінесценція іонів Yb(III), інтенсивність якої вище, ніж у відповідних моноядерних комплексів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.07.19.0229/0219U001258

Розробка нових високоефективних каталіза-

торів реакцій відновлення галоаренів та кратних зв'язків для вирішення проблем екології та "зеленої" хімії: Заключний звіт /Інститут фізико-органічної хімії і вуглекімії ім. Л.М.Литвиненка; Керівник Короткіч Микола Іванович. – ДР 0118U001519. УДК 547.78+547.79.

67 с.

Об'єкт дослідження. Нові стабільні високоелектронно-донорні карбени та їх прекарбенові та карбеноїдні форми конденсованого та моноядерного типу зі стеричним захистом карбенового центра для створення високоєфективних каталізаторів реакції відновного дегалогенування (гідродегалогенування) галоаренів та реакції відновлення кратних зв'язків спиртами в лужному середовищі. Мета роботи - синтез нових стабільних карбенів та їх карбеноїдних форм з високою електронодонорною здатністю. Вивчення каталітичної ефективності карбенових комплексів в реакціях гідродегалогенування галоаренів та відновлення кратних зв'язків спиртами в лужному середовищі. Методи дослідження - синтетичний, спектральні (ЯМР спектроскопія, мас-спектрометрія), аналітичні (хроматографічний, елементний аналіз). Результати. Методом DFT виявлено, що для конденсованих, мезоїонних та ілідних карбенів, діамінокарбенів стабільність до димеризації зумовлюється стеричним екрануванням карбенового центра. Розроблено синтез 1,3-димезитилфенантро[9,10-d]імідазол-2-ілідену, 1,3-ді(1-адамантил)-5,6-дигідро-4Н-піримідин-2-ілідену, розгалужених ароматичних похідних імідазол-2-іліденів та їх карбенових комплексів з йодидами паладію та міді(I). Синтезовано стабільні комплекси суперосновних карбенів та натрію або нікелю на основі 1,3-біс-(4-оксифеніл)імідазол-2-ілідену. Виявлено високий каталітичний ефект синтезованих карбенів в реакції гідродегалогенування п-дихлорбензену ізопропанолом в присутності метоксиду натрію при 80 °С (TON 98000-110000). Комплекси міді(I) активні в реакції відновлення бензофенону в лужному середовищі. Отримані прекарбени є перспективними вихідними сполуками для синтезу високоєфективних каталізаторів органічних реакцій (трансестерифікації, конденсації тощо). Галузь застосування - синтез стабільних карбенів та їх карбеноїдних форм, каталіз органічних реакцій, знешкодження стійких органічних забруднювачів.

31.07.19.0230/0219U001415

Нові біологічно активні та енергоємні гетерополіциклічні сполуки. Синтез, модифікація, теоретичне моделювання властивостей та процесів трансформації: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Оковитий Сергій Іванович. – ДР 0116U001520. УДК 547.241-547.541.

176 с.

Шляхи синтезу, хімічні, енергетичні і біологічні властивості, особливості механізмів утворення нових аза-, поліаза- та оксазагетероциклів. Розробка методів синтезу білдінг-блоків та інших практично-корисних речовин для потреб комбінаторної хімії, технології високопродуктивного біоскринінгу, сільського господарства, військово-промислового комплексу на основі гетероциклічних речовин різних типів, а також *in silico*, *in vivo* та *in vitro* дослідження комбінаторних бібліотек нових речовин на їх основі. Розроблено зручні препаративні методи синтезу та отримано нові оксазагетероцикли, циклічні кетосульфоні, сульфоланвміщуючі похідні, енергоємні гетерополіциклічні сполуки (поліазагетероцикли). Наведено результати скринінгу нейротропної активності нових синтезованих речовин, зокрема, похідних каркасних амінів, оксазагетероциклів та відкритих гетероатомних структур; отримано дані про вплив різних структурних фа-

кторів на характер і силу біологічної дії синтезованих препаратів, проведено комп'ютерний прогноз біологічної активності синтезованих сполук. Результати досліджень можуть бути використані у таких суміжних галузях як комбінаторна та медична хімія, сільськогосподарській та військово-промисловій сферах. Впровадження результатів НДР у навчальний процес ДНУ підтверджено відповідними актами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки і їхні синтетичні аналоги

31.07.19.0231/0219U000753

Дослідження процесів мікробної трансформації лігноцелюлозної сировини в моноцукри: Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Шульга Сергій Михайлович. – ДР 0114U002170. УДК 547.361; 577.151.158.

143 с.

1.Встановлено, що біоконверсія целюлозовмісної сировини залежить від фізіологічних особливостей продуцентів та від режиму попереднього оброблення сировини (ступінь подрібнення, водно-теплове оброблення та гідроліз). Встановлено, що зберігати сухий матеріал дріжджових культур протягом одного року необхідно за температури 6 0С (95% життєздатних клітин в кінці року), або за температури 20 0С (93% життєздатних клітин в кінці процесу зберігання). Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.25 Хімія високомолекулярних сполук

31.07.19.0232/0219U000889

Розробка та випуск пробної серії сенсорної системи "Аргісенс" для аналізу аргініну в клінічних зразках: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Корпан Ярослав Ізидорович. – ДР 0118U005179. УДК 577.113+681.586.

20 с.

Об'єкт досліджень - сукупність фізико-хімічних процесів під час формування та функціонування композитних елементів біосенсорної системи на основі рекомбінантної аргініндеїмінази та поліанілін/нафіон/Cu для визначення L-аргініну та іонів амонію в клінічних зразках. Мета роботи - розробка друкованої амперометричної сенсорної системи "Аргісенс" для високочутливого та селективного визначення вмісту аргініну в клінічних зразках на основі бактерійної аргініндеїмінази та нанокompозиту Нафіон-ПАНІ-Cu. Випуск пробної серії друкованої сенсорної системи "Аргісенс" та проведення тестування на зразках сироватки/плазми крові здорових людей та пацієнтів із захворюваннями, що пов'язані з порушенням метаболізму аргініну.

31.27 Біологічна хімія

31.07.19.0233/0219U001141

Еколого-фізіологічні основи формування угруповань перифітонних водоростей та їх роль в самоочищенні води: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Клоченко Петро Дмитрович. – ДР 0116U000018. УДК 581.526.325.

123 с.

Розкрито низку реакцій фітоепіфітону на дію хімічного забруднення води і гідродинамічних чинників. Встановлено, що епіфітні водорості досить чутливі до змін вмісту неорганічних і органічних сполук у воді, що проявляється у зміні їхнього видового складу, таксономічної структури,

чисельності та біомаси, домінуючого комплексу та екологічного спектру. Показано, що зелені та евгленові водорості, порівняно із синьо-зеленими, характеризуються вищою ефективністю процесів детоксикації аміаку і відіграють ключову роль в самоочищенні води від високих концентрацій неорганічних сполук азоту. Встановлено, що збільшення рухливості водних мас (швидкості течії, коливань рівня води та висоти хвилі) призводить до зменшення видового багатства епіфітону, змін його видового складу, таксономічної структури, домінуючого комплексу, розмірної структури, а також структури чисельності і біомаси та зменшення кількісних показників його розвитку. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34 БІОЛОГІЯ

34.03 Теоретична біологія

34.07.19.0234/0219U001424

Репродуктивний потенціал інвазійних гідробіонтів водою Придніпров'я та їх вплив на формування біопродуктивності:

Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Маренков Олег Миколайович. – ДР 0118U006319. УДК 573.

83 с.

Об'єкти досліджень - гідробіонти-вселенці водою Придніпров'я. Мета роботи: надання оцінки гістобіохімічних показників репродуктивного потенціалу інвазійних видів гідробіонтів, як фізіологічної відповіді організму на нові умови існування, встановлення екологічних особливостей інвазійних видів риб та раків в умовах водою Придніпров'я, які надають цим видам певні переваги при занесенні та втручанні у місцеві екосистеми, а також дослідження змін біопродуктивності водою, які виникають під впливом життєдіяльності інвазійних організмів. Методи досліджень: гідрохімічні, гідробіологічні, іхтіологічні, гістологічні, цитологічні, фізіолого-біохімічні. Науковий звіт містить огляд трансформації гідробіоценозів під впливом інвазійного процесу; характеристику гідрохімічного режиму Запорізького (Дніпровського) водосховища; оцінку видового складу, вікової структури, репродуктивного потенціалу промислової іхтіофауни; характеристику деяких видів-вселенців; розрахунки рибних запасів; результати гістологічних і цитологічних досліджень репродуктивних показників гідробіонтів-вселенців; характеристику біохімічних механізмів адаптацій видів-вселенців на молекулярному рівні; практичні рекомендації щодо проведення біомеліоративних заходів із відновлення та збереження аборигенних видів. Уперше проведені дослідження репродуктивного потенціалу (особливостей відтворення, перебігу оогенезу та сперматогенезу) видів-вселенців водою Придніпров'я на прикладі соячного окуня, карася сріблястого, тюльки чорноморсько-азовської, мармурового рака. Практичні рекомендації містять ліміти і прогнози вилову водних біоресурсів у Запорізькому (Дніпровському) водосховищі на 2019 рік, обґрунтовані розрахунки інтродукції рослиноїдних та аборигенних видів риб, комплекс біомеліоративних заходів, який буде сприяти збільшенню рибопродуктивності водою. Розроблено програму регіонального управління водними біоресурсами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.15 Молекулярна біологія

34.07.19.0235/0219U000868

Розробка технології отримання етилового спирту на основі сконструйованих штамів спиртових дріжджів здатних до надпродукції етанолу: Заключний звіт /Інститут біології кліти-

ни НАН України; Керівник Сибірний Андрій Андрійович. – ДР 0118U005164. УДК 582.282.23.017.73.

49 с.

В ході виконання науково-технічного проекту було проаналізовано продукцію етанолу штамми спиртових дріжджів *Saccharomyces cerevisiae* під час алкогольної ферментації на поживних середовищах різного складу, зокрема на мінеральному середовищі з високою концентрацією глюкози (20-25 %); промислового середовищі, що використовується для виробництва спирту із гідролізатів пшениці на ДП Угерський спиртзавод; промислового середовищі, що використовується для виробництва спирту із гідролізатів кукурудзи на фірмі Archer Daniels Midland (Чикаго, Іллінойс, США); а також на цих промислових середовищах з додаванням додаткової глюкози. При цьому найвищий рівень продукції етанолу демонстрував штам AS400-510-42, що був отриманий на основі промислового продуцента етанолу AS400 шляхом позитивної селекції на гліюксілової кислоти та глюкозаміні і продукував на 3-3,5 % більше етанолу в порівнянні з вихідним штамом. Також було проведено адаптацію штамів *S. cerevisiae* PE-2 та AS400-510-42 до росту на середовищі з високою концентрацією глюкози та етанолу (до 24 % та 8 %, відповідно). Основні результати досліджень були представлені на Міжнародній науковій конференції (тези *Physiological characteristics of yeast Saccharomyces cerevisiae resistant to stress factors* / О. Ternavska, М. Semkiv, Н. Yavorska // XIV Міжнародна наукова конференція студентів і аспірантів "Молодь і поступ біології", 10-12 квітня 2018 р., Львів, Україна. Збірник тез. 2018, - Р. 222.), підготовано заявку на патент України на корисну модель (Спосіб отримання штамів дріжджів *Saccharomyces cerevisiae* здатних до надпродукції етанолу / М.В. Семків, К.В. Дмитрук, А.А. Сибірний, заявник і власник Інститут біології клітини НАН України). Також результати дослідження плануються до впровадження на ДП Угерський спиртзавод (с. Угерсько, Україна).

34.07.19.0236/0219U001073

Визначення панелі біомаркерів для персоналізованої терапії гліобластом:

Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Арешков Павло Олександрович. – ДР 0117U003595. УДК 577.21:577.214+625+616-006.484.04.

84 с.

Мета роботи - визначення маркерів, що будуть характеризувати стійкість до хеміо- та радіорезистентності злоякісних пухлин головного мозку. Аналіз отриманих результатів допоможе у визначенні маркерних генів, що пов'язані з поганим прогнозом для пацієнтів з гліобластомами.

34.17 Біофізика

34.07.19.0237/0219U000751

Зелений синтез і характеристика квантових точок CdTe як екологічно безпечних функціональних матеріалів нового покоління:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Ємець А.І. – ДР 0118U004421. УДК 577.3:544.77/546.3.

41 с.

Науково-дослідна робота присвячена розробці методів "зеленого" (екологічно прийнятливо) синтезу квантових точок CdTe з використанням міцелію базидіального гриба *Pleurotus ostreatus*, дослідженню їх фізико-хімічних характеристик, а також розробці способів і методів їх прикладного застосування. Спектральні характеристики біосинтезованих наночастинок CdTe досліджували за допомогою методів оптичної спектроскопії. Структуру та морфологію наночастинок CdTe досліджували методом трансмісійної електронної мікроскопії. Проведено оцінку токсичності хімічно

синтезованих квантових точок CdTe на Т- і В-лімфоцитах людини, ендотеліюцитах, пухлинних клітинах раку товстого кишечника (Colo 205) та молочної залози людини (МСF-7). Скринінг хімічно синтезованих квантових точок CdTe вказує на токсичність даних часток у діапазоні концентрацій, які перевищують лімітуючі концентрації при використанні подібних наноструктур. Наночастинки CdTe, що отримані із застосуванням грибного міцелію мають нижчий токсичний вплив у порівнянні з хімічно синтезованими частинками, що ймовірно обумовлено наявністю органічної оболонки навколо ядра квантових точок.

34.23 Генетика

34.07.19.0238/0219U000902

Створити високопродуктивні з крупним насінням, толерантні до основних хвороб сорти нуту, адаптовані до умов вирощування:

Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Бушулян Олег Володимирович. – ДР 0116U000685. УДК 631.527:633.36/37.

27 с.

Об'єкт дослідження - вихідний матеріал нуту, стійкість до збудників фузаріозу. Мета роботи - створити сорти нуту з визначеними параметрами, визначити внесок різних господарсько-цінних ознак у формування продуктивності. Методи досліджень: статистичний і гібридологічний аналізи. Теоретичні і практичні результати. Виявлено, що рівень зв'язування гібридного насіння значною мірою залежить від умов навколишнього середовища. Удосконалена система оцінок генетичного матеріалу на різних етапах селекційного процесу за ознаками посухостійкості та стійкості до захворювань з використанням інфекційних фонів. За результатами работ виділено низку ліній нуту, які у роки з несприятливими погодними умовами спроможні формувати урожай насіння більш ніж 1,0 т/га, а максимальна продуктивність в сприятливих умовах понад 2,5 т/га. Всі вони формують крупне насіння, масою понад 400 г та пристосовані до умов вирощування та механізованого збирання. Впровадження: передано до ДСВ 2 крупнозерних сорти нуту Ярина (2017 р.) і Достаток (2018 р.). Сфера використання: НДУ НААН, АПК

34.07.19.0239/0219U000903

Створити самозапилені лінії і гібриди сояшнику з різноманітним жирнокислотним складом олії: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Вареник Борис Федорович. – ДР 0116U000686. УДК 631.527:633.85.

30 с.

Об'єкт дослідження - процес створення вихідного матеріалу (синтетичних гібридних, беккросних та цільових популяцій), самозапильних ліній та селектування на їх основі гібридів сояшнику, а також удосконалення технологія їх насінництва. Мета дослідження - розробка теоретичних основ генетико-статистичних напрямів створення вихідного матеріалу, удосконалення існуючих та розробка нових методів створення оригінального вихідного матеріалу, всебічне вивчення його в різних ланках селекційного процесу і створення на його основі самозапильних ліній й високоврожайних гібридів, комплексно стійких до біотичних і абіотичних факторів. Методи дослідження: методи популяційної селекції, лабораторні, вегетаційні і польові оцінки вихідного матеріалу, добір, випробування гібридів, статистичні методи аналізу одержаних експериментальних даних. Теоретичні і практичні результати. Виділено новий вихідний матеріал:

материнські лінії на стерильній цитоплазмі з високими показниками загальної комбінаційної здатності; відновники фертильності пилку, стійкі до основних захворювань та з високою загальною і специфічною комбінаційною здатністю; самозапилені лінії мають високу продуктивність, комплексно стійкі до вовчка та несправжньої борошністої роси, толерантні до фомосису, білої та сірої гнилей, адаптовані до вирощування в Степу України. За допомогою мікросателітного аналізу локусів RTS29 та ORS1036 визначено зразки сояшнику, які несуть ген стійкості до вовчка (Orobanchе сuрпапа Wallr.) раси E Oг5. До ДСВ передані гібриди сояшника: Бар'ер (2017), Волес (2018), стійкі до найбільш розповсюджених рас вовчка та несправжньої борошністої роси, толерантними до фомосису, білої та сірої гнилей з рівнем олійності насіння 50-51% адаптовані для умов основних зон вирощування. Результати НДР будуть впроваджені в сільськогосподарське виробництво України. Новизна: досліджуються маркери генів стійкості до нових рас вовчка та стійкості до страхових гербіцидів. Впровадження: передано на ДСВ гібриди Бар'ер (2017), Волес (2018). Сфера використання: НДУ НААН, АПК

34.07.19.0240/0219U000908

Створити високопродуктивні, стійкі до вилягання та підвищених температур повітря сорти гороху шляхом комбінування генів, для умов степової зони: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насінництва та сортовивчення; Керівник Бушулян Олег Володимирович. – ДР 0116U000691. УДК 631.527:633.35.

23 с.

Об'єкт дослідження - різноманітні за ознаками та походженням сортозразки, гібридний вихідний матеріал та різні за морфотипом селекційні лінії гороху. Мета дослідження - вивчення генофонду та використання в гібридизації донорів ознак, які сприяють підвищенню технологічності та врожайності культури, поліпшенню якості продукції та створенню нових сортів гороху, придатних до прямого комбайнування. Методи дослідження - складна міжсортна гібридизація кращих сортів-донорів ознак, які визначають технологічність культури, багаторазовий індивідуальний добір кращих рослин з популяцій, що розщеплюються, та вивчення створених селекційних ліній. Теоретичні і практичні результати. Дана комплексна оцінка вихідному матеріалу за кількісними та якісними показниками, виділено низку кращих форм гороху для подальшої селекції. Удосконалені селекційні прийоми індивідуального добору за вмістом білка. Створено і передано на державне сортовипробування нові технологічні сорти гороху Білий ангел (2017), Бріз (2017), Велетень (2018) з потенційною врожайністю на Півдні України понад 3,0 т/га. Новизна. Селекційна програма спрямована на більш ефективне використання генетичного потенціалу виду і тісно пов'язана з вивченням конкретних генів, які відповідають за корисні ознаки: короткостебловості (ln), детермінантного типу стебла (det, deh), вусатого типу листя (af), що позитивно впливають на архітектоніку рослини гороху, а також неосипаємості насіння за повної стиглості (def). Розгорнута робота по створенню вихідного матеріалу з використанням донорів ознак детермінантності стебла, гетерофілії стебла, люпиноїдної форми суцвіття. Ефективність впровадження - вирощування виведених сортів дозволить економити енергоресурси при збиранні врожаю за рахунок прямого комбайнування. Сфера використання - сільське господарство, харчова промисловість.

34.07.19.0241/0219U001192

Розроблення моделі прогнозу оптимальних пар батьківських компонентів для схрещува-

ння у синтетичній селекції кабачка (*Cucurbita pepo* L.) на основі молекулярного маркування: Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Кондратенко Сергій Іванович. – ДР 0118U003226. УДК 577.21:631.526.32:635.621.3.

30 с.

Об'єкт: молекулярно-генетичний поліморфізм міжмікро-сателітних локусів геному кабачка. **Мета:** удосконалення методів синтетичної (гетерозисної і сортової селекції) кабачка шляхом встановлення філогенетичних зв'язків у вихідного матеріалу на основі молекулярно-генетичного методу оцінки алейного складу високоваріабельних міжмікросателітних локусів. За результатами вивчення колекції сортів і гібридів *Cucurbita pepo* L. різного географічного походження з використанням міжмікросателітних маркерів оцінено генетичну структуру використаних генотипів, встановлено високий внутрішньовидовий і міжпопуляційний генетичний поліморфізм і незначну генетичну дивергенцію між досліджуваними зразками. Виявлено унікальні послідовності ДНК, які можуть бути використані для паспортизації відповідних сортових і гібридних генотипів, а також для розробки більш специфічних молекулярно-генетичних маркерів. Отримані дані є важливими як елемент маркер-асоційованої селекції яка дасть можливість оптимізувати відбори у сортової і гібридній селекції кабачка, а також для подальших досліджень в області молекулярної генетики даного виду овочевої рослини. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.07.19.0242/0219U001196

Інтродукувати та поповнити колекцію баштанних культур для використання у селекційному процесі: Заключний звіт /Дніпропетровська дослідна станція Інституту овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Колесник Іван Іванович. – ДР 0116U000323. УДК 631.527:635.61.62.

52 с.

Об'єкт дослідження - інтродукція та оцінка нових зразків баштанних рослин і поповнення ознакових колекцій (2016 р.); генетичне різноманіття гарбуза, джерела його високої продуктивності, ранньостиглості і стійкості до шкочинних патогенів (2017 р.); закономірності створення джерел і донорів цінних господарських ознак кавуна столового (2018 р.). **Мета роботи** - здійснити інтродукцію та формування колекцій зразків генофонду баштанних рослин (диня, кавун, гарбуз), підібрати зразки за певним рівнем фенотипового прояву окремих ознак або поєднання їх для створення ознакових колекцій різного напрямку використання в селекційній роботі в зоні північного Степу України. **Методи дослідження** - польовий, візуальний, вимірювально-ваговий, органолептичний, лабораторний, математично-статистичний. Здійснено селекційно-господарську оцінку 110 зразків дині звичайної, 275-ти кавуна столового та 218 зразків гарбуза трьох культурних видів. Інтродуковано 15 нових зразків дині, 28 - гарбуза та 9 - кавуна. За 5 морфологічними ознаками визначено 9 еталонів кавуна і 41 - гарбуза за 4 ознаками. Для використання у селекційній роботі виділено цінні джерела дині (високої продуктивності - 3, забарвлення м'якуша - 5, забарвлення кори - 6, крупноплідності - 2, за смаковими якостями -12, з високою насінневою продуктивністю - 1), гарбуза (високої продуктивності - 50, ранньостиглості - 50, стійкості проти баштаної попелиці - 30, цукристості - 32), кавуна - високої продуктивності (23), крупноплідності (22), високого вмісту сухої розчинної речовини (27), скоростиглості (59), генетично марковані (14). Створено ознакову колекцію дині (14 зразків) за ознаками ранньостиглості, урожайності і якості

плодів, сформовані ознакова колекція гарбуза (50 зразків з підвищеним рівнем продуктивності, скоростиглості та стійкості проти патогенів) та кавуна столового (48 зразків з підвищеним рівнем продуктивності і скоростиглості). Виділено та зареєстровано в НЦГРРУ три цінні зразки баштанних рослин: диня В'єтнамська (ранньостигла - 69 діб, крупноплідна - 3,0 кг/роsl., врожайність - 27,1 т/га); гарбуз мускатний Августина - відрізняється поєднанням ранньостиглості (115 днів), високої товарної врожайності (36,9 т/га) та високої стійкості проти баштаної попелиці (9 балів); кавун Рання (ранньостиглий - 76 днів, товарна врожайність - 36,9 т/га, вміст сухої розчинної речовини - 12,0%). Передано на довготривале зберігання до Національного сховища 40 зразків дині, 15 - кавуна, 38 - гарбуза. Проведено паспортизацію 109 зразків, з них дині - 52, кавуна - 2, гарбуза - 55 (всього паспортизовано 635 зразків або 85%). **Ключові слова:** колекція, диня звичайна, кавун столовий, гарбуз звичайний, гарбуз мускатний, гарбуз великоплідний, інтродукція, ознакова колекція, цінний зразок, зразок, джерело, ознака, продуктивність, скоростиглість.

34.25 Вірусологія

34.07.19.0243/0219U000896

Біотехнологія створення комплексного антибактеріального препарату для сльозозамінної терапії: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Романовська Ірина Ігорівна. – ДР 0117U003065. УДК 615.281.9/577.152.3. 46 с.

Об'єкт дослідження - гідролітичний ензим лізоцим, що має антибактеріальні, протизапальні, імуностимулюючі та ін. властивості. **Мета дослідження** - створення комплексного антибактеріального препарату для сльозозамінної терапії. Досліджено вплив фізико-хімічних особливостей і структури полімерів природного походження (хітозан, похідні целюлози, декстран та ін.) на показники очних крапель з лізоцимом. Вивчені біохімічні і фізико-хімічні властивості ензиму у препараті (вміст протеїну, бактеріолітична активність, рН- і термопрофілі активності, стабільність при зберіганні) та основні показники, яким має відповідати препарат очних крапель (в'язкість, осмоляльність, показник заломлення). Обрано метод стерилізуючої фільтрації і бензалконію хлорид як консервант для забезпечення довготривалого зберігання розробленого препарату. Доведено антимікробну дію очних лікарських крапель з лізоцимом і полісахаридами з використанням тест-штамів мікроорганізмів. Експериментальні дослідження медико-біологічних властивостей препарату на моделях офтальмологічних захворювань роگیвки очей кролів показали відсутність алергізуючої дії та офтальмобезпечність препарату. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0244/0219U000900

Нові полімерні композитні матеріали з комплексною ферментативною активністю, перспективні для використання у терапії ран і опіків в військово-польових умовах і медицині катастроф: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Романовська Ірина Ігорівна. – ДР 0117U004740. УДК 615.281.9/577.152.3.

70 с.

Об'єкт дослідження - протеїназа *Bacillus thuringiensis* з казеїнолітичною колагенолітичною, еластолітичною, фібринолітичною активностями. **Мета дослідження** - вивчення фізико-хімічних властивостей зв'язаного з полімерними матрицями протеолітичного ензиму. Визначення кінетичних

параметрів гідролізу субстратів та збереження активності іммобілізованих препаратів ензиму у часі. Проведення порівняльного аналізу глибини протеолізу білкових субстратів за кількістю розриваємих пептидних зв'язків вільною і іммобілізованими формами протеази. Виділено протеазу з *Bacillus thuringiensis* var. *israelensis* IMB B-7465 з М.м. 34 кДа. В результаті іммобілізації ензиму в матрицю полівінілової спирт/хітозан отримано препарат з комплексною протеолітичною активністю. Іммобілізована протеаза стабільніша за вільну в лужному і кислому середовищі на 32-35 % та зберігає вихідну казеїнолітичну активність протягом 12 міс. при 4°C. Досліджена кінетика гідролізу казеїну вільною протеазою, проведено порівняльний аналіз методів лінеаризації рівняння Міхаеліса-Ментен з використанням різних методів визначення активності. Встановлено, що метод визначення казеїнолітичної активності з використанням о-фталевого діальдегіду дозволяє визначати NH₂-групи продуктів гідролізу білкового субстрату за кількістю розриваємих пептидних зв'язків, тобто найбільш вірогідно виявляти глибину протеолізу вільним ензимом. Виявлено субстратне інгібування активності вільної протеази (Кі 1,30-1,71 г/дм³). Показано, що включення ензиму в матрицю істотно не впливає на V_{макс} гідролізу; К_м збільшується в 1,4-2,3 рази в залежності від методу лінеаризації; Кі у випадку іммобілізованого препарату майже втричі перевищує таку вільного. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0245/0219U000939

Визначити біологічну активність двох зразків готової лікарської форми інсуліну Лізпро на лабораторних тваринах (кролях): Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Загородня Світлана Дмитрівна. – ДР 0118U002251. УДК 579.

26 с.

Проведено дослідження біологічної активності зразків рідкої готової лікарської форми інсуліну на лабораторних тваринах у порівнянні зі стандартним зразком та встановлено відповідність їхньої дії Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0246/0219U000941

Проведення контролю якості біологічних препаратів: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Загородня Світлана Дмитрівна. – ДР 0118U005076. УДК 579.

4 с.

Було досліджено якісний склад біологічно активної мікрофлори препаратів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0247/0219U000942

Проведення контролю якості біопрепаратів: Заклучний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Загородня Світлана Дмитрівна. – ДР 0118U002250. УДК 579.

4 с.

Було досліджено якісний склад біологічно активної мікрофлори препаратів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0248/0219U000943

Проведення контролю якості біопрепаратів: Заклучний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Загородня Світлана Дмитрівна. – ДР 0118U007325. УДК 579.

4 с.

Було досліджено якісний склад біологічно активної мікрофлори препаратів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.27 Мікробіологія

34.07.19.0249/0219U000936

Різноманіття, фізіолого-біохімічні і генетичні властивості та біотехнологічний потенціал промислово-важливих штамів бактерій та дріжджів: Заклучний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Підгорський Валентин Степанович. – ДР 0114U000328. УДК 579.83[88+663.12]:57.063.8.004.12(047.31).

267 с.

Охарактеризовано видовий склад та вивчена біологічна активність та безпечність для здоров'я людини штамів молочнокислих бактерій, ізолюваних з традиційних ферментованих продуктів України. Виявлені актинобактерії здатні до засвоєння фенольних сполук, визначені їх біологічні властивості. Вивчена антивірусна активність позаклітинного лектину сапрофітного штаму *Bacillus subtilis* B-714, який проявляє специфічність до сіалових кислот. Визначений склад дріжджової мікробіоти в харчових продуктах з підвищеним вмістом солі. Виявлено біорізноманіття дріжджів з молочних продуктів та шлунково-кишкового тракту людини, досліджені особливості взаємодії з бактеріями та впливу на агрегативну поведінку псевдомонад. Досліджена адаптивна відповідь клітин дріжджів *Saccharomyces cerevisiae* та люмінесцентних бактерій *Photobacterium phosphoreum* на дію низькоінтенсивного ЕМВ (КВЧ) за участю ферментів поліфосфатного обміну та розроблена тест-система оцінки біологічної дії ЕМВ. Вивчені імуномодуючі і протицуклинні властивості ендоспорицу за хімічно індукованого дисбактеріозу та експериментального канцерогенозу Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0250/0219U000937

Розробка наукових основ отримання біоводню з промислових та побутових харчових відходів: Заклучний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Ташірев Олександр Борисович. – ДР 0116U006208. УДК 579.6+606:628.477.

76 с.

На основі гранульованого мікробного препарату досліджено ефективність зброджування багатокomпонентних харчових відходів та визначено їх основні оптимізовані показники ферментації. Показано, що розроблений гранульований мікробний препарат забезпечує високу ефективність деструкції як рідких, так і твердих харчових відходів з отриманням молекулярного водню Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0251/0219U000938

Нові біологічно активні сполуки з гербіцидною дією: Заклучний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Курченко Ірина Миколаївна. – ДР 0116U006321. УДК 582.288+11-577.18.

96 с.

Отримано нові дані щодо біологічної активності культуральних фільтратів, екстрактів та очищених препаратів з *Aspergillus parvulus* 3142, *A. niveus* 2411 і *Myrothecium cinctum* 910 щодо ряду тест-організмів (рослин, бактерій, грибів). Сформовано напрямки подальших досліджень для отримання мікогербіцидів та інших практично важливих препаратів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0252/0219U000940

Проведення контролю якості: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Загородня Світлана Дмитрівна. – ДР 0118U007086. УДК 579.

4 с.

Було досліджено якісний склад біологічно активної мікрофлори біопрепаратів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0253/0219U000944

Створення нанокомпозитного комплексного мікробного препарату для рослинництва на основі азотфіксувальних і фосфатмобілізуювальних бактерій: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Курдиш Іван Кирилович. – ДР 0116U007280. УДК 65.016.1+632.95+631.461.5:631.461.7.

48 с.

Було розроблено нанокомпозитний комплексний бактеріальний препарат для рослинництва на основі взаємодії високоєфективних штамів азотфіксувальних та фосфатмобілізуювальних бактерій з наночастками природного глинистого мінералу бентоніту. Оптимізовано процес створення препарату на основі цих штамів. Встановлено, що створений нанокомпозитний бактеріальний препарат є високо стабільним при тривалому зберіганні, значно підвищує врожайність проса та гречки за умов органічного землеробства Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0254/0219U000946

Мікробні гліколіпіди як інгредієнти комплексних антивірусних препаратів: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Кириченко Ангеліна Миколаївна. – ДР 0116U007265. УДК 632.953:577.115.7.

86 с.

Експериментально доказана придатність бактеріальних рамноліпідів для формування штучних глікан-гліколіпідних комплексів як антифіговірусних препаратів і адгезивних агентів для ґрунтових мікроорганізмів. Позитивні результати дослідження препаратів підтверджені відповідними актами впровадження Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.07.19.0255/0219U001397

Створення генно-інженерних кон'югатів і їх застосування для виявлення та очищення терапевтичних білків: Заключний звіт /ДУ "Інститут генетичної та регенеративної медицини НАМН України"; Керівник Кордюм Віталій Арнольдович. – ДР 0119U001101. УДК 576.044:606.

59 с.

Оптимізовано спосіб очищення специфічних антитіл із сироваток імунованих тварин на сорбентах з іммобілізованим, через послідовність олігогліцидину та целюлозов'язувального домену, антигеном (інтерлейкіном-7 людини). Такий спосіб іммобілізації дозволяє уникнути етапу хімічної модифікації матриці та антигену, а також забезпечує орієнтовану іммобілізацію антигену. Показано можливість застосування злитого білка rhIL7-VAP до складу якого входить IL7 та бактерійна лужна фосфатаза (VAP) для скринінгу імунних комбінаторних бібліотек кДНК V-генів імуноглобулінів. Біфункціональні імунокон'югати на основі одноланцюгових антитіл ScFv (IFN beta)-VAP застосовано для детекції rhIFN-beta. Показано можливість застосування рекомбінантного білка A Staphylococcus aureus із залишком цистеїну

(SPA-Cys), іммобілізованого на золотій поверхні спектрометра ППП, для створення імуносенсора для виявлення IgG людини та тварин.

34.29 Ботаніка

34.07.19.0256/0419U001412

Мальцева Світлана Юрївна. Урбанофлори південно-західної частини Північного Приазов'я (на прикладі Бердянська, Приморська та Генічеська): Дис... к.б.н. /Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України. – Захищена 13.06.2019.

УДК 581.9:504.73 (477.64+477.72).

369 с.: 30 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 422 назви.

Дисертаційна робота присвячена актуальному питанню аналізу флори міст південно-західної частини Північного Приазов'я (на прикладі Бердянська, Приморська та Генічеська). Встановлено, що загальний список флор міст південно-західної частини Північного Приазов'я нараховує 718 видів рослин. Проведено систематичний, географічний, біоморфологічний і екологічний аналізи та проаналізовано фракційний склад урбанофлор. У складі урбанофлор відзначено 36 рідкісних видів. Отримана інформація щодо нуклеотидних послідовностей різних хлоропластних генів і ділянки фрагмент 18S рДНК для рідкісного виду *A. pallasii*.

34.07.19.0257/0419U001413

Бондарчук Олександр Петрович. Види роду Astragalus L. в Правобережному Ліссестепу України: інтродукція, біолого-морфологічні особливості: Дис... к.б.н. /Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України. – Захищена 14.06.2019.

УДК УДК 633.933:[581.522.4+581.95+581.4](477:292.485).

220 с.: 29 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 344 назви.

У дисертації викладено результати досліджень біолого-морфологічних особливостей, адаптаційних можливостей, успішності інтродукції та стійкості рослин видів роду *Astragalus* в Правобережному Ліссестепу України. З'ясовано сезонні ритми росту та розвитку, закономірності квітучості та плодоношення рослин в умовах інтродукції. Виявлено нові морфологічні ознаки чашечки квітки рослин видів роду *Astragalus*, які можна рекомендувати для їх ідентифікації. Встановлено особливості періодизації та тривалості онтоморфогенезу при насінному розмноженні за умов інтродукції. Визначено закономірності перебігу продукційного процесу у рослин залежно від видових особливостей, екологічних чинників, фази розвитку та особливостей введення в культуру. Виявлено накопичення в надземній частині рослин біологічно активних сполук.

34.07.19.0258/0419U001414

Гончаровська Інна Валеріївна. Представники роду Malus Mill. в Правобережному Ліссестепу України: біоморфологічні та декоративні особливості, використання: Дис... к.б.н. /Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України. – Захищена 14.06.2019.

УДК УДК 631.541.1.634.12(292.485:477).

252 с.: 34 табл., 124 іл. – Бібліогр.: 316 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню біоморфологічних особливостей різних генотипів *Malus* spp.: сорту яблуні Видубицька плакуча, 11 її гібридів і 15 декоративних дрібноплодних яблунь - кребів (scabapples) у Правобережному Ліссестепу України та перспективам їх використання у садово-парковому господарстві. Проаналізовано видовий та сортовий склад декоративних форм яблуні вітчизняної та зарубіжної селекції. Досліджено фенофази, ритми росту і роз-

втку декоративних форм яблуні. Визначено тривалість вегетаційного періоду досліджених об'єктів. Встановлено особливості формування репродуктивної сфери (цвітіння, запилення, плодоношення). Визначено вміст антоціанів і катехинів у плодах сорту яблуні Видубицька плакуча її гібридів та крєбів, показано, що вони становлять інтерес для харчової й фармацевтичної промисловостей.

34.07.19.0259/0419U001415

Журжа Юлія Віталіївна. Рід Rhamnus L. у Правобережному Лісостепу України: біолого-екологічні особливості, інтродукція, використання: Дис... к.б.н. /Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України. – Захищена 13.06.2019.

УДК УДК 582.782:581.4:581.522.4.

185 с.: 18 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

1. Дисертаційна робота присвячена дослідженню біолого-екологічних особливостей, інтродукції та практичного використання п'ятих видів роду Rhamnus, які походять з різних флористичних областей та інтродуковані в умови Правобережного Лісостепу України. Розглянуто історію вивчення систематичного положення та філогенезу роду Rhamnus. З'ясовано особливості сезонного ритму росту та розвитку, репродуктивну здатність і їх залежність від погодних-кліматичних умов. Встановлено тривалість періодів органічного та вимушеного спокою. З'ясовано, що види роду Rhamnus мають високий ступінь зимо- та посухостійкості, а також є факультативними геліофітами.

34.07.19.0260/0219U001118

Біоекологічні основи інтродукції, адаптації, селекції і збереження генотипів нових і нетрадиційних плодів рослин: Заключний звіт /Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України; Керівник Клименко Світлана Валентинівна. – ДР 0114U001126. УДК 5634.

506 с.

Об'єкти досліджень: генотипи нетрадиційних плодів рослин з 20 родин: Actinidiaceae, Annonaceae, Berberidaceae, Saprifoliaceae, Cornaceae, Ebenaceae, Elaeagnaceae, Ericaceae, Fagaceae, Juglandaceae, Lardisabalaceae, Moraceae, Rosaceae, Rhamnaceae, Sambucaceae, Saxifragaceae, Solanaceae, Schizandraceae, Vacciniaceae, Vitaceae, представлені 35 родами, 781 таксонами НБС НАН України. Мета досліджень - культивування нетрадиційних плодів рослин багатих речовинами адаптогенного, антимутагенного, геропротекторного характеру для підвищення лікувально-дієтичних якостей продукції садівництва. Обґрунтування теоретичних засад інтродукції, адаптації і селекції та використання біологічного різноманіття плодів рослин світової флори. Методи досліджень - інтродукційні, фенологічні, еколого-біологічні, порівняльно-морфологічні, анатомічні, аналітична та синтетична селекція, внутрішньовидова і віддалена гібридизація, відбір соматичних мутацій, біохімічні, статистичні. Встановлено адаптаційну і репродуктивну здатності, які забезпечуються показниками екологічної амплітуди, скоростиглості, довговічності, здатності давати самосів і відновлюватися вегетативним шляхом. Оцінено їх селекційний потенціал - еколого-біологічні, біохімічні, морфологічні та господарські властивості. Обґрунтовано концепцію адаптаційної інтродукції. Показано, що при інтродукції досліджених видів на основі насінної репродукції, дії природного і штучного відборів від покоління до покоління підвищується адаптація рослин, йдуть формотворчі процеси, розширюється селекційна база, успішна інтродукція будь-якого виду в умовах, що забезпечують його виживання, істотно збільшує його формове різномані-

ття, яке має значення для відбору найцінніших генотипів для подальшої селекції. Визначено комплекс кореляційних ознак відібраних генотипів при оцінюванні їх внутрішньовидової мінливості, виділено їх важливі і індиферентні ознаки для збільшення генетичної вагомості аналізу фенотипічної мінливості для видів Cornus spp., Aronia michurinii, Amelanchier spp., Asimina triloba, Diospyros spp., Mespilus germanica, Malus spp., Persica vulgaris. Встановлено ступінь адаптованості і перспективи інтродукції нових видів родини Cornaceae на основі анатомо-фоліарної специфіки. Шляхом аналітичної і синтетичної селекції внесено і підготовлено до сорто випробування 4 сорти Actinidia spp., 2 - Asimina triloba, 1 - Armeniaca vulgaris, 9 - Cornus mas, 5 - Diospyros virginiana, 2 - Lonicera cerulea, 3 - Persica vulgaris, 1 - Mespilus germanica. З'ясовано алелопатичні особливості нових і нетрадиційних плодів рослин та причини ґрунтового тми.

34.07.19.0261/0219U001230

Колекція культур мікроводоростей (HPDP) як основа формування дослідницьких інфраструктур Європи в контексті співпраці з українськими вченими: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Білоус Олена Петрівна. – ДР 0118U006330. УДК [582.26:001.8](4+477).

49 с.

Осучаснено номенклатурно-таксономічний блок видів водоростей колекції Інституту гідробіології (HPDP) на підставі новітніх даних та змін до систематики. З урахуванням модифікацій номенклатурно-таксономічного характеру, на підставі новітніх даних та змін до систематики, а також завдяки результатам ревізії складу колекційного матеріалу, HPDP складається з 38 штамів (29 видів). Таксономічний розподіл колекції мікроводоростей виглядає наступним чином: 5 відділів - Cyanoprokaryota, Chlorophyta, Charophyta, Euglenophyta та Rhodophyta, 6 класів - Cyanophyceae, Chlorophyceae, Trebouxiophyceae, Conjugatophyceae (Zygnematoophyceae), Euglenophyceae та Porphyridiophyceae, 9 порядків - Nostocales, Chroococcales, Oscillatoriales, Sphaeropleales, Chlamydomonadales, Chlorellales, Desmidiiales, Euglenales та Porphyridiales, 14 родин - Nostocaceae, Rivulariaceae, Nabalosiphonaceae, Microcystaceae, Coleofasciculaceae, Microcoleaceae, Oscillatoriaceae, Selenastraceae, Scenedesmaceae, Chlamydomonadaceae, Chlorellaceae, Desmidiaceae, Euglenaceae, Porphyridiaceae та 22 роди. Відділ Cyanoprokaryota включає 15 видів (23 штами), Chlorophyta - 11 видів (12 штамів), Charophyta - 1 вид (1 штама), Euglenophyta - 1 вид (1 штама) та Rhodophyta 1 вид - (1 штама). Створено електронний каталог (з фотокартками) штамів мікроводоростей колекції Інституту гідробіології (HPDP) для майбутнього розміщення інформації на сайті Інституту. Оpubліковано брошуру "Колекція культур мікроводоростей HPDP" та тези для популяризації інформації щодо колекції.

34.31 Фізіологія рослин

34.07.19.0262/0219U000905

Розробити фізіолого-біохімічні методи оцінки якості зерна та стійкості рослин сільськогосподарських культур до біотичних і абіотичних стресових чинників для ідентифікації та добору цінних генотипів в селекції: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Молодченкова Ольга Олегівна. – ДР 0116U000688. УДК 581.1.

53 с.

Об'єкт дослідження - сорти, лінії, гібриди озимої та ярої пшениці (Triticum aestivum L.), ярого ячменю (Hordeum

vulgare L.), кукурудзи (*Zea mays* L.), які достовірно відрізняються за рівнем стійкості до грибних патогенів (збудники фузаріозу, альтернаріозу), посухо-жаростійкості. Мета роботи - дослідження біохімічних критеріїв оцінки та добору генотипів на якість зерна та стійкість рослин до біотичних та абіотичних чинників середовища для розробки і впровадження методів оцінки селекційного матеріалу при створенні високопродуктивних, високоякісних сортів зернових культур з підвищеними адаптивними властивостями. Методи дослідження - стандартні адаптовані та розроблені в лабораторії методики біохімічного аналізу рослин. Результати: Проаналізовано колекції сортів пшениці вітчизняної та закордонної селекції, інтрогресивних ліній пшениці м'якої озимої, отриманих в результаті гібридизації інтрогресивних ліній і амфіплоїдів за участю *Ae. tauschii* і *E. sibiricus* з сучасними сортами селекції СГІ-НЦНС, за біохімічними показниками, пов'язаними з формуванням якості зерна. Розроблено метод кількісного визначення окремих фракцій білка зерна з різною молекулярною масою з використанням високоефективної рідинної хроматографії. Дослідження вмісту білка та його фракційного складу дозволило виявити генотипні особливості за цими показниками. Проведено вивчення біохімічних показників зерна (вмісту білка, крохмалю, танинів, бета-глюканів, амілози, активності альфа-бета-амілази, перетравності білків, вмісту окремих фракцій водо-сольових білків, фітатів), які пов'язані з пивоварними властивостями, харчовою та кормовою цінністю ячменю, в колекціях сортів ярого ячменю. Встановлені сортові відмінності за вивченими біохімічними показниками, які впливають на пивоварні властивості, харчову та кормову цінність зерна ячменю. Відібрані біохімічні показники, які можуть бути використані для добору сортів пивоварного, харчового та кормового напрямів використання. Розроблено метод виділення та ідентифікації бета-каротину в зерні кукурудзи з використанням високоефективної рідинної хроматографії. За допомогою розробленого методу проаналізовано генотипи кукурудзи закордонної та української селекції на вміст бета-каротину. Метод дозволяє швидко та з високою точністю визначати вміст бета-каротину і може бути впроваджений в селекційну практику для добору перспективних генотипів кукурудзи з високим рівнем накопичення бета-каротину в зерні. Впровадження: розроблені методи оцінки стійкості генотипів зернових культур, рекомендації передані для застосування у селекційних програмах інституту та інших установ. Сфера використання: селекційні підрозділи НДУ НААН, НАНУ

34.07.19.0263/0219U001393

Дослідження ефективності застосування мезенхімальних стовбурових клітин (МСК) пуповини людини з посиленою експресією генів IL10 ISDF1a людини для корекції експериментальних патологій різного ґенезу: Заключний звіт /ДУ "Інститут генетичної та регенеративної медицини НАМН України"; Керівник Кордюм Віталій Арнольдович. – ДР 0116U000138. УДК 576.044:606.

62 с.

Введення МСК пуповини людини з посиленою експресією протизапального цитокіну інтерлейкіну-10 і фактора стовбурових клітин (SDF-1альфа), що забезпечує хоумінг МСК реципієнта, а також можливості і умов кріоконсервування нативних і трансфікованих клітин. Створено генетичні конструкції, що несуть гени терапевтичних білків IL-10 і SDF-1альфа, показана висока експресія цільових білків при трансфекції ними культури МСК. Показано, що трансплантація транзиторно трансфікованих МСК при різних патологіях є значно ефективнішою в порівнянні з нетрансфікованими клітинами і є однаковою з одночасним введенням

МСК з рекомбінантним білком. З огляду на нестабільність останнього, використання модифікованих МСК дозволяє значно підвищити ефективність лікування. Підібрано кріоконсервант для тривалого зберігання МСК, який містить значно меншу концентрацію потенційно небезпечного ДМСО, що значно підвищує безпеку терапії замороженими клітинами. Вперше показана можливість кріоконсервації трансфікованих МСК з частковим збереженням синтезу ними цільового терапевтичного білка.

34.07.19.0264/0219U001435

Вивчення олучнення та збільшення квоти лігнозних екобіоморф: Заключний звіт /Український степовий природний заповідник НАН України; Керівник Яровий Сергій Сергійович. – ДР 0116U008635. УДК 502.7:58.006:581.9:591.9:634:711.1 (477.60).

102 с.

Звіт про науково-дослідну роботу викладено на 100 сторінках; 3 розділи, 5 таблиці, 2 діаграми, 5 рисунків, 63 посилання, список з 8 опублікованих робіт за результатами досліджень по темі. Об'єктом даного дослідження є степові угруповання Українського степового природного заповідника НАН України. Основні методи: стаціонарні та напівстаціонарні обстеження ключових ділянок, профілів, постійних і контрольних ділянок, закладених на частині заповідного масиву, стандартні геоботанічні описи, комп'ютерна синфітоіндикація, геоботанічна зйомка ключових ділянок, маршрутне обстеження заповідної території. Мета роботи - вивчення механізму олучнення і заліснення еталонних, реліктових степів УСПЗ НАН України за для збереження їх особливостей, максимальної різноманітності біоти та стабілізації на такому рівні організації фітосистем, заради якого дана територія стала об'єктом заповідання. За результатами моніторингу рослинності заповідника виявлено, що основу просторових змін останніх трьох десятиріч в його рослинному покриві склали взаємоперетворення дерниннозлакових і корневищозлакових угруповань заповідного степу. Режим невтручання (абсолютної заповідності) сприяв поширенню чагарникової рослинності за рахунок її активної експансії, що відкриває перспективи відносно швидкого досягнення природного рівня лігнозної квоти за існуючих умов. Колишне рідколісся крейдяних борів на степових ділянках формує повноцінні лісові деревостани, що дає підстави прогнозувати у найближчі десятиліття трансформування території відділення "Крейдової флори" у лісову, з незначними залишками степових ділянок кретофільної рослинності. Це може означати завершення демутаційного процесу етапу саморозвитку рослинного покриву та настання стабільніших стадій з характерною для них деревино-чагарниковою фітокомпонентою. Результати досліджень слугуватимуть основою для розробки системи новітніх заходів з управління процесами в степових заповідних екосистемах на даному етапі їх саморозвитку. Біота, демутація, деревино-чагарникова рослинність, ліс, моніторинг, степ, природний заповідник, рослинний покрив.

34.35 Екологія

34.07.19.0265/0519U001119

Бабко Роман Вікторович. Угруповання вільноживучих війчастих найпростіших (Chromista, Ciliophora) континентальних водойм України: Дис... д.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 06.06.2019.

УДК 593.17.574.58.

471 с.: 10 табл., 141 іл. – Бібліогр.: 458 назв.

Дисертаційна робота присвячена вивченню екології вільноживучих війчастих найпростіших (Chromista, Ciliophora)

та організації їх угруповань в умовах прісноводних континентальних водоем України. Запропоновано методологію виділення ценотичних структур вільноживучих війчастих найпростіших, яка базується на розподілі їх популяцій в градієнтах факторів. Запропоновано поняття біотопічного парадоксу, згідно з яким найпростіші, не залежно від системи просторових координат біотопу, формують у фізичному просторі біотопів специфічні ценотичні об'єднання, згідно з скалярними полями фізичних і хімічних факторів. Виділено два найбільш інтегровані структурно і функціонуючі на різних біохімічних платформах ценотичні об'єднання - аеробне і анаеробне угруповання. Проаналізовано зміни структури населення вільноживучих війчастих найпростіших в гідроекосистемах з різним рівнем трофності.

34.07.19.0266/0419U001365

Подругіна Анна Борисівна. Толерантність та потенційні можливості Gammaridae до дії абіотичних та біотичних чинників при культивуванні в регульованих системах: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 07.06.2019.

УДК [595.371:591.044:57.047:591.613] (043.3).

156 с.: 4 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

Встановлено, що до провідних абіотичних і біотичних чинників при культивуванні гамарид в регульованих системах відносяться: температурний режим, рівень мінералізації, вміст неорганічних сполук азоту та склад кормів на різних стадіях розвитку. Показано, що в умовах значного підвищення температури води до 27-30 °С в зоні прибережних мілководь Київського водосховища адаптивними реакціями популяцій гамарид *Chaetogammarus ischnus* (Stebbing, 1898), *Pontogammarus robustoides* (Sars, 1894), *Dikerogammarus villosus* (Sowinsky, 1894) та *Dikerogammarus haemobaphes* (Eichwald, 1841) є їх міграції в зони з більш комфортними температурними умовами (глибоководні ділянки, зони заплеску) та зниження інтенсивності розмноження. Температуру води 28 °С можна вважати критичною для їх відтворення. Встановлено, що формування теплостійкості гамарид носить різноспрямований характер і залежить від біологічних особливостей виду та характеру дії чинника: статичного, динамічного чи коливального режимів. Показано, що гамариди *Ch. ischnus* і *P. robustoides*, виявляють високу резистентність до вмісту амонійного азоту у водному середовищі. На підставі отриманих результатів розроблено технологічну схему культивування гамарид в регульованих системах.

34.07.19.0267/0419U001366

Кравцова Ольга Володимирівна. Фітопланктон різнотипних водоем природоохоронних і урбанізованих територій: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 07.06.2019.

УДК [581.526.325:556.55:502.4:911.375] (043.3).

206 с.: 24 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 173 назви.

Встановлено основні закономірності формування видового і таксономічного складу, структури й сезонної динаміки чисельності та біомаси, інформаційного різноманіття, сапробності, інтенсивності первинної продукції і деструкції органічної речовини фітопланктону різнотипних водоем природоохоронних, лісопаркових та урбанізованих територій. Запропонована бальна система оцінки ступеню антропогенного впливу, яка ґрунтується на вітчизняних напрацюваннях і Директивах ЄС, дозволила виділити три типи водоем міських агломерацій: водоеми природоохоронних й лісопаркових територій, водоеми урбанізованих територій та водоеми з високим антропогенним навантаженням. У фітопланктоні досліджених водоем було виявлено 544 види (584 внутрішньовидові таксони) з 149 родів, 35 порядків, 15 класів і

9 відділів; з них 5 видів центричних діатомових - нові для альгофлори водоем міських агломерацій України. Відгуком водоростевих угруповань на дію антропогенних чинників було зменшення інтенсивності розвитку *Vacillariophyta* й *Diporphyta* та зростання *Synorphyta* до рівня "цвітіння" води, а при збільшених концентраціях сполук неорганічного азоту - *Euglenophyta* і *Chlorophyta*. Встановлено декілька типів водних екосистем за особливостями формування у них первинної продукції впродовж вегетаційних сезонів: з одним (літо), двома (весна, літо) і трьома (весна, літо, осінь) максимумами, що визначається різними домінуючими комплексами фітопланктону.

34.07.19.0268/0419U001368

Морозовська Ірина Олексіївна. Структура угруповань консортивного типу в бентосі та перифітоні водоеми-охолоджувача АЕС: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 06.06.2019.

УДК [574.5:[591.524.11+574.586]] (621.311.25).

194 с.: 44 табл., 79 іл. – Бібліогр.: 175 назв.

Встановлено, що формування консортивних угруповань відбувається досить швидко. Вперше було встановлено явище послідовної заміни однієї консортивного одного консортивного угруповання (з домінуванням мохуваток, губок) іншим - з домінуванням дрейсенід. Для формування значних поселень дрейсени необхідно близько 150 діб. Встановлено, що найбільш важливими і поширеними є топічні біоценотичні зв'язки. Встановлено, що для формування значних поселень дрейсени необхідно близько 150 діб, тому в кінці літнього періоду і восени необхідно проводити заходи щодо усунення обростання з систем водопостачання АЕС.

34.07.19.0269/0219U001413

Оцінка еколого-токсикологічного стану Канівського водосховища в умовах впливу мегаполіса: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Арсан Орест Михайлович. – ДР 0116U003098. УДК (574.58:546.18):574.2.

114 с.

Головним джерелом забруднення Канівського водосховища токсичними речовинами є комунальні і промислові стічні води і поверхневий стік з техногенно забруднених територій київського мегаполісу. Встановлено зростання концентрації важких металів вниз за течією та перевищення їх гранично допустимих значень у воді та донних відкладах. Доведено, що важкі метали в значній мірі акумулюються і концентруються водяними макрофітами. Визначено підвищений вміст важких металів у тканинах різних видів риби. Виявлено численні локальні зони нафтового забруднення води та ділянки з високим вмістом нафтопродуктів у донних відкладах. В окремих точках водосховища визначено підвищений вміст аніонних поверхнево-активних речовин та фенольних сполук. Методом біотестування встановлено ділянки з найбільшою токсичністю води і донних відкладів Канівського водосховища в межах м. Києва.

34.07.19.0270/0219U001487

Взаємозв'язки між паразитичними угрупованнями аборигенних та інвазивних видів риби: вплив на видове багатство, поширення та паразитологічну ситуацію: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Юришинець Володимир Іванович. – ДР 0118U005336. УДК 576.89:591.2:597.2/.5.

35 с.

Дослідження взаємодії паразитозів далеких видів риби інтродуцентів, чужорідних інвазивних видів риби та

представників аборигенної іхтіофауни дозволили встановити, що чужорідні види риб здатні впливати на паразитологічну ситуацію у водних об'єктах різного типу шляхом зміни умов поширення місцевих видів паразитів та привнесення в екосистему чужорідних паразитів з широкою гостальною специфічністю. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.39 Фізіологія людини і тварин

34.07.19.0271/0219U001396

Вивчення процесу індукованої мобілізації клітин кісткового мозку в регенерації імунної системи: Заключний звіт /ДУ "Інститут генетичної та регенеративної медицини НАМН України"; Керівник Нікольський Ігор Сергійович. – ДР 0116U000141. УДК 616-089.843:612.419-018.4.

133 с.

Найбільш ефективним кісткомозковим клітинним мобілізатором виявився циклофосфан. Мобілізація з перерозподілом клітин по органам спостерігається при реалізації імунної відповіді, стресі, введенні адреналіну і дексаметазону. Ліпополісахарид пірогенал проявляє високу активність у мобілізації гемопоетичних стовбурових клітин у мишей і людей з інфекційним синдромом імунологічної недостатності. Вперше встановлено, що під впливом пірогеналу індукуються лейкоцитоз, який, на відміну від звичайного, включає мобілізацію ГСК, CD3-, CD4-, CD8-лімфоцитів. Багаторазове введення пірогеналу також відновлює стан імунної системи. Регенераторна активність притаманна також багаторазовій трансплантації мультипотентних стромальних клітин (МСК), збагаченої тромбоцитами плазми (PRP) і комбінації МСК з PRP. Отримані дані збагачують уявлення про механізми функціонування імунної системи і відкривають нові перспективи для практичного застосування названих препаратів.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.07.19.0272/0419U001371

Проданчук Анна Іванівна. Анатомічні особливості твердого піднебіння в ранньому періоді онтогенезу: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 06.06.2019. УДК 611.315.013-053.13.

168 с.: 25 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

З метою встановлення особливостей хронологічної послідовності часових перетворень становлення будови і топографії твердого піднебіння в ранньому періоді онтогенезу було досліджено 118 препаратів зародків, передплідів, плідів і новонароджених людини за допомогою адекватних анатомічних методів дослідження, а саме: мікро-, макроскопічного, виготовлення топографоанатомічних зрізів, рентгенографічного, комп'ютерної томографії, методів морфометрії та статистичної обробки даних. Уточнено класичні відомості щодо термінів закладки та особливості раннього розвитку структур твердого піднебіння і суміжних з ними утворень. Визначено етапи формування складових твердого піднебіння, їх синтопічні взаємовідношення з прилеглими структурами впродовж пренатального періоду онтогенезу. Встановлено періоди прискороного розвитку твердого піднебіння у другому і третьому триместрі внутрішньоутробного розвитку (на середині та наприкінці плодового періоду онтогенезу) і період відносного сповільненого розвитку (7-8 місяці). З'ясовано хронологічну послідовність часових перетворень органометричних параметрів твердого піднебіння на всіх етапах пренатального розвитку, співвідношення їх

із розмірами лица та черепа впродовж плодового та раннього неонатального періодів. Проведене дослідження органометричних даних твердого піднебіння у плідів та новонароджених з наступним визначенням його форм і типів створює передумови для встановлення типової і варіантної анатомії.

34.07.19.0273/0419U001506

Малахов Станіслав Сергійович. Особливості іннервації намету мозочка та його похідних венозних утворень у людей зрілого віку:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 12.06.2019.

УДК 611.817.1 - 053.8/.85:611.145.11(043.3).

174 с.: 32 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

У дисертації приведені теоретичні обґрунтування та нове рішення проблеми щодо розгляду та розуміння особливостей іннервації намету мозочка та його похідних венозних утворень у людей зрілого віку в залежності від будови голови людини. Встановлений діапазон індивідуальної анатомічної мінливості положення, форми та розмірів нервових структур намету мозочка та його похідних венозних утворень. Надана гістотопографічна характеристика нервових стовбурів та їх гілок у різних відділах відростку. Встановлені макро- та мікроскопічні взаємовідношення нервових структур стінок венозних колекторів, сформованих листками намету мозочка. Вивчені краніотопографічні та морфометричні особливості нервових структур намету мозочка за відношенням до оточуючих пазух твердої оболони головного мозку. Складені гістотопографічні схеми локалізації, поділення та взаємовідношення нервових утворень намету мозочка та його похідних венозних утворень у прикладному значенні.

34.07.19.0274/0219U001395

Встановлення регенеративного потенціалу ендотеліальних клітин-попередників при пошкодженні тканин ішемічного генезу:

Заключний звіт /ДУ "Інститут генетичної та регенеративної медицини НАМН України"; Керівник Бутенко Геннадій Михайлович. – ДР 0116U000140. УДК 616.831/.823-089:611.018.82.018.013:616-089.811:612.438.

85 с.

Розроблено протоколи виділення та культивування прогеніторних клітин з аорти мишей, описано їх морфологічні та фенотипічні характеристики в динаміці культивування. Встановлено, що використання матриксу Matrigel сприяє проліферації прогеніторів з аорти та експресії ними ендотеліальних маркерів. Розроблено протоколи мультипараметричного імунофенотипування ендотеліальних прогеніторних клітин за допомогою проточної цитометрії з використанням моноклональних антитіл проти маркерів CD31, CD38, CD34, CD45 та CD309. На моделі критичної ішемії нижніх кінцівок у мишей встановлено регенеративний потенціал ендотеліальних клітин-попередників з аорти мишей, що проявлявся у відновленні перфузії ішемізованих тканин та покращенні гістологічних показників м'язової тканини. На моделі перивентрикулярної лейкоцитації in vitro продемонстровано, що ММСК жирової тканини в умовах безконтактного співкультивування зі зрізами головного мозку мишей мають нейропротекторний вплив на нервову тканину, зменшуючи реактивний астро- та мікрогліоз та збільшуючи кількість Rip+ олігодендроцитів. Продемонстровано, що при співкультивуванні з органотиповими зрізами головного мозку миші ММСК жирової тканини покращують цитоархітектоніку ішемізованого гіпокампа, здатні інтегруватись в його тканину та можуть експресувати нейрональний маркер NeuN. Показано, що нейральні прогеніторні клітини, стереотаксично трансплантовані в ішемізований гіпокамп мишей, здатні стимулювати ендогенний нейрогенез у субгра-

нулярній зоні зубчастої звивини і тим самим сприяти відновленню втрачених функцій. При цьому нейральні прогеніторні клітини, трансформовані в напрямку надекспресії індуктора екстрацелюлярних матриксних металопротеїназ EMMPRIN, здатні мігрувати із субвентрикулярної зони бокового шлуночка в пошкоджену соматосенсорну кору далі порівняно із контрольними НПК та можуть утворювати популяцію нейральних прогеніторів у пошкодженій ділянці кори. Запропоновано експериментальні моделі ізопротеренол-індукованої ішемічної кардіоміопатії та комбінованої ішемічно-аутоімунної неонатальної перивентрикулярної лейкомаляції in vitro, а також протоколи магнітного сортування субпопуляцій клітин-попередників з головного мозку миші, які можуть бути використані для подальших досліджень регенеративного потенціалу стовбурових та прогеніторних клітин різних типів.

34.43 Імунологія

34.07.19.0275/0219U000888

Розробка високоефективних агентів для запобігання патологічній агрегації білків при нейродегенеративних захворюваннях та амілоїдозах: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Ковальська Владислава Борисівна. – ДР 0118U002266. УДК 577.

22 с.

Вивчення амілоїдних фібрил, кінетики фібрилоутворення, розробка інструментів впливу на цей процес як для запобігання формування патологічних амілоїдів, так і для розвитку штучних функціональних матеріалів на їх основі є актуальним завданням. За звітний період було досліджено вплив серії порфіринів з модифікаціями по периферії макроциклу на формування фібрил інсуліну. Вплив на кінетику утворення фібрил оцінювали флуоресцентним аналізом на основі амілоїдчутливого барвника. Відповідно до даних флуоресцентних досліджень, тетрафенілпорфірин виявив вищу інгібуючу активність, ніж октаетилпорфірини. Безметалний тетрафенілпорфірин з карбоксигрупами показав високу інгібуючу активність (близько 90%), а тетрафенілпорфірин з карбоксигрупами з координуваним атомом паладію - лише 60%. Отримані результати дозволяють зробити висновок про негативний вплив центрального атому металу на інгібуючу активність. Показано, що інгібуюча активність порфіринів практично не залежить від кількості введених N-замісників - порфірини, що містять 1 та 4 замінники, показують схожу пригнічувальну активність. З використанням методу скануючої електронної мікроскопії було досліджено морфологію продуктів реакції амілоїдної агрегації інсуліну у присутності порфіринів різної хімічної будови. У присутності порфіринів, залежно від типу периферичних замісників та центрального атому металу, формуються амілоїдні фібрили, що мають певні відмінності в морфології. У присутності тетрафенілпорфіринів, що містять замінники по периферії, формуються довші фібрили із меншою тенденцією до латеральної агрегації, ніж для вільного інсуліну. У присутності безметального тетрафенілпорфірину TRP формуються більш видовжені фібрили, ніж у присутності манганта паладій-вмісних тетрафенілпорфіринів, хоча їх інгібуюча активність схожа. Таким чином, центральний атом металу та модифікації по периферії впливають на морфологію продуктів. Щоб визначити здатність порфіринів руйнувати амілоїдні фібрили, два порфірини з різними периферичними замінниками інкубували з попередньо сформованими фібрилами інсуліну. Методом скануючої електронної мікроскопії підтверджено наявність зрілих фібрил з розгалуженою морфологією, які подібні до вільних фібрил інсуліну. З наведених результатів випливає, що наявність досліджуваних сполук дещо вкорочує інсулінові фібрили, але за час інкубації

не призводить до значного їх руйнування. Підсумовуючи, модифікації макроциклу порфірину по периферії впливають на інтенсивність пригнічення реакції фібрилоутворення і морфологію агрегатів, залежно від хімічної природи замісників. Отримані результати важливі для проектування анти-фібрилогенних агентів із необхідними властивостями на основі цих металокомплексів.

34.49 Радіаційна біологія

34.07.19.0276/0219U001416

Молекулярно-біохімічні механізми когнітивного дефіциту мозку та ретинопатії за умов антропогенного навантаження та порушення системи травлення: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Ушакова Галина Олександрівна. – ДР 0116U001521. УДК 577.34; 517.112; 612.8.

157 с.

Об'єктом дослідження були гематоенцефалічний бар'єр (ГЕБ), різні відділи мозку лабораторних тварин, сироватка крові й ліквор тварин та людини. Метою дослідження було виявлення механізмів міжклітинної комунікації у головному мозку за умов стресу, зміни харчової поведінки та метаболічного дисбалансу. Для проведення досліджень створені новітні експериментальні моделі стресу та порушення метаболізму різної етіології на тваринах; перевірена адекватність клінічним даним. За допомогою імуоферментного аналізу з використанням панелі нейроспецифічних антитіл та специфічних кон'югатів до глікозаміногліканів проаналізовані ключові регуляторні елементи ГЕБ та нейрон-гліальної пластичності у мозку та ПНС. Визначені кореляційні зв'язки між досліджуваними біохімічними параметрами у мозку та модуляцією пізнавальної функції. Вперше досліджено реакцію глії за розвитку ретинопатії після стресу та порушення метаболізму різної етіології. На тлі несуттєвих змін загального біохімічного аналізу та зниження функціональної активності печінки, встановлено порушення ГЕБ на 36 % у пацієнтів, що перебували в зоні військових дій. Запропонований імуохімічний мікрометод визначення S100b у крові пацієнтів для моніторингу стану ГЕБ. Доведено позитивний вплив природних антиоксидантів (альфа-кетоглутарату та гуматів) як нейропротекторних речовин. Потенційними замовниками результатів НДР є клініко-діагностичні підрозділи та клінічні заклади України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

37 ГЕОФІЗИКА

37.21 Метеорологія

37.07.19.0277/0219U001076

Аналіз даних та моделювання навколишнього середовища у хмарній інфраструктурі: інформаційні технології прогнозу атмосферних забруднень: Заклучний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Ковалець Іван Васильович. – ДР 0118U004427. УДК 551.509.1./5.

26 с.

Мета проекту полягає у розробці інформаційної технології, що дозволяє на основі хмарної інфраструктури вирішувати складні задачі аналізу даних та моделювання навколишнього природного середовища на прикладі прогнозування атмосферних забруднень, на основі адаптації сучасних моделей атмосферного перенесення та прогнозу погоди, технологій хмарних обчислень та веб-технологій для задання вхідних даних, отримання і візуалізації результатів.

37.23 Кліматологія

37.07.19.0278/0219U001129

Довготривалі зміни атмосферної циркуляції та клімату у Південній півкулі та в районі Антарктичного півострова: Заключний звіт /Український науково-дослідний гідрометеорологічний інститут; Керівник Мартазінова Вазира Файзулівна. – ДР 0118U007230. УДК 551.583.

92 с.

Проведено комплексну оцінку сучасного стану клімату в регіоні західної Антарктики. Показана багаторічна зміна циркуляції у тропосфері та низькій стратосфері Південної півкулі, з особливою увагою до періоду розвитку озонної аномалії впродовж полярної весни. Зазначено залежність мінливості погодних умов та клімату Антарктичного півострова від явища Ель-Ніньо -Південне коливання. Показаний зв'язок циркумполярного вихору з положенням озонної аномалії в період полярної весни. Отримано класифікацію загального вмісту озону над станцією Академік/Вернадський у 1972-2017 рр в найближчі роки слід очікувати зменшення виснаження озонного шару над Південною півкулею.

37.25 Океанологія

37.07.19.0279/0219U001460

Регіональна система прогнозу екстремальних забруднень атмосфери у випадку стихійних лих, техногенних аварій і терористичних актів: Заключний звіт /Одеський державний екологічний університет; Керівник Іванов Сергій Васильович. – ДР 0116U002510. УДК 551.509, 551.515.1, 551.501.81.

130 с.

Розроблена інтегрована система аналізу та прогнозування викидів і транспортування забруднюючих речовин на континентальному та регіональному масштабі, а також оцінка просторового розподілу викидів і концентрацій при різних атмосферних умовах. За результатами чисельного моделювання і інформаційної бази хімічних складових в атмосфері EAN виконані розрахунки просторового розподілення і перенесення окису вуглецю, нітратів, нітритів, сірчистих сполук, великих і дрібних частинок пилу. Проаналізовано статистичні характеристики порівняння модель-спостереження для європейського та українського доменів в експериментах, які показали адекватне відтворення розподілу хімічних компонентів в атмосфері при складних погодних умовах в моделях взаємодії атмосфери і хімічного перенесення.

37.35 Прикладна геофізика

37.07.19.0280/0219U001271

Визначення границі Матуяма-Брюнес у лесово-ґрунтових відкладах для побудови єдиної стратиграфічної схеми плейстоцену України: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України; Керівник Поляченко Євген Броніславович. – ДР 0117U003498. УДК 838.5.

82 с.

Звіт про наукову роботу: 82 сторінки. Об'єкт дослідження: четвертинні лесово-ґрунтові відклади України. Мета роботи: визначення положення границі Матуяма-Брюнес у четвертинних лесово-ґрунтових відкладах України та їх кореляція, створення уніфікованої стратиграфічної схеми, вдосконалення методики дослідження субаеральних відкладів за допомогою палеомагнітного методу. Результати та їх новизна: завершено комплекс магніостратиграфічних досліджень 7 опорних четвертинних лесово-ґрунтових роз-

різів України. На основі палеомагнітного вивчення субаеральних відкладів плейстоцену України визначено границю Матуяма-Брюнес у широкинському кліматоліті лесово-ґрунтової формації України. Запропоновано зіставляти широкинський горизонт із MIS19 в уніфікованій стратиграфічній схемі плейстоцену України. Ключові слова: магніостратиграфія, границя Матуяма-Брюнес, палеомагнітний метод, плейстоцен, лесово-ґрунтова товща, петромагнетизм. Публікації: Hlavatskyi D.V., Bakhmutov V.G. Magnetostratigraphy of the Key Loess-Palaesol Sequence at Roxolany (Western Black Sea Region). In: Nurgaliev D., Shcherbakov V., Kosterov A., Spassov S. (eds) Recent Advances in Rock Magnetism, Environmental Magnetism and Paleomagnetism. Springer Geophysics. Springer, Cham. 2019. Pp. 371-382. DOI: 10.1007/978-3-319-90437-5 (12 с., 1,5 ум.др.арк.); Бахмутов В.Г., Поляченко Е.Б. Палеомагнітні данні. - В кн.: Очерки геодинамики Украины / Под ред. В.И. Старостенко и О.Б. Гинтова. - Киев: Изд. ВІ ЕН ЕЙ. - 2018. - С. 323-341. (19 с., 2,5 ум.др.арк.)

37.07.19.0281/0219U001480

Геологорозвідувальні та топографо-геодезичні роботи для виявлення карстів та карстонебезпечних процесів для здійснення "Моніторингових досліджень в межах території гірничого відводу шахтних полів рудника № 2 Стебницького калійного родовища та прилеглих територій": Заключний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Максимчук Валентин Юхимович. – ДР 0118U006763. УДК 550.837.

104 с.

Проведено роботи з виявлення карстів та карстонебезпечних процесів геофізичними електророзвідувальними методами в межах території гірничого відводу шахтних полів рудника № 2 Стебницького калійного родовища та прилеглих територій. Проведено інтерпретацію отриманих результатів, побудовано геоелектричні розрізи, карти та графіки розподілу інтенсивності імпульсного поля. Зроблено їх комплексний аналіз та висновки стосовно карстонебезпечних зон та ризиків стосовно будівель та інших об'єктів.

37.37 Інженерна геофізика

37.07.19.0282/0219U001428

Розробити і дослідити методи цифрової лазерної інтерферометрії для геофізичних вимірювань: Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Петров Вячеслав Васильович. – ДР 0114U002058. УДК 550.34, 681.535.

147 с.

Головна ідея роботи полягає у вбудовуванні малогабаритних цифрових інтерферометрів на основі напівпровідникових лазерів в такі геофізичні прилади, як вертикальні і горизонтальні сейсмометри. У першому випадку це означає поєднання функцій вертикального сейсмометра і дельта-гравіметра, а у другому - горизонтального сейсмометра і нахиломіра. Розроблений лазерний цифровий інтерферометр забезпечує вимірювання зміщень з точністю не гірше 1 нм в реальному масштабі часу і може бути виконаним в об'ємі не більше 0,5 дм3. Результати роботи можуть бути використаними для розробки комбінованих геофізичних приладів нового покоління. Прогнози припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - розробка промислової серії прецизійних вертикальних і горизонтальних сейсмометрів подвійного використання (вертикальний сейсмометр - дельта-гравіметр, горизонтальний сейсмометр-нахиломір)

38 ГЕОЛОГІЯ

38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі

38.07.19.0283/0219U000933

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика будівництва об'єкту: "Будівництво багатофункціонального комплексу на перехресті вулиць Дружби та Марії Приймаченко в м. Краматорськ, Донецької області" - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Кендзера Олександр Володимирович. – ДР 0119U001144. УДК 550.34.

97 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча). Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.07.19.0284/0219U001268

Сейсмічні та геофізичні спостереження на платформній частині території України у 2014-2018 рр: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Кендзера Олександр Володимирович, Омельченко Віктор Данилович. – ДР 0114U000231. УДК 550.34; 50.834 (477.87).

275 с.

Розроблено нові методичні підходи до проведення моніторингу сейсмічності і сейсмічної небезпеки території України. Удосконалено та впроваджено в практику методику проведення детального сейсмічного районування і сейсмічного мікрорайонування і нове апаратно-програмне забезпечення для вирішення сейсмологічних та інженерно-сейсмометричних задач, визначення кількісних параметрів прогнозованих сейсмічних впливів для цілей сейсмостійкого проектування і будівництва. Забезпечено режимне неперервне функціонування і подальший розвиток мережі сейсмічних і геофізичних станцій на території платформних областей України, а також Національного центру сейсмологічних даних. Одержано нові дані інструментальних спостережень за сейсмічними проявами на території України. За даними обробки сейсмологічних записів створено комп'ютерну базу даних та каталоги світових землетрусів і сейсмічних подій, які відбулися в ближній зоні та безпосередньо на території України у 2014-2018 роках. Сформовано щодаквідні бюлетені зареєстрованих сейсмічних подій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

38.07.19.0285/0219U001269

Сейсмічні та геофізичні спостереження в Карпатському регіоні у 2014-2018 рр : Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Вербицький Сергій Тарасович. – ДР 0114U000232. УДК 550.34.

122 с.

Одержання безперервних і високісних цифрових сейсмічних даних та варіацій комплексу характеристик геофізичних полів різної природи для вивчення їх зв'язку із сучасною сейсмічністю та сеймотектонічними процесами на території Закарпаття.

38.07.19.0286/0219U001270

Палеомагнітна інформативність гірських порід південно-західної частини Східноєвропейської платформи у вирішенні регіональних задач стратиграфії та геодинаміки: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Бахмутов Володимир Георгійович. – ДР 0114U000230. УДК (550.38:551.5):502.

280 с.

Досліджено фундаментальні наукові проблеми, пов'язані з інформативністю палеомагнітних даних, отриманих при дослідженнях фанерозойських і докембрійських порід на території України. З точки зору палеомагнітної інформативності проаналізовано різні етапи сучасної методики палеомагнітних досліджень. Запропоновано районування субаеральної формації України на "північну" і "південну" провінції, які формувалися відповідно до "китайського" (педогенного) типу і проміжного "сибірського" типу субаеральних відкладів. Встановлено, що породи центрального Криму, осадові відклади докембрію та кембрію Поділля, деяких опорних відслонень в Середньопридніпровському, Приазовському, Дністровсько-Бузькому, Інгульському і Північно-Західному блоках УЩ не є інформативними для палеотектонічних реконструкцій. Визначено, що осадові комплекси силуру та нижнього девону південно-західної окраїни Східноєвропейської платформи (Поділля) є палеомагнітно інформативними, що дозволило визначити нові силурійські та нижньодевонські палеомагнітні полюси. Результати узгоджуються з існуючими (класичними) уявленнями геодинамічної еволюції Східноєвропейської платформи у середньому палеозої та вкладаються у моделі глобальної тектоніки мегаблоків північної півкулі. Нові результати по вендських трапах Волині свідчать, що в історії Землі існували досить тривалі інтервали, впродовж яких стан геомагнітного поля не відповідав ні нормальному, інверсійному, ні суперхронному режиму. Для тестування цих гіпотез на території України визначено інші перспективні об'єкти. Палеомагнітні визначення для складових частин Східноєвропейської платформи у палеозої є досить фрагментарними. Надійні реконструкції можливо виконати для деяких вузьких інтервалів (зокрема 1770-1750 млн. років тому). Простежена еволюція Волинського і Інгульського мегаблоків УЩ у протерозої та визначено, що вони зазнавали значних обертань відносно один одного. Реконструкції Волго-Сарматії і Фенноскандії показали, що 1770-1750 млн. р. тому дані блоки знаходились у приекваторіальних широтах, при цьому УЩ (в складі Сарматії) був повернутий відносно Фенноскандії на 40°, що свідчить, що остаточна консолідація СЄП відбулася не раніше, ніж 1750 млн. р. тому. За матеріалами Світових баз даних та аналізом інструментальних спостережень встановлено зв'язок між головним магнітним полем і кліматом. Розроблено механізм, який демонструє ланцюг взаємодій між магнітним полем і різними атмосферними параметрами та вивчено його особливості для північної і південної півкуль. На його основі запропоновано модель, яка пояснює різницю у зміні температури між західною та східною і центральною частинами Антарктики. Робота передається за кордон за договірною ціною.

38.07.19.0287/0219U001272

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика реконструкції причалу №18 комплексу по перевантаженню навалювальних вантажів ТОВ "ТІС-Руда" та частин прилеглих територій, суміжних з причалом №18 - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заключний

звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Кеңдзера Олександр Володимирович. – ДР 0118U006831. УДК 550.34.

77 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча). Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.07.19.0288/0219U001273

Визначення сейсмічної небезпеки майданчика будівництва 2-х секційного багатоквартирного житлового будинку з підземним паркінгом, вбудовано-прибудованими приміщеннями громадського призначення та даховою котельнею (1 та 2 черги будівництва)" за адресою: м. Одеса, вул. Жаботинського (в районі 6-ї станції Великого Фонтану) - за даними сейсмічного районування і генерування розрахункових акселерограм: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Кеңдзера Олександр Володимирович. – ДР 0118U005502. УДК 550.34.

76 с.

Отримано значення уточненої сейсмічної бальності, методами загального і детального сейсмічного районування, кожної з таксонометричних одиниць відносно еталонного пункту, від зон можливого виникнення вогнищ землетрусів як місцевих (локальних) так і віддалених (зона Вранча). Побудовано комплекти розрахункових акселерограм для моделювання розрахункових сейсмічних впливів від близьких землетрусів і землетрусів зони Вранча, з урахуванням впливу інженерно-геологічних умов будівельного майданчика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.07.19.0289/0219U001479

Дослідження просторово-часових тектономагнітних та магнітоваріаційних аномалій на геофізичному полігоні в районі антарктичної станції "Академік Вернадський": Заклучний звіт /Карпатське відділення Інституту геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Максимчук Валентин Юхимович. – ДР 0118U006762с. УДК 550.38;550.83.

35 с.

Виконані дослідження аномальних тектономагнітних та магнітоваріаційних ефектів у регіоні УАС "Академік Вернадський". Досліджено просторово-часову структуру тектономагнітних аномалій, виконана інтерпретація аномальних часових змін магнітного поля. Розраховані напрямки змін тектонічних напружень узгоджуються з даними про сучасні вертикальні рухи земної кори у регіоні.

38.35 Мінералогія

38.07.19.0290/0219U001109

Створення системи застосування аналітичних методів при гемологічних дослідженнях дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння: Заклучний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Белевцев О.Р – ДР 0117U002155. УДК 549.08+54.084.

53 с.

Об'єкт дослідження - аналітичні методи, які мають застосування при гемологічних дослідженнях дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння. Мета НДР - розробити правила, в яких чітко було б прописано, за яких умов під час гемологічних досліджень вже недостатнім є застосування тільки класичного інструментарію гемолога, і для отримання достовірної інформації є необхідним застосування певних аналітичних методів. Практичні результати - зазначена у назві теми "система", включає в себе критерії застосовності інструментальних аналітичних методів дослідження складу та властивостей дорогоцінного, напівдорогоцінного та декоративного каміння, насамперед наявних у ДГЦУ (рентгенофлуоресцентного, методу інфрачервоної-Фур'є спектроскопії, оптичної фотометрії та інших). На основі критеріїв застосовності інструментальних аналітичних методів розроблено нормативний документ, що слугуватиме регламентом "попереджувальних дій" в системі управління якістю науково-дослідної лабораторії ДГЦУ. Ключові слова: аналітичні методи, гемологічні дослідження, методики діагностики, дорогоцінне, напівдорогоцінне та декоративне каміння. Робота розповсюджується за договірною ціною.

41 АСТРОНОМІЯ

41.19 Сонячна система

41.07.19.0291/0219U000818

Дослідження та інтерпретація акустичних коливань на Сонці за даними космічних експериментів КОРОНАС-ДИФОС (Україна), SOHO (США) та наземних спостережень: Заклучний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Осіпов Сергій Миколайович. – ДР 0118U004070. УДК 523.9.

33 с.

Проведена систематизація даних спостережень космічних геліосейсмологічних експериментів Коронас-ДИФОС-Ф, SOHO/Virgo та SOHO/GOLF, первинна обробка даних, аналіз похибок. Створені алгоритми та програми для аналізу амплітудно-фазових характеристик п'ятихвилинних коливань. Аналіз спектрів потужності акустичних коливань показав суттєве зростання з часом шумів для всіх частот в діапазоні 1.7-9.9 мГц. Шуми коливань швидкості виявили, крім того, явно виражену річну періодичність. Досліджено вплив найпотужніших сонячних спалахів на характеристики глобальних п'ятихвилинних коливань сонячної фотосфери. Показано, що під час активної фази спалахів частоти мод зменшуються, потужність мод збільшується, змінюються фонові потужності та фазові співвідношення коливань на різних висотах атмосфери Сонця. Загалом вплив спалахів на акустичні коливання Сонця є незначним і короточасним і має протилежний характер при порівнянні з впливом від плямистої активності Сонця. Аналіз одночасних комплексних наземних спостережень спокійної та факельної ділянок сонячної поверхні показав, що бігучі звукові хвилі зароджуються в нижній фотосфері як в активній, так і в спокійній ділянках сонячної поверхні. Однак тільки в активній ділянці, де присутні помірні магнітні поля, ці хвилі здатні досягнути хромосфери і нагріти її.

44/81 ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.09 Енергоресурси. Енергетичний баланс

44.07.19.0292/0219U000850

Розроблення технології виробництва електричної енергії з відходів сільського господарства шляхом їх газифікації та використання генераторного газу в якості моторного палива в газових електростанціях: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Карп Ігор Миколайович. – ДР 0116U002862. УДК 621.311.23.

93 с.

Мета роботи - Розробка технології та обладнання для використання відходів сільського господарства як палива для виробництва теплової та електричної енергії шляхом газифікації цього виду палива з подальшим використанням генераторного газу в газопоршневих електростанціях малої та середньої потужності. Методи дослідження - теоретичний аналіз, експериментальні дослідження на лабораторних стендах. Проведено аналіз стану вирішення проблеми автономного виробництва електроенергії, показано що децентралізоване енергопостачання широко розвинено в США та країнах ЄС. Показано потенціал біомаси та підтверджено важливість біомаси сільськогосподарського походження. Розроблено обладнання для газифікації відходів сільськогосподарського походження та технічні рішення по використанню генераторного газу в якості моторного палива. Проведено дослідження по газифікації низки найбільш поширених відходів сільськогосподарського походження та показано, що генераторний газ може бути використано в якості моторного палива. Розроблено принципову схему комплексу виробництва, підготовки та використання генераторного газу як моторного палива. Проведено дослідження системи очистки генераторного газу в розробленій для цього системі очистки, яка передбачає охолодження газу, його очищення від смол в насадковому фільтрі з вугільним наповнювачем та видалення пилу у тканинному фільтрі з фінальним фільтром з рідким наповнювачем на основі біодизелю. Виготовлено обладнання та проведено дослідження роботи комплексу газогенератор-двигун внутрішнього згорання, побудованого з використанням газогенератора постійної та періодичної дії. Показано, що коефіцієнт корисної дії комплексу за електричною енергією перевищує 20%. На основі досліджень розроблено паспорт та інструкцію з експлуатації комплексу з розробкою методики застосування різних видів палива та рекомендацій по використанню твердих залишків процесу газифікації. Запропоновано використання коксо-золяного залишку в якості наповнювача для вугільного фільтру, а також сировини для виробництва високоякісного вуглевмісного палива та витратних матеріалів в ливарному виробництві. Результати досліджень доповідались на 6 наукових конференціях, опубліковано 3 статті, передано в публікацію 1 монографію.

44.07.19.0293/0219U000851

Розроблення технології виробництва електричної енергії з відходів сільського господарства шляхом їх газифікації та використання генераторного газу як моторного палива в газових електростанціях. Виготовлення дослідно-промислової установки: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Карп Ігор Миколайович. – ДР 0118U006046. УДК 621.311.23.

23 с.

Розробка та виготовлення дослідно-промислової установки, розрахованої на виробництво, підготовку та використання генераторного газу для виробництва теплової та електричної енергії шляхом газифікації біопалив та інших твердих паливо-енергетичних ресурсів з високим вмістом летючих. В роботі представлено короткий огляд існуючих технологій виробництва електричної енергії з альтернативних джерел. Використання газоподібного палива в поршневих двигунах обмежено максимальним вмістом смол та твердих залишків у паливі на рівні 50 мг/м³. Наведено опис роботи газогенератору оберненого процесу за технологією за "зворотня хвиля". Перевагами цієї технології є надійність, висока якість генераторного газу та утворення в процесі роботи установки коксо-золяного залишку, який може бути використано в якості засипного фільтру для підготовки газоподібного палива. Показано, що ємність коксо-золяного залишку за нафтопродуктами близька до 10 г/г матеріалу, що наближає його показники до характеристик активованого вугілля. Розроблено схему та конструкцію газогенератора, виготовлено та змонтовано дослідницький комплекс, який включає газогенератор періодичної дії, систему охолодження та підготовки генераторного газу та двигун внутрішнього згорання з електрогенератором. Комплекс розраховано на використанні в якості палива відходів переробки рису, соняшнику, кукурудзи, подрібненою соломою сою, рапсу та інших палив з високим вмістом летючих. Результати досліджень доповідались на 6 наукових конференціях, опубліковано 3 статті, передано в публікацію 1 монографію.

44.07.19.0294/0219U000853

Розроблення енергозберігаючої технології переробки мулових відкладень стічних вод з їх використанням в енергетиці та промисловості: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Карп Ігор Миколайович. – ДР 0118U002322. УДК 621.311.23.

87 с.

Мета роботи: Визначення оптимальних шляхів переробки мулових осадів очисних споруд на прикладі декількох міст України. Розробка та аналіз ефективності проектних пропозицій зі знешкодження свіжоутворених осадів. Технології утилізації осадів стічних вод повинні відповідати двом вимогам - використанню енергетичного потенціалу та відсутності негативного впливу на оточуюче середовище продуктів їх перероблення. Розробляються нові технології утилізації осадів, що відповідають цим вимогам: піроліз, гідропіроліз, комбіновані процеси збродження та газифікації, полігенерація, парова конверсія, газифікація сумішей з іншими видами палива, термокаталітичний риформінг, триступінчата газифікація. Більшість з цих технологій ще не знайшла промислового використання. Енергетичний потенціал "свіжих" осадів в Україні оцінюється у 446 тис. тонн умовного палива. Його використання для виробництва електричної та теплової енергії та вторинних рідких і твердих палив доцільно як такого, що відповідає світовій тенденції розвитку децентралізованої енергетики. Економічно ефективною, прийнятною для умов України технологією утилізації осадів є їх спільне спалювання з іншими твердими паливами та відходами у котлах ТЕС та цементних печах. Для об'єктів децентралізованої енергетики слід надати перевагу процесам газифікації або піролізу ОСВ. Для утилізації накопичених осадів прийнятною є технологія компостування.

44.29 Електроенергетика

44.07.19.0295/0219U000761

Підвищення ефективності функціонування

енергетичних систем шляхом управління кінцевим енергоспоживанням: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Басок Борис Іванович. – ДР 0116U002978. УДК 621.311.

86 с.

Об'єкт дослідження - споживачі теплової та електричної енергії. Мета роботи - обґрунтування умов, розробка механізмів і засобів зменшення пікового денного енергоспоживання та зменшення нічного провалу енергоспоживання за рахунок раціонального управління ним кінцевими споживачами - суб'єктами комунальної теплоенергетики та індивідуально-побутового сектору, а також розробка проектів нормативно-правових документів, спрямованих на сприяння саморегулюванню енергоспоживання власне самим кінцевим споживачем. Впровадження концепції Smart-Grid для інтеграції систем електропостачання з врахуванням активності кінцевого споживача щодо управління електроспоживанням з використанням накопичувачів енергії та сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій. Дослідження інтеграції саморегулюючих систем електро- та теплопостачання в ОЕС України побудованих за мультиагентним принципом на інтелектуальній основі. Методи дослідження - статистичний аналіз енергоспоживання кінцевих споживачів теплової та електричної енергії, експериментальні дослідження споживання електроенергії. На першому етапі виконання роботи було висвітлено сучасний стан системи електро- та теплопостачання та проблеми енергозабезпечення споживачів. Для підвищення ефективності розподілу і споживання електричної енергії проведено дослідження характеристик споживачів електричної енергії. Досліджено існуючий рівень нерівномірності споживання електричної енергії та потенційні можливі зміни в умовах ринкових перетворень. Сформовані групи споживачів за їх режимом споживання електричної енергії, що дає змогу сформувати підходи щодо використання методів управління електроспоживанням. В Україні найпотужніший споживач енергії - це населення, яке для забезпечення власних потреб (створення належного клімату в будівлях, санітарно-гігієнічні потреби, приготування їжі, інші господарські потреби) призводить до нерівномірного споживання електричної енергії протягом доби, що негативно впливає на Об'єднану енергосистему України. Тому для підвищення ефективності функціонування енергетичних систем досліджено потенціал енергоспоживання споживачів теплової та електричної енергії для розробки механізмів і засобів зменшення пікового денного енергоспоживання та зменшення нічного провалу енергоспоживання за рахунок раціонального управління ним кінцевими споживачами (населенням). Проведено аналіз середнього споживання електричної енергії населенням на території України. Встановлено категорії споживачів як у містах, так і в сільській місцевості, у яких обсяг споживання електроенергії є найбільшим. Показано динаміку зміни та кількість споживачів теплової енергії за роками. Встановлено, що найбільші обсяги теплової енергії споживається населенням, тому саме в нього є значний потенціал щодо ефективного регулювання використання теплової енергії. Побудовані відповідні графічні залежності обсягів споживання теплової та електричної енергії. Також здійснено оцінку обсягів і потужності наявної в населення електричної побутової техніки і ступінь її автоматизації для подальшого розроблення заходів щодо ефективного регулювання споживанням електричної енергії. На другому етапі виконання роботи було проаналізовано основні проблеми в енергоспоживанні та в системі управління електроспоживанням. Для забезпечення оцінки ефективності управління електроспоживанням визначено параметри контролю для проведення їх аналізу та оцінювання. Запропоновано використання індикатора управління електроспоживанням, завданням якого є

відображення, як стану об'єктів управління щодо режиму споживання електричної енергії, ефективності використання методів управління електроспоживанням та можливі реакції об'єкта (або групи об'єктів) на зміни в системі управління. Запропоновано методику формування та визначення індикатора управління електроспоживанням для проведення оцінки ефективності використання методів управління попитом на електричну енергію. Запропоновано методичні підходи до проведення оцінювання реакції споживача електричної енергії на впровадження методів управління електроспоживанням. Запропоновані шляхи зменшення пікового енергоспоживання та нічного провалу електроспоживання на основі впровадження технічних (використання в домогосподарствах побутової техніки з електронним управлінням, електрокотлів, електроконвекторів, електроводонагрівачів, пристроїв, яким необхідна підзарядка та ін.), технологічних (моніторинг енергоспоживання домогосподарств в режимі реального часу, примусове регулювання електроспоживання, зміщення навантаження в часі, маневрування електроспоживанням) та організаційних (впорядкування графіків роботи споживачів-регуляторів, тарифна політика для населення, розподіл вихідних днів та розпорядок робочого дня для промислових підприємств та ін.) заходів. Проведені експериментальні дослідження споживання електроенергії на прикладі двох реальних об'єктів, які розташовані в м. Києві. Побудовані добові та місячні діаграми розподілу споживання електроенергії в будинку по споживачам (побутова техніка та інше обладнання). Також були опрацьовані добові графіки сумарного споживання електроенергії в будинках, на основі яких досліджено особливості електроспоживання. Надано рекомендації щодо раціональнішого енергоспоживання для забезпечення надійної та безпечної роботи Об'єднаної енергетичної системи України. На третьому етапі виконання роботи проведено аналіз нормативного забезпечення організації управління електроспоживанням. Розроблено проект пропозицій до Постанови "Про затвердження Порядку застосування тарифів на електроенергію", де запропоновано впровадити спеціальні тарифні коефіцієнти або тариф на електроенергію в нічний час для кінцевих споживачів. Проаналізовано розподіл груп споживачів, сформовано підходи щодо використання методів управління електроспоживанням та наведені пропозиції для підвищення ефективності виділення груп споживачів. Виконано багатоваріантні розрахунки щодо використання комунікативних методів управління та досліджено реакцію споживачів електричної енергії на використання економічних стимулів в формуванні диференційованих тарифів за періодами часу доби. На підставі сформульованого методичного підходу до комплексної оцінки системи управління електроспоживанням розроблено алгоритм оцінювання, який передбачає моделювання сценаріїв експертної оцінки і дає можливість отримати уявлення про управління за допомогою визначених критеріїв для енергетичних підприємств. З використання UML-діаграм та застосування методологій об'єктно-орієнтованого моделювання, що базуються на сучасних інформаційних технологіях розроблено моделі та структуровані схеми для формування системи оцінювання методів управління електроспоживанням. Проведені експериментальні дослідження споживання електроенергії на прикладі корпусу №1 ІТТФ НАН України по вул. Булаховського, 2. Побудовані добові та місячні графіки споживання електроенергії та досліджено особливості електроспоживання будівлі.

44.07.19.0296/0219U000767

Розробка мікропроцесорного селективного захисту від замикань на землю в традиційних електричних мережах 6-10 кВ та системах Smart grid: Заключний звіт /ДВНЗ

"Донецький національний технічний університет"; Керівник Сивкобиленко Віталій Федорович. – ДР 0117U000671. УДК 621.316.925.

333 с.

Об'єкт дослідження-процеси в компенсованій електричній мережі напругою 6-35 кВ за умови замикання фази на землю. Мета роботи - розробка селективного мікропроцесорного захисту від замикань фази на землю в компенсованих системах електропостачання напругою 6-35 кВ, в яких через вплив котушки Петерсена не забезпечується селективна дія традиційних пристроїв захисту. Наукова новизна полягає в: а) визначенні реактивної потужності, на знак якої реагує реле, не тільки за допомогою сигналів струмів і напруг після фільтрів, але і їх похідних, що значно покращує чутливість і стабільність роботи реле; б) у виконанні фільтрів керованими в функції миттєвих значень амплітуди напруги нульової послідовності, за рахунок чого усувається самозбудження фільтрів; в) у виконанні реле захисту з двома каналами для отримання постійного, замість дискретного, сигналу на вході вихідного органу, для чого в кожному каналі до вхідних сигналів струму і напруги підключають по два фільтри різного типу з блоками похідних на їх виходах, за допомогою вихідних сигналів яких визначають реактивну потужність, яку подають на біполярний вихідний орган, що фіксує замикання як в зоні захисту, так і поза зоною для самодіагностики. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.07.19.0297/0219U000913

Діагностування ожеледоутворення на повітряних лініях розподільних електричних мереж: Заключний звіт /Центральнотехнічний національний технічний університет; Керівник Орлович Анатолій Юхимович. – ДР 0115U003186. УДК 621.315.175.

148 с.

Дослідження проблемних питань, пов'язаних із розробкою прогнозуючих систем технічного діагностування ожеледоутворення на провадках повітряних ліній, що забезпечують зниження відмов у електропостачанні шляхом надання електротехнічному персоналу завчасної інформації про момент ожеледоутворення. У роботі представлено критичний аналіз існуючих систем моніторингу ожеледоутворення. З метою усунення їх недоліків, запропоновано нові діагностичні параметри і вимірювальний перетворювач ожеледоутворення. Для цього вдосконалено нестационарну теплову модель ділянки проваду, на основі якої, для заданих умов, досліджено діагностичний параметр. Розроблено модель прогнозування динамічного ряду діагностичного параметра, що дозволяє оцінити надійність отриманого прогнозу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.07.19.0298/0219U000921

Розроблення інтелектуальної системи оперативного аналізу післяаварійного стану електричних мереж для підтримки рішень диспетчера з відновлення електропостачання: Заключний звіт /Інститут електродинаміки Національної академії наук України; Керівник Буткевич Олександр Федотович. – ДР 0116U006459. УДК 621.316.1 : 004.89.

237 с.

Об'єкт дослідження - електричні мережі. Для дослідження впливу на результати аналізу післяаварійного стану електричних мереж (ЕМ) таких чинників, якими є структурні особливості ЕМ, особливості функціонування існуючих пристроїв захисту та автоматики, комутаційних апаратів та засобів передачі і прийому даних, було визначено і досліджено типовий підрайон ЕМ енергопостачальної компанії "Київобленерго". Розроблено спеціальні теоретичні положення розв'язання задачі аналізу післяаварійного

стану ЕМ. Розроблено програмні засоби формування інформаційних структур інтелектуальної системи (Системи), що встановлюють відношення між усіма елементами та пристроями ЕМ. З використанням таких структур виконується як генерування, так і верифікація гіпотез щодо аварійних пошкоджень в ЕМ. Для забезпечення повноти баз даних та знань інформацією щодо особливостей функціонування та налаштувань наявних пристроїв захисту та автоматики, було розроблено програмні засоби для розрахунків уставок спрацьовування модуля фазного селектора мікропроцесорних пристроїв REL6**. Зазначені мікропроцесорні пристрої REL6** розроблені фірмою АBB і використовуються також в ЕМ Національної енергетичної компанії (НЕК) "Укренерго". Розроблено інструментальний інтерфейс та засоби генерування та верифікації гіпотез щодо місць виникнення аварійних подій. Для можливості налаштувань та перевірки функціонування засобів Системи було розроблено програмний імітатор надходження сигналів, пов'язаних з функціонуванням пристроїв релейного захисту, автоматики та вимикачів. З використанням цього імітатора перевірено працездатність створених засобів Системи. Внаслідок виконання проекту одержано 2 свідоцтва на авторський твір, а розроблені програмні засоби визначення пошкодженої фази та автоматизованих розрахунків уставок спрацьовування модуля фазного селектора і сектора навантаження REL6** після ретельної перевірки були рекомендовані НЕК "Укренерго" до впровадження в промислову експлуатацію в ЕМ Об'єднаної енергетичної системи України. Повномасштабне введення в експлуатацію розробленої Системи буде можливим, коли в пункт диспетчерського керування ЕМ енергопостачальної компанії "Київобленерго" будуть передаватися сигнали про аварійну роботу релейного захисту та пристроїв автоматики на електричних підстанціях ЕМ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.07.19.0299/0219U000922

Розроблення методики і програмного комплексу ретроспективного аналізу, статистичної обробки та короткострокового прогнозування добових графіків сумарного електричного навантаження енергопостачальної компанії: Заключний звіт /Інститут електродинаміки Національної академії наук України; Керівник Черненко Павло Олексійович. – ДР 0116U006639. УДК 621.311.

126 с.

Проведено комплексне дослідження з метою підвищення ефективності короткострокового прогнозування сумарного електричного навантаження (СЕН) енергопостачальної компанії (ЕК). Розроблена база даних (БД) для зберігання вхідної інформації про навантаження ЕК та факторів, які впливають на нього - метеорологічних, астрономічних, календарних, технологічних. Останній відображає специфіку електроспоживання ряду ЕК, в яких відчутну долю складають енергоємні підприємства. В БД передбачено зберігання результатів прогнозування з метою коректної оцінки точності та виявлення факторів, які викликають появу похибок. Для розв'язання поставленої задачі розроблені дві математичні моделі: аналітична адитивна модель та модель з використанням сучасного апарату штучного інтелекту у вигляді різної архітектури штучних нейронних мереж. В умовах майбутнього лібералізованого ринку електричної енергії України у ЕК з'являються додаткові економічні стимули для підвищення точності погодинних прогнозів свого СЕН. Застосування в роботі тривірневої двохетапної достовірності вихідної інформації, додаткове врахування впливу на сумарне електричне навантаження технологічної та астрономічної складових, можливість використання для побудови математичних моделей однорідних вихідних даних багатови-

річної передісторії, більш досконалої статистично обґрунтованої метеорологічної складової в сукупності забезпечать більш точні та стабільні результати прогнозування в порівнянні з методами, які завтосовуються в ЕК в даний час. Кількісні оцінки можуть бути отримані після проведення порівняльних розрахунків на єдиній вихідній інформації. Об'єкт дослідження: енергопостачальні компанії. Галузь використання: електроенергетика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.07.19.0300/0219U000927

Розроблення галузевого керівного документа Міністерства енергетики та вугільної промисловості України ГКД 34.20.507-2003 "Технічна експлуатація електричних станцій і мереж. Правила", затвердженого наказом Міністерства палива та енергетики України від 13 червня 2003 року № 296 (нова редакція): Заключний звіт /Відокремлений підрозділ "Науково-технічний центр електроенергетики" державного підприємства "Національна енергетична компанія "Укренерго"; Керівник Квицинський Анатолій Олександрович. – ДР 0117U005453. УДК 621.311.004.

379 с.

Ці Правила встановлюють (регламентують) основні організаційні і технічні вимоги до безпечної, надійної та економічної експлуатації устаткування, будівель, споруд і комунікацій об'єктів електроенергетики. Правила обов'язкові для працівників усіх суб'єктів і об'єктів енергетики (енергогенерувальних, енергопередавальних, енергопостачальних компаній, теплових електричних станцій, блок-станцій, станцій теплопостачання, теплоцентралей і котельень з котлами тепловою потужністю понад 35 Гкал/год, атомних електричних станцій, гідравлічних, фотоелектричних і вітрових електричних станцій, електричних і теплових мереж); організацій, що здійснюють функції керування, регулювання й інспектування в енергетиці, а також організацій, що виконують науково-дослідні, проектно-конструкторські і проектні роботи, будівництво об'єктів енергетики, виготовлення, постачання, монтаж, налагодження, випробування, діагностику, ремонт устаткування й надають інші послуги суб'єктам і об'єктам енергетики. Робота розповсюджується за договірною ціною.

44.07.19.0301/0219U001125

Методика розрахунку довжини системи контурного екранування при зменшенні магнітного поля кабельних ліній в обмеженій області: Заключний звіт /Державна установа "Інститут технічних проблем магнетизму НАН України"; Керівник Грінченко Володимир Сергійович. – ДР 0117U006244. УДК 621.315:574.22.

66 с.

Об'єкт досліджень - магнітне поле кабельних ліній електропередачі. Мета проекту - розробка методики розрахунку довжини системи контурного екранування, яка дозволяє зменшити магнітне поле високовольтної кабельної лінії в обмеженій області до гранично допустимого рівня. Методи досліджень - теорія електромагнітного поля в квазі-стаціонарному наближенні, метод заступних схем та методи теорії електричних кіл, математичний апарат перетворення Кларк, експериментальні методи вимірювання магнітної індукції поля промислової частоти. Проведено аналіз відомих типів систем контурного екранування, що використовуються для зниження магнітного поля кабельних ліній. Проведено аналіз відомих методів розрахунку ефективності систем контурного екранування. Розроблено методи розрахунку ефективності систем контурного екранування при

зменшенні магнітного поля уздовж всієї траси кабельної лінії та при зменшенні магнітного поля в обмеженій області. Отримані вирази для ефективності екранування використані для аналізу магнітного поля кабельних ліній при двосторонньому заземленні власних екранів кабелів. В результаті виконання роботи розроблено методику розрахунку довжини системи контурного екранування.

44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка

44.07.19.0302/0519U001146

Дунаєвська Наталія Іванівна. Науково-технологічні засади процесів спалювання непроектних палив у котлах теплових електростанцій: Дис... д.т.н. /Інститут газу. – Захищена 04.07.2019.

УДК 621.1+662.71-74.

385 с.: 51 табл., 172 іл. – Бібліогр.: 305 назв.

У дисертаційній роботі вирішено важливу науково-прикладну проблему розробки технологічних засад процесів спалювання непроектних палив (характеристики яких не враховані в технології спалювання та конструкції обладнання, що використовує цю технологію) в існуючих котлоагрегатах ТЕС та ТЕЦ. Розглянуті процеси спалювання високовольного антрациту, "солоного" вугілля Північного Донбасу, окремо біомаси, сумішей біомаси та антрациту в існуючих котлах та технології для їх реалізації. Обґрунтовано перспективність та доцільність впровадження наступних технологій використання вітчизняного вугілля: термохімічної підготовки антрациту; попереднього часткового видалення С1 та Na з засоленого вугілля; спільного факельного спалювання сумішей антрациту, біомаси та газового вугілля в існуючих котлах. Теоретично та експериментально доведено для технології термохімічної підготовки пилоподібного вугілля антрацитової групи граничні параметри і співвідношення витрати газ/вугілля (0,6% по теплу) для забезпечення оптимального ступеню автотермічності процесу та оптимального часу перебування (0,1 с) вугільних частинок в зоні високих температур, що мінімізувало витрати природного газу на ТХП, дозволило визначити робочі параметри та геометрію пальників ТХП. На діючому котлі ТПП 210А з застосуванням модернізованого пальника 1,5 року ефективно спалювалося вугілля антрацитової групи підвищеної понад проектну зольності (до 30%) з меншими витратами природного газу на "підсвічування" (з 10% до 0,6%тепл), надійним виходом шлаку в тому числі і на знижених навантаженнях. Вперше розроблено технологію та оригінальний пальник спалювання природного газу в пилувугільно - повітряному потоці, визначено його аеродинамічні та теплотехнічні параметри, межі стабільного горіння, створено конструкцію та апробовано на діючому факельному котлі обладнання, в якому була реалізована ця технологія. На підставі теоретичних та експериментальних досліджень пальника з ТХП тепловою потужністю 70МВт та розрахункових досліджень внутрішньо топкових процесів обґрунтовано скорочення (до 20%) загальних викидів оксидів азоту. Вперше показано, що технології спільного спалювання твердої біомаси та антрациту в пилувугільних котлах значно розширюють сферу енергетичного використання біомаси порівняно із зарубіжною практикою спільного спалювання виключно з високореакційним вугіллям та напівантрацитами. Експериментально встановлено, що додавання твердої біомаси покращує умови займання антрациту, в тому числі підвищеної зольності, при цьому зменшуються викиди забруднюючих речовин на частку залученої біомаси. Вперше виявлено синергетичний ефект при спільному термолізі біомаси та високовольного антрациту (неадитивність по твердому залишку - 4 - 10%), що обумовлено впливом летких біомаси та їх взаємодії з коксом антрациту. Ефект підтверджено двома неза-

лжними експериментальними методами - термогравіметричним та спектроскопічним. Визначено кінетичні константи процесів зневоднення, виходу легких та горіння коксового залишку вугілля різного ступеню метаморфізму, різномірної твердої біомаси та їхніх сумішей. Енергія активації та передекспоненційний множник були визначені в межах диференційного та інтегрального підходу. Кінетичні характеристики використовувалися при визначенні мінімального часу перебування палива у паливні та балансових співвідношень компонентів і тривалості складових процесів для забезпечення максимальної ефективності спалювання. Розроблено проект пальника та технологічну схему для реалізації технології спільного спалювання антрациту та біомаси на котлі ТПП 210А. Розроблено технологію спалювання біомаси в комунальних котлах, що використовують природний газ. Спроектовано та виготовлено передтопок до котла ДКВР-2,5. Визначено зростання (на 10-17%) повноти вигорання суміші антрациту підвищеної зольності з газовим вугіллям в потоковому реакторі в межах досліджуваних співвідношень (10-30% газового вугілля). Вперше виконано порівняльний аналіз нативних мінералів водних екстрактів солоного вугілля вітчизняних родовищ. Показано, що вміст NaCl в них коливається від 66 до 91%мас. Удосконалено технологію водного знесолення вугілля Західного Донбасу суміщенням збагачувальних і відмивочних функцій відсадочних машин.

44.07.19.0303/0419U001491
Ясинецький Андрій Олексійович. Розроблення та удосконалення методу напівсухого сіркоочищення димових газів: Дис... к.т.н. /Інститут газу НАНУ. – Захищена 10.07.2019.

УДК 66.074.2.

164 с.: 14 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 101 назва.

Дисертація присвячена розробленню та удосконаленню процесів очищення відхідних газів від діоксиду сірки з використанням напівсухого методу десульфуризації відхідних газів. Досліджено особливості поглинання діоксиду сірки у напівсухих технологіях ДДГ краплями амонійних сорбентів, поглинання діоксиду сірки амоніаком у газовій фазі та комплексне поглинання діоксиду сірки краплями розчину амоніаку. Наведені результати числових досліджень процесу сіркоочищення на математичній моделі хімічного крапельного реактору, що працює за напівсухим методом сіркоочищення. На основі експериментальних та числових досліджень розроблений спосіб напівсухого амонійного пілосіркоочищення димових газів та спосіб газофазного амонійного сіркоочищення димових газів. Проведені дослідно-промислові випробування з визначення ефективності сіркоочищення комплексної установки пілосіркоочищення відхідних газів агломераційної машини №3 ПАТ "Запоріжсталь". Аналіз результатів дослідно-промислових випробувань комплексної пілосіркоочистки відхідних газів агломераційної машини №3 дав можливість визначити низку недоліків технологічної схеми, які вимагають доопрацювання і модернізації. На основі аналізу були розроблені та впроваджені рекомендації, щодо удосконалення головних систем комплексної установки пілосіркоочищення відхідних газів агломераторства.

44.07.19.0304/0419U001492
Жайворонко Вячеслав Анатолійович. Дослідження та розробка технології виробництва високореакційного сорбенту з вапняку в псевдозрідженому шарі інертного матеріалу: Дис... к.т.н. /Інститут газу Національної академії наук України. – Захищена 10.07.2019.

УДК 666.9.04+666.924.

154 с.: 19 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 109 назв.

Дисертація присвячена дослідженню та розробці технології виробництва високореакційного сорбенту з вапняку з подальшим застосуванням в сухих та напівсухих методах десульфуризації димових газів. Сорбент отримують в результаті кальцинації дрібнодисперсного вапняку в апаратах з псевдозрідженим шаром інертного зернистого матеріалу. Наведено результати аналізу процесу випалювання вапняку у класичних апаратах випалювання. Отримання високореакційного сорбенту пов'язано із рядом складнощів, що полягають, в першу чергу, з втратою реакційної здатності продукту випалювання через спікання при тривалому перебуванні продукту в зоні високих температур. Проведено числове дослідження процесу випалювання дрібнодисперсного вапняку в псевдозрідженому шарі інертного зернистого матеріалу, визначено вплив технологічних параметрів процесу на якісні характеристики отриманого сорбенту. Проведено експериментальні дослідження процесу кальцинації на установці з псевдозрідженим шаром інертного зернистого матеріалу, визначено основні характеристики отриманих зразків сорбенту (питому поверхню, пористу структуру). Досліджено адсорбційну здатність сорбенту при поглинанні двооксиду сірки. Питомою поверхню отриманих зразків склали: $S = 26 \text{ м}^2/\text{г}$ за методом ВЕТ та $28 \text{ м}^2/\text{г}$ - DFT, об'єм пор $0,493 \text{ см}^3/\text{г}$ та $0,216 \text{ см}^3/\text{г}$, відповідно, розміри пори 118 нм та 67 нм , відповідно. Розраховано та розроблено конструкцію апарату з псевдозрідженим шаром інертного зернистого матеріалу зі зменшеними питомими витратами палива на процес випалювання, підібрано стандартне обладнання для енергозберігаючої промислової лінії виробництва високореакційного сорбенту. Проведено термодинамічні розрахунки стехіометричного спалювання твердого палива з одночасним процесом поглинання двооксиду сірки з відхідних газів.

44.07.19.0305/0219U000852
Розроблення енергозберігаючої технології переробки мулових відкладень стічних вод шляхом їх газифікації: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Карп Ігор Миколайович. – ДР 0115U002931. УДК 636.5, 504.05, 662.7.

87 с.

Мета роботи: Розробка технологічного процесу і технічної документації для створення дослідно-промислового енерготехнологічного комплексу переробки мулових осадів очисних споруд з одержанням теплової і електричної енергії та будівельних матеріалів. Розробка передбачає вирішення декількох пов'язаних наукових та технічних питань: Розробка технології підготовки мулу в якості біопалива, яка передбачає сушку та гранулювання; Розробка технології газифікації підготовленого біопалива; Очищення та охолодження генераторного газу до рівня, необхідного для за-безпечення роботи двигуна внутрішнього згорання. Досягнуті результати Розроблено технічні рішення з енергоефективної утилізації мулових відкладень стічних вод шляхом їх інтенсивної сушки з використанням поновлюваних джерел енергії, газифікації виробленого твердого біопалива в генераторі оберненого процесу та використання генераторного газу як палива для двигуна внутрішнього згорання. Введено в експлуатацію експериментальний стенд підготовки та використання біопалива. На експериментальному стенді сушіння і гранулювання мулових відкладень стічних вод проведено дослідження процесів зневоднення мулових відкладень стічних вод з використанням енергії довокілья та ВЕР, проведено дослідження поєданого процесу гранулювання та сушіння. Проведено дослідження газифікації гранульованого мулу в умовах зміни витрати та складу суміші повітря з киснем. Визначено оптимальний режим роботи газогенеруючого обладнання по потужності, складу газу та складу зольного зали-

шку. Виконано пробний запуск поршневої електростанції на газі, виробленому з гранульованих мулових відкладень. Розроблено проекту документацію на типовий комплекс, розрахований на переробку надлишкового мулу міських стоків. Документація включає матеріали для створення комплексу в складі: - обладнання зменшення вологості мулу для подачі на сушку; - система транспортування мулу в сушарку; - сушарка з використанням сонячної енергії; - обладнання для гранулювання мулу; - обладнання для виробництва генераторного газу та використання його в якості моторного палива для виробництва електричної енергії. У стендах реалізована можливість експериментальної перевірки інноваційних технічних рішень щодо тепломасообмінних процесів та пристроїв, які мають забезпечити досягнення істотних екологічних та економічних переваг, у порівнянні з відомими технологіями.

44.07.19.0306/0219U000920

Удосконалення масогабаритних показників металогідридних систем зберігання водню:

Заклучний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Мацевитий Юрій Михайлович. – ДР 0116U005437. УДК 621.039.533.6.

48 с.

Проаналізовано та надано оцінку відповідності різних методів зберігання водню. Показано, що акумулювання водню в металогідридних має певні переваги в порівнянні з іншими способами зберігання. Визначено показники придатності металогідридів для енерготехнологічної переробки водню, які дозволяють на стадії розробки конструкції водневої установки обирати тип металогідриду, який відповідає її функціональним потребам. На основі аналізу факторів, які впливають на показники інтенсифікації процесу тепломасопереносу, встановлено, що введення додаткової теплопередаючої матриці, яка конструктивно виконана з мідних пластин оребрення у конструкцію металогідридного акумулятора забезпечує підвищення його теплотехнічної ефективності та приводить до скорочення тривалості процесу десорбції водню у 2-4 рази і, як наслідок, забезпечує підвищення продуктивності стиснення водню. Надано технологічні рекомендації та технічна документація з удосконалення конструкції елементів установок металогідридних систем з метою підвищення їх енергоефективності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.07.19.0307/0219U000982

Удосконалення конструктивних і режимних параметрів генераторів водню із заданими характеристиками:

Заклучний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Соловей Віктор Васильович. – ДР 0116U005436. УДК 621.039.533.6.

44 с.

Проведено дослідження електрохімічних властивостей матеріалів активної маси електродів для генераторів водню. Експериментально визначено вплив зміни напруги на електрохімічну активність електродів, встановлено зростання реакційного шару активного електрода при підвищенні густини струму та визначено оптимальну відстань між електродами, яка відповідає мінімальній початковій напрузі виділення водню. Розроблено конструкцію електродних пакетів на базі визначених оптимального складу матеріалів електродів та міжелектродного простору. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.07.19.0308/0219U000983

Проведення промислових досліджень з енергоефективності та екологічності технології

гідрокавітаційної активації вуглеводнів при виробництві й спалюванні композиційного палива на основі активного мулу комунальних очисних споруд:

Заклучний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Кравченко Олег Вікторович. – ДР 0118U001688. УДК 620.9 : 662.6/.004.1.

92 с.

В ході виконання науково-технічного проекту проведено промислові дослідження енергоефективності та екологічної безпеки технології гідрокавітаційної активації вуглеводнів при виробництві й спалюванні композиційного палива з додаванням мулових осадів комунальних очисних споруд. В ході промислових досліджень встановлено основні енергетичні показники застосування даної технології та відповідність сучасним екологічним нормативам. Промислове впровадження даної технології дозволить економити до 10 % вуглеводнів при отриманні теплової та електричної енергії, а також утилізувати значну кількість екологічно небезпечних промислових відходів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.07.19.0309/0219U001423

Формування ринкової підсистеми управління розвитком відновлювальної енергетики в умовах трансформаційних процесів в електроенергетиці України:

Заклучний звіт /Чорноморський національний університет імені Петра Могили; Керівник Стоян Олександра Юрївна. – ДР 0118U007371. УДК 620.92-026.195+353(477.7).

177 с.

Результати та їх новизна полягають в удосконаленні теоретико-методологічних засад та обґрунтованні науково-прикладних рекомендацій щодо формування ринкової підсистеми управління розвитком відновлювальної енергетики в умовах трансформаційних процесів в електроенергетиці України. Уперше визначено, науково обґрунтовано і запропоновано інноваційні методологічні підходи до реалізації комплексного механізму державного регулювання сфери відновлювальної енергетики, які на відміну від раніше відомих передбачають забезпечення легітимного стану взаємодії об'єктів та суб'єктів відновлювальної енергетики в напрямку досягнення пріоритетів державної енергоефективної політики.

44.37 Геліоенергетика

44.07.19.0310/0419U001422

Згуровець Олександр Васильович. Розвиток моделей та засобів забезпечення стабільного функціонування вітрових і сонячних електростанцій в енергосистемах: Дис... к.т.н. /Інститут загальної енергетики. – Захищена 14.06.2019. УДК 621.316.726.

175 с.: 19 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Розроблено узагальнену математичну модель процесів регулювання частоти і потужності в енергосистемах (ЕС) з потужними вітровими (ВЕС) та сонячними (СЕС) електростанціями. Розроблено та використано у структурі моделі новий адаптивний закон регулювання, що складається з адаптивної складової та ПІД-закону. Це дозволило підвищити точність підтримки частоти в ЕС та стійкість системи регулювання. На основі створеної математичної моделі розроблено проблемно-орієнтований програмно-інформаційний комплекс (ПК) "Частота-М" та проведена серія розрахунків із дослідження процесів стабілізації частоти у таких ЕС. Встановлено, що для забезпечення вимог стабільності по частоті необхідна потужність регулятора в разі використання

швидкодіючих накопичувачів на базі акумуляторних батарей (АБ) повинна бути в 3-5 разів меншою за необхідну потужність в разі використання гідроелектростанцій та бути співставною з сумарною потужністю ВЕС і СЕС. Використання узагальненої математичної моделі та ПК "Частота-М" для дослідження режимів роботи і структури системи регулювання частоти і потужності в ЕС з великими потужностями ВЕС та СЕС у її складі надає можливість удосконалення структури Об'єднаної енергосистеми України у напрямках обґрунтованого збільшення потужностей відновлюваних джерел енергії. Ключові слова: накопичувачі на базі акумуляторних батарей, вітрова електростанція, сонячна електростанція, стабілізація частоти, об'єднана енергосистема.

44.41 Пряме перетворення енергії

44.07.19.0311/0219U001099

Створення комплексу забезпечення соціального поселення електричною та тепловою енергією з використанням відновлюваних джерел енергії: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Кудря Степан Олександрович. – ДР 0118U001794. УДК 621.311.

83 с.

Виконано розрахунки комплексного забезпечення електричною та тепловою енергією, визначено оптимальний комплект обладнання, зроблено економічне обґрунтування та практичне опрацювання гібридної енергосистеми на базі відновлюваних джерел енергії різних видів для відокремленого соціального житлово-виробничого комплексу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

45 ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

45.01 Загальні питання електротехніки

45.07.19.0312/0219U001010

Методологічне забезпечення критеріального оцінювання ефективності функціонування системи управління екологічною безпекою процесу експлуатації енергетичних установок аварійно-рятувальної техніки: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Вамболь Сергій Олександрович. – ДР 0117U002002. УДК 621.43.068.4 : 504.3 : 504.06.

76 с.

У роботі створено методологічну основу критеріального оцінювання ефективності функціонування системи управління екологічною безпекою процесу безаварійної експлуатації енергетичних установок на базі поршневих двигунів внутрішнього згоряння. Проаналізовано та класифіковано існуючі критерії, придатні для оцінювання ефективності функціонування такої системи управління. Створено методологічну основу для розробки нових критеріїв на основі вдосконаленого математичного апарату комплексного паливно-екологічного критерію. Здійснено критеріальне оцінювання ефективності функціонування вказаної системи управління на прикладі малолітражного автотракторного дизеля з урахуванням моделі його експлуатації з використанням вдосконаленого математичного апарату. Розроблено список рекомендацій щодо комплексу заходів для підвищення екологічної безпеки досліджуваного процесу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

45.03 Теоретична електротехніка

45.07.19.0313/0219U001126

Розробка методу синтезу системи активного екранування магнітного поля, яке створюється групою повітряних ліній електропередачі: Заключний звіт /Державна установа "Інститут технічних проблем магнетизму НАН України"; Керівник Волошко Олександр Валерійович. – ДР 0118U004430. УДК 537.613:621.31:628.518.

166 с.

Звіт про НДР 166 с., 141 рис., 2 табл., 199 джерел. Об'єкт досліджень - техногенне магнітне поле промислової частоти в приміщеннях і на робочих місцях, розташованих поблизу ліній електропередачі. Метою роботи є розробка методу синтезу системи активного екранування магнітного поля, яке створюється групою повітряних ліній електропередачі з урахуванням обмежених можливостей комп'ютерних засобів. Проведено аналіз відомих методів синтезу САЕ МП промислової частоти, яке генерується повітряними ЛЕП; Розроблені наукові засади методу синтезу САЕ МП промислової частоти, яке генерується групою повітряних ЛЕП; Виконана верифікація розробленого методу синтезу САЕ МП на основі експерименту. Розроблені математичні моделі трифазних джерел та магнітних виконавчих пристроїв систем активного екранування техногенного магнітного поля та виконано дослідження адекватності розроблених моделей реальним процесам. Сформульована задача синтезу системи у вигляді задачі оптимізації та розроблено метод рішення задачі оптимального керування. Виконані теоретичні та експериментальні дослідження математичної моделі системи активного екранування техногенного магнітного поля ЛЕП. Проведені експериментальні дослідження фізичних моделей систем активного екранування магнітного поля для приміщень та робочих місць поблизу ліній електропередачі. На основі узагальнення результатів теоретичних та експериментальних досліджень розроблені наукові основи синтезу систем активного екранування магнітного поля частотою 50 Гц. Розроблені рекомендації з принципів побудови систем активного екранування техногенного магнітного поля для приміщень та робочих місць поблизу ліній електропередачі. Вперше розроблено та експериментально обґрунтовано в польових умовах новий метод синтезу ефективних систем активного екранування техногенного магнітного поля, що генерується групою високовольтних повітряних ліній електропередачі (ЛЕП). Метод складає наукову основу для створення наукових засад новітньої вітчизняної технології зменшення до безпечної для населення рівня магнітного поля промислової частоти в житлових приміщеннях, які розташовані поблизу діючих високовольтних повітряних ЛЕП.

45.09 Електротехнічні матеріали

45.07.19.0314/0219U001039

Розробка та виготовлення заготовок пластин захисних з оптичного германію: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Пекар Григорій Соломонович. – ДР 0117U004680. УДК 536.53; 621.397.579.017.

21 с.

Вирощено кристал оптичного германію за розробленою в Інституті оригінальною технологією, розроблено методику виготовлення заготовок пластин захисних з оптичного германію з заданими Замовником характеристиками. Виготовлені заготовки з оптичного германію передано Замовнику.

45.07.19.0315/0219U001239

Розроблення високопродуктивної технології виготовлення захисних пластин з оптичного германію:

Заключний звіт / Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Пекар Григорій Соломонович. – ДР 0117U005277. УДК 536.53; 621.397.579.017.

138 с.

Розробка і впровадження методу підвищення продуктивності виробництва захисних пластин оптичного германію для інфрачервоних приладів військової техніки, яке досягається шляхом збільшення стійкості пластин при механічній обробці, а також підвищення екологічної безпеки виготовлення пластин. Пластини з покращеними параметрами і високим ступенем екологічної безпеки при механічній обробці будуть виготовлятися та поставлятися згідно з замовленнями виробників вітчизняної бронетанкової та іншої військової техніки, яка комплектується тепловізіонними системами нічного бачення.

45.37 Силова перетворювальна техніка

45.07.19.0316/0419U001401

Косенко Роман Анатолійович. Системи електроживлення локальних об'єктів з двонаправленими перетворювачами з м'якою комутацією:

Дис... к.т.н. / Чернігівський національний технологічний університет. – Захищена 31.05.2019.

УДК 621.314.

165 с.: 18 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 125 назв.

Дисертація присвячена підвищенню енергоефективності систем електроживлення локальних об'єктів з накопичувачами енергії на базі акумуляторних батарей, до складу яких входять двонаправлені перетворювачі з живленням струмом. Проведено огляд особливостей та обрано складові системи електроживлення локальних об'єктів, синтезовано нову ієрархічну класифікацію перетворювачів постійної напруги, що живляться струмом, та мають режим м'якої комутації. Проаналізовано роботу базової повномостової та синтезовано низку нових топологій перетворювачів напруги, які мають меншу кількість силових ключів. На основі аналітичних розрахунків електромагнітних процесів у системах електроживлення з базовою та запропонованими топологіями визначено коефіцієнти передачі по напрузі та діапазони роботи, в яких забезпечується м'яка комутація силових ключів. Запропоновано новий метод оцінки перетворювачів постійного струму з м'якою комутацією для систем живлення локальних об'єктів зі збереженням енергії в акумуляторах, який дозволяє провести оцінку у всьому діапазоні робочих режимів на основі трьох нормованих величин: параметрів навантаження первинного інвертора, високочастотного трансформатора та вторинного випрямляча. Оцінено ефективність запропонованої системи електроживлення локальних об'єктів у порівнянні з централізованою та комбінованою системами електроживлення. Розроблено розподілені системи електроживлення локальних об'єктів зі збереженням енергії в акумуляторних батареях з вихідною потужністю до 1 кВт на базі повномостового та запропонованих двонаправлених перетворювачів напруги зі зменшеною кількістю силових ключів, які рекомендовані до впровадження.

45.43 Електротермія

45.07.19.0317/0219U001409

Термоелектричне джерело тепла та електрики для обігріву автомобільних двигунів:

Заключний звіт / Інститут термоелектрики Національної академії наук та Міністерства освіти і науки України; Керівник Анатичук Лук'ян Іванович. – ДР 0117U002173. УДК 621.382.

88 с.

Об'єкт дослідження - термоелектричні перетворювачі теплової енергії в електричну для попереднього підігріву двигунів транспортних засобів. Мета роботи - розробка експериментального зразка термоелектричного передпускового нагрівника та підтвердження його працездатності шляхом проведення комплексних досліджень його характеристик. Методи дослідження - фізико-хімічні методи розрахунку основних параметрів процесів горіння палив; фізичне моделювання термоелектричних генераторів; методи комп'ютерного моделювання теплових і масообмінних процесів перетворення хімічної енергії палива у теплову; методи комп'ютерного моделювання та проектування термоелектричних модулів і генераторів; експериментальні методи дослідження енергетичних характеристик термогенераторів. Наукова новизна результатів дослідження полягає в створенні принципово нової конструкції джерела тепла для обігріву двигунів транспортних засобів, використанням якої досягається збільшення моторесурсу двигуна, зменшення викидів токсичних речовин, економія палива та підвищення безпеки поїздки, а також вирішується проблема розрядки акумулятора при експлуатації передпускових нагрівників. На основі результатів виконання проекту створено експериментальний зразок термоелектричного передпускового нагрівника на дизельному паливі тепловою потужністю (2,5-3) кВт і електричною потужністю (80-100) Вт для попередньої теплової підготовки двигунів транспортних засобів до експлуатації. В ході досліджень підтверджено, що використання термоелектричного генератора в конструкції передпускових нагрівників вирішує проблему розрядки акумуляторної батареї під час роботи передпускового обладнання. При цьому надлишок електроенергії термогенератора дозволяє здійснювати підзарядку акумулятора автомобіля. Впровадження результатів проекту сприятиме розвитку автомобільної та машинобудівної галузі промисловості, при виробництві автономних передпускових нагрівників для різних видів транспортних засобів: легкових, вантажних, пасажирських автомобілів; повітряного та водного транспорту. Результати проекту вносять суттєвий вклад у вирішенні питання глобальної проблеми забруднення навколишнього середовища. Дослідження показують, що кількість викидів токсичних речовин одного автомобіля за сезон, при його експлуатації без попередньої теплової підготовки, становить близько 70 кг, що призводить до поширення різноманітних алергічних та астматичних захворювань і, як наслідок, до скорочення тривалості життя. Використання передпускових нагрівників з термоелектричними джерелами електрики дозволяє зменшити вміст шкідливих газів у вихлопі в 5 раз та знизити річну кількість викидів одного автомобіля на 80%. Крім того важливим є підвищення безпеки поїздки. Згідно статистики 15% усіх ДТП відбуваються у перші 15 хвилин, коли, через вплив холоду, дії замерзлої людини уповільнені і загальмовані, а увага послаблена. При комфортних умовах, які забезпечуються передпусковим підігрівом двигуна і салону, такі негативні ознаки повністю виключаються. Результати проекту сприятимуть розвитку економіки країни, оскільки економія палива при використанні лише одного термоелектричного передпускового нагрівника становить 100-150 літрів за зимовий сезон. Потенційними замовниками на продукцію є підприємства автомобільної та машинобудівної галузі промисловості, в тому числі і підприємства, що займаються виготовленням і встановленням передпускового обладнання. Умови одержання звіту: за договором. 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180, УкрІНТЕІ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.03 Теоретичні основи електронної техніки

47.07.19.0318/0219U001456

Спінові стани та квазічастинкові збудження в складних системах зі зниженою розмірністю: Заключний звіт /Донецький фізико-технічний інститут ім. О.О. Галкіна НАН України; Керівник Пашкевич Юрій Георгійович. – ДР 0114U006064. УДК 621.396.6.

301 с.

Досліджені структурні та магнітні фазові переходи у самодопованих лантан-самарійових манганітах за допомогою рентгенівської дифракції та вимірювань намагніченості в інтервалі температур 4.2 - 300 К. Побудовані структурна та магнітна фазові діаграми. Сукупність спостережених явищ свідчить про ознаки співіснування спінової рідини, електрон-діркової рідини і локальної надпровідності. В системі гадоліній-стронційових манганітів спостерігались стрибкоподібні зміни ізотерм намагнічування при 4,2 К та в інтервалі полів ± 7.5 Т, що є характерними ознаками існування безцільової квантової спінової рідини. Для нестехіометричних вісмут-вміщуючих рідкісноземельних манганітів визначено оптимальний склад компонент, що дають найбільшу величину намагніченості та магніторезистивного ефекту. Розроблено нову схему розрахунку електронних рівнів та магнітних характеристик іонів перехідних та рідкісноземельних металів в довільному кристалічному оточенні, в основі якої лежить модифікована теорія кристалічного поля. Досліджено спектри магнітного резонансу домішкових іонів: міді - в галатіті літію та цинк вольфрамівій шпінелі, та заліза в розбавленому магнітному напівпровіднику HgSe:Fe. Розрахована магнітна анізотропія рідкісноземельних елементів в залізовмісних оксидних RFeAsO (R = Ce, Nd, Sm). Виконано цикл досліджень спектрів електромагнітних хвиль одновимірного біперіодичного фотонного та фотон-магнетонного кристалів, результати яких можуть бути використані при розробці оптичних фільтрів з високою селективністю, покриттів та кутових сенсорів. Вперше розглянуто зсув розсіяного світла в процесі Брилюєнського розсіяння. Вивчено особливості відбиття та проходження плоскої електромагнітної хвилі ТМ типу, яка падає ззовні на шар анізотропного метаматеріала з діагональними компонентами тензора діелектричної проникності близькими до нуля. Підтверджено наявність максимумів проходження електромагнітної ТМ-хвилі при особливих кутах падіння. Виконано цикл досліджень впливу магнітоелектричної взаємодії на спин-хвильову електродинаміку магнетиків. На прикладі шару легковісного антиферромагнетика із центром антисиметрії знайдено раніше невідомий клас безобмінних спінових хвиль, що мають незвичайні дисперсійні властивості. Досліджено можливість керування типом спінових хвиль у надтонкій магнітній плівці ферромагнетика за допомогою зовнішнього електричного поля, а саме перемиканням між прямим та зворотнім типом спінової хвилі, а також не взаємністю спінових хвиль. Експериментально та теоретично досліджено тонку структуру намагніченості ґратки скірміонів блохівського типу. Проведено дослідження чотирьохядерного молекулярного магнетика симетрії D_{4h} з локально-анізотропними обмінними спин-спіновими взаємодіями. Розглянуто еволюцію спектрів комплексу в залежності від величин параметрів спин-спінових взаємодій.

47.09 Матеріали для електроніки і радіотехніки

47.07.19.0319/0219U000791

ІФН-2017/4: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії

наук України; Керівник Беляев Олександр Євгенович. – ДР 0117U003279. УДК 621.315.592; 577.152; 53.082.73; 004.93.1. 80 с.

Звіт про НДР: 80 стор., 31 рис., 23 табл., 22 літер. джерело. Відібрано п'ять типів хеморезистивних елементів з електрополімерними композитними шарами CNT/P3MT-C1(50:50), TiO₂-PANI/DBSA, PVDF/P3MT-C1, P3MT-C1(ст), P3MT-C1(п) та показано, що такий сенсорний масив здатен впевнено ідентифікувати токсичні фосфор- і хлорорганічні та вибухонебезпечні речовини як класи незалежно від концентрацій за принципом "електронного носу". Встановлено, що створення портативного сенсорного пристрою можливе при застосуванні лише 2-х типів найбільш чутливих хеморезистивних плівок TiO₂-PANI/DBSA та PVDF/P3MT-C1.

47.07.19.0320/0219U000800

Універсальні інструменти безальтернативних електромагнітних технологій ремонту сталевих та алюмінієвих елементів конструкцій автотранспорту (індекторні системи з екраном, що притягає): Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Батигін Юрій Вікторович. – ДР 0117U002402. УДК 621.318.4.

105 с.

Вплив фундаментальних параметрів індекторних систем з екраном, що притягає, на амплітуди зусиль, що розвиваються інструментом Робота передається за кордон за договірною ціною.

47.29 Електровакуумні і газорозрядні прилади й пристрої

47.07.19.0321/0219U000769

Розроблення теоретичних засад, методів і приладів вимірювання та контролю газового середовища на військових та цивільних об'єктах: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Осадчук Олександр

Володимирович. – ДР 0117U000573. УДК 621.383; 621.317.

328 с.

Метою роботи є попередження вибухів і збереження життя людей, шляхом контролю та вимірювання концентрації газів, тобто розпізнавання запахів і вимірювання концентрації різноманітних газів, вологості, температури та тиску з дистанційною передачею результатів вимірювання для попередження вибухів і збереження життя людей. Об'єктом дослідження є процес перетворення сигналів пропорційних концентрації газів, тиску, вологості, температури у частотний сигнал, що дозволяє розв'язати задачу розбудови приладів вимірювання та контролю газового середовища з поліпшеними метрологічними показниками. Предмет дослідження - статичні та динамічні характеристики радіовимірювальних перетворювачів на основі реактивних властивостей транзисторних структур з від'ємним опором і розроблення на їх основі приладів для вимірювання та контролю газового середовища на військових та цивільних об'єктах. У процесі наукових досліджень встановлено закономірності дії зовнішніх факторів таких як концентрації газів, тиску, вологості і температури на зміни електрофізичних властивостей та параметрів напівпровідникових структур з від'ємним диференціальним опором та радіовимірювальних сенсорів на їх основі. Розроблено елементи теорії газореактивного, тензореактивного, вологореактивного та термореактивного ефектів у польових та біполярних структурах. Розроблені тематичні моделі радіовимірювальних перетворювачів фізи-

чних величин. Розроблено експериментальні зразки радіовимірювальних перетворювачів концентрації газу, вологості, тиску і температури для створення комплексу радіовимірювальних приладів вимірювання та контролю газового середовища з частотним вихідним сигналом на основі реактивних властивостей напівпровідникових структур з від'ємним опором у широкому діапазоні частот.

47.39 Кріоелектроніка

47.07.19.0322/0219U001095

Створення радіотелескопу на базі антенної системи ЦКДЗ для участі в РСДБ-експериментах. Модернізація системи керування та елементів приймального тракту MARK-4B: Заключний звіт /Приватне акціонерне товариство "Науково-виробниче підприємство "Сагурі"; Керівник Чміль Володимир Мусійович. – ДР 0118U000958. УДК 621.375.001.

15 с.

Метою ДКР є створення в Україні нового радіотелескопу РТ-32 шляхом модернізації існуючої антенної системи (АС) MARK-4B Центру космічних досліджень та зв'язку. На 1-му етапі ДКР проведені роботи щодо модернізації системи керування АС РТ-32 та створення елементів радіоастрономічної приймальної системи (РПС) С-діапазону, які були змонтовані на об'єкті. На 2-му етапі ДКР були розроблені та виготовлені блоки КМШП-С, КМШП-К та БПЧ-К для організації роботи РТ-32 в С- і К-діапазонах. Проведено попередні випробування РПС-С, про що складено протокол. Тестування модернізованої системи керування АС РТ-32 здійснювалося під час космічних досліджень по еталонним радіоджерелам, чим засвідчено створення радіотелескопу РТ-32 на базі існуючої АС MARK-4B. Результати виконаної ДКР задовольнили Замовником, що засвідчено актом приймання ДКР.

49 ЗВ'ЯЗОК

49.43 Радіозв'язок і радіомовлення

49.07.19.0323/0219U001096

Розроблення комплексу приймально-передавального і модерного обладнання для модернізації тропосферної станції: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Кравчук Сергій Олександрович. – ДР 0117U0007396. УДК 621.396.

226 с.

Створено дослідний зразок комплексу обладнання для модернізації ТРРС, що дозволить забезпечити підвищену пропускну здатність і завадостійкість при організації одноінтервальних цифрових ліній зв'язку в режимі "непрямої видимості". При цьому розроблена робоча конструкторська документація у складі графічних документів (структурні та функціональні схеми, складальний креслення, креслення загального виду, габаритний креслення) та текстових документів (записка пояснення, програма та методика випробувань) на комплект обладнання, проведені випробування комплексу обладнання у складі модернізованої ТРРС.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.05 Теоретичні основи програмування

50.07.19.0324/0419U001379

Деркач Марина Володимирівна. Моделі та

метод інформаційної технології забезпечення функціонування системи моніторингу міського транспорту: Дис... к.т.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 31.05.2019.

УДК 004.416.6+656.078.

202 с.: 9 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 158 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню актуального науково-прикладного завдання розроблення моделей та методу інформаційної технології сервіс-орієнтованих систем для забезпечення функціонування системи моніторингу міського транспорту в режимі реального часу. Розроблено метод прогнозування часу прибуття транспортного засобу, достовірність якого складає 95%. Удосконалено технологію моніторингу міського транспорту. Удосконалено метод розрахунку ортодромної відстані, значення середньої абсолютної похибки складає 3,03 %. Набула подальшого розвитку інформаційна технологія забезпечення функціонування системи моніторингу міського транспорту.

50.07.19.0325/0219U001405

Застосування методів автоматизації проектування для розробки високопродуктивних програм обробки наукових даних на Cloud-платформах: Заклучний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Дорошенко Анатолій Юхимович. – ДР 0116U003303. УДК 004.4'24; 004.272.2.

90 с.

Розроблено методологію автоматизованої розробки "хмарних" застосувань, що ґрунтується на використанні засобів онтологій та алгебраїчних алгоритмічного інструментарію проектування й синтезу програм. Виконано реалізацію сучасних алгоритмів планування розподілу ресурсів для "хмарних" систем. Розроблено підхід та інструментальну систему для автоматичного перетворення успадкованого коду мовою Fortran для виконання на "хмарних" платформах. Створено базову архітектуру веб-порталу для надання сервісів метеорологічного прогнозування на мультипроцесорній платформі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки

50.07.19.0326/0219U000998

Розробка моделей та методів інтелектуальної підтримки прийняття рішень в умовах швидкоплинних просторово-розподілених процесів руйнівного характеру: Заклучний звіт /Херсонський національний технічний університет; Керівник Жарікова Марина Віталіївна. – ДР 0116U005720. УДК 004.98.

41 с.

Розроблено модель подання геоекотехносистеми в умовах процесу руйнівного характеру (ПРХ) у вигляді накладення розмитих статичних і динамічних топологічних просторів, породжених відношенням нерозрізненості, кожний з яких дозволяє представляти географічну і атрибутивну інформацію про природні умови, про цінні об'єкти, що потребують захисту від ПРХ, а також про динаміку ПРХ, з урахуванням невизначеності просторової інформації. Розроблено модель подання динаміки просторово-розподілених процесів у вигляді накладення розмитих статичних і динамічних топологічних просторів, породжених відношенням нерозрізненості, кожний з яких дозволяє представляти географічну і атрибутивну інформацію про природні умови, про цінні об'єкти, що потребують захисту від ПРХ, а також про динаміку

ПРХ, з урахуванням невизначеності просторової інформації. Розроблено формальну модель динаміки ПРХ у вигляді розмитого стрибкоподібного марківського процесу, який в кожен момент модельного часу породжує розмитий топологічний простір, в якому контур ПРХ представлений у вигляді розмитої області (граничної області нечітко-наближеної множини), що дозволило знизити обчислювальну складність і забезпечити пристосування до умов неповної та неточної інформації.

50.07.19.0327/0219U001317

Платформа розроблення, експлуатації і розвитку критичних IT-інфраструктур для роботи з великими даними: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Дорошенко А.Ю. – ДР 0116U003801. УДК 004.

333 с.

Умови одержання звіту: за договором. 252056, Київ-56, пр. Перемоги, 37, КПІ ім. Ігоря Сікорського, НДІ Ш. Об'єкт дослідження - процеси розроблення, експлуатації і розвитку критичних IT-інфраструктур для роботи з великими обсягами даних. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0328/0219U001403

Модернізація комплексної системи захисту інформації автоматизованої інформаційної системи Президії НАН України: Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Сініцин Ігор Петрович. – ДР 0118U004373. УДК 004.9.

6 с.

Проведено перший етап робіт з модернізації комплексної системи захисту інформації АІС Президії НАН України у зв'язку зі зміною середовища функціонування АІС Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.07.19.0329/0219U001116

Теоретичні засади побудови інтелектуальних масштабованих комп'ютерних систем моніторингу критичних об'єктів: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Терейковський Ігор Анатолійович. – ДР 0116U004886. УДК 004.75.

208 с.

Об'єктом дослідження є процес моніторингу, інтелектуального аналізу та систематизації інформації, отриманої з критичних об'єктів у реальному часі. Предметом дослідження є орієнтовані на використання теоретичного апарату Data Mining та Big Data методи побудови структурно-алгоритмічної організації інтелектуальних комп'ютерних систем моніторингу критичних об'єктів. Метою роботи є розробка теоретичного апарату для створення нової високо-ефективної архітектури інтелектуальних комп'ютерних засобів моніторингу критичних об'єктів на основі обробки надвеликих обсягів даних, отриманих з розподілених гетерогенних джерел в реальному часі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0330/0219U001399

Підтримка та розвиток академічної мережі обміну даних (АМОД) НАН України: Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Семіхов Володимир Миколайович. – ДР 0118U004374. УДК 004.738.

76 с.

1. Виконана П'ята черга робіт по вдосконаленню існуючої топології волоконно-оптичної мережі АМОД НАН України, що передбачає заміну послідовного під'єднання частини учасників київського фрагменту АМОД НАН України до Опорних вузлів на пряме, безпосереднє включення. 2. Здійснена експлуатація та супровід автоматизованої системи (IpsNet), для підтримки обліку та актуалізації складу устаткування і матеріалів, які входять до АМОД НАН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0331/0219U001400

Супроводження та доопрацювання АІС "Установа" згідно змін законодавства України та вимог до її функціонування у хмарному середовищі: Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Ігнатенко Петро Петрович. – ДР 0118U004372. УДК 004.738.

18 с.

Проектування, створення та апробація комплексної системи для автоматизації виконання посадових обов'язків адміністративними та науково-виробничими службами: науково-організаційної діяльності, планово-виробничої, кадрової, бухгалтерії, керівників наукових і обслуговуючих підрозділів, канцелярії та адміністрації у наукових установах Національної академії наук України на базі єдиної програмно-інформаційної системи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0332/0219U001402

Розвиток інформаційного, функціонального та програмного забезпечення електронного варіанту енциклопедичних видань: Заклучний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Резніченко Валерій Анатолійович. – ДР 0118U004398. УДК 004.82: 004.89.

30 с.

Запропоновано метод використання семантичної розмітки з неповною інформацією для вдосконалення онтології предметної області. Розглянуто можливості використання даного підходу для структурування семантичних джерел інформації. Запропоновані методи перевірені у середовищі Semantic MediaWiki та реалізовані у е-ВУЕ Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.07.19.0333/0419U001377

Нестеров Максим Володимирович. Інформаційна технологія підвищення продуктивності баз даних бізнес-критичних систем: Дис... к.т.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 30.05.2019.

УДК 004.657.

224 с.: 29 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 99 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню актуального науково-прикладного завдання розроблення моделей та методу інформаційної технології, використовують порогові значення для ідентифікації проблем пов'язаних з продуктивністю БД та їх налаштування. Проведено дослідження сучасного стану розвитку інформаційних технологій, проаналізовані методи і проведено аналіз стандартів і вимог, що висуваються до розробки БД бізнес-критичних систем. Проаналізовано методи та особливості інформаційних технологій забезпечення ефективної роботи БД. Встановлено, що більшість сучасних баз даних мають динамічно налаштовуватися параметри, які дозволяють виконувати налаштування

в режимі реального часу. Однак, незважаючи на те, що більшість систем баз даних встановлюються з рекомендованими значеннями параметрів, обчислених з використанням певних правил, системи БД не здатні підтримувати рівень продуктивності в довгостроковій перспективі. В роботі розроблено метод прогнозування проблем з продуктивністю БД, що виникають внаслідок кумулятивних ефектів (перевантаження запитами, перевищення часу виконання і т.д.) за наявності конкуруючих гіпотез. Розроблені математичні моделі оцінки впливу параметрів на якість роботи БД. Запропоновано інформаційна технологія підвищення продуктивності роботи БД, яка підтримує як короткострокові так і довгострокові прогнози і забезпечує можливість відстеження різних пікових метрик, прогнозування та порівняння з попередніми значеннями системи і завчасне інформування про інциденти пов'язані зі зниженням продуктивності БД, що дозволило скоротити час подальшого налагодження та технічного обслуговування, а також поліпшити процес налаштування БД.

50.07.19.0334/0419U001380

Коцюба Ігор Васильович. Інформаційна технологія підтримки прийняття рішень для забезпечення кібербезпеки розподілених інтелектуальних електроенергетичних систем: Дис... к.т.н. /Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля. – Захищена 31.05.2019. УДК 004.491.2.

218 с.: 18 табл., 29 іл. – Бібліогр.: 129 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню актуального науково-прикладного завдання розроблення моделей та інформаційної технології підтримки прийняття рішень при реалізації заходів із забезпечення кібербезпеки розподілених інтелектуальних енергетичних систем. Виконано розробку моделей фізичної та кібер-безпеки розподілених інтелектуальних енергетичних систем з використанням парадигми кіберфізичного проектування шляхом урахування впливу дефектів і вразливостей різних компонент архітектури. Вперше розроблено метод оцінки впливу подій на кібер інфраструктуру розподілених електроенергетичних мереж. Удосконалено технологію управління інформацією та подіями SIEM шляхом розробки і включення системи підтримки прийняття рішень. Дістали подальшого розвитку інформаційні технології обробки та аналізу даних з територіально розосереджених енергетичних мереж для забезпечення безпечної роботи енергетичної інфраструктури шляхом впровадження технології розподілених реєстрів.

50.07.19.0335/0219U001401

Розробка програмного забезпечення для інформаційної підтримки оцінки ефективності діяльності наукових установ НАН України:

Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Перконос Петро Іванович. – ДР 0118U004371. УДК 004.9.

35 с.

Метою даного проекту є розробка автоматизованої системи інформаційної підтримки оцінювання ефективності діяльності установ НАН України (ОДА). В результаті виконання робіт за проектом в 2018 р. була розроблена перша черга системи ОДА, призначена для інформаційної підтримки оцінки ефективності діяльності наукових установ НАН України, в тому числі розроблена автоматизована анкета для залучення експертів до роботи в експертній комісії з підтримкою двох мов: української і англійської, розроблений прототип сайту Офісу оцінювання діяльності наукових установ НАН України, Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0336/0219U001404

Розроблення проектних рішень та прототипу хмарної інфраструктури для підтримки побудови та функціонування єдиного науково-інформаційного простору (ЄНІП) Держави:

Заключний звіт /Інститут програмних систем Національної академії наук України; Керівник Перконос Петро Іванович. – ДР 0118U001907. УДК 004.9.

95 с.

Метою проекту є розроблення проектних рішень для побудови Національної хмарної інфраструктури як платформи єдиного національного інформаційного простору (ЄНІП) відкритої науки, інтегрованою до Європейської Хмарної інфраструктури. На підставі дослідження архітектури та технічних рішень проектів Європейської хмари відкритої науки (EOSC), а також аналізу стану технічних та інформаційних ресурсів України запропоновані проектні рішення для розбудови Національної хмари відкритої науки та її входження в Європейський науковий простір. Для відпрацювання запропонованих рішень на базі даних центру Інституту теоретичної фізики ім. М.М.Боголюбова НАН України було створено прототип Національної хмарної інфраструктури, Запропоновані рішення частково реалізовані в прототипі та розпочата його апробація. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами

50.07.19.0337/0219U000766

Розробка методів і засобів підвищення ефективності комп'ютеризованих інформаційно-вимірювальних систем технологічних процесів:

Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Донецький національний технічний університет"; Керівник Зорі Анатолій Анатолійович. – ДР 0117U002754. УДК 543.42:621.384.3:622.412.

126 с.

Об'єкт дослідження - методи та засоби підвищення ефективності комп'ютеризованих інформаційно-вимірювальних систем технологічних процесів. Мета роботи - розвиток науково-теоретичних і практичних досліджень із підвищення ефективності комп'ютеризованих інформаційно-вимірювальних систем технологічних процесів завдяки розробці фізичних принципів побудови, обґрунтуванню методів і реалізації засобів із покращення метрологічних і функціональних характеристик вимірювальних каналів, що входять до складу досліджуваних систем. Основні результати: розроблено апаратно-програмне забезпечення комп'ютеризованих систем моніторингу та керування параметрами мікроклімату промислових теплиць; розроблено методи та засоби підвищення ефективності інформаційно-вимірювальних систем концентрації пилогазових компонент; виконано проектування систем збору даних на основі сучасних мікроконтролерів. Результати досліджень будуть використані при розробці експериментальних зразків швидкодіючих оптичних вимірювачів концентрації метану для умов рудничної атмосфери вугільних шахт, лабораторних зразків вимірювачів параметрів мікроклімату промислових теплиць, а також у навчальному процесі кафедри електронної техніки ДВНЗ "ДонНТУ" при підготовці бакалаврів та магістрів за спеціальностями 171 Електроніка та 152 Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка.

50.49 Автоматизовані системи організаційно-го керування

50.07.19.0338/0219U001406

Розроблення дев'ятнадцятої черги глобальної автоматизованої інформаційної системи "Гарт":

Заключний звіт /Інститут програмних систем НАН України; Керівник Алексєєв Віктор Анатолійович. – ДР 0118U001651. УДК 004.9.

11 с.

Метою ДКР є розвиток функціональності інтегрованої інформаційно-телекомунікаційної системи Державної прикордонної служби України (системи "Гарт"). Виконані роботи стали подальшими кроками щодо вирішення завдань, які на поточний час постали перед фахівцями Державної прикордонної служби України. Розроблене спеціальне програмне забезпечення впроваджено в експлуатацію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0339/0219U001407

Розроблення дев'ятнадцятої черги автоматизованої інформаційної системи прикордонного контролю "Гарт-1":

Заключний звіт /Інститут програмних систем НАН України; Керівник Алексєєв Віктор Анатолійович. – ДР 0118U001652. УДК 004.9.

14 с.

Метою ДКР є розширення автоматизованих функцій прикордонного контролю у рамках інформаційно-телекомунікаційної системи прикордонного контролю Державної прикордонної служби України (системи "Гарт-1"). Виконані роботи щодо створення нових та модернізації існуючих функціональних підсистем системи "Гарт-1". Розроблене спеціальне програмне забезпечення впроваджено в експлуатацію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.07.19.0340/0219U001408

Розроблення сьомої черги інформаційно-телекомунікаційної системи оформлення та видачі іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію:

Заключний звіт /Інститут програмних систем НАН України; Керівник Алексєєв Віктор Анатолійович. – ДР 0118U002345. УДК 004.9.

9 с.

Метою ДКР є автоматизація процесів оформлення і видачі іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію шляхом впровадження новітніх інформаційних технологій. Виконані роботи щодо подальшого розвитку функціональності системи. Розроблене спеціальне програмне забезпечення впроваджено в дослідну експлуатацію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55 ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ

55.13 Технологія машинобудування

55.07.19.0341/0219U000768

Розвиток теорії деформовності, моделювання і удосконалення процесів холодного пластичного формозмінювання:

Заклучний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Огородніков Віталій Антонович. – ДР 0116U004711. УДК 621.7.011.

201 с.

Об'єкт дослідження - процеси холодного пластичного формування. Мета роботи - розвиток феноменологічної

теорії деформовності; розробка та використання критеріїв деформовності та їх класифікація в процесах пластичного формозмінювання; розробка теоретичних основ розрахунку енергії пластичного формозмінювання в різноманітних процесах обробки тиском, моделювання аварій та опору руйнування захисних засобів. Методи дослідження - експериментальні дослідження фізико-механічних характеристик матеріалів на випробувальному обладнанні: випробування спеціальних зразків з досліджуваних матеріалів на розтяг, стиск, кручення, кручення з розтягуванням. Оброблення результатів експериментів методами вимірювання твердості, тензометрирования, ділильних сіток з подальшою статистичною обробкою експериментальних даних, дозволяють визначити характеристики і функції матеріалу. Визначені параметри для формування карти матеріалу при кінцевих деформаціях вирішують проблему комп'ютерного моделювання процесів обробки металів тиском в авіабудуванні, автомобілебудуванні та інших галузях і руйнування конструкцій автомобілів, літаків тощо. Отримані карти матеріалів дозволяють прогнозувати ресурс міцності, довговічності, живучості елементів конструкцій, зокрема у авіа та автомобілебудуванні.

55.19 Різання матеріалів

55.07.19.0342/0219U000741

Удосконалення технологій колесофрезерної обробки та розробка нових конструкцій фасонних фрез до верстатів КЖ20:

Заклучний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Добров Ігорь Вячеславович. – ДР 0116U008355. УДК 621.914.

58 с.

Працездатність колісних пар машин рейкового транспорту відновлюється періодичними ремонтами. Найбільш поширеним способом відновлення геометричних параметрів профілю поверхні катання коліс є обточування на колесофрезерних верстатах КЖ20 за допомогою фасонних фрез. Тому ефективність використання транспортних машин значною мірою визначається витратами на ремонт і технічне обслуговування, а наскільки вони великі можна судити по тому що для більшості депо міжремонтний термін експлуатації фасонних фрез для верстатів КЖ20 складає близько 6 місяців. У економічних умовах, що склалися, витрати на ремонт необхідно істотно зменшити, тому проблема підвищення довговічності фасонних фрез для верстатів КЖ20 є актуальною передусім з економічних позицій, особливо з урахуванням значно збільшених цін на металопродукцію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.22 Обробка поверхонь і нанесення покриттів

55.07.19.0343/0219U000981

Виробництво покриттів для нових матеріалів ефективних та чистих вугільних електростанцій:

Заклучний звіт /Інститут металофізики ім.Г.В.Курдюмова НАН України; Керівник Шматко Олег Анатолійович. – ДР 0113U000889. УДК 621.793;620.197.

82 с.

Методами світлової та електронної скануючої мікроскопії, мікрорентгеноспектрального та рентгенівського флуоресцентного аналізу, вимірювання мікротвердості, рентгенівської дифрактометрії, включно з високотемпературним аналізом було вирішено задачі отримання порошків сплаву ХТН 23 та перевірено придатність таких порошків для газоплазмових та детонаційних методів нанесення захисних покриттів. Захисні покриття з цього сплаву поряд з високою міцністю показали надзвичайно високу жаростійкість не гіршу ніж в алюмінідних покриттів при перевагах в продуктив-

ності та вартості виробництва. На основі сплаву ХТН 23 - розроблено новий сплав для покриття, стійкого до умов гарячих димових газів. Одержані в роботі результати можуть бути застосовані у розроблені ефективних методів захисту сталевих виробів від руйнівного впливу агресивного середовища в умовах нагрівання та контактних навантажень.

55.07.19.0344/0219U001138

Перспективні металокерамічні покриття на основі самофлюсівних сплавів для підвищення зносостійкості деталей військової техніки:

Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Стороженко Марина Сергіївна. – ДР 0118U001504. УДК 620.198; 621.793; 621.756.

68 с.

В рамках виконання науково-дослідної роботи було обрано структурні складові нових композиційних матеріалів на основі самофлюсівних сплавів шляхом вивчення закономірностей змочування та контактної взаємодії в системах "FeNiCrBSiC-20%MeB2" методом "лежачої" каплі. Виявлено, що система FeNiCrBSiC-TiB2 є перспективною для розробки композиційних матеріалів для нанесення покриттів. Вивчено вплив добавок тугоплавких боридів на особливості формування структури композиційних матеріалів під час спікання в вакуумі та оптимізовано технологічні параметри отримання композиційних порошкових матеріалів. Нанесено покриття з розроблених композиційних порошоків методом плазмового напилення. Досліджено вплив структурних особливостей розроблених газотермічних покриттів на зносостійкість шляхом вивчення механізмів зношування покриттів в умовах тертя ковзання без мастила при підвищених температурах.

55.29 Верстатобудування

55.07.19.0345/0419U001479

Гречук Андрій Ігорович. Підвищення ефективності процесу свердління вуглепластиків та склопластиків лезовими алмазними свердлами: Дис... к.т.н. /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України. – Захищена 04.07.2019. УДК 621.941.

156 с.: 7 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 123 назви.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук (доктора філософії?) за спеціальністю 05.03.01 "Процеси механічної обробки, верстати та інструменти" - Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України, Київ, 2019. Дисертація присвячена вирішенню актуальної науково-технічної задачі підвищення ефективності свердління отворів у вуглепластиках та склопластиках, а саме підвищення стійкості інструменту та зниження дефектності обробки за рахунок використання алмазних свердел. Встановлено, що свердління вуглепластиків та склопластиків алмазними свердлами, дозволяє досягти в 8 разів вищу стійкість інструменту в порівнянні з твердосплавними свердлами. Обробка алмазними свердлами забезпечує мінімізацію термодеструкції отвору з 0,50 мм до 0,03 мм в порівнянні з твердосплавними свердлами і супроводжується зниженням температури обробки в 1,4 рази при обробці вуглепластику ($T = 41 - 49\text{ C}$) та в 3 рази при обробці склопластику ($T = 86 - 90\text{ C}$). Розроблено критерій дефектності (Q) для комплексної та неруйнівної оцінки ворсистості та розшарування шляхом програмного аналізу цифрових зображень просвердлених отворів, що дозволяє використовуючи модель Колдінга, оцінити стійкість свердел за умови забезпечення певного рівня дефектності (Q) отворів при свердлінні вуглепластиків та склопластиків. Використання розробленого алма-

зного свердла дозволяє розширити межі допустимого зносу інструменту при цьому, забезпечуючи аналогічний рівень дефектності отворів ($Q = 20\% - 25\%$) за рахунок процесів різання на зворотному ході свердла, які обумовлені допоміжними різальними кромками, що розташовані паралельно осі свердла. Дослідно-виробнича перевірка результатів дисертаційної роботи в ДП "Антонов" показала перевагу використання алмазних свердел для обробки вуглепластиків та склопластиків.

55.37 Турбобудування

55.07.19.0346/0219U000916

Розробка засобів зниження вібраційної напруженості робочих лопаток з титанового сплаву з ерозійними пошкодженнями для подовження ресурсу турбін на 3000 об/хв. енергоблоків ВВЕР-1000: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Воробйов Юрій Сергійович. – ДР 0116U005703. УДК 621.165; 539.4:534.1.

42 с.

Проведено узагальнення досвіду робіт та досліджень щодо забезпечення вібраційної міцності лопаток з ерозійними пошкодженнями. Виконано багатоваріантні дослідження впливу ерозійних пошкоджень на коливання лопаток останнього ступеня турбіни К-1000-60/3000. Розроблено моделі лопаток з різними видами механічної обробки в зонах пошкоджень. Розроблено рекомендації щодо запобігання небезпечних вібраційних напружень в зонах ерозійних пошкоджень для подовження ресурсу лопатки останнього ступеня ЦНТ турбіни К-1000-60/3000. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.07.19.0347/0219U000917

Аналіз вібраційних напружень в робочих лопатках компресора ГТД з врахуванням температури, відцентрових сил та збудливості коливань нестационарними аеродинамічними силами, а також з врахуванням різних видів демпфірування коливань: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Воробйов Юрій Сергійович. – ДР 0117U006946. УДК 621.165; 539.4:534.1.

92 с.

Розроблено скінчено-елементні моделі та методики аналізу коливань лопаткового апарату компресора низького тиску в газодинамічному потоці з урахуванням зворотного зв'язку між ними. Проведено аналіз вібраційних напружень в робочому апараті третього ступеня компресора з урахуванням температури, відцентрових сил, різних видів демпфірування і збудливості коливань нестационарними аеродинамічними силами. Використано тривимірні моделі і метод скінчених елементів. Розроблено рекомендації щодо зниження небезпечних напружень в лопатках третього ступеня компресора газотурбінного двигуна. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.07.19.0348/0219U000962

Розробка та впровадження нової лопатевої системи робочого колеса для модернізації гідротурбін Кременчуцької ГЕС на основі використання методів просторового профілювання: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Русанов Андрій Вікторович. – ДР 0118U006577. УДК 621.224.

29 с.

Виконано чисельне дослідження течії рідини в проточних частинах натурної (діаметр робочого колеса 8 метрів) вихідної гідротурбіни Кременчуцької ГЕС та модернізованої при режимах, що відповідають напорам на станції. На основі проведених чисельних досліджень робочого процесу отримано прогнозні характеристики проточної частини з новим робочим колесом гідротурбіни для Кременчуцької ГЕС, що має кращі енергетичні показники. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.07.19.0349/0219U000963

Підвищення ефективності та збільшення потужності осевих поворотно-лопатевих гідротурбін ПЛ20, призначених для модернізації ГЕС Дніпровського каскаду: Заключний звіт /Інститут проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України; Керівник Русанов Андрій Вікторович. – ДР 0116U005054. УДК 621.224;

94 с.

За допомогою програмного комплексу IPMFlow виконано дослідження робочого процесу в проточній частині осевої поворотно-лопатевої гідротурбіни на напір 20 м. На основі сучасних методів просторового профілювання спроектовано ряд варіантів лопатей робочих коліс з окружним, осевим і комбінованим навалом. По результатах дослідження виконано аналіз структури потоку і втрат енергії в характерних перетинах проточної частини. Було визначено закономірності впливу навалів на структуру потоку і енергетичні характеристики проточної частини. З урахуванням виконаних досліджень спроектовано нове робоче колесо з оптимальними значеннями окружного та осевого навалів, яке дозволить підвищити значення максимального ККД існуючої гідротурбіни на 1,09 % та потужності на 3,17 %. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.38 Спеціальні енергетичні установки

55.07.19.0350/0219U000803

Розробка системи енергозбереження та генерації електричної енергії для транспортних засобів: Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Гнатов Андрій Вікторович. – ДР 0117U002406. УДК 620.9.

144 с.

Розроблено та впроваджено система енергозбереження та генерації електричної енергії для транспортних засобів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.07.19.0351/0219U000952

Розробка критеріальних підходів для оцінки ресурсу елементів конструкцій енергетичних установок з термомеханічними пошкодженнями: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Кравчук Леонід Васильович. – ДР 0114U002174. УДК 620.192.7.193.5: 536.75-541: 621.438: 539.43.

300 с.

Розробка методології оцінки працездатності елементів конструкцій з різних класів матеріалів та обґрунтування ефективності критеріїв, що враховують кінетику накопичення термомеханічних пошкоджень від дії конструкційних, експлуатаційних та технологічних чинників, і можливості їх врахування в методах прогнозування термінів гарантовано-безпечного функціонування транспортних енергетичних установок та ракетно-космічних комплексів.

55.42 Двигунобудування

55.07.19.0352/0219U000758

Внутрішньокамерна та загальносистемна термогідродинамічна нестійкість в теплонапружених елементах рідинного реактивного двигуна: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Гоцуленко Володимир Володимирович. – ДР 0118U005410. УДК 629.7.

82 с.

Робота присвячена розв'язанню актуальних проблем внутрішньо камерної і загально системної нестійкості в рідинному реактивному двигуні та теплонапружених елементах теплоенергетичних систем. Теорія вібраційного горіння, яка розроблена для РРД (рідинних реактивних двигунів) доповнена рівнянням руху в камері згорання з урахуванням механізму нестійкості Л. Крокко, та від'ємного теплового опору. При зміні загальної витрати через РРД та порушенні стехіометричного співвідношення між компонентами палива, на характеристиці сопла утворюється спадаюча гілка, яка вперше була встановлена для твердопаливних двигунів і яка призводить до нестійкості стаціонарного режиму згорання палива. В роботі передбачається перевірка гіпотези того, що в газогенераторах РРД спадаюча гілка характеристики сопла спричиняє збудження ентропійних хвиль, які посилюють автоколивання вібраційного горіння незалежно від механізмів їх збудження. В основі теорії "гучного" (звучного) полум'я Хіггінса та вібраційного горіння лежить механізм запізнення згорання палива, обґрунтований Л. Крокко. В роботі визначається новий раніше невідомий механізм автоколивань вібраційного горіння, який обумовлений підводом теплоти до потоку відхідних газів, що виділяється при згоранні.

55.43 Автомобілебудування

55.07.19.0353/0419U001387

Сильченко Микола Миколайович. Вдосконалення автоматизованої системи керування механічною коробкою передач транспортних засобів категорії N3 та M3: Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 05.06.2019.

УДК 681.583.2, 681.587.72.

174 с.: 13 табл., 79 іл. – Бібліогр.: 141 назва.

Вдосконалення автоматизованої системи керування механічною коробкою передач транспортних засобів категорії N3 та M3. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 05.22.02 "Автомобілі та трактори" (274 – Автомобільний транспорт). – Харківський національний автомобільно-дорожній університет МОН України, Харків, 2019. Дисертація присвячена покращенню експлуатаційних показників електромеханічного автоматизованого приводу перемикачів передач великовантажних автомобілів та автобусів, удосконаленню конструкції виконавчого механізму приводу керування коробкою передач, оптимізації роботи алгоритму керування автоматизованим електромеханічним приводом перемикачів передач. В роботі запропонована конструкція виконавчого механізму перемикачів передач з двома електродвигунами постійного струму власної розробки. Визначено, що запропоновані нові взаємозв'язки між конструктивними елементами механізму перемикачів передач дозволяють отримати одночасно необхідну швидкодію приводу, високу точність регулювання, та забезпечують необхідне зусилля на синхронізаторі. Математична модель виконавчого механізму електромеханічного приводу керування коробкою передач включає: диференціальні рівняння які

описують роботу електродвигуна постійного струму, а також рівняння зв'язку. .

55.55 Комунальне машинобудування

55.07.19.0354/0219U000836

Розробка організаційно-економічних механізмів та заходів розвитку сфери теплопостачання населених пунктів України: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Басок Борис Іванович. – ДР 0119U000422. УДК 662.99. 269 с.

Основним об'єктом досліджень в даній роботі є сфера теплозабезпечення будівель житлового та громадського сектору населених пунктів України. Мета проекту - розробка заходів ефективної політики надійного, якісного і соціально-доступного (технічно та економічно обґрунтованого при дотриманні вимог до охорони навколишнього середовища) забезпечення населення та бюджетно-соціальної сфери теплою, гарячою водою і кондиціонуванням для створення належних комфортних умов для проживання і праці та забезпечення енергетичної безпеки України на засадах сталого розвитку. Внаслідок необхідності зниження обсягу споживання природного газу, поліпшення житлових умов населення, практичним вичерпанням можливостей збереження енергії під ціновим тиском, подальше підвищення енергоефективності у житловому секторі пов'язане з впровадженням середньо- та високовитратних заходів з реконструкції житлових будинків, з метою поліпшення їх теплозахисних характеристик, нового будівництва житла на основі прогресивних будівельних стандартів. Вперше в Україні, використанні дані типових проектів, проведено оцінку повних витрат енергії в житловому секторі, що враховують як поточні, так і капітальні витрати енергії в процесах реконструкції та нового будівництва житлових споруд. Встановлено, що витрати енергії на зведення енергоефективного житла за традиційними технологіями потребує втричі більшої кількості енергії, ніж зведення існуючого житла індустріальних серій. При цьому, витрати енергії на зведення енергоефективного житла можуть значно (у 50 - 90 разів) перевищувати кінцеві показники річної економії енергії на опалення житла. В той же час, витрати енергії на реконструкцію існуючого житлового фонду оцінюються лише у 10% від початкових витрат на його спорудження, а їх "енергетична окупність" оцінюється тільки в 4 - 5 роки. В зв'язку з цим, основну увагу слід приділяти проектам, що швидко окупаються, термомодернізації житлових будинків (утеплення стін, покрівель, встановлення нових склопакетів, удосконалення індивідуальних тепlopунктів тощо), а також розробці нових матеріалів та новітніх технологій спорудження житла з мінімальними показниками енергоемності. Проаналізовано технологічні, соціальні та екологічні аспекти споживання енергії в житловому секторі (в тому числі, вплив енергетичних об'єктів на здоров'я населення і навколишнє середовище, соціальні наслідки неякісного теплопостачання). Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.07.19.0355/0219U000849

Заходи щодо оптимізації (скорочення) використання енергоресурсів у секторі теплопостачання населених пунктів України: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Басок Борис Іванович. – ДР 0118U004788. УДК 662.99. 269 с.

Основним об'єктом досліджень в даній роботі є сфера теплозабезпечення будівель житлового та громадського сектору населених пунктів України. Мета проекту - розробка

заходів ефективної політики надійного, якісного і соціально-доступного (технічно та економічно обґрунтованого при дотриманні вимог до охорони навколишнього середовища) забезпечення населення та бюджетно-соціальної сфери теплою, гарячою водою і кондиціонуванням для створення належних комфортних умов для проживання і праці та забезпечення енергетичної безпеки України на засадах сталого розвитку. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.57 Тракторне і сільськогосподарське машинобудування

55.07.19.0356/0219U000862

Розроблення нових технологій і технічних засобів підготовки дрібнонасіньових сумішей на підставі керованих електромагнітних дій: Заключний звіт /Львівський національний аграрний університет; Керівник Ковалишин Степан Йосифович. – ДР 0117U0003081. УДК 631. 362. 381 с.

Предметом дослідження і розробки є закономірності змін властивостей насінньових сумішей під впливом наведених керованих електромагнітних дій в процесі їх післязбиральної та передпосівної обробки. Об'єктом досліджень є посівний матеріал дрібнонасіньових сумішей, сепаратори з додатковими робочими органами у виді електричного поля коронного розряду, технології післязбиральної та передпосівної обробки насінньового матеріалу. Мета проекту - підвищити якість насінньових сумішей за рахунок розроблення нових технологій і технічних засобів їх післязбиральної та передпосівної обробки. Для досягнення поставленої мети вирішено наступні завдання: - проаналізовано технології та технічні засоби підготовки насіння с.г культур; - теоретично описано рух компонентів насінньових сумішей по робочих органах сепараторів, на які накладено електричне поле; - визначено фізико-механічні та електричні властивості компонентів дрібнонасіньових сумішей, на підставі яких встановлено нові ознаки подільності; - розроблено метод електро-сепарування та застосовано його до насінньочисних машин різних конструкцій; - обґрунтовано перспективні конструкції та параметри сепарування електросепараторів; - розкрито механізм впливу передпосівної електростимуляції на насінньовий матеріал на підставі досліджень в динаміці клітин проростків обробленого насіння; - проведено апробацію та впроваджено розроблені технології у процес підготовки посівного матеріалу дрібнонасіньових сумішей. Моніторинговими дослідженнями визначено, що дрібнонасіньові культури в структурі посівних площ України займають близько 20%, а посівні якості їх насінньового матеріалу не завжди відповідають встановленим стандартам вимогам через наявність в них важковідділюваних домішок бур'янів та різного роду пошкоджених з причини їх суттєвої подібності за основними фізико-механічними властивостями з насіннями культури. Аналізом технологій післязбиральної підготовки посівного матеріалу дрібнонасіньових культур встановлено, що одним із шляхів підвищення його якості є використання в процесі додаткової очистки сепараторів, в яких як додатковий робочий орган використовується електричне поле. В процесі виконання науково-технічної розробки проводилися теоретичні дослідження переміщення компонентів дрібнонасіньових сумішей по робочих органах електрокоронної гірки, віброелектрофрикційного сепаратора, пневмоелектричного сепаратора, віброелектрофрикційного циліндричного барабану. Ці дослідження зводились до отримання розрахункових траєкторій руху та визначення впливу на координати сходу розділюваних компонентів насінньових сумішей регульованих параметрів електросепарування - на

пруженості електричного поля в робочій зоні сепаратора, швидкості (частоти обертання), амплітуди та частоти коливань робочої поверхні сепаратора, швидкості повітряного потоку у вертикальному каналі пневмоелектросепаратора. Проведеним аналізом отриманих розрахункових траєкторій та координат сходу досліджуваних компонентів суміші встановлено можливість їх розділення за сукупністю фізико-механічних (аеродинамічних) та електричних властивостей. Наступним етапом було проведення експериментальних досліджень, в результаті яких було обґрунтовано оптимальні значення регульованих параметрів сепарування дрібнонасіневих сумішей на запропонованих електроелектросепараторах. Для підтвердження ефективності впливу передпосівної електростимуляції, якої зазнають насіння під час електросепарування, на їх посівні та урожайні якості досліджувався кількісний рівень високомолекулярних жирних кислот в проростках, корінні та залишки простимульованого в електричному полі коронного розряду посівного матеріалу. Встановлено тісний зв'язок між вмістом окремих високомолекулярних кислот в проростках обробленого насіння з його посівними якостями. На підставі цього оцінено ефективність електростимуляції та обґрунтовано її оптимальні параметри. Для розкриття механізму впливу електромагнітних полів на біологічні, в тому числі і рослинні структури, було проведено електронно-мікроскопічні дослідження на клітинному рівні проростків обробленого в електричному полі коронного розряду насіння райграсу пасовищного. Встановлено, що в проростках обробленого насіння змінюється внутрішньоклітинна організація рослини, в результаті чого спостерігаються зміни під час поділу клітин. Це, очевидно, обумовлено скороченням інтерфазу, зокрема S-фазу, в результаті чого порушується нормальний синтез ДНК, формування хроматину та, відповідно, збирання хромосом. В результаті цього поділ клітин відбувається швидше, що призводить до підвищення посівних якостей насіння досліджуваної рослини. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше розроблені нові узагальнені моделі процесу взаємодії та поведінки частинок сепарувальних сумішей, на які наведено додатковий силовий вплив на: - похилій рухомій фрикційній площині під дією гравітаційних, електричних та сил інерції; - циліндричній коливальній поверхні під дією гравітаційних, електричних та сил інерції; - в каналі пневмоелектросепаратора під дією повітряного потоку, гравітаційних і електричних сил. Удосконалено методику визначення якості відсепарованого насінневого матеріалу шляхом проведення рентгенофлюоресцентної спектроскопії насіння складових компонентів. Вперше вивчена стимулююча дія передпосівної електрообробки посівного матеріалу дрібнонасіневих культур шляхом дослідження в процесі електронно-мікроскопічних досліджень структурних змін в клітинах проростків простимульованого насіння. Відмінною характеристикою отриманих теоретичних досліджень з математичного опису поведінки частинок насінневих сумішей по робочих поверхнях сепараторів є те, що ними враховано дію на них додаткового силового фактору, зокрема: у віброелектрофрикційному сепараторі та віброелектрофрикційному циліндричному барабані - дію сил інерції, а у пневмоелектричному каналі - дію сил електричного поля. Завдяки цьому розділення дрібнонасіневих сумішей на даних сепараторах проходить за сукупністю фізико-механічних, електричних та аеродинамічних властивостей. Разом з цим зростає кількість регульованих параметрів, що дозволяє здійснювати керований вплив на процес сепарування, особливо за допомогою електромагнітних дій. Завдяки цьому створюються передумови до проведення процесу ефективного відділення важковідділюваних домішок і біологічно неповноцінних насінин з досліджуваних сумішей. Основною відмінністю проведених досліджень з передпосівної обробки посівного матеріалу в електрично-

му полі є те, що вони, на відміну від відомих на сьогодні, спрямовані на розкриття механізму впливу електростимуляції насіння шляхом дослідження структурних змін в клітинах отриманих з нього проростків. Отримані результати теоретичних досліджень дають підстави встановити можливість відділення з дрібнонасіневих сумішей с.г. культур важковідділюваних домішок бур'янів та оптимізувати попередньо отримані значення регульованих параметрів досліджуваних сепараторів, за яких це відділення проходить найефективніше. Їх практична цінність полягає також в тому, що вони служать вихідною інформацією для розробки технічної і конструкторської документації похилої електрокоронної гірки, пневмоелектросепаратора, барабанного віброелектрофрикційного сепаратора, яку планується передати для серійного виробництва підприємствам, що спеціалізуються на випуску насінноочисних машин. За результатами виконаних досліджень підготовлено цикл лабораторних робіт з дисциплін "Сільськогосподарські машини", розділ "Додаткова очистка насіння с.г. культур" та "Електротехнології с. г.". Видано навчальний посібник "Електротехніка в землеробстві та екології землі". За результатами виконаних досліджень підготовлено цикл лабораторних робіт з дисциплін "Сільськогосподарські машини", розділ "Додаткова очистка насіння с.г. культур" та "Електротехнології с. г.". Видано навчальний посібник "Електрика і магнетизм", англійсько-українсько-російський словник скорочень з аграрної інженерії. Розроблені за проектом методи досліджень набули подальшого розвитку у магістерських роботах: 1. Магістерська робота на тему: "Дослідження процесу підготовки посівного матеріалу райграсу пасовищного" студента групи Аін-62 Палія Б.Б.; 2. Магістерська робота на тему: „Дослідження і обґрунтування параметрів барабанного сепаратора насіння сільськогосподарських культур" студента групи М-72 Заремби Р.М.; 3. Магістерська робота на тему: „Дослідження процесу передпосівної електростимуляції посівного матеріалу багаторічних злакових трав" студента групи М-71 Гадяка А.М.; 4. Магістерська робота на тему: „Дослідження процесу очистки насінневих сумішей в пневмосепараторі" студента групи М-71 Тетерука І.А. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.07.19.0357/0219U000949

Розробити сепаратор насінневого матеріалу олійних культур:

Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Алієв Ельчин Бахтияр огли. – ДР 0116U003093. УДК 631.362.3.

80 с.

Об'єктом досліджень є технологічний процес сепарації насінневого матеріалу олійних культур фотоелектронним сепаратором. Метою роботи є розроблення наукових основ техніко-технологічного забезпечення процесу сепарації насінневого матеріалу олійних культур за їх морфологічними показниками. Методи дослідження. В основу експериментальних досліджень покладені методи теорії ймовірності та математичної статистики. В результаті експериментальних досліджень фотоелектронного сепаратора було розроблено фізико-математичну модель, яка зв'язала сумарну концентрацію насіння, продуктивність фотоелектронного сепаратора і його споживаєму потужність від подачі насіння, частоти коливань вібрототка, частоти обертання барабана, часової затримки спрацьовування форсунки, чутливість фотодатчика.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.01 Загальні питання ядерної техніки

58.07.19.0358/0219U000771

Розробка та дослідження характеристик палива дисперсійного типу для дослідницьких ядерних установок України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Куштим Антон Володимирович. – ДР 0117U003767. УДК 621.039.

42 с.

Розроблена лабораторна технологія виготовлення дисперсійних паливних композицій на основі алюмінієвої матриці у вигляді таблеток. Вибрані та виготовлені імітатори паливних часток на основі тугоплавких з'єднань. Виготовлені зразки дисперсійних таблеток з імітаторами палива та зразки таблеток дисперсійного типу UO_2+Al . Виготовлений повнометражний макет паливної збірки ТВЗ-ХД1. Проведені металографічні дослідження та електронна мікроскопія зразків імітаторів таблеток. Проведені корозійні випробування серії таблеток. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58.09 Ядерні сировинні матеріали і паливо

58.07.19.0359/0219U000884

Радіаційно-хімічний синтез нових нанокompatитних адсорбентів на основі полімерних волокон для селективного видалення радіонуклідів з технологічних розчинів підприємств ядерно-паливного циклу: Заключний звіт /Державна установа "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України"; Керівник Бондар Юлія Вадимівна. – ДР 0116U004305. УДК 621.039.1+628.3.034.2:66.067.125.

89 с.

Заключний звіт НДР: 89 с., 10 табл., 34 рис., 92 джерела. Об'єкт дослідження - технологічні основи синтезу нанокompatитних сорбентів на основі модифікованих полімерних волокон (поліпропіленових та поліакрилонітрильних) для селективного видалення радіонуклідів. Мета дослідження - розробити технологічні основи та провести двофазний синтез нових нанокompatитних сорбентів на основі модифікованих полімерних волокон для прекоцентрування та селективного видалення радіонуклідів із забруднених вод підприємств ядерно-паливного циклу; провести дослідження фізико-хімічних та сорбційних властивостей композитних волокон; вибрати оптимальні параметри синтезу для отримання сорбентів з високими сорбційними та експлуатаційними характеристиками. Методи дослідження - проведено комплекс досліджень щодо модифікації полімерних волокон, знаходження оптимальних умов синтезу композитних сорбентів на основі модифікованих волокон, визначення їх фізико-хімічних і сорбційних властивостей. Були використані методи радіаційно-індукованої прищеплювальної полімеризації, полімер аналогічних перетворень, сучасні методи дослідження речовини і обробки одержаних даних (рентгеноструктурний фазовий аналіз, ІЧ-Фур'є спектроскопія, скануюча електронна мікроскопія і рентгено-спектральний мікроаналіз, атомно-абсорбційна спектроскопія, ? - спектроскопія та ін.). У звіті розглянуто експериментальні результати щодо модифікації полімерних волокон і синтезу на їх основі композитних сорбентів для селективного сорбції радіонуклідів. Полімерні волокна з активною фазою подвійних фероціанідів (K-Ni і K-Cu) та полімерні волокна з активною фазою діоксиду марганцю продемонстрували високу хімічну стабільність та високі адсорбційні параметри при видаленні стабільних нуклідів та радіонуклідів

з модельних розчинів з високим вмістом конкуруючих іонів.

59 ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

59.01 Загальні питання приладобудування

59.07.19.0360/0219U001003

Оцінка пожежовибухонебезпеки технологічних процесів та апаратів: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Михайлюк Олександра Петрівна. – ДР 0115U002020. УДК 614.8.

201 с.

Розроблено навчальний практикум "Оцінка пожежовибухонебезпеки технологічних процесів та апаратів" Робота передається за кордон за договірною ціною.

59.31 Прилади для вимірювання механічних величин

59.07.19.0361/0219U000770

Система автоматизованого контролю параметрів гідроагрегата в стаціонарних та перехідних режимах роботи: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Кухарчук Василь Васильович. – ДР 0117U000570. УДК 531.7.

134 с.

Робота присвячена розробці вискоелективної системи контролю технічних параметрів гідроагрегатів у стаціонарних та перехідних режимах роботи. Проаналізовано особливості об'єкта контролю, методи та засоби контролю технічних параметрів гідроагрегата. Сформульовано нові та удосконалено існуючі методи вимірювання віброхарактеристики вузлів гідроагрегата у трьох координатах осей, осьового биття ротора, температури полюсних обмоток та механічної напруженості феромагнітних конструкцій. Досліджено вплив неінформативних параметрів та конструктивних похибок відхилень на точність результатів вимірювання, запропоновано способи їх компенсації. Розроблено штучну нейронну мережу для аналізу технічного стану гідроагрегата.

59.37 Прилади для теплотехнічних і теплофізичних вимірювань

59.07.19.0362/0219U000778

Розробка макета НВЧ вологоміра природного газу: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Дмитрієв Юрій Олександрович. – ДР 0116U004707. УДК 543.275.1.

55 с.

Об'єктом дослідження є процес вимірювання вологості природного газу. Метою роботи є підвищення точності НВЧ вологоміра природного газу. Проаналізовано методи та засоби визначення вологості природного газу, розглянуто фізику процесу перетворення, особливості вимірювання. Отримав подальший розвиток хвильовий метод вимірювання вологості природного газу шляхом використання НВЧ діапазона та біжучої хвилі, що дало змогу підвищити точність вимірювання вологості природного газу. Розроблено НВЧ вологомір природного газу, виготовлено макет засобу та проведено експериментальні дослідження. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.45 Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів

59.07.19.0363/0219U000756

Розроблення інтелектуальної модульної мультисенсорної системи для моніторингу герметичного стану відповідальних промислових конструкцій, що заповнені амоніаком, несиметричним диметилгідразином та тетраоксидом діазоту. Розділ 1. Розроблення, виготовлення й дослідження характеристик хімічних оптичних та/або хімічних п'єзоелектричних сенсорів на амоніак, несиметричний диметилгідразин і тетраоксид діазоту: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім.

Л. В. Писаржевського НАН України; Керівник Манорик Петро Андрійович. – ДР 0118U005224. УДК 62-213.2.3.

203 с.

Скринінг відомих і нових хімічних сполук як основних компонентів хімічних оптичних та хімічних п'єзоелектричних сенсорів на амоніак, несиметричний диметилгідразин та тетраоксид діазоту. Робота передається за кордон за договірною ціною.

60 ПОЛІГРАФІЯ. РЕПРОГРАФІЯ. ФОТОКІНОТЕХНІКА

60.29 Поліграфія

60.07.19.0364/0219U001454

Розроблення і комплексний аналіз адміністративних даних випуску видань України у 2017-2018 рр. та формування електронних довідково-інформаційних ресурсів: Заключний звіт /Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова"; Керівник Сенченко Микола Іванович. – ДР 0118U003116. УДК 655.3.06+025-028.27(477)"2017/2018":001.892.

486 с.

Об'єкт дослідження - обов'язкові примірники видань (ОП), форми звітності видавців про випуск видавничої продукції, українські та зарубіжні засоби масової інформації, законодавчі й нормативні документи, довідково-інформаційна база. Мета роботи - забезпечення галузі та суспільства адміністративними даними випуску видавничої продукції, що характеризують явища й процеси, які відбуваються у видавничій сфері, електронними довідково-інформаційними ресурсами з питань видавничої та бібліотечної справи і сприяння ефективному використанню видавцями нормативних документів для підвищення загального рівня культури видавничої продукції. Метод дослідження - моніторинг, систематизування, аналізування. Результати НР : Адміністративні дані (звіти) про: випуск періодичних і продовжуваних видань (крім газет) в Україні у 2017 р., випуск газет в Україні у 2017 р., випуск неперіодичних видань в Україні у 2017 р.; оперативні дані про випуск книг і брошур станом на грудень 2018 р.; узагальнені дані про доставляння обов'язкових примірників видань України за 2018 р. (станом на грудень). Справа національного (перегляд) - ДСТУ 7152:2010 "Інформація та документація. Оформлення публікацій у журналах і збірниках". Бази даних: українських і зарубіжних ЗМІ, які висвітлюють ситуацію в Україні у 2018 р., друкованих ЗМІ 2017–2018 рр., "Переліку помилок в оформленні вихідних відомостей у книжкових виданнях", "Переліку помилок в оформленні вихідних відомостей у періодичних (крім газет) і продовжуваних виданнях та публікацій у них" за 2018 р., законодавчих і нормативних документів за 2018 р., суб'єктів видавничої справи (видавців); сформовано довідково-

інформаційні ресурси: електронні інформаційні масиви - "Побудова та властивості УДК", наукових статей до довідника "Календар знаменних і пам'ятних дат за 2018 р. та І кв. 2019 р.", методичних рекомендацій "Складання та розміщення бібліографічних посилань у текстах видань"; збірний електронний інформаційний масив українською мовою 3-го видання УДК; електронний реєстр ідентифікаторів видавців у системі ISBN, ISMN та зведений реєстр помилкових ISBNs/ ISMNs.; актуалізовано сторінки веб-сайту Книжкової палати України: "Друковані засоби масової інформації"; "Правові та нормативні документи" у сфері інформації, видавничої та бібліотечної справи; "Випуск видавничої продукції в Україні" (за 2018 р.); "Оперативні дані випуску видавничої продукції"; Галереї доповнені новинками книжкових видань, обов'язкові примірники яких надійшли в Книжкову палату України за 2018 р.; аналітичні огляди за темою роботи; річний звіт про виконання НР. Наукова новизна: розроблено та опрацьовано адміністративні дані випуску видавничої продукції суб'єктами видавничої діяльності у 2017-2018 рр., проаналізовано: роль ЗМІ у формуванні позитивного іміджу України у світі, стан функціонування систем ОП, ISBN/ISMN, повноту інформаційного наповнення вихідних відомостей видань, створено нові електронні довідково-інформаційні ресурси. Результати НР призначені для використання: Держкомтелерадіо, Державною службою статистики України, іншими органами державної влади для визначення напрямів державної політики у видавничій справі та інформаційній сфері, суб'єктами видавничої й бібліотечної справи, організаціями в галузі ЗМІ, науковими та навчальними закладами. Галузь застосування: зведені адміністративні дані, аналітично-інформаційні матеріали, електронні довідково-інформаційні ресурси використовуються в статистичній, видавничій, книготорговельній, бібліотечній, інформаційній сферах, у науково-дослідній роботі, навчальному процесі, у сфері підготовки спеціалістів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

60.31 Репрографія

60.07.19.0365/0219U000762

Дослідження процесів науково-організаційної діяльності у сфері страхового фонду документації та відповідність змін чинного законодавства: Заключний звіт /Науково-дослідний, проектно-конструкторський та технологічний інститут мікрографії; Керівник Волбас Олександр Миколайович. – ДР 0117U000711. УДК 778.14:002.

60 с.

Об'єкт дослідження - процеси наукової та науково-організаційної діяльності у сфері страхового фонду документації. Мета - уточнення розподілу функцій суб'єктів державної системи СФД, що беруть участь в організації та здійсненні наукової і науково-технічної діяльності, приведення їх у відповідність до змін чинного законодавства, удосконалення порядку проведення наукових робіт у зазначеній сфері та визначення укрупнених нормативів трудомісткості цих робіт. Методи дослідження - метод порівняння та дослідно-статистичний метод. У результаті досліджень уточнено взаємодію між суб'єктами державної системи СФД, пов'язаними з науковою і науково-технічною діяльністю, вдосконалено порядок проведення наукових робіт у сфері СФД та визначено укрупнені нормативи трудомісткості цих робіт. Результати будуть застосовані суб'єктами державної системи СФД, які беруть участь у проведенні наукових робіт та впровадженні їх результатів у сфері СФД, а також іншими юридичними та фізичними особами, яких залучають до виконання цих наукових робіт. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.53 Технологія переробки твердих паливних копалин

61.07.19.0366/0219U001430

Інженерні розрахунки індивідуальних паливників та окремих систем подавання біопалива за віднайденою найбільш ефективною схемою їх роботи: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Дунаєвська Наталія Іванівна. – ДР 0118U004297. УДК 662.7.

59 с.

Досліджені зразки вугілля марки АШ, пелет сосни та їх суміші в діапазоні температур 20-1000 С та проаналізовані окремі стадії термічного розкладу. Для котлоагрегатів ТПП-210А та ТП-100 виконано позонний тепловий розрахунок за Нормативним методом для спалювання антрацитів, пелет сосни та їх суміші у співвідношенні 9:1 за теплом, визначено оптимальну схему подавання біомаси в котел, виконано розрахунки необхідних витрат біомаси, каналів подавання та запасів біопалива.

61.07.19.0367/0219U001431

Розробка та впровадження систем подавання біопалива в котлоагрегати ТП-100 та ТПП-210А ТЕС при його спільному спалюванні з вугіллям марки Г та А: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Дунаєвська Наталія Іванівна. – ДР 0118U001950. УДК 662.739.

59 с.

Досліджено процеси піролізу та вигорання коксового залишку зразків пелет сосни, пшениці, лушпиння та вугільного пилу. Оптимальний розмір часток біомаси склав 1,6 мм. Обрано конструкції паливників, розроблено технічні рішення щодо організації спільного спалювання на ТЕС з котлами ТПП-210А та ТП-100. Розроблені ланцюги систем приймання, зберігання, обробки та транспорту біопалива до паливників та пропозиції щодо розміщення цих вузлів. Зроблена оцінка екологічності роботи котлів

61.61 Технологія пластмас

61.07.19.0368/0419U001477

Сайтарли Світлана Вікторівна. Розробка наповнених полімерних композицій з поліпшеними властивостями на основі поліпропілену і олігобутадієнів: Дис... к.т.н. /Київський національний університет технологій та дизайну. – Захищена 02.07.2019.

УДК 678.7:678.046 (043.3/5).

175 с.: 29 табл., 60 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці полімерних композицій з поліпшеними властивостями на основі поліпропілену і олігобутадієнів з використанням наповнювачів і модифікаторів різних типів. Розроблено рецептурний склад та технологічні схеми одержання наповнених полімерних композицій на основі поліпропілену з підвищеними показниками ударної міцності та морозостійкості з використанням як модифікатору новітнього поліолефінового еластомеру. Визначено вплив мінерального наповнювача та еластомеру на реологічні та фізико-механічні характеристики композицій на основі поліпропілену, на їх термостабільність та температурні характеристики фазових переходів методами диференціального термічного аналізу та диференціальної термогравіметрії. Розроблено рецептурний склад та технологічні

схеми одержання композицій на основі олігобутадієнів для одержання покриттів та герметиків без використання ґрунтовок та адгезивів, а також ебонітових захисних покриттів.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.37 Прикладна генетична інженерія

62.07.19.0369/0219U000749

Створення селекційних ліній м'якої пшениці з генами стійкості до стеблової іржі штаму Ug99: Заклучний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Блюм Ярослав Борисович. – ДР 0117U006842. УДК 577.21.632.4.

139 с.

Здійснено аналіз та відбір за молекулярно-генетичними маркерами селекційних ліній пшениці м'якої (pre-breeding lines) з генами стійкості до високо вірулентного штаму (раси) стеблової іржі Ug99 (Sr33, Sr39). Озимі лінії F3, отримані від схрещення DH31 x Мирхад з генами стійкості до раси Ug99 (Sr33, Sr39) та з високим балом хлібопекарної якості були передані Державною установою "Інститут харчової біотехнології і геноміки НАН України" до чотирьох селекційно-генетичних установ України. Підготовлено методичні рекомендації щодо виявлення генів стійкості у пшениці до високовірулентного штаму (раси) стеблової іржі Ug99 за допомогою полімеразної ланцюгової реакції. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62.07.19.0370/0219U000895

Дослідження можливості отримання енантіомерів потенційних лікарських засобів за допомогою карбоксилестерази *Rarapa venosa*: Заклучний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Шестеренко Євгенія Аркадіївна. – ДР 0118U004142. УДК 577.152.311/577.151.43/547.891.2.

45 с.

Отримано гомогенати стравохідної залози і гепатопанкреасу з молюска *Rarapa venosa*; визначено, що естеразна активність одержаних гомогенатів, визначена за 2-нафтилацетатом, перевищує таку за 1-нафтилацетатом. Доведено приналежність ензимів гомогенатів травних залоз *Rarapa venosa* до родини карбоксилестераз. Показано більшу активність естераз гомогенатів стравохідної залози у кислом середовищі та при високих температурах. З використанням гомогенатів травних залоз *Rarapa venosa* здійснено енантіоселективний гідроліз 3-ацетокси-7-бром-5-феніл-1,2-дигідро-3Н-1,4-бенздіазепін-2-ону; встановлено переважне утворення R-енантіомера (енантіомерний надлишок становив 42 %). Робота розповсюджується за договірною ціною.

62.07.19.0371/0219U001300

Розроблення технології виробництва сертифікованого садивного матеріалу кісточкових культур: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Гриник Ігор Володимирович. – ДР 0117U007280. УДК 577.213.3:578:631.532/535:575.174.015.3:634.2.

210 с.

Оцінено поліморфізм 10 МС локусів для ідентифікації 27 сортів черешні, а також 7 МС локусів для ідентифікації 11 сортів та 9 підщеп вишні. Виділено серед них найбільш перспективні для черешні (EMPA015, EMPAS02, EMPAS06, PseGA34 та PS12A02), для вишні (PseGA34, UDP98-412, EMPAS06 та EMPA015), для клонових та сіянцевих підщеп вишні (EMPAS06, PseGA34, UDP98-412, PS12AO2 та

PMS2). Розроблено ПДРФ аналіз алейних варіантів гена PwCNR12 великоплідності сортів черешні. Виявлено неспецифічні CAPS-маркери. Проаналізовано генотипи черешні за мікросателітними локусами CPST038 та BPPCT034, зчепленими з геном великоплідності. Побудовано UPGMA-дендрограму, що відображає генетичні дистанції між сортами черешні та вишні. Проаналізовано основні кластери кладограм у відповідності до генетичного походження сортів та підщеп, що їх утворюють. На базі отриманих результатів розроблено "Рекомендації з генотипування кісточкових культур (черешні і вишні)", створено базу даних ДНК-типуювання сортів кісточкових культур (черешні і вишні) за різними типами молекулярно-генетичних маркерів.

62.99 Інші проблеми біотехнології

62.07.19.0372/0419U001475

Гейсун Анастасія Анатоліївна. Біотехнологія одержання біомаси вермикультури за впливу Гуміліду та її використання для вирощування молодняку фазана мисливського:

Дис... к.с.-г.н. /Білоцерківський національний аграрний університет. – Захищена 16.05.2019.

УДК 636.594:636.087.74.595.142.3.

187 с.: 26 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

Об'єкт дослідження - біотехнологічний процес стимуляції нарощування біомаси черв'яків за впливу біологічно активних речовин гумінової природи і використання її як білкової добавки до комбікорму фазана мисливського. Предмет дослідження - функціональні та кореляційні зв'язки показників біотехнологічного процесу вермикультивування, ензиматична активність біомаси вермикультури, фізико-хімічні характеристики біомаси черв'яків, склад біогумусу, репродуктивна функція червоного каліфорнійського черв'яка, жива маса тіла молодняку фазанів, морфофункціональні показники крові фазанят. Методи дослідження - біотехнологічні, фізіологічні, морфологічні, гематологічні, біохімічні, хімічні, мікробіологічні, зоотехнічні, статистичні. Уперше проведено дослідження з використання біологічно активної добавки гумінового походження "Гумілід" у складі поживного субстрату за вермикультивування та встановлено її оптимальний кількісний діапазон. Виявлено, що додавання до поживного субстрату оптимальної кількості Гуміліду сприяє активації репродуктивної функції червоного каліфорнійського черв'яка на тлі прискорення процесів трансформації субстрату за рахунок підвищення активності гідролітичних ензимів та більшого накопичення білка в біомасі вермикультури. Уперше показано, що за впливу Гуміліду в процесі вермикультивування у біомасі вермикультури знижується вміст важких металів (Плюмбуму, Кадмію, Купруму) за рахунок утворення їх важкорозчинних, недоступних форм. Уперше біомасу червоного каліфорнійського черв'яка, яку отримали на поживному субстраті із додаванням Гуміліду, використовували як кормову добавку за вирощування фазана мисливського. Наукова новизна одержаних результатів підтверджена деклараційним патентом України на корисну модель (№ 120540).

64 ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ

64.29 Текстильна промисловість

64.07.19.0373/0419U001424

Кутасов Андрій Володимирович. Удосконалення технології декортикації стебел соломи технічних конопель: Дис... к.т.н. /Херсонський національний технічний університет. – Захищена 05.06.2019.

УДК 677. 021.11.

197 с.: 36 табл., 52 іл. – Бібліогр.: 122 назви.

Об'єкт дослідження - процес декортикації стебел соломи конопель після зеленцевого збирання та збирання після повної стиглості. Мета дослідження - одержання із стебел соломи конопель різних строків збирання високоякісного лубу, придатного для отримання волокна багатофункціонального призначення. Методи дослідження - органолептичні, фізико-хімічні, фізико-механічні, загальноприйняті методики відповідно до ДСТУ 8423:2015 "Солома конопляна. Технічні умови", ДСТУ 8422:2015 "Треста конопляна. Технічні умови", методи математичної статистики. Одержала науковий розвиток теорія технологічного процесу декортикації стебел соломи конопель після зеленцевого збирання та збирання після повної стиглості; теоретично обґрунтовано нову концепцію декортикації стебел соломи технічних конопель залежно від діаметра стебел, сортових відмінностей та строків збирання; вперше встановлено закономірності зміни фізико-механічних характеристик лубу, виділеного із стебел соломи різних сортів конопель після зеленцевого збирання та збирання після повної стиглості; Галузь використання - промислові виробництва.

64.33 Швейна промисловість

64.07.19.0374/0219U001389

Дослідження тканини для використання у різних конструкціях наметів типу УСБ-56: Заключний звіт /Український державний науково-дослідний інститут "Ресурс"; Керівник Стариш Євген Анатолійович. – ДР 0118U004493. УДК 687.03.

23 с.

В роботі висвітлено дослідження тканин для наметів типу УСБ-56. Зокрема досліджувались наметові тканини двох типів: напівплісня артикул 11254 СКПВ згідно ТУ У 13.2-40752240-001:2016 (зміна № 1) та тканина наметова за ТУ У 13.2-40752240-003:2017. Тканини були розміщені у весняно-літній період в різних регіонах України (м. Київ, Одеса та смт Іванівка Одеської області). Випробування тканин проводили у акредитованій аналітично-дослідній випробувальній лабораторії харчової продукції та продукції легкої промисловості ДП "Черкасистандартметрологія". Результати випробувань показали, що тканина наметова за ТУ У 13.2-40752240-003:2017 показала найкращі показники (водотривкість, розривне навантаження по основі, розривне навантаження по утоку, поверхнева густина) до впливу ультрафіолетових променів та опадів у весняно-літній період.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.07.19.0375/0219U001244

Обґрунтування та встановлення підходів з удосконалення галузевих норм та нормативів витрат, відходів і втрат сировини та матеріалів у виробництві олійно-жирової продукції: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Павло Федорович. – ДР 0116U003224. УДК УДК 665.0.

116 с.

Об'єктом дослідження роботи є стан сучасної галузевої нормативної бази щодо норм та нормативів витрат, відходів і втрат сировини та матеріалів у виробництві олійно-жирової продукції. Мета роботи - дослідження та науково-технічна експертиза чинної нормативної бази витрат, відходів та втрат сировини та матеріалів у виробництві олійно-жирової продукції, визначення природного убутку сировини, матеріалів та готової продукції при зберіганні. У до-

слідженнях застосовані методи експертних оцінок, опитувань, загальносистемного аналізу. Визначено статус галузевих норм та нормативів. За результатами досліджень розроблено проект галузевого нормативного документу "Норми та нормативи витрат, відходів і втрат сировини та матеріалів у виробництві олійно-жирової продукції, природного убутку сировини, матеріалів та готової продукції при зберіганні" та проект "Науково-технічної програми перегляду та розробки норм та нормативів щодо ефективного використання сировини, матеріалів та готової продукції в олійно-жировій галузі". Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0376/0219U001245

Конкурентоспроможність, енергоефективність і експортний потенціал олієжирової галузі України: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Павло Федорович. – ДР 0116U003225. УДК УДК 665.0.

63 с.

Об'єктом дослідження є підприємства олієжирової галузі, як споживачі паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР). Мета роботи - дослідження і науково-практичне обґрунтування конкурентоспроможності олієжирової продукції на вітчизняному та світовому ринках за рахунок раціонального використання енергетичних ресурсів. Дослідження проведено з використанням методів загальносистемного аналізу: збору і обробки інформації; проведення

аналітичної роботи; порівняння; планових розрахунків і обґрунтувань; прогнозування; формально-логічного; експертних оцінок; індексного тощо. Розроблено алгоритм ведення енергетичного аудиту та процедури визначення питомих витрат ПЕР на готову продукцію. Розроблено порядок складання та аналіз паливно-енергетичних балансів для діючих підприємств. Визначено економічні показники при проведенні енергоаудиту. Надамо типові науково-технічні і економічні рекомендації з підвищення енергоефективності використання енергоносіїв. Розроблено галузевий нормативний документ "Методика з організації та ведення комплексного енергетичного аудиту на підприємствах олійно-жирової галузі. Результати дослідження в умовах постійно зростаючих цін на основні види енергоресурсів нададуть змогу значно зменшити залежність від постачальників енергоносіїв і як наслідок вирішити питання зменшення доданої вартості у складі собівартості олієжирової продукції, що в подальшому сприятиме підвищенню її конкурентоспроможності як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0377/0219U001246

Наукові засади одержання харчових продуктів і косметики із застосуванням методології комбінаторики: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Матвеева Тетяна Вікторівна. – ДР 0116U000094. УДК УДК 665.3.

229 с.

Об'єкт дослідження - розробка рецептур емульсійних олієжирових продуктів підвищеної фізіологічної цінності із застосуванням методології комбінаторики. Предмет дослідження - органолептичні, фізико-хімічні показники, фізіологічна цінність та окислювальна здатність емульсійних олієжирових продуктів підвищеної фізіологічної цінності. Мета роботи - розробка і наукове обґрунтування нових підходів щодо створення наукових основ одержання нових перспективних конкурентоспроможних емульсійних олієжирових продуктів, збагачених омега-3, омега-6 жирними кислотами, з направленням формуванням їх якості. Методи дослідження -

дослідження - дослідження фізико-хімічних показників олій виконано згідно з ДСТУ 4492:2005, ГСТУ 46072:2005, ДСТУ 4534:2006, ДСТУ 4536:2006, а також загальноприйнятих методів, що рекомендовано ВНДІЖ. Жирнокислотний склад олій визначено за допомогою газорідинного хроматографу "Shimadzu" GC-14B (Японія). Фізико-хімічні та органолептичні показники майонезів та косметичних кремів, що одержані на основі оптимізованих за жирнокислотним складом купажованих олій, визначено згідно ДСТУ 4487:2005 та ДСТУ 4765:2007, відповідно. Стабільність олій до окиснення визначено на приладі OXITEST (компанія Velp Scientifica, Італія) при температурі 100 °С та при кімнатній температурі за умови вільного доступу світла та повітря (автоокиснення). Період індукції розраховано графічним методом. Фізіологічну цінність олій визначено шляхом розрахунку. Проведено математичне моделювання та розрахунок жирових основ емульсійних олієжирових продуктів в пакеті програм MathCad шляхом рішення системи рівнянь, що створена за вимогами дієтологів і отриманого жирнокислотного складу використаних олій. Одержані харчові та косметичні емульсійні олієжирові продукти підвищеної цінності та оцінено їх фізико-хімічні властивості. Визначені раціональні способи ведення процесу одержання емульсійних олієжирових продуктів підвищеної фізіологічної цінності. На основі виконаних досліджень розроблено рекомендації виробникам щодо технології виробництва майонезів та майонезних соусів оздоровчого призначення та проект технологічної інструкції на виробництво майонезної продукції оздоровчого призначення. Розроблено проект Технічних умов на Крем-мило на основі трикомпонентної купажованої олії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0378/0219U001249

Наукові основи синтезу азот-, кисеньвмісних похідних жирів з олійної сировини: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Палченко Вікторія Юріївна. – ДР 0116U003219. УДК УДК 665.3.

113 с.

Об'єкт дослідження - процеси синтезу кисень-, азотовмісних похідних жирних кислот із олій ліноленової групи. Предмет дослідження - кінетика і технологія перетворення триацилгліцеринів олій ліноленової групи у поверхнево-активні ненасичені кисень-, азотовмісні похідні жирних кислот та поверхнево-активні властивості одержаних продуктів. Мета роботи - розробка і наукове обґрунтування нових підходів щодо процесів синтезу кисень-, азотовмісних похідних жирних кислот із олій ліноленової групи, які проявлятимуть диспергуючі, інгібуючі, піноутворюючі, миючі, очищувальні та інші властивості задля використання їх у продуктах харчової, косметичної, нафтогазової і інших галузей промисловості. Методи дослідження жирнокислотний склад і компонентний склад початкових речовин і продуктів синтезу встановлено з використанням методів газорідинної хроматографії на хроматографі "Shimadzu" GC-14B (Японія), хроматографії на тонкому шарі, титрометричними методами, інфрачервоною спектроскопією; кінетичні розрахунки проведено диференціальним методом аналізу; термодинамічні характеристики визначено за кінетичними параметрами; дослідження адсорбційної здатності продуктів реакції проведено електрохімічним методом поляризаційного опору; емульгуючу дію оцінено стандартними методами. Планування експерименту, обробку експериментальних даних, математичне моделювання здійснено з використанням програмних пакетів Microsoft Excel, Mathcad/ Визначено кінетичні і термодинамічні параметри реакції прямого амідування соєвої олії з утворенням кисень-, азотовмісних речовин. Встанов-

лено раціональні параметри одержання кисень-, азотовмісних поверхнево-активних речовин. Створено математичну модель кінетики процесу прямого амідуювання ліпідів з використанням програмних пакетів Microsoft Excel, Mathcad. Одержано зразки поліненасичених поверхнево-активних речовин. Запропоновано технологічну схему амідуювання соєвої олії діетилентріаміном та надано рекомендації щодо прямого амідуювання олій ліноленової групи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0379/0219U001250

Наукові основи екстракції в режимах наближених до температури кипіння розчинника:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Павло Федорович. – ДР 0116U000093. УДК УДК 665.3.

43 с.

Об'єкт дослідження - процес екстракції рослинної олії з олійної сировини. Предмет дослідження - процес масопередачі під час екстракції в режимах наближених до температури кипіння розчинника. Мета роботи - розробка вискоєфективних технологічних процесів переробки олійного насіння під час екстракції в режимах наближених до фазових переходів розчинника. Результати дослідження кінетичних закономірностей екстрагування олії стали підґрунтям для розроблення математичної моделі процесу екстрагування олії в промислових умовах. Досліджено вплив температури на швидкість екстрагування олії з матеріалів з різним ступенем руйнування їх структури. Одержано рівняння регресії, яке описує вихід олії в залежності від температури і тривалості екстракції. Здійснено теоретичне дослідження режиму екстракції, на основі рішення задачі теплообміну гранули із зовнішнім плинном розчинника і рівнянь дифузії розчинника в порах гранули. Встановлені оптимальні технологічні режими інтенсифікації процесу екстрагування в промислових умовах. Проведено оцінку економічної ефективності впровадження інтенсифікації процесу екстракції на в умовах діючого виробництва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0380/0219U001251

Фундаментальні засади виділення цінних природних барвників із вторинних продуктів олієжирової промисловості:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Белінська Анна Павлівна. – ДР 0116U003220. УДК УДК 665.3. 60 с.

Об'єкт дослідження - процес виділення природних барвників із вторинних продуктів олієжирової промисловості - лущиння насіння соняшнику. Предмет дослідження - вміст в лущинні насіння соняшнику антоціанів та меланінів, параметри процесу виділення барвників з лущиння насіння соняшнику, показники якості меланінів з лущиння насіння соняшнику. Мета роботи - дослідження та науково-практичне обґрунтування щодо одержання природних барвників із вторинних продуктів олієжирової промисловості - лущиння насіння соняшнику та інших альтернативних видів природної сировини. Методи дослідження. За стандартними методами досліджено фізико-хімічні властивості лущиння насіння соняшнику, антоціанів, меланінів, параметри процесу виділення барвників з лущиння насіння соняшнику. Попередня обробка лущиння соняшника складалася з промивання водою неподрібненого лущиння та його сушки за температури 100-105 °С до сипучого стану з наступним подрібненням. Меланіни з лущиння соняшника отримували за допомогою екстракції 0,5 М розчином гідроксиду

натрію за температури 20-22 °С з наступною фільтрацією для видалення лущиння соняшнику. Потім до екстракту додавали при перемішуванні 25 % розчин соляної кислоти з доведенням рН до 1,5 і витримували кілька годин. Утворювався пластівчастий осад меланіну. Його відокремлювали фільтруванням і сушили в сушильній шафі за температури 40-45 °С. Для планування експерименту і обробки даних застосовано математичні методи з використанням програмних пакетів Statistica, Mathcad, Matlab і Microsoft Excel. Визначено параметри вдосконалення методики з виділення алломеланіну, які полягають у переосаджуванні отриманого осаду, відділенні пластівчастого осаду меланіну від рідкої фази за допомогою центрифугування, промиванні отриманого пігменту етиловим спиртом та у тому, що алломеланін залишався у вигляді вологої маси, або висушувався у вакуумному ексикаторі у присутності осушуючих агентів. Проведено випробування зразків алломеланінів в УкрНДІОЖ НААН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0381/0219U001252

Наукові основи гальмування окиснення жирів ефективними системами антиоксидантів біологічного походження:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Ситнік Наталія Сергіївна. – ДР 0116U000089. УДК УДК 665.3. 133 с.

Об'єкт дослідження - процес окиснення модельних речовин та модельної олії у відсутності та присутності рослинних антиоксидантів. Предмет дослідження - швидкість окиснення модельних речовин, фізико-хімічні показники окиснення олії, що характеризують ступінь окиснювального псування. Мета роботи - розробка та експериментальне підтвердження ефективності нових антиоксидантних систем біологічного походження для подовження терміну зберігання жирів. Методи дослідження - фізико-хімічні показники модельної олії визначено за стандартними методиками; періоди індукції та термін зберігання модельної олії визначено за зміною пероксидного числа; швидкість окиснення модельних речовин визначено з використанням волюметричної установки; планування експериментальних досліджень та обробку одержаних результатів виконано з використанням програмних пакетів Microsoft Excel, MathCad та Statistica. Визначено раціональні умови одержання речовин з антиоксидантними властивостями з різних видів рослинної сировини, досліджено антиоксидантну активність рослинних антиоксидантів, розроблено найбільш ефективні системи антиоксидантів та визначено їх вплив на термін зберігання дослідної олії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0382/0219U001253

Фундаментальні засади очистки рослинних жирів селективними розчинниками:

Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Ігор Павлович. – ДР 0116U000091. УДК УДК 665.3.

63 с.

Об'єкт дослідження - технологія рафінації рослинних жирів з використанням селективних розчинників. Предмет дослідження - склад багатокомпонентних селективних розчинників, вміст супутніх речовин в рослинних жирах, продуктів окислення і домішок рослинних жирів. Мета роботи - наукове обґрунтування і розробка нових підходів щодо створення ресурсо- та енергозберігаючої технології рафінації рослинних жирів з використанням селективних розчинників. Методи дослідження. За стандартними методами досліджено фізико-хімічні та органолептичні властивості рафі-

нованих жирів, проведено пробну нейтралізацію та вітеризацію жирів. Для планування експериментів і обробки даних застосовано математичні методи з використанням програмних пакетів Statistica, Mathcad, Matlab і Microsoft Excel. У результаті проведеної роботи створено моделі багатокомпонентних селективних розчинників для вибіркового вилучення з олій та жирів ряду супутніх речовин. Проведено випробовування зразків олії після нейтралізації в системі селективних розчинників в УкрНДІОЖ НААН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0383/0219U001254

Розробити методи визначення в оліях наявності сторонніх жирових домішок: Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Ситнік Наталя Сергіївна. – ДР 0118U000177. УДК УДК 665.3. 54 с.

Об'єкт дослідження - спосіб виявлення в оліях сторонніх жирових домішок методом диференційної скануючої калориметрії. Предмет дослідження - характеристики плавлення та застигання індивідуальної олії та у присутності сторонніх жирових домішок. Мета роботи - розробка способу якісного та кількісного визначення в оліях сторонніх жирових домішок з використанням методу диференційної скануючої калориметрії. Методи дослідження: термограми плавлення та застигання індивідуальної олії та її сумішей із сторонніми домішками отримано з використанням диференційного скануючого калориметра Q20; характеристичні параметри піків плавлення та застигання визначено за допомогою програмного пакету TA Universal Analysis; планування експериментальних досліджень, математичне моделювання та обробку експериментальних даних стосовно залежності масової частки сторонніх жирових домішок від характеристик піків плавлення та застигання виконано у середовищі програмних пакетів Statistica, Microsoft Excel та MathCad. Одержано наукові дані стосовно змін параметрів піків плавлення та застигання соняшникової олії в результаті введення сторонніх жирових домішок - свинячого та яловичого жирів. Розраховано математичні моделі, які являють собою залежності масової частки сторонніх жирових домішок в соняшниковій олії від характеристичних температур піків плавлення та застигання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0384/0219U001255

Розроблення способу інактивації інгібіторів протейназ в білково-жировій основі для раціонального харчування: Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Белінська Анна Павлівна. – ДР 0118U000178. УДК УДК 665.3. 43 с.

Об'єкт дослідження - ступінь засвоєваності білків білково-жирової основи з олійного насіння в залежності від умов її попередньої технологічної обробки. Предмет дослідження - параметри технологічної обробки білково-жирової основи з олійного насіння, кількість ?-амінного азоту після гідролізу білково-жирової основи ферментним препаратом. Мета роботи - обґрунтування і розробка способу інактивації протеолітичних ферментів в білково-жировій основі підвищеної біологічної цінності і подовженого строку придатності, що може використовуватися при організації раціонального харчування спортсменів, робітників важкої фізичної праці, військовослужбовців та інших верств населення. Методи дослідження. Початковий вміст білка в білково-жировій основі визначали за допомогою методу Кьельдаля. Вихідну вологість білково-жирової основи коректували за допомогою зволоження і визначали термогравиметрично.

Попередню обробку надвисокочастотним випромінюванням проводили з частотою 2450 мГц. Висушені зразки піддавали ферментативному гідролізу. Ефективність дії попередньої обробки білково-жирової основи надвисокочастотним випромінюванням оцінювали за кількістю ?-амінного азоту після ферментативного гідролізу, який визначали методом формольного титрування. Для планування експерименту і обробки даних застосовані математичні методи з використанням програмних пакетів Microsoft Office Excel і Stat Soft Statistica v6.0. Вивчено закономірності впливу часу попередньої обробки білково-жирової основи надвисокочастотним випромінюванням і її початкової вологості на ступінь подальшого гідролізу білка. Встановлено оптимальний діапазон величин обраних факторів попередньої технологічної обробки для максимально можливого збільшення біологічної цінності білково-жирової основи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.07.19.0385/0219U001256

Ефективні шляхи підвищення якості жирів спеціального призначення шляхом застосування олії соняшникової насиченого типу:

Заклучний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Литвиненко Олена Анатоліївна. – ДР 0118U000179. УДК УДК 665.3.

63 с.

Мета дослідження: визначення вихідних даних щодо створення раціональної технології одержання жирів спеціального призначення на основі олії насіння соняшнику насиченого типу для використання у харчових технологіях. Методи дослідження: органолептичні та фізико-хімічні показники олійного насіння та зразків олії визначено за стандартними методиками; фракційний склад білків насіння та склад ацилгліцеринів олії визначено за методиками, розробленими ВНДІЖ (м. Санкт-Петербург) та УкрНДІОЖ НААН (м. Харків); жирно-кислотний склад та структуру ацилгліцеринів олії визначено методом газової хроматографії. Теоретичні і практичні результати, новизна: вперше визначено фізико-хімічні характеристики соняшникового насіння стеаринового типу та склад ацилгліцеринів олії, отриманої з нього, а також встановлено наявність в олії дінасічено-мононенасиченої фракції ацилгліцеринів. Визначено раціональні умови фракціонування соняшникової олії стеаринового типу і доведено можливість створення ефективної технології спеціальних жирів, що не містять промислових трансізомерів жирних кислот. Ефективність впровадження: використання нової технології відкриває шляхи до підвищення прибутковості підприємств, оскільки дозволить одержувати цінний харчовий продукт з вітчизняної сировини і зменшити залежність країни від імпорту. Сфера використання: олійно-жирова галузь і харчова промисловість. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.09 Харчова сировина і допоміжні матеріали

65.07.19.0386/0419U001423

Сова Наталя Анатоліївна. Технологія комплексної переробки насіння промислових конопель: Дис... к.т.н. /Херсонський національний технічний університет. – Захищена 05.06.2019.

УДК 664.6/.7.

206 с.: 53 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

ООб'єкт дослідження - технологія комплексної переробки насіння промислових конопель. Мета дослідження - розробка маловідходної технології комплексної переробки насіння промислових конопель. Методи дослідження - стандар-

тні методи визначення показників якості насіння промислових конопель та продуктів його переробки, метод іонообмінної рідинно-колоночної хроматографії, спектрофотометричний метод; метод газорідинної хроматографії. На основі виконаних комплексних теоретичних та експериментальних досліджень поглиблено знання і одержано нові дані щодо переробки насіння промислових конопель в харчові продукти; вперше одержано нові дані щодо фізико-хімічних, мікробіологічних показників якості, показників безпеки, амінокислотного, жирнокислотного, мінерального складу насіння промислових конопель сортів "Глесія" і "Гляна" та продуктів його переробки; запропоновано спосіб пакування конопляної олії - в удосконалені саше-пакети, що дозволяє уповільнити процеси окиснення ненасичених жирних кислот. Галузь використання - промислові виробництва.

65.31 Комбікормова промисловість

65.07.19.0387/0219U001379

Розробити ключові елементи технології виробництва кормових добавок і преміксів в повнораціонних комбікормах з оптимальним використанням побічних продуктів місцевої харчової промисловості для свиней: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Лучин Ігор Станіславович. – ДР 0116U000467. УДК 636.085.622.

29 с.

Об'єкт досліджень: комбікорми з різною кількістю сухої барди та відповідні премікси для них. Предмет досліджень: кількісний та якісний склад комбікормів з різним вмістом сухої барди та відповідні премікси для них. Відгодівельні, м'ясні якості свиней, вирощених з використанням розроблених комбікормів та преміксів. Мета досліджень: розробити технології виробництва, кількісного та якісного складу кормових добавок і преміксів для м'ясної відгодівлі свиней та лактуючих свиноматок в повнораціонних комбікормах на основі сухої барди та їх вплив на продуктивні показники. Методи досліджень: основний метод - експериментальний. У роботі використані зоотехнічні методи досліджень. При обробці отриманих результатів - біометричні та економічні методи із застосуванням обчислювальної техніки. Дослідження проводились на молодняку свиней м'ясної відгодівлі, лактуючих свиноматках. Вивчено відгодівельні якості молодняку тварин за абсолютними та середньодобовими приростами, репродуктивними показниками. В результаті проведених досліджень попередньо встановлено, що включення до 20% сухої барди в повнораціонні комбікорми для м'ясної відгодівлі свиней, лактуючих свиноматок не має негативного впливу на інтенсивність росту молодняку та репродуктивні показники. Розроблені рецепти преміксів для комбікормів з конкретною кількістю сухої барди компенсують її негативний вплив на продуктивність свиней. Економічна ефективність: при введенні в повнораціонні комбікорми до 20% сухої барди, вартість комбікорму зменшується на 820 грн/т. Галузь застосування: м'ясна відгодівля свиней.

65.33 Хлібопекарська і макаронна промисловість

65.07.19.0388/0419U001388

Значек Рафаела Рафаелівна. Формування асортименту та товарознавча оцінка зернових хлібців поліпшеної якості: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 30.05.2019.

УДК 664.699-021.465:658.628.

179 с.: 26 табл., 42 іл. – Бібліогр.: 271 назва.

Обґрунтовано доцільність розробки нових зернових хлібців оздоровчого спрямування на основі вивчення споживчих переваг та методології розгортання функції якості. На основі математичного моделювання рецептурного складу та експериментальних досліджень визначено оптимальний склад збагачуючих зернових хлібців поліпшеної якості. Проведено товарознавчу оцінку нових зернових хлібців на основі аналізу органолептичних показників якості, харчової та біологічної цінності, показників безпечності та медико-біологічних досліджень, розраховано комплексний показник якості. Встановлено ефект синергізму за показником біологічної активності при включенні до складу продукту збагачуючих добавок, що призводить до підвищення біологічної активності зернових хлібців. За результатами медико-біологічних досліджень встановлено, що продукти володіють антиоксидантною активністю та гепатопротекторною дією, їх можна рекомендувати як у масовому, так і в профілактичному харчуванні людей. Досліджено зміни показників якості розроблених продуктів у процесі зберігання та вплив на ці зміни різних видів пакування, у результаті встановлено гарантований термін зберігання. Розроблено комплекс маркетингових заходів щодо просування збагачених продуктів харчування на ринок. Розроблено та затверджено нормативну документацію на нову продукцію. Результати досліджень упроваджено у виробництво та освітній процес.

65.35 Кондитерська промисловість

65.07.19.0389/0219U001001

Оптимізація технологічних параметрів переробки сировини з забезпеченням гарантованої якості харчових продуктів: Заключний звіт /Харківський державний університет харчування та торгівлі; Керівник Черевко Олександр Іванович. – ДР 0117U004335. УДК 663.911.1.001.73.

335 с.

Виконано огляд наукової літератури, щодо аналізу основних способів оцінки кольору харчових продуктів. Проведено аналіз основних способів оцінки кольору харчових продуктів, вивчені сполуки компонентного складу пігментного комплексу та їх вплив на формування кольору овочів і фруктів. Проаналізовано взаємозв'язок перетворення речовин пігментного комплексу під дією різних чинників зі зміною кольору рослинної сировини. Експериментально досліджено вплив видових та сортових особливостей фруктово-овочевої сировини на компонентний склад її пігментного комплексу та кольорові характеристики. Визначено стабільність структури багатоконпонентних паст, що дозволяє оцінити внесок кожного з компонентів у збільшення дисперсності продукту, його питомої поверхні, оцінити силу зчеплення між компонентами. Отримано кольорові характеристики рослинних напівфабрикатів, які показали, що склад поліфенолів плодово-ягідної сировини суттєво впливає на їх природне забарвлення при змішуванні в різних багатоконпонентних композиціях. Результати теоретичних та експериментальних досліджень будуть враховані при формуванні якості харчових продуктів багатфункціонального призначення з широкого спектру рослинної сировини. Наукові розробки дозволять забезпечувати підвищені споживчі властивості продуктів шляхом максимального збереження фізіологічно активних речовин та вихідного кольору рослинної сировини.

65.39 Крахмало-патокова промисловість

65.07.19.0390/0219U000752

Розробити наукові основи ферментації рослинної сировини під вакуумом для отрима-

ння летких біопаливних компонентів: Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Циганков Сергій Петрович. – ДР 0114U002171. УДК 663.15:661.722:66 ,098,4-982.

146 с.

Об'єкт дослідження: ферментаційні процеси із застосуванням вакуумних технологій вилучення летких метаболітів. Мета роботи: створення технології ферментації цукровмісної рослинної сировини із застосуванням зниженого тиску для виділення летких біопаливних компонентів, що забезпечує підвищення продуктивності виробництва та економію ресурсів. Методи дослідження: загальноприйняті й спеціальні мікробіологічні, хімічні, газохроматографічні методи дослідження летких компонентів спиртових дистилатів, технологічні, аналітичні, математичні з використанням сучасних пристроїв та комп'ютерних технологій. Одержані результати і новизна: за результатами проведеного пошуку в Україні не було виявлено жодного патенту, предметом якого була технологія ферментування мікроорганізмів в умовах застосування на середовищі дії вакууму. Встановлено, що найбільш перспективним є використання періодичного вакуумування з короткостроковим підігріванням середовища та рівнем вакууму достатнім для його кипіння за даної температури. Це надає змогу утримувати концентрацію етанолу в середовищі на рівні 4 % об. - 5 % об., що суттєво не інгібує продуктивність промислових штамів дріжджів та надає можливість вносити поживні речовини з подальшим переходом на безперервний процес культивування. Отриманий дистилат з міцністю 28 % об. - 34 % об. потребує менших енергетичних витрат на подальше його зневоджування. Одержані вихідні технологічні дані для створення технології ферментування під зниженим тиском. Галузь застосування - підприємства агропромислового та паливно-енергетичного комплексу. Впровадження результатів роботи дозволить створити технологію ферментування з підвищеною продуктивністю та економією ресурсів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.43 Пивоварна промисловість

65.07.19.0391/0419U001390

Татар Лариса Василівна. Формування якості пива з додаванням нетрадиційної рослинної сировини: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 29.05.2019.

УДК 006.83:663.42(043.5).

157 с.: 45 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 276 назв.

Дисертацію присвячено теоретичному та експериментальному виявленню закономірностей комплексного впливу натуральних рослинних ароматичних фітокомпонентів із хвої сосни у формі екстракту на формування споживних властивостей крафтового пива. Науково обґрунтовано і розроблено новий спосіб отримання та збагачення крафтового нефільтрованого пива натуральною рослинною добавкою із нетрадиційної рослинної сировини (екстракт із хвої сосни) з антиоксидантними властивостями. Проведено комплексну товарознавчу оцінку розробленого пива, збагаченого фітокомпонентами із хвої сосни, яке від традиційного відрізняється високим вмістом натуральних рослинних БАП, таких як низько- та високомолекулярні фенольні сполуки, ароматичні речовини. Це дозволило не тільки збільшити біологічну цінність нового пива, але й подовжити термін його зберігання у два рази. На біологічних об'єктах доведено зменшення негативного впливу розробленого пива на організм та виявлено, що воно має антиоксидантний потенціал і здатне захищати печінку від негативного впливу алкоголю у своєму складі. Розроблено і затверджено нормативно-технологічну інструкцію на новий продукт, одержано патент України на

корисну модель. Подано дані щодо соціальної та економічної ефективності нової продукції. Результати досліджень упроваджено у виробництво та освітній процес.

65.49 Виноробна промисловість

65.07.19.0392/0219U000945

Мікробіологічні дослідження виробничої розводки культури дріжджів: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Янева Ольга Дорочієвна. – ДР 0118U006059. УДК 663.12.

5 с.

Було досліджено мікробіологічну чистоту, морфолого-культуральні та фізіологічні властивості зразка виробничої розводки культури дріжджів для шампанських вин Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.55 Харчосмакова промисловість

65.07.19.0393/0419U001389

Применко Владислав Геннадійович. Технології добавок дієтичних селен-білкових та соусів з їх використанням: Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 30.05.2019.

УДК 641,887:661.691.

140 с.: 56 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 215 назв.

Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню технологій добавок дієтичних селен-білкових (ДДСБ) та соусів з їх використанням. На підставі теоретичних досліджень висвітлено наукові та практичні основи харчування сучасної людини, роль мінеральних речовин в її харчуванні, виявлений регіональний селенодефіцит в Україні та біологічне значення селену й способи корекції його недостатності. Розроблено технології ДДСБ "Сивоселен Плюс" та "Неоселен", що містять органічні сполуки Se. Доведена доцільність застосування розроблених ДДСБ в технології харчової продукції. Вперше описана токсикокінетика ДДСБ на прикладі модельних лабораторних тварин (білих лінійних статевозрілих щурів). Досліджено хімічний склад добавок, визначено та науково обґрунтовано їх функціонально-технологічні властивості. Розроблено технології соусів (майонезу, кетчупу та гірчиці) із використанням ДДСБ "Неоселен". Досліджено органолептичні, фізико-хімічні показники якості та безпечності розробленої продукції, форми зв'язку та структури системної води, що утримується харчовими системами соусів. Розроблено практичні рекомендації щодо застосування соусів "Селенових" в оздоровчому та лікувально-профілактичному харчуванні при Se-дефіцитних станах населення. Визначено рекомендовані норми їх вживання. Доведено доцільність та проведено комплекс заходів із впровадження технологій добавок дієтичних селен-білкових та соусів з їх використанням на підприємствах харчової промисловості та закладах ресторанного господарства.

66 ЛІСОВА І ДЕРЕВООБРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

66.01 Загальні питання лісової і деревообробної промисловості

66.07.19.0394/0219U001326

Оптимізація полезахисних лісових смуг агроландшафтів в умовах змін клімату:

Заключний звіт /Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Ке-

рівник Стадник Анатолій Петрович. – ДР 0116U004027. УДК 631.95:630.266:630.116.4.

58 с.

Проаналізовано сучасний стан полезахисних лісових смуг, їх конструктивні та лісівничо-таксаційні особливості. Приділено увагу екологічним функціям захисних лісових смуг, зокрема їх впливу на врожайність сільськогосподарських культур. Результати дослідження є важливими для покращення екологічних функцій полезахисних лісонасаджень в умовах антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище та є необхідними при створенні стійких збалансованих агроландшафтів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.09 Будівельні матеріали і вироби

67.07.19.0395/0419U001464

Бердник Оксана Юрївна. Гнучкі теплозвукоізоляційні вироби на основі модифікованого базальтового волокна: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 02.07.2019.

УДК 666.973; 691.327.32.

121 с.: 19 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 102 назви.

Дисертаційна робота присвячена питанням розробки гнучких тепло-звукоізоляційних виробів з підвищеними експлуатаційними властивостями на основі модифікованого базальтового волокна і розробка технології їх

виробництва. Розроблено гнучкі теплозвукоізоляційні вироби на основі базальтового волокна з підвищеною ефективністю, яка досягається за рахунок направленої формування мікроструктури волокна шляхом модифікації розплаву. Відомо, що хімічний склад вихідного розплаву не однаково впливає на фізико-хімічні і механічні властивості базальтових волокон. Головними факторами впливу, включаючи хімічний склад, є теплове минуле розплаву, метод отримання базальтового волокна і умови формування його структури. Ці фактори визначають структурні характеристики волокна і, як наслідок, його фізико-хімічні характеристики. Ступінь міцності волокна безпосередньо визначається його хімічним складом і способом виробництва. Найбільша міцність волокна одержується при забезпеченні досконалої структури волокна при відсутності розривів кремнекисневих ланцюжків. Структурні характеристики базальтового волокна (кількість активних зон, коефіцієнт їх розподілення по поверхні базальтового волокна, а також співвідношення трьох груп активних зон) залежить від реологічних властивостей базальтового розплаву, швидкості протягування через фільтрну пластину та швидкості охолодження. Дослідженнями було показано вплив температури базальтового розплаву на структуру волокон. Чим нижча температура отримання робочих характеристик розплаву (тобто чим менше температурний інтервал плавлення) і менший час температурної витримки базальтового розплаву, тим в більшому ступені відбувається відновлення кристалохімічних структур при отриманні волокон. Вивчені закономірності зміни властивостей розплаву в залежності від введення модифікаторів FeO, Fe₂O₃, La, Li, K, Na. Розроблені принципи отримання мікропористої структури волокон і запропоновано механізм формування об'ємної мікропористої структури волокна. Визначені основні фізико-механічні характеристики отриманого волокна і виробів на його основі. Отримано гнучкі теплозвукоізоляційні вироби на основі модифікованого базальтового волокна, вивчено експлуатаційні характеристики та доведено ефективність їх використання.

67.07.19.0396/0219U001470

Встановити закономірності формування структури та властивостей цементних бетонів, модифікованих органічно-мінеральними добавками та розробити наукові засади створення гідротехнічних бетонів з високими фізико-механічними властивостями: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Коваленко Олександр Васильович. – ДР 0116U003986. УДК 691.5691.32;691.328.

99 с.

Розробка наукових засад створення гідротехнічних бетонів з високими фізико-механічними та експлуатаційними властивостями для ремонту, реконструкції та будівництва водогосподарсько-меліоративних споруд.

67.11 Будівельні конструкції

67.07.19.0397/0419U001381

Муляр Дмитро Леонідович. Розробка ефективних конструктивних рішень плитно-пальових фундаментів багатоповерхових будівель: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 05.06.2019.

УДК 624.131:624.15.

160 с.: 6 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 163 назви.

Об'єкт досліджень- взаємодія з ґрунтовою основою великорозмірних плитно-пальових фундаментів багатоповерхових будівель. Предмет досліджен- параметри великорозмірного плитно-пального фундаменту з регулярним розміщенням паль. Наукова новизна роботи:запропоновано нову розрахункову схему взаємодії ґрунтової основи з конструкцією плитно-пального фундаменту, яка враховує почергове формування двох стисливих товщ; розроблено новий метод визначення основних параметрів плитно-пального фундаменту з першочерговим включенням в роботу плити розтертку та обмеженням осідань його основи величиною зазору між плитою й палями; уперше встановлено залежність деформування і втрати несучої здатності по ґрунту окремих секцій натурної двосекційної палі при дії вдавлюючих статичних навантажень; на основі досліджень уперше експериментально обґрунтовано застосування запатентованого способу "ONLY-DOWN" випробування ґрунтів багатосекційними палями для виявлення залежності деформування і визначення граничної несучої здатності палі на вдавлююче навантаження. Практичне значення отриманих результатів: розроблена нова конструкція плитно-пального фундаменту багатоповерхової будівлі, застосування якої призводить до ефективного використання механічних властивостей ґрунтової основи; розроблено спосіб випробування ґрунтів багатосекційною палею значної несучої здатності на вдавлююче навантаження, за допомогою якого можна виявити залежність деформування кожної секції та несучу здатність палі; запропоновано методику визначення осідань одиночних паль від впливу довантажувальних сил тертя, яка дозволяє врахувати початкові осідання паль при деформації плити в складі плитно-пального фундаменту і скоригувати величину зазору між плитою й палями; розроблено методику моделювання системи "плитно-пальовий фундамент-основа" з визначенням довантажувальних сил тертя по бічній поверхні паль у складі плитно-пального фундаменту та їх початкових осідань із застосуванням методу скінчених елементів.

67.53 Інженерне забезпечення об'єктів будівництва

67.07.19.0398/0219U000757

Теплофізичні основи підвищення ефектив-

ності теплоспоживання будівлі: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Лисенко Оксана Миколаївна. – ДР 0118U006356. УДК 697.1.

63 с.

Об'єкт дослідження - система опалення адміністративної будівлі бюджетної сфери (на прикладі 1-го та 2-го корпусів ІТТФ НАН України по вул. Булаховського, 2). Мета роботи - підвищення ефективності кінцевого використання теплової енергії споживачем (будівлею) шляхом ефективного управління її теплоспоживанням на основі теплофізичного моделювання процесу управління теплоспоживанням та проведення експериментальних досліджень за допомогою оригінального індивідуального теплового пункту. В ході виконання роботи проведено аналіз ефективності теплоспоживання будівель в Україні та в світі, а також аналіз робіт присвячених експериментальним та теоретичним дослідженням регулювання теплоспоживання будівель. Були проведені теоретичні та експериментальні дослідження ефективного управління теплоспоживанням будівлі при використанні індивідуального теплового пункту. Розроблено теплофізичну модель теплового режиму приміщення будівлі. На основі теплофізичної моделі досліджено способи забезпечення переривчастого режиму опалення приміщень. Були проведені експериментальні дослідження ІТП у реальному часі із постійним моніторингом основних параметрів теплоспоживання. Також було виконано порівняльний аналіз отриманих експериментальних даних експлуатації двох ІТП, в залежності від температури зовнішнього повітря (погодозалежне регулювання) і часу доби (добове регулювання). За результатами досліджень були визначені особливості теплоспоживання досліджуваної будівлі в опалювальний період та здійснені розрахунки середньої економії теплової енергії при використанні алгоритму ефективного управління теплоспоживанням. Методи дослідження - чисельні, експериментальні, обробка та аналіз отриманих даних. В результаті виконання роботи отримано та створено унікальну базу експериментальних даних стосовно теплового стану будівлі та параметрів режимів експлуатації індивідуального теплового пункту. Отримані експериментальні дані можуть бути використані при подальшому розробленні нових індивідуальних теплових пунктів та алгоритмів ефективного управління теплоспоживанням будівель.

67.07.19.0399/0219U000759

Комбінована теплонасосна система енергопостачання будівлі з використанням теплоти ґрунту та інсоляції: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Гончарук Світлана Михайлівна. – ДР 0118U006247. УДК 697,1.

102 с.

В роботі проведено аналіз комбінованих теплонасосних систем теплопостачання, а також методів сезонного акумулювання теплової енергії для функціонування теплових насосів. Аналіз відомих даних теоретичних та практичних досліджень комбінованих теплонасосних систем теплопостачання, а також їх окремих складових частин дав можливість дійти висновку про необхідність розробки та дослідження роботи систем теплопостачання, до складу яких входили б різні за конструктивним виконанням низькотемпературні опалювальні прилади та ґрунтові теплообмінники-джерела низькопотенційної теплоти для теплового насоса. З метою дослідження оптимальної конструкції та багаторічної роботи горизонтального ґрунтового теплообмінника була розроблена його двовимірна модель. Для більш детального аналізу нестационарного теплообміну і гідродинаміки теплоносія в горизонтальних багатопетлевих трубних системах розроблена тривимірна модель гідродинаміки та теплообміну в систе-

мі ґрунт - горизонтальний ґрунтовий теплообмінник - теплоносії. Проведений аналіз сонячного потенціалу для використання геліоустановок в системах теплопостачання будівлі. На основі проведених досліджень створено принципову схему комбінованої системи теплозабезпечення будівлі з використанням теплоти ґрунту та інсоляції з різними за конструктивним виконанням низькотемпературними опалювальними приладами та ґрунтовими теплообмінниками-джерелами низькопотенційної теплоти для теплового насоса. Проведено експериментальні дослідження теплового стану типового приміщення при використанні низькотемпературних опалювальних приладів.

67.07.19.0400/0219U000837

Розробка принципів створення та реалізації "розумного" (smart-grid-0-energy) будинку: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики НАН України; Керівник Басок Борис Іванович. – ДР 0118U004393. УДК 697.1.

56 с.

Об'єкт дослідження - експериментальна будівля "0-енергії" на території Інституту технічної теплофізики НАН України (вул. Булаховського, 2), як науково-технічна і технологічна теплофізична лабораторія. Метою попереднього етапу науково-дослідної роботи була розробка наукових положень щодо створення та реалізації будівель "пасивного" типу (потреба в енергії на теплозабезпечення менше 15 кВт х год/(м² x рік)). У відповідності до технічного завдання і календарного плану були виконані роботи із проведенням досліджень з послідовним розвитком будівлі "пасивного" типу до рівня "розумної" (SMART-GRID-0-ENERGY) будівлі із аналогічними показниками в питомій потребі енергії на життєзабезпечення. Результати роботи можуть бути використані при модернізації існуючих будівель, при створенні енергоефективних будівель різних типів; реалізації державної політики енергозбереження і енергоефективності на рівні окремих споживачів; розробці і впровадженні заходів з модернізації існуючих і будівництва нових екологічних і енергоефективних будівель. Також результати роботи можуть бути науковим підґрунтям для створення сучасної законодавчої правової основи та нормативно-технічної бази для широкої реалізації проектів щодо підвищення енергоефективності будівель.

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

68.01 Загальні питання сільського господарства

68.07.19.0401/0419U001490

Собко Зоряна Зореславівна. Обґрунтування стратегії сталого розвитку сільськогосподарського виробництва за умов зміни клімату (на прикладі Рівненської області): Дис...

к.с.-г.н. /Національний університет водного господарства та природокористування. – Захищена 03.07.2019.

УДК 502.131.1:338.432:551.582(477.81)(043.3).

249 с.: 36 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 263 назви.

Дисертаційну роботу присвячено обґрунтуванню стратегії сталого розвитку сільськогосподарського виробництва за умов зміни клімату на прикладі території Рівненської області. Проведено SWOT-аналіз, побудовано SWOT-матриці, запропоновано стратегічні напрями, цілі та завдання сталого розвитку та адаптації до змін клімату сільськогосподарського виробництва. Розроблено і обґрунтовано стратегію бездефіцитного балансу гумусу. Запропоновано показники для моніторингу сільськогосподарського виробництва.

68.07.19.0402/0219U000929

Еколого-біологічні основи збереження, збагачення та ефективного використання генетичних ресурсів нових господарсько-цінних рослин України: Заключний звіт /Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України; Керівник Рахметов Д.Б. – ДР 0114U002193. УДК 633-027.31:[57.084+504.062].

448 с.

Звіт про НДР: 444 с., 546 джерел, 88 табл., 217 рис., додатки. Предмет дослідження - нові інтродуценти наступних родин: Asteraceae - Polymnia; Boraginaceae - Lithospermum; Fabaceae - Astragalus; Poaceae - Miscanthus, Panicum, Agrostis.; Lamiaceae - Isodon, Elsholtzia; Chenopodiaceae - Chenopodium; Solanaceae - Physalis. Створено інтродукційні та селекційні фонди нових і малопоширених енергетичних, кормових, технічних, пряноароматичних, ефіроносних, овочевих рослин та газонних трав. Розроблено еколого-біологічні та біохімічні основи збереження і збагачення генетичних ресурсів та створено високоадаптивні форми і гібриди корисних рослин шляхом інтродукції, селекції та біотехнології. Встановлено сезонні ритми розвитку та особливості онтоморфогенезу рослин. Проведено аналіз біолого-морфологічних особливостей інтродукованих рослин, встановлено закономірності проходження продукційного процесу та створено нові форми і сорти. Надано оцінку стійкості інтродуцентів та успішності інтродукційного процесу. Підвищено стійкість рослин до біотичних та абіотичних стресів. Визначено найперспективніші для України інтродуценти як джерела біопалива з підвищеними кількісними і якісними показниками сировини. Встановлено біотехнологічні особливості, продуктивний та енергетичний потенціал рослин. Визначено перспективні сортообрази господарсько-цінних рослин в Україні. Розроблено високоефективні фітотехнології введення в культуру, переробки та використання біосировини нових інтродуцентів. Колекційний фонд поповнено на 490 таксонів та становить близько 1790 зразків. Отримано 28 авторських свідоцтв, 25 патентів на сорти культур, 14 патентів на корисну модель та 3 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір. Опубліковано 389 наукових робіт (в т.ч. 10 монографій). Розроблено 39 Методик проведення експертизи сортів нових культур. Результати роботи впроваджені в харчову, біоенергетичну галузь, аграрне виробництво та декоративне садівництво в Україні і за її межами.

68.07.19.0403/0219U001085

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловому комплексі Житомирської області: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Герасимчук Василь Іванович. – ДР 0116U004687. УДК 631.001.891.

35 с.

Проведено виробничу перевірку та здійснено трансфер інновацій в агропромисловий комплекс Поліського регіону новостворених та вдосконалених агротехнологій та інноваційних розробок. Науково-консультаційне супроводження нових та удосконалених технологій трансферу інновацій в агропромислове виробництво, надання виробникам сільськогосподарської продукції науково-консультаційних та дорадчих послуг. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0404/0219U001163

Оптимізувати елементи технології вирощування цукрового сорго для виробництва відновлювальних видів палива в умовах правобережного Лісостепу: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Чернелівська Олена Олександрівна. – ДР 0116U003263. УДК 633.62:631.8:632.9:631.559.

38 с.

Розроблено зональні технології вирощування сорго цукрового як сировини для виробництва різних видів біопалива з застосуванням польових, лабораторних досліджень, аналітичного узагальнення експериментальних даних; математично-статистичного та порівняльно-розрахункового методів. Технологія вирощування сорго цукрового передбачає: внесення мінеральних добрив Р60К60 восени під основний обробіток ґрунту + N90 в підживлення прикореневим способом, позакореневе підживлення мікродобривами Росток зерновий у фазу кущення, використання насіння гібридів української селекції за обов'язкової обробки антидотом, комбіновану систему захисту посівів від бур'янів з використанням високоефективних гербіцидних композицій Прімекастра Голд 720 SC к.с., перед проведенням сівби + 2,4 Д аміна сіль (або Діален), у фазу трьох-п'яти листків культури та забезпечує урожайність біомаси 80-100 т/га з вмістом цукрів у соковій 14,0-15,5 %, вихід біоетанолу 2,4-3,6 т/га, твердого палива 21,5-31,0 т/га та сумарної енергії з двох видів палива 408,6-586,6 ГДж/га, вихід біогазу 15,2-22,3 тис.м³/га і енергії з біогазу 331,2-485,7 ГДж/га, рентабельність вирощування 112-168 %.

68.07.19.0405/0219U001181

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловому комплексі Вінницької області: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Бабич-Побережна Аліна Анатоліївна. – ДР 0116U003284. УДК 658 : 631.15.33 : 330.341.1 : 631.145 (477.44).

176 с.

Розроблено наукові основи та ринковий інструментарій випробування, виробництва, впровадження та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в АПК регіону, зокрема портфелі інновацій та замовлень Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, науково-практичні рекомендації щодо створення науково-технічних розробок, їх випробування, доведення до рівня інновацій, виробництва та трансферу наукової продукції установи. Асортимент інноваційного портфелю ІКСГП характеризується значною кількістю груп - 27 культур, 106 найменувань сортів, 96 технологій (способів, методів, методик) за різними напрямками використання (землеробство, рослинництво, заготівля, зберігання та приготування кормів, годівля тварин та птиці, оцінка якості кормів та сировини); за рядом культур (11 найменувань) установа має комплекси розробок (сорти культур, технології їх вирощування, оцінка якості продукції). Аналіз портфелю замовлень установи показав, що спостерігалася позитивна динаміка попиту споживачів - збільшилася кількість споживачів та укладених угод, обсягів фінансових надходжень, середньої вартості однієї угоди. У структурі портфелю замовлень переважали: за видами інноваційного продукту - товари (80% фінансових надходжень) над послугами (20%); за видами угод - господарські над ліцензійними (відповідно 88,3% і 11,7%); у розрізі сегменту това-

рів: насіння сої (49,7%), пшениці озимої (12,2%), травосумішки (9,7%), ячмінь ярий (6,3%); за територіальним принципом - Вінницька область (44,1%), Хмельницька (9,8%), Київська (9,4%), Житомирська (6,7%); за формами господарювання споживачів - товариства з обмеженою відповідальністю (53,6%), приватні підприємства (15,2%), наукові та державні установи (9,6%), фермерські господарства (9,0%), акціонерні товариства (4,9%), фізичні особи (4,5%); за місяцями року - січень-квітень (64,5%); визначено найбільших (VIP) споживачів установи (10 з них забезпечують 41,2% фінансових надходжень установи, 20-59,5%). Разом інноваційний портфель, портфель замовлень, рекомендації із створення науково-технічних розробок, їх випробування, доведення до рівня інновацій, виробництва та трансферу до АПК сприятимуть вдосконаленню інноваційної роботи установи, збільшенню виробництва якісної та конкурентоспроможної аграрної продукції, зростанню економіки сільськогосподарських товаровиробників, покращенню рівня харчування та життя населення країни.

68.07.19.0406/0219U001247

Науковий підхід до наближення стандартів ЄС з питань визначення вимог та методів аналізу харчової продукції відповідно до Угоди про асоціацію: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Кузнецова Інга Вадимирівна. – ДР 0116U000088. УДК УДК 389.6.

64 с.

Об'єкт дослідження - нормативна документація у сфері стандартизації сільського господарства. Мета роботи - створення аналітичної бази нормативних документів на методи аналізу харчової продукції для апроксимації (наближення) до законодавства Європейського Союзу. Проведено загальний аналіз нормативних документів, що використовуються у сфері стандартизації продовольства України. Проведено аналіз нормативної документації Європейського Союзу, що стосується стандартів торгівлі та методів аналізу харчової продукції. На підставі проведених досліджень сформована база даних нормативних актів необхідних для ефективного запровадження законодавства ЄС в харчовій промисловості України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0407/0219U001248

Науково-методичні засади і нормативні документи для технічного переоснащення олієжирових виробництв: Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут олій та жирів Національної академії аграрних наук України; Керівник Петік Павло Федорович. – ДР 0116U003223. УДК УДК 665.3.

84 с.

Об'єктом дослідження роботи є державні стандарти, технологічні регламенти підприємств галузі, технічні умови та інструкції. Мета роботи - підвищення якості науково-методичної і нормативної документації. У дослідженні застосовані методи експертних оцінок, опитувань, загальносистемного аналізу. За результатами досліджень розроблено проект галузевого нормативного документу "Норми технологічного проектування підприємств по виробництву олій з насіння олійних культур" для якісного виконання проектів, дотримання вимог функціонування нових технологічних процесів і безпеки праці, а також фінансових та матеріальних витрат. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0408/0219U001398

Науково-організаційні та регулятивні засади інноваційної діяльності в системі аграрної

науки: теоретико-методологічні, історико-наукознавчі, архівні, бібліографічні аспекти дослідження: Заключний звіт /Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України; Керівник Вергунов Віктор Анатолійович. – ДР 0116U002102. УДК 00189:63:930.25(477).

62 с.

Досліджено та проаналізовано один із поступальних періодів в історії розвитку сільськогосподарської дослідної справи в Україні та її управління - історико-наукознавчі, біографічні, джерелознавчі аспекти науково-організаційних та методологічних засад її становлення у 1922-1930 рр. з метою з'ясування перспектив подальшого розвитку вітчизняної аграрної науки, що у свою чергу вимагає набуття ґрунтовних історико-культурних знань, пов'язаних з наявністю недосліджених фактів, подій і явищ, забутих або маловідомих імен вітчизняних вчених-аграріїв, окремих науководослідних інституцій та їх координуючих центрів у галузі сільського господарства України на основі широкого кола різноманітних джерел, архівних матеріалів з фондів ЦДАВО України і обласних державних архівів України, періодики, наукової літератури; Сформовано національний науково-інформаційний та бібліографічний ресурс у галузі аграрної біографістики, бібліографії та історії аграрної науки України.

68.07.19.0409/0219U001442

Дослідити взаємозалежності та обґрунтувати механізми оптимізації технологіко-економічних параметрів моделей молочних ферм і комплексів різної виробничої потужності: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Марченко Валерій Анатолійович. – ДР 0116U002315. УДК 631.223:338.43:636.2.034.

32 с.

Розроблений методичний підхід до вирішення проблем оптимізації багатofакторних нелінійних моделей прогнозу, за умов коли кореляційний зв'язок між ознаками низький, дає можливість універсально оцінювати і обчислювати закономірності взаємодії будь-яких впливових чинників і отримувати їх кількісні характеристики шляхом розрахунку рівнянь множинної нелінійної регресії на фактичних даних. За розробленою методикою визначені рівняння множинної нелінійної регресії для підприємств малої виробничої потужності (до 20 тис. ц), середньої (від 20 до 60 тис. ц) і великої потужності (від 60 до 100 тис. ц). Коефіцієнт множинної кореляції між впливовими ознаками (продуктивність, чисельність поголів'я і змінні витрати) відповідно становить $R_{mn.}=0,784404$; $R_{mn.}=0,966271$ та $R_{mn.}=0,56011$. Середня відносна помилка апроксимації дорівнює 10,107 %; 10,504 % і 13,942 % відповідно.

68.07.19.0410/0219U001443

Дослідити механізми біоконверсії відходів тваринництва в органічні добрива та поновлювану енергію з застосуванням механіко-біологічних методів: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Піскун Віктор Іванович. – ДР 0116U002312. УДК 631.22.018.

22 с.

Розроблено схему технологічного процесу метанового зброджування, яка включає обробку вихідного рідкого гною вологістю 96 - 98 % з отриманням рідкої фракції не нижче 99 % та осаду вологістю 90 - 92 % з подальшою подачею цього осаду на метанове зброджування. Така компоновка схеми технологічного процесу дозволяє забезпечити опти-

мальну вологість субстрату для зброджування та зменшення об'єму метантенків для забезпечення проведення метанового зброджування з отриманням високоякісних органічних добрив та поновлюваної енергії з застосуванням механіко-біологічних методів при багатогалузевому виробництві тваринницької продукції, які забезпечують зниження капітальних вкладень. Процес метанового зброджування на макеті технології при мезофільному режимі зброджування проводився при температурі +40 °С ±0,8; режимі перемішування: 10 хв перемішування і 30 хв без перемішування; вологість субстрату метантенку 92,05 %; вмісту органічної речовини 84,08 %, азоту 2,69 % на суху речовину. При цьому отримано на 1 літр об'єму метантенку 0,61 літра біогазу.

68.07.19.0411/0219U001453

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних розробок в галузі тваринництва: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Марченко Валерій Анатолійович. – ДР 0116U002320. УДК 636:658.149.3::001.895.

56 с.

Досліджено диференційований та маркетинговий підходи оцінки конкурентоспроможності інноваційної продукції в галузі тваринництва. Кожен із розглянутих підходів може бути використано для оцінки конкурентоспроможності продукції на різних етапах її знаходження на ринку. Запропоновано комплексний підхід, що дає можливість найбільш повно оцінити рівень конкурентоспроможності продукції. Проведено аналіз тенденцій інноваційної активності в галузі тваринництва. Створено науково-інформаційну базу підтримки інновацій, що об'єднує розробку, апробацію, оформлення до впровадження, інформаційно-консалтинговий супровід наукової продукції з ознаками інновацій.

68.07.19.0412/0219U001457

Розробити методичні принципи формування організаційно-економічного механізму ефективного використання виробничих ресурсів в технологіях вирощування зернових та олійних культур за органічної системи землеробства: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Ткаченко Антон Миколайович. – ДР 0116U003579. УДК 338:631.95:633.1.

88 с.

Об'єкт дослідження - процес формування організаційно-економічного механізму використання виробничих ресурсів в органічних технологіях вирощування зернових та олійних культур. Мета роботи - дослідити особливості формування організаційно-економічного механізму ефективного використання виробничих ресурсів в органічних технологіях вирощування зернових та олійних культур. Результати досліджень - розроблено методичні принципи по формуванню економічного механізму управління змінними витратами за різних систем захисту та стимуляторів росту рослин в органічних технологіях вирощування зернових та олійних культур, які ведуть до зниження витрат на внесення засобів захисту рослин і забезпечення зменшення рівня хімічного навантаження на ґрунт. На основі досліджень розраховано технологічні карти і визначено нормативи витрат на вирощування зернових та олійних культур за органічних технологій. Здійснено економічний аналіз і розраховано економічну ефективність вирощування зернових та олійних культур за органічних технологій. Авторами надано пропозиції щодо

формування економічного механізму ефективного управління змінними витратами за різних систем захисту будуть використані при застосуванні органічних технологій вирощування зернових та олійних культур.

68.07.19.0413/0219U001495

Поглибити теоретичні та науково-методичні засади управління земельними ресурсами шляхом адаптивного землевпорядкування на регіональному рівні: Заключний звіт /ІНЦ "Інститут землеробства НААН"; Керівник Шевченко Іван Павлович. – ДР 0116U002400. УДК 330,34;338,433;633.

46 с.

Об'єкт досліджень: процес формування сталого сільськогосподарського землекористування на основі еколого-ландшафтного землевпорядкування. Мета роботи: провести еколого-економічне обґрунтування заходів, спрямованих на підвищення ефективності організації земельних угідь на агроландшафтній основі. Сфера застосування - раціональне використання та охорона земельних ресурсів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.03 Сільськогосподарська біологія

68.07.19.0414/0219U001295

Визначити особливості впливу позакоренових підживлень сучасними стимуляторами росту і антистресантами на урожайність пшениці озимої на сірому лісовому ґрунті: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Дегодюк Станіслав Едуардович. – ДР 0118U003857. УДК 631.8:631.816.1.582:631.8.5.

28 с.

Об'єкт дослідження - закономірності змін урожайності пшениці озимої. Мета досліджень - встановити ефективність нових видів антистресантів, стимуляторів росту, макро- і хелатних форм мікроелементів та їх поєднання за вирощування пшениці озимої. Методи досліджень - польові стаціонарні і лабораторно-польові дослідження, лабораторні дослідження за стандартними методиками, патентний пошук. Проведено дворазове позакореневе підживлення посіву пшениці озимої на сірому лісовому ґрунті в запільному клину стаціонарного дослідження. Посіви обробляли баковими сумішами на III і VII етапах органогенезу препаратами антистресантної дії Веджиамино, Артал Грейн, гуматним добривом Гумісол-зернові в чистому вигляді і з комплексними водорозчинними препаратами з макро- і хелатними формами мікроелементів Омекс. Визначено систематичне повторення екстремальних погодних умов впродовж осінньої і весняно-літньої вегетації рослин пшениці озимої. За урожайності зерна без добрив 4,7 т/га приріст від внесення мінеральних добрив становив 14 % (фон). За внесення антистресантів у чистому вигляді приріст зерна не перевищував 2-4 % по відношенню до фону. За внесення їх сумісно з препаратом Омекс, збагаченого на макро- і мікроелементи природи зерна зросли по відношенню до контролю без добрив до 38 - 43 %, а до фону мінеральних добрив до 24 - 29 %. При цьому найвищі показники одержано при застосуванні препаратів Артал Грейн, Гумісол зернові, Веджиамино. Антистресанти окремо і сумісно з мікроелементами забезпечували високі показники якості зерна і хлібопекарські його властивості.

68.05 Ґрунтознавство

68.07.19.0415/0419U001383

Боднар Юрій Дмитрович. Трансформація агрофізичних та агрохімічних властивостей

сірого лісового ґрунту за тривалого застосування добрив у польовій сівозміні: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". – Захищена 30.05.2019.

УДК 631.43:631.45.2:631.8.

262 с.: 49 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 371 назва.

Об'єкт дослідження - процеси культурного ґрунтоутворення сірого лісового ґрунту під впливом абіотичних і біотичних чинників. Мета роботи полягає у визначенні закономірностей трансформації потенційної та ефективної родючості ґрунтів під впливом абіотичних й антропогенних чинників упродовж 50-тирічного ведення польової сівозміни на сірому лісовому крупнопилувато-легкосуглинковому ґрунті. Вперше на основі системного моніторингу упродовж 50-тирічного терміну ведення 10-пільної польової сівозміни встановлено спрямованість протікання ґрунтоутворних процесів у сірому лісовому ґрунті за традиційної і альтернативної (відновлюваної) системи удобрення з максимальним залученням відновлюваних органічних ресурсів. Доведено пряму залежність процесів ґрунтоутворення від суми увібраних основ, що регулює реакцію ґрунтового розчину, визначає гумусний і азотний пул у орному і підорному шарах ґрунту. Наукові розробки впроваджено впродовж 2013-2017 рр. у господарствах Київської області на зальній площі 290 га. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.07.19.0416/0219U000980

Дослідження процесів дифузії елементів живлення в ґрунтах різних типів: Заключний звіт /Український державний науково-дослідний інститут "Ресурс"; Керівник Заславський Олександр Маркович. – ДР 0118U000911. УДК 633.41.

33 с.

Встановлено закономірності дифузії азоту, калію, фосфору та мікроелементів в ґрунтах різних типів. Розроблено методику пошарового аналізу зразків ґрунту, що дає змогу прослідкувати розподіл елементів живлення по ґрунтовим горизонтам в часі. Запропоновано відображення закономірностей дифузії мікроелементів та макроелементів на кольорових цифрових картах, що дає

можливість прогнозувати норми внесення добрив з урахуванням погодно-кліматичних умов. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0417/0219U001369

Теоретично обґрунтувати та розробити системи обробітку ґрунту з елементами біологізації для збереження і відтворення його родючості та підвищення продуктивності сільськогосподарських культур: Заклучний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Сендецький Володимир Миколайович. – ДР 0116U000446. УДК 631.422.

46 с.

Нами теоретично обґрунтовано, розроблено і впроваджено в виробництво систему обробітку ґрунту з елементами біологізації для збереження і відтворення його родючості та поліпшення продуктивності сільськогосподарських культур. Нами встановлено, що застосування в системі удобрення дерново-підзолистих ґрунтів органічного добрива виготовленого методом біологічної ферментації в дозі 8 т/га сумісно із післяживними рештками за різних способів основного обробітку ґрунту сприяло покращенню агрофізичних, агрохімічних показників ґрунту що сприяло підвищенню урожайності у всі роки дослідження: 1. Урожайність ярого

ячменю в 2016 році була найвищою на варіанті де проводили оранку на глибину 14-16 см і застосовували органічні добрива "Біопроферм" в дозі 4 т/га + мінеральні N68+P40+K40. і становила 2,56 тн/га приросту до контролю. 2. Найвищий приріст урожайності зерна пшениці озимої сорту Поліська 90 у 2017 році був на варіантах, застосування мінеральних добрив і органічного добрива "Біопроферм" за оранки на 14-16 см і дискування на 10-12 см, відповідно 3,07 і 3,16 т/га, або 91,7 і 92,2 %. 3. Найкращі показники врожайності сорту Раня 93 ярої пшениці 4,17 т/га або на 1,64 т/га більше контролю було на варіанті де вносили по 8 т/га органічного добрива "Біопроферм" та під час вегетації проводили двохразове обприскування рослин регулятором росту "Вермимаг" по 8 л/га за поверхневого обробітку ґрунту на 10-12 см, або до таких же варіантів глибокої і мілкої оранки відповідно на 0,68 і 0,47 т/га. Виробництву рекомендовано виконувати полицевий (оранка на 14-16 см) або поверхневий обробіток ґрунту (дискування на 10-12 см) із застосуванням органо-мінеральної систему удобрення ("Біопроферм" - 4 т/га + N68+P40+K40) або органічної системи удобрення ("Біопроферм" 8 т/га) з проведенням дворазового обприскування рослин під час вегетації регулятором росту "Вермимаг" по 8 л/га.

68.29 Землеробство

68.07.19.0418/0219U000857

Удосконалення систем захисту посівів проса від основних хвороб в Поліссі України:

Заклучний звіт /Житомирський національний агроєкологічний університет; Керівник Ключевич Михайло Михайлович. – ДР 0113U003475. УДК 633/635:58.

85 с.

Звіт викладений на 75 сторінках машинописного тексту, включає 23 рисунки, 21 таблицю, 170 джерел використаної літератури. Просо є однією з основних круп'яних культур України, яка знаходить широке застосування практично в усіх галузях: сільськогосподарського виробництва, промисловості, медицині. В хлібопеченні та у кондитерському виробництві просяну муку додають як суміш до іншої зернових культур. У пивоварінні сировину проса можна використовувати для солоду. Із побічного продукту переробки отримують олію для технічних цілей, а також біологічно активні речовини для мікробіологічної промисловості. Завдяки високому вмісту білку, вітамінів та смаковим якість це одна з найкращих кормових культур. Використовується зерно, продукти його переробки, а також зелена маса, солома, полова та сіно Просо - це високоврожайна та прибуткова культура. Однак в останні роки потенціал урожайності не використовується повною мірою у зв'язку з ураженням посівів патогенами. Комплекс грибних хвороб, що супроводжує просо впродовж усього періоду вегетації здійснює негативний вплив на ріст і розвиток рослин та призводить до зрідження посівів. Метою дослідження було встановлення поширення, уточнення видового складу збудників хвороб проса, біологічні особливості їх розвитку в Поліссі і Лісостепу України та удосконалення елементів системи захисту для обмеження їх розвитку і отримання високих врожаїв зерна. Під час виконання роботи були використані загальнонаукові та спеціальні методи досліджень. У зв'язку із збільшенням інтересу до проса в Україні, переміщення зон його вирощування у Лісостеп та Полісся спостерігається розповсюдження різних хвороб, які знижують урожай та якість насіння і призводять до значних економічних втрат. Відтак, актуальним є обґрунтування захисних заходів зі зменшення розвитку збудників хвороб та підтримання високої життєздатності рослин впродовж усього періоду вегетації для підвищення урожайності та якості зерна проса. Розроблені заходи захисту прийшли виробничу перевірку у сільськогосподарських під-

приемствах: СФГ "Вега", СФГ "Родина", ПОСП "Зоря", ФГ "Шегеда" та мають економічне значення. Результати досліджень можуть бути використані службою захисту рослин та виробниками для планування системи захисту посівів проса в Поліссі України. Ключові слова: просо, мікози, сорти, норми, строки висіву, протруйники, фунгіциди, біологічні препарати, регулятори росту рослин, урожайність зерна.

68.07.19.0419/0219U000901

Удосконалити методи селекції та створити високоурожайні, стійкі до основних хвороб сорти люцерни: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення; Керівник Бушулян Олег Володимирович. – ДР 0116U000684. УДК 631.527:633.31.

16 с.

Об'єкт - сорти, клони, гібриди та самозапилені лінії люцерни. Мета - удосконалити методику створення оригінального вихідного матеріалу і створити на його основі сорт люцерни з підвищеною фуражною і насінневою продуктивністю, високою зимо- і посухостійкістю, стійкістю до збудників хвороб. Методи - гібридологічний, польовий, статистичний. Результати: визначено, що міжклоновим гібридам люцерни притаманний високий рівень гетерозису за фуражною продуктивністю, що є потужним резервом збільшення урожайності культури; встановлено позитивний зв'язок між збільшенням фуражної маси і тривалістю осінньої вегетації, отриманий оригінальний вихідний матеріал, створено сорти люцерни зі скороченим періодом спокою. Впровадження: до ДСВ передано сорт люцерни Красуня. Сфера використання: НДУ НААН, АПК

68.07.19.0420/0219U000904

Розробити нормативну базу сертифікації насіння зернових культур за міжнародними вимогами: Заклучний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення; Керівник Вишневський Володимир Володимирович. – ДР 0116U000687. УДК 631.53.01.

34 с.

Об'єкт - насіння зернових колосових культур. Мета - підвищення ефективності сучасного насінництва зернових культур шляхом удосконалення методів сортового й насінневого контролю, проведення ефективного маркетингу та ліцензування насіння. Методи: лабораторні, польові, статистичні, математичні. Результати: розроблено нормативну базу сертифікації насіння зернових культур за міжнародними вимогами, рекомендації щодо удосконалення сортового і насінневого контролю, порядку здійснення ліцензування насіння; проекти ДСТУ. Новизна: враховано передовий вітчизняний і зарубіжний досвід та сучасні засади ведення насінництва, контролю якості та ліцензування насіння. Ефективність впровадження: збільшення конкурентоспроможності насіння за рахунок підвищення його якості та ефективності ліцензійної роботи сприятиме росту рентабельності галузі. Сфера використання - насінництво сільськогосподарських культур.

68.07.19.0421/0219U000930

Ідентифікація та оптимізація колекції ліній соняшника за допомогою морфологічних ознак та технології маркерів ДНК: Заклучний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Ведмедева Катерина Владиславівна. – ДР 0116U003086. УДК 633.85:631.52.

36 с.

Узагальнено інформацію і створено базу даних ознак 38 ліній. Лінії розподілені на 4 великі морфотипи. Запро-

повано дендрограму схожості ліній колекції за вивченими ознаками. Встановлено мінливість ознак загалом в колекції та в окремих лініях. Виділено як ідентифікаційну ознаку вищого рангу з вивчених кількісних масу 1000 насінин. На другому місці олійність насіння. Інші кількісні показники не можуть дати достовірність результатів. З якісних ознак високий ступень відмінності мають ознаки кольору та довжини крайових квітів, зубців та пухирців на листі, положення кошику та довжини верхівки зовнішніх листочків обгортки. Підтверджено морфологічну та генетичну ідентичність шляхом схрещувань, біометричних спостережень та морфологічних вимірювань ряду схрещувань, методами ієрархічної кластеризації та молекулярного аналізу. Визначено два мікросателітні поліморфні локуси ORS 509 та ORS 4, які можна використати для ідентифікації ліній з нашої вибірки.

68.07.19.0422/0219U000934

Розробити способи оцінки селекційного матеріалу гірчиці за ознаками жаро- та зимостійкості: Заклучний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Журавель Валентина Миколаївна. – ДР 0116U003078. УДК 633.854.493:631.527.

36 с.

Об'єкт дослідження - колекційні зразки гірчиці сизої, білої, чорної та озимої гірчиці різного географічного походження, гібриди, сім'ї, популяції та сорти. Мета роботи - розробка способів, проведення оцінки та добору селекційного матеріалу гірчиці ярої та озимої за ознаками жаро- та зимостійкості для виділення зразків гірчиці з високою продуктивністю та якістю насіння, стійких до стресових факторів середовища та на їх основі створення нових сортів. Методи дослідження - польові, лабораторні, статистичні. Розроблено спосіб оцінки селекційного матеріалу гірчиці озимої на зимостійкість, що дозволить значно прискорити її селекційний процес та спосіб отримання гірчично-ріпаківих гібридів, використання якого сприятиме гарантованому отриманню міжвидових гібридів роду Brassica. Створено на основі гірчично-ріпаківих гібридів та досліджується новий вихідний селекційний матеріал для одержання сортів озимої гірчиці з підвищеною (89-98 %) морозостійкістю без погіршення жирнокислотного складу олій насіння. Розроблено спосіб оцінки селекційного матеріалу гірчиці за ознакою жаростійкості із застосуванням дії стресових високих температур на насіння, зародкові корінці та пилок квіток гірчиці сизої та білої, що дозволить значно прискорити її селекційний процес. Створено та передано до Державного сортовипробування сорт гірчиці сизої Забаганка з урожайністю 2,3 т/га, вмістом олії у насінні 43 %, алілгірчичної олії 0,9 %, відсутньою еруковою кислотою, з висотою рослин 140-170 см, ТВП 85 діб та блідо-жовтим відмінним забарвленням пелюсток квіток. Проведено оцінку досліджуваних зразків гірчиці ярої та озимої на однорідність та відмінність, відібрано понад 3000 елітних рослин для досліджень. Проведено аналіз 450 зразків колекційного розсадника різного походження, виділено генетичні джерела господарсько цінних ознак гірчиці.

68.07.19.0423/0219U000957

Розроблення техніко-технологічних рішень сімейних ферм, адаптованих до вимог ЄС, для відгодівлі молодняка ВРХ на 25,50 та 100 голів: Заклучний звіт /Державна наукова установа "Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого"; Керівник Постельга Сергій Станіславович. – ДР 0118U001698. УДК 631.115.11:006.022.

116 с.

Під час виконання НДР проведено інформаційний пошук з вивчення стану і перспектив розвитку м'ясного скотарства в Україні, вимог ЄС щодо вирощування молодняка ВРХ на відгодівлі, здійснено огляд технічних та технологічних рішень малих відгодівельних ферм. Підготовлені адаптовані до вимог ЄС технічні та технологічні рішення сімейних ферм для відгодівлі молодняка ВРХ на 25, 50 та 100 голів. Наведено матеріали щодо впровадження відгодівельних ферм сімейного типу.

68.07.19.0424/0219U001189

Розроблення методики дослідження молекулярно-генетичного поліморфізму цибулі ріпчастої (*Allium cepa* L.) за допомогою SSR праймерів: Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Івченко Тетяна Володимирівна. – ДР 0118U003225. УДК 631.147: 635.25.

28 с.

Мета - розробка та удосконалення елементів методики аналізу генетичного різноманіття сортів цибулі ріпчастої української селекції шляхом диференціації сортів за мікросателітними маркерами, їх кластерного аналізу з подальшою розробкою ідентифікаційних формул. Отримано такі результати: дібрано шість мікросателітних (МС) локусів; детектовано 12 алелів - від 1 до 3 на локус; за результатами підготована електронна база даних продуктів ампліфікації 8 сортів цибулі ріпчастої за розміром фрагментів ампліфікації мікросателітних локусів; для графічної візуалізації відмінностей між проаналізованими сортами побудовано дендрограму, на якій виділено два кластери, асоціації між сортами співпали з етапами селекції сортів цибулі ріпчастої в ІОБ НААН з 1967 по 2006 роки; сформовані основні кластери включають визначені етапи селекції під керівництвом конкретних селекціонерів; використана панель маркерів є придатною для диференціації, але потребує розширення додатковими маркерами для більш детального аналізу генотипів, які використовуються в селекційних програмах для створення гібридів цибулі ріпчастої. За результатами досліджень розроблено: "Методичні рекомендації з ідентифікації сортів цибулі ріпчастої за допомогою аналізу мікросателітних локусів" та попередні паспорти сортів цибулі ріпчастої: Мавка, Веселка, Ткаченківська, Глобус, Біляночка, Амфора, Золотиста, Любчик. За результатами досліджень опубліковано 1 методичні рекомендації.

68.07.19.0425/0219U001194

Розробити енергоефективні прийоми виробництва часнику озимого: Заклучний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Муравйов Віктор Олександрович. – ДР 0116U000307. УДК 635.25:631.17.

34 с.

Каскадні обробки Лаферобіоном 0,1% кожні 5-10 діб впродовж вегетації з метою досягнення ефекту оздоровлення рослин сприяли підвищенню урожайності часнику озимого на 0,95 т/га (с. Мереф'янський білий) та 1,01 т/га в сорту Дюшес. При застосуванні прогрівання садивного матеріалу від 40 до 49 оС впродовж 16 годин, запропонований спосіб забезпечує знезараження від шкодочинних організмів та сприяє збільшенню урожайності сорту Дюшес на 2,6 та сорту Мереф'янський білий на 4,0 т/га.

68.07.19.0426/0219U001195

Розробити елементи технології вирощування овочевих рослин в ущільнених посівах: Заклучний звіт /Дніпропетровська дослідна станція Інституту овочівництва і баштанництва Національної академії аграр-

них наук України; Керівник Заверталюк Володимир Філімонович. – ДР 0116U000321. УДК 631.5:635:635.61/.68.

48 с.

1. Об'єкт дослідження: процеси формування продукції кабачка, кавуна, картоплі ранньої та томата в умовах ущільнення посіву. Мета роботи: розробити елементи технології вирощування овочевих і баштанних рослин в умовах ущільнення на товарні та насінневі цілі у зоні північного Степу України. Методи дослідження: польові досліді, візуальний, вимірювально-ваговий, хімічний, математично-статистичний. За вирощування овочевих і баштанних культур в умовах ущільнення посівів вивчено чотири ущільнювані рослини - кабачок, кавун, картопля рання, томат та сім рослин-ущільнювачів з різною густотою: горох овочевий на лопатку - 40 та 46 тис. шт./га, буряк столовий на пучкову продукцію - 78 та 106 тис. шт./га, кукурудза цукрова технічної стиглості - 14 та 21 тис. шт./га, салат на зелень - 85 тис. шт./га, цибуля шалот на зелене перо - 80 та 85 тис. шт./га, кабачок в технічній стиглості - 5 та 10 тис. шт./га, гарбуз кущовий - 5 та 10 тис. шт./га. Кращими ущільнювачами за продуктивністю та економічною ефективністю встановлено: для кабачка - буряк столовий, для картоплі ранньої та томата - цибуля шалот, для кавуна - кукурудза цукрова. Вирощування кабачка в умовах ущільнення міжрядь буряком столовим з густотою 106 тис. шт./га, збільшувало сумарний врожай плодів кабачка та буряка столового на 7,7 т/га, сукупний чистий прибуток - на 22,2 тис. грн/га, рентабельність - на 20,5% в порівнянні з аналогом. Встановлена економічна доцільність вирощування кавуна на товарні та насінневі цілі за ущільнення міжрядь кукурудзою цукровою з густотою 14 тис. шт./га, за якої сумарний врожай основної рослини та ущільнювача, сукупний прибуток та рівень рентабельності становили відповідно 29,0 т/га, 56,1 тис. грн/га та 239,7%, що вище за аналог на 4,8 т/га, 17,2 тис. грн/га та 59,6%. За ущільнення насінників кавуна кукурудзою цукровою (14 тис. шт./га) урожай насіння зростав з 0,167 т/га до 0,182 т/га (9,8%) із збільшенням сукупного прибутку від реалізації насіння кавуна та качанів кукурудзи на 14,3 тис. грн/га по відношенню до аналога. Встановлено, що вищий сумарний врожай основної рослини і ущільнювача з одиниці посівної площі - 42,1 т/га, сукупний чистий прибуток - 112,7 тис. грн/га та рентабельність - 172,1% одержано за ущільнення картоплі ранньої цибулею шалот з густотою 85 тис. шт./га при

дозі добрив N60P60K30, що більше ніж у аналога відповідно на 6,7 т/га, 46,4 тис. грн/га та 28,9%. За вирощування томата в умовах ущільнення цибулею шалот на зелене перо з густотою 85 тис. шт./га сумарний врожай, сукупний прибуток та рівень рентабельності зростали відповідно на 7,6 т/га, 46,8 тис. грн/га та 21% в порівнянні до відомої технології вирощування без ущільнення. Ключові слова: ущільнення посіву, культура, густота рослин, удобрення, насіння, урожайність, прибуток.

68.07.19.0427/0219U001207

Розробити технологічні прийоми підвищення продуктивності однорічних і багаторічних кормових культур в спеціалізованих сівозмінах Лісостепу: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Шаповал Іван Семенович. – ДР 0116U004945. УДК 631.58.

91 с.

Опрацьовано польові кормові сівозміни для виробництва зелених кормів, фуражного зерна, сівозміни з насиченням білковими культурами, кукурудзою, багаторічними травами з одночасним відтворенням родючості ґрунту. Удосконалено польові кормові сівозміни для виробництва молока і ялови-

чини з насиченням зерновими 50-60 %, кормовими 30-40 % та сівозміни з 10 - 20 % багаторічних трав (вар.12): горох - пшениця озима - буряки цукрові - ячмінь + трави - трави - трави - кукурудза на силос - пшениця озима - олійна редька - кукурудза на зерно, які забезпечили вихід з 1 га кормових одиниць 7,37-8,18 т/га, та перетравного протеїну 0,7-0,75 т/га. Розроблено кормову сівозміну для виробництва білка з насиченням їх сояшником - 10 %, соєю - 10 %, кукурудзою - 30 %, однорічними травами - 10 % (вар. 8): однорічні трави - пшениця озима - сояшник - кукурудза на зерно - олійна редька - кукурудза на зерно - кукурудза на зерно - соя - пшениця озима - сояшник), яка забезпечили збір з 1 га сівозмінної площі 9,3 кормових одиниць, 0,84 т/га білка.

68.07.19.0428/0219U001292

Дослідити особливості прояву стресу від препаратів гербіцидної дії на пшеницю озиму: Заключний звіт /ННЦ "Інститут землеробства НААН"; Керівник Малієнко Анатолій Митрофанович. – ДР 0118U000259. УДК 631.

28 с.

Виявлено реакцію сортів на дію гербіцидів зміною врожайності, зокрема за рахунок маси зерна з колоса та маси 1000 зерен. Встановлено ристрегулюючий вплив на висоту рослин сортів пшениці озимої та довжину їх колоса.

68.07.19.0429/0219U001348

Удосконалити методичні підходи оцінки продуктивності різноротаційних сівозмін за аналізом рядів динаміки урожайності зернових та технічних культур в центральному Ліссостепу України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Демиденко Олександр Васильович. – ДР 0118U003781. УДК 631.58:631.87.

121 с.

Виявлено, що за перші 23 роки досліджень (1976-1999 рр.) урожайність пшениці озимої, як на контролі без добрив, так і за внесення добрив, була вищою порівняно з періодом 2000-2017 рр. у сівозміні з горохом, тоді як у сівозміні з травами урожайність на контролі без добрив знизилася відносно 23 річного періоду і середнього за всі роки (42 роки) досліджень, а за внесення добрив урожайність 2000-2017 рр. була вищою порівняно з періодами за 23 і 42 роки.

68.07.19.0430/0219U001350

Розробити науково-методологічні засади азото-вуглецевого обігу за низьковуглецевих агротехнологій в агроценозах короткоротаційних сівозмін лівобережного Ліссостепу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Демиденко Олександр Васильович. – ДР 0116U004939. УДК 632.5:631.51.

82 с.

Баланс С-СО₂ у 7-10-пільних сівозмінах був дефіцитним, а зростання продуктивності сівозмін пов'язано зі зменшенням дефіцитності С-СО₂ до 12,0-17,9 т/га і досягненню інтенсивності балансу до 63,0-67,0 %. У короткоротаційних сівозмінах дефіцитність балансу С-СО₂ порівняно з сівозмінами з довгою ротацією та максимальної продуктивності знижується у 1,8-1,5 рази при цьому інтенсивність балансу зростає до 80-104 %. Тобто у сівозмінах з короткою ротацією дефіцитність С-СО₂, меншою мірою, лімітує прояв продуктивності і, більшою мірою, проявляється стоковий механізм Сорґ для утворення гумусу. Ємність балансу С-СО₂ у

найбільш продуктивних сівозмінах з довгою ротацією досягала більше 80 т/га, тоді як у сівозмінах з короткою ротацією ємність балансу не досягала 80 т/га. мінімальні значення ємності балансу у першому випадку перевищували 50 т/га, а у другому були на рівні 30 т/га.

68.07.19.0431/0219U001351

Розробити ефективні заходи управління обігом азоту за низьковуглецевих моделей органічного виробництва зернових культур на чорноземах реградованих правобережного Ліссостепу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Демиденко Олександр Васильович. – ДР 0116U004940. УДК 631.147.

90 с.

За органічної системи удобрення на 1 т N основної продукції приходить азоту: 0,17 т/га - побічна продукція, 1,76 т/га - коренева маса або 2,96 т/га - нетоварна частина загальної фітомаси. За органічної системи удобрення у структурі загальної фітомаси відбувається перерозподіл запасу N на користь нетоварної частки загальної фітомаси, частина якої зростає в 1,15 рази, а відносно кореневої маси в 1,21 рази. Загальний розрахунок матриці парних коефіцієнтів кореляції дозволив виявити прямий кореляційний зв'язок (R=0,76-0,86+-0,03; R₂=0,58-0,74) між запасами N у загальній фітомасі з елементами структури фітомаси, а між запасом N в основній продукції та виходом основної продукції і її якісними показниками виявлено прямий кореляційний зв'язок на рівні R=0,88-0,95+-0,02; R₂=0,77-0,90.

68.07.19.0432/0219U001352

Розробити біоадаптивні технології виробництва гібридів буряків цукрових за енергоощадних технологій обробітку ґрунту та удобрення в умовах правобережного Ліссостепу України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Блащук Михайло Іванович. – ДР 0116U004947. УДК 633.51.

41 с.

Проводили два основних обробітки ґрунту - оранку та чизельовані. При визначенні щільності ґрунту встановили, що на початку вегетації цей показник не виходив за межі оптимальних значень (1,04-1,14 г/см³), незалежно від способів обробітку. Незначне ущільнення спостерігалось у нижніх шарах, (1,17-1,30 г/см³) проте протягом вегетаційного періоду воно постійно змінювалось. При проведенні чизельованої обробітку ґрунту, поживних речовин у верхньому шарі накопичується більше ніж у нижньому, в той час як після оранки розподіл їх за шарами 0-10, 20-30 був більш рівномірним.

68.07.19.0433/0219U001357

Розробити нові композиції комплексних добрив та елементи технології їх застосування в системі меліоративного землеробства: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Тараріко Юрій Олександрович. – ДР 0116U003979. УДК 631:631.58:626.582.

53 с.

Технологічний процес застосування комплексних добрив при вирощуванні сільськогосподарських культур на меліорованих землях.

68.07.19.0434/0219U001371

Розробити екологічно безпечні елементи технології конкурентно спроможного органічного виробництва продукції рослинництва з

метою збереження ґрунтової родючості та охорони навколишнього середовища в умовах Прикарпаття:

Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Куничак Галина Іванівна. – ДР 0116U000448. УДК 631.147.

33 с.

Чудовою альтернативою традиційній продукції є органічна, тобто гарантовано високоякісна екологічно безпечна продукція. Усі ланки виробництва та збуту якої суворо контролюються уповноваженими на це сертифікаційними органами. Використання будь яких хімікатів, мінеральних добрив, синтетичних добавок, генетично модифікованих компонентів не допускається. Вивчення застосування гуматів та агротехнічних заходів в технології вирощування органічної продукції, де не використовуються мінеральні добрива є актуальним на даному етапі. Мета дослідження - визначити ефективність екологічно безпечних елементів технології органічного виробництва гречки. При відмові від мінеральних добрив за органічного виробництва вивчалась ефективність використання гуматів, зокрема обробка насіння гречки препаратом органічного походження Гуміфілдом в.г., обприскування посівів Фульвітал Плюс в.с. та міжрядних обробітків для покращення росту і розвитку рослин, стабілізації фітосанітарного стану посівів та формування екологічно чистої продукції. За результатами досліджень отримано екологічно безпечні елементи технології органічного виробництва продукції рослинництва в умовах Прикарпаття, де найвищу урожайність 1,92 т/га, чистий прибуток -16043 грн./га та рівень рентабельності - 366% і найнижчу собівартість 1 т зерна - 2281 грн. отримано за комплексного застосування обробки насіння Гуміфілдом в.г., проведення двох міжрядних обробітків та двох обприскувань посівів Фульвітал Плюс в.с.. Відмічено зниження забур'яненості гречки на 84,0%. При цьому урожайність підвищилась на 0,77т/га, або на 67,0%. Поєднання в технології органічного виробництва гречки гуматів з агротехнічними заходами дає можливість істотно покращити ріст і розвиток рослин гречки, підвищити їх конкурентоздатність по відношенню до бур'янів, збільшити урожайність зерна та отримати екологічно чисту продукцію.

68.07.19.0435/0219U001374

Розробити елементи технологій вирощування зернових колосових культур в умовах Західного Лісостепу: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Книгніцька Любов Петрівна. – ДР 0116U000455. УДК 631.1.

33 с.

В дослідженнях розроблялись елементи технологій вирощування перспективних сортів зернових культур, залучення їх у насінницький процес, для забезпечення товаровиробників високоефективними технологіями відповідно до ґрунтово-кліматичних умов. За результатами досліджень розроблено елементи технологій вирощування зернових колосових культур для умов Західного Лісостепу. Визначено оптимальні строки посіву тритикале озимого (II декада вересня), де в середньому за роки досліджень за інокуляції насіння поліміксобактерином на фоні N60P45K45, отримано підвищення урожайності тритикале озимого на 2,04 т/га, або на 60,7%, де рівень рентабельності склав 103%. Застосування для інокуляції мікрогуміну у поєднанні з мінеральними добривами N60P60K60 на ячмені ярому забезпечує збільшення урожайності на 2,00 т/га, або на 65,6%, де рівень рентабельності склав 112%. Отже, застосування мікробіологічних препаратів на фоні оптимальної дози мінеральних добрив

сприяє покращенню росту і розвитку рослин зернових культур, підвищенню урожайності та економічної ефективності.

68.07.19.0436/0219U001496

Розробити методологічні підходи та оптимальну модель створення та трансферу інновацій в умовах Київської області; провести дослідження виробничого і науково-технічного потенціалу області та обґрунтувати шляхи її інноваційно-інвестиційного розвитку: Заключний звіт /ННЦ "Інститут землеробства НААН"; Керівник Оксимець Олександр Леонідович. – ДР 0116U0006089. УДК 658:631.004.14.

94 с.

Об'єкт досліджень - наукові розробки (сорт, гібриди, системи удобрення, технології вирощування сільськогосподарських культур та окремі їх елементи), які в дослідних умовах пройшли випробування і забезпечили високі результати з урахуванням зональних особливостей. Мета дослідження - випробування новітніх наукових розробок і доведення їх до рівня інновацій в галузях землеробства та рослинництва. Дослідити ринок інновацій та створити базу завершених наукових розробок для доведення їх до сільськогосподарського виробника. Виявити найперспективніші розробки та запропонувати механізм їх впровадження. Удосконалити методику випробування нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур та технологій їх вирощування в сільськогосподарських агроформуваннях Київської області. Розробити механізм супроводження інновацій. Результати досліджень: база даних завершених НДР для оцінки власних можливостей патентно-кон'юнктурними дослідженнями (28 розробок); досліджено матеріали інвентаризації ОПВ, оцінено та поставлено на баланс у складі НА один найбільш перспективний із них; наведено інформацію щодо патентування ОПВ упродовж звітнього періоду; представлені дані маркетингових досліджень.

68.07.19.0437/0219U001497

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловому комплексі Київської області: Заключний звіт /ННЦ "Інститут землеробства НААН"; Керівник Оксимець Олександр Леонідович. – ДР 0116U0006090. УДК 658:631.004.14.

76 с.

Об'єкт дослідження - науково-інформаційна література, реклама, консультативні послуги, консалтинговий супровід, виробники сільськогосподарської продукції. Мета дослідження - дослідити особливості інноваційних процесів на аграрному ринку Київської області, розробити методи їх удосконалення та забезпечити науково-консалтинговий супровід. Результати досліджень - проведено у 2018 р.: 7 семінарів, конференцій, нарад; 1 "днів поля", 1 "круглих столів", 7 виставок, аукціонів, ярмарок. Надано 1269 консультацій (з питань: землеробства 319, рослинництва 849, кормовиробництва 47, захисту рослин 30, аграрної економіки 24), видано 5 рекомендацій, інформаційних листків 2, статей у газетах, журналах 96, виступів на радіо 1, телебаченні 1. Проведено навчання 25 фахівців АПК. Організовано функціонування 6 демонстраційних полігонів, з них при дорогах загальнодержавного значення 6. Взято участь в: 31 конференції, 2 нарадах, 2 семінарах, 5 днях поля, 3 круглих столах. Прочитано 23 лекції. Проводилося випробування 33 наукових розробок, в т. ч. в галузі землеробства -11, рослинництва - 8, сорти та гібриди - 14. Впроваджено - 35 інновацій, з них:

землеробство - 8, рослинництво - 15, сорти та гібриди - 12.

68.31 Сільськогосподарська меліорація

68.07.19.0438/0219U000976

Рациональне природокористування природно-техногенними ландшафтами зони Полісся в умовах зміни клімату: Заключний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Волк Павло Павлович. – ДР 0117U003843. УДК 631.6:502.6.

167 с.

Об'єкт дослідження - складні процеси реалізації природно-технологічних режимів роботи природно-техногенних ландшафтів, еколого-економічна та ресурсозберігаюча ефективність яких визначається погоднокліматичними умовами. Мета роботи - полягає в розвитку засад та розробці методів розрахунку проблемно орієнтованих моделей обґрунтування рішень з природокористування природно-техногенними ландшафтами на основі еколого-економічних та ресурсозберігаючих технологій в умовах змін клімату. Метод дослідження - ґрунтуються на застосуванні теорії систем з основами системного підходу, системного аналізу та моделювання орієнтованого на широке використання ЕОМ та відповідного програмного забезпечення при розробці сучасних підходів до обґрунтування технічних і технологічних рішень.

68.07.19.0439/0219U001327

Оптимізація полезахисних лісових смуг агроландшафтів в умовах змін клімату. Методичні рекомендації: Заключний звіт /Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України; Керівник Стадник Анатолій Петрович. – ДР 0119U001078. УДК 631.95:630.266:630.116.4.

30 с.

У методичних рекомендаціях проаналізовано сучасний стан полезахисних лісових смуг, їх конструктивні та лісівничо-таксаційні особливості. Прیدілено увагу екологічним функціям захисних лісових смуг, зокрема їх впливу на врожайність сільськогосподарських культур. Надано характеристику морфологічній будові найрозповсюдженим ґрунтам зон Українського Полісся та Лісостепу під захисними лісосмугами. Розглянуто шляхи оптимізації захисних лісонасаджень і запропоновано асортимент деревних та кущових порід в агроландшафтах України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0440/0219U001355

Розробити науково методичні засади створення систем протипаводкового захисту та підвищення енергозабезпечення сільських територій у басейнах малих річок: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Бабіцька Олена Анатоліївна. – ДР 0116U002715. УДК 631.6;626.8;631.67.

170 с.

Розроблено комплекс інженерних заходів, який включає будівництво каскаду протипаводкових водойм з великими порожніми ємкостями та малих ГЕС у басейнах малих річок, регулювання русел і берегоукріплення без негативних екологічних наслідків.

68.07.19.0441/0219U001358

Розробити технологію та технічні засоби для переробки поливних трубопроводів систем

краплинного зрошення: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації НААН; Керівник Купедінова Рушена Асанівна. – ДР 0116U003984. УДК 631.6; 626.8. 43 с.

Полівні трубопроводи, пристрій для збирання поливних трубопроводів, система краплинного зрошення, технологія перероблення.

68.07.19.0442/0219U001359

Розробити методикку та інструменти підтримки прийняття в аграрному виробництві на зрошувальних землях за даними наземного та дистанційного моніторингу: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Жовтоног Ольга Ігорівна. – ДР 0116U003988. УДК 631.6;626.8. 150 с.

Агромоніторинг, алгоритми, база даних, геоінформаційні технології, ДЗЗ, інформаційна система, космічні знімки, модельний комплекс, оперативне планування зрошення.

68.07.19.0443/0219U001360

Аналіз можливостей комплексного регулювання водно-теплового режиму кореневого шару ґрунту на осушуваних землях: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Яцик Микола Васильович. – ДР 0118U003252. УДК 631.62; 626.86.

48 с.

Меліоративна система, осушувані землі, тепловий режим ґрунту.

68.07.19.0444/0219U001361

Розробка енергоефективного управління водоподачею на зрошувальних системах: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Попов Віктор Миколайович. – ДР 0116U002716. УДК 631.6;626.8;631.67.

165 с.

Управління водоподачею на закритих зрошувальних системах, спрямований на підвищення енергоефективності.

68.07.19.0445/0219U001363

Розробити краплинний водовипуск імпульсної дії для систем зрошення: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Усатий Сергій Володимирович. – ДР 0116U003987. УДК 631.6; 626.8. 49 с.

Створення більш досконалої конструкції краплинного водовипуску.

68.07.19.0446/0219U001466

Розробити раціональні технологічні схеми і конструкції споруд в системах сільськогосподарського водопостачання водозабезпечених регіонів України: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Мацелюк Євген Михайлович. – ДР 0116U003974. УДК 631.6;626.8.

136 с.

Розробити рекомендації щодо визначення параметрів раціональних схем і конструкцій систем водопостачання для водонезабезпечених регіонів України.

68.07.19.0447/0219U001471

Розробити інтегровані підходи до управління водними та земельними ресурсами на меліоруваних територіях на засадах державно-приватного партнерства: Заключний звіт /Інсти-

тут водних проблем і меліорації; Керівник Жовтоног Ольга Ігорівна. – ДР 0118U003254. УДК 631.6;626,8.

76 с.

Розроблено методику досліджень, методи залучення зацікавлених сторін шляхом організації діалогу. Проаналізовано міжнародний та вітчизняний досвід щодо інтегрованого планування водо- та землекористування та за результатами аналізу міжнародного досвіду визначені базові інструменти інтегрованого територіального планування водоземлекористування.

68.07.19.0448/0219U001475

Аналіз можливостей додатків сучасних мобільних пристроїв для інформатизації і автоматизації агрономічних розрахунків: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Ковальчук Володимир Павлович. – ДР 0118U003258. УДК 631.8,631.67;631.58;631.582:004.

21 с.

Програмне забезпечення для агрономії, технології розповсюдження інформації за допомогою мобільних додатків; шляхи вдосконалення існуючого програмного забезпечення для стаціонарних комп'ютерів.

68.33 Агрохімія

68.07.19.0449/0219U001265

Розробка молекулярних та клітинних біотехнологій генетичного поліпшення якості зерна пшениці: Заключний звіт /Інститут фізіології рослин і генетики НАН України; Керівник Моргун Володимир Васильович. – ДР 0115U001627. УДК 621.8.

24 с.

Була створена колекція ліній пшениці з метою ідентифікації алелів з позитивним впливом на хлібопекарські властивості борошна. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0450/0219U001467

Розробити технологію застосування пестицидів в інтегрованих системах захисту просяних культур за краплинного зрошення: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Мельничук Федір Степанович. – ДР 0116U003983. УДК 63;54 ;631.8.

148 с.

Польовий короткотерміновий дослід, загальноприйняті лабораторні методи та методи математичної статистики і моделювання.

68.35 Рослинництво

68.07.19.0451/0419U001382

Захлабаєв Максим Володимирович. Формування продуктивності буркуну білого в сумісних посівах в Правобережному Ліссостепу: Дис... к.с.-г.н. /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України". – Захищена 30.05.2019.

УДК 633.2/.31:631.5:631.8 (477.41).

217 с.: 24 табл. – Бібліогр.: 296 назв.

Об'єкт - процес формування продуктивності одновидового посіву буркуну білого та його сумішей з однорічними злаковими культурами залежно від удобрення, норм висіву буркуну білого та гідротермічних умов регіону. Мета - виявлення особливостей формування врожаю буркуну білого в одновидовому та сумісних посівах зі злаковими культурами залежно від норм висіву буркуну білого, доз мінеральних

добрив та розроблення технології їх вирощування на кормові цілі в умовах Правобережного Ліссостепу. Методи - польовий, лабораторний, візуальний, вимірювально-ваговий, розрахунковий, хімічний, математико-статистичний. Вперше в умовах Правобережного Ліссостепу було встановлено особливості росту і розвитку рослин буркуну білого та злакових компонентів травосумішей; формування урожайності та кормової продуктивності одновидового посіву буркуну білого та його травосумішей з однорічними злаковими культурами залежно від норм висіву буркуну білого, видового складу травосумішей та доз мінеральних добрив, що дало змогу підібрати найпродуктивніші з них, які забезпечують одержання з 1 га понад 10 т/га сухої маси або 8 т/га кормових одиниць. Основні результати досліджень впроваджено в 2017-2018 рр. у господарствах Київської області на площі 165 га. Галузь використання - сільськогосподарське виробництво.

68.07.19.0452/0419U001444

Солоненко Сергій Васильович. Оптимізація елементів технології вирощування сафлору красильного в умовах Ліссостепу західного: Дис... к.с.-г.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 07.06.2019.

УДК 633.863.2:631(292.485)(1-15).

160 с.: 36 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці технологічних заходів вирощування сафлору красильного в умовах Ліссостепу західного: способу сівби та способу застосування регулятора росту, а також визначенні більш продуктивного та адаптованого до умов вирощування сорту сафлору красильного. Оптимальне значення урожайності 1,2 т/га забезпечив сорт Сонячний при сівбі за типом twin row (19+38 см), що переважає контроль на 18,3%. Дисперсійний аналіз показав, що у розрізі факторів, більш впливовим - на 56,13% виявився фактор А (сорт), фактор В (спосіб сівби) впливав на 43,84%. Обприскування вегетуючих рослин сафлору красильного регулятором росту регоплант у фазу стеблування дало дещо більший ефект порівняно з обробкою насіння, прибавки у сорту Лагідний становили 0,18 т/га (23%), у сорту Сонячний - 0,19 (19,3%).

68.07.19.0453/0419U001445

Гайдай Любов Сергіївна. Особливості формування продуктивності та функціонування бобово-ризобіального симбіозу квасолі звичайної в умовах Правобережного Ліссостепу України: Дис... к.с.-г.н. /Подільський державний аграрно-технічний університет. – Захищена 07.06.2019.

УДК 635.652-042.75:631.559(477.4+292.485).

165 с.: 23 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 160 назв.

У дисертаційній роботі викладені результати досліджень з вивчення особливостей росту, розвитку та формування симбіотичної, фотосинтетичної, індивідуальної та зернової продуктивності рослин квасолі звичайної залежно від впливу передпосівної обробки насіння штаммами *Rhizobium phaseoli*. Проведена економічна та енергетична оцінка технології вирощування квасолі звичайної. За допомогою отриманого та узагальненого матеріалу рекомендовано у виробництві найбільш економічно вигідні та конкурентоспроможні елементи технології вирощування квасолі звичайної сорту Славія в умовах Правобережного Ліссостепу України, що забезпечує формування урожайності зерна квасолі на рівні 2,58 т/га з вмістом сирого протеїну 24,56 %.

68.07.19.0454/0219U000754

Розробити елементи сортів технологій вирощування конюшини лучної та люцерни

посівної в одновидових та сумісних посівах в умовах Лісостепу західного: Заключний звіт /Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН України; Керівник Сенік Іван Іванович. – ДР 0116U000714. УДК 633.2.031:631.816.

68 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування кормової продуктивності сіяних бобово-злакових травостоїв, їх ботанічного та видового складу, структури урожаю під дією технологічних прийомів вирощування. Мета завдання - розробити елементи сортових технологій вирощування конюшини лучної та люцерни посівної в одновидових та сумісних посівах в умовах Лісостепу західного. Методи дослідження: індукції і дедукції (аналіз та узагальнення результатів досліджень), аналогії (проведення порівняння між бактеризованим та не бактеризованим травостоєм, варіантами удобрення), узагальнення (висновки і пропозиції) та спеціальні: польовий - спостереження за ростом і розвитком рослин під час вегетації, формування урожайності; лабораторний - визначення хімічного складу травосумішок, накопичення сухої речовини в лучному фітоценозі, математично-статистичний - дисперсійний, кореляційний, регресійний - оцінка достовірності експериментальних даних; розрахунково-порівняльний - визначення урожайності та якості корму, економічної ефективності досліджуваних елементів технології. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в умовах Лісостепу західного, вперше у польовому кормовиробництві, досліджено норми висіву насіння конюшини лучної та люцерни посівної в одновидових та сумісних посівах. Вивчено питання просторового розміщення компонентів конюшиново-злакового та люцерново-злакового агрофітоценозів під впливом різних способів сівби їх компонентів. Результати досліджень. Розроблено елементи сортових технологій вирощування конюшини лучної у одновидових та сумісних посівах, як полягають в тому що одновидові та сумісні агрофітоценози конюшини лучної сорту Павлина доцільно висівати із нормою висіву бобового компонента 6 млн/га схожих насінин, сорту Спарта - 10 млн/га схожих насінин, що забезпечує рівень рентабельності відповідно 55,4-62,3% і 43,7-50,5%. Встановлено, що одновидові та сумісні посіви люцерни посівної сорту Серафима та Синоха рекомендується висівати із нормою висіву 10 млн/га схожих насінин; конюшиново-злакові та люцерново-злакові травосумішки доцільно висівати роздільно-перехресним способом, оскільки рівень рентабельності на зазначених варіантах досліді становить відповідно 54,0-59,5%, а люцерново-злакових - 50,2-60,4%. Можливі споживачі - агропідприємства з різних форм власності.

68.07.19.0455/0219U000906

Генетичні засади формування ознак харчової і кормової цінності голозерного ячменю: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Рибалка Олександр Ілліч. – ДР 0116U000689. УДК 575.116:633.

56 с.

Об'єкт - генетичний матеріал ячменю голозерного, генетичні фактори, що контролюють синтез білків, крохмалю в зерні. Мета - створення принципово нового генетичного і селекційного матеріалу ярого, і особливо озимого, голозерного ячменю харчового напрямку використання остистого дворядного і безостого морфотипів. Методи: гібридологічний, цитогенетичний, технологічний, статистичний. Результати: встановлено, що дворядні морфотипи ячменю голозерного (і півчастого) мають перевагу за ознаками життєздатності насіння над шестирядними. Доведено можли-

вість поєднання в ячмінному генотипі голозерності та високої продуктивності, підвищеного вмісту ключових мікроелементів: отримано лінії, які переважають півчастий стандарт Командор за зерновою продуктивністю. Створено селекційні лінії ячменю голозерного з комплексом біохімічних ознак зерна, які перевищують сорти ячменю півчастого. Доведено можливість подолання негативного впливу ячменю на фізичні властивості клейковини у борошно-сумішах пшениця + ячмінь. Аналіз генетичних варіантів ферменту ліпоксигенази-1 виявив мономорфізм колекції сортів ячменю за алейним станом гена Lox-1 і відсутність неактивного алеля loxA. Виділено сортотразки з потенційно середньою активністю та термостабільністю ферменту бета-амілази. Встановлено, що гени пшениці, інтегровані в геном ячменю, і кодують біосинтез субодиниць високомолекулярних глютенінів D1x5 та D1y10, локалізовані в різних хромосомах ячменю і успадковуються незалежно. Генетичний контроль ознаки синього забарвлення зерна здійснюється одним домінантним або двома домінантними генами з комплементарним ефектом міжallelної взаємодії. З урахуванням результатів експериментальних досліджень запропоновано концепцію створення селекційного матеріалу для селекції сортів ячменю голозерного різних типів розвитку рослин харчового (кормового) використання. Впровадження: передано на ДСВ сорт озимого голозерного ячменю Крікс. Сфера використання: НДУ НААН, АПК

68.07.19.0456/0219U000907

Формування та підтримання колекцій зернових культур на базі інтродукції генетичного матеріалу, ідентифікації та виявлення донорів господарсько цінних ознак для Причорноморського степу України: Заключний звіт /Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннезнавства та сортовивчення; Керівник Сечняк Віра Юхимівна. – ДР 0116U000690. УДК 633.11:633.16.

33 с.

Об'єкт дослідження - сорти та лінії озимої м'якої та твердої пшениць, ярого та озимого ячменю. Мета роботи: провести поповнення колекції новим інтродукованим матеріалом зернових колосових культур, всебічне вивчення інтродукованого матеріалу для використання світового різноманіття генетичних форм матеріалу у селекційно-генетичних програмах. Сформувані ознакові колекції; підтримати колекційне різноманіття у життєздатному стані. Методи досліджень: фенологічні спостереження, фітопатологічна оцінка матеріалу на природному фоні, седиментація SDS 30K, аналіз елементів структури урожаю; інтродукція; формування ознакової колекції. Результати: протягом 2016-2018 рр. сформовано генофонд 10284 зразків пшениці та ячменю, в тому числі 6424 зразки озимої м'якої пшениці, 365 зразків озимої твердої пшениці, 949 зразків озимого ячменю та 2373 зразків ярого ячменю; виділено 109 донорів цінних ознак пшениці м'якої озимої, ячменю озимого 22 зразків, 7 - ячменю ярого, інтрогресивних ліній - 5; інтродуковано 532 зразків, з них пшениці м'якої озимої - 454, інтрогресивних ліній пшениці м'якої озимої - 2, полби - 10, пшениці твердої озимої - 5, ячменю ярого - 53 зразки, тритікале - 16. Впровадження: у різні селекційні програми передано 247 зразків: пшениці м'якої - 211 зразків, інтрогресивних ліній пшениці м'якої озимої - 29, пшениці твердої озимої - 5, полби - 3, ячменю ярого - 7, тритікале - 3, гороху - 10; передано до НЦГРРУ ознакові колекції пшениці м'якої озимої та ячменю озимого; отримано 6 свідоцтв про реєстрацію зразків. Сфера використання: селекційні підрозділи НДУ НААН, НАНУ

68.07.19.0457/0219U000931

Створити вихідний матеріал на альтерна-

тивній цитоплазмі та на його основі гібриди соняшнику: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Кутіщева Наталія Миколаївна. – ДР 0116U003094. УДК 633.854.78:631.527.

40 с.

Робота по створенню вихідного матеріалу на альтернативній цитоплазмі та на його основі гібриди соняшнику, була проведена відповідно до тематичного та календарного плану. Відібрано 231 зразок селекційного матеріалу на альтернативній цитоплазмі. Для створення беккросних пар (BC) та ліній відновників фертильності пилку (Rf): *H. agrophyllus* - 47, *H. rigidus lenticularis* - 32, *H. praecox* - 30, *H. giganteus* - 39, *H. debilis* - 33, *H. annuus texanus* - 22, *H. petiolaris fallax* - 17, *H. petiolaris* - 11. Відібрані зразки мають високу загальну комбінаційну здатність, визначено морфологічні та адаптивні ознаки з розсадника створення ліній відновників фертильності пилку відібрано 131 зразок, які залучені в систему селекційних схрещувань. У розсаднику створення беккросних пар виділені п'ять пар, які залучені для визначення селекційної цінності. У розсадниках: створення вихідного матеріалу, самозапилених ліній (всього 1845 ділянок), проведено відбір та здійснено черговий інцихт. Підтримана колекція 110 зразків соняшника *Helianthus lenticularis* та проведений черговий інцихт на 85 самозапилених зразках. Для вивчення закономірностей мінливості та успадкування, а також для проведення аналізу нових гібридів за господарсько-цінними ознаками в розсадниках різних років вивчення, одержані нові експериментальні гібриди. За комплексом цінних господарських ознак відібрано з розсадників: тест-гібридів - 6, попереднього - 4, конкурсного - 6, екологічного - 23 зразків. В результаті виконання робіт передано на державне вивчення чотири батьківські компоненти та шість гібридів соняшнику. В 2016 році - Агрономічний, Агент; в 2017 році - Сонцедар, Божедар та в 2018 році трілінійний - Маршал та простий - Мирний. Одержано патенти, свідоцтва за період 2016 - 2018 роки на гібриди та лінії : 2016 рік: батьківські компоненти - ЗЛ965В та ЗЛ225В, ЗЛ42АЗЛ46Б. 2017 рік:гібриди - Приз, Первісток, Планета, Покров. Батьківські компоненти - ЗЛ40Б, ЗЛ54А, ЗЛ68А,ЗЛ72А, ЗЛ70А, ЗЛ60АЗЛ46Б, ЗЛ60А, ЗЛ60Б, ЗЛ50Б. 2018рік гібриди - Агрономічний, Агент. Батьківський компонент - ЗЛ42АЗЛ58Б. Створена колекція самозапилених ліній соняшника за морфологічними та адаптивними ознаками, для використання її при створенні нових гібридів соняшника. Сформовано каталог який включає 40 зразків самозапилених ліній.

68.07.19.0458/0219U000932

Розробити агротехнічні заходи підвищення продуктивності соняшнику за рахунок оптимізації системи обробітку ґрунту, мінерального живлення у поєднанні з мікробіологічними препаратами в посушливих умовах Степу України: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0116U003076. УДК 633.854.78:631.51:8.022.3.

34 с.

Мета досліджень - вивчити та встановити оптимальні параметри агроприймів вирощування соняшнику: система основного обробітку ґрунту, застосування мінеральних добрив та стимуляторів росту, які забезпечать оптимальні умови росту, розвитку рослин і отримання оптимальних урожаїв. Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування соняшнику. На основі проведених досліджень встановлені оптимальні параметри агроприймів вирощування соняшнику: класична система основного обробітку ґрунту на фоні внесення мінеральних добрив в дозі N60P60K60 під передпосівну

культивуацію з обробкою посівів у фазу 6-8 пар справжніх листків сумішшю препаратів Рост-концентрат та Хелатин олійні, що забезпечило отримання врожайності на рівні 3,46 т/га, прибуток склав 2733,09 грн/га.

68.07.19.0459/0219U000935

Розробити методику створення сортів ріпаку озимого з високим рівнем екологічної пластичності: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Комарова Ірина Борисівна. – ДР 0116U003089. УДК 633.853.494:631.527.

34 с.

Об'єктом досліджень є: сорти ріпаку, колекційні та селекційні зразки. Розроблено "Спосіб оцінки стійкості озимого ріпаку до дії низької температури" та "Спосіб оцінки жаростійкості озимого ріпаку" шляхом впливу фактору на насіння. Для оцінки холодостійкості та жаростійкості ріпаку озимого шляхом пророщування пилку у поживному середовищі встановлено оптимальні температурні режими та експозиції. Сформована колекція термостійких сортозразків для подальших селекційних досліджень.

68.07.19.0460/0219U000948

Розробити агротехнічні заходи підвищення продуктивності дрібнонасінневих олійних культур за рахунок оптимізації системи обробітку ґрунту, мінерального живлення у поєднанні з мікробіологічними препаратами в посушливих умовах Степу України: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0116U003077. УДК 631.51.81:633.85.78.

49 с.

Мета досліджень - вивчити та встановити оптимальні параметри агроприймів вирощування льону олійного: система основного обробітку ґрунту, застосування мінеральних добрив та стимуляторів росту; гірчиці ярої: спосіб сівби, норма висіву, застосування мінеральних добрив та стимуляторів росту, які забезпечать оптимальні умови росту, розвитку рослин і отримання оптимальних урожаїв. Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування льону олійного та гірчиці ярої. На основі проведених досліджень встановлені оптимальні параметри агроприймів вирощування льону олійного: класична система основного обробітку ґрунту на фоні внесення мінеральних добрив в дозі N30P30 під передпосівну культивуацію з обробкою посівів у фазу "ялинки" сумішшю препаратів Рост-концентрат + Хелатин олійні та Рост-концентрат + Хелатин олійні + Хелатин моно бор що забезпечило отримання врожайності на рівні 1,55 т/га, прибуток склав 217,38 грн/га. Оптимальні параметри вирощування гірчиці ярої сарептської: рядковий спосіб сівби з нормою висіву 2,0 млн/га на фоні внесення N50 під передпосівну культивуацію з оприскуванням посівів у фази 4-6 листків та бутонізації Рост-концентратом, що забезпечило отримання врожайності на рівні 1,50 т/га, прибуток склав 1987,28 грн/га. Оптимальні параметри вирощування гірчиці ярої білої: рядковий спосіб сівби з нормою висіву 2,5 млн/га на фоні внесення N50 під передпосівну культивуацію з оприскуванням посівів у фази 4-6 листків та бутонізації Рост-концентратом, що забезпечило отримання врожайності на рівні 1,35 т/га, прибуток склав 2409,71 грн/га.

68.07.19.0461/0219U000950

Розробити спосіб створення ефективних методів добору ліній соняшнику та сої з високим рівнем стійкості до комплексу основних

хвороб: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Кутіщева Наталія Миколаївна. – ДР 0116U003087. УДК 633.854. 36 с.

Науково обґрунтовано застосування зменшених норм витрат пестицидів за рахунок створення вихідного селекційного матеріалу соняшнику та сої з генетично обумовленою стійкістю рослин до комплексу основних патогенів. Розроблені рекомендації по регламенту застосування пестицидів (фунгіцидів та гербіцидів) при зменшених нормах витрат на 15-25 %, для захисту нових та сучасних сортів та гібридів олійних культур за рахунок створення принципово нового селекційного матеріалу. За результатами виконання науково дослідних робіт була створена: колекція ліній соняшнику за ознакою стійкості до гербіцидів імідазоліної групи та комплексу основних патогенів, Колекція сортотразків сої за ознакою комплексної стійкості до антракнозу (*Colletotrichum dematium* (Pers. et Fr.)) та білої гнилі (*Sclerotinia sclerotiorum* (Lib.))

68.07.19.0462/0219U000958

Розробити регламент регулювання чисельності шкідливих об'єктів при вирощуванні олійних культур: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Поляков Олександр Іванович. – ДР 0116U003088. УДК 633.854.

26 с.

Науково обґрунтовано застосування зменшених норм витрат пестицидів за рахунок створення вихідного селекційного матеріалу соняшнику та сої з генетично обумовленою стійкістю рослин до комплексу основних патогенів. Розроблені рекомендації по регламенту застосування пестицидів (фунгіцидів та гербіцидів) при зменшених нормах витрат на 15-25 %, для захисту нових та сучасних сортів та гібридів олійних культур за рахунок створення принципово нового селекційного матеріалу. За результатами виконання науково дослідних робіт була створена: колекція ліній соняшнику за ознакою стійкості до гербіцидів імідазоліної групи та комплексу основних патогенів, Колекція сортотразків сої за ознакою комплексної стійкості до антракнозу (*Colletotrichum dematium* (Pers. et Fr.)) та білої гнилі (*Sclerotinia sclerotiorum* (Lib.))

68.07.19.0463/0219U000959

Обґрунтування науково-методичних засад формування та розвитку ринку олійних культур: Заключний звіт /Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Чехова Ірина Валеріївна. – ДР 0116U003153. УДК 658.5:633.85.

66 с.

Досліджено та поглиблено науково-методологічні та практичні засади функціонування вітчизняного ринку олійних культур. Проведено аналіз та оцінка ефективності виробництва соняшнику, сої та ріпаку в Україні, аналіз виробничих показників соняшнику, сої, ріпаку в Україні за період 2008-2017 рр. Відображена структура посівних площ та виробництва олійних культур в розрізі областей України, структура попиту та пропозиції на ринку олійних культур, баланси структури попиту та пропозиції на ринку олійних культур. Представлені цінові позиції соняшнику, сої, ріпаку на аграрному ринку в розрізі мінімальних і максимальних цін. Досліджено споживчі напрямки олійних культур. Здійснено SWOT-аналіз виробництва олійних культур, розроблено пропозиції щодо підвищення економічної ефективності виробництва олійних культур.

68.07.19.0464/0219U001062

Створити сорти цибулевих видів рослин (цибулі ріпчастої, запашної, слизуна і порею) з поліпшеним біохімічним складом: Заключний звіт /Дослідна станція "Маяк" Інституту овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Біленька Ольга Миколаївна. – ДР 0116U000043. УДК 635.25:631.527.

53 с.

Об'єкт досліджень: селекційний процес створення сортів цибулевих видів рослин (цибулі ріпчастої, запашної, слизуна і порею) Предмет досліджень: ботанічні і біологічні особливості створеного генофонду цибулі ріпчастої та багаторічних видів цибулевих рослин. Мета роботи - визначення особливостей створеного генофонду і встановлення селекційної цінності вихідного матеріалу цибулевих видів рослин. Передача сотрів цибулі порею, цибулі слизуна та цибулі запашної до державного сортовипробування і лінії цибулі ріпчастої до Генбанку сортів України. Методи дослідження - польові, лабораторні, візуальні, вимірювально-вагові, хімічні, статистичні та розрахункові. Створено сорт порею Данко, який переважає стандарт сорт Казимір: за урожайністю на 24 % (34,6 т/га), за вмістом сухої речовини на 1,13 % (11,64 %), загального цукру на 0,66 % (4,72 %), вітаміну С на 1,34 мг/100 г (29,17 мг/100 г), економічна ефективність 132 тис. грн/га. Створено сорт цибулі слизуна Удай, який переважає стандарт сорт Віртуоз: за урожайністю на 36,4 % (25,8 т/га), за вмістом сухої речовини на 1,2 % (11,4 %), загального цукру на 0,6 % (3,0 %), вітаміну С на 2,1 мг/100 г (26,6 мг/100 г), економічна ефективність 264 тис. грн/га. Створено сорт цибулі запашної Вишукана, який переважає стандарт сорт Етюд: за урожайністю на 37,3 % (20,4 т/га), за вмістом сухої речовини на 1,6 % (11,8 %), загального цукру на 0,8 % (2,7 %), вітаміну С на 2,7 мг/100 г (22,9 мг/100 г), економічна ефективність 200 тис. грн/га. Створено лінію цибулі ріпчастої Ніжинка, яка переважає стандарт сорт Ткаченківська: за урожайністю на 23 % (26,4 т/га), за вмістом сухої речовини на 1,86 % (14,24 %), загального цукру на 1,64 % (13,15 %), моноцукрів на 0,57 % (3,44 %), дицукрів на 1,01 % (9,22 %), вітаміну С на 8,1 мг/100 г на рівні стандарту, економічна ефективність 41,1 тис. грн/га. За результатами комплексної оцінки колекційних зразків виділено 14 джерел: 5 порею, 5 слизуна, 3 запашної і 1 цибулі шніт. За скоростиглістю виділено 1 зразок цибулі порею - К-49 (124 доби), що на 7 діб менше стандарту сорту Казимір; слизун К-29 (29 діб), що на 7 діб менше за стандарт сорт Віртуоз; запашна К-18 (21 доба), що на 4 доби менше за стандарт сорт Етюд. За продуктивністю виділено зразки, які переважали стандарт: 1 порею 24%; 3 цибулі слизуна на 30-48%; 2 цибулі запашної з урожайністю зеленого пера на 37-54% більше за стандарт. Створено сорт цибулі порею Данко з урожайністю 34,6 т/га, що на 24% більше стандарту сорту Казимір, з вмістом сухої речовини 11,64%, що на 1,13% більше за стандарт, загального цукру - 4,72% (на 0,66% більше за стандарт), вітаміну С - 29,17 мг/100 г (на 1,34 мг/100 г більше за стандарт); економічна ефективність 132 тис.грн./га. Створено сорт цибулі слизуна Удай з урожайністю 25,8 т/га, що на 9,4 т/га більше стандарту сорту Віртуоз, з вмістом сухої речовини 11,4%, що на 1,2% більше за стандарт, загального цукру - 3,0% (на 0,6% більше за стандарт), вітаміну С - 26,6 мг/100 г (на 2,1 мг/100 г більше за стандарт); економічна ефективність 264,0 тис.грн./га. Створено сорт цибулі запашної Вишукана з урожайністю 20,4 т/га, що на 7,6 т/га більше стандарту сорту Етюд, з вмістом сухої речовини 11,8%, що на 1,6% більше за стандарт, загального цукру - 2,7% (на 0,8% більше за стандарт), вітаміну С - 22,9 мг/100 г (на 2,7 мг/100 г більше за стандарт); економічна ефективність 200,0 тис.грн./га. Створено лінію цибулі ріпчастої Ніжинка

з урожайністю 26,4 т/га, що на 6,1 т/га більше стандарту сорту Ткаченківська, з вмістом сухої речовини 14,24%, що на 1,86% більше за стандарт, загального цукру - 13,15% (на 1,64% більше за стандарт), моноцукрів 3,44% (на 0,57% більше за стандарт), дицукрів 9,22% (на 1,01% більше за стандарт), вітаміну С - 8,1 мг/100 г (на рівні стандарту), нітратів 30,9 мг/кг, що у 2,1 рази менше стандарту; економічна ефективність 41,1 тис.грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0465/0219U001063

Створити високопродуктивні гетерозисні гібриди огірка засоловального типу на основі ніжинського генотипу: Заключний звіт /Дослідна станція "Маяк" Інституту овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Сергієнко Оксана Володимирівна. – ДР 0116U000044. УДК 635.63:631.527.

82 с.

Звіт складається з 82 сторінок, включає 25 таблиць, 14 рисунків, 34 літературних джерел, 6 додатків. Мета роботи: створити вихідні форми огірка при використанні генотипу сорту Ніжинський місцевий і на їх основі створити гібрид огірка з комплексом цінних господарських ознак (урожайність не нижче 35 т/га, високі смакові і засоловальні якості, посухостійкий, відносно стійкий до найбільш шкочливих хвороб); оцінити перспективні гібридні комбінації в розсаднику конкурсного сортовипробування. Об'єкт дослідження: гетерозисна селекція огірка. Предмет досліджень: колекційний, гібридний та селекційний матеріал огірка. У заключному звіті представлено результати досліджень, що були проведені в 2016-2018 рр. На дослідній станції "Маяк" ІОБ НААН провели селекційну роботу із створення лінійного матеріалу і гетерозисного гібриду огірка з використанням генотипу сорту Ніжинський місцевий за умови збереження якості плодів, притаманних Ніжинському сорту (смак, висока щільність і хрусткість плодів, стійкість у засолі, привабливий зовнішній вигляд, значний відсоток виходу кондиційної продукції). За період проведення селекційної роботи у 2016-2018 рр. було вивчено вихідний матеріал в кількості 172 сортів і гібридів, у т.ч. у 2018 р. - 65. Проведено 1120 комбінацій схрещування, у т.ч у 2018 р. - 450. Одержано 210 гібридів F1, які оцінені в гібридному розсаднику на природному фоні. У селекційному розсаднику оцінено 126 гібридних потомств 3-5-го покоління, у т.ч. у 2018 р. - 41. Проведено відбір кращих зразків за статевим типом цвітіння рослин, урожайності, скоростиглості, тварності плодів, стійкості до пероноспорозу, дегустаційній оцінці свіжих та засолених плодів. У 2017 р. до НЦГРРУ передано лінію огірка Мрія, яка вирізняється високою урожайністю плодів: 40,0 т/га, що переважає стандарт сорт Джерело на 12,9%, період від масових сходів до початку плодоношення 40 діб, у стандарту 42 доби; період плодоношення лінії 58 діб; стійкість до пероноспорозу у лінії Мрія висока - 7 балів, що на рівні стандарту; вміст сухої речовини 4,42%; загального цукру 2,14 %; аскорбінової кислоти 13,70 мг/100г; нітратів 40 мг/кг; дегустаційна оцінка свіжих плодів - 4,8 балів, солоних - 4,8 балів. Нова лінія призначена для використання в якості батьківського компоненту при створенні гібридів огірка ніжинського сортогенезу. У 2018 р. передано на державне сортовипробування гібрид огірка Еней F1 з урожайністю 38,8 т/га, виходом товарної продукції 82,7%, періодом плодоношення 60 діб, стійкістю проти пероноспорозу 7 балів, дегустаційною оцінкою свіжих 5,0 та солоних плодів 4,9 балів; вміст сухої речовини 3,7%; загальний цукор 1,62%; аскорбінова кислота 15,67 мг/100г; нітрати 133 мг/кг при 3,48%, 1,47%, 14,83 мг/100 г та 120 мг/кг у стандарту; солоних плодів - загальний цукор 0,32%; аскорбінова кислота

8,33 мг/100г; титрована кислотність 1,42%, сіль 1,81% .

68.07.19.0466/0219U001064

Розробити способи і рецептури засоловання плодів огірка ніжинського сортогенезу з використанням пряно-смакової сировини місцевого походження: Заключний звіт /Дослідна станція "Маяк" Інституту овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Щербина Сергій Олександрович. – ДР 0116U000042. УДК 635.63:631.563.

44 с.

Звіт про НДР: 44 с., 7 табл., 2 рисунки, 3 додатки, 10 літературних джерел. Об'єкти дослідження: сорт огірка Ніжинський місцевий, Ніжинський дар, процес засоловання огірка, солоні продукти огірки. Мета роботи - розробити способи і рецепти засоловання плодів огірка ніжинського сортогенезу в Ніжинській огірковій зоні з використанням пряно-смакової сировини місцевого походження. Методи дослідження - польовий, вимірювально-ваговий, лабораторний. У заключному звіті представлено результати досліджень, що були проведені в 2016-2018 роках. За модифікованого способу засоловання плоди протягом 72 годин піддаються активній ферментації при температурі +18...+24о С, після чого розсіл доводиться до кипіння і огірки відразу заливаються розсолем, а банки закупорюються металевими кришками і зберігаються при температурі від 0 до +20о С. Розроблений спосіб скорочує процес ферментації, поліпшує смакові якості готового продукту - дегустаційна оцінка солених огірків - 4,83 балів при 4,60 балів з рецептурою закладання прянощів за технологічною інструкцією. До традиційної рецептури (кріп - 400 г, хрін - 60 г, перець гіркий - 30 г, часник - 30 г, естрагон - 50 г, на 10 кг огірка) додавали наступну пряно-смакову сировину: подрібнену зелену масу васильків справжніх - 50 г, чаберу садового - 50 г, свіжі листки смородини та дуба - по 50 г, зелену масу материнки звичайної - 80 г, чебрецю повзучого - 100 г, по 50 г монарди дудчастої та гісопу лікарського. За модифікованого способу і насиченою пряною рецептурою загальна кислотність розсолу на 0,35% була нижча ніж за традиційної технології засоловання (1,07% при 1,43%). Вміст аскорбінової кислоти - 1,48 мг/100 г, солі - 0,58% при 1,18 мг/100 г та 0,93% відповідно за рецептури, яка використовується за технологічною інструкцією. Розроблена рецептура пряно-смакової сировини впливає на якість отриманої ферментованої продукції в порівнянні з традиційним набором прянощів, з додаванням дикорослої сировини дерев'яного звичайного у кількості 100 г забезпечує високі органолептичні показники солених плодів. Дегустаційна оцінка ферментованої продукції - 4,84 балів (контроль 4,60 балів), змінювалися її хімічні показники: загальна кислотність розсолу зменшувалась до 1,07%, вміст солі до 0,87%, вміст цукру зростає до 0,35%, аскорбінової кислоти 1,28 мг/100 г, при 1,43% загальної кислотності, 0,32% загального цукру 1,18 мг/100 г, аскорбінової кислоти 0,93% солі (за традиційної технології). Використання у рецептурі засоловання зеленої маси м'яти перцевої у кількості 150 г на 10 кг плодів та традиційних прянощів (кріп, хрін, перець, часник, естрагон) забезпечує високу якість соленої продукції: загальна кислотність розсолу (при перерахунку на молочну кислоту) становила - 1,31%, вміст загального цукру - 0,33%, аскорбінової кислоти - 1,58 мг/100 г, солі - 0,58%. За результатами досліджень до Укрпатенту подано 3 заявки на корисні моделі: 1 - "Модифікований спосіб засоловання плодів огірка"; 2 - "Рецептура засоловання плодів огірка ніжинського сортогенезу з використанням дикорослої рослинної сировини"; 3 - "Рецептура засоловання плодів огірка ніжинського сортогенезу з додаванням м'яти перцевої". Розроблена методика визначення придатності сировини до зберігання та перероб-

ки (солоні плоди огірка). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0467/0219U001077

Розробити наукові основи інноваційного розвитку органічного землеробства в умовах Полісся: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Савчук Ольга Іванівна. – ДР 0116U004645. УДК 631:635.11.577.4.

55 с.

Встановлено, що на дерново-підзолистих ґрунтах за вирощування озимих і ярих зернових культур в органічному землеробстві без внесення мінеральних добрив, застосування препаратів біологічного походження (Ярило, Грейнактив-С, Українські гумати, Гумісол плюс і біодобриво Д-2М) сприяло підвищенню урожайності зерна на 15-33 % та рівня рентабельності - на 10-38 %. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0468/0219U001078

Розробити інноваційні технології продуктів переробки хмелю з підвищеним вмістом біологічно активних сполук на основі селекційних сортів для пивоваріння та інших галузей народного господарства: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Проценко Лідія Василівна. – ДР 0116U004660. УДК 663.44:663.423:641.1.

83 с.

Запропоновані технологічні рішення способу охмеління пивного суслу продуктами переробки хмелю залежно від кількісного вмісту та якісного складу в них альфа-кислот, їх ізомерів, поліфенолів, ксантогумолу та інших біологічно активних сполук. Розроблено та видано науково практичні рекомендації зі способу охмеління суслу. Економічна ефективність при впровадженні способу складає 300-400 тис. грн. на 1,0 млн. дал пива, що досягається за рахунок зниження собівартості напою за статтею витрат на хміль при врахуванні його сортових і біохімічних властивостей. Це дасть змогу збагатити нові енергостимулюючими та імуннопідтримуючими компонентами хмелю. Запропоновані технологічні рішення способу ефективного використання комплексу технологічно цінних сполук хмелю та продуктів його переробки у хлібопеченні. Оптимізовано норми та запропоновано розрахунок витрат хмелю в хлібопеченні з урахуванням вмісту в ньому гірких альфа-кислот. Розроблено та видано науково практичні рекомендації. Соціальна ефективність досягається за рахунок покращення споживчих властивостей та смакових якостей хліба, подовження терміну зберігання та розширення асортименту хлібобулочних виробів. Спільно з науковцями ДУ "Інститут мікробіології та імунології ім. І.І. Мечникова НАМН України" розроблено протимікробний засіб для профілактики і лікування захворювань ротової порожнини та отримано Патент на корисну модель на даний протимікробний засіб (Патент на корисну модель № 113906 UA, МПК А61К 31/00, А61К 8/97, С12С 3/08, А61Q 11/00, А61Р 31/04. Протимікробний засіб для лікування захворювань ротової порожнини, опубл. 27.02.2017. - Бюл. № 4. - 8 с.). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0469/0219U001079

Розроблення конструкції та створення макетного зразка спеціалізованого агрегату для операційної технології дозаведення і проведення зелених операцій на хмелю: Заключний

звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Любченко Владислав Владиславович. – ДР 0116U004661. УДК 663.791.57 с.

Розроблено конструкцію та створено макетний зразок спеціалізованого агрегату для операційної технології дозаведення і проведення зелених операцій на хмелю. Аналітично прорахована міцність конструкції на рівні максимально допустимих навантажень (з урахуванням технологічних коефіцієнтів). Проектні технічні розрахунки макетного зразка вежі показали можливість збільшення на 36% максимальної висоти підйому верхньої площадки та майже в два рази максимального навантаження. За результатами експериментальних випробувань макетного зразка спеціалізованого агрегату сформовані його раціональні конструкційно-технологічні параметри, проведений розрахунок експлуатаційно-технологічної оцінки вежі, яка визначила: продуктивність основного та експлуатаційного часу, затрати праці, витрат палива тощо та доведена пріоритетність розробки у порівнянні із використанням для зазначеної технологічної операції вежі ВДХ-4. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0470/0219U001080

Дослідити особливості фунгіцидного та рістстимуляторного впливу нових комплексних мікробних препаратів при затосуванні їх в екологічно-безпечних технологіях захисту хмеленасаджень: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Венгер Олег Володимирович. – ДР 0116U004663. УДК 633.791.632.93.

45 с.

Встановлено фунгіцидний та рістстимуляторний вплив нових комплексних мікробних препаратів на ріст і розвиток рослин хмелю. Визначено біологічну, господарську та економічну ефективність при обробці рослин хмелю комплексними мікробіологічними препаратами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0471/0219U001081

Розробка концепції синергетичної продуктивно-адаптивної моделі гетерозису та створення сортів-синтетиків жита озимого на її платформі: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Чернуський Вадим Вікторович. – ДР 0116U004667. УДК 631.14:631.53/532.

51 с.

Застосування нелінійних методів аналізу даних дозволило на міжпопуляційному рівні встановити оптимальні параметричні співвідношення компонентних ознак а на внутрішньо популяційному - виділити зразки, які за їх комплексом характеризуються вагою зерна з колосу (ВЗК) на рівні 3,5-4,0 г, в т.ч. за рахунок збільшеної кількості зерен з колосу (КЗК) до 90-110 шт. та крупнозерності (МТН - маса 1000 насінин) до 45-47 г. Даний комплекс вагомого колосу при густоті стеблостою до 400 штук здатний забезпечити біологічну урожайність зразків на рівні 1200-1400 г/м². За зерновою продуктивністю сортономері СІНТ 6/15 та СІНТ 13/15 перевищили показники стандарту Харківське 98 на 10,9 % та 12,8 % відповідно у 2016 році, на 8,4 % та 11,0 % у 2017 році та на 9,6 % і 11,7 % у 2018 році. Розроблена концепція синергетичної продуктивно-адаптивної моделі гетерозису для створення сортів-синтетиків жита озимого на її платформі. Створено сорт-синтетик жита озимого Фрактальне з рівнем зернової продуктивності 7 т/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0472/0219U001082

Удосконалити методологію оцінки генотипів на еко-градієнтних фонах за господарсько-цінними ознаками з метою створення високопродуктивних та адаптованих сортів кормових культур: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся УААН; Керівник Чернуський Вадим Вікторович. – ДР 0116U004678. УДК 631.1.15.31.

63 с.

Розроблено методологія оцінки генотипів на еко-градієнтних фонах за господарсько-цінними ознаками (науково-методичні рекомендації для оптимізації технологічних схем селекції). Виділено 347 нових генетичних джерел з високим ступенем адаптивності, які характеризуються високими параметрами господарсько-цінних ознак. В конкурсному сортовипробуванні на різних екоградієнтних фонах оцінено 20 ліній від родовивідних рослин, які характеризуються поєднанням ознак продуктивності та адаптивності з максимальними проявами параметрів ознак "вага зерна з бобу" - 0,9-1,0 грам; "кількість насінин в бобі" - 5-6; "маса 1000 насінин" - 180-205 грам; "індекс атракції пластичних речовин стулка бобу - зернівка" - 0,6-0,7. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0473/0219U001084

Теоретичні засади кооперативно-інтеграційного розвитку аграрного підприємництва: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Ходаківський Євгеній Іванович. – ДР 0116U004681. УДК 338.431:631.1.

79 с.

Визначено перспективні напрями функціонування ефективних форм господарювання; активізація інтеграційних процесів у формі кооперації сприятиме розвитку фермерських господарств та особистих селянських господарств; в процесі децентралізації системи управління в умовах сформованих об'єднаних громад в Житомирській області пріоритетом є забезпечення розвитку інтеграційно-кооперативних структур. Сформовано науково-аналітичну панораму діяльності підприємницьких структур в аграрному секторі регіону, розраховано прогностичні показники виробництва сільськогосподарських культур та продукції тваринництва на період до 2022 року. Розроблено організаційно-економічний механізм удосконалення кооперативно-інтеграційного розвитку аграрного підприємництва та підготовлено науково-практичні рекомендації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0474/0219U001131

Розробити систему живлення конопель при вирощуванні у монокультурі для забезпечення високої продуктивності і зменшеного хімічного навантаження на довкілля: Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Лайко Ірина Михайлівна. – ДР 0116U000375. УДК 633.522:632.9.

65 с.

Встановлено, що вирощування конопель в умовах монокультури протягом 87 років при систематичному їх удобренні не знижувало їх продуктивність. При цьому одержані високі і стабільні врожаї коноплепродукції. Спостерігалася чітка закономірність - із збільшенням дози добрив підвищується врожай стебел конопель. Продуктивність конопель при органічній системі живлення значно перевищувала продуктивність над застосуванням мінеральної системи удобрення. Невикористані рослинами поживні речовини, які систематично надходили з органічними та мінеральними

добривами під коноплі протягом тривалого їх застосування, дають змогу отримувати задовільну продуктивність конопель протягом двадцяти років без застосування добрив.

68.07.19.0475/0219U001132

Розробити науково-обґрунтовану ляну сівозміну з урахуванням особливостей сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур: Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Кривошеева Лариса Михайлівна. – ДР 0116U000376. УДК 633.521:632.9.

47 с.

Об'єкт досліджень: урожайність льону-довгунця за різних попередників у польовій сівозміні. Мета роботи: дослідження урожайності льону-довгунця при посіві після різних попередників з урахуванням особливостей сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур. Методи досліджень: польовий, вимірально-ваговий, статистичний. Проведено спостереження у польових умовах за розвитком хвороб льону-довгунця у фазі повних сходів та ранньої жовтої стиглості при вирощуванні культури після різних попередників. Визначено урожайність соломи, насіння, вміст волокна у різних варіантах дослідів. Галузь застосування: сільське господарство, галузь льонарства.

68.07.19.0476/0219U001133

Розробити технологічні прийоми підвищення рівня реалізації продуктивного потенціалу перспективних сортів льону-довгунця: Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Чучвага Василь Іванович. – ДР 0116U000377. УДК 633.521:632.9.

31 с.

Мета досліджень - розробка технологічних прийомів реалізації продуктивного потенціалу перспективних сортів льону-довгунця. Об'єктом досліджень є перспективні сорти льону-довгунця Гладіатор та Есмань. Предмет досліджень - вплив трьох основних факторів на урожайність сортів льону довгунця - генотипу сорту, способів висіву насіння і позакореневого підживлення. Мета досліджень - розробка технологічних прийомів реалізації продуктивного потенціалу перспективних сортів льону-довгунця. Встановлено, що за показником висоти рослин у сорту Гладіатор при вузькорядному способі сівби всі варіанти обробки рослин препаратами поступалися контролю. Аналогічна тенденція спостерігалася у сорту Гладіатор при широкорядному способі сівби. У сорту Есмань при вузькорядному способі сівби всі варіанти обробки рослин препаратами поступалися контролю за висотою рослин. За показником урожайності насіння у сорту Гладіатор як при вузькорядному, так і при широкорядному способі сівби жоден із варіантів обробки рослин препаратами не перевищив контроль. Аналогічна тенденція спостерігалася у сорту Есмань за показником урожайності насіння при різних способах сівби. За показником урожайності соломи у сортів Гладіатор та Есмань при обробці посівів препаратами не відбулося перевищення показників над контролем при різних способах сівби. За показником урожайності волокна при обробці рослин препаратами у сорту Гладіатор та Есмань при різних способах сівби не відбулося перевищення показників над контролем. Галузь застосування: сільське господарство, галузь льонарства.

68.07.19.0477/0219U001134

Розробити технології збирання луб'яних культур, що забезпечують зменшення втрат врожаю: Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Ке-

ривник Коропченко Сергій Петрович. – ДР 0116U000378. УДК 633.52:631.358.

156 с.

Здійснено наукове обґрунтування технологій збирання льону-довгунця та конопель волокнистого напрямку, які засновані на використанні сільськогосподарської техніки загального призначення.

68.07.19.0478/0219U001135

Розробити технології виробництва льону-довгунця та конопель для ефективної переробки основних складових частин рослини:

Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Коропченко Сергій Петрович. – ДР 0116U000379. УДК 633.52; 677.021.

211 с.

Здійснено наукове обґрунтування технологій збирання льону-довгунця та конопель волокнистого напрямку використання, які засновані на використанні сільськогосподарської техніки загального призначення та технологій одержання матеріалів із льону-довгунця та конопель які засновані на використанні нових підходів до збирання і переробки складових луб'яних культур. Проведено аналіз прес-підбирачів різної конструкції з метою використання на збиранні стеблової сировини промислових конопель

68.07.19.0479/0219U001136

Гармонізувати нормативно-метрологічну базу галузей льонарства і коноплярства з нормами Європейського Союзу з метою підвищення якості лубоволокнистої сировини в Україні:

Заклучний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Мошер Юрій Володимирович. – ДР 0116U000380. УДК 633.521; 633.522.

107 с.

За результатами моніторингу міжнародних та регіональних стандартів виявлено нормативні документи у сфері виробництва паперу. Отримані нормативні документи включено до довідкового бюлетеня нормативно-технічної документації у галузях льонарства та коноплярства. Результати досліджень гармонізації нормативно-метрологічної бази галузей льонарства та коноплярства з нормами країн ЄС представлені у вигляді аналітичної довідки щодо відповідності нормативної бази галузей льонарства і коноплярства міжнародним та регіональним стандартам. За результатами досліджень поповнено базу даних нормативних документів на лубоволокнисту продукцію, яка налічує 442 записи.

68.07.19.0480/0219U001137

Здійснити моніторинг розвитку галузей льонарства та коноплярства і визначити напрями виробництва конкурентоспроможної продукції для України в сучасних умовах:

Заклучний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Маринченко Ігор Олексійович. – ДР 0116U000381. УДК 633.521; 633.522:338.1.

245 с.

На основі проаналізованої конкурентоспроможності наукових інновацій в льонарстві та коноплярстві на внутрішньому та зовнішньому ринках, розроблено пропозиції до стратегії розвитку інституту. Проведена патентно-ліцензійна робота. Досліджено динаміку розвитку галузей льонарства й коноплярства в Україні та світі. Надано результати ліцензійної роботи установи та трансферу інновацій. Проаналізовано реалізацію насінневої та товарної продукції виробництва установи. Проведено економічний аналіз галузей льонарства

та коноплярства за різними технологічними регламентами вирощування та визначено найбільш рентабельні напрями.

68.07.19.0481/0219U001154

Дослідити вплив різних технологій вирощування культур в сівозмінах короткої ротації на зміну енергетичного потенціалу ґрунту та фітосанітарний стан посівів:

Заклучний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Петриченко Василь Флорович. – ДР 0116U003253. УДК 631.582.

50 с.

Об'єкт дослідження - процеси росту, розвитку рослин сої та кукурудзи в короткоротаційних сівозмінах та реалізації потенціалу зернової продуктивності сої та кукурудзи залежно від впливу технологічних прийомів. Мета - розробити елементи біоадаптивних технологій вирощування сої і кукурудзи в короткоротаційних сівозмінах, які забезпечать максимальний вихід зерна з найкращими якісними показниками з одиниці сівозміної площі, а також покращать родючість ґрунту та його фітосанітарний стан. Методи досліджень: польовий, візуальний, вимірювально-ваговий, кількісний, метод пробного снопа, лабораторний, розрахунково-порівняльний, математично-статистичний. Біоадаптивна технологія вирощування сої та кукурудзи в короткоротаційних сівозмінах на основі систем удобрення та захисту від хвороб, яка забезпечила урожайність насіння сої 3,26 т/га (прибавка становила 37,6 %), вміст сирого протеїну 38,92 %, жиру - 20,05 %, урожайність зерна кукурудзи 10,69 т/га (прибавка становила 29,0 %), збір зерна з одиниці площі сівозміни 30,86 т, умовно чистий прибуток 22783 грн./га та рівень рентабельності 133 %. Проведено виробничу перевірку в агроформуваннях різної форми власності Вінницької області на площі 10 га. Сфера використання - сільське господарство.

68.07.19.0482/0219U001155

Високопродуктивна ґрунтозахисна система землеробства на сірих лісових ґрунтах Лісостепу України:

Заклучний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Корнійчук Олександр Васильович. – ДР 0116U003254. УДК 633/635:631.582.

36 с.

Одним із альтернативних напрямів у сучасних системах землеробства є застосування no-till технологій, суть яких полягає у повній відмові від будь якого рихлення ґрунту і збереження на його поверхні рослинних решток і тим самим оптимізації гідротермічного режиму ґрунту та захисту від зростаючої загрози водно-вітрової ерозії. Система землеробства no-till в умовах сірих лісових ґрунтів Правобережного Лісостепу при вирощуванні пшениці озимою забезпечила зменшення виробничих та енергетичних витрат відповідно на 1259 грн./га та 7,8 %, збільшення умовно чистого прибутку на 392 грн./га та рівня рентабельності на 12 %. За вирощування кукурудзи за no-till технологією виробничі та енергетичні витрати зменшились відповідно на 1249 грн./га та 9,3 %. Вирощування сої за no-till технологією знижує виробничі та енергетичні витрати відповідно на 763 грн./га та 6,8 % порівняно із традиційною технологією.

68.07.19.0483/0219U001158

Науково обґрунтувати систему органічного виробництва рослинної сировини із кормових агрофітоценозів в умовах правобережного Лісостепу на основі реалізації селекційно-генетичного, ґрунтового-кліматичного та біоадаптивного потенціалу регіону:

Заклучний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля

НААН; Керівник Гетман Надія Яківна. – ДР 0116U003258. УДК 631:633/635.

67 с.

Досліджено процеси росту, розвитку та формування продуктивності однорічних культур в основних та проміжних посівах залежно від застосування органічних добрив в ґрунтово-кліматичних умовах Лісостепу правобережного. Вперше на сірих лісових ґрунтах доведена можливість отримання органічної рослинної сировини для заготівлі різних видів кормів за рахунок вирощування проміжних посівів в ланці кормової сівозміни. Дослідження проводили із застосуванням методичних підходів, що розповсюджені в міжнародній практиці та відповідають вимогам ISO. Встановлено, що для отримання 4,6-6,7 т/га високоякісного зернофуражу в ланці кормової сівозміни в основних посівах потрібно висівати ранні ярі однорічні культури жито, тритикале, ячмінь, овес голозерний за внесення органічних добрив (гній ВРХ - 20 т/га). Для отримання рослинної сировини і заготівлі різних видів кормів у проміжних посівах - бобово-злакові сумішки із озимих культур - жита, тритикале, пшениці озимої (спельта), горошку паннонського та посівного, які забезпечують вихід сухої речовини 5,8-7,3 т/га, сирого протеїну 0,55-0,95 т/га. Використовувати післяякісні посіви кукурудзи (ФАО 250-300), сорго цукрового на силос, гречки та проса на зерно - для отримання двох урожаїв за сезон (озимі проміжні + післяякісні) 55,5-59,9 т/га зеленої маси, 12,3-13,8 т/га сухої речовини, 3-4 т/га зерна. Розроблено науково-методичні рекомендації з біоадаптивних технологій вирощування кормових культур та концепцію з виробництва органічних кормів в умовах Лісостепу Правобережного.

68.07.19.0484/0219U001159

Дослідити основні типи відновлювальних сукцесій та розробити екологічно безпечні технології реконструкції вироджених лучних угідь Лісостепу для органічного виробництва кормів: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Ковтун Катерина Петрівна. – ДР 0116U003259. УДК 581.524.3:633.2.03:631.86.

100 с.

Досліджено видові зміни рослинних угруповань, процеси і закономірності формування видової структури агроценозів із багаторічних трав, їх продуктивність та якість корму залежно від агроекологічних прийомів їх поліпшення. Вивчення сезонних та річних змін бобово-злакових агрофітоценозів, кількісне співвідношення бобових та злакових трав, подовження їх довголіття у фітоценозах проводилось із застосуванням методології та методичних аспектів, які широко використовуються в міжнародній науковій практиці та відповідають вимогам ISO, в тому числі широко апробованих методологічних рекомендацій з проведення наукових досліджень у кормовиробництві і луківництві. Сформовано основні принципи екологічного відновлення вироджених природних кормових угідь правобережного Лісостепу та розроблено науково-методичні рекомендації із технології екологічної реконструкції вироджених лучних угідь Лісостепу для органічного виробництва кормів. Практичне значення досліджень полягає у розробці технології реконструкції вироджених лучних угідь Лісостепу для органічного виробництва кормів, яка базується на докорінному поліпшенні вироджених лучних угідь із залученням багаторічними травами після однорічного польового періоду. Технологія забезпечує одержання трав'яних кормів урожайністю зеленої маси 45,2-58,2 т/га, сухої речовини 12,8-14,3 т/га із вмістом сирого протеїну 17,8-18,3%, обмінної енергії 9,1-9,2 МДж/кг, з показниками енергетичного коефіцієнту на рівні 3,40-5,15, коефіцієнтів енергетичної ефективності 1,78-2,62. Окупність

витрат при цьому становить 1,73-1,85 грн., а рівень рентабельності - 98-112%. Розробка дозволяє підвищити продуктивність вироджених кормових угідь у 2-3 рази.

68.07.19.0485/0219U001160

Розробити прийоми реалізації продукційного процесу кукурудзи за участі бактерій-продуцентів фізіологічно активних речовин:

Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Корнійчук Олександр Васильович. – ДР 0116U003260. УДК 633.15:579.83/88.

66 с.

Досліджено процеси росту, розвитку, формування зернової продуктивності кукурудзи залежно від рівня удобрення та обробки насіння мікродобривом Поліміксобактерин. Розроблено методологічні основи інтенсифікації продукційного процесу вирощування кукурудзи за участі бактерій-продуцентів фізіологічно активних речовин, які підвищують продуктивність культури та покращують фітосанітарний стан ґрунту. Використано методичні підходи, які застосовують в міжнародній практиці та відповідають вимогам ISO. Розроблено спосіб підвищення зернової продуктивності кукурудзи, який базується на передпосівній обробці насіння бактеріальним препаратом Поліміксобактерин та внесенні мінеральних добрив у дозі N90P90K90, який забезпечує урожайність зерна 11,68-13,97 т/га, зменшення матеріальних витрат на 2,15-2,17 тис грн./га, зростання умовно чистого прибутку на 2,08-3,26 тис грн./га порівняно з базовою технологією вирощування кукурудзи, прийнятою у зоні Лісостепу Правобережного із внесенням сільських норм добрив (N120P120K120). Розроблено науково-методичні рекомендації з технології вирощування кукурудзи на зерно та силос з використанням мікродобрива Поліміксобактерин для правобережного Лісостепу.

68.07.19.0486/0219U001161

Розробити ефективні методи селекції ячменю ярого в умовах підвищеної кислотності ґрунту кормового і пивоварного напрямку використання з високими технологічними якістьями зерна, потенціалом продуктивності і адаптивності: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Корнійчук Олександр Васильович. – ДР 0116U003261. УДК 633.16:631.527:631.415.2.

31 с.

Підбір батьківських форм для гібридизації, вивчення селекційного матеріалу та відбір з урахуванням реакції на погодні умови дали змогу створити ряд сортів ячменю ярого інтенсивного типу з високими технологічними якістьями зерна. До Державного реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні внесено 3 сорти ячменю ярого, зокрема: Тівер, Айріс, Арістей. Дослідження направлені на створення нових сортів ячменю ярого біологічно пластичних з високими технологічними якістьями зерна, стійких до вилягання, посухи, хвороб, шкідників, підвищеної кислотності ґрунту. На напрацьованій методичній основі виділено новий селекційний матеріал за комплексом господарсько-цінних ознак, створено та проходять державне сорто випробування в Україні сорти ячменю ярого: Айжан, Сірінг, Барвін.

68.07.19.0487/0219U001162

Провести селекційно-генетичну оцінку гібридних популяцій та створити високотехнологічний, еколого-пластичний сорт голозерного ячменю з покращеними якісними показниками, придатний до умов вирощування Лісостепу Правобережного України: За-

ключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Гончар Тетяна Миколаївна. – ДР 0116U003262. УДК 631.52:575.857:631.526.3:633.16.

24 с.

Методом внутрішньовидової і міжвидової гібридизації та мутагенезу з послідовними доборами створено селекційні номери голозерного ячменю із заданими параметрами: еколого-пластичні, стійкі до механізованого збирання в яких не вибивається зародок при обмолоті, які не вилягають, колос не поникає, не осипається, не ламкий, з підвищеною продуктивністю та якістю зерна, що об'єднують адаптивний потенціал пливчастих ячменів і якість голозерних. Всі селекційні номери відносяться до середньостиглого типу та мають високу стійкість до хвороб. Створено сорт голозерного ячменю *Переможець*, що відповідає вищезазначеним показникам з покращеною якістю зерна: вмістом білка 16-18%, крохмалю 62,6%, цукрів 3,08%, клітковини 2,75%, жиру 2,67% з підвищеним вмістом незамінних амінокислот

68.07.19.0488/0219U001164

Провести оцінку генофонду місцевих дикорослих популяцій низових злакових багаторічних трав за ознаками декоративності та продуктивного довголіття; створити сорти придатні для закладки газонів, спортивних площадок, тощо: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Бугайов Василь Дмитрович. – ДР 0116U003264.

УДК 631.527:635.656.

35 с.

Досліджено закономірності формування нового вихідного матеріалу для селекції низових злакових багаторічних трав (*костриця бліднувата*, *костриця валіська*, *костриця блакитна*, *костриця різнолиста* та *костриця зігнута*) з високими ознаками декоративності, щільністю пагоноутворення, зимостійкістю, продуктивним довголіттям і стійкістю до основних хвороб. Із застосуванням методів польової оцінки, гібридизації, екотипової селекції і доборів виділені цінні генетичні джерела за господарсько-корисними ознаками, включаючи декоративність і продуктивне довголіття. Сформовано перспективний селекційний матеріал та створені сорти *костриці валіської Марбела* і *Тонга* із високими показниками декоративності (8-9 балів) та підвищеною насінневою продуктивністю.

68.07.19.0489/0219U001165

Дослідити спадковість та мінливість морфобіологічних ознак горошку посівного (ярого) та створити високопродуктивні сорти адаптовані до умов вирощування з покращеною якістю продукції: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Петриченко Василь Флорович. – ДР 0116U003265. УДК 575.1:575.2:633.352.1.

64 с.

Шляхом удосконалення методів розширення генофонду горошку посівного (ярого) з використанням польового дослідження, генетичного, морфометричного, біохімічного та статистичного аналізів на основі загальноприйнятих та спеціальних методик у селекції і насінництві, рослинництві, біохімії та пристосованих до даної культури створено і передано на державне сортовипробування 3 сорти - *Володимир*, *Віннер* та *Діоніс*. Вивчено більше 3000 номерів горошку, проведено гібридизацію за 40 гібридними комбінаціями, у селекційних розсадниках відібрані перспективні номери з урожайністю зеленої маси в суміші з вісом - 30-50 т/га, сіна - 6-9 т/га, насіння - 2,7-4,0 т/га. Прибавка врожаю до стандарту відібраних селекційних номерів складала: зеленої маси - 6-8 т/га,

сіна - 1-2 т/га, насіння - 0,3-0,5 т/га.

68.07.19.0490/0219U001166

Виділити перспективний вихідний матеріал та створити на його основі високопродуктивні сорти тритикале озимого зерноукісного типу з підвищеними показниками поживності зерна і зеленої маси, стійкі до абіотичних і біотичних факторів: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Бугайов Василь Дмитрович. – ДР 0116U003266. УДК 633.11:631.526.

34 с.

З використанням виділених колекційних зразків і перспективних гібридних популяцій, створених методами внутрішньосортової гібридизації, польових і лабораторних досліджень, оцінки елементів структури врожаю та показників якості зерна і зеленої маси з визначенням характеру їх успадкування, створений сорт зерноукісного типу *Божич* з урожайністю зерна 9,0-10,0 т/га, зеленої маси - 45-50 т/га з підвищеним вмістом протеїну в зерні (13,0 -15,0 %) та пониженим - антипоживних речовин.

68.07.19.0491/0219U001167

Розробити наукові основи підвищення посівних та врожайних властивостей насіння основних кормових культур та удосконалити методи їх визначення згідно вимог ОЕСР:

Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Антонів Степан Федорович. – ДР 0116U003267. УДК 631.53.01:633.3.

46 с.

Визначена нормативна база даних для удосконалення методики польового інспектування насінневих сортових посівів кормових культур згідно міжнародних вимог ОЕСР по групі "Трави та бобови" (*Grass and legume seed*) та методики прискореного визначення посівних якостей насіння (*життєздатності, енергії проростання, схожості, сили росту*) багаторічних бобових та злакових трав із застосуванням польового, кількісного, лабораторного, розрахункового методів. Нормативна база даних для розробки методики польового інспектування насінневих посівів кормових культур та встановлення сортової чистоти згідно вимог ОЕСР шляхом огляду пробних ділянок розміром 10м² (10 шт. на 10 га). Порівняльна оцінка методик польового інспектування насінневих посівів багаторічних бобових та злакових трав за діючою методикою та згідно міжнародних вимог за схемою ОЕСР показала, що сортова чистота по групах культур становила відповідно 95,0-99,8; 95,0-98,8 %, що відповідає вимогам ДСТУ 2240-93. Життєздатність насіння бобових трав визначена методом бубнявіння за своїми величинами наближається до показників схожості одержаних при аналізованні насіння за методиками ДСТУ 4138-2002 та ISTA і становила відповідно 91-94; 96-97; 88-90 %. Пророщування насіння багаторічних злакових трав з використанням методу обрушення зернівок дозволяє визначити стан життєздатності насіння на 2-5 добу для стоколосу безостого, різних видів пажитниць. Схожість насіння цих видів злакових трав за експрес-методом була такою ж, як і при визначенні за ДСТУ 4138-2002 та ISTA і становила відповідно 84-87; 82-88; 84-86 %.

68.07.19.0492/0219U001168

Розробити енергоощадні технології вирощування насіння багаторічних бобових трав пасовищного типу для формування збалансованих кормових і декоративних агрофітоценозів в умовах правобережного Лісостепу:

Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Корнійчук Олександр Васильович. – ДР 0116U003268. УДК 631.53.01:631.15:635.65:635.

64 с.

Досліджено процеси росту і розвитку рослин бобових трав пасовищного типу (лядвенцю рогатого, конюшини гібридної, конюшини повзучої) та потенціал їх насінневої продуктивності залежно від впливу гідротермічних та досліджуваних факторів технології вирощування. На основі проведених польових та лабораторних досліджень розроблена енергоощадна технологія вирощування насіння нових адаптивних сортів багаторічних бобових трав пасовищного типу в умовах правобережного Лісостепу, яка забезпечує урожайність насіння лядвенцю рогатого 445-467 кг/га, конюшини гібридної 304-314 кг/га за рахунок поліпшення живлення рослин в умовах підвищеної кислотності ґрунтів (рН 5,2-5,5) шляхом застосування під покривну культуру швидкодійних видів кальцієвмісних вапнякових та мінеральних добрив, проведення інокуляції насіння бактеріальним препаратом Ризобіфит та позакоренових підживлень у фазі стеблуння та бутонізації, а на посівах лядвенцю рогатого в період побуріння 40 % та повторно 60 % бобів додаткове застосування ад'ювантів (Ксаладан або Агроліп) у поєднанні із десикацією, що сприяє збереженню 178-192 кг/га сформованого урожаю насіння за рахунок зменшення їх розтріскування під час дозрівання та поліпшенню посівних якостей насіння, зокрема енергії проростання, схожості та сили росту насіння на 6-12 %.

68.07.19.0493/0219U001169

Розробка науково-методичних основ ефективного насінництва низових багаторічних злакових трав для створення культурних пасовищ і озеленення агроландшафтів в умовах правобережного Лісостепу: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Корнійчук Олександр Васильович. – ДР 0116U003269. УДК 631.53.01:633.2:712.

60 с.

Досліджено - процеси росту і розвитку рослин низових багаторічних злакових трав (пажитниці багаторічної партерної, костриці червоної мінливої, костриці тонколистій) в насінневих агроценозах та реалізація потенціалу їх насінневої продуктивності залежно від впливу технологічних прийомів вирощування. Обґрунтовано та перевірено шляхом лабораторно-польових досліджень шляхи підвищення посівних та врожайних властивостей насіння низових багаторічних злакових трав. Розроблена ресурсощадна технологія вирощування насіння низових багаторічних злакових трав передбачає передпосівну бактеризацію насіння пажитниці багаторічної партерної препаратом Мікрогумін на фоні основного удобрення азотним добривом у поєднанні із швидкодійним вапняковим добривом (Са(ОН)2 - пушонка), яка забезпечує приріст урожайності насіння 105 %. Проведення позакоренових підживлень костриці червоної мінливої та костриці тонколистій у фазу виходу в трубку регулятором росту Аміно Вікс у поєднанні з карбамідом чи Плантафолом забезпечує приріст урожаю насіння порівняно з контролем 28-34 % Посівні якості насіння (схожість, сила росту) залежно від виду трав зросли на 13-15 %. Удосконалена методика визначення збиральної стиглості врожаю насіння, яка передбачає збирання насіння низових злакових трав за вологості насінневих суцвіть 30-25 %, що зменшує втрати урожаю насіння на 35-40 %.

68.07.19.0494/0219U001170

Розробити ефективні способи підвищення кормової цінності високобілкових культур

для одержання якісної продукції: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Петриченко Василь Флорович. – ДР 0116U003270. УДК 631.55:633.35.

83 с.

Об'єкт дослідження - процеси росту, розвитку рослин сої, бобів кормових, гороху посівного та горошку посівного ярого та формування їх продуктивності залежно від впливу азотного живлення. Мета - розробити ефективні способи підвищення кормової цінності високобілкових культур для одержання високобілкових інгредієнтів в годівлі сільськогосподарських тварин і птиці. Методи досліджень: польовий, візуальний, вимірювально-ваговий, кількісний, метод пробного снопа, лабораторний, розрахунково-порівняльний, математично-статистичний. Розроблені способи підвищення кормової цінності високобілкових культур (сої, бобів кормових гороху посівного, горошку посівного ярого) на основі симбіотрофного та автотрофного азотного живлення, які забезпечили урожайність насіння сої 3,3 т/га, зерна бобів кормових 2,5 т/га, зерна горошку посівного ярого 2,13 т/га, зерна гороху посівного 2,38 т/га; вміст сирого протеїну та його вихід з одиниці площі відповідно 39,3 %, 1,3 т/га, 27,1 %, 0,67 т/га, 28,3 %, 0,6 т/га та 23,3 %, 0,55 т/га; збереження енерговитрат на вирощування залежно від культури становило 15-18 %. Впроваджено в агроформуваннях різної форми власності Вінницької області на площі 20 га. Сфера використання - сільське господарство.

68.07.19.0495/0219U001171

Удосконалити технології заготівлі пресованого сіна в рулонах і тюках з соргових культур та бобово-злакових травосумішок: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Жуков Володимир Павлович. – ДР 0116U003271. УДК 636.086:631.8.

62 с.

Удосконалена технологія заготівлі пресованого сіна із бобово-злакових травосумішок і соргових культур що забезпечує зменшення прямих витрат енергоносіїв в операціях активного польового пров'ялювання на 9,3 %. За новим способом формування рулонів сіна та створення вентиляційних каналів для внесення фунгібактерицидних препаратів і адсорбентів вологи, зменшуються втрати сирого протеїну на 12-18 % та підвищується поживна цінність сіна до 4,9-5,8 МДж/кг СР чистої енергії лактації. Сіно такої якості забезпечує продуктивну дію раціонів для дійних корів на рівні 22-28 кг молока.

68.07.19.0496/0219U001172

Порівняльна оцінка поживної цінності гранульованого трав'яного борошна з вегетативної маси люцерна та сої: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Заець Андрій Петрович. – ДР 0116U003272. УДК 636.085.2:633.31:633.34.

46 с.

Досліджувалась вегетативна маса люцерна та сої, гранули з сіна люцерна та сої, хімічний склад, поживність. За поживною цінністю сіне борошно з бобових трав наближається до концентратів, але завдяки вмісту легкоперетравних азотистих речовин, незамінних амінокислот, вітамінів, мікроелементів, біологічно активних речовин, використання в годівлі позитивно впливає на продуктивність тварин та їх фізіологічний стан. Проведення гранулювання сінного борошна при його тривалому зберіганні на 11 % зменшує втрати каротину, при цьому попереджається утворення пилу, злежування та псування продукту, полегшується транспортування завдяки зменшенню його об'ємної маси в 2,7-3

рази, що в цілому економить енергоресурси. Удосконалено рецептуру гранульованого сінного борошна з вегетативної маси люцерни та сої; проведено порівняльну оцінку поживної цінності гранульованого сінного борошна з вегетативної маси люцерни та сої за показниками вмісту сирого протеїну, сирій клітковини, нейтрально-детергентної і кислотно-детергентної клітковини, обмінної енергії та чистої енергії лактації. Дослідження проводились згідно загальноприйнятих методик у відповідності з вимогами діючих нормативних документів України. Розроблено спосіб отримання гранул з сіна люцерни, що забезпечує отримання корму з поживною цінністю сухої речовини не менше 8,6 МДж обмінної енергії, вмістом протеїну не менше 18 %, каротину не менше 134 мг/кг, зниженню собівартості виробництва корму на 12-18 %. Використання в годівлі корів дає можливість замінити до 16 % концентрованих кормів та підвищити молочну продуктивність на 12 %. Сфера використання - агроформування різної форми власності, що займаються молочним скотарством.

68.07.19.0497/0219U001173

Вивчити поживну цінність та продуктивну дію кормів із однорічних озимих та ярих кормових культур: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Килимник Олександр Іванович. – ДР 0116U003273. УДК 636.085:633.1.

53 с.

Доповнена база даних хімічного складу і поживної цінності сумішок тритикале озиме + горошок паннонський та тритикале яре + пелюшка. У сумішці тритикале озимого з горошком паннонським найкращим співвідношенням бобового і злакового компоненту є 60 % горошку паннонського і 40 % тритикале озимого, що забезпечує в сухій речовині зеленого корму 11,4-11,7 МДж обмінної енергії і 113-132 г перетравного протеїну. У сумішці тритикале ярого з пелюшкою найкращим співвідношенням бобового і злакового компоненту є 60% пелюшки і 40% тритикале ярого, що забезпечує в сухій речовині зеленого корму 10,1-11,4 МДж обмінної енергії і 106,8-165 г перетравного протеїну. Співвідношення 60 % бобового і 40 % злакового компонента у сумішках, порівняно із 40:60, забезпечує підвищення середньодобових приростів овець на 12 % і зменшує витрату кормів на 5,8 %. Розроблено рекомендації щодо використання сумішок однорічних озимих та ярих кормових культур на зелений корм.

68.07.19.0498/0219U001174

Дослідити процеси надходження нітратів і нітритів у корми та розробити способи зниження їх кількості до допустимих рівнів у рослинницькій продукції: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Чорнолата Людмила Петрівна. – ДР 0116U003274. УДК 636.085.

56 с.

Проведено дослідження по вивченню вмісту масової частки білкового, небілкового, нітратного, нітритного азоту у рослинах злакових і бобових культур у різні фази їх розвитку. Підготовлена база даних по вмісту різних форм азоту у рослинах озимих (пшениці, тритикале) та ярих (ячмінь, пшениця, тритикале, овес) злакових культурах. Встановлено критичні точки забруднення токсичними речовинами - нітратами та нітритами рослин злакових та бобових культур відповідно системи НААСР при внесенні азотних добрив у різні фази розвитку під час їх вирощування. Запропоновано спосіб зниження вмісту нітратів та нітритів у кормах та рослинницькій продукції злакових культур під час їх вирощування.

68.07.19.0499/0219U001175

Вивчити вміст пентозанів у зерні злакових культур та розробити способи зменшення їх негативного впливу на метаболічні процеси організму: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Хімич Олександр Володимирович. – ДР 0116U003275. УДК 633.1.

49 с.

Проаналізовано вплив різних методів на зменшення вмісту некрохмальних полісахаридів у зерні злаків. Встановлено, що кількість пентозанів під час термічної обробки знижується на 70-80 %, при оброщуванні зерна - на 20-30 %. Розроблено спосіб нейтралізації негативного впливу пентозанів зерна злакових культур у раціонах свиней, з використанням ферменту ксиланази. Згодовування в складі раціонів свиней на відгодівлі запропонованої кормової добавки, при проведенні балансових дослідів сприяє підвищенню коефіцієнтів перетравності, основних поживних речовин, сирого протеїну, безазотистих екстрактивних речовин; сирого жиру, сирій клітковини та дозволяє збільшити середньодобові прирости. При проведенні господарського досліду підтверджена ефективність використання у раціонах свиней на дорощуванні та відгодівлі запропонованої кормової добавки. Доповнена база даних хімічного складу некрохмалистих полісахаридів в тому числі за показниками вмісту пентозанів у зерні злакових культур залежно від виду та сорту. Вміст пентозанів у зразках зерна ячменю становить від 3,8% до 7,0%, у зерні жита- 4,0%-7,1%, у

зерні тритикале- 3,1%-6,0%, у зерні пшениці від -2,2%-5,8%. Досліджено, що при згодовуванні у складі раціону пшениці з вищим вмістом пентозанів на 1,6% у свиней знижуються середньодобові прирости на 19,6%.

68.07.19.0500/0219U001176

Розробити методику оцінки кормів і раціонів у продукції молока за сирим протеїном і неструктурними вуглеводами для корів різного рівня продуктивності: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Кулик Михайло Федорович. – ДР 0116U003276. УДК 636.085:637.045:637.044:636.2.

40 с.

Розроблено методику оцінки кормів і раціонів за сирим протеїном і неструктурними вуглеводами для корів із добовим удоєм від 12 до 40 л. Проведено оцінку в продукції молока злакових, злаково-бобових і бобових трав та їх сумішок, сіна, сінажу, силосу з кукурудзи, концентрованих кормів, соєвого і соняшникового шротів. Продукція молока за сирим протеїном від 1 кг сухих речовин зеленої маси люцерни у фазу бутонізації для корів із удоєм 36 л становить 1,38 л, у фазу початку цвітіння - 0,99 л, у фазу середини цвітіння - 0,81 л; із удоєм 30 л - 1,53 л, 1,10 л, 0,90 л; із удоєм 26 л - 1,61 л, 1,15 л, 0,95 л і з удоєм 20 л - 1,82 л, 1,31 л, 1,08 л відповідно. Продукція молока за крохмалем від 1 кг сухих речовин силосу з кукурудзи у фазу молочної стиглості для корів із удоєм 20-36 л становить 1,08 л, у фазу початку воскової стиглості - 1,85 л, у фазу середини воскової стиглості - 2,29 л і у фазу кінець воскової стиглості - 2,49 л, а за сирим протеїном у діапазоні 0,55-0,89 л.

68.07.19.0501/0219U001177

Дослідити зниження вмісту алкілрезорцинолів у зерні різних сортів тритикале та підвищення його кормової цінності залежно від періоду зберігання: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Чорнолата Людмила Петрівна. – ДР 0116U003277. УДК 633.1.

39 с.

Визначено вміст основних поживних речовин, алкілрезорцинолів у зерні тритикале різних сортів та після різних строків зберігання. Встановлено поживність та сформовано базу даних хімічного складу зерна тритикале різних сортів. Під час проведених досліджень підтверджена властивість алкілрезорцинолів присутніх у зерні тритикале руйнуватися під час зберігання, що може успішно використовуватися для знешкодження токсичної дії цих антипоживних речовин на організм тварин. Досліджено продуктивну дію зерна тритикале після різних строків зберігання на організм свиней під час балансових дослідів та визначено його оптимальний рівень у їх раціонах.

68.07.19.0502/0219U001178

Збагатити генетичне різноманіття і сформува-ти колекції генетичних ресурсів кормових культур: Заключний звіт /Інститут кормів та сільсько-го господарства Поділля НААН; Керівник Бугайов Василь Дмитрович. – ДР 0116U003278. УДК 631.523.633.2.

59 с.

Шляхом експедиційних зборів і обміну з іншими науково-дослідними установами проведено збір, вивчення та формування колекції місцевих ди-корослих популяцій, селекційних сортів та зразків кормових рослин. Мето-дами польових і лабораторних досліджень виділені генетичні дже-рела мор-фобіологічних, господарських та інших ознак. По-повнена база даних гено-фонду кормових культур до кіль-кості 1250 зразків однорічних і багаторічних злакових та бобових кормових культур. Сформована ознакова колекція лю-церни посівної в кількості 30 зразків походженням із 11 країн світу.

68.07.19.0503/0219U001179

Розробити нові принципи балансування мі-нерального живлення дійних корів: Заклю-чний звіт /Інститут кормів та сільського господарства По-ділля НААН; Керівник Кулик Михайло Федорович. – ДР 0116U003279. УДК 636.085:636.2.

42 с.

Об'єктом досліджень є балансування мінерального жив-лення лактуючих корів за потребою макроелементів і мікро-елементів на продукцію молока і обмінні процеси на основі вмісту в молоці, рівня засвоєння мінеральних речовин, вмі-сту в м'язовій тканині, внутрішніх органах і рідинах органі-зму. Метою досліджень є балансування мінерального живле-ння корів за потребою макро- і мікроелементів на утворення молока і обмінні процеси в організмі порівняно з існуючими нормами мінеральних речовин на 1 кг сухих речовин раціо-ну. Зоотехнічні та фізіологічні дослідження проводились згід-но загальноприйнятих методик у відповідності з вимогами діючих нормативних документів України. Розроблені нові принципи балансування мінерального живлення дійних ко-рів із урахуванням потреби на обмінні процеси та утворення молока які сприяють інтенсифікації метаболічних процесів в організмі тварин, кращому засвоєнню поживних речовин, підвищує їх трансформацію в продукцію, що забезпечує ви-сокий рівень продуктивності при менших витратах корму на одиницю продукції. Новизною даного принципу є чітка ви-значеність потреби у мінеральних речовинах на продукцію молока і обмінні процеси в організмі, оскільки балансування мінерального живлення дійних корів на 1 кг сухих речовин раціону покладено в основу норм потреби макро- та мікро-елементів в багатьох країнах світу із розвинутим тваринни-цтвом, однак необхідно зазначити, що різні автори наводять різні дані потреби, тобто немає єдиного критерію балансуван-ня, на якому повинні базуватися фізіологічні норми потре-би. Сфера використання - наукові установи системи НААН

та агроформування різної форми власності, що займаються молочним скотарством.

68.07.19.0504/0219U001180

Дослідити дію екстракційних композицій ли-стостебельної маси люцерни посівної, ама-ранту на продуктивність і репродуктивну функцію свиней та розробити на їх осно-ві біологічно активні добавки: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Килимник Олександр Іванович. – ДР 0116U003282. УДК 631.31:582.661.21:636.4:636.087.7.

64 с.

Доповнена база даних хімічного складу листостебельної маси люцерни посівної і амаранту за фазами росту. Отрима-но екстракти із листостебельної маси люцерни посівної і ама-ранту, досліджено їх вітамінний і мінеральний склад та вплив на організм свиноматок. Розроблена біологічно активна до-бавка на основі екстрактів із листостебельної маси люцерни посівної і амаранту. Використання даної біологічно актив-на добавка у раціонах свиноматок забезпечує підвищення їх багатоплідності на 5,8 %, великоплідності поросят - на 5,7 %, маси поросят при відлученні - на 13,6 % та збереженості поголів'я - на 7,7%.

68.07.19.0505/0219U001182

Оцінка вихідного матеріалу нуту з подаль-шим використанням в селекції на продуктив-ність: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського го-сподарства Поділля НААН; Керівник Колісник Сергій Іва-нович. – ДР 0118U003298. УДК 635.657:631.527.

26 с.

Проведена комплексна оцінка вихідного матеріал нуту для селекції на продуктивність в умовах Правобережного Лісостепу. З використанням польових і лабораторних дослі-джень встановлено особливості прояву господарсько-цінних ознак продуктивності та якості зерна колекційних зразків і ліній. Виділено вихідний селекційний матеріал з підвище-ною продуктивністю зерна, стійкістю до посухи та кислотної-сті ґрунтів, толерантний до найбільш поширених шкідників та хвороб.

68.07.19.0506/0219U001184

Удосконалити технології вирощування ово-чевих і баштанних культур на чорноземах південних супіщаних за краплинного зро-шення: Заключний звіт /Південна державна сіль-ськогосподарська дослідна станція ІВПіМ НААН; Керів-ник Лимар Володимир Анатолійович. – ДР 0116U001159. УДК 631.5;635.6;631.445.41;631.674.6(477.72).

88 с.

Удосконалена технологія вирощування забезпечує одер-жання 52,6 т/га високоякісних плодів кавуна та 84,0 т/га плодів помідора, що на 10,1 т/га та 12,8 т/га, відповідно, більше, ніж за базових технологій; Найбільш доцільним є вирощування кавуна та помідора за удосконаленої техноло-гії, де рівень рентабельності для кавуна склав 61%, помідора - 97%, в той час як за базової 21% та 58% відповідно; За удосконаленої технології вирощування відмічено найви-щі коефіцієнти біоенергетичної ефективності кавуна -1,61 та помідора - 1,24; Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0507/0219U001185

Наукове обґрунтування системи контролю впливу шкідливих організмів в овочевих агроценозах: Заключний звіт /Інститут овочівництва

і баштанництва НААН; Керівник Онищенко Ольга Іванівна. – ДР 0116U000315. УДК 632.9:635.1.

52 с.

Спосіб підвищення стійкості рослин огірка до хвороб в умовах плівкових теплиць, що включає передпосівну обробку насіння та обприскування рослин в період вегетації, який відрізняється тим, що насіння перед сівбою обробляють регулятором росту рослин Вимпел Максі (норма витрат - 0,5 л/т) і в подальшому проводять триразове обприскування рослин з інтервалом в 14 діб, починаючи з фази 3-4 справжніх листків (норма витрат - 1 л/га).

68.07.19.0508/0219U001186

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу на наукоємному овочевому ринку інноваційних розробок в галузі овочівництва:

Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Терьохіна Людмила Анатоліївна. – ДР 0116U000291. УДК 635:631.145.

61 с.

Розроблено науково-практичні рекомендації щодо супроводу наповнення аграрного ринку інноваційною продукцією шляхом надання науково-консультаційних та інформаційно-маркетингових послуг, в яких представлено наукове-прикладне значення інформаційного та консультаційного забезпечення аграрної сфери, наведено аналіз форм та напрямів інформаційного забезпечення трансферу новітніх аграрних технологій та організацію інформаційно-консультаційної підтримки суб'єктів аграрного ринку. Одним із напрямів покращення трансферу інновацій є створення технологічних парків з науково-інформаційними центрами з вирішення актуальних проблем галузі, які покликані об'єднати виробничі й фінансові ресурси. Ключові слова: інноваційна продукція, кон'юнктура ринку, конкурентоспроможність, провайдинг, трансфер

68.07.19.0509/0219U001187

Створити лінії цибулі ріпчастої і цибулі шалоту шляхом трансгресивної селекції:

Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Біленька Ольга Миколаївна. – ДР 0116U000313. УДК 633.25:631.527:526.32.

57 с.

Об'єкт досліджень: вихідний матеріал цибулі ріпчастої і шалоту. Мета: створити середньостиглу лінію цибулі ріпчастої і сорт цибулі шалоту, які поєднують урожайність, збереженість, поживну цінність, якість продукції. В результаті селекційної роботи створено сорт цибулі шалоту Флора. Сорт скоростиглий, тривалість вегетаційного періоду 78-81 доба. Урожайність цибулин 15,7 т/га (перевищує стандарт на 46,7%), урожайність зеленої цибулі 42,0 т/га, середня маса цибулини 20,5 г, збереженість 96,6% (перевищує стандарт на 7%). Вміст сухої речовини у цибулинах 16,0%, аскорбінової кислоти у зелених листках 29,9 мг/100 г. Сорт універсального використання.

68.07.19.0510/0219U001188

Розробити способи прискороеного створення ідентифікованих джерел цінних ознак основних овочевих культур шляхом розробки ефективних клітинних технологій in vitro:

Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Івченко Тетяна Володимирівна. – ДР 0116U000283. УДК 635.64:635.646:631.147:631.527.

103 с.

Мета - інтенсифікація процесу створення та розмноження висококонкурентних генотипів овочевих культур (томат, перець солодкий, огірок, кавун, батат) новою технологією селекційного процесу з використанням біотехнологічної ланки. За результатами досліджень розроблено: методику розмноження стерильних генотипів томата in vitro, яка дозволяє підвищити на 90% продуктивність праці при створенні гетерозисних гібридів; методичні рекомендації щодо селекції та сучасних технологій розмноження і вирощування батату (*Ipomoea batatas* L.), в яких представлено прискорену схему селекційного процесу з використанням біотехнологічної ланки на етапі розмноження генотипів-інтродуцентів нової нішевої культури; спосіб прискороеного розмноження генотипів-інтродуцентів батату в культурі in vitro, який забезпечує отримання оздоровленого садивного матеріалу з товарністю бульб на рівні 80%; спосіб одержання тетраплоїдних форм кавуна із використанням методів хімічного мутагенезу та культури ізольованих тканин in vitro, який дозволяє знизити вартість виробництва безнасінневих триплоїдних гібридів кавуна та забезпечує збереження цінних тетраплоїдних форм і підвищує коефіцієнт їх розмноження за рік з 1:25 до 1:500; спосіб створення стійких до фузаріозу селекційних форм огірка, який дає можливість впродовж 9 місяців диференціювати селекційні зразки за їх рівнем стійкості до фузаріозного в'янення і провести їх розмноження в лабораторних умовах. За результатами досліджень опубліковано 2 методичні рекомендації, одержано 2 патенти на корисні моделі, подана 1 патентна заявка. На основі розроблених методичних підходів виділено джерела стійкості до біотичних і абіотичних факторів огірка і томата.

68.07.19.0511/0219U001190

Створити лінійний матеріал моркви за комплексом продуктивних, якісних та кількісних ознак, придатний для біоадаптивних технологій: Заключний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Підлубенко Ірина Михайлівна. – ДР 0116U000318. УДК 635.132:631.527:631.53.02.

45 с.

1. Об'єкт досліджень - закономірності мінливості біохімічного складу та цінних господарських ознак моркви. Предмет досліджень - створення джерел і ліній цінних господарських ознак. Мета роботи - на основі сучасних методів селекції створити джерела та лінії моркви, придатні для біоадаптивного землеробства. З метою створення адаптованого до ґрунтово-кліматичних умов Східного Лісостепу селекційного матеріалу за результатами досліджень виділено комплекс джерел цінних господарських, морфологічних, біохімічних та імунологічних ознак на основі яких створено генотип моркви (*Daucus carota* L.). Для поповнення асортименту ліній моркви для гетерозисної селекції створено та передано до НЦГРРУ лінії моркви: - Лінія Сандра - сорто типу Каротель, фертильна, ранньостигла з вегетаційним періодом 75 діб, закруглено-овальним коренеплодом (10,0 см) із великою серцевиною, урожайністю 35 т/га, товарністю (82%), стійка до розтріскування (7 балів). Лінія переважає стандарт за високим вмістом В-каротину до 24,03 мг/100 г, який перевищує стандарт на 5,3 мг/100 г (Запит до НЦГРРУ № 00550 від 05.12.2018 р.). - Лінія Альма - сорто типу Шантене, з чоловічою стерильністю петалод, довжиною коренеплоду 14-18 см, діаметром 3,0-3,5 см, вегетаційним періодом 90 діб, з високим вмістом сухої речовини (17,46%), загальною цукру (9,67%), аскорбінової кислоти (5,54 мг/100 г), В-каротину (27,09 мг/100 г), загальною урожайністю 45 т/га. Відносно стійка проти основних хвороб (7 балів) та стійкістю до розтріскування (7 балів). Перевага над стандартом за біохімічним складом та продуктивністю 30% (Запит до НЦГРРУ № 00551 від 05.12.2018 р.). Передано до НЦГРРУ

на тимчасове зберігання добір Олеся з сорту Мідас з вегетаційним періодом 85 діб, урожайністю 50 т/га, що переважає стандарт за масою коренеплоду на 51%, за товарною врожайністю коренеплодів на 75% (Запит до НЦГРРУ № 00552 від 05.12.2018 р.).

68.07.19.0512/0219U001191

Створити лінійний матеріал для гетерозисної селекції огірка корнішонного типу:

Заклучний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Сергієнко Оксана Володимирівна. – ДР 0116U000308. УДК 635.63:631.527:631.544.

142 с.

Об'єкт: сорти і гібриди вітчизняної та закордонної селекції, а також власний селекційний матеріал. Мета: створити бджолозапильний та партенокарпічний лінійний матеріал огірка корнішонного типу з модельованими ознаками та високою комбінаційною здатністю. Методи: лабораторно-польові (органолептичний, візуальний вимірювально-ваговий, математично-статистичний, хімічний). Результати: виділено цінний вихідний матеріал огірка за г.-ц. ознаками: 10 - за проявом партенокарпії (62,5-73,8 %); 59 за скоростиглістю (37-56 діб); 31 за урожайністю (2,3 - 33,7 т/га та 14,1 - 25,5 м²); 26 за стійкістю до пероноспорозу (5-7); 24 за стійкістю до корневих гнилей (4,7-9 балів). Виділено 30 гібридних комбінацій з високим ступенем домінантності (0,62 - 6,0) та ефектом гетерозису 101 - 188 %. Встановлено, що застосування регуляторів росту рослин Гідрогумін і КомплеМет, підвищує зав'язування насіння в плодах, збільшує вихід насіння з одного насінника на 0,46 - 1,41 г в порівнянні з контролем. Виділено 15 ліній у відкритому ґрунті, 20 у захищеному ґрунті, які істотно перевищували стандарти (відповідно на 2,0- 42,7 %). Створено 8 ліній корнішонного типу 4 партенокарпічних та 4 бджолозапильних. Лінії передано до НЦГРРУ у 2018 р. для реєстрації зразка генофонду Розмножено цінний селекційний матеріал у кількості 150 генотипів. Галузь використання: сільськогосподарські науки. Ключові слова: огірок, гібрид F1, лінія, корнішонний тип, партенокарпія, урожайність, стійкість, комбінаційна здатність, регулятори росту рослин.

68.07.19.0513/0219U001193

Методологія створення адаптивного вихідного матеріалу з комплексом господарських і цінних ознак придатного до механізованого збирання і переробки для селекції квасолі звичайної:

Заклучний звіт /Інститут овочівництва і баштанництва НААН; Керівник Сайко Ольга Юрійівна. – ДР 0116U000289. УДК 635.652: 635.654: 631.527: 633.412:631.53.02.

72 с.

Об'єкт - закономірності мінливості хімічного складу та цінних господарських ознак квасолі звичайної. Мета: виділити джерела з комплексом корисних продуктивних ознак і створити лінію з формуванням збільшеного потенціалу азотофіксуючих бактерій, удосконалити метод створення лінійного матеріалу та створити сорт з комплексом корисних ознак придатний до біоадаптивних технологій і переробки. Результати досліджень: база даних у технічно стиглих зеленних бобах - за вмістом вітаміну С, біометричними параметрами (довжина бобу; середня маса, кількість зерен у бобі), за сирою масою і кількістю бульбочкових азотофіксуючих бактерій на рослині. Створено і передано до НЦГРРУ лінію квасолі звичайної Перлина переваги над стандартом за вмістом білка у зерні до 16% та масою стиглого бобу 27 %, стійка до вилягання, з високим потенціалом до симбіозу з азотофіксуючими бактеріями. Розроблено методику "Методичні основи прискорення селекційного процесу створення сортів

квасолі звичайної зі збільшеним потенціалом цінних господарських ознак та азотофіксуючих бактерій", яка дозволяє прискорити селекційний процес створення вихідного матеріалу квасолі звичайної, придатного до механізованого збирання насіння та переробки зі збільшеним потенціалом до симбіозу з азотофіксуючими бактеріями. Методика прискорює селекційний процес та підвищує урожайність фізіологічно стиглого насіння нових генотипів на 30 %. Створено крупнонасінний сорт квасолі звичайної Княгиня, зернового типу використання з комплексом господарських і цінних ознак придатний до механізованого збирання і переробки. Сорт передано до державного сортопробування. Відноситься до середньостиглих форм з вегетаційним періодом 88-90 діб, з урожайністю фізіологічно стиглого насіння 1,9-2,7 т/га. Рівень рентабельності 136 %.

68.07.19.0514/0219U001206

Розробити адаптивні технології вирощування сортів сої слов'янського підвиду різних груп стиглості для умов центрального Лісо-степу України: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Блашук Михайло Іванович. – ДР 0116U004946. УДК 631.174.

42 с.

За результатами проведених досліджень було встановлено, що основний обробіток ґрунту має важливий вплив на умови росту і розвитку рослин. Урожайність в середньому за три роки досліджень була вищою на оранці. За цим показником переважав сорт Сяйво. Рівень урожайності якого був в межах 2.20-2.62 т/га. Застосування агротехнічних заходів захисту посівів (досходове боронування, післяходове боронування та двох міжрядних рихлень) та передпосівної обробці насіння та двох підживлень органічно-мінеральним добривом "Фрея-Аква") сприяло формуванню урожайності на рівні 2.20 т/га по сорту Сяйво та 1.97 т/га по сорту Мельпомена на оранці. На чизельному обробітку показники урожайності нижчі і складають 1.12 т/га (сорт Сяйво) та 1.91 т/га (сорт Мельпомена).

68.07.19.0515/0219U001214

Фізіологічне обґрунтування регламентів застосування синтетичних регуляторів росту для оптимізації продукційного процесу сільськогосподарських культур: Заклучний звіт /Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; Керівник Поливаний Степан Володимирович. – ДР 0118U005375. УДК 582.675.5: 661.162.65/66.

183 с.

Об'єкт дослідження - рослини маку олійного, льону олійного при штучній зміні активності процесів росту і розвитку за дії стимуляторів та інгібіторів росту. Предмет дослідження - ріст, розвиток і трофічне забезпечення морфогенезу та продукційного процесу рослин сільськогосподарських культур під впливом модифікаторів гормонального комплексу. Мета проекту - розробка способів оптимізації продукційного процесу сільськогосподарських культур за допомогою синтетичних регуляторів росту з урахуванням сучасних екологічних та токсикологічних вимог. Методи дослідження - для досягнення поставленої мети використовували морфометричний, анатомо-гістологічний (аналіз анатомічної будови тканин органів), фізіолого-біохімічні (визначення кількісного вмісту та якісного складу ненасичених і насичених жирних кислот, вмісту вуглеводів, азоту, фосфору та калію, вмісту хлорофілу), статистичні методи дослідження. Вивчалася дія сучасних ретардантів хлорекватхлориду, фолікуру, есфону та стимуляторів росту гіберелової кислоти, емі-

стиму С, трептолему на ростові процеси, формування фотосинтетичного апарату, трофічне забезпечення, функціонування донорно-акцепторної системи і продуктивність рослини маку олійного, льону олійного та томатів. Встановлено, що застосування регуляторів росту рослин є високоєфективним засобом регуляції донорно-акцепторних відносин, перерозподілу асимілятів в бік господарсько цінних органів рослин. Таким чином доцільним є вивчення впливу регуляторів росту на продукційний процес технічних олійних та овочевих культур. Ключові слова: рослинництво, регулятори росту рослин, ретарданти, урожайність, якість продукції.

68.07.19.0516/0219U001283

Рекомбіногенез господарсько-цінних ознак квасолі для створення високопродуктивного ранньостиглого сорту стійкого до розтріскування бобів та придатного для прямого комбайнування: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0116U002190. УДК 631.52.635.652.

34 с.

Проведена комплексна оцінка, отримано експериментальні дані дослідження та добір зразків за типом росту, висотою рослини, висотою розміщення нижніх бобів та продуктивністю. Створено 4 гібридні комбінації, запилено 40 квіток, з яких отримано 137 гібридних насінин. Із сортів Мавка, Біла пласка та УЛ 17-14, УЛ 21-14 виділені потомства 103, 104 з вищим розташуванням від поверхні ґрунту нижніх бобів які придатні до прямого комбайнування та мають короткий вегетаційний період. Відібрані потомства квасолі кущової форми, висотою від 22 см до 66 см., із підвищеною стійкістю до розтріскування бобів та періодом цвітіння від 26 до 31 доби, масою насіння від 303 до 580 г., та вегетаційним періодом 85 -110 діб. За урожайністю насіння квасолі виділено потомства УЛ 17-14 2,82 т/га, 101 2,04 т/га, УЛ 21-14 2,37 т/га, УЛ 15-14 2,031 т/га. До державного сортопробування передані сорти Онікс та Білосніжка. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0517/0219U001284

Інтродукувати зразки та поповнити колекції генетичного різноманіття цукрових, кормових, диких видів буряків і біоенергетичних рослин: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0116U002188. УДК 631.52.631.527.

70 с.

Проведено комплексне вивчення зразків цукрових та кормових буряків родів Beta за біологічними і господарськими ознаками, а біоенергетичних культур родів Miscanthus; Salix, Panicum за анатомічними і фізіологічними ознаками. Колекцію цукрових буряків поповнено 2 лініями із цитоплазматичною чоловічою стерильністю (ЦЧС) № 4761-16; 5671-17, самофертильною лінією закріплювачем цитоплазматичної чоловічої стерильності №15504740. Передано на довготривале зберігання до НЦГРРУ 7 зразків цукрових буряків (*B. vulgaris* L. ssp. *vulgaris* var. *altissima* Doll), 1 зразок проса прутоподібного (*P.virgatum* L), 1 зразок верби прутовидної (*S. viminalis* L.). Відновлено схожість у 4-х зразках цукрових буряків. Оновлена електронна база колекцій буряків і біоенергетичних рослин. Забезпечено колекційним матеріалом селекційні програми 10 зразками цукрових, 3 зразками міскантусу (*M. giganteus* Greef. et Deu.), 2 верби (*S. viminalis* L.) та 3 проса прутовидного (*P.virgatum* L).. Із використанням колекційного зразка Cave-in-Rock створено сорт проса прутоподібного Лядовське, який внесено до Держав-

ного реєстру сортів рослин України придатних до поширення. Свідоцтво про державну реєстрацію сорту №180839 від 08.05.2018.. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0518/0219U001285

Створити сорти пшениці м'якої озимої хлібопекарського напрямку використання, адаптовані до умов Лісостепу і Полісся України:

Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бурденюк-Тарасевич Л.А. – ДР 0116U002192. УДК 631.52.633.111.

102 с.

В 2018 році до Реєстру сортів рослин України занесені сорти пшениці м'якої озимої: Квітка полів, Муза білоцерківська, Соловушка. У результаті гібридизації з залученням сильних і цінних сортів вітчизняної і зарубіжної селекції та кращих сортотразків і селекційних ліній створено сортотразки № 8/18 (Перлина лісостепу / Новоукраїнка білоцерківська) під назвою Білоцерківська ювілейна (заявка №18012064 від 18.07.2018р.) та № 69/18 (АВП-1 / Перлина лісостепу) під назвою Гадзінка (заявка №18012063 від 18.07.2018р.) адаптовані до умов Лісостепу і Полісся України, передано на Державне сортопробування.

68.07.19.0519/0219U001286

Виявити та залучити до селекційного процесу нові джерела господарсько-цінних ознак і на цій основі створити високопродуктивний, стійкий до вилягання та осипання вихідний матеріал гороху різних напрямів використання: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов С.Д. – ДР 0116U002189. УДК 631.52.633.358.

37 с.

Створено селекційні номери гороху з вусатим типом листка, які відзначаються високою стійкістю до вилягання. Виділено високопродуктивні, стійкі до вилягання та осипання вихідні матеріали гороху 1455-5/09, 1479-142/09; 1488-51/10; 1455-23/12; 1502-58/09; 1496-25/11; 1537-47/10; - безлисточкові та 1496-41/12; 1504-40/12 - листочкові середньорослі; 1415-181/07; 1499-36/12 - зеленозерні. Створена овочева лінія гороху 1305-144/05 з високими смаковими якостями і насінням мозкового типу. Передано на Державне сортопробування сорти гороху посівного Алекс УЛ, Юлій, та гороху овочевого Улюблениць. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0520/0219U001288

Розробити способи отримання високоякісного сорту горошку посівного (ярого), стійкого до осипання: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Орлов Станіслав Дмитрович. – ДР 0116U002193. УДК 631.52.633.352.

62 с.

Удосконалено схему селекційного процесу з використанням генотипів вики ярої одержаних в розсадниках природного добору. У результаті добору на однорідність та стабільність виділено два селекційних номери 756-13, 742-13 з підвищеною стійкістю до осипання. Селекційний номер 780-14, отриманий в результаті гібридизації з наступним індивідуальним добором, підготовлено для передачі на Державне сортопробування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0521/0219U001349

Розробити адаптивні технології вирощува-

ння ярих колосових та кукурудзи в умовах Центрального Лісостепу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Расевич Володимир Валентинович. – ДР 0116U004943. УДК 633.16502.7.

58 с.

Урожайність зеленої маси за плоскорізного обробітку мала вищі показники, ніж за оранки. Гібрид кукурудзи Достаток 300 МВ має найвищі показники по основини параметрам (урожайність зеленої маси - 53,2 т/га, сухої речовини - 36,5 т/га) за максимального удобрення та чизельного обробітку. Найвищі показники урожайності кукурудзи за період досліджень отримали для гібриду Достаток 300 МВ - 9,42 т/га на варіанті з удобренням N90P90K90 за оранки. Найвищі показники ЕВР отримано для удобрених варіантів з гібридом Достаток 300 МВ під плоскорізним обробітком ґрунту 3,1 - 3,2. Головними забруднювачами посівів ярого ячменю за чизельного обробітку та оранки у фазу кущіння були берізка польова, лобода біла, талабан польовий та щиряця. За період дослідження за вмістом білку найбільший показник спостерігаємо у сорту Хадар (12,11%) за чизельного обробітку з максимальним удобренням, а найменше (10,94%) у сорту Святогор при удобренні N40P40K40 чизельний обробіток. Найвищу урожайність ярого ячменю отримали на варіантах з удобренням N60P60K60 : Хадар - 3,98 т/га, Святогор 3,49 т/га. Найбільш прибутковими варіантами за допустимої рентабельності виявилися варіанти по чизелю та за середнього рівня удобрення по обох культурах.

68.07.19.0522/0219U001353

Розробити способи підвищення насінневої продуктивності нових гібридів і сортів соняшнику та ріпаку озимого залежно від удобрення та способів обробітку чорнозему реградованого за умов правобережного Лісостепу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Блащук Михайло Іванович. – ДР 0116U004944. УДК 633.51.

59 с.

У результаті досліджень 2016-2018 рр. вивчено ступінь реалізації продуктивного потенціалу гібридів соняшнику: Гусяр (3,06-4,16 т/га), Добродій (2,79-3,72 т/га), Златсон (2,92-3,87 т/га), Ясон (2,34-3,16 т/га). У середньому за три роки максимальний рівень врожайності (4,16 т/га) та достовірний приріст врожаю (1,10 т/га) з окупністю 1 кг добрив - 5,2 кг зерна відносно контролю, забезпечив гібрид Гусяр на фоні внесення добрив у дозі N60P60K60 в основне внесення і N30 весною в підживлення. Для нормального росту і розвитку рослин соняшнику у середньому склалися оптимальні умови аерації чорнозему реградованого, об'ємна маса якого змінювалася від 1,12 до 1,27 г/см³ за загальної шпаруватості від 50,3 до 57,23 % та шпаруватості аерації - 23,0-42,3 %.

68.07.19.0523/0219U001354

Розробити способи підвищення насінневої продуктивності нових гібридів і сортів соняшнику та ріпаку озимого залежно від удобрення та способів обробітку чорнозему реградованого за умов правобережного Лісостепу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Блащук Михайло Іванович. – ДР 0116U004944. УДК 633.51.

59 с.

У результаті досліджень 2016-2018 рр. вивчено ступінь реалізації продуктивного потенціалу гібридів соняшнику: Гусяр (3,06-4,16 т/га), Добродій (2,79-3,72 т/га), Златсон (2,92-3,87 т/га), Ясон (2,34-3,16 т/га). У середньому за три роки максимальний рівень врожайності (4,16 т/га) та достовірний приріст врожаю (1,10 т/га) з окупністю 1 кг добрив - 5,2 кг зерна відносно контролю, забезпечив гібрид Гусяр на фоні внесення добрив у дозі N60P60K60 в основне внесення і N30 весною в підживлення. Для нормального росту і розвитку рослин соняшнику у середньому склалися оптимальні умови аерації чорнозему реградованого, об'ємна маса якого змінювалася від 1,12 до 1,27 г/см³ за загальної шпаруватості від 50,3 до 57,23 % та шпаруватості аерації - 23,0-42,3 %.

68.07.19.0524/0219U001367

Розробити прогноз собівартості, прибутковості, рентабельності продукції рослинництва і тваринництва в сільськогосподарських підприємствах України (щорічно): Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Віктор Якович Месель-Веселяк. – ДР 0116U000014. УДК 338.27 : 65.011 : 631.15 (477).

152 с.

Об'єкт досліджень - виробництво сільськогосподарської продукції сільськогосподарськими підприємствами України. Мета досліджень - здійснити щорічний прогноз собівартості, доходу, прибутку та рентабельності окремих видів продукції рослинництва і тваринництва та в цілому в сільськогосподарських підприємств України. Методи досліджень - прогноз собівартості окремих видів сільськогосподарської продукції здійснювався за методом прогнозування затрат за елементами калькуляції шляхом їх збільшення (зменшення) у прогнозованому році порівняно з попереднім роком по видах продукції з послідовним зведенням по галузях рослинництва і тваринництва окремо та в цілому по сільськогосподарських підприємствах. Результати досліджень. Результативність розробки, яка визначається достовірністю прогнозу висока. Відхилення фактичних показників собівартості, доходності, прибутковості і рентабельності від прогнозних незначні, що дає змогу якісно і оперативно приймати управлінські рішення щодо забезпечення підвищення ефективності виробництва. Фактична собівартість продукції у 2016 і 2017 роках нижча від прогнозованої, у тому числі рослинництва - на 1,3%. Відношення фактичних показників від прогнозованих незначні: по собівартості реалізованої сільськогосподарської продукції у 2016 р. на 1,2% нижчі, у 2017 р. - на 4,7%. Нижча виручка від реалізації продукції відповідно на 1,2 і 2,1% менша. Сфера (галузь) використання - управління розвитком сільськогосподарського виробництва України в цілому і сільськогосподарським підприємствам зокрема. Робота має високу актуальність, також сприяє підвищенню економічної ефективності сільськогосподарських підприємств, зростанню конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

68.07.19.0525/0219U001368

Розробка прогнозу виробництва продукції сільського господарства України на короткостроковому перспективу (щорічно): Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Віктор Якович Месель-Веселяк. – ДР 0116U000015. УДК 338.27; 631.15 (447).

106 с.

Об'єкт дослідження - прогноз виробництва продукції сільського господарства України на короткостроковому перспективу. Предмет дослідження - сукупність науково-

методичних аспектів конкурентоспроможності та ефективності виробництва сільськогосподарської продукції. Мета дослідження - обґрунтування розробки прогнозу виробництва продукції сільського господарства України на короткострокову перспективу в сільськогосподарських підприємствах задля вирішення завдань підвищення конкурентоспроможності агропромислового виробництва на господарському рівні та розвитку сільських громад і територій. Методи дослідження - монографічний; розрахунково-конструктивний, економіко-статистичний, аналізу і синтезу, наукового порівняння, стратегічного і функціонального аналізу, організаційного та адаптивного моделювання. Результати дослідження - опрацьовано прогноз виробництва продукції сільського господарства на 2016-2018 рр.; розрахунок валових зборів сільськогосподарських культур в Україні (Міністерству аграрної політики України); прогноз виробництва в Україні продукції рослинництва; прогноз виробництва в Україні зернових і зернобобових культур (Кабінет міністрів України); розрахунок виробництва сої за формами господарювання (Української асоціації виробників і переробників сої). Сфера (галузь) використання - управління розвитком агропромислового виробництва, галузі аграрного сектора економіки України та господарські формування. Робота має високу актуальність та достовірність, що підвищує ефективність виробничого процесу в агропромисловому комплексі України.

68.07.19.0526/0219U001375

Розробити елементи технології вирощування гірчиці сизої в умовах Прикарпаття: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Кифорук Іван Миколайович. – ДР 0116U000460. УДК 633.853.483.

26 с.

Агробіологічно і екологічно обґрунтована, адаптована до агрокліматичних умов технологія вирощування, яка орієнтована на вітчизняні сорти, зможе забезпечувати високу продуктивність культури і якість продукції. Дослідження проводились на дослідному полі у технологічній сівозміні. Попередник - пшениця озима. У дослідях використовували сорт гірчиці сизої озимої власної селекції - Серпанок. Результати досліджень стверджують, що за I і II строків при нормі висіву 1,5 млн.сх.нас./га проходив оптимальний ріст і розвиток рослин в осінній період, перезимівля посівів становила 85,3 % і 86,8 %. Урожайність насіння за I строку сівби - 2,39 т/га, за II строку - 2,37 т/га. За III і IV строків урожайність була нижчою на 0,40 т/га і 0,98 т/га відповідно. Вегетаційний період гірчиці сизої озимої залежно строків сівби становив від 275 днів до 292 днів. Оптимальні норми висіву насіння 1,2 і 1,5 млн. сх. нас./га., за яких отримано найвищу продуктивність рослин і урожайність насіння - 2,29 т/га і 2,33 т/га. Забур'яненість посівів в осінній період становила 238 - 262 шт./м². Застосування посходового гербіциду Галера Супер, 36,4 % р.к. і грамніциду Пантера, 4 % к.е. (0,3 + 1,5) л/га запобігає конкуренції бур'янів у посіві культури, біологічна ефективність препаратів становить від 88,0 % до 90,0 %. Добрива в найбільшій мірі впливають на продуктивність рослин. При внесенні вищих доз добрив (N40 і 60, P40 і 60, K40 і 60 та N30 і N40 у підживлення) кількість стручків на рослинах збільшується до 146 і 165 штук, кількість насінин у стручку - 9,0 - 9,1 штук, а маса 1000 насінин становить 3,41 і 3,63 г. На цих варіантах отримано найвищу урожайність насіння - 2,32 і 2,84 т/га. Уміст олії на варіантах з внесенням добрив складає від 39,55 % до 39,99 %, глюкозинолатів - від 48,63 до 49,20 мкмоль/г. Сомативність виробництва насіння при внесенні добрив стано-

вить від 4,2 до 4,9 тис.грн./т., умовний чистий прибуток - від 10,1 до 18,9 тис. грн./га, а рентабельність від 146,0 до 182,4 %. Вирощування насіння гірчиці сизої озимої з внесенням добрив є енергетично ефективним, коефіцієнт енергетичної ефективності (Кее) становить від 1,19 до 1,49.

68.07.19.0527/0219U001376

Удосконалити елементи технології вирощування нових сортів ріпаку озимого, які забезпечать високу продуктивність рослин і відтворення родючості ґрунтів: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Стельмах Оксана Михайлівна. – ДР 0116U000461. УДК 633.853.494..

36 с.

Об'єкт досліджень: ріпак озимий сорт Черемош, Смарагд, Дембо. Мета досліджень: удосконалити елементи технології вирощування сортів ріпаку озимого (Черемош, Смарагд, Дембо), які забезпечать високу продуктивність рослин, економічну і біоенергетичну ефективність та відтворення родючості ґрунтів. Методи дослідження: польовий - для спостереження за ростом і розвитком рослин, умовами навколишнього природного середовища та іншими чинниками; лабораторний - для визначення якісних показників насіння; хімічний - для встановлення агрохімічних властивостей ґрунту, показників якості насіння; статистичний - для оцінювання достовірності результатів досліджень; розрахунково-порівняльний - для економічного та енергетичного оцінювання агротехнічних елементів енергозберігаючої технології. Об'єкт дослідження: процес підвищення продуктивності сортів ріпаку озимого, економічної та біоенергетичної ефективності під дією різних варіантів удобрення. Результати досліджень свідчать, що гербіциди ґрунтової дії Бутізан 40 % к. с. (2,0 л/га)+ Комманд 48 % к.е. - (0,15 л/га) не проявляли фітотоксичної дії на рослини ріпаку, знижували забур'яненість посівів однорічними злаковими і дводольними бур'янами від 89,8 % до 91,4 %. Варіанти удобрення малий прямий вплив на структурний аналіз рослин: кількість стручків на рослині, кількість насінин в стручку, маси 1000 насінин. Найбільша кількість стручків 133,1 штук на 1 рослині відмічена за вирощування сорту Черемош на 4 варіанти удобрення, кількість насінин в стручку 23,05 шт. і маса 1000 насінин 3,64 грам були також найбільшими. Найбільшу врожайність насіння ріпака озимого 3,74 т/га забезпечив сорт Черемош за вирощування на 4 варіанти удобрення (N75P75K75 + Вимпел (500 гр.га) + Оракул мультикомплекс (1,0 л/га) + N60 + Оракул мультикомплекс (1,0 л/га) + Оракул сірка актив (2,0 л/га) + Оракул коламін бор (1,0 л/га). Врожайність 3,6 і 3,53 т/га отримано за вирощування сортів Смарагд і Дембо на цьому варіанті, що становить відповідно 236,4 і 239,4 % до контролю. За вирощування сортів ріпака озимого на 3 варіанти удобрення найбільший врожай досягнуто сортом Черемош 3,14 т/га, що становить 185,4 % до контролю. Найменший врожай 1,04 т/га отримали за вирощування сорту Дембо на 1 варіанти удобрення (контроль). Вирощування ріпака озимого за різних варіантів удобрення є високорентабельним. Найвищий умовно чистий дохід 23162 гривень/га отримано за вирощування сорту Черемош на 4 варіанти удобрення. Рівень рентабельності складає 172,4 %.

68.07.19.0528/0219U001377

Розробити способи ведення добазового, базового насінництва картоплі в умовах Прикарпаття України з урахуванням адаптивності сорту: Заключний звіт /Прикарпатська державна

сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільськогосподарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Мороз Іван Федорович. – ДР 0116U000463. УДК 633.491.

44 с.

У сучасних умовах картоплярства, яке зосереджене на дрібних ділянках (майже 96 % з 1,6 млн. га) в умовах, що унеможливають захист насаджень картоплі від інтенсивного інфікування рослин збудниками різних хвороб та пошкодження шкідниками, яке і призводить до різкого зменшення продуктивності картоплі. Основна умова ефективного використання генетичних можливостей картоплі - вчасна сортозаміна. Приріст врожаю від цього заходу сягає до 50 % порівняно з сортами, які тривалий час знаходяться у виробництві. В Реєстр сортів рослин придатних для вирощування в Україні занесено 157 сортів, в тому числі: ранніх 53 (34%), середньоранніх 48(31%), середньостиглих 40(25%), середньопізніх 15(9%), пізніх 1 (1%). З них 52% вітчизняної селекції. Як відомо, сорти вітчизняної селекції займають чільне місце щодо сортових ресурсів у картоплярстві України. Більшість із них має переваги щодо іноземних аналогів, насамперед за рівнем адаптації до умов вирощування, стійкості проти захворювань, вмісту сухих речовин і крохмалю, що визначають стабільні показники смакових якостей бульб. Метою досліджень є розробити способи дбазового, базового насінництва картоплі в умовах Прикарпаття України з урахуванням адаптивності сорту та впровадження їх у насінницький процес і забезпечення товаровиробників високопродуктивним садивним матеріалом. Випробування різних сортів картоплі проводились в полі спеціальної сівозміни Прикарпатської ДСГДС ІСГКР НААН України, яке характеризується рівнинним рельєфом з робочим ухилом 0,60, чорнозем опідзолений з важко суглинковим механічним складом ґрунту, підстиляючи породи - карбонати, глибина орного шару 30 см. Вивчалися 9 сортів різних груп стиглості, що занесені до Реєстру сортів рослин, придатних для вирощування в Україні. Водний режим ґрунту нестійкий і цілком залежить від погодних умов, в наслідок чого пригнічується ріст і розвиток картоплі як в посушливі так і в періоди надмірного випадання опадів. В умовах південно-західного Прикарпаття України перевага за урожайністю в рік випробування встановлена для сортів занесених до Реєстру сортів рослин, придатних для вирощування в Україні впродовж останніх років. Серед всіх сортів, що випробувались найбільш урожайні при густоті посівів 70 і 42 тис. шт./га в умовах з просторовою ізоляцією та інтенсивного інфікування картоплі: - середньоранній - Зелений гай (34,3 і 26,1 та 39,3 і 25,6 т/га), Случ (39, і 23,4 та 41,5 і 26,2 т/га), Перечинська (31,6 і 19,9 та 36,0 і 20,6 т/га); Середньостиглі - Легенда (39,7 і 24,6 та 45,6 і 31,6 т/га); середньопізній - Городенківська (33,6 і 24,1 та 35,9 і 28,6 т/га). Встановлено середній приріст урожаю картоплі на 59 і 40% при густоті садіння 70 тисяч рослин на гектарі проти 42 тис. шт./га. Найвищою насінневою продуктивністю в роки дослідження відзначились сорти: Городенківська(16,7 і 11,9 та 18,2 і 8,4 т/га), Случ (19,6 і 10,9 та 22,4 і 13,2 т/га), Спас (15,1 і 11,1 та 15,8 і 12,1 т/га), Зелений гай (15,5 і 11,2 та 24,4 і 10,1 т/га), Перечинська (11,9 і 6,2 та 14,6 і 18,9 т/га), Легенда (14,2 і 8,8 та 16,1 і 15,4 т/га). Вихід кондиційного насіння становив залежно від сорту 96-580 тис. шт./га. Приріст насінневої продуктивності картоплі при густоті 70 тис. шт./га у порівнянні з густотою посіву 42 тис. шт./га складає відповідно 93 і 47%. За абсолютними показниками коефіцієнт адаптивності сортів картоплі у двох варіантах (посіви картоплі з інтенсивним інфікуванням та з просторовою ізоляцією) становив відповідно по сортах: Зелений гай(1,11 і 1,12 та 1,15 і 1,10), Случ(1,24 і 1,11 та 1,47 і 1,0), Легенда(1,33 і 1,15 та 1,13 і 1,36), Городенківська(1,12 і 1,17 та 1,09 і 1,24). Ураження картоплі, у процесі репродуку-

вання, скручуванням листя становило - 1,2-5,6%. Найбільш ураженими скручуванням листя картоплі у 2016 - 2018 роки були сорти: Городенківська - 5,6, 4,8 і 4,4 та 4,4, 4,7 і 5,0%, Диво - 5,3, 5,5 і 4,9 та 3,6, 3,0 і 4,7%, Перечинська - 4,9, 4,6 і 3,6 та 3,6, 4,0 і 3,6%, що відповідає вимогам державного стандарту ДСТУ 4013-2001. При густоті посадки 42 тис. шт./га ураження картоплі захворюванням скручування листя встановлено у сортів Диво - 5,5, 4,5 і 4,0% та 3,0, 3,6 і 3,9, Городенківська - 4,8, 3,8 і 4,1 та 4,5, 5,0 і 4,8 %, Перечинська - 4,6, 3,9 і 2,8 та 4,0, 3,2 і 3,9%, що відповідає вимогам державного стандарту ДСТУ 4013-2001. Найбільш стійкими до цього захворювання є сорти Кіммерія, Зелений гай і Случ. У 2017 році ураженість досліджуваних сортів картоплі альтернативним не відмічалось. У 2018 році найбільше уражені альтернативним сорти Віра(11,2 і 18,4% та 10,0 і 8,8%) та Диво (18,3 і 14,7 та 15,4 і 14,9%) Найбільш стійкими до вірусних захворювань у рік дослідження виявилися сорти картоплі Зелений гай, Кіммерія, Случ, Віра і Легенда. Ураженість бульб картоплі сухою гниллю у 2016 році становило від 3,2 до 28,6 відсотків. В умовах інтенсивного інфікування при густоті посіву 70 і 42 тис. шт./га уражались відповідно сорти Перечинська - 28,6 і 82,2%, Диво - 16,3 і 20,0%, Легенда - 12,1% і 11,6%, Спас - 10,0% і 9,6%. На посівах картоплі з просторовою ізоляцією сухою гниллю уражені відповідно до густоти садіння сорти: Перечинська - 14,2 і 15,0 %, Городенківська - 13,5 і 12,6 %, Диво - 12,3 і 11,4 %, Легенда - 6,7 і 6,5 %, Спас - 6,4 і 5,8 % та Віра - 3,4 і 3,2 %. У 2017 сухою гниллю уражені сорти: в умовах інтенсивного інфікування при густоті посіву 70 і 42 тис. шт./га відповідно: Перечинська - 18,4 і 13,2%, Городенківська - 12,6 і 11,3%, Спас - 6,8 і 5,8%, Віра - 6,2 і 4,0%; з просторовою ізоляцією сухою гниллю уражені сорти: Перечинська - 9,6 і 8,1 %, Городенківська - 12,7 і 12,2 %, Віра - 5,3 і 4,7 %, Спас - 4,2 і 3,9 %. У 2018 році ураженість картоплі сухою гниллю уражені сорти: в умовах інтенсивного інфікування при густоті посіву 70 і 42 тис. шт./га відповідно сорти Перечинська - 8,4 і 6,9%, Городенківська - 9,0 і 9,2%, Диво - 18,3 і 9,7%, Віра - 14,6 і 16,3%. На посівах картоплі з просторовою ізоляцією сухою гниллю уражені відповідно до густоти садіння сорти: Перечинська - 9,6 і 8,1 %, Городенківська - 8,5 і 6,9 %, Віра - 13,7 і 12,9 %, Диво - 16,3 і 14,7 %. У 2016, 2017, 2018 роках паршею звичайною і фузаріозним в'яненням ураження сортів картоплі, які досліджувались не виявлено. Найбільш стійкими до грибних інфекцій виявилися сорти Кіммерія, Зелений гай, Случ. В результаті проведених досліджень встановлено, що в умовах південно-західного Прикарпаття України найбільш урожайними і найбільш адаптованими, стійкими до захворювань і виродження є сорти Легенда, Зелений гай, Случ. Садивний матеріал даних сортів можна оновлювати через 4-5 років. Для продовження терміну використання картоплі на 2 або 3 роки насінні ділянки слід закладати в умовах з просторовою ізоляцією. На масових і насінницьких посівах картоплі рекомендовано забезпечувати густоту садіння 70 тис. шт./га. Перспективи подальших досліджень: Вивчення і розробка способів дбазового, базового насінництва картоплі в умовах Прикарпаття України з урахуванням адаптивності сорту буде проводитись і в наступні роки, що дасть можливість спостерігати і вивчати їх, зробити обґрунтовані висновки щодо подальшого вирощування цих сортів в умовах Прикарпаття.

68.07.19.0529/0219U001378

Розробити технології вирощування насіння багаторічних злакових трав в умовах Прикарпаття: Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільськогосподарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Прислупа Володимир

Володимирович. – ДР 0116U000465. УДК 633.265.
26 с.

Природно-кліматичні умови Західного регіону України є сприятливі для розвитку галузі тваринництва. Основою рентабельного ведення в галузі тваринництва є міцна кормова база. В сучасних умовах ведення тваринництва і високих цін на енергоносії, джерелом одержання дешевих, низькозатратних кормів є природні луки і пасовища. Площа природних лук і пасовищ в регіоні Прикарпаття становить до 30%. Але продуктивність їх на даний час дуже низька. У зміцненні кормової бази в системі польового і лучного кормовиробництва важлива роль належить багаторічним злаковим травам. Вони найпоширеніші на природних сіножатях і пасовищах, є найкращими компонентами травосумішок для створення культурних пасовищ, сіяних лук, захисту ґрунтів від вітрової і водної ерозії. У звітному 2018 році проводилися дослідження по вивченню дробного внесення азотних добрив на травостой пажитниці багаторічної с. Довбушанка та травостой тимофіївки лучної с. Чарівна Горянка на насіння. За результатами досліджень встановлено, що найвищий урожай насіння пажитниці багаторічної с. Довбушанка одержано при внесенні азотних добрив в дозі N60 - при відновленні вегетації, N30 - при трубкуванні; вар. 5 - 0,85 т/га. Найвищий урожай насіння тимофіївки лучної с. Чарівна Горянка зібрано на варіанті 6 при внесенні N30 - при відновленні вегетації; N30 - при трубкуванні; N15 - при цвітінні - 0,62т/га. За результатами даних дробного внесення азотних добрив на травостой пажитниці багаторічної с. Довбушанка і тимофіївки лучної с. Чарівна Горянка можна зробити висновок, що це є одним з основних елементів удосконалення існуючої технології вирощування багаторічних трав в умовах Прикарпаття і передгірської і гірської зони Карпат. Дослід 3 і дослід 4 по вивченню норм висіву пажитниці багаторічної с. Довбушанка і тимофіївки лучної с. Чарівна Горянка проводився згідно робочої програми згідно робочої програми. Вивчено вплив норми висіву, як елемента сортової агротехніки, на насінєву продуктивність злакових трав. Встановлено, що оптимальним варіантом при вирощуванні злакових багаторічних трав на насіння для пажитниці багаторічної Довбушанка є норма висіву 14 кг/га та для тимофіївки лучної Чарівна горянка - 10 кг/га.

68.07.19.0530/0219U001421
Фізіологічні основи ефективної інтродукції нетрадиційних плодкових та ягідних культур в умовах Степового Придніпров'я: Заключний звіт

/Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Лихолат Юрій Васильович. – ДР 0116U001526. УДК 634.1+634.7]:581.1(477).

167 с.

Об'єкт дослідження – механізми інтродукції в умовах Степового Придніпров'я представників малопоширених плодово-ягідних культур із різних таксонів. Методи дослідження - фенологічні спостереження, прийоми вегетативного та насінневого розмноження інтродуцентів, методи визначення показників водообмінних процесів, активності ферментів, вмісту біологічно активних речовин та відновної здатності, ізоелектричне фокусування, мікроскопія, спектрофотометрія, спектроскопія відбиття, колориметрія, біометрія. Вперше виявлено особливості інтродукційного процесу малопоширених плодово-ягідних культур залежно від погодних-кліматичних умов Степового Придніпров'я. Встановлено фізіолого-біохімічні критерії стійкості, які пов'язані із системою антиоксидантного захисту рослин. Запропоновано електрофоретичні характеристики поліпептидного складу насіння для встановлення генетичного різноманіття інтродуцентів. Виявлені види із підвищеним вмістом

біологічно активних речовин у плодах. Розроблено нові методи спектрального неінвазивного аналізу на вегетативному та генеративному етапах сезонного розвитку рослин, видоспецифічної ідентифікації рослинної сировини та діагностики її фітохімічного складу. Удосконалена технологія вирощування інтродуцентів із використанням нових синтетичних регуляторів росту. Рекомендовано перспективні види для впровадження у культуру. Сфера застосування отриманих результатів – садово-паркове господарство, зелене будівництво, фіторекультивація, садівництво, насінництво і селекція деревно-чагарникових порід. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0531/0219U001433

Визначити оптимальну якість сировини сорго цукрового та розробити методики її оцінки використання в харчовій просимловості та виробництва біопалива: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків (Інститут цукрових буряків) НААН; Керівник Правдива Людмила Анастолівна. – ДР 0116U002186. УДК 633.9:581.1.

44 с.

Теоритичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, щодо визначення особливостей росту й розвитку гібридів сорго цукрового в умовах Центрального Лісостепу України залежно від методів обмеження чисельності бур'янів.

68.07.19.0532/0219U001458

Створити новий вихідний матеріал м'яти перцевої з високою продуктивністю та екологічною пластичністю: Заключний звіт /Придніпровська дослідна станція Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Піщенко Олег Володимирович. – ДР 0116U002378. УДК 631.527.33:633.822.

41 с.

Об'єкт дослідження - колекційні зразки м'яти (материнські та батьківські форми), гібридні сіянці, селекційні гібриди м'яти. Мета роботи - створення нового вихідного матеріалу м'яти перцевого типу з високою продуктивністю та екологічною пластичністю. Оцінка зразків за комплексом ознак, виділення носіїв та донорів цінних ознак. Проведення органолептичної оцінки вихідного матеріалу м'яти з метою виділення перспективних зразків для селекційного процесу. Випробування перспективних зразків на етапах селекції. Методи досліджень - польовий, селекційний, лабораторний. Проведено міжвидову штучну гібридизацію по восьми комбінаціях схрещувань. Обпилено три тисячі квіток, отримано 980 гібридних насінин. З гібридного насіння вирошено новий вихідний матеріал м'яти (677 гібридних сіянців). Проведено органолептичну оцінку даного матеріалу та виділено 38 перспективних зразків для подальшого вивчення. Досліджено 38 селекційних зразків за господарсько цінними ознаками. Виділено вісім перспективних зразків. Розроблені рекомендації з формування, збереження та вивчення вихідного матеріалу м'яти.

68.07.19.0533/0219U001483

Розробити ресурсощадну технологію вирощування сої на насіння в умовах Правобережного Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; Керівник Черняк Наталія Григорівна. – ДР 0116U000521. УДК 631.5/559:633.34.

20 с.

Проведено експериментальні дослідження та їх виробничу перевірку по вивченню впливу норм висіву, строків посіву, інокуляції насіння та мікроелементних добрив на продук-

ктивність сої та розроблено ресурсоощадну технологію вирощування сої на насіння.

68.07.19.0534/0219U001484

Розробити ресурсоощадну технологію вирощування сої на насіння в умовах Правобережного Лісостепу: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; Керівник Черняк Наталія Григорівна. – ДР 0116U000521. УДК 631.5/559:633.34.

20 с.

Проведено експериментальні дослідження та їх виробничу перевірку по вивченню впливу норм висіву, строків посіву, інюкуляції насіння та мікроелементних добрив на продуктивність сої та розроблено ресурсоощадну технологію вирощування сої на насіння.

68.07.19.0535/0219U001494

Формування елементів продуктивності сучасних сортів і гібридів олійних культур в адаптивних технологіях вирощування в зоні Лісостепу: Заключний звіт /Інститут землеробства НААН"; Керівник Камінський Віктор Францевич. – ДР 0114U0003762. УДК 631.58:633.85.

47 с.

Об'єкт досліджень - процес формування продуктивності і якості продукції рослинами досліджуваних культур. Мета досліджень - удосконалення існуючих та розроблення нових технологій вирощування олійних культур. Найвищий рівень врожайності (2,58 т/га), вихід олії (1,12 т/га) та максимальний прибуток (32158 грн/га) гірчиці білої відмічено на варіанті із внесенням N45P60K90 та підживленням посівів у фазі розетки препаратом Тропикел. Оптимальні умови для формування високої врожайності насіння льону олійного (2,64 т/га) та збору жиру (1,12 т/га) склалися при внесенні N60P90K120, підживленні посівів мікродобривами Vrexil Zn, Boroplus з фітогормоном Natural Brassinolide 0,01 % SP у композиції. З досліджуваних способів основного обробітку ґрунту та систем удобрення при вирощуванні ріпаку ярого кращим є мінімальний обробіток ґрунту на 10-12 см та внесення N120P105K120. Цей прийом забезпечує урожайність на рівні 2,24 т/га, вихід олії - 0,99 т/га, прибуток - 9581 грн/га, вихід енергії - 47040 МДж/га.

68.37 Захист сільськогосподарських рослин

68.07.19.0536/0219U000858

Мікози фітоценозу тритикале та обґрунтування системи захисту від них в Поліссі України: Заключний звіт /Ключевич Михайло Михайлович; Керівник Ключевич Михайло Михайлович. – ДР 0111U010388. УДК 632.4:633.11.

90 с.

Звіт викладений на 90 сторінках машинописного тексту, включає 367 джерел використаної літератури. Ключові слова: тритикале, фітоценоз, грибні хвороби, реєстровані та перспективні сорти, обробіток ґрунту, система удобрення, протруйники насіння, фунгіциди, біологічні препарати, регулятори росту рослин, фітоекспертиза насіння. Метою досліджень було встановлення видового складу збудників хвороб тритикале ярого та озимого грибною етіологією; вивчення особливостей їх розвитку та шкідливості залежно від природно-кліматичних умов Полісся та Лісостепу; дослідження міграційних процесів мікроміцетів у короткотраплях сівозмінах із різним насиченням зерновими культурами; розробка, біологічне обґрунтування та удосконалення інтегрованого захисту культури від хвороб. Дослідження виконували у рамках 4 тематичних планів із під-

твердженими номерами Держреєстрації. Поширення хвороб тритикале озимого та ярого, а також вивчення ефективності елементів обмеження розвитку грибних захворювань проводили в умовах Полісся та Лісостепу шляхом експедиційних обстежень агроценозів у господарствах різних форм власності та проведення польових досліджень на територіях: Волинської, Житомирської, Київської, Львівської, Рівненської, Харківської, Чернігівської, Черкаської та інших областей. Встановлено видовий склад збудників хвороб листя тритикале: борошнистої роси (*Blumeria graminis* (DC.) f. sp. *tritici* Speer.), бурі іржі (*Puccinia recondita* Dietel & Holw.), септоріозу листя (*Septoria tritici* Desm. (телеоморфа *Mycosphaerella graminicola* (Fuckel) J. Schr?t), *Stagonospora nodorum* (Berk.) E. Castell. Germano (телеоморфа *Phaeosphaeria nodorum* (E. M?ll.) Hedjar.), снігової плісняви (*Monographella nivalis* (Schaffnit) E. M?ll.), піренофору (*Pyrenophora tritici-repentis* (Died.) Drechsler), темної бурі плямистості (*Bipolaris sorokiniana* (Sacc.) Shoemaker), аскохітозу (*Ascochyta graminicola* Sacc.), фузаріозного опіку - (*Fusarium* spp.). Досліджено ураження збудниками грибних хвороб більше як 50 сортів та гібридів озимого та 28 - ярого тритикале. Встановлено розвиток хвороб на тритикале залежно від: систем удобрення, обробки насіння та посівів культури хімічними та біологічними засобами захисту та регуляторами росту рослин.

68.07.19.0537/0219U000859

Удосконалення елементів інтегрованого захисту посівів зернових колосових культур від грибних хвороб в мовах Полісся України:

Заключний звіт /Ключевич Михайло Михайлович; Керівник Ключевич Михайло Михайлович. – ДР 0111U010387. УДК 632.4:633.11 (477.41/42).

102 с.

Звіт викладений на 102 сторінках машинописного тексту, включає 73 джерела використаної літератури. Метою досліджень було удосконалити окремі елементи інтегрованого захисту посівів зернових колосових культур (пшениці, тритикале, спельти, ячменю) від грибних хвороб. Дослідження виконували у рамках 4 тематичних планів із підтвердженими номерами Держреєстрації. Поширення хвороб пшениці, тритикале, спельти, ячменю, а також вивчення ефективності елементів обмеження розвитку грибних захворювань вивчали в умовах Полісся та Лісостепу шляхом експедиційних обстежень агроценозів у господарствах різних форм власності та проведення польових досліджень на територіях: Волинської, Житомирської, Київської, Черкаської та інших областей. Виявлено, що оптимальною нормою висіву насіння пшениці озимої в умовах дослідів є 4,5 млн. схожих насінин на один гектар, збільшення норми на 0,5-1,0 млн. шт./га та зменшення на 0,5 млн. шт./га істотно вплинуло на урожайність зерна (0,11-0,74 т/га при НІР05 0,18) за першого строку сівби (10 вересня). Застосування систем удобрення впливає на біоценоз тритикале та є одним з важливих факторів, від якого залежать умови розвитку як рослин, так і шкідливих організмів. Цей вплив проявляється в зміні мікроклімату в посівах, морфологічних особливостях рослин, зміщенні фенологічних фаз їх розвитку, що створює передумови для коливання в досить широких межах рівнів розвитку грибних хвороб. На посівах полби та спельти упродовж 2014-2017 рр. поширення та розвитку набули: буро-листова іржа, кореневі гнилі, септоріоз листя тощо. Найбільше поширення хвороб у посівах ячменю спостерігалось в умовах Волинської області (Луцька державна сортодослідна станція). Поширення борошнистої роси у 2014 році на цій території сягало 44,1 %, при розвитку 19,2 %; плямистості листя - 55,9 %, при розвитку 29,7 % та кореневі гнилі - 34,4 %. Ключові слова: пшениця озима, тритикале яре

та озиме, спельта, ячмінь ярий, строки посіву, норма висіву, обробіток ґрунту, система удобрення, технологія вирощування, інтегрована система захисту, філії УІЕСР ОДЦЕСР, ПП "Галекс-Агро", ІСГ Полісся НААН України дослідне поле Уманського національного університету садівництва тощо.

68.07.19.0538/0219U001156

Дослідити біолого-екологічні особливості формування бур'янових ценозів та вдосконалити системи інтегрованого управління ними в сівозмінах Правобережного Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Задорожний Віктор Сергійович. – ДР 0116U003255. УДК 581.5.633.2.51:631.582.

75 с.

Досліджено процеси формування видового, а також чисельного складу бур'янів у короткочасній сівозміні та в агроценозах кукурудзи і сої. Теоретично обґрунтовано, розроблено та впроваджено екологічно-безпечні моделі інтегрованих систем контролю бур'янів у сівозмінах та на посівах окремих кормових культур. Кількісно-ваговим методом встановлено рівень забур'яненості та видовий склад бур'янів у посівах, ефективність заходів захисту від бур'янів, візуальним - вибірковість гербіцидів до рослин культур та ознак пошкодження і загибелі бур'янів, ваговим - вміст вологи та врожайність вирощуваних культур, лабораторно-хімічним - вміст основних поживних речовин в продукції, математично-статистичним - достовірність змін показників, що вивчалися, а також економічну ефективність виробництва продукції, порівняльно-розрахунковим - економічну ефективність технологій вирощування. Встановлено, що формування бур'янової рослинності у посівах кукурудзи та сої на усіх способах обробітку ґрунту (полицевий, безполіцевий, технологія no-till) відбувається в основному у перші 30 днів після сівби культур (78-84%). Серед бур'янів переважали (84-86% від загальної кількості) куряче просо (*Echinochloa crus-galli*) та лобода біла (*Chenopodium album*).

68.07.19.0539/0219U001157

Розробити моделі комплексного контролю шкідливих організмів у посівах кормових культур за органічного землеробства: Заклучний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Задорожний Віктор Сергійович. – ДР 0116U003256. УДК 632.93:632.51.

40 с.

Досліджено процеси формування продуктивності кормових культур за біологічної системи захисту рослин від шкідливих організмів. Розроблено екологічно-безпечні моделі контролювання шкідливих організмів у посівах кормових культур з метою одержання екологічно-чистої продукції. Лабораторно-польовим методом визначали видовий склад та чисельність (поширеність) основних шкідників, хвороб та бур'янів, математично-статистичним - достовірність змін показників, що вивчалися, розрахунково-порівняльним - врожайність та економічну ефективність біологічного захисту посівів. Комбіноване застосування різних біопрепаратів при вирощуванні сої забезпечило підвищення польової схожості насіння, поліпшення мінерального живлення, стимулювало ріст і розвиток рослин, а також посилювало стійкість культур до хвороб та шкідників. За поєднання інсектицидів насіння біопрепаратами з обприскуванням посівів сої біоінсектицидом Гаупсин, в.р. або Актотіт, к.е. технічна ефективність проти шкідників (акацієвої вогнівки і клопів-сліпняків) становила 64-82 та 51-75% відповідно. Технічна ефективність біофунгіцидів проти хвороб (пероноспороз, септоріоз, аскохітоз) у посівах цієї культури була такою: 42-

67%. Завдяки цьому рівень збереженого урожаю зерна сої складав 0,16 - 0,28 т/га (8-14%) у порівнянні з контролем без обробітку. Умовно чистий прибуток становив 2800-3400 грн./га. Вперше в умовах Правобережного Лісостепу розроблені системи захисту кормових культур від шкідливих організмів без застосування хімічно-синтезованих пестицидів. Сфера використання: сільськогосподарські підприємства різних форм власності, що займаються органічним землеробством.

68.07.19.0540/0219U001236

Розроблення безпестицидної технології захисту овочевих культур від шкідливих організмів в органічному виробництві: Заклучний звіт /Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Шевчук І.В. – ДР 0117U006597. УДК 632.9:635.2.

157 с.

Проведено моніторинг фітосанітарного стану овочевих культур відкритого ґрунту в трьох господарствах, розташованих у Лісостепу та на Поліссі; вивчено видовий склад шкідливих і корисних організмів в овочевих агроценозах за органічного вирощування; вивчено щільність природних популяцій корисних організмів за технології органічного виробництва; розроблено технологічні регламенти з тестування біологічних препаратів в польових умовах на технічну ефективність до грибних, бактеріальних збудників хвороб і фітофагів овочевих культур; розроблено безпестицидну технологію захисту овочевих культур від шкідливих організмів в органічному виробництві; проведено польові випробування безпестицидної технології захисту овочевих культур в органічному виробництві. Розроблені методичні рекомендації щодо застосування безпестицидної технології захисту овочевих культур для виробництва органічної продукції.

68.07.19.0541/0219U001306

Екотоксикологічний моніторинг та контроль пестицидів в агроєкосистемах України: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Панченко Тетяна Павлівна. – ДР 0116U003542. УДК 631.95 + 632.95.

123 с.

Розроблено концепцію екотоксикологічного моніторингу пестицидів в агроценозах за хімічного захисту сільськогосподарських культур. Вона базується на зіставленні властивостей пестицидів, їх сезонного навантаження зі здатністю агроценозів до самоочищення для збереження оптимального і якісного стану агроландшафтів (за критерієм залишкових кількостей пестицидів), формування асортименту нових пестицидів, вибору оптимального варіанту хімічного захисту для кожної культури в конкретних умовах вирощування і фітосанітарного стану, а також для зменшення навантаження пестицидів на агроценози. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0542/0219U001307

Аналіз фітосанітарного ризику *Drosophila suzukii* для України та розробка фітосанітарних заходів: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Скрипник Наталія Володимирівна. – ДР 0116U003547. УДК 632.913.1.

44 с.

Проведено аналіз фітосанітарного ризику *Drosophila suzukii*. Визначено основні шляхи потрапляння шкідника та можливість акліматизації в Україні. Проведено аналіз морфологічних та біологічних ознак шкідника. Створено інформаційний банк даних шкідника *Drosophila suzukii*, відсутньо-

го в цей час в Україні Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0543/0219U001308

Визначити видовий склад збудників хвороб газонних трав та розробити заходи захисту:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ретьман Сергій Васильович. – ДР 0116U003527. УДК 632.3/.4.

76 с.

Розроблено базу даних хвороб газонних трав. Вона містить дані щодо симптоматики хвороб, видового складу збудників, їх екологічних, біологічних та морфолого-культуральних особливостей, джерел збереження інфекції, заходів захисту. Проведено оцінку ефективності застосування хімічних та агротехнічних захисних заходів проти хвороб газонних трав Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0544/0219U001309

Провести аналіз фітосанітарного стану лісових та парково-садових насаджень в Лісостеповій зоні України:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткаленко Ганна Миколаївна. – ДР 0118U003037. УДК 632.9.

33 с.

Встановлено видовий склад комплексу шкідливих і корисних організмів у лісових та садово-паркових насадженнях Лісостепу України. Він включає 23 домінуючі види фітофагів, 10 видів ентомофагів і 2 види ентомопатогенів Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0545/0219U001310

Обґрунтування осіннього застосування гербіцидів у посівах пшениці озимої в умовах Лісостепової зони України:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Іващенко Олександр Олександрович. – ДР 0116U003536. УДК 632.51.

37 с.

Визначено оптимальні строки застосування та норми витрати гербіцидів, похідних сульфонілсечовини та ароматичних амінів, на посівах пшениці озимої. Здійснено порівняльну оцінку ефективності гербіцидів під час осіннього та весняного періодів їх застосування Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0546/0219U001311

Проведення аналізу фітосанітарного ризику для України регульованих шкідливих організмів Списку ЄОКЗР, які пошкоджують плодові культури, з використанням сучасних ГІС-технологій:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Клецьковський Юрій Едуардович. – ДР 0116U003550. УДК 632.913.1.

151 с.

За результатами проведення аналізу фітосанітарного ризику визначено необхідність включення *Oemona hirta* Fabricius, *Cydia inopinata* Heinrich, *Eutetranychus orientalis* Klein до "Переліку регульованих шкідливих організмів України" Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0547/0219U001312

Розробити екологізовану систему захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів в умовах Півдня України:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Клецьковський Юрій Едуардович. – ДР 0116U003522. УДК 632.9.

77 с.

Встановлено фітосанітарний стан посадок томатів в агрокліматичних умовах Одеської області методом феромонного моніторингу. Виявлено два небезпечних шкідника – бавовникова совка і картопляна міль. Впродовж вегетаційного періоду томати уражуються грибними хворобами, серед яких значного поширення набули фітофтороз, септоріоз, альтернаріоз, антракноз. Найбільш ефективно контролюють грибні хвороби біопрепарати Планріз БТ і Тріходермін БТ. Застосування мікробіологічних препаратів впродовж вегетації знижують ураженість рослин бактеріозами – бактеріальним раком та чорною бактеріальною плямистістю Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0548/0219U001313

Розробити технологічні регламенти застосування пестицидів оновленого асортименту при вирощуванні сільськогосподарських культур:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Шита Оксана Василівна. – ДР 0116U003543. УДК 632.9.

85 с.

Вивчено ефективність нового асортименту пестицидів – гербіцидів, інсектицидів, фунгіцидів, протруйників. Розроблено технологічні регламенти застосування їх на різних сільськогосподарських культурах – зернових, зернобобових, технічних, овочевих, картоплі Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0549/0219U001314

Розробити систему захисту сої від хвороб за сучасних технологій вирощування :

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Шита Оксана Василівна. – ДР 0116U003528. УДК 632.3/.4.

45 с.

Встановлено технологічні регламенти застосування фунгіцидів нового асортименту на посівах сої, що базуються на визначенні періоду проведення обробок та добору препаратів відповідно до оцінки ризику розвитку хвороб рослин як за традиційної системи з глибокою оранкою на зяб, так і за системи no-till. Розроблено методичні рекомендації з захисту сої, які містять у собі характеристику основних хвороб культури та заходів її захисту Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0550/0219U001315

Захист рослинних ресурсів України від проникнення нових небезпечних карантинних організмів:

Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Скрипник Наталія Володимирівна. – ДР 0116U003549. УДК 632.913.1.

146 с.

Проведено аналіз фітосанітарного ризику небезпечних шкідливих організмів – мінуючих мух роду *Liriomyza*, діплодіозу кукурудзи (*Diplodia zeae* (Schw.) Lev.), амброзії трироздільної (*Ambrosia trifida* L.), череди волосистої (*Bidens pilosa* L.). Сформовано інформаційний банк шкідливих організмів, що відсутні в Україні. Вивчено їх морфологічні та біологічні властивості. Визначено шляхи їх потрапляння в Україну. На основі інформаційного банку відсутніх організмів розроблено методичні рекомендації щодо ідентифікації мінуючих мух роду *Liriomyza* Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0551/0219U001370

Розробити оптимальні методи контролю бур'янів на основі поєднання агротехнічних та хімічних заходів з метою стабілізації фітосанітарного стану ґрунту та підвищення продуктивності сільськогосподарських культур:

Заклучний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Куничак Галина Іванівна. – ДР 0116U000447. УДК 632.51:632.931:632.934.

37 с.

На сучасному етапі проблема боротьби з бур'янами залишається однією з найважливіших. Як наслідок негативного впливу бур'янів втрати врожаю складають 28-45 %, а в багатьох випадках навіть більше. Максимально посилюється конкурентна активність бур'янів у стресових умовах, особливо в умовах недостатнього зволоження ґрунту і високої температури повітря. За результатами досліджень застосування досходового розпушування ґрунту знижує забур'яненість у 2,8 рази та підвищує урожайність ячменю ярого на 0,6 т/га або 15,4 % порівняно з варіантом без заходів захисту. Поєднання міжрядного розпушування і гербіциду знижувало забур'яненість у 9,4 рази та збільшувало урожайність коренеплодів на 13,3 т/га або 24,2 %. Отже, ефективним виявилось поєднання агротехнічних та хімічних заходів боротьби з бур'янами, при чому знижувались бур'яни на ранніх фазах розвитку, знижувалась забур'яненість посівів протягом вегетації, оптимізувались агрофізичні властивості ґрунту, що сприяло підвищенню урожайності сільськогосподарських культур.

68.39 Тваринництво

68.07.19.0552/0419U001476

Захарченко Катерина Вікторівна. Біотехнологічний спосіб стимуляції росту поросят-сисунів біологічно активними препаратами:

Дис... к.с.-г.н. /Білоцерківський національний аграрний університет. – Захищена 16.05.2019.

УДК 636.4.087.7-026.

160 с.: 34 табл., 5 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

Об'єкт дослідження: біотехнологічний спосіб стимуляції росту поросят-сисунів біологічно активними препаратами. Предмет дослідження: препарати Кватронан Se, Глютам 1М та наноаквахелат Германію, поросята-сисуні, свинятки, багатоплідність, жива маса поросят-сисунів, великоплідність. Методи дослідження. Використано біотехнологічні, біохімічні, зоотехнічні, економічні, статистично-математичні методи дослідження. Уперше досліджено, що препарат Глютам 1М сумісно з наноаквахелатом Германію позитивно впливає на інтенсивність росту поросят-сисунів та підвищує їх збереженість. Наукова новизна одержаних результатів підтверджена чотирма патентами на корисну модель.

68.07.19.0553/0219U001083

Дослідити господарські корисні ознаки корів-первісток голштинізованих українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід в умовах сучасних молочних комплексів:

Заклучний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Пелехатий Микола Сергійович. – ДР 0116U004680. УДК 636.082.32:234.1.

35 с.

Удосконалена система відтворення та використання тварин новостворених українських чорно-рябої та червоно-

рябої молочних порід. Кращими за молочною продуктивністю були корови-первістки з живою масою при першому осіменінні 450 кг (ІІІ група), які переважали своїх ровесниць за надоем молока, кількістю молочного жиру і білка, показником повноцінності лактації та коефіцієнтом постійності лактації, але дещо поступалися їм за відтворною здатністю. Середній надій корів за 305 днів лактації коливався за сезонами їх отелення в межах 9138-9577 кг, жирномолочність 3,83-3,88%, кількість молочного жиру 354,3-368,1 кг, білково-молочність 3,15-3,20%, відносна молочність 1653,7-1807,6 кг. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0554/0219U001087

Оцінка якості яловичини за вмістом радіонуклідів ¹³⁷Cs та важких металів Pb і Cd при вирощуванні бугайців поліської м'ясної породи:

Заклучний звіт /Інститут сільського господарства Полісся Національної академії аграрних наук України; Керівник Савчук Іван Миколайович. – ДР 0118U003028. УДК 636.211:546.36.

28 с.

Концентрація ¹³⁷Cs у найдовшому м'язі спини молодняку великої рогатої худоби в СТОВ "Тетірьське" коливалася в межах 30,3-31,0 Бк/кг, у печінці - 28,5-28,8 Бк/кг. У ПОСП "Зірка", де щільність радіоактивного забруднення земель є набагато вищою, питома активність ¹³⁷Cs в продукції виявилася також набагато більшою: у м'ясі - 43,0-43,4 Бк/кг, або на 40,0-43,2%, у печінці - 37,3-39,1 Бк/кг, або на 29,5-37,2%. Результати проведених досліджень, за вмістом Плюмбуму та Кадмію в середніх пробах тваринницької продукції наглядно свідчать про наявність суттєвих коливань в межах двох господарств та між лініями окремих плідників, проте без перевищення гранично допустимої концентрації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.07.19.0555/0219U001183

Визначити продуктивну дію на організм свиней екструдованого зерна вики паннонської, кормових бобів та гороху:

Заклучний звіт /Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН; Керівник Гончарук Володимир Васильович. – ДР 0118U003299. УДК 636.4:636.084:635.65.

22 с.

Вивчено хімічний склад зерна вики паннонської, кормових бобів та гороху після екструдування. Досліджено продуктивну дію, перетравність основних поживних речовин, баланс азоту у організмі свиней при використанні в їх раціонах екструдованого зерна вики паннонської, кормових бобів та гороху.

68.07.19.0556/0219U001200

Розроблення оптимізованої технології тривалого зберігання генетичних ресурсів тварин відповідно до вимог Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO):

Заклучний звіт /Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; Керівник Вишневський Леонід Васильович. – ДР 0117U006926. УДК 636.082:[502.211:061].

112 с.

Визначено критерії молекулярно-генетичної оцінки та виявлення господарської і генетичної специфіки аборигенних порід. Розроблено технологічний регламент молекулярно-генетичного аналізу аборигенних та малочисельних порід сільськогосподарських тварин (велика рогата худоба) та оцінки зразків біоматеріалу, який зберігається в Банку генетичних ресурсів тварин ІРГТ ім. М.В. Зубця НААН. Доведено доцільність проведення комплексної генетичної оцінки біоматеріалу, який призначається для довго-

тривалого зберігання за локусами кількісних ознак (QTL), STR, ISSR-маркерами. Сформовані вимоги щодо створення та формування окремих кріоколекцій біологічного матеріалу: сперми, ембріонів, ооцитів, соматичних клітин, зразків ДНК. Проведено морфологічну оцінку та закладено на тривале зберігання до Банку генетичних ресурсів Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН 30 ембріонів сірої української породи та 30 ембріонів білоголової української породи. Встановлено генотипи матерів-донорів та батьків ембріонів, закладених на зберігання, за поліморфними локусами генів господарськи корисних ознак білоголової української породи (BLG, CSN3, GH) і сірої української (BLG, CSN3, GH, TG, CAPN1 130 та BoLA-DRB3.2) порід. Проведено аналіз поєднання батьківських пар та здійснено прогноз успадкування генотипів груп крові за системою В груп крові (EAB) та локусами кількісних ознак (TG, BLG, CSN3) у ембріонів досліджених порід. Визначено основні критерії щодо формування ембріобанку та банку ДНК Банку генетичних ресурсів тварин. Розглянуто основні елементи запровадження системи збереження генетичних ресурсів тварин в Україні та визначено комплексні організаційно-технологічні заходи формування та функціонування Банку генетичних ресурсів тварин, відповідно до міжнародних вимог FAO.

68.07.19.0557/0219U001318

Вивчити вплив циркадних циклів в інкубації яєць на морфо-біохімічні показники розвитку птиці: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Шоміна Наталія Володимирівна. – ДР 0116U000102. УДК 636.5.082.474:637.4.

41 с.

Об'єкт дослідження - інкубаційні яйця, ембріони, курчата, кури. Мета роботи - встановити вплив циркадних температурних стимулів в період ембріонального розвитку курей на виводимість яєць, якість молодняка, продуктивні показники птиці. Методи дослідження - фізичні, зоотехнічні, ембріологічні, статистичні. Розроблено спосіб ефективного температурного стимулювання ембріонів курей, який дає змогу підвищити виводимість яєць, якість молодняка, його продуктивні показники на 2-3 % за рахунок підвищення адаптивної здатності птиці до мінливих умов навколишнього середовища. Аналіз різних параметрів термостимуляції ембріонів щодо їхнього впливу на показники виводимості яєць, якості молодняка показав, що підвищення температури у шафі на 1,00С протягом 6 годин щодобово з 8 по 18 добу ембріонального розвитку здійснює найкращий вплив на результати інкубації яєць. Застосування такого режиму температурного стимулювання птиці дозволило отримати у порівнянні з контролем на 2,5-3,2 % вищі показники виводу молодняка та виводимості яєць. Оцінка продуктивних показників птиці дослідної групи, до якої було застосовано режим температурного стимулювання, показала, що кури дослідної групи починаючи з 26-тижневого віку мали вищі показники несучості на середню несучку на 1,1-2,4 шт. яєць та інтенсивності на середню несучку на 3,8-8,0 %, що можна пояснити підвищенням адаптивної здатності птиці до мінливих умов навколишнього середовища. Результати НДР впроваджені на інкубаційних яйцях курей яєчного та м'ясо-яєчного напрямів продуктивності (акт від 22 червня 2018 року) загальною кількістю 15 тис. шт. Вивід молодняка та виводимість яєць у дослідних групах були в середньому на 3,0-3,5 % вищими за контроль. У розрахунок на 1000 закладених яєць курей яєчного напрямку продуктивності економічний ефект становив 247,0 грн., курей м'ясо-яєчного напрямку - 468,0 грн. Рекомендації щодо застосування розробленого способу температурного стимулювання птиці викладено у новій редакції методичного посібнику "Інкубація яєць сіль-

ськогосподарської птиці", який затверджено Вченою радою ДДСП НААН.

68.07.19.0558/0219U001319

Удосконалення методів збереження та обробки яєць водоплавної птиці до і протягом інкубації: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Артеменко Олексій Борисович. – ДР 0116U000103. УДК 636.5.082.474.

34 с.

Об'єкт дослідження - інкубаційні яйця водоплавної птиці, ембріони, добовий молодняк. Мета роботи - підвищення ефективності інкубації яєць водоплавної птиці. Методи дослідження - мікробіологічні, зоотехнічні, ембріологічні, статистичні. Удосконалено метод передінкубаційної обробки яєць водоплавної птиці та вивчено ефективність сучасних препаратів, які використовують для дезінфекції яєць. Встановлено, що для передінкубаційної обробки яєць водоплавної птиці слід застосовувати препарати "Ласепт-форте" у концентрації 5 %, "Бровадез" у концентрації 0,5 %, які виявили себе як ефективні протимікробні та протигрибкові засоби та позитивно вплинули на результати інкубації. Вивід молодняка та виводимість яєць у даних групах були достовірно вищими (в середньому на 2-4 %), ніж у контролі. Оцінено можливість використання сучасних дез. засобів "Полідез", "Віросан", "Ласепт-форте", "Бровадез", "ТН4+" для оброблення яєць в процесі інкубації (з 20-ї доби і до перенесення на вивід). В результаті проведеного пошуку оптимальних концентрацій даних препаратів для зрошення яєць встановлено, що найкращий вплив на результати інкубації здійснюють препарати "Ласепт-форте" у концентрації 0,5 % та "Бровадез" у концентрації 0,05 %. Вивід молодняка у даних дослідних групах у порівнянні з контролем був вищим на 1,5 % (зрошення препаратом "Ласепт-форте") та 2,5 % (зрошення препаратом "Бровадез"), виводимість яєць - відповідно на 1,1% та 2,2%. Удосконалено метод зберігання інкубаційних яєць качок та гусей, який полягає у проведінні миття та дезінфекції яєць 1,5 % розчином перекису водню з наступною дезінфекцією 0,3 % розчином препарату "Полідез" перед закладанням яєць на зберігання з терміном до 10 діб. Застосування методу дає змогу отримати на 2-3 % кращі показники виводу молодняка та виводимості яєць у порівнянні з контролем. Удосконалені методи зберігання, інкубації та дезінфекції яєць водоплавної птиці пройшли виробничу перевірку та були впроваджені, про що отримано відповідні документи. За результатами впровадження, застосування удосконалених методів призвело до підвищення виводимості яєць качок в середньому на 3,1 %, яєць гусей - на 2,4 %. Економічний ефект від впровадження на 1000 яєць закладених на інкубацію склав 372 грн. для яєць качок, 1080 грн. для яєць гусей. Рекомендації щодо застосування удосконалених методів зберігання та дезінфекції яєць водоплавної птиці внесено до методичного посібнику "Інкубація яєць сільськогосподарської птиці".

68.07.19.0559/0219U001320

Обґрунтувати методичні підходи щодо організаційно-економічного управління розвитком виробництва продукції птахівництва:

Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Прозорова Наталія Володимирівна. – ДР 0116U000104. УДК 637:631.1.

57 с.

У дослідженнях розглянуто особливості організації виробництва у птахівничих підприємствах, систематизовано основні теоретичні підходи до визначення їх ефективності птахівничих підприємств. Визначено перспективні параметри виробництва продукції птахівничими підприємствами

ми, сформульовано концептуальні засади їх розвитку, обґрунтовано принципові організаційно-економічні заходи, реалізація яких дозволить підвищити ефективність виробництва продукції птахівництва. В результаті виконання досліджень розроблено: науково-практичні рекомендації щодо визначення ефективності управління підприємств з виробництва продукції птахівництва; математичну модель реалізації продукції птахівництва; наукове видання з питань теоретико-методологічного обґрунтування підходів щодо організаційно-економічного управління розвитком виробництва продукції птахівництва. Запропоновані розробки дозволять контролювати виробничий процес і отримати розрахункові результати виробництва, можуть використовуватись при розробці інвестиційних проектів зі створення ферм різних типорозмірів та бізнес-планів підприємств. Очікуваний ефект від впровадження 1,2 грн. на 1 грн. витрачених.

68.07.19.0560/0219U001321

Вдосконалити технології виробництва продукції птахівництва в невеликих і середніх підприємствах на основі принципів системи НАССР: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Рябініна Олена Вікторівна. – ДР 0116U000106. УДК 636.5.083.14.

67 с.

Об'єкт досліджень - молодняк курей та дорослі кури. Мета досліджень - підвищення безпечності отримуваної продукції в невеликих і середніх птахівницьких підприємствах шляхом вдосконалення технологічних схем і технологій її виробництва, процедур контролю небезпечних чинників й параметрів в критичних контрольних точках на основі принципів системи НАССР. Методи дослідження - зоотехнічні, статистичні, інженерно-економічні. Проведено аналіз існуючих технологій виробництва харчових яєць та м'яса курей в невеликих і середніх птахівницьких підприємствах та вимог щодо їх безпечності. Складено список ймовірних фізичних, хімічних й мікробіологічних небезпек, що виникають на різних етапах виробництва. Визначено критичні контрольні точки виробництва. Розроблено концепцію створення комп'ютеризованої експертної системи та блок-схеми рішень щодо визначення критичних контрольних точок безпечності згідно принципів системи НАССР. Розроблено методичні рекомендації щодо "Вдосконалення технологій виробництва харчових яєць та м'яса курей в невеликих та середніх підприємствах на основі принципів системи НАССР", що включають блок-схеми вдосконалених технологічних процесів, процедури контролю небезпечних чинників та корегувальні дії згідно принципів системи НАССР, комп'ютеризовані моделі експертних систем з визначення критичних контрольних точок та процедури контролю, які забезпечують отримання безпечної продукції, підвищення загальної економічної ефективності її виробництва. За результатами апробацій вдосконалених технологій економічний ефект склав: при виробництві харчових курячих яєць - 9,1 грн. в розрахунку на 1несучку; при виробництві м'яса курей - 13,9 грн. в розрахунку на 1 гол.

68.07.19.0561/0219U001322

Вивчити особливості патологічних змін у птиці при впливі асоційованих інфекційних агентів та розробити систему їх диференційної діагностики: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Музика Наталя Миколаївна. – ДР 0116U000108. УДК 636.598:619 616.988.

40 с.

Проведено епізоотологічне обстеження близько 100 птахогосподарств різних форм власності. Проаналізовано закономірності виникнення, поширення і особливості прояву

асоційованих інфекцій птиці у різноманітних умовах і на різних територіях, проведено оцінку ефективності профілактичних і оздоровчих заходів, що проводяться у конкретному господарстві. Виділено та ідентифіковано 2 бактеріальних та 3 вірусних ізоляти. За дослідження біологічних властивостей ізоляту параміксовірусу голуб/17/1 встановлено, що він активно репродукувався в курячих ембріонах, інфекційний титр склав 8,0 lg ЕІД50/0,1см3; летальний ембріональний титр виявився достатньо високим і склав 7,23 lg ЕЛД50/0,1см3. Розроблено систему диференційної діагностики та профілактики інфекційних хвороб птиці.

68.07.19.0562/0219U001323

Вивчити особливості циркуляції та біологічні властивості збудників імуносупресивних захворювань водоплавної птиці та розробити методи їх контролю: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Білецька Ганна Василівна. – ДР 0116U000110. УДК 636.598:619 616.98. 34 с.

Проведено аналіз та узагальнення результатів, отриманих у 2016-2018 рр. щодо поширення імуносупресивних вірусів водоплавної птиці, створено базу даних щодо їх розповсюдження у різних регіонах України: у 18,6 % виявлено парвовірус, у 9,3 % - поліомавірус. Підтверджено циркуляцію реовірусу в птахогосподарствах України: виділено 3 ізоляти реовірусу та виявлено антитіла до реовірусу у птиці семи із дев'яти досліджених господарств. Проведено серологічні дослідження 764 проб сироваток крові водоплавної птиці на наявність антитіл та напруженість імунітету до вірусного ентериту гусей, вірусного гепатиту качок. Циркуляція патогенних вірусів в господарствах по розведенню водоплавної птиці не обмежується парвовірусом, поліомавірусом та реовірусом та потребує розширення спектру досліджуваних вірусів. Оптимізовано умови репродукції реовірусу в культурі клітин фібробластів ембріонів гусей, що дозволяє підвищувати інфекційний титр вірусу до 6,5 lg ТЦД50/0.2 см3 при інфікуванні в дозі 10-3 ТЦД50 в 1,0 см3, температурі 37 °С та тривалості інкубації 72 години. Упровадження розроблених серологічних методів визначення антитіл до поліомавірусу в реакції нейтралізації в культурі клітин нирок та реовірусу в реакції непрямой гемаглютинації дає можливість проводити епізоотологічне обстеження птахогосподарств різних форм власності щодо вказаних вірусів.

68.07.19.0563/0219U001324

Визначити сучасні тенденції та напрями розвитку виробництва перепелиних яєць та м'яса в Україні та світі: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Катеринич Олег Олександрович. – ДР 0118U0003112. УДК 636.52.

16 с.

Проведено аналіз виробництва продукції перепелів (яєць та м'ясо) у світі і в Україні. Встановлено, що найбільшу кількість перепелів у світі утримують в Китаї. Визначено, що Україна входить в десятку виробників перепелиних яєць у світі (0,6 млрд. шт.) та має величезні шанси стати одним із лідерів. Аналіз світових тенденцій розвитку споживання яєць та м'яса перепелів вказує на великі перспективи розвитку цієї галузі в Україні. Результати проведених досліджень лягли в основу аналітичного огляду ринку виробництва яєць та м'яса перепелів в Україні, який буде розміщено на сайті ДДСП НААН. Упровадження розробленого аналітичного огляду ринку виробництва яєць та м'яса перепелів в Україні може бути використано в подальших наукових дослідженнях та плануванні і формуванні стратегії розвитку підприємств з виробництва продукції птахівництва.

68.07.19.0564/0219U001380

Удосконалити технологію годівлі вітчизняних і імпорتنних генотипів кролів з оптимальним використанням регіональних кормів та кормових добавок:

Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Лучин Гор Станіславович. – ДР 0116U000474. УДК 636.085.622.

33 с.

Дослідження проводились у Прикарпатській державній сільськогосподарській дослідній станції. Для досліду, методом пар-аналогів, сформовано 4 групи молодняку кролів по 15 голів в кожній. Перша контрольна група без підкислювача корму 2,3 і 4-а дослідні групи з вмістом 0,3 % кожного із запропонованих підкислювачів (ACIDOMIX® FG, Acid Star S BF, NEUBACID FLP). При проведенні досліджень встановлено, що найвищу інтенсивність росту мав молодняк кролів 3 групи, в раціоні якого було 0,3% підкислювача корму ACID STAR S BF. Середньодобові прирости за період 40-90 діб вищими були в третій дослідній групі - 41,5 г (p<0,001), при використанні підкислювача ACIDOMIX® FG в раціоні годівлі 2-ї групи кролів 39,8г (p<0,05) і 4-ї дослідної групи 40,5г (p<0,01) (NEUBACID FLP). Прижиттєвий показник м'ясності - ширина попереку в 3-місячному віці у кролів третьої групи становив 5,93см (ACID STAR S BF), в 2-й групі при введенні у раціон дослідних кролів підкислювача корму ACIDOMIX® FG цей показник становив 5,85 см, в четвертій групі 5,89см (NEUBACID FLP). Дослідженнями встановлено, що використання підкислювачів корму, а особливо Acid Star S BF, в раціонах молодняку кролів в умовах інтенсивного виробництва кролятини дає змогу зробити виробництво кролятини більш ефективним - забезпечити підвищення інтенсивності росту на 6,1 %, середньодобових приростів на 8,6 %, ширини попереку на 3,8 %, покращення конверсії корму на 8,3 %. При цьому, зменшились прямі затрати на виробництво 1 ц кролятини на 213 грн., а рентабельність виробництва зросла на 12,2 %.

68.07.19.0565/0219U001381

Удосконалити існуючі стада гуцульської породи коней з високогенетичними задатками племінних якостей:

Заключний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Стефурак Ірина Володимирівна. – ДР 0116U000475. УДК 636.04.

35 с.

За звітний період науково-дослідна робота проводилася згідно календарний плану виконання робіт на 2018 рік. В першому кварталі проведено патентний пошук, опрацювання літературних джерел, розроблено календарний план та робочу програму. Аналіз літературних першоджерел та результатів попередніх зоотехнічних та інших досліджень. Проведений аналіз сезонної динаміки показників бактеріцидної, лізоцимної активностей сироватки крові, індексу завершеності фагоцитозу, вмісту альбумінів, глобулінів, загального білка свідчить про найменшу стійкість організму гуцульських коней до дії патогенних факторів у весняний період, порівняно з іншими порами року. Весною, на фоні найнижчого вмісту у сироватці крові загального білка, відмічений особливо низький рівень альбумінів. Сезонна динаміка змін факторів неспецифічної резистентності організму виражена для всіх досліджуваних особин, причому для показників БАСК, ЛАСК, ІЗФ ці зміни статевозалежні, але односпрямовані, а зміна композиція білків сироватки крові статево диференційована. Розроблено методи збереження та удосконалення гуцульської породи коней та принципи фор-

мування селекційних стад гуцульської породи коней з високогенетичними задатками племінних якостей. Розроблено рекомендації щодо збереження, удосконалення та інтенсивного розведення генофонду гуцульської породи коней. Розроблено заходи спрямовані на підвищення неспецифічної резистентності гуцульської породи коней. Проблема збереження, розмноження та масового покращення гуцульської породи коней в Україні має вирішуватися шляхом створення племпідприємств, формування селекційних стад із застосуванням чистопородного розведення з інтенсивним використанням жеребців-покращувачів. Однією з найважливіших умов бажаного успіху племінної роботи з гуцульською породою коней буде строгий підбір і добір жеребців і кобил, налагодження зоотехнічного обліку.

68.07.19.0566/0219U001436

Розроблення наукових основ зниження викидів парникових газів та аміаку при підготовці відходів тваринництва до утилізації:

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Піскун Віктор Іванович. – ДР 0116U002311. УДК 631.22.018.

20 с.

Досліджено викиди парникових газів при промисловому виробництві свинини з

механізованою та гідравлічною системою видалення, сформульовано наукові основи зниження викидів парникових газів. Розділення гною на фракції з ефективністю 84,9 % - забезпечує зменшення викидів на 75,53 % еквіваленті CO₂. Показано перевагу прив'язної технології утримання ВРХ, зменшення викидів на 54,5-66,8 % в еквіваленті CO₂.

68.07.19.0567/0219U001437

Визначити вплив різних схем гормональної стимуляції фолікулогенезу на репродуктивну систему кролиць:

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Сущко Олексій Борисович. – ДР 0118U000223. УДК 636.03/631.1.

11 с.

Здійснено порівняльну оцінку реакції репродуктивної системи кролиць на гонадотропні препарати Folligon та Gestavet-600 за станом репродуктивного тракту, яєчників і ооцитів та ембріонів, попередньо встановлено перевагу першого (більше на 3,8 морфологічно нормальних вимитих ембріонів та на 3,0 морфологічно нормальних овуляцій, але на 1,67 геморагічних фолікулів менше)

68.07.19.0568/0219U001438

Аналіз інформативності генетичних маркерів в популяціях великої рогатої худоби симентальської породи:

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Россоха Володимир Іванович. – ДР 0118U000224. УДК 636.2.082:575.113.

16 с.

Встановлена інформативність генетичних маркерів за генами капа-казеїну (κ-Cn), бета-лактоглобуліну (LG), лептину (LEP) та гену соматотропіну (GH) в популяціях великої рогатої худоби симентальської породи та комбінацій на сполученість генотипів на основі маркування спадкової інформації за генами кількісних ознак для оцінки прояву продуктивного потенціалу тварин.

68.07.19.0569/0219U001439

Дослідити об'єктивні критерії оцінювання технологічних рішень в сучасних системах

виробництва молока та яловичини: Заклю-
чний звіт /Інститут тваринництва Національної академії
аграрних наук України; Керівник Тршин Олексій Костян-
тинович. – ДР 0116U002316. УДК 636.2.033.034.083:338.43.

32 с.

На основі комплексної оцінки параметрів ефективності
технології, особливостей впливу кожного її елемента (ліній-
ний, нелінійний вплив, фіксовані ефекти тощо) розроблені
технологічні карти та планувальні рішення ескізних проєк-
тів споруд у скотарстві, матеріали якого прийнято до впро-
вадження у виробництво відповідними ДП ДГ мережі НА-
АН

68.07.19.0570/0219U001440

**З'ясувати механізми впливу технологічних
та генетичних чинників на формування м'я-
сної продуктивності великої рогатої худоби:**

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної ака-
демії аграрних наук України; Керівник Юрченко Сергій
Георгійович. – ДР 0116U002313. УДК 636.2.033.082/083:575.

20 с.

Встановлено, що адаптаційні здатності молодняка м'я-
сної худоби можливо відстежувати за показниками хрономе-
тражної поведінки та їх шкіро-волосним покривом. Тварини з
гомозиготним генотипом LL-GH і гетерозиготні тварини
LV- GH характеризуються вищими на 10-15 % показниками
продуктивності та енергією росту ніж тварини з генотипом
VV-GH. В подальшому при формуванні стад м'ясної худоби,
необхідно вести племінну роботу у напрямку використання
бугаїв-плідників з генотипом ABBVABLL та BBABAALL.

68.07.19.0571/0219U001441

**Встановити механізми формування фун-
кціональних ознак в онтогенезі молодня-
ку молочної худоби за технологій утрима-
ння та годівлі:**

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної ака-
демії аграрних наук України; Керівник Антоненко Сергій Федорович. – ДР 0116U002314.
УДК 636.2.053.083/084.

20 с.

Встановлено механізми формування продуктивності те-
лят в молозивно - профілакторний період в індивідуальних
клітках вольєрах протягом 10 днів, які дозволяють збільши-
ти середньодобовий приріст на 33 % в порівнянні з телятами
яких утримували в групових секціях. Тоді як, в віці 3-6 і 6-
9 міс. - утримання телят в безприв'язно - групових секціях
по 6-7 і 10-15 голів сприяє зростанню інтенсивності росту
на 18,4 - 34,2 % порівняно с аналогами, які утримувались
прив'язно.

68.07.19.0572/0219U001444

**Дослідити процеси травлення та засвоєння
поживних речовин у високопродуктивної мо-
лочної худоби за інтегрального впливу стру-
ктурності кормів та раціонів:**

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних на-
ук України; Керівник Василевський Микола Володимиро-
вич. – ДР 0116U002324. УДК 591.53:636.2.085.2.

23 с.

Досліджено травні процеси у високопродуктивної моло-
чної худоби за інтегрального впливу структурності кормів
та раціонів. Створена модель впливу структурних пара-
метрів кормів та раціонів на перетравлення поживних речо-
вин в шлунково-кишковому тракті. Встановлено, що сере-
дній розмір часток рубця, дуоденального хімусу і калу зни-
жується зі збільшенням середнього розміру часток раціону.
Розмір часток грубих кормів раціону в межах 60–70 мм ство-
рює оптимальні фізіологічні умови травлення жуйних.

68.07.19.0573/0219U001445

**Оцінити доцільність використання захище-
ного крохмалю в годівлі високопродуктив-
них молочних корів:**

Заключний звіт /Інститут Національної академії аграрних наук Укра-
їни; Керівник Василевський Микола Володимирович. – ДР
0118U000225. УДК 636.2.03.084.52.085.2:591.132.

17 с.

Досліджено захищеність сирого протейну та безазоти-
стих екстрактивних речовин для білкових концентратів
ТЕП 1 (71,03 % і 77,21 %) та ТЕП 2 (70,42 % і 79,45 %),
відповідно. Введення до раціону молочних корів ТЕП 1
(1,85 кг/доб) призводило до вірогідного підвищення моло-
чної продуктивності на 23,6 %; ТЕП 2 (2,2 кг/доб) - на 8,8
%. Білкові концентрати ТЕП 1 та ТЕП 2 в раціоні корів по-
зитивно вплинули на фізіолого-біохімічні показники крові
тварин.

68.07.19.0574/0219U001446

**Дослідити механізми та розробити методоло-
гічні засади формування і реалізації генети-
чного потенціалу свиней м'ясного напрямку
продуктивності за різних паратипових умов:**

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної ака-
демії аграрних наук України; Керівник Церенюк Олександр
Миколайович. – ДР 0116U002317. УДК 636.4.033.082:575.

38 с.

Оцінено генетичний потенціал продуктивності основних
структурних одиниць вітчизняної популяції свиней порід
ландрас та уельс за ДНК-маркерами господарсько-корисних
ознак та показниками відгодівельних, забійних та м'ясних
якостей. Комплексно оцінено генетичний потенціал проду-
ктивності та ступінь його реалізації по основним структур-
ним одиницям в породах ландрас і уельс за групою пока-
зників відтворювальних якостей з урахуванням результатів
оцінки поліморфізму генів ESR та PRLR і рівнів асоціатив-
них зв'язків. Встановлено залежності продуктивного рівня
тварин від їх стресостійкості та специфічності генотипу за
основними генами QTL.

68.07.19.0575/0219U001447

**З'ясувати закономірності виникнення нових
генних комплексів в популяціях свиней за
використання генетично значимих марке-
рів та їх зв'язку з проявом адаптаційно-
продуктивних ознак:**

Заключний звіт /Інсти-
тут тваринництва Національної академії аграрних наук
України; Керівник Россоха Володимир Іванович. – ДР
0116U002318. УДК 636.4.082:575.113.

37 с.

Визначено генетичну структуру популяцій свиней ро-
роди ландрас, велика біла, українська м'ясна (харківський
тип), миргородська за імуногенетичними маркерами та гена-
ми кількісних ознак - RYR 1, GH, ESR, PRLR, катепсином D
та F. Оцінено свиней за рівнем хромосомної нестабільності.
Розроблено методичні рекомендації по оцінці різноманіття
та формування генетичної структури стад свиней в процесі
їх адаптації та промислового використання. Створено банк
біоматеріалу та база даних.

68.07.19.0576/0219U001448

**Дослідити якість вовни і оброслості та їх
зв'язку з настригом і живою масою у овець
м'ясного напрямку продуктивності:**

Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграр-
них наук України; Керівник Помітун Іван Андрійович. – ДР
0118U000226. УДК 636.32/.38.033.035.

20 с.

Об'єкт дослідження - вівці та овна придніпровської м'ясної породи. Мета роботи - дослідити якість вовни і оброслості та їх зв'язків з настригом і живою масою у овець придніпровської м'ясної породи. Методи дослідження - бібліографічні, аналітичні, розгляду й узагальнення, зоотехнічні, лабораторні та біометричні. Результати досліджень - опрацьовано методичні підходи щодо оцінки овець м'ясного типу з урахуванням їх лінійної належності. Оцінено їх при бонітуванні за живою масою, екстер'єрними промірами, вовною продуктивністю, якістю вовни та площею необрослих ділянок тулубу.

68.07.19.0577/0219U001449

З'ясувати закономірності статевої поведінки хутрових звірів та розробити рекомендації їх використання в селекції та відтворенні: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Корх Оксана Василівна. – ДР 0116U002323. УДК 636.93.

33 с.

Виявлено особливості формування статевої поведінки самиць і самців у період гою та встановлено її вплив на показники відтворювальної здатності. Виявлені найбільш продуктивні типи підбору за стереотипом поведінки батьківські пари, придатні для розведення в умовах сучасної технології виробництва хутра та досліджено якість потомства, одержаного на їх основі. Розроблено методичні рекомендації з використання удосконалених методів оцінки хутрових звірів і параметри їх відбору за статевою поведінкою.

68.07.19.0578/0219U001450

З'ясувати закономірності формування м'ясної продуктивності кролів за різних типів їх годівлі: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Вакулєнко Іван Семенович. – ДР 0116U002322. УДК 636.92.

24 с.

Розроблено систему формування росту та розвитку кролів, що забезпечує максимальний прояв м'ясної продуктивності за різних типів їх годівлі. Визначено критерії оцінки росту, розвитку та м'ясної продуктивності кролів м'ясо-шкуркового напрямку за використання сухого та комбінованого типів годівлі. Удосконалено рецептуру повноцінних комбікормів для забезпечення балансування раціонів кролів м'ясо-шкуркового напрямку продуктивності.

68.07.19.0579/0219U001451

Дослідити інформативність мікросателітних маркерів в оцінці генетичної структури популяції великої рогатої худоби лебединської породи: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Шкавро Наталя Миколаївна. – ДР 0118U000227. УДК 636.2.082:575.17.

17 с.

Досліджено генетичну структуру популяції великої рогатої худоби лебединської породи за ДНК-маркерами, ідентифіковано 70 алейних варіантів за 12 мікросателітними локусами, найбільша кількість алей за локусами TGLA53, TGLA227 та TGLA122. Локус TGLA53 - максимальна кількість алелей; VM2113 - найбільш поліморфний; VM1818 - найнижчий ступень гетерозиготності. Виявлено високу частоту алей А гену капа-казеїну (0,677) та алей L гену гормону росту (0,903). Найвищими показниками за загальним надоем та вмістом жиру в молоці характеризувалися тварин з AALL- і ABLL- комплексними генотипами.

68.07.19.0580/0219U001452

Розробити систему генетичної паспортизації заводських порід коней в Україні: Заключний звіт /Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткачова Ірина Володимирівна. – ДР 0116U002321. УДК 636.1:575.

47 с.

Обґрунтовані селекційно-генетичні параметри заводських порід коней з урахуванням вітчизняного соціально-економічного та міжнародного попиту на продукцію конярства та методологічні засади їх удосконалення

68.07.19.0581/0219U001481

Розробити роторний апарат і технологічну лінію з виробництва комбінованих високоенергопротеїнових кормових добавок з місцевих сировинних ресурсів та їх використання в годівлі тварин: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; Керівник Кебко Василь Григорович. – ДР 0116U000515. УДК 636.087.6:631.17.

38 с.

Розроблено апарат роторної дії та технологічну лінію для виробництва комбінованих високоенергопротеїнових кормових добавок, удосконалено технологію виробництва кормових добавок з гідролізованої пір'яної сировини та крові та вивчено ефективність використання кормових добавок з гідролізованої пір'яної сировини та крові в годівлі сільськогосподарських тварин.

68.07.19.0582/0219U001482

Створити інтерактивну систему моніторингу генетичних ресурсів скотарства України з метою керування селекційним процесом на популяційному рівні: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; Керівник Вишневський Леонід Васильович. – ДР 0116U000519. УДК 636.082.2:575.857:004.6(477).

59 с.

Проведено аналіз рекомендацій міжнародних організацій (ICAR, INTERBULL, INTERBEEF і т. д.) та вимог вітчизняного законодавства з питань обліку та формування інформаційних баз даних у скотарстві. Розроблена Концепція створення автоматизованої системи з моніторингу селекційних процесів у скотарстві (AIC "Реєстр племінних тварин"). Сформовано перелік функціональних і додаткових ознак у молочному скотарстві згідно з рекомендаціями ICAR, які потрібно обліковувати для функціонування централізованої автоматизованої інформаційної системи та визначення племінної цінності тварин. Розроблена методологія обліку з реєстрації показників для великої рогатої худоби молочного і м'ясного напрямку продуктивності у центральній інформаційній базі даних.

68.07.19.0583/0219U001485

Оцінка відтворної здатності плідників сільськогосподарських видів тварин за хромосомним поліморфізмом статевих клітин: Заключний звіт /Інститут розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; Керівник Дзіцюк Валентина Валентинівна. – ДР 0118U003593. УДК 636.2.082.4:576.316:591.391(047.31).

31 с.

Вибрано оптимальну методику приготування препаратів гаплоїдного набору хромосом із сперматоцитів на стадії пахітени. Здійснено аналіз інформативності отриманих препаратів хромосомного матеріалу із незрілих клітин сперматогенного ряду. Проведено цитогенетичний аналіз препара-

тів хромосом із сперматоцитів. На основі проведених досліджень запропоновано спосіб оцінки плідників за хромосомним поліморфізмом статевих клітин і розроблені методичні рекомендації "Цитологічні методи дослідження сперматогенезу бугаїв-плідників". Здійснення дослідження гаплоїдного набору хромосом в незрілих статевих клітинах уможливило аналіз причин аномалій сперматогенезу плідників і є безпечним методом дослідження, оскільки виключає хірургічне втручання у їх сім'яники.

68.41 Ветеринарія

68.07.19.0584/0219U001325

Моніторинг вмісту мікотоксинів у кормах для птиці: Заключний звіт /Державна дослідна станція птахівництва НААН; Керівник Труфанова Валентина Олександрівна. – ДР 0118U003111. УДК УДК 636.52:58.084:615.9.

15 с.

Досліджено 209 зразків кормів для птиці щодо вмісту Т-2 і НТ-2 токсинів, афлатоксину, охратоксину, зеараленону, та дезоксиніваленолу. Найбільш розповсюдженими в кормах в 2017-18 роках виявилися трихотеценові мікотоксини: частота контамінації Т-2 токсином складала відповідно 19 і 6%, дезоксиніваленолом - 14 і 11,6%. Охратоксин виявили в 9 і 2,4 %, афлатоксином - 2,6 і 2,4%, зеараленоном - 8,5 і 5,1%, НТ-2 токсином - 2 і 0% зразків. Перевершувало МДР забруднення Т-2 токсином в 5-ти і охратоксином в 2-х випадках. Кожний десятий зразок містив два і більше різних мікотоксинів. Висока ступінь забрудненості кормів мікотоксинами вказує на ризики виникнення токсикозів, зокрема, Т-2 і охратоксикозу. За результатами досліджень розроблені пропозиції щодо раціонального застосування профілактичних засобів при мікотоксикозах птиці.

68.45 Полювання і мисливське господарство

68.07.19.0585/0219U000991

Розробка науково обґрунтованого режиму ведення мисливського господарства Громадської організації "Мисливсько-рибальське господарство "Приазов'є": Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Домніч Валерій Іванович. – ДР 0116U008986. УДК 639.1.052(477.62):001.89.

39 с.

Об'єкт дослідження - мисливські угіддя та мисливська фауна на підконтрольних Україні територіях Донецької області в період проведення антитерористичної операції. Мета роботи - розробка науково обґрунтованого режиму ведення мисливського господарства Громадської організації "Мисливсько-рибальське господарство "Приазов'є" з проведенням робіт з упорядкування мисливських угідь та складанням Проекту організації та розвитку мисливського господарства, у якому визначаються науково обґрунтовані напрямки ведення мисливського господарства, шляхи і засоби, що забезпечують вирішення поставлених перед господарством завдань з раціонального використання мисливських угідь, охорони, використання та відтворення мисливського фонду. Методи дослідження - метод типології; метод бонітування; облік мисливських тварин; аналіз статистичної звітності. В процесі проведення мисливського упорядкування було проведено роботи з типології та бонітування мисливських угідь, визначено стан мисливської фауни та можливості її відтворення. Складено Проект організації та розвитку мисливського господарства та надано рекомендації щодо раціонального використання мисливських угідь та основних видів мисливських тварин. Обґрунтовано, що ведення мисливського господарства у досліджуваному регіоні в даний

період має певні особливості, у порівнянні з іншими частинами України. Виявлено, що заборона полювання на території Донецької області на період проведення антитерористичної операції має як позитивні, а саме зростання чисельності основних видів мисливських тварин, так негативні наслідки, зокрема загострення епідеміологічної ситуації, відсутність можливості проведення експлуатаційних заходів у мисливському господарстві та зростання кількості випадків браконьєрства. Результати роботи впроваджено у виробничу діяльність Громадської організації "Мисливсько-рибальське господарство "Приазов'є". Актуальним є продовження досліджень у напрямку визначення впливу антропогенних факторів та несприятливих умов на стан мисливської фауни під час проведення антитерористичної операції на території Донецької області. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.07.19.0586/0219U000996

Розробка науково обґрунтованого режиму ведення мисливського господарства Колективного підприємства "Мисливсько-риболовецького господарства Українського товариства мисливців та рибалок" Добропільського району: Заклучний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Домніч Валерій Іванович. – ДР 0116U008985. УДК 639.1.052(477.62):001.89.

206 с.

Об'єкт дослідження - мисливські угіддя та мисливська фауна на підконтрольних Україні територіях Донецької області в період проведення антитерористичної операції. Мета роботи - розробка науково обґрунтованого режиму ведення мисливського господарства Колективного підприємства "Мисливсько-риболовецького господарства Українського товариства мисливців та рибалок" Добропільського району" з проведенням робіт з упорядкування мисливських угідь та складанням Проекту організації та розвитку мисливського господарства, у якому визначаються науково обґрунтовані напрямки ведення мисливського господарства, шляхи і засоби, що забезпечують вирішення поставлених перед господарством завдань з раціонального використання мисливських угідь, охорони, використання та відтворення мисливського фонду. Методи дослідження - метод типології; метод бонітування; облік мисливських тварин; аналіз статистичної звітності. В процесі проведення мисливського упорядкування було проведено роботи з типології та бонітування мисливських угідь, визначено стан мисливської фауни та можливості її відтворення. Складено Проект організації та розвитку мисливського господарства та надано рекомендації щодо раціонального використання мисливських угідь та основних видів мисливських тварин. Обґрунтовано, що ведення мисливського господарства у досліджуваному регіоні в даний період має певні особливості, у порівнянні з іншими частинами України. Виявлено, що заборона полювання на території Донецької області на період проведення антитерористичної операції має як позитивні, а саме зростання чисельності основних видів мисливських тварин, так негативні наслідки, зокрема загострення епідеміологічної ситуації, відсутність можливості проведення експлуатаційних заходів у мисливському господарстві та зростання кількості випадків браконьєрства. Результати роботи впроваджено у виробничу діяльність Колективного підприємства "Мисливсько-риболовецького господарства Українського товариства мисливців та рибалок" Добропільського району". Актуальним є продовження досліджень у напрямку визначення впливу антропогенних факторів та несприятливих умов на стан мисливської фауни під час проведення антитерористичної операції на території Донецької області. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.47 Лісове господарство

68.07.19.0587/0219U001019

Підвищення ефективності гасіння лісових пожеж шляхом використання бінарних вогнегасних систем з роздільним подаванням:

Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Кіреєв Олександр Олександрович. – ДР 0117U002009. УДК 614.84.

71 с.

Розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності гасіння лісових пожеж шляхом використання бінарних вогнегасних систем з роздільним подаванням. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.85 Механізація й електрифікація сільського господарства

68.07.19.0588/0519U001106

Тітова Наталія Володимирівна. Електромагнітна інформаційна технологія підвищення репродуктивної здатності осетрових при їх промислового відтворенні:

Дис... д.т.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 28.05.2019.

УДК 621.37:639.

277 с.: 27 табл., 85 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Розв'язано комплекс задач, які вирішили науково-прикладну проблему створення нової комплексної технології підвищення продуктивності штучного відтворення гідробіонтів на основі розроблення методів, моделей та технічних рішень пов'язаних з використанням впливу низькоінтенсивного світлодіодного опромінення на рибоводно-біологічні та господарсько-корисні якості посадкового матеріалу.

68.07.19.0589/0519U001107

Гуцол Тарас Дмитрович. Електромагнітні методи та радіометричні системи дистанційної діагностики стану тварин":

Дис... д.т.н. /Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. – Захищена 27.05.2020.

УДК 631.371.

264 с.: 1 табл., 90 іл. – Бібліогр.: 183 назви.

У дисертаційній роботі вирішено теоретичне і експериментальне дослідження зі створення радіометричної системи для ранньої діагностики стану тварин животнох. Застосування розробленої системи в промисловому тваринництві дозволить підвищити рівень збереження тварин і їх продуктивність.

68.07.19.0590/0219U001086

Встановити особливості агроекологічного моніторингу сільськогосподарських угідь за допомогою безпілотних літальних апаратів в умовах Полісся:

Заключний звіт /Інститут сільського господарства Полісся НААН України; Керівник Гуреля Віталій Вікторович. – ДР 0118U003383. УДК 504.064.3:631/635.

33 с.

Визначено найоптимальніші режими проведення аерофотозйомки, розроблена технологічна інструкція використання БПЛА. За результатами обстеження сільськогосподарських полів створено карти врожайності поля, використовуючи інтенсивність забарвлення зеленого кольору сільськогосподарських культур. Обраховано площі градієнтів та визначена точна врожайність поля.

68.07.19.0591/0219U001130

Визначити основні чинники технологічного процесу збирання промислових конопель жаткою-обчисувачем:

Заключний звіт /Інститут луб'яних культур Національної академії аграрних наук України; Керівник Коропченко Сергій Петрович. – ДР 0118U003664. УДК 633.522:631.358.

50 с.

Одержано вихідні дані для обґрунтування технологічного процесу одержання насіння та вегетативної маси промислових конопель на корені та конструкції жатки-обчисувача для виконання запропонованого процесу. Результати досліджень дозволяють запропонувати виробникам сировини з конопель новий підхід до одержання як якісного насінневого матеріалу так і сировини для використання на медичні цілі за рахунок операції обчисування стебел на корені.

68.07.19.0592/0219U001372

Розробити наукові основи формування машинно-тракторного парку аграрних підприємств зони Прикарпатського регіону:

Заклучний звіт /Прикарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту сільського господарства Карпатського регіону Національної академії аграрних наук України; Керівник Галета Володимир Григорович. – ДР 0116U004571. УДК 631.3.

42 с.

Сучасне сільське господарство Прикарпаття і його основна галузь - рослинництво базуються на високому рівні механізації технологічних процесів і індустріалізації. Виробництво рослинницької продукції здійснюється із застосуванням високопотужної та високопродуктивної техніки з впровадженням прогресивних технологій. Переважна більшість сільгоспмашин працюють в агрегаті з потужними швидкісними тракторами, що забезпечує високу продуктивність техніки, короткі оптимальні строки виконання робіт. Вирішення даної проблеми комплектації МТП зведено до досліджень узагальнених теоретичних та методичних аспектів прикладних задач ефективного використання сільськогосподарської техніки в аграрних підприємствах Прикарпаття які дають можливість сформувати адаптовані до сучасних умов пропозиції. Існуючі методичні підходи до визначення оптимального складу МТП: за графіками машиновикористання економікоматематичного моделювання за зональними коефіцієнтами, через узагальнений показник (умовні гектари - еталонний трактор) не знаходять зацікавленості в сучасного сільгоспвиробника і не можуть бути прийнятними. Графічний метод не дає економічно оптимального рішення структури МТП, а нормативний метод розрахунку машин для конкретних господарств взагалі не прийнятний, він може бути застосований для визначення потреби в техніці на регіональному рівні. Практичне втілення завдань ефективного використання МТП в сучасних умовах потребує державницьких організаційно-технічних підходів по формуванню відділу маркетингу і менеджменту в мін АП, відповідно в регіонах через створення станцій по випробуванню МТА в регіонах з формуванням відповідної інформаційної бази даних. Нагальною є потреба сільськогосподарських підприємств Прикарпаття в надійних сучасних високопродуктивних машинах та їх сервісу адаптованих до природно-кліматичних умов які здатні забезпечити ефективне сільськогосподарське виробництво. Саме дослідження експлуатаційного регламенту забезпечить сукупність правил повного використання потенційних можливостей техніки в конкретних природно виробничих умовах Прикарпаття за вимог ефективною працездатності. Дослідження технологічного регламенту - як правил виконання механізованих операцій та процесів, за умов визначення потреби в ресурсах

і технічних засобах для досягнення запрограмованих кінцевих результатів і дотримання вимог - забезпечить проектування складу МТП і технологічних комплексів машин для впровадження інновацій в сільському господарстві. На даний час в умовах зростання рівня оснащеності сільськогосподарського виробництва новими високопродуктивними технічними засобами стоїть завдання неухильного підвищення ефективного використання машинно-тракторного парку (МТП), науково-обґрунтованих підходів до їх комплектації для забезпечення технологій вирощування окремих сільськогосподарських культур. Теоретичною і методологічною основою досліджень стали методологічні і загальнонаукові принципи, фундаментальні положення сучасного сільськогосподарського виробництва, наукові положення і розробки провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі ефективного використання новітньої сільськогосподарської техніки.

69 РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО

69.25 Аквакультура

69.07.19.0593/0219U001425

Дослідження біопродуктивного потенціалу водойм комплексного призначення Придніпровського регіону: Заключний звіт /Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара; Керівник Федоненко Олена Вікторівна. – ДР 0116U000021. УДК 639.3. 71 с.

Об'єкти досліджень - промислові та малькові популяції риб, фітопланктон, зоопланктон, зообентос, водне середовище. Мета роботи - дослідження гідрохімічних умов і біопродуктивного потенціалу водойм комплексного призначення з подальшою розробкою режимів їх ефективного і повноцінного рибогосподарського використання. Науковий звіт містить характеристику гідрохімічного режиму та сезонних особливостей розвитку природної кормової бази різних типів водойм комплексного призначення; оцінку видового складу, вікової структури, репродуктивного потенціалу промислової іхтіофауни; характеристику епізоотологічного та санітарного стану водойм; розрахунки рибних запасів; режими раціонального ведення рибного господарства у водоймах комплексного призначення; практичні рекомендації щодо проведення рибоводно-меліоративних заходів. Вперше проведені комплексні дослідження водойм комплексного призначення Придніпровського регіону, визначений їх гідроекологічний та епізоотичний стан, запас промислових видів риб та рибопродуктивний потенціал. Практичні рекомендації містять ліміти на вилов риби у водоймах комплексного призначення, обґрунтовані розрахунки інтродукції рослиноїдних та абсорбентних видів риб, комплекс меліоративних та проти-епізоотичних заходів, який буде сприяти збільшенню рибопродуктивності водойм на 20 - 30 %. Сфера застосування - державні та приватні підприємства рибної галузі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

69.51 Технологія переробки сировини водного походження

69.07.19.0594/0419U001391

Геліх Анна Олександрівна. Технології напівфабрикату з моллюска прісноводного та кулінарної продукції з його використанням:

Дис... к.т.н. /Харківський державний університет харчування та торгівлі. – Захищена 29.05.2019.

УДК 637.56'87/'88-027.38.

140 с.: 45 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

У дисертаційній роботі розглянуто тенденцію попиту та споживання гідробіонтів в Україні. Проаналізовано перспек-

тиви розвитку українського ринку гідробіонтів. Досліджено фізико-хімічні, структурно-механічні, органолептичні та мікробіологічні показники м'якого тіла прісноводних моллюсків. Розроблено та науково обґрунтовано технології напівфабрикату з моллюска прісноводного та кулінарних виробів з його використанням. Досліджено їх харчову та біологічну цінність, мікробіологічні показники та показники безпечності, встановлено умови і терміни зберігання. Розроблено та затверджено нормативну та технологічну документацію, здійснено впровадження нових технологій у закладах ресторанного господарства та на підприємствах харчової промисловості. Встановлено ступінь засвоєності напівфабрикату з моллюска прісноводного та його вплив на медико-біологічні показники біологічних об'єктів. Здійснено оцінку соціально-економічного ефекту від розробки та впровадження в закладах ресторанного господарства технологій напівфабрикату з моллюска прісноводного та кулінарної продукції з його використанням.

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.01 Загальні питання водного господарства

70.07.19.0595/0219U001362

Обґрунтувати методи управління режимом роботи Північно-Кримського каналу та розробити технологічні схеми водоподачі в сучасних умовах: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації НААН; Керівник Попов Віктор Миколайович. – ДР 0116U003980. УДК 556.18;626/627. 132 с.

Процес управління водоподачею та міжгосподарським водорозподілом на Північно-Кримському каналі в сучасних умовах експлуатації.

70.07.19.0596/0219U001468

Дослідити механізм використання водних ресурсів, розробити методологію системного управління водокористуванням за басейновим принципом: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Ковальчук Павло Іванович. – ДР 0116U003977. УДК 556.18;626/627. 177 с.

Створення методології, концепції та методичних вказівок як інструментарію для розробки і реалізації Планів управління річковим басейном.

70.07.19.0597/0219U001469

Розробити моделі для інтегрованого управління водокористуванням в системі каналу Дніпро-Донбас: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Ковальчук Павло Іванович. – ДР 0118U003256. УДК 556.18;001,5. 101 с.

Запропоновано моделі для інтегрованого управління водокористування в системі каналу, зокрема математичні моделі водообміну у водосховищах в системі каналу Дніпро-Донбас з оцінюванням якості води вздовж каналу Дніпро-Донбас до та після проведення водообміну, метод та модель оцінювання водопотреби для зрошення в умовах змін клімату.

70.07.19.0598/0219U001473

Розробити та впровадити методику побудови карт рівнів паводкової небезпеки і ризику в басейнах річок: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Шевчук Сергій Анатолійович. – ДР 0116U003976. УДК 556.18;626/627. 82 с.

Русла і заплави річок, паводкові потоки, житлова і господарська інфраструктура в заплавах річок.

70.03 Наукові основи водного господарства

70.07.19.0599/0219U000795

Розробка водогосподарського балансу басейнів малих та середніх річок України на прикладі р. Хомора: Заклучний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Мокін Віталій Борисович. – ДР 0118U006959. УДК 504.06; 556; 004.9.

80 с.

Розроблено моделі водогосподарського балансу басейну типової малої чи середньої річки України, створено програмно-інформаційне забезпечення для автоматизації ідентифікації цих моделей та здійснено його адаптування і відлагодження на прикладі басейну р. Хомора у межах Хмельницької та Житомирської областей, по якій систематизовано інформацію по водогосподарських ділянках, здійснено розрахунок водогосподарських балансів ділянок при різних забезпеченості.

70.17 Водогосподарське будівництво. Гідротехнічні і гидромеліоративні споруди

70.07.19.0600/0219U001476

Дослідити інноваційні технічні рішення із захисту гідротехнічних споруд від фільтрації, руйнувань та корозії: Заклучний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Брюзгіна Наталія Дмитрівна. – ДР 0118U003253. УДК 626/627627.51/52.

85 с.

Дослідити нові технічні рішення захисту гідротехнічних споруд від фільтрації, руйнувань та корозії, що направлені на підвищення ефективності, експлуатаційної надійності та довговічності гідротехнічних споруд меліоративних систем.

70.23 Осушувальні системи

70.07.19.0601/0219U000977

Розробка інноваційних рішень забезпечення водної безпеки в межах річкових басейнів України: Заклучний звіт /Національний університет водного господарства та природокористування; Керівник Пінчук Олег Леонідович. – ДР 0117U003844. УДК 626.862.2.

71 с.

Об'єкт дослідження - процес управління водною безпекою в межах річкових басейнів України. Предмет - інноваційні техніко-технологічні рішення, що забезпечують водну безпеку в межах річкових басейнів України. Мета роботи - розробити інноваційні техніко-технологічні рішення управління водною безпекою в межах річкових басейнів України. Завдання, на вирішення яких спрямовано проект: - обґрунтування механізмів підтримання прийнятних рівнів водних ризиків та їх адаптація до водних та ґрунтових екосистем; - розроблення рекомендацій адаптації управління водними ресурсами в умовах зміни клімату; - створення моделей та методик щодо прогнозування можливих ризиків забруднення басейнів річок та ґрунтових масивів в межах басейнів.

70.25 Стічні води, їх очищення і використання

70.07.19.0602/0219U000990

Дослідження біодеградації нафтопродуктів іммобілізованими на волокнистому носії типу "ВІЯ" бактеріальною біотою та перифітоном: Заклучний звіт /Запорізький національний уні-

верситет; Керівник Рильський Олександр Федорович. – ДР 0118U006251. УДК 628. 3. 034. 2:54-3. 383. 2:62-48 (477. 64-2). 54 с.

Об'єкт дослідження - стічні води гідроспоруди комплексного позамайданчикowego шламовидалення ПАТ "Запоріжсталь". Мета - дослідити ефективність комплексного використання волокнистого носія "ВІЯ" в доочищенні промислових стічних вод шламонакопичувача заводу ПАТ "Запоріжсталь". За результатами роботи було встановлено, що на розвиненій поверхні волокнистого носія встановлених "плотиків" в умовах стічних вод гідроспоруди заводу ПАТ "Запоріжсталь" формується розвинена бактеріальна біота та перифітон, які характеризуються високим видовим різноманіттям та чисельністю, що сприяє інтенсифікації процесу біологічного очищення стічних вод від нафтопродуктів. Новизна роботи полягає в тому, що вперше досліджено використання волокнистого носія "ВІЯ" в якості агенту для очищення стічних вод гідроспоруди заводу від нафтопродуктів у продовж літньо-осіннього періоду. Волокнистий носій типу "ВІЯ" може бути використаний промисловими підприємствами та комунальними установами для більш ефективного очищення стічних вод. Робота передається за кордон за договірною ціною.

70.27 Якість води

70.07.19.0603/0219U001004

Дослідження процесів самоочищення в руслах головних річок м. Харкова в умовах надзвичайних ситуацій: Заклучний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Поспелов Борис Борисович. – ДР 0117U002012. УДК 614.8.

48 с.

Досліджено процеси самоочищення в руслах головних річок міста Харкова в умовах надзвичайних ситуацій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

70.07.19.0604/0219U001366

Комплексне очищення води з переробкою відходів: Заклучний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Семінська Ольга Олегівна. – ДР 0117U006172. УДК 628.16.

61 с.

Об'єкт дослідження - модельні фторовмісні та фосфатовмісні розчини у дистильованій воді, природні морські та стічні фосфатовмісні води із підвищеною каламутністю. Мета роботи - дослідження фізико-хімічних закономірностей баромембранних процесів очищення води із переробкою отриманих концентратів. Методи дослідження: метод лазерної дифракції, фотокалориметрія, спектроскопія, титриметрія, потенціалометрія, метод каталітичного спалювання. Основні результати - встановлено фізико-хімічні закономірності баромембранного видалення гумінових кислот динамічними мембранами на основі гідроксидів алюмінію та заліза, фторидів та фосфатів. Показано, що максимальна затримуюча здатність динамічних мембран стосовно гумінових кислот спостерігається при рН 8,8 і використанні динамічних мембран з гідроксиду заліза та становить 96,1% по ЗОВ, при цьому кольоровість розчинів знижується на 98,7%. Показана доцільність використання керамічних мікрофільтраційних мембран із глинистих мінералів для очищення стічних вод із підвищеною та високою каламутністю. Встановлено механізм мікрофільтрації. Визначено концентраційні межі ефективного застосування нанофільтрації для знефторення та дефосфатування води із отриманням пермеатів, які задовольняють вимогам ГДК за фторидами та фосфатами відповідно на питну і стічну воду. Запропоновано спосіб переробки утворених баромембранних концентратів

із вилученням із них цінних компонентів. Область застосування - водопідготовка та обробка води. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.07.19.0605/0219U001472

Вивчення закономірностей зміни якості води у слабопроточних затоках річок для оцінки можливостей використання їх як джерел питного водопостачання: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Чарний Дмитро Володимирович. – ДР 0118U003257. УДК 556.11:628.1.033.

89 с.

Визначення доцільності використання слабопроточних заток р. Дніпро як джерел водопостачання з природною здатністю до покращення якості вихідної води і фактичного їх використання як першої ланки в технологічному ланцюзі підготовки питної води з р. Дніпро.

70.81 Випробування, вимірювання, контролювання у водному господарстві

70.07.19.0606/0219U001414

Проведення гідробіологічних досліджень та оцінка екологічного стану водойми-охолоджувача, технічних водойм ХАЕС та фонових водойм: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Силаєва Анжеліка Алімівна. – ДР 0118U005126. УДК 628.1:574.5(001.891).

53 с.

Проведено гідробіологічні дослідження та оцінка екологічного стану водойми-охолоджувача, технічних водойм ХАЕС та фонових водойм. Встановлено, що вміст фенолів у воді не досягає рівня природоохоронних нормативів. Оцінка санітарно-гідробіологічного стану показала, що на об'єктах технооекосистеми не виявлено серйозних загроз та ризиків. Приводяться рекомендації щодо моніторинга водойми-охолоджувача з метою виявлення організмів, що викликають біологічні перешкоди. Робота передається за кордон за договірною ціною.

70.94 Комплексне використання водних ресурсів

70.07.19.0607/0219U000794

Створення та впровадження геоінформаційного кадастру водних об'єктів Вінницької області: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Мокін Віталій Борисович. – ДР 0118U006596. УДК 504.06; 556; 004.9.

60 с.

Створено та впроваджено геоінформаційного кадастру водних об'єктів Вінницької області. Завдяки застосуванню розробленого геоінформаційного кадастру очікується підвищення обґрунтованості, ефективності та оперативності прийняття рішень з інтегрованого управління водними об'єктами Вінницької області.

72 ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ

72.15 Зовнішньоторговельна політика

72.07.19.0608/0219U001146

Нормативно-правовий та організаційний механізм запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Хома Валерій Олександрович. – ДР 0118U004101. УДК 339.543:663.97 (477).

241 с.

Об'єкт дослідження - процес запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів. Мета дослідження - розробка нових та удосконалення існуючих механізмів запобігання та протидії переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів. Методи дослідження - діалектичний, системного аналізу, структурно-функціональний, логіко-юридичний, порівняльно-правовий, історико-правовий, соціологічний, статистичний, моделювання, правового прогнозування. Досліджено історичні засади формування системи протидії незаконному переміщенню тютюнових виробів та сировини через митний кордон; вивчено міжнародний та зарубіжний досвід дієвості системи запобігання та протидії порушенням митних правил у сфері обігу тютюнових виробів. Вперше здійснено класифікацію основних напрямів покращення функціонування системи запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів. На основі аналізу правового та організаційного забезпечення протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів та сировини визначено та теоретично обґрунтовано потребу удосконалення національного нормативно-правового регулювання у митній сфері з протидії вказаному делікту. Також аргументовано необхідність, запропоновано та систематизовано у взаємопов'язані блоки (інформаційно-аналітичний, контролю та превенції, взаємодії) заходи організаційного забезпечення щодо удосконалення механізму запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів. Реалізація пропозицій стане підґрунтям для: криміналізації незаконного переміщення через митний кордон України тютюнових виробів і сировини, визначення кваліфікуючих ознак щодо кримінальної відповідальності за незаконне переміщення через митний кордон України тютюнових виробів і сировини шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правових актів, зокрема, до Кримінального кодексу України та Митного кодексу України, а також надання права визначеним підрозділам митниці ДФС та Департаменту ДФС здійснювати оперативно-розшукову діяльність шляхом внесення відповідних змін до Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність"; визначення та підготовки першочергових дій у боротьбі з нелегальним переміщенням тютюнової продукції через митний кордон із включенням запропонованих у ННТР заходів організаційного забезпечення щодо удосконалення механізму запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів. Значимості дослідженню додає аргументований висновок у роботі про те, що впровадження науково-обґрунтованих пропозицій щодо внесення змін до законодавства та реалізація запропонованих заходів забезпечить відомчу активізацію фіскальної служби у напрямі підвищення ефективності системи запобігання та протидії незаконному переміщенню через митний кордон України тютюнових виробів.

72.07.19.0609/0219U001151

Формування механізму аналізу ризиків при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Фрадинський Олександр Анатолійович. – ДР 0118U004106. УДК 339.543:656.86.

158 с.

Звіт з НДР: 158 стор.; 18 табл.; 19 рис.; бібліографія: 79 джерел. Об'єкт дослідження - процес переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Мета роботи - розроб-

ка механізму аналізу ризиків при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Методи дослідження - метод синтезу та аналізу, узагальнення, абстрагування, діалектичного пізнання (для формування теоретичної основи дослідження); метод порівняння та комплексного підходу. Наукова новизна роботи полягає в узагальненні історичних та міжнародно-правових аспектів становлення поштової служби та її взаємодії з митницею; визначенні особливостей організації процесу здійснення митних формальностей під час здійснення міжнародного поштового обміну; систематизації міжнародних підходів і рекомендацій у сфері митного контролю при переміщенні товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях; визначенні організаційних та інформаційно-технічних вимог до механізму аналізу ризиків при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Відповідно до технічного завдання охарактеризовано домінуючі організації процесу переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у контексті вітчизняного та світового досвіду, проаналізовано організацію здійснення митних формальностей при організації міжнародного поштового обігу в Україні, розроблено організаційні та інформаційно-технічні пропозиції щодо формування механізму аналізу ризиків при переміщенні (пересиланні) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

72.07.19.0610/0219U001152

Вдосконалення контролю правильності визначення митної вартості транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України: Заключний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Прус Людмила Романівна. – ДР 0118U004108. УДК 339.543:656.13..

346 с.

Об'єктом дослідження виступає система митного оформлення автотранспорту при ввезенні на територію України. Метою дослідження є напрацювання пропозицій щодо вдосконалення контролю правильності визначення митної вартості транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. Методи дослідження - метод синтезу та аналізу, дедукції та індукції, порівняння, узагальнення, абстрагування, діалектичного пізнання (для формування теоретичної основи дослідження), метод порівняльно-правового пізнання (для аналізу норм вітчизняного митного законодавства з досліджуваної проблематики). Досліджено особливості оподаткування ввезення транспортних засобів та специфіку їх класифікації для митних цілей в Україні. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів в Україні. Систематизовано зарубіжний досвід визначення митної вартості транспортних засобів. Проаналізовано сучасний стан здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів в Україні, а саме: досліджено практику вітчизняних митниць щодо контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів, узагальнено вітчизняну судову практику з розгляду справ щодо митної вартості транспортних засобів, визначено проблемні аспекти у даній сфері й розкрито особливості митного оформлення транспортних засобів на Одеській митниці ДФС. Розроблено науково обґрунтовані пропозиції з питань вдосконалення контролю правильності визначення митної вартості транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України спрямовані на посилення контролю за експертними виснов-

ками у частині правильності визначення митної вартості транспортних засобів та їх комплектуючих, розробки тематичного інформаційно-довідкового забезпечення митниць ДФС та формування дієвого методичного забезпечення щодо здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів. Підготовлено Методичні рекомендації щодо контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, які містять особливості здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів, специфіку експертного оцінювання вартості транспортних засобів та характеристику основних інформаційних довідників, що використовуються у даній сфері. Використання практичних пропозицій, отриманих в результаті виконання ННТР надасть змогу підвищити ефективність здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості транспортних засобів.

72.17 Зв'язок зовнішньої торгівлі з виробництвом

72.07.19.0611/0519U001144

Корчинський Іван Осипович. Організаційно-економічні перетворення в аграрній сфері та формування її архітекtonіки: Дис... д.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 01.07.2019.

УДК 338.43.01.

486 с.: 65 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 374 назви.

Об'єкт: процес організаційно-економічних перетворень в аграрній сфері держави і формування сучасної її архітекtonіки. Мета: теоретико-методологічне обґрунтування і пошук нових наукових підходів до удосконалення процесу формування архітекtonіки аграрної сфери України на основі положень інституціональної теорії, теорії організації економіки, в поєднанні з теоретичними положеннями архітекtonіки як нового напрямку наукових досліджень. Методи: абстрактно-логічний, аналізу і синтезу, економіко-статистичний, порівняльного аналізу, розрахунковий, групування, монографічний, графічний, системний підхід, прогнозування та індуктивний. Запропоновано: наукове поняття "архітекtonіка аграрної сфери"; визначення організаційної форми економічної діяльності; сучасне трактування змісту і механізму утворення ефекту масштабу в залежності від організаційної форми економічної діяльності; встановлено, що організаційно-економічні перетворення в аграрній сфері є процесом змін під інституціональним впливом. Сфера використання: Міністерства аграрної політики та продовольства України.

73 ТРАНСПОРТ

73.31 Автомобільний транспорт

73.07.19.0612/0519U001134

Степанов Олексій Вікторович. Концепція безпеки автомобільних транспортних засобів у транспортному процесі з урахуванням закономірностей впливу фактора людини: Дис... д.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 19.06.2019.

УДК 656.072.

477 с.: 11 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 580 назв.

Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування пріоритетних положень концепції безпеки АТЗ у транспортному процесі. Об'єкт дослідження: процес безпечного керування АТЗ. Предмет дослідження: закономірності впливу фактора людини на безпеку АТЗ у транспортному процесі. Методологічною основою дисертаційної роботи є ви-

користання системного підходу та раціонального поєднання теоретичних і експериментальних досліджень, узагальнення та аналіз відомих наукових результатів щодо безпеки АТЗ у транспортному процесі як системи, що функціонує на основі не лише внутрішнього саморозвитку, але і під впливом зовнішніх факторів. Використання методу моделювання сприяло розгляду складових системи безпеки АТЗ та їх реакцій на зовнішні фактори в транспортному процесі. Аналітичний метод застосовано для аналізу нормативно-правових і нормативно-технічних актів забезпечення безпеки автотранспорту та дорожнього руху. На основі порівняльного аналізу доктринальних документів у сфері автотранспорту з'ясовано недостатність нормативно-правового регулювання щодо забезпечення безпеки АТЗ у транспортному процесі. Експериментальні дослідження реалізовано з використанням вимірювального комплексу, адаптованого для оцінювання теоретичних розробок тематики дисертації. Використання комплексного підходу та раціонального поєднання теоретичних і експериментальних досліджень дозволило визначити закономірності впливу фактора людини на безпеку АТЗ у транспортному процесі та визначити шляхи її забезпечення. Інформаційну базу дослідження становили міжнародні й національні законодавчі та нормативно-правові акти, офіційні дані Державної служби статистики України, міністерств та відомств України, наукові та літературні джерела, інтернет-ресурси і наукові дослідження автора. Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробці теоретико-методологічних підходів та визначенні закономірностей впливу фактора людини на безпеку АТЗ у транспортному процесі. Найважливіші наукові результати, що характеризують новизну дисертаційного дослідження, полягають у наступному: вперше: обґрунтована концепція безпеки АТЗ у транспортному процесі, яка на відміну від відомих відрізняється новим теоретико-методологічним забезпеченням, розвинутим понятійно-категоріальним апаратом у сфері автотранспорту, що дозволяє враховувати закономірності впливу фактора людини на безпеку АТЗ у транспортному процесі; обґрунтовано показники оцінки безпеки АТЗ у транспортному процесі з урахуванням закономірностей впливу фактора людини, які на відміну від відомих дозволяють врахувати вплив геопатогенних зон (ГПЗ) на людину за допомогою комплексного показника безпеки АТЗ у транспортному процесі та математичної моделі комплексного показника ГПЗ ділянки автодороги; отримана модель з програмним кодом штучної нейронної мережі безпечного керування АТЗ у транспортному процесі, яка на відміну від відомих моделей використовує засоби нечіткої логіки, що дозволяє врахувати вплив фактора людини на безпеку АТЗ у транспортному процесі з мінімальною помилкою; розроблено інформаційно-аналітичну систему "Пошук", яка на відміну від відомих систем відрізняється удосконаленим інтерфейсом, розвинутим інформаційним забезпеченням безпеки АТЗ у транспортному процесі, що дозволяє враховувати громадській контроль, відкритість органів влади з аналітичною обробкою інформації; запропоновано новий підхід до інформаційно-аналітичного забезпечення безпеки АТЗ у транспортному процесі, який на відміну від відомих дозволяє безпосередньо проводити постійний моніторинг та контроль системи безпеки АТЗ у транспортному процесі з урахуванням впливу фактора людини; удосконалено: класифікацію проблем безпеки АТЗ у транспортному процесі, яка на відміну від відомих досліджень враховує наявність комунікації між суб'єктами й об'єктами забезпечення безпеки АТЗ у транспортному процесі, фактором людини та факторами зовнішнього середовища; методи дослідження безпеки АТЗ у транспортному процесі, які на відміну від відомих відрізняються використанням принципів побудови і дослідження моделей складних систем за допомогою апарату нечіткої

логіки та теорії ризиків, що дозволяє врахувати закономірності впливу фактора людини на безпеку АТЗ у транспортному процесі; набули подальшого розвитку: обґрунтування пріоритетних напрямів підвищення безпеки АТЗ у транспортному процесі, які на відміну від відомих відрізняються використанням методу узагальнення різних дорожніх умов, навколишнього середовища і складу транспортного потоку з урахуванням закономірностей впливу фактора людини; формування структури безпеки АТЗ у транспортному процесі як об'єкта управління системою безпеки дорожнього руху (БДР), яка на відміну від відомих відрізняється залежністю від факторів, у яких система управління поширює свій вплив на об'єкт управління. Практичне значення одержаних результатів визначається отриманими результатами, які дозволяють підвищити безпеку АТЗ у транспортному процесі з урахуванням закономірностей впливу фактора людини. Окремі положення дисертаційної роботи використано: Комітетом Верховної Ради України з питань транспорту в рамках запланованої законотворчої роботи щодо вдосконалення законодавства у сфері підвищення ефективності управління автотранспортом та підвищення рівня його безпеки; Науково-дослідним інститутом економічного розвитку для практичного використання під час формування та реалізації державної політики забезпечення безпеки транспорту Міністерством інфраструктури України; Східноєвропейським центром фундаментальних досліджень (Prague, Czech Republic) при формуванні рекомендацій, представлених на розгляд Європейської Комісії Євросоюзу з безпеки автотранспорту; Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації у процесі виконання завдань і функцій органами державної влади та органами місцевого самоврядування у сфері автотранспортного обслуговування населення Харківської області; Департаментом інфраструктури Харківської міської ради в частині розгляду проблем безпеки автотранспорту в транспортному процесі для вжиття практичних засобів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху в регіоні та мінімізації ДТП з кількістю загиблих на автошляхах; ТОВ "Авто-Максимум" при викладанні навчального курсу лекцій з безпеки дорожнього руху з урахуванням впливу фактора. Наукові результати дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі закладів вищої освіти при підготовці фахівців за спеціальністю 275 "Транспортні технології": Харківським національним автомобільно-дорожнім університетом на кафедрі організації і безпеки дорожнього руху при викладанні навчального курсу лекцій з безпеки дорожнього руху; Національною академією Національної гвардії України на кафедрі експлуатації та ремонту автомобілів та бойових машин при викладанні навчального курсу лекцій з тематики: "Безпека автодорожнього руху", "Основи автотранспортного права", "Основи психофізіологічної праці та поведінки водія; Національним університетом цивільного захисту України при викладанні навчального курсу лекцій з тематики: "Безпека автотранспорту та дорожнього руху", "Психофізіологічний стан людини в умовах негативного впливу природно-кліматичних факторів", "Напрями вдосконалення забезпечення безпеки автотранспорту в транспортному процесі"; Одеським автомобільно-дорожнім коледжем при Одеському національному політехнічному університеті при викладанні навчального курсу лекцій з організації та безпеки дорожнього руху.

73.07.19.0613/0219U000797

Розроблення методів і засобів георадарної діагностики та оцінки стану будівельних конструкцій з метою подовження їх залишкового ресурсу: Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Батрако-

ва Анжеліка Геннадіївна. – ДР 0117U002404. УДК 625.7.8. 223 с.

Розроблені практичні методики діагностики та оцінки фізико-механічних і геометричних параметрів багатопарових конструкцій, позионування підповерхневих неоднорідностей у них (тріщин, включень) за допомогою георада-ру; розроблено нове та удосконалено існуюче програмне забезпечення з первинної обробки та інтерпретації резуль-татів георадарних вимірювань; розроблені методики оцін-ки стану конструкцій за результатами діагностики; у ство-ренні дослідного зразка антенного блоку для вирішення за-дач дефектоскопії та вдосконаленні характеристики антен-ної системи апаратного вимірювального комплексу "ОДЯГ-1" для проведення експериментальних досліджень з визна-чення геометричних та фізико-механічних параметрів кон-струкцій. Робота передається за кордон за договірною ці-ною.

73.07.19.0614/0219U000798

Теоретичні основи створення автоматизованої системи керування механічною трансмісією спеціальних та військових автомобілів:

Заключний звіт /Харківський національний автомобільно-дорожній університет; Керівник Богомолів Віктор Олександрович. – ДР 0117U002403. УДК 656.13.

270 с.

Створено комплексна автоматизована система керуван-ня зчепленням та механічною коробкою передач Робота пе-редається за кордон за договірною ціною.

73.07.19.0615/0219U000802

Розроблення інформаційно-комунікаційної технології інтелектуального керування на-земними безпілотними багатоцільовими транспортними засобами:

Заключний звіт /Хар-ківський національний автомобільно-дорожній універси-тет; Керівник Ніконов Олег Якович. – ДР 0117U002405. УДК 656.13;658.012.011.56; 656.13:004.

290 с.

Розроблено комплексну функціональну математичну модель збуреного руху наземного безпілотного багатоцільо-вого транспортного засобу по мікропрофілю дороги та пере-січені місцевості різного ступеню складності, що враховує взаємодію усіх основних агрегатів: силової установки (ДВС, електродвигун, гібридна), трансмісію і механізм повороту, ходову частину і корпус. Запропоновано методику стохастич-ної ідентифікації комплексних функціональних математич-них моделей на основі метода факторного експеримента. Розроблено методи, алгоритми та програмні засоби роз-рахунку міцності композитних елементів наземних безпіло-тних ба-гатоцільових транспортних засобів під дією ударних навантажень. Розро-блено методи, алгоритми та програмні засоби синтезу комплексованих навігаційних систем для на-земних безпілотних багатоцільових транспортних засобів на основі геоінформаційних систем Робота передається за кор-дон за договірною ціною.

73.07.19.0616/0219U000867

Виконати аналіз, переглянути СОУ 42.1-37641918-087:2013 "Автомобільні дороги. Інженерно-технічний супровід будівництва об'єктів дорожнього комплексу" та розробити методичні рекомендації щодо складання проектів організації будівництва та виконання робіт у сфері дорожнього господарства:

Заключний звіт /Державне підприємство "Державний дорожній науково-дослідний інститут імені М. П. Шульгі-

на"; Керівник Вирожезький Валерій Костянтинович. – ДР 0118U000757. УДК 625.7/.8.

19 с.

Об'єкт дослідження - склад та порядок веден-ня організаційно-технічної документації при інженерно-технічному супроводі об'єктів будівництва дорожнього го-сподарства та проекти організації будівництва і виконання робіт у сфері дорожнього господарства. Мета роботи - на основі перегляду СОУ 42.1-37641918-087:2013 "Автомобільні дороги. Інженерно-технічний супровід будівництва об'є-ктів дорожнього комплексу" розробити стандарт органі-зації України відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері будівництва, державних і галузевих будівель-них норм, стандартів, який визначить завдання і функції інженерно-технічного супроводу під час будівництва об'є-ктів на автомобільних дорогах загального користування, та методичні рекомендації щодо складання проектів органі-зації будівництва та виконання робіт у сфері дорожнього господарства. Метод дослідження - аналітичний, теорети-чний. Сфера застосування - дорожнє господарство України, проектування та будівництво автомобільних доріг загально-го користування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

73.07.19.0617/0219U000898

Виконати аналіз та розробити інформаційно-аналітичну систему для оперативного обмі-ну даними про функціонування автомобіль-них доріг загального користування:

Зак-лючний звіт /Товариства з обмеженою відповідальністю "Град-Софт"; Керівник Казаков Олександр Петрович. – ДР 0118U000756. УДК 388.1: 625.7/.8.

22 с.

Звіт про НДР містить 22 сторінки, 6 рисунків, 2 додатки. Об'єкт дослідження – дані про функціонування автомобіль-них доріг загального користування та інформаційні джере-ла. Предмет дослідження – методи та засоби обміну даними про функціонування автомобільних доріг загального кори-стування. Методи дослідження – аналіз діючих нормативно-правових документів щодо питань обміну даними, науково-практичні дослідження стану методів, засобів та правил пе-редачі даних, розроблення інформаційно-аналітичної систе-ми та інструкції користувача. Мета дослідження – створення та впровадження сучасних комп'ютерних технологій обліку та передачі оперативних даних про функціонування авто-мобільних доріг загального користування, відповідність ви-могам технічного завдання. Обмін інформацією між диспет-черськими службами про стан автомобільних доріг загаль-ного користування залишався на низькому рівні та потребу-вав розроблення інформаційно-аналітичної системи опера-тивного обміну даними (ІАС), розроблення якої підвищило рівень ефективності та взаємодії диспетчерських служб до-рожнього господарства. ІАС підвищила рівень обміну дани-ми до реально часу, тобто момент створення даних і момент їх появи для всіх чергових Укравтодору дорівнює швидко-сті інтернету. Створений єдиний простір обміну інформаці-єю на Web-сайті. Розроблена функціональність визначення, збереження та візуалізації просторових даних на загально-доступних картографічних ресурсах. Розроблені нові доку-менти в сучасному форматі для інформування (Додатки А та Б. ІАС дала можливість об'єднати всі, раніше відокрем-лені звіти та ілюстрації. Результати НДР впроваджені у дис-петчерській службі Укравтодору. Робота виконана згідно з вимогами чинного законодавства щодо виконання дослідно-конструкторських робіт (відповідно до вимог ДСТУ 3974-2000, ДСТУ 3008-2015 та ГОСТ 34.602). Робота розповсю-джується за договірною ціною.

73.37 Повітряний транспорт

73.07.19.0618/0419U001402

Пронь Світлана Віталіївна. Удосконалення транспортно-технологічного процесу для забезпечення вирощування сільськогосподарських культур: Дис... к.т.п. /Національний транспортний університет. – Захищена 21.06.2019.

УДК 656.137.076:656.7.

234 с.: 31 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Дисертаційну роботу присвячено удосконаленню транспортно-технологічного процесу для забезпечення вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням технологій і виду культур на основі раціонального використання транспортно-виробничих ресурсів. Розроблено математичну модель аналізу використання транспортно-виробничого комплексу під час вирощування сільськогосподарських культур як складної динамічної системи, що дозволяє комплексно зробити вибір наземних та авіаційних транспортних засобів, залежно від параметрів технологій вирощування та видів культур. Застосування цієї моделі дозволить у процесі організації та ведення сільськогосподарського виробництва приймати своєчасні обґрунтовані управлінські рішення з метою отримання максимального прибутку. Удосконалено метод визначення показників ефективності функціонування транспортних засобів для забезпечення технологічного процесу вирощування сільськогосподарських культур на основі визначення технологічного циклу повітряних суден під час виконання агроавіаційних робіт та удосконалено визначення собівартості льотної години, що дає можливість досягти більш точної оцінки грошового еквівалента межі беззбитковості використання повітряних суден та прийняття рішення щодо встановлення тарифу на агроавіаційне оброблення сільськогосподарських угідь. Розроблені рекомендації щодо використання наземних та авіаційних транспортних засобів залежно від видів культур і технологічних операцій, дозволяють зробити альтернативний вибір наземних чи авіаційних транспортних засобів з урахуванням техніко-експлуатаційних параметрів у вегетаційний період вирощування.

73.43 Міський транспорт

73.07.19.0619/0519U001118

Вдовиченко Володимир Олексійович. Розвиток науково-технологічних основ взаємодії міського пасажирського транспорту в транспортно-пересадочних вузлах: Дис... д.т.п. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 29.05.2019.

УДК 656.072.

472 с.: 37 табл., 93 іл. – Бібліогр.: 347 назв.

Метою дослідження є підвищення сервісно-ресурсних параметрів функціональної сталості транспортно-пересадочних вузлів міського пасажирського транспорту. Об'єкт дослідження: процес функціонування транспортно-пересадочних вузлів міського пасажирського транспорту. Предмет дослідження: вплив технологічних параметрів та умов взаємодії суб'єктів міського пасажирського транспорту (МПТ) на функціональну сталість транспортно-пересадочних вузлів (ТПВ). При вивченні робіт попередніх дослідників та визначенні наукової проблеми використано методи аналізу та синтезу; під час виділення рівнів представлення МПТ застосовано методологію багаторівневої ієрархії та положення теорії складних систем; теоретичні основи формування функціональної сталості ТПВ розроблено з використанням теорії масового обслуговування; теорія ризику та теорія нечітких множин застосовані для оцінювання стабілізації технологічних процесів; генетичні алгоритми

використані для розробки методики слот-координації розкладу руху; для типового розподілу зупинних пунктів ТПВ використаний кластерний аналіз; для визначення допустимих меж ресурсного забезпечення зупинних пунктів використано методи математичного програмування та імітаційного моделювання; обробка результатів експериментальних досліджень проводилася із використанням кореляційно-регресійного аналізу. Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці науково-практичного підходу до організації взаємодії суб'єктів МПТ в ТПВ із позицій забезпечення їхньої функціональної сталості, що дозволило вирішити актуальну наукову проблему підвищення ефективності функціонування об'єктів пасажирської транспортної інфраструктури. Важливі наукові рішення, що запропоновані в процесі досліджень і визначають новизну дисертації, полягають у такому: вперше розроблено методологію багаторівневого аналізу МПТ, що на відміну від існуючих, забезпечила його розгляд з позиції елементної інтеграції у структурі міського середовища, чим дозволило обґрунтувати міжрівневі принципи підвищення ефективності функціонування об'єктів інфраструктури МПТ, які ґрунтуються на необхідності скорочення протиріч між суб'єктами взаємодії, покращення сервісно-споживчої якості транспортного обслуговування, забезпечення раціонального використання ресурсів та формування позитивного впливу на якість життя населення; на основі аналізу структурних зв'язків сформовано інтегральну оцінку ефективності елементних компонентів МПТ яка відрізняється від існуючих рівнем ієрархії представлення сервісно-ресурсних параметрів, обліком їхніх міжрівневих конфліктів та компромісів, що дозволило забезпечити реалізацію процедури обґрунтованої квантифікації локальних цілей об'єктів інфраструктури в межах єдиного функціонального простору; сформована концепція функціональної сталості об'єктів інфраструктури МПТ, яка ґрунтується на представленні її оцінювання через параметризацію сервісно-ресурсного стану суб'єктів взаємодії, що на відміну від існуючих, дозволило за рахунок забезпечення максимальної відповідності наявної технічної пропозиції маркетинговим вимогам споживчої підсистеми підвищити якість транспортного обслуговування пасажирів; розроблено методологію вдосконалення взаємодії суб'єктів маршрутного потоку в ТПВ, що відрізняється від існуючих реалізацією в межах адаптаційного циклу управління сукупності дій, спрямованих на встановлення раціональної тривалості сервісного простою транспортних засобів, розподіл наявних ресурсних можливостей зупинних пунктів, слот-координацію розкладу руху та забезпечує підвищення рівня функціональної сталості ТПВ без конструктивної зміни їхніх елементів; удосконалено: метод узгодження розкладу руху на маршрутах МПТ, що на відміну від існуючих, забезпечує координацію за рахунок погодження допустимої тривалості перебування транспортних засобів у ТПВ; метод організації технологічних процесів функціонування зупинних пунктів ТПВ, який, на відміну від відомого, забезпечує облік впливу сервісного простою транспортних засобів на скорочення часу пересадки пасажирів; отримали подальший розвиток: теорія оцінювання якості МПТ, що на відміну від відомих досліджень, ґрунтується на принципах обліку його сервісної відповідності та дозволяє встановити характеристичний вплив параметрів технічної пропозиції на рівень задоволення соціально-маркетингових потреб пасажирів; теорія моделювання МПТ, що на відміну від існуючих, враховує міжрівневий вплив параметрів взаємодії суб'єктів маршрутного потоку в ТПВ на ресурсні показники маршрутів. Розроблена методологія використання системного підходу для оцінювання ефективності МПТ дозволила визначити багаторівневу структуру її дослідження. При виділенні рівнів представлення МПТ застосована методологія багато-

рівневої ієрархії та положення теорії складних систем. Це забезпечило реалізацію принципів інтеграційного представлення ефективності ТПВ МПТ. Встановлення інтегральної ефективності ТПВ запропоновано проводити виходячи з чотирьох методологічних рівнів дослідження МПТ: об'єктів інфраструктури, маршрутної мережі, міської транспортної системи, міського середовища. Така форма дозволила встановити характер функції прирощення сервісно-ресурсної ефективності для кожного рівня за рахунок погодження внутрішніх цілей об'єктів інфраструктури з ресурсними можливостями маршрутної мережі та ВДМ. Розроблена загальна схема функціональної сталості об'єктів інфраструктури МПТ. Вона ґрунтується на сервісно-ресурсній параметризації внутрішніх динамічних процесів, характер протікання яких є визначальним при оцінюванні поточного стану суб'єктів взаємодії. Теоретичні основи визначення функціональної сталості ТПВ розроблено з використанням теорії масового обслуговування. Допустимі межі параметричних просторів сервісно-ресурсних індикаторів ефективності взаємодії запропоновано оцінювати шляхом встановлення функціонального зв'язку між відображення впливу множини організаційно-управлінських рішень на показники стабілізації технологічних процесів та їх відповідність маркетинговим вимогам споживчої підсистеми. Запропоноване представлення функціональної сталості об'єктів інфраструктури забезпечило цільове відтворення базових принципів оцінювання прирощення потенціалу МПТ та дозволило реалізувати процедуру пошуку ефективних механізмів протидії чинникам внутрішньої та зовнішньої дестабілізації суб'єктів взаємодії в ТПВ. Виділена структура та склад функціональної моделі ТПВ. Встановлено, що ключовими елементами впливу на ефективність взаємодії є наступні параметри: експлуатаційні характеристики вхідного маршрутного потоку, тривалість технологічного та сервісного простору транспортних засобів, закономірності утворення та міжмаршрутного розподілу пасажиропотоків в зупинних пунктах. Особливістю запропонованого підходу до підвищення рівня функціональної сталості зупинних пунктів ТПВ є його орієнтація на впровадження комплексу оптимізаційних управлінських заходів. Підвищення рівня функціональної сталості забезпечується інваріантністю процесу функціонування зупинних пунктів шляхом формування необхідного рівня резерву їх пропускної спроможності, раціональним розподілом маршрутів, слот-координацією розкладу руху та оперативним корегуванням закріплення маршрутів. Практичне впровадження результатів дослідження забезпечило: зменшення непродуктивних простоїв транспортних засобів на 15-20 % та скорочення часу реалізації пересадок пасажирів між маршрутами в середньому на 3,5 хв в межах елементів пасажирської транспортної системи м. Херсона; зменшення часу очікування пасажирів у ТПВ "Харківська АС-1" ПАТ "Харківське підприємство автобусних станцій" на 17 %; скорочення непродуктивних простоїв транспортних засобів в середньому на 5,2 хв за рейс та підвищення експлуатаційної швидкості в середньому на 0,8 км/год на міських автобусних маршрутах ПАТ "Північтранс" у м. Кривий Ріг; зменшити сумарні непродуктивні простої транспортних засобів у зоні зупинних пунктів на 1,7 год за день на маршрутах ТОВ "Експрес" у м. Харків. Результати дослідження впроваджені у навчальному процесі Харківського національного автомобільно-дорожнього університету при підготовці фахівців за спеціальністю 275 "Транспортні технології".

73.47 Взаємодія різних видів транспорту. Змішані перевезення

73.07.19.0620/0419U001367

Орда Олександра Олександрівна. Формування стратегій організації інтермодальних контейнерних перевезень в ланцюгах постачань на принципах кооперації учасників:

Дис... к.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 05.06.2019.

УДК 656.073.

188 с.: 12 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 120 назв.

Дисертація присвячена вирішенню задачі підвищення ефективності інтермодальних контейнерних перевезень за рахунок формування стратегій організації надійного процесу на принципах синхронізації технолого-логістичних параметрів та кооперації учасників в умовах ресурсозбереження. Об'єктом дослідження є технологічний процес організації інтермодальних контейнерних перевезень в ланцюгах постачань. Предметом дослідження є процес взаємодії суб'єктів транспортного ринку при організації інтермодальних контейнерних перевезень в ланцюгах постачань. Основний науковий результат полягає у запропонованому підході до формування стратегій організації інтермодальних контейнерних перевезень відповідного рівня надійності за рахунок вибору ефективного варіанту просування контейнеропотоку в ланцюгу постачань в умовах ефективної взаємодії учасників доставки на принципах синхронізації технолого-логістичних параметрів та кооперації їх економічної діяльності. Запропонована в роботі модель синхронізації технолого-логістичних параметрів інтермодальних контейнерних перевезень в ланцюгах постачань дозволяє зменшити вірогідність виникнення "вузьких" місць в пунктах взаємодії різних видів транспорту з урахуванням технічних та технологічних можливостей всіх учасників процесу доставки. В результаті проведеного імітаційного моделювання за допомогою мережі Петрі отримані часові характеристики та кількісні характеристики ресурсів при певних параметрах потоку замовлень, які забезпечують дотримання встановленого терміну та рівня надійності доставки вантажів у контейнерах в системі. Задача розподілу синергетичного ефекту між учасниками доставки запропоновано вирішена за допомогою моделі, побудованої з позиції теоретико-ігрового підходу, яка дозволяє кількісно оцінити розподіл сумарної величини синергетичного ефекту між учасниками в залежності від вкладу кожного з них та отримати ефект більший, ніж від вибору тільки оптимальної транспортно-технологічної схеми доставки вантажів у контейнерах. Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці методики оцінки надійності надання транспортно-логістичних послуг та оцінки результату взаємоузгоджених дій учасників інтермодальних перевезень вантажів у контейнерах на принципах кооперації, що підтверджується актами впровадження на ХФ ТОВ "ІТЛ-ГРУП" та ТОВ "Харків-Транзит-Delivery", м. Харків.

75 ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОВУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

75.31 Комунальне господарство

75.07.19.0621/0219U000986

Біологічне очищення стічної та природної води від ПАР і нафтопродуктів: Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Рильський Олександр Федорович. – ДР 0116U004846. УДК 628.4:543.383.2.

40 с.

Об'єкт дослідження: стічні води зливових очисних споруд № 54 АТ "Мотор Січ". Мета НДР: дослідження ефективності доочищення промислових стічних вод заводу АТ "Мотор Січ" від нафтопродуктів за допомогою використання волокнистого носія "ВІЯ" та адсорбенту "Еколан" та розробити спосіб біологічного очищення поверхневих вод. За результатами роботи було встановлено, що використання штучного волокна "ВІЯ" для доочищення стічних вод зливових очисних споруд від нафтопродуктів є доцільним. Введення волокнистого наповнювача сприяло іммобілізації та розвитку на ньому мікроорганізмів-деструкторів нафтопродуктів. Приріст біомаси організмів у часі та ускладнення трофічних зв'язків щоразу забезпечували зменшення концентрації забруднювачів в досліджуваних пробах. Новизна роботи полягає в тому, що вперше досліджено ефективність використання насадки типу "ВІЯ" в якості агенту для очищення зливових стічних вод від нафтопродуктів в порівнянні із традиційними методами очищення із використанням адсорбенту "Еколан". Також був розроблений спосіб біологічного очищення поверхневих вод, який може використовуватись для біологічного очищення води річок, озер, водосховищ тощо. Волокнистий носій типу "ВІЯ" може бути використаний для доочищення стічних вод промислових підприємств та поверхневих вод від нафтопродуктів. Галузь застосування: Біотехнологія очищення води. Робота передається за кордон за договірною ціною.

75.35 Домоводство

75.07.19.0622/0219U000914

Наукові основи технологій виробництва продуктів дитячого харчування лікувально-профілактичного призначення для аліментарної корекції полінутрієнних дефіцитів:

Заключний звіт /Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України "Науково-дослідний та проектний інститут стандартизації і технологій екобезпечної та органічної продукції"; Керівник Філіпова Людмила Юрївна. – ДР 0116U001605. УДК 649.3:658.512:615.875:615.015.3.

139 с.

Розроблені наукові основи формування рецептур відповідно до медико-біологічних вимог, досліджено показники якості і безпечності продуктів у процесі виготовлення і зберігання, проведена апробація продуктів і технології їхнього виробництва, розроблена нормативна, методична і технологічна документація для промислового виробництва продуктів лікувально-профілактичного призначення для дітей раннього віку. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.07.19.0623/0519U001122

Колішецька Марта Андріївна. Патологічні особливості перебігу експериментальної бронхіальної астми та корекція їх порушень тіотриазоліном: Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 06.06.2019.

УДК 616.36-092-06.616.248.-092.9] – 085.274.

364 с.: 68 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 454 назви.

Дисертаційна робота присвячена вивченню особливостей змін показників процесів ліпопероксидації і антиоксидантного захисту, протеїназо-інгібіторної системи в бронхах та легенях, функціонального стану клітинної та гуморальної ланок імунітету, цитокіногенезу, ендогенної інтоксикації,

системи оксиду азоту в крові, патоморфологічних порушень у легенях і бронхах у динаміці розвитку експериментальної бронхіальної астми до та після використання препарату тіотриазоліну. Встановлено порушення імунних та метаболічних процесів у динаміці розвитку БА, які були найбільше виражені в пізній період (26-а і 33-я доби) формування цієї алергічної патології. Одержані нами результати досліджень вказують на розвиток оксидантного стресу, стимуляцію гуморального імунітету, протеолітичних процесів і зростання ступеня ендогенної інтоксикації, аргіназної активності лімфоцитів, індуцибельної NO-синтази, прозапальних цитокінів на тлі суттєвого пригнічення клітинної ланки імунітету, антипротеазного потенціалу, активності ферментів антиоксидантного захисту, протизапального цитокіну, ендотеліальної NO-синтази, морфологічних змін у бронхах і легенях, особливо на 33-ю добу формування експериментальної БА проти контролю. Застосування тіотриазоліну зумовлювало виражений антиоксидантний, імунокоригувальний вплив на порушені імунні та метаболічні процеси за умов розвитку бронхіальної астми, що свідчить про доцільність і перспективність його подальшого вивчення.

76.07.19.0624/0419U001370

Нестерук Світлана Володимирівна. Патогенетичне обґрунтування застосування низькомолекулярних пептидів з метою корекції ушкоджень рогівки кроля при її непроникаючих травмах: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 07.06.2019.

УДК 616.712-001-008.9-085.214.32]-092.9.

187 с.: 49 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 256 назв.

Дисертація присвячена експериментальному обґрунтуванню ймовірності і доцільності застосування виготовленого за новою технологією медикаментозного засобу Ефіаль, створеного на основі біологічної сировини – концентрату депротейнізованого дермального шару шкіри свиней. На підставі проведення біохімічних, цитометричних, імуноферментних та морфологічних досліджень встановлено, що моделювання непроникаючої механічної травми рогівки супроводжується активізацією вільнорадикальних процесів з розвитком оксидативного та нітрооксидативного стресу, виснаженням антиоксидантних резервів, пригніченням клітинного та гуморального імунітету, зростанням ступеня ендотоксикозу. Доведено коригувальний вплив медикаментозного засобу, створеного на основі біологічної сировини, – концентрату депротейнізованого дермального шару шкіри свиней на перебіг непроникаючого пошкодження рогівки, що полягає у зменшенні активності вільнорадикальних процесів, нормалізації стану антиоксидантної системи, активізації клітинної та гуморальної ланок імунної системи, зменшенні ендогенної інтоксикації.

76.07.19.0625/0419U001373

Чугай Ольга Олександрівна. Механізми розвитку експериментальної пневмонії при хронічному пародонтиті та їх корекція кверцетином: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 27.01.2017.

УДК 616-001.1-06:616.36-008.6-02:616.89-092]-092.9.

190 с.: 48 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 316 назв.

Дисертаційна робота присвячена з'ясуванню закономірностей порушень оксидантних, антиоксидантних та імунних процесів у крові, легенях і тканинах пародонта при експериментальній пневмонії та пародонтиті окремо і за умов їх поєднання до та після застосування кверцетину. Встановлено, що за умов розвитку (6-а, 10-а і 20-а доби) експерименталь-

ної пневмонії та пародонтиту відбувається поступова гіперактивнація процесів вільнорадикального окиснення та стимуляція гуморального імунітету і фагоцитарної активності лейкоцитів на тлі пригнічення активності супероксиддисмутази, каталази, рівня Т-лімфоцитів у крові, легенях і тканинах пародонта, які були найбільше виражені на 20-у добу експерименту проти контролю. Доведено антиоксидантний та імунокоригуючий вплив препарату кверцетину на порушені метаболічні й імунні процеси в умовах поєднаної патології – експериментальної пневмонії та пародонтиту.

76.07.19.0626/0419U001407

Страхова Оксана Петрівна. Система автоматизованого контролю функціонального стану людини, що перебуває у ергатичній системі "особа-комп'ютер": Дис... к.б.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 18.06.2019.

УДК 612.778:612.014.42]-057.87:004.

211 с.: 24 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 226 назв.

Дисертаційна робота присвячена вирішенню завдання створення автоматизованої системи контролю функціонального стану осіб, які навчаються в комп'ютерному ергатичному навчальному середовищі, за допомогою інтегрального критерію - електрошкірних характеристик мікрозон. На основі відкритого в ході виконання наукового дослідження й уперше описаного явища стабільності середніх значень електрошкірних параметрів мікрозон обґрунтовано сутність інтегрального критерію оцінювання відносних змін функціональних станів людини в ергатичному комп'ютерному середовищі. Запропоновано новий метод обробки показників електрошкірних характеристик і побудови на їх основі висновків щодо змін функціонального стану людини. Доведено, що цей новий метод має високу кореляцію з параметрами функціонального стану людини, отриманими добре відомими й широко вживаними способами його визначення. Створено структурну схему і систему дистанційного контролю стану людини, яка працює в комп'ютерному середовищі, з метою своєчасного коригування негативного впливу на стан здоров'я студента за допомогою технологій Bluetooth та Wi-Fi.

76.07.19.0627/0419U001504

Чертенко Таїсія Миколаївна. Діагностика та прогноз перебігу астроцитарних пухлин головного мозку (клініко-морфологічні та молекулярно-біологічні аспекти): Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 05.06.2019.

УДК 616.831-006.48-091.8-036.8.

148 с.: 17 табл., 51 іл. – Бібліогр.: 159 назв.

У дисертації вперше проведено комплексне дослідження дифузних астроцитарних пухлин Grade III-IV з вивченням їх епідеміологічних, клініко-морфологічних, імуногістохімічних та цитогенетичних ознак та встановленням значення цих ознак у формуванні агресивного потенціалу пухлин. Уточнено дані щодо захворюваності та місця дифузних астроцитарних пухлин у структурі як первинної пухлинної патології ЦНС, так і в структурі рецидивів у Харківському регіоні. Доповнено дані щодо додаткових мутацій у гені IDH1: встановлено зв'язок мутації IDH1105GGT SNP з анапластичними астроцитомами та віддаленими рецидивами пухлин у пацієнтів. Отримано нові дані щодо молекулярно-біологічних особливостей рецидивів, виявлено критерії прогресування пухлин: збільшення експресії Ki-67 у групі ранніх рецидивів порівняно з первинними пухлинами, переважання більш виразної експресії EGFR у групі первинних пухлин, що дали рецидив протягом року після операції порівняно з аналогічною групою без рецидивів. Визначено

сильну коекспресію MMP-9 та індексу васкуляризації в рецидивуючих пухлинах, тимчасом як у первинних пухлинах спостерігалася коекспресія EGFR та p53, EGFR та MMP-9. Визначено роль імунної системи в прогресуванні пухлин (достовірне збільшення CD8-позитивних клітин у групі рецидивів, достовірний зв'язок помірної та високої експресії CD68 у пухлинах з розвитком рецидивів протягом року). Визначено сприятливий імунний патерн пухлин (CD3(neg+)/CD4(++/+++)/CD8(++/+++)). Уперше запропоновано математичну модель прогнозування рецидивів гліобластом протягом року після первинної операції, яка дозволяє з точністю 86,7% оцінити ризик розвитку рецидивів з урахуванням віку пацієнта, рівня експресії EGFR, CD68 та показників Т-клітинної інфільтрації в тканині пухлини (CD3, CD4, CD8).

76.07.19.0628/0419U001507

Варивода Олена Юрївна. Поліпозні захворювання товстої кишки: клініко-морфологічні особливості та прогнозування перебігу: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 26.06.2019.

УДК 616.345-006.5-036-091.8-037.

249 с.: 19 табл., 88 іл. – Бібліогр.: 274 назви.

Дисертація присвячена вдосконаленню патоморфологічної діагностики поліпів товстої кишки з визначенням оптимальних діагностичних морфологічних критеріїв прогнозування їх перебігу. Вирішення поставленої задачі та обґрунтування отриманих результатів було досягнуто завдяки комплексу сучасних методів дослідження поліпозного ураження товстої кишки: гістологічних, гістохімічних (окиснювальна модифікація білків, функціональна активність келихоподібних клітин), імуногістохімічних (визначення статусу мікросателітної нестабільності, проліферативної активності) і статистичної обробки цифрових даних. Нами проведено ретроспективний аналіз архівного біопсійного матеріалу за період 2005-2016 рр. (консультаційні висновки кафедри патологічної анатомії та судової медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького щодо 825 поліпозних уражень у 760 пацієнтів) для встановлення частоти, структури, статево-вікового розподілу, а також визначення морфологічних особливостей поліпозних уражень товстої кишки. Також проведено проспективне дослідження патоморфологічних, у тому числі імуногістохімічних, особливостей випадків вперше діагностованих поліпозних новоутворів товстої кишки з безсимптомним перебігом на точному матеріалі 200 автопсій, проведених на базі КЗ ЛОР ЛОПАБ. Усі 64 поліпозні ураження товстої кишки з безсимптомним перебігом були розподілені на окремі групи, що включали гіперпластичні поліпи, аденоми з низьким і високим ступенем дисплазії та аденокарциноми. На підставі сучасних морфологічних досліджень встановлено, що гіперпластичні поліпи та аденоми з низьким ступенем дисплазії за наявності в них дефектів білків репарації ДНК є прекурсорами розвитку колоректального раку шляхом мікросателітної нестабільності, в той час як аденоми з високим ступенем дисплазії продемонстрували збережену експресію білків MSH2, MSH6, PMS2 та MLH1. Аденоми з високим ступенем дисплазії набувають злоякісності шляхом хромосомної нестабільності. На підставі виконаних досліджень вперше висунуто гіпотезу, що максимальний ризик мікросателітної нестабільності може мати місце у хворих з гіперпластичними поліпами та аденомами з низьким ступенем дисплазії. Вперше показано, що пухлинна прогресія аденом різного ступеня дисплазії не є послідовною і не обов'язково проходить всі стадії переходу з дисплазії низького ступеня до дисплазії високого ступеня і пізніше до малігнізації. Доповнено наукові дані про поширення, локалізацію та клініко-морфологічні

варіанти поліпозних уражень товстої кишки з безсимптомним перебігом в осіб різного віку і статі. На підставі проведених досліджень встановлено, що імуністохімічне визначення білків системи репарації ДНК спільно з оцінкою клініко-морфологічних особливостей поліпозного ураження товстої кишки дає підстави для прогнозування їх перебігу.

76.07.19.0629/0419U001508

Лазарук Олександр Володимирович. Прогноз метастазів протокового раку грудної залози за патоморфологічними характеристиками пухлини та перитуморозних тканин:

Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 26.06.2019.

УДК 616.22-066.61-036.1-0780091.8.

203 с.: 25 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 211 назва.

Досліджено протоковий рак грудної залози у 162 операційних випадках. Розроблено порогові реєстрації підвищеного ризику метастазів протокового раку грудної залози за патоморфологічними властивостями пухлини та перитуморозних тканин. Прогноз метастазування протокового раку грудної залози може бути значущим для попередження їх виникнення. Прогноз виникнення метастазів отримано із використанням порогів реєстрації кількісних значень гістохімічних та імуністохімічних методів досліджень у групах хворих жінок на протоковий рак з метастазами та без них. Запропоновано розподіл хворих жінок без метастазів на групи помірного та високого ризику виникнення метастазів із використанням кластерного аналізу. Методом визначення відносного ризику та відношення шансів встановили рівень інформативності для використаних методів.

76.13 Медична техніка

76.07.19.0630/0219U001042

Дослідження міжфракційних змін в молекулах гемоглобіну під впливом лазерного опромінення в рухомій крові і їх вплив на гіпоксичні та ацидозні процеси: Заключний звіт /Інститут прикладних проблем фізики і біофізики НАН України; Керівник Мамілов Сергій Олександрович. – ДР

0114U004927. УДК 615.471.03.

104 с.

Досліджено вплив енергії фотона світла на збудження та трансформацію похідних гемоглобіну (комплексів молекул гемоглобіну з лігандами CO, O₂ та CO₂), що призводить до спектральних змін. Значна різниця в квантових виходах фотодисоціації окси- та карбоксигемоглобіну може бути використана у схемах лікування отруень чадним газом шляхом селективного примусового розкладання НbCO в крові з мінімальним впливом на компонент НbO₂. Невелике зниження концентрації НbO₂ внаслідок фотодисоціації легко компенсувати, використовуючи гіпервентиляцію чистим киснем при опроміненні.

76.29 Клінічна медицина

76.07.19.0631/0519U001028

Оришин Неля Дмитрівна. Ішемічна кардіоміопатія: структурно-функціональна характеристика, радіологічні критерії вибору лікувальної тактики та оцінки ефективності лікування: Дис... д.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 05.02.2019.

УДК 616.127-005.4-072.7-073.756.8-08-036.8.
335 с.: 47 табл., 59 іл. – Бібліогр.: 419 назв.

У дисертаційній роботі представлено вирішення важливої проблеми - підвищення ефективності комплексної променевої діагностики ішемічної кардіоміопатії (ІКМП), вироблення комплексу радіологічних критеріїв оптимізації відбору пацієнтів до різних методів лікування та оцінки їх ефективності з урахуванням основних формуючих факторів ІКМП (особливостей судинного ураження, ремоделювання лівого шлуночка, об'єму життєздатного міокарда, функціонального стану шлуночків серця та ступеня мітральної недостатності). Визначено провідні чинники формування ІКМП у пацієнтів після інфаркту міокарда (ІМ). Встановлено предиктори відсутності покращення скоротливості та функціонального стану пацієнтів із ІКМП після виконаної реваскуляризації та визначено порогові рівні ультрасонографічних параметрів, які дозволяють прогнозувати низьку ефективність реваскуляризації. Уточнені наукові дані щодо передбачення життєздатності міокарда ЛШ за допомогою МРТ серця з контрастування гадолінієм. Встановлено діагностичне значення ступеня накопичення контрасту (СНК), як критерію життєздатності міокарда ЛШ. Визначено ультрасонографічні детермінанти розвитку ішемічної мітральної недостатності (ІМН) у пацієнтів після ІМ різної локалізації, побудовано математичну модель незалежних детермінант значної ІМН. Встановлено порогові рівні УЗ параметрів ремоделювання ЛШ і деформації мітрального клапана, при яких частота ІМН у віддаленому періоді після операції анулопластики значущо більша. Побудовано багатофакторну модель незалежних предикторів рецидиву ІМН після анулопластики. Розроблено діагностичний алгоритм оцінки формування ІКМП та вибору оптимального методу відповідного (медикаментозного, хірургічного чи комбінованого) лікування в залежності від МРТ- та УЗ-показників життєздатності міокарда ЛШ, змін геометрії ЛШ та наявності, ступеня і механізму мітральної недостатності.

76.07.19.0632/0519U001091

Костюк Алевтина Леонтівна. Вагітність і пологи у жінок з недиференційованою дисплазією сполучної тканини: діагностика і профілактика гестаційних ускладнень:

Дис... д.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 24.04.2019.

УДК 618.3-008.6-07-084:3/.5-06:616-018.2-007.17-079.4-021.3.

293 с.: 45 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 341 назва.

Дисертаційна робота присвячена зниженню частоти акушерської та перинатальної патології у жінок з недиференційованою дисплазією сполучної тканини на основі удосконалення і впровадження алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. Встановлено нові ланки патогенезу порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу у жінок з недиференційованою дисплазією, які полягають у порушенні серцевого ритму плода, значній частоті багато- (25,2 %) та маловоддя (8,1 %), порушенні кровотоку (підвищення судинної резистентності в матковій артерії і артерії пуповини); наявності дисгормональних порушень (зниження вмісту естріолу) та дисбалансу плацентарних білків (зниження трофічного ?-глікопротеїду на фоні підвищення -фетопротеїну та -2 мікроглобуліну фертильності). Представлено взаємозв'язок між розвитком гестаційних ускладнень та зниженням рівня магнію в сироватці крові у різні терміни вагітності у жінок з недиференційованою дисплазією сполучної тканини. Показано роль порушень вегетативної нервової системи (підвищена активність симпатичної нервової системи в II триместрі та зниження її перед пологамі, причому ступінь вираженості цих проявів залежить від наявності нейроциркуляторної дистонії) у виникненні акушерської та перинатальної патології в жі-

нок з недиференційованою дисплазією сполучної тканини. Встановлено, що якість життя у жінок з недиференційованою дисплазією сполучної тканини має зворотний, середній достовірний зв'язок між самопочуттям пацієнток і кількістю і вираженістю фенотипічних проявів сполучнотканинної дисплазії ($r=-0,676$, $P>95\%$) та залежить від кількості і вираженості фенотипових порушень, тобто чим більше ознак сполучнотканинної дисплазії, тим нижче цей показник. По мірі прогресування вагітності спостерігається погіршення самопочуття і зниження якості життя у пацієнток з недиференційованою дисплазією сполучної тканини. Отримані результати дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок із недиференційованою дисплазією сполучної тканини з метою зниження частоти акушерської та перинатальної патології. Використання удосконаленого нами алгоритму дозволило нормалізувати функціональний стан фетоплацентарного комплексу, вегетативної нервової системи та психологічний статус, що, у свою чергу, призвело до зниження частоти прееклампсії з 44,0 до 32,0 %, плацентарної дисфункції - з 50,0 до 34,0 %, передчасних пологів - з 6,0 до 4,0 %, абдомінального розродження - з 64,0 до 46,0 % та перинатальних втрат - з 18,0 до 10,0 % відповідно.

76.07.19.0633/0519U001114

Єпанчинцева Ольга Анатоліївна. Зміни структурно-функціонального стану міокарда та якості життя у пацієнтів з ішемічною хворобою серця після реваскуляризації міокарда: Дис... д.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 11.06.2019.

УДК 616.127-005.4:616.12-008.46]:[616.132:616.132.2-089.86]-089.163-089.168.1/6-036.8-071.1:303.621.33.

406 с.: 91 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 462 назви.

У дисертаційній роботі викладено нове вирішення актуальної науково-практичної проблеми сучасної кардіології - покращення результатів реваскуляризації міокарда (РМ) у пацієнтів зі стабільною ішемічною хворобою серця (ІХС) шляхом обґрунтування вибору методу реваскуляризації, визначення предикторів виникнення ускладнень, моніторингу змін структурно-функціонального стану міокарда та якості життя (ЯЖ) пацієнтів при тривалому проспективному спостереженні. Проаналізовано критерії, які впливають на вибір методу РМ у пацієнтів зі стабільною ІХС в умовах вітчизняної клінічної практики. Вперше здійснено дослідження клінічних особливостей пацієнтів з ІХС і фракцією викиду (ФВ) лівого шлуночка (ЛШ) у проміжному діапазоні (40-49 %), відібраних для шунтування вінцевих артерій (ШВА). Встановлено предиктори виникнення ранніх ускладнень після ізольованого ШВА у пацієнтів з ІХС, які доцільно враховувати у системі їхнього передопераційного ведення. Досліджено зміни показників ЯЖ після ШВА та визначено фактори, які дозволяють передбачати менш сприятливу її динаміку. Доведено, що сприятливі зміни ФВ ЛШ після ШВА більш характерні для пацієнтів із вихідною систолічною дисфункцією ЛШ. Виявлено предиктори виникнення великих несприятливих клінічних подій (ВНКП) після ШВА при тривалому проспективному спостереженні, наявність яких визначає необхідність частішого і ретельнішого післяопераційного моніторингу. Встановлено, що виникнення пізніх серцево-судинних подій після хірургічної реваскуляризації міокарда поєднується з недостатнім використанням базисних фармакотерапевтичних засобів вторинної профілактики.

76.07.19.0634/0519U001116

Єрмоєнко Галина Володимирівна. Патогенетичне обґрунтування діагностики та корекції пульморенальних та метаболічних порушень у хворих на бронхіальну астму з цукровим діабетом 2-го типу та ожирінням: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.05.2019.

УДК [616.248+616.379-008.64]-056.257-06:[616.24:616.61]-008.9-092-07-085(043.3).

349 с.: 88 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 439 назв.

Проведене дослідження присвячене проблемі ранньої діагностики та прогресуванню перебігу, розробки лікувальної стратегії у хворих із коморбідним перебігом бронхіальної астми в поєднанні з цукровим діабетом 2-го типу і ожирінням та їх впливу на формування пульморенальних розладів. Результати дослідження ґрунтуються на даних обстеження 252 пацієнтів, серед яких основна група склала 190 хворих на бронхіальну астму середньої тяжкості (105 хворих у поєднанні з цукровим діабетом 2-го типу, 85 хворих - з ожирінням) і група порівняння з бронхіальною астмою (БА) ізольованою - 62 хворих. Контрольну групу склали 21 практично здоровий волонтер, у яких БА, цукровий діабет 2-го типу (ЦД2Т) та ожиріння виключені на підставі комплексу клініко-інструментальних обстежень. Установлено, що БА у поєднанні з ЦД2Т та ожирінням супроводжуються каскадом метаболічних порушень. Специфічною ознакою бронхіальної астми на фоні цукрового діабету є гіперінсулінемія, інсулінорезистентність, гіперглікемія, дисліпідемія, зниження рівня ХС ЛПВЩ та підвищення ХС ЛПНЩ; у хворих на бронхіальну астму в поєднанні з ожирінням - абдомінальне ожиріння, гіперінсулінемія, інсулінорезистентність, дисліпідемія, зниження рівня ХС ЛПВЩ. У хворих на БА середньотяжкого перебігу пошкодження нирок розвивається у 15,4% випадків, при поєднанні ожиріння частота пошкодження нирок підвищується і дорівнює 36,8%, а у хворих на БА у поєднанні з ЦД2Т - до 63,56%. Пошкодження нирок виявляється розвитком мікроальбумінурії у хворих на БА у поєднанні з ЦД2Т (42,31%), у хворих на БА у поєднанні з ожирінням (23,34%), порушенням фільтраційної функції нирок у всіх груп хворих. Виявлені зміни вазорегулюючої функції ендотелію при підвищенні ЕТ-1, ФВ, ФКУ та зниження S-нітрозотіолів. Визначено та доведено роль дисбалансу роботи системи фіброзу-фібринолізу з високою активністю фібротичного параметру МСР-1 та зниженням антифібротичної ММР-9 при ШКФ < 60 мл/хв/1,73 м². Виявлені ознаки імунного запалення, підвищення рівнів ІЛ-8 та ІЛ-12. Розроблені коефіцієнти ризику прогресування БА за регресійним рівнянням для хворих на БА у поєднанні з ожирінням (К ризику1) і для хворих на БА у поєднанні з ЦД2Т (К ризику2). Доведена ефективність запропонованої комплексної терапії хворих з поєднаним перебігом БА та ЦД2Т на тлі базисної терапії з додатковим використанням L-аргініну аспартату та тіотропію броміду.

76.07.19.0635/0519U001120

Kadykova Olga Ihorivna. Хронічна серцева недостатність у хворих на ішемічну хворобу серця й ожиріння: патогенез, перебіг і лікування з урахуванням генетичних аспектів: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 14.06.2019.

УДК 616.12-008.46-036.12-005.4-056.257-07-08:575.17(043.3).

427 с.: 134 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 447 назв.

Дисертаційна робота присвячена розробці концепції щодо оптимізації діагностики, прогнозування перебігу та індивідуалізації терапевтичної тактики у хворих з хронічною серцевою недостатністю, що виникла на тлі ішемічної хво-

роби серця та ожиріння, на підставі дослідження генетичних детермінант розвитку коморбідної патології й оцінено ступінь їх впливу на варіативність антропометричних, гемодинамічних, ехокардіографічних і метаболічних показників. Уперше на підставі комплексної оцінки молекулярно-генетичних механізмів розвитку серцевої недостатності ідентифіковано генетичні варіанти поліморфних локусів генів, що пов'язані з ризиком розвитку, тяжкістю та характером перебігу хронічної серцевої недостатності у хворих на ішемічну хворобу серця та ожиріння й оцінено їх внесок у різні патогенетичні ланки зазначеної коморбідності. Установлено алельні варіанти-кандидати як розвитку серцевої недостатності, так і сприятливого перебігу. Визначено, що наростання тяжкості хронічної серцевої недостатності обумовлено збільшенням частоти виявлення патологічних алелів і генотипів досліджуваних генів у хворих із поєднаним перебігом ішемічної хвороби серця та ожиріння. Визначено незалежні предиктори виживання пацієнтів із хронічною серцевою недостатністю за даними регресійної моделі пропорційних ризиків Кокса. Проведено оцінку якості життя хворих на хронічну серцеву недостатність, з'ясовано вікові та гендерні особливості перебігу хронічної серцевої недостатності і встановлено наявність зв'язків та асоціацій з поліморфізмами досліджуваних генів. Науково обґрунтовано призначення комплексної терапії серцевої недостатності й оцінено ефективність використання різних схем лікування у хворих на ішемічну хворобу серця та ожиріння залежно від несприятливої комбінації генотипів. Розроблено спосіб диференційованої терапевтичної корекції дисліпидемії у хворих на ішемічну хворобу серця та ожиріння з урахуванням генотипів досліджуваних генів. Доведено ефективність застосування розувастатину в носіїв генотипів: TT поліморфного локусу M235T гена ангіотензиногена, GG поліморфного локусу Gln27Glu гена бета2-адренорецепторів, AA поліморфного локусу G-308A гена фактора некрозу пухлини-альфа, GG поліморфізму гена лептину (Arg223Gln), а аторвастатину в носіїв генотипів: MM поліморфного локусу M235T гена ангіотензиногена, GG поліморфного локусу G-308A гена фактора некрозу пухлини-альфа, AA поліморфізму гена лептину (Arg223Gln).

76.07.19.0636/0519U001121

Дзигал Олександр Федорович. Обґрунтування хірургічних втручань при цирозі печінки, ускладненому портальною і біліарною гіпертензіями (клініко-експериментальне дослідження): Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 07.06.2019.

УДК 616.006-089; 616.36-002.17-08-092.9.

340 с.: 20 табл., 89 іл. – Бібліогр.: 428 назв.

У дисертації наведено теоретичне обґрунтування і практичне вирішення актуальної наукової проблеми: підвищення ефективності хірургічного лікування хворих на цироз печінки шляхом оптимізації тактики та методології їх хірургічного та комплексного консервативного лікування. Формування у зазначеного контингенту хворих синдрому поліорганної недостатності, портальної гіпертензії, асцитичного та холестатичного синдромів необхідно мати на увазі під час планування індивідуальної тактики їх оперативного лікування. Доведено, що операції селективного і парціального порто-кавального шунтування з метою корекції портальної гіпертензії у хворих при цирозі печінки є ефективним методом лікування основного захворювання. Встановлено, що повна деваскуляризація шлунка разом з операцією Паціори є кращим методологічним прийомом при хірургічному лікуванні хворих на цироз печінки за високого ризику виникнення кровотечі з варикозно-змінених вен стравоходу і

шлунка. Досягнуті суттєво кращі показники якості життя при застосуванні мініінвазивних технологій та вдосконаленні лапароскопічних оперативних втручань з приводу цирозу печінки та його ускладнень. Доведено, що якість життя в оперованих хворих краща порівняно з такою у хворих, у яких з приводу цирозу печінки застосовували відкриті оперативні втручання.

76.07.19.0637/0519U001123

Нікітіна Ірина Миколаївна. Прогнозування, лікування і профілактика акушерської та перинатальної патології у жінок з багатопліддям: Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 05.06.2019.

УДК 618.35-06:618.3-06:618.1-002.

358 с.: 51 табл., 102 іл. – Бібліогр.: 300 назв.

Дисертація присвячена зниженню частоти акушерських і перинатальних ускладнень у жінок із багатоплідною вагітністю шляхом розроблення та впровадження науково обґрунтованих діагностичних і лікувальних заходів в антенатальному періоді. Установлено антенатальні фактори ризику розвитку гестаційних ускладнень та вплив хоріальності на перебіг вагітності, проведено вивчення основних патогенетичних ланок розвитку гестаційних ускладнень під час вагітності. Досліджено ультразвукові предиктори передчасного переривання вагітності з використанням трансвагінальної цервікометрії. Проведено кореляційні зв'язки між рівнем фактора росту плаценти, станом гормонального гомеостазу, показниками редокс-системи, цитокинового дисбалансу та розвитком гестаційних ускладнень при багатоплідності. Уперше виявлено морфологічні особливості послідів жінок із багатоплідною вагітністю у разі дуже ранніх і ранніх передчасних пологів та вивчено особливості експресії прогестеронових рецепторів у плаценті на різних термінах гестації. Розроблено, апробовано і впроваджено науково обґрунтований багатовекторний комплексний алгоритм лікування та профілактики гестаційних ускладнень у жінок із багатоплідністю з використанням патогенетично спрямованої медикаментозної корекції.

76.07.19.0638/0519U001124

СклярOVA Валентина Олександрівна. Репродуктивне здоров'я жінок при їх паразитарному ураженні: Дис... д.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 30.05.2019.

УДК 618.1/.3-02:616-008.895.1.

342 с.: 57 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 468 назв.

Дисертаційна робота присвячена забезпеченню та поліпшенню репродуктивного здоров'я жінок при їх паразитарному ураженні (ПУ). Визначено, що ПУ наявні у 48,4% випадків при хронічних запальних захворюваннях жіночих статевих органів, у 58,0 % - при первинній безплідності, у 52,3 % - при ускладненому репродуктивному анамнезі. Обґрунтовано доцільність обстеження жінок із запальними гінекологічними захворюваннями, обтяженим репродуктивним анамнезом на наявність ПУ. Доведено прямий кореляційний зв'язок ($p < 0,01$) між ПУ та частотою виникнення патології органів травної і сечовидільної систем, щитоподібної і молочних залоз.

76.07.19.0639/0519U001150

Царьов Олександр Володимирович. Терапевтична гіпотермія та методи управління терморегуляцією при критичних та термінальних станах: Дис... д.мед.н. /ДЗ

"Дніпропетровська медична академія МОЗ України". – Захищена 26.06.2019.

УДК 616-001.18:616-036.884:612.55:616-085-036-092.9.

363 с.: 77 табл., 69 іл. – Бібліогр.: 222 назви.

Дисертація присвячена вирішенню проблеми, пов'язаної з оптимізацією методів керування порушень температурного гомеостазу у пацієнтів у критичних та термінальних станах, які знаходилися на лікуванні у відділенні інтенсивної терапії. У представлене дослідження включені результати обстеження і лікування 318 пацієнтів, у тому числі з тяжкою ЧМТ з включенням до комплексу інтенсивної терапії цільового температурного менеджменту (ЦТМ) у варіанті терапевтичної гіпотермії з використанням неінвазивної та інвазивної технології; загальним переохолодженням, неавтономною гіпотермією при проведенні ургентних хірургічних втручань, у тому числі при політраумі із застосуванням способу контрольованої нормотермії. На підставі результатів проведеного дослідження розроблені показання, протипоказання і покроковий алгоритм методики проведення терапевтичної гіпотермії з метою нейропротекції головного мозку; неінвазивної технології охолодження при розвитку рефрактерної до фармакологічної терапії гіпертермії центрального генезу для забезпечення і підтримання нормотермії з метою попередження вторинного пошкодження головного мозку. Продемонстрований позитивний вплив застосування ЦТМ на швидкість і повноту неврологічного відновлення пацієнтів з тяжкою ЧМТ. Вивчені особливості динаміки патофізіологічних змін, які розвиваються у відповідь на дію системної гіпотермії, та розроблений диференційований спосіб інтенсивної терапії в залежності від ступеня тяжкості загального переохолодження, застосування якого забезпечує підвищення рівня виживаності цієї групи пацієнтів та зниження летальності. Встановлені переваги конвекційного способу зігрівання пацієнтів у післяопераційному періоді при проведенні ургентних хірургічних втручань, у тому числі у пацієнтів з політраумою, у вигляді зниження розвитку післяопераційного холодового тремтіння, об'єму крововтрати та потреби у трансфузії алогенних еритроцитів.

76.07.19.0640/0519U001151

Воротинцев Сергій Іванович. Анестезія та періопераційна інтенсивна терапія у хворих із ожирінням: Дис... д.мед.н. /ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України". – Захищена 27.06.2019.

УДК 616.12-02-07:616-089.5]:616-056.257.

300 с.: 49 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 436 назв.

У роботі представлено вирішення актуальної проблеми сучасної анестезіології - покращення безпеки та ефективності хірургічного лікування хворих із супутнім ожирінням шляхом розробки комплексної програми періопераційної допомоги на основі вдосконалення передопераційної оцінки стану пацієнтів, оптимізації технологій анестезіологічного забезпечення оперативних втручань та післяопераційної інтенсивної терапії. На підставі результатів проведеного дослідження вдосконалено програму періопераційної безпеки хворих із ожирінням в абдомінальній хірургії, яка включає: передопераційну оцінку ризиків за допомогою калькулятора ACS-NSQIP та визначення MET; використання УЗ для катетеризації VJI, ЕДП, TAP-блоку та RSB; виконання інтубації трахеї при свідомості через SAD всліпу, використовуючи ІЛ-техніку точної анестезії; застосування об'ємного навантаження рідиною 6 мл/кг ІдМТ перед індукцією анестезії; використання назофарингіального повітроводу для апноетичної оксигенації; вибір КІЕА або МММА для лапаротомної хірургії (RSB при наявності показань); вибір ІА або ТВА для лапароскопічної хірургії (ЕА, TAP-блок, дексмететомідин при наявності показань); цілеспрямоване на підтримку

УО інтраопераційне призначення збалансованих розчинів; використання капнометрії безперервно не менше 2-х годин після операції; контроль коагуляції за допомогою НПТЕГ. Доведено ефективність застосування цієї програми.

76.07.19.0641/0419U001035

Айзятуллова Дінара Рушанівна. Діагностика та корекція морфофункціонального стану ендометрія при заплідненні in vitro, ускладненому синдромом гіперстимуляції яєчників: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.12.2018.

УДК 618.2-089.163+612.613.1:618.11-008.6+618.14-002.

200 с.: 31 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

У дисертаційній роботі приведено нове рішення актуального завдання акушерства та гінекології, зокрема репродуктивної медицини, - підвищити частоту живонародження у жінок з безпліддям при заплідненні in vitro, ускладненому синдромом гіперстимуляції яєчників (СГСЯ). На підставі оцінки репродуктивних результатів за даними статистичних звітів про допоміжні репродуктивні технології, виявлення особливостей морфофункціонального стану ендометрія у самиць мишей із експериментальним моделюванням СГСЯ різними дозами гонадотропінів, отримання нових даних про морфофункціональні зміни ендометрія (стан піноподій, молекулярного профілю ендометріальних факторів імплантації, активності індукційної синтази оксиду азоту, місцевої імунореактивності) у жінок, встановлення кореляційні взаємозв'язків між експресією в ендометрії лейкоцитного інгібіторного фактору і глікопротеїну 130 та їх вмістом в мактівах змивах розроблена малоінвазивна методика діагностики рецептивності ендометрія та методика ведення пацієнток при заплідненні in vitro, ускладненому СГСЯ, з проведенням індивідуалізованої корекції морфофункціонального стану ендометрія перед переносом вітрифікованих / відігрітих ембріонів, що у сукупності привело до збільшення числа живонароджень у 2,11 рази.

76.07.19.0642/0419U001231

Фахрутдінова Тетяна Дамірівна. Профілактика акушерської та перинатальної патології в жінок з надмірною надбавкою маси тіла під час вагітності: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 22.03.2019.

УДК 618.3-056.5:618.3/5-036.8-084.

140 с.: 24 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

Дисертаційна робота присвячена зниженню акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з надмірною надбавкою маси тіла під час вагітності на основі вивчення клініко-функціональних, ендокринологічних, метаболічних, морфологічних особливостей стану фетоплацентарного комплексу та розробки удосконаленого алгоритму лікувально-профілактичних заходів. Встановлено взаємозв'язки між ліпідним обміном та рівнем біохімічних і гормональних показників крові у різні терміни вагітності. При цьому показано, що у першому триместрі є помірний зв'язок відсотку жирової маси тіла з базальною і стимульованою інсулінемією, з показником інсулінорезистентності НОМО, а також концентрацією холестерину. У другому триместрі крім базальної інсулінемії та інсулінорезистентності просліджується позитивний зв'язок з тригліцеридами і негативний - з ліпопротеїдами високої щільності. Наприкінці вагітності виявлено зв'язок відсотку жирової маси тіла лише з базальною секрецією інсуліну та індексом НОМО, що зберігається і після розродження. Представлена роль патологічної надбавки маси тіла під час вагітності у генезі та клінічному перебігу преєклампсії, а також подальшої перинатальної

патології. Науково обґрунтована необхідність удосконалення алгоритму профілактики акушерських і перинатальних ускладнень у жінок з надмірною надбавкою маси тіла під час вагітності. Встановлені порівняльні аспекти преморбідного фону, наявності супутньої генітальної та соматичної захворюваності, клінічного перебігу вагітності та пологів у жінок з різною надбавкою маси тіла під час вагітності, показано загальні та відмінні моменти розвитку прееклампсії і подальшої перинатальної патології. Представлені особливості стану новонароджених та їх постнатальної адаптації в залежності від величини надбавки маси тіла жінки під час вагітності. Удосконалено і впроваджено алгоритм діагностичних і лікувально-профілактичних заходів щодо зниження частоти акушерської та перинатальної патології у жінок з патологічною надбавкою маси тіла під час вагітності на підставі поетапного проведення психологічної та медикаментозної корекції.

76.07.19.0643/0419U001333

Орлова Інна Вікторівна. Дисадипокінемія та рівні TLR 4 типу у хворих на подагру: зв'язок з перебігом захворювання та ефективністю лікування: Дис... к.мед.н. /Державна установа

"Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска" Національної академії медичних наук України. – Захищена 13.05.2019.

УДК 616.72-002.78:577.27.

200 с.: 37 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Дисертаційна робота присвячена новому вирішенню актуального завдання ревматології, що полягає в удосконаленні діагностики та лікування у хворих на подагру шляхом вивчення рівнів адипокінів та Тол-подібних рецепторів (TLR) 4 типу в крові хворих на подагру, розробці критеріїв ефективності лікування та визначенні предикторів резистентності до стандартної терапії.

76.07.19.0644/0419U001334

Борхаленко Юлія Анатоліївна. Критерії ефективності коронарної ревазуляризації та зміни якості життя у пацієнтів зі стабільною ішемічною хворобою серця: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.05.2019.

УДК 616.127-005.4-06:616.132.2-089.86-089.884-035-089.168.1-036.1-036.8.

180 с.: 23 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 159 назв.

У дисертаційній роботі викладено нове вирішення актуального науково-практичного завдання сучасної кардіології - обґрунтування доцільності та опрацювання показів для проведення ревазуляризаційних втручань у пацієнтів зі стабільною ІХС і збереженою фракцією викиду лівого шлуночка на підставі вивчення об'єктивних критеріїв оцінки їх ефективності та дослідження показників асоційованої із станом здоров'я якості життя до і після коронарної ревазуляризації. Досліджену когорту послідовно обстежених пацієнтів з ІХС і збереженою ФВ ЛШ, поділили на групи АКШ (n=71) і стентування віцевих артерій (n=44). В якості контролю ми взяли групу пацієнтів з ІХС із зниженою систолічною функцією ЛШ (ФВ ЛШ < 45%, n=148). Група пацієнтів з ІХС і збереженою ФВ ЛШ характеризувалася більшою часткою жінок (23,4 проти 12,2%), пацієнтів з хворобою периферійних судин (63,8 проти 27,0%). У групі з систолічною дисфункцією ЛШ переважали чоловіки (p=0,022), частіше реєстрували перенесений раніше ІМ, у тому числі повторний (p<0,001), а також СН II Б стадії за класифікацією М.Д. Стражеска і В.Х. Василенка (p=0,001). Водночас, за даними коронарографії у груп пацієнтів з і без систолічної дисфункції ЛШ не спостерігали відмінностей кількості ураже-

них коронарних артерій. За низкою підшкал опитувальників SF-36 і SAQ у групі пацієнтів з ІХС і збереженою ФВ ЛШ спостерігали принаймні не менш виражені зміни ЯЖ, ніж у хворих із зниженою ФВ ЛШ. Вибір методу ревазуляризації міокарда між АКШ або перкутанним коронарним втручанням у пацієнтів з ІХС і збереженою ФВ ЛШ найбільше залежав від анатомічних особливостей ураження коронарного русла. За даними коронарографії, у групі АКШ частіше спостерігали гемодинамічно вагоме ураження стовбура лівої коронарної артерії (ЛКА), а також трисудинне ураження без гемодинамічно вагомого ураження стовбура ЛКА. Крім анатомічних особливостей, які свідчили на користь того чи іншого виду ревазуляризації, важливі відмінності між дослідженими групами полягали у вираженіших проявах стенокардії (III функціональний клас за CCS) та СН у пацієнтів, відібраних для АКШ. Разом з тим, значущих відмінностей між вихідними показниками ЯЖ у порівнюваних групах не виявили. Через 6 місяців спостереження у пацієнтів зі стабільною ІХС і збереженою фракцією викиду ЛШ після стентування КА та АКШ відмічається значуще покращення показників ЯЖ порівняно з вихідними даними за опитувальниками MLHFQ, SF-36 і SAQ. В групі АКШ найбільш відчутне покращення ЯЖ за усіма шкалами спостерігалось протягом перших 6 місяців, а при подальшому спостереженні (у період з 6 до 12 місяців) зберігалось покращення ЯЖ лише за опитувальником MLHFQ та окремими підшкалами опитувальника SF-36. Сприятливу динаміку ЯЖ можна пов'язати з корекцією діастолічної дисфункції міокарда і серцевої недостатності, що відобразалося значущим зниженням медіани вмісту МНУП, збільшенням дистанції 6-хвилинної ходьби, а також покращенням окремих доплерокардіографічних показників діастолічної функції серця на етапі спостереження 6 місяців.

76.07.19.0645/0419U001338

Кобірніченко Артем Анатолійович. Оцінка ефективності селективної артеріальної емболізації в хірургічному лікуванні доброякісної гіперплазії передміхурової залози у хворих із високим операційним ризиком: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут урології НАМН України". – Захищена 04.06.2019.

УДК 616.65-007.61-089.811:616.

160 с.: 15 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Дисертація присвячена вирішенню актуального питання в урології - покращенню результатів хірургічного лікування хворих на ДГПЗ із високим операційним ризиком шляхом застосування селективної артеріальної емболізації (САЕ) передміхурової залози. В дослідженні оцінювали ефективність та безпечність САЕ передміхурової залози як методу лікування симптомів нижніх сечовивідних шляхів (НСШ) у порівнянні з мТУРП та ФВП. Аналіз базувався на систематичному вивченні функціональних результатів та ускладнень, що мали місце в основній групі хворих (n=33), яким виконувалась САЕ, підгрупі порівняння 1 (n=52), які перенесли ТУРП та підгрупі порівняння 2 (n=36), які перенесли ФВП. Встановлено, що в результаті застосування САЕ передміхурової залози отримані величини показників, що об'єктивізують відновлення функції нижніх сечовивідних шляхів, подібні тим, які одержані при мТУРП та ФВП. Об'єктивізовані переваги САЕ при хірургічному лікуванні хворих на ДГПЗ з високим операційним ризиком у вигляді достовірно меншої частоти післяопераційних ускладнень, їх тяжкості; більшою кількістю неускладнених випадків післяопераційного перебігу, а також тривалістю післяопераційного ліжко-дня.

76.07.19.0646/0419U001339

Солонович Анастасія Сергіївна. Предикто-

ри, клініко-прогностичне значення стану когнітивної функції та обґрунтування її корекції при хронічній серцевій недостатності зі зниженою фракцією викиду лівого шлуночка: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України. – Захищена 13.05.2019.

УДК 616.12-008.46-036.12+616.124.2+616.89-008+615.869.183 с.: 30 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 313 назви.

Дисертація присвячена удосконаленню тактики ведення пацієнтів з ХСН та зниженою фракцією викиду лівого шлуночка в залежності від стану їх когнітивної функції шляхом вивчення впливу останньої на особливості перебігу ХСН, уточнення клінічних предикторів розвитку когнітивної дисфункції та її прогностичної значущості, способів її оцінки та можливостей медикаментозної корекції.

76.07.19.0647/0419U001340

Ярина Ігор Миколайович. Клініко-лабораторне обґрунтування застосування А-силіконового матеріалу для безкламерної фіксації знімних протезів при мезіодистальному нахилі зубів: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 21.05.2019.

УДК 616.379-008.64:616.36.369.

170 с.: 15 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 136 назв.

1. За результатами дослідження підвищена ефективність ортопедичного лікування хворих незнімними конструкціями зубних протезів шляхом обґрунтування, розробки та клінічного застосування нового вітчизняного А-силіконового матеріалу для отримання анатомічних відбитків, на який отримано патент України на винахід. Результати лабораторних випробувань визначили оптимальні параметри нового матеріалу, а дослідження клініко-технологічних властивостей дозволили удосконалити якість лікування та забезпечити обґрунтований і оптимальний добір матеріалів для виготовлення ортопедичних конструкцій. Розроблено спосіб оцінки клініко-технологічної якості силіконового відбиткового матеріалу, на який отримано патент України на корисну модель. Проведений аналіз ефективності клінічного застосування матеріалу базувався на його впливі на імуноталобічний профіль пацієнтів опосередковано через НОК. Застосування методики препарування з символом уступу дозволяє отримати не тільки високий естетичний ефект, а і якісну біологічну інтеграцію НОК в зубощелепну систему.

76.07.19.0648/0419U001341

Горбачова Віра Вікторівна. Клініко-прогностичне значення стану обміну заліза при хронічній серцевій недостатності:

Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України. – Захищена 14.05.2019.

УДК 616.12 - 008.46 - 036.12 - 037 - 098.

176 с.: 20 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 193 назви.

Дисертаційна робота присвячена удосконаленню диспансерного ведення пацієнтів з ХСН та зниженою ФВ ЛШ шляхом вивчення їх клініко-інструментальної характеристики в залежності від наявності ЗД, рівня показників обміну заліза, встановлення предикторів, прогностичного значення залізодефіцитного стану та окремих його параметрів при тривалому спостереженні, вивчення типів ЗД та ЗД окремо від анемії. Вперше встановлено прямий зв'язок між біомаркерами низькоінтенсивного запалення/оксидантного

стресу, NTproBNP та наявністю ЗД; виділені кількісні критерії стратифікації довготермінового клінічного ризику, що ґрунтуються на окремих показниках стану обміну заліза

76.07.19.0649/0419U001349

Забудська Любов Романівна. Мультиспіральна комп'ютерна та магнітно-резонансна томографія в діагностиці і стадіюванні раку підшлункової залози: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 29.05.2019.

УДК УДК 616.37 006.6 073.758-073.763.5.

177 с.: 26 табл., 64 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології - покращенню променевої діагностики раку підшлункової залози шляхом підвищення інформативності МСКТ і МРТ у виявленні та стадіюванні пухлинного процесу.

76.07.19.0650/0419U001350

Супруненко Олександр Анатолійович. Удосконалення рентгеноендоваскулярної технології в лікуванні місцево-поширеного раку грудної залози: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. – Захищена 29.05.2019.

УДК УДК 618.19-006.6-085.28:616.131-005.6/7-073.916.

165 с.: 11 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 180 назв.

Дисертаційна робота присвячена важливій для інтервенційної радіології та онкології проблемі щодо підвищення селективності рентгеноендоваскулярних технологій при введенні протипухлинних препаратів з метою покращення ефективності лікування хворих на місцево-поширений рак грудної залози.

76.07.19.0651/0419U001351

Королевська Алла Юрївна. Хірургічна тактика при протяжних рубцевих стриктурах стравоходу: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 23.05.2019.

УДК 616.329-003.92-007.271-089.12.

190 с.: 27 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 199 назв.

Дисертаційна робота містить теоретичне обґрунтування і пропозиції практичного розв'язання наукового завдання – поліпшення результатів лікування хворих з протяжними післяопіковими рубцевими стриктурами стравоходу шляхом вдосконалення існуючої хірургічної тактики та розробки модифікованих методик хірургічних втручань у хворих з такою патологією. Проведені дослідження дозволили розробити тактику хірургічного лікування хворих з протяжними рубцевими післяопіковими стриктурами стравоходу та обґрунтувати обов'язкові умови для виконання езофагопластики трансхіатальним доступом з формуванням єдиного антирефлюксного анастомозу та стоми на шії. Доведено, що показаннями до виконання розроблених нових способів реконструктивного оперативного лікування у хворих з протяжними післяопіковими рубцевими стриктурами стравоходу – одномоментної езофагопластики та езофагопластики як II етапу у хворих зі сформованою за модифікованою методикою контактною гастростомою є наявність протяжної стриктури стравоходу, що займає два та більше анатомічних відділи стравоходу, збереження дисфагії на фоні проведення курсів дилатаційних процедур, а також відсутність істотних порушень нутритивного статусу; задовільний стан пацієнта; лабораторні та інструментальні показники в межах норми; відсутність важкої хронічної патології. Дані експрес-рН-метрії під візуальним контролем та рН-Z-імпедансмоніторингу верхніх відділів шлунково-кишкового тракту свідчать про адаптацію кукси стравоходу та інтронату в післяопераційному періоді. У хворих основної гру-

пи було підтверджено фізіологічність рефлюксу за рахунок наявності антирефлюксного бар'єру. У всіх хворих групи порівняння було виявлено порушення об'ємного і хімічного кліренсу в кукулі стравоходу за рахунок моторно-евакуаторних порушень. Проведені дослідження доводять, що використання у хворих з протяжними післяопераційними рубцевими стриктурами стравоходу запропонованої хірургічної тактики, модифікованої методики одномоментної езофагопластики та езофагопластики як II етапу хірургічного лікування у хворих зі сформованою контактною гастростоמוю є ефективним засобом поліпшення результатів лікування хворих. Відзначено тенденцію зниження кількості як ранніх, так і пізніх післяопераційних ускладнень та летальності. При проведенні порівняльного аналізу виявлено статистично достовірне зменшення кількості ускладнень, пов'язаних з виконаною радикальною операцією: в основній групі частота ранніх післяопераційних ускладнень склала 10,2 %, в групі порівняння – 45,3 % ($p < 0,05$), пізніх післяопераційних ускладнень в основній групі – 8,2 %, а в групі порівняння – 26,4% ($p < 0,05$). Відзначено тенденцію до зниження кількості як місцевих (з боку анастомозу), так і загальних ускладнень, що пояснюється як особливостями оперативних втручань з використанням удосконалених способів хірургічного лікування, так і більш ефективною передопераційною підготовкою хворих. Рівень післяопераційної летальності в основній групі і групі порівняння склав відповідно 2,0 % та 3,8 % ($p < 0,05$). Показники якості життя хворих основної групи у віддаленому післяопераційному періоді були статистично значущо вищими ($p < 0,05$) порівняно з пацієнтами групи порівняння.

76.07.19.0652/0419U001359

Бубняк Мирослав Романович. Ендоскулярна діагностика, лікування і профілактика гострих гастроуденальних кровотеч:

Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 06.06.2019.

УДК :616.33+616.342)-005.1-036.11-072.7-08-084.

179 с.: 34 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 213 назви.

Дисертація присвячена проблемі застосування ендоскулярних втручань в діагностиці, лікуванні і профілактиці гострих гастроуденальних кровотеч варикозної і неварикозної етіології. Серед хворих, джерело кровотечі в яких локалізувалось у шлунку у 14 (73,6%) пацієнтів ефективною була ізольована емболізація ЛША. У 3 проведено емболізацію СА або СА і ЛША. Ранні РК виникли у 4 (21%) пацієнтів з цієї групи. Відтерміновано оперовано 2 хворих і ургентно – 1. Планово оперовано 4 пацієнтів. Назагал у цій групі померли 5 (26,3%) пацієнтів, з них від РК – 1 (5,3%). Відзначено тенденцію до зниження летальності у хворих високого ризику рецидиву кровотечі після ендоскулярного втручання порівняно з групою, де його не проводили (26,3% проти 37,7%). Усім пацієнтам з кровотечею в порожнину ППЗ виконано емболізацію судини джерела кровотечі. З приводу кровотечі не оперовано жодного хворого. Порожнина ППЗ зникла або зменшувалася в об'ємі. Консервативне лікування пацієнтів з ПГ проводилось згідно рекомендацій консенсусів BAVENO. Ендоскопічне лікування було застосовано у 69 (84,1%) пацієнтів, як другий етап лікування виконувалася ЕСА. Медіана кумулятивного безпідійного виживання методом Каллан-Мейера становила 53,9 міс.

76.07.19.0653/0419U001360

Ільчишин Марта Петрівна. Оптимізація комплексного лікування захворювань тканин пародонту у курців:

Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 07.06.2019.

УДК :616.311.2+616.314.17+616.314.19)-002-02:613.84]-08.

206 с.: 32 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

На основі клінічного обстеження 321 особи з захворюваннями тканин пародонту, які звернулись з лікувальною метою у Стоматологічний медичний центр Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, було сформовано II групи: основна – 216 осіб – курців та порівняльну – 105, які не палили цигарок, з запальними і дистрофічно-запальними захворюваннями тканин пародонту. Ефективність розпрацьованої лікувальної схеми при захворюваннях тканин пародонту у курців підтверджена високими клінічними результатами (відсутність захворювання у 90,9 % хворих на ХКГ та 80,0 % пролікованих з ГП) та скороченням термінів відвідування, у середньому, на 2,95+-0,32 у основній групі проти 4,6+-0,31 – у контрольній групі. Про перевагу розпрацьованого нами лікувального комплексу свідчили результати значень пародонтальних і гігієнічного індексів у динаміці, які довели високий терапевтичний ефект озонованої обліпихової олії, як на етапі активного перебігу патологічного процесу в пародонті, так і під час вторинної профілактики запальних і дистрофічно-запальних захворювань тканин пародонту.

76.07.19.0654/0419U001361

Федун Ірена Романівна. Особливості клініки та лікування захворювань пародонту у наркозалежних хворих:

Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 06.06.2019.

УДК :616.311.2+616.314.17+616.314.19)-002-02:616.89-008.14]-036-08.

183 с.: 25 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 218 назв.

Обстежено 113 наркозалежних осіб на базі реабілітаційного центру "Перспектива" (м. Львів) і Комунальної 8 міської клінічної лікарні (м. Львів), 92 незалежних особи та 10 осіб з інтактним пародонтом на базі Стоматологічного медичного центру ЛНМУ імені Данила Галицького. У наркозалежних хворих захворювання тканин пародонту зустрічаються частіше, зокрема у молодих осіб. В узалежнених хворих патологічний процес у пародонті інтенсивніше розвивається при збільшенні тривалості та частішого вживання наркотиків. Патогістологічні зміни у наркозалежних мають більш виражений деструкційний характер, ніж у ненаркозалежних. В узалежнених хворих у ротовій рідині зростає активність КФ та знижується активність ЛФ та зменшується АПІ, зростає вміст кальцію, а вміст фосфору – зменшується. Цинку та мангану у ротовій рідині наркозалежних хворих було значно менше від показника осіб з інтактним пародонтом. Встановлено, що хром, свинець та стронцій у ротовій рідині наркозалежних хворих зростала у активних споживачів наркотиків чи були у постабстинентному стані, на відміну від осіб, які мали стійку ремісію наркоманії. Розроблена схема лікування запальних та дистрофічно-запальних захворювань пародонту у наркозалежних хворих із використанням засобів патогенетичної дії, а саме препаратів "Квертин", "Намацит" та "Dentaid Xeros". Ефективність запропонованого комплексного лікування підтверджена покращенням пародонтального статусу, позитивною динамікою даних індексів, а саме дані РІ покращилися на 38% при гінгівіті, на 34% при ГП I ступеня та на 43% при ГП II ступеня. Біохімічні показники ротової рідини також мали кращий результат, зокрема АПІ зросло при гінгівіті у 1,8 рази, при ГП I ступеня - у 2 рази та при ГП II ступеня - у 3 рази.

76.07.19.0655/0419U001372

Гриньків Надія Іванівна. Оптимізація ком-

плексного лікування хворих на гострий некротичний панкреатит із застосуванням екстракорпоральних методів детоксикації та імунорекції: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 21.05.2019.

УДК 616.37-002-036.11-08:615.9.034.

190 с.: 37 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 178 назв.

У дисертації наведено результати комплексного лікування хворих на гострий некротичний панкреатит шляхом удосконалення діагностично-лікувальної тактики, визначення факторів, що негативно впливають на перебіг захворювання та розробки методів профілактики розвитку ускладнень на основі аналізу клінічної симптоматики, вивчення функціонального стану мікроциркуляторного русла та рівня ендогенної інтоксикації. Представлено результати дослідження стану мікроциркуляції, ендогенної інтоксикації та динаміку показників клітинного та гуморального імунітету у хворих на гострий некротичний панкреатит в залежності від важкості перебігу та фаз захворювання. Визначено основні фактори, що впливають на тяжкість перебігу гострого некротичного панкреатиту та розвиток ускладнень. Досліджено вплив екстракорпоральних методів детоксикації та імунорекції в лікуванні гострого некротичного панкреатиту із включенням в лікування водорозчинної форми кверцетину на динаміку клінічних показників, мікроциркуляторних порушень та маркерів ендогенної інтоксикації. Використання зазначеної терапії дозволило пришвидшити відновлення моторно-евакуаторної функції шлунково-кишкового тракту, зменшити тривалість перебування хворих в стаціонарі та зменшення летальності в основній групі хворих на гострий некротичний панкреатит.

76.07.19.0656/0419U001375

Макарчук Надія Романівна. Оптимізація лікування хворих з цукровим діабетом 2 типу у поєднанні з полінейропатією та артеріальною гіпертензією: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 04.06.2019.

УДК 616.379-008.64+615.453:616-001.14+616.8-009.7.

195 с.: 26 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 206 назв.

Дисертація присвячена вивченню ефективності лікування діабетичної полінейропатії та артеріальної гіпертензії у хворих на цукровий діабет 2 типу шляхом впливу на їх клінічні прояви, порушення різних видів чутливості, інтенсивність невротичного болю (що вивчалася за допомогою модифікованого опитувальника DN4), перебіг артеріальної гіпертензії та якості життя при впровадженні в лікувальний процес препарату уридину (келтікан) та світлотерапевтичних процедур. Встановлено доцільність включення до базисної терапії хворих на цукровий діабет поляризованого світла, яке сприяє покращенню різних видів чутливості (температурної на 60,9%, больової, тактильної та вібраційної на 73,7%, 48,1% і 41,4%, відповідно) та препарату уридину (келтікан) під впливом якого суттєво зменшується інтенсивність невротичного болю. Комбінація келтікану і світлотерапевтичних процедур у комплексному лікуванні пацієнтів сприяє достовірній позитивній динаміці клінічних проявів діабетичної полінейропатії, зниженню артеріального тиску, корекції дисбалансу у системі перексидного окислення ліпідів і антиоксидантного захисту та покращенню якості життя пацієнтів. На основі проведених досліджень розроблено та апробовано диференційовані схеми лікування діабетичної полінейропатії залежно від порушень різних видів чутливості та проявів невротичного болю з метою покращення якості життя пацієнтів.

76.07.19.0657/0419U001376

Кривицька Галина Олександрівна. Профілактика перинатальних ускладнень у жінок із синдромом втрати плода: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 05.06.2019.

УДК 618.39-021.3-06-084.

182 с.: 43 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

Дисертаційна робота присвячена профілактиці перинатальних ускладнень у жінок із синдромом втрати плода шляхом призначення їм під час вагітності L-аргініну аспартату та фолієвої кислоти. Встановлено, що у пацієнток із синдромом втрати плода діагностується рання (доклінічна) гестаційна ендотеліальна дисфункція, зниження вмісту фолієвої кислоти в крові, високі показники креатиніну в навколоплідних водах. При морфологічному дослідженні провізорних органів плода відзначаються дистрофічно-дегенеративні зміни із ознаками інфікування. Вагітність та пологи пацієнток із синдромом втрати плода перебігають із різноманітними ускладненнями, а у новонароджених відзначаються окремі стани перинатального періоду. Доведено, що після призначення вагітним донатору оксиду азоту L-аргініну аспартату та фолієвої кислоти ендотеліальна дисфункція не діагностувалася, нормалізувалася концентрація фолієвої кислоти в крові, майже вдвічі знизився вміст креатиніну в навколоплідних водах. При морфологічному дослідженні послідів поряд із дистрофічно-дегенеративними спостерігалися і компенсаторно-приспосувальні зміни. Обґрунтовано, що запропонована комплексна медикаментозна терапія значно покращила перинатальні наслідки у жінок із синдромом втрати плода.

76.07.19.0658/0419U001386

Степура Антон Олександрович. Клініко-патогенетичне обґрунтування ранньої інтенсивної гіполіпідемічної терапії у хворих на гострий інфаркт міокарда: Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска" Національної академії медичних наук України". – Захищена 18.06.2019.

УДК 616.127-005.8-036.11-092+615.2.

176 с.: 33 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 212 назви.

Дисертаційна робота мала на меті вивчення зміни ліпідного стану на тлі різної інтенсивності гіполіпідемічної терапії у хворих на гострий інфаркт міокарда зі стійкою елевацією сегмента ST, дослідження клінічного перебігу захворювання, стану ендотеліальної функції, ремоделювання міокарда та визначення рівня тканинного та міокардального кровотоку на фоні використання гіполіпідемічної терапії різної інтенсивності. Отже, важливо й актуально диференційовано та кількісно оцінити вплив гіполіпідемічної терапії різної інтенсивності на механізми регуляції для впровадження в клінічну практику індивідуального підходу до лікування хворих на гострий інфаркт міокарда зі стійкою елевацією сегмента ST.

76.07.19.0659/0419U001397

Шеремет Марина Юрївна. Нейрогуморальні предиктори ефективності антигіпертензивної терапії у пацієнтів з резистентною артеріальною гіпертензією: Дис... к.мед.н. /ННЦ "Інститут кардіології ім. акад. М. Д. Стражеска". – Захищена 19.06.2019.

УДК 616.12-008.331.1+615.22.

172 с.: 30 табл., 20 іл. – Бібліогр.: 165 назв.

В дисертаційній роботі досліджено клініко-біохімічні та нейрогуморальні особливості пацієнтів з РАГ. Проведений порівняльний аналіз відповіді на терапію спіронолакто-

ном, еплереноном, небівололом і моксонідіном у пацієнтів з істинною РАГ дозволив встановити: найефективнішим 4-м компонентом терапії є АМР-спіронолактон і еплеренон. На основі комплексної оцінки вихідних показників біохімічних параметрів, активності системного запалення та нейрогуморальних систем регуляції АТ визначені предиктори ефективності 4-го антигіпертензивного препарату для лікування пацієнтів з РАГ. Удосконалено діагностичні підходи до виключення ПРАГ і діагностики істинної РАГ. Ключові слова: резистентна артеріальна гіпертензія, альдостерон, ренін, метанефрини, спіронолактон, еплеренон, небіволол, моксонідин. SUMMARY Sheremet M.Yu. Neurohumoral predictors of the efficiency of antihypertensive therapy in patients with resistant arterial hypertension. - Qualifying scientific work on the rights of manuscript. Dissertation for scientific degree of Candidate of Medical Sciences in specialty 14.01.11 - cardiology. - State Institution "National Scientific Center "Institute of Cardiology named after M.D. Strazhesko" of the NAMS of Ukraine, Kyiv, 2019. Clinical, biochemical and neurohumoral features of patients with resistant arterial hypertension (RAH) were studied. A comparative analysis of the response to treatment with spironolactone, eplerenone, nebivolol and moxonidine showed that the most effective 4th component of therapy for these patients are spironolactone and eplerenone. Based on the comprehensive evaluation of basal biochemical parameters, activities of low-grade inflammation and neurohumoral system of blood pressure regulation the predictors of efficacy of the 4th medicine for treatment of RAH patients were determined. Approaches to diagnosis of pseudoresistant and true RAH were improved. Key words: resistant arterial hypertension, aldosterone, active renin, metanephrines, spironolactone, eplerenone, nebivolol, moxonidine.

76.07.19.0660/0419U001398

Дудник Ганна Євгенівна. Предиктори та клініко-прогностичне значення стану ниркової функції при хронічній серцевій недостатності: Дис... к.мед.н. /ННЦ "Інститут кардіології ім. акад. М. Д. Стражеска". - Захищена 18.06.2019.

УДК 616.12 - 008.46 - 036.12 - 037 + 616.61.

175 с.: 23 табл., 21 іл. - Бібліогр.: 193 назви.

Дослідження присвячене удосконаленню підходу ведення пацієнтів з ХСН зі зниженою ФВ ЛШ та суцільною НД на основі вивчення клініко-прогностичної ролі останньої та можливостей її фармакотерапевтичної корекції у зазначеній категорії пацієнтів. У роботі вперше представлено клінічну характеристику та виживання пацієнтів з ХСН та зниженою ФВ ЛШ з погіршенням ниркової функції за час подолання клінічної декомпенсації. В науковій роботі були використані загально-клінічні, інструментальні та лабораторні (визначення ШКФ, рівнів азоту сечовини, NTproBNP, цитруліну, інтерлейкіну-6, добової МАУ) методи.

76.07.19.0661/0419U001399

Сипало Анна Олегівна. Визначення сортиліну в оптимізації діагностики та лікування дисліпідемії у хворих на ішемічну хворобу серця та цукровий діабет 2 типу: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. - Захищена 14.06.2019.

УДК [616.12-005.4:616.379-008.64] - 085.225.3-078:577.125.

178 с.: 40 табл., 12 іл. - Бібліогр.: 211 назва.

Дисертаційна робота присвячена вивченню ефективності діагностики та лікування дисліпідемії у хворих на ішемічну хворобу серця та цукровий діабет 2 типу на підставі вивчення сортилінемії, показників вуглеводного, ліпідного обміну, кардіогемодинаміки, а також особливостей ураження коронарних артерій. Проведене дослідження демонструє

значне підвищення рівня сортиліну у хворих на ішемічну хворобу серця на тлі цукрового діабету 2 типу, що свідчить про прямий зв'язок рівня сортиліну з наявністю цукрового діабету 2 типу. Отримані результати свідчать, що у хворих при коморбідній патології з вищим рівнем сортилінемії відбувається значне збільшення ступеня ураження таких коронарних артерій як ліва головна коронарна артерія, ліва передня низхідна коронарна артерія, ліва огинаюча коронарна артерія, правої гілки лівої коронарної артерії, правої коронарної артерії, що доводить значний взаємозв'язок рівня сортилінемії з атеросклеротичними змінами в коронарних артеріях. Доведено, що у хворих на цукровий діабет 2 типу частіше зустрічається ІІв тип дисліпідемії, який вважається більш атерогенним при ураженні коронарних артерій та асоціюється з більш тяжким перебігом серцево-судинної патології. Обґрунтовано ефективність застосування різних схем комбінованої гіполіпідемічної терапії з метою індивідуалізації лікування дисліпідемії у хворих з коморбідністю ішемічної хвороби серця та цукрового діабету 2 типу за умов позитивного впливу на досліджувані показники в обстежених хворих за рахунок зниження атерогенних і збільшення антиатерогенних фракцій.

76.07.19.0662/0419U001406

Лобач Лідія Євгенівна. Клініко-гемодинамічні особливості перебігу ІХС, постінфарктного кардіосклерозу у хворих із поліморфізмом гена альдостерон синтетази СYP11B2:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. - Захищена 18.06.2019.

УДК 616.127- 02:616.124.2-073.48:575.113.4.

178 с.: 41 табл., 11 іл. - Бібліогр.: 154 назви.

Дисертація присвячена вивченню клініко-гемодинамічного та прогностичного значення наслідкування поліморфізму гена альдостерон синтетази (СYP11B2) у пацієнтів з ІХС, ПІК. Проведено обстеження 378 пацієнтів, які були розподілені на чотири групи: 100 пацієнтів з ІХС, ПІК, 78 пацієнтів з ІХС без інфаркту міокарда ІМ в анамнезі, 100 пацієнтів КВР (з цукровим діабетом, АГ або дисліпідемією) та 100 здорових пацієнтів. При аналізі клінічного перебігу захворювання пацієнти групи ІХС, ПІК із ТТ та ТС генотипами мали вищі градації стенокардії напруги. Найвраженіші прояви стенокардії напруги були в підгрупах пацієнтів із ТТ і ТС генотипом: 73,3 % та 72,7 % у порівнянні з СС підгрупою - 33,3 % (?2=7,5, p=0,02). В пацієнтів із ТТ та ТС генотипами частіше (24,2 %, 14,5 %) зустрічалася атеросклеротичне ураження стовбура ЛКА становила та не було жодного випадку ураження стовбура ЛКА в підгрупі СС-монозигот (?2=4,09, p=0,04). При аналізі морфологічних характеристик ЛШ найменший ІММ ЛШ виявлено в підгрупі ТС варіанта поліморфізму у порівнянні з показниками підгрупи ТТ варіанта (98,0+-29,3 г/м² проти 113,2+-26,6 г/м², p=0,02). Найменший КДІ ЛШ виявлений у підгрупі пацієнтів із СС генотипом із вірогідною різницею з ТС-гетерозиготами (54,2+-10,7 мл/м² проти 68,1+-17,7 мл/м², p=0,01). При аналізі показників міокардіальної функції у хворих на ІХС, ПІК із поліморфізмом гена альдостерон синтетази (СYP11B2) за рецесивною моделлю успадкування (ТТ+ТС проти СС), генотипи ТТ+ТС були пов'язані з розвитком прогностично несприятливими типами порушення діастолічної функції ЛШ (псевдонормалізація, рестрикція (P<0,01). Досліджено фактори КВР та поліморфізм гена альдостерон синтетази (СYP11B2). Рівень загального холестерину в групі пацієнтів з ІХС, ПІК був вірогідно вищий у пацієнтів із СС-монозиготами (5,8+-1,08 ммоль/л), у порівнянні з гетерозиготами ТС (4,87+-1,3 ммоль/л, p=0,02).

76.07.19.0663/0419U001419

Борн Євген Євгенович. Комплексне хірургічне лікування хронічного парапроктиту. (Експериментально-клінічне дослідження):

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 27.06.2019.

УДК 616.352-007.253-002.2-07-089.

135 с.: 9 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 210 назв.

Дослідження присвячено актуальній проблемі підвищення ефективності лікування хворих на хронічний парапроктит шляхом удосконалення діагностики, обґрунтування, розробки та впровадження способу комплексного хірургічного лікування з використанням ліофілізованого колагенового імплантату. В експерименті доведено, що використання ліофілізованого колагенового імплантату для закриття дефекту прямої кишки у тварин забезпечує рівномірне проростання стінки кишки сполучною тканиною за рахунок утворення власного колагену та стійкості імплантату до бактеріальних колагеназ. Запропонований спосіб комплексного хірургічного лікування хворих на хронічний парапроктит забезпечує проростання сполучної тканини укріпленої ділянки прямої кишки та ліквідує підґрунтя для рецидивування нориці прямої кишки, що дозволило достовірно ($p < 0,05$) зменшити у ранньому післяопераційному періоді у 6 разів кількість ускладнень з боку післяопераційної рани, ліквідувати анальну інконтиненцію, в 2 рази зменшити термін повної післяопераційної реабілітації і в 3,5 рази знизити вірогідність повторного рецидиву нориці.

76.07.19.0664/0419U001420

Воротинцева Ксенія Олегівна. Ефективність використання лапароскопічних операцій при лікуванні вентральних гриж:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 26.06.2019.

УДК 617.55-007.43-089-072.1-036.8.

156 с.: 21 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

Метою дисертаційної роботи є підвищення ефективності результатів хірургічного лікування вентральних і післяопераційних вентральних гриж шляхом розробки і впровадження нових лапароскопічних методик герніопластики та нової конструкції сітчастого імплантата. Дослідження базується на підставі вивчення результатів оперативного лікування 277 пацієнтів з вентральними грижами (пупковими, параумбілікальними та грижами білої лінії живота) і післяопераційними вентральними грижами. У групі порівняння ($n = 93$) виконували відкриті герніопластики за методикою "Onlay". В основній групі ($n = 184$) у 91 пацієнта виконувалися класичні лапароскопічні герніопластики, у 93 хворих - вдосконалені методики лапароскопічної герніопластики: розроблений спосіб виконання лапароскопічної герніопластики вентральних гриж (Патент України № 62541), розроблена методика комбінованої лапароскопічної герніопластики вентральних гриж і методика лапароскопічної герніопластики вентральних гриж з використанням розробленого сітчастого імплантата (Патент України № 70545). Використання вдосконалених методик лапароскопічних герніопластик дозволяє значно знизити кількість інтраопераційних та післяопераційних ускладнень. Значно зменшується ймовірність ускладнення кишечника під час операції, скорочується тривалість виконання операцій зі (138,4+8,5) хв до (63,7+9,7) хв ($p < 0,05$), знижується частота виникнення сероз 8,7 до 4,3 %, інфікування післяопераційних ран з 2,6 до 1,0 %, а також частота рецидивів гриж з 8,4 до 2,4 % ($p < 0,05$).

76.07.19.0665/0419U001421

Компанієць Анатолій Олегович. Вакуумні

пов'язки в хірургічному лікуванні поранених з дефектами м'яких тканин при бойовій травм: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 27.06.2019.

УДК 617.55-001-089+617-001.36.

163 с.: 22 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 172 назв.

У дисертації проаналізовано клінічно-нозологічну структуру бойової травми з дефектами м'яких тканин в умовах АТО (ООС). Розроблена класифікація, що враховує розміри дефектів м'яких тканин та їх локалізацію. На основі класифікації розроблено клінічно-організаційний підхід щодо хірургічного лікування і методів пластичного закриття ран на етапах медичної евакуації. Проаналізовано досвід застосування вакуумної терапії для лікування поранених з дефектами м'яких тканин при бойовій травм. Розроблено математичну модель, що дозволяє прогнозувати перебіг загоєння ран з дефектами м'яких тканин при бойовій травм.

76.07.19.0666/0419U001443

Гуменюк Оксана Віталіївна. Циркадіанні ритми продукції мелатоніну і галектину-3 у хворих на остеоартроз: зв'язок з перебігом захворювання та ефективністю лікування:

Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України. – Захищена 19.06.2019.

УДК 616.72-002.155.

222 с.: 58 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 329 назв.

Дисертація присвячена удосконаленню діагностики та лікування остеоартрозу (ОА) колінних суглобів шляхом виявлення особливостей циркадіанних ритмів продукції мелатоніну та галектину-3, їх зв'язку з перебігом захворювання, якістю життя та ефективністю фармакотерапії. У хворих на ОА знижується екскреція 6-сульфатоксимелатоніну з сечею (внічний період) та підвищується рівень галектину-3 в крові (без циркадіанного характеру), що достовірно асоціюється з посиленням больового синдрому, погіршенням фізичних функцій та якості життя, недостатньою клінічною відповіддю на стандартну фармакотерапію. Включення мелатоніну до схеми лікування ОА зменшує клінічні прояви збільшує шанси досягнення WOMAC20.

76.07.19.0667/0419U001455

Гервазюк Ольга Ігорівна. Оптимізація діагностики, профілактики і лікування тромбогеморагічних ускладнень у ВІЛ-інфікованих вагітних та роділь:

Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 14.06.2019.

УДК 618.14-007.415-006.363.03-02:618.177-07-08.

202 с.: 57 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 202 назв.

Дисертаційна робота присвячена зниженню частоти виникнення тромбогеморагічних ускладнень у ВІЛ-інфікованих вагітних та роділь шляхом удосконалення діагностики, профілактики і лікування цих патологічних станів на основі встановлення нових ланок патогенезу. Встановлено структуру та частоту материнської смертності жінок з ВІЛ-інфекцією в Україні, основних ускладнень вагітності, пологів та перинатальних ускладнень у ВІЛ-інфікованих жінок. Проведення ультразвукового дуплексного компресійного ангіосканування венозних судин в терміні гестації 18-22 тижнів дозволило виявити "сладж-феномен" II ступеня у ВІЛ-інфікованих пацієнток з наявністю факторів ризику розвитку тромбогеморагічних ускладнень. При дослідженні системи гемостазу у цих жінок виявлені зміни в усіх ланках,

що прогресують в динаміці вагітності та набувають максимального значення в пологах у пацієнок з наявними ризиками тромбоембологічних ускладнень і III клінічної стадії ВІЛ-інфекції та тих, що розпочали прийом ВААРТ. Вивчення імунної системи у обстежених виявило лабораторні ознаки активації гуморальної 18 ланки на тлі супресії клітинної ланки. При біохімічному аналізі крові у пацієнок, що розпочали прийом ВААРТ під час даної вагітності відмічені лабораторні ознаки токсичного впливу препаратів на гепатоцити. З прогресуванням стадії ВІЛ збільшується вираженість гістологічних ознак плацентарної дисфункції. ПГХД виявило ознаки порушення імунного статусу (виражена експресія комплементу C3 і CD68 позитивних клітин) та підтвердження активації судинно-тромбоцитарної ланки (кількість та поширеність депозитів ФВ). Запропоновані алгоритми діагностично-профілактичних та лікувальних заходів дозволили знизити частоту тромбоембологічних ускладнень у ВІЛ-інфікованих вагітних та роділь.

76.07.19.0668/0419U001456

Нунга Крістіна Жиме. Тактика ведення вагітності в жінок із рубцем на матці, які багато народжували: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена на 14.06.2019.

УДК 618.3-08-06:618.14-003.92-055.28.

154 с.: 24 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 230 назв.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню частоти самостійного розродження та зниженню частоти перинатальної патології в жінок із рубцем на матці, які багато народжували, на підставі вдосконалення та впровадження алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів. Вивчено особливості акушерських і перинатальних ускладнень у жінок, які багато народжували самостійно, після чого у них виникли показання до операції кесарева розтину, а також показано структуру цих показань. Показано роль психологічної корекції у зниженні частоти ускладнень під час вагітності і при розродженні жінок із рубцем на матці, які багато народжували. Установлений взаємозв'язок між клінічними особливостями перебігу вагітності й пологів, станом психологічного статусу та станом рубця на матці при розродженні жінок, які багато народжували. Це дозволило розширити наявні дані про механізми розвитку перинатальної патології, а також науково обґрунтувати необхідність використання індивідуальної психологічної підготовки на етапі жіночої консультації та акушерського стаціонару з метою підвищення частоти розродження per vias naturales та зниження рівня перинатальної патології у жінок із рубцем на матці, які багато народжували. Встановлено основні критерії можливості розродження per vias naturales жінок із рубцем на матці після кесарева розтину, які багато народжували. Показано, що розвиток ускладнень вагітності (загроза переривання, плацентарна дисфункція та прееклампсія) відбувається на фоні виражених змін психологічного статусу. Удосконалено і впроваджено алгоритм діагностичних і лікувально-профілактичних заходів щодо підвищення частоти самостійного розродження та зниження рівня перинатальної патології на підставі індивідуальної підготовки під час вагітності і проведення самостійних пологів у жінок із рубцем на матці, які багато народжували.

76.07.19.0669/0419U001457

Мошківська Лідія Вікторівна. Захист легень під час штучного кровообігу у дітей з вродженими вадами серця: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 25.06.2019.

УДК 616.12-007.2-053.2:616.24.

162 с.: 46 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 142 назви.

Дисертаційне дослідження проводили в два етапи. На першому етапі для дослідження структури післяопераційних ускладнень та визначення частоти виникнення легеневих ускладнень в ранньому післяопераційному періоді виконували ретроспективний аналіз історій хвороб 333 пацієнтів, які отримали корекцію ВВС у 2012-2013 рр. із застосуванням стандартної методики інтраопераційного ведення. На другому етапі на підставі результатів ретроспективного дослідження було розроблено і впроваджено методику інтраопераційного захисту легень, яка передбачала перфузію легеневої артерії та проведення штучної вентиляції легень. На цьому етапі у дослідження було включено 104 пацієнти проспективної групи, які були прооперовані за період 2013-2016 рр. Вивчено та проаналізовано причини виникнення легеневих ускладнень у дітей протягом інтраопераційного періоду - на всіх етапах ведення. Визначено частоту реєстрації легеневих ускладнень при проведенні стандартної методики інтраопераційного ведення. Побудовано прогностичні моделі значущих факторів ризику для виявлення легеневих ускладнень в ранньому післяопераційному періоді. Виявлено вихідні та інтраопераційні зміни функції легень (анатомо-фізіологічної, механічної, оксигенаційної). Доведено необхідність збереження штучної вентиляції легень та перфузії легеневої артерії під час кардіоплегічної зупинки серця. Розроблено та впроваджено в практику модифікована методика інтраопераційного ведення пацієнтів з вродженими вадами серця, оперованих в умовах штучного кровообігу. Розробка методики інтраопераційного ведення та впровадження в клінічну практику нового методу захисту легень знизили частоту реєстрації легеневих ускладнень на 8% в ранньому післяопераційному періоді.

76.07.19.0670/0419U001458

Судакевич Сергій Миколайович. Вплив глибини анестезії та режимів перфузії на стан когнітивних функцій хворих на ішемічну хворобу серця, оперованих в умовах штучного кровообігу: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена на 26.06.2019.

УДК 616.127-005.4-005.8:[616.132:616.132.2-089.86]-089.5:612.13]-06:616.89-008.45/.47.

176 с.: 63 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 148 назв.

Метою даної дисертаційної роботи було покращення ефективності оперативних втручань аортокоронарного шунтування, виконаних в умовах штучного кровообігу за рахунок зниження відсотку ускладнень, пов'язаних з впливом глибини анестезії та режимів перфузії шляхом патогенетично обґрунтованої оптимізації анестезіологічного забезпечення та методики проведення штучного кровообігу. В роботі досліджено та проаналізовано стан та зміни когнітивної функції 144 хворих на ішемічну хворобу серця при операціях коронарного шунтування зі штучним кровообігом на доопераційному етапі, на 4-й та 7-й день, а також через 3 місяці після операції. По завершенню дослідження було встановлено, що на всіх етапах дослідження кількість пацієнтів, у яких реєстрували післяопераційні когнітивні дисфункції (ПОКД) була вищою у групі, де рівень глибини анестезії підтримувався на рівні <40. При дослідженні результатів нейропсихологічного тестування підгруп за рівнем артеріального тиску, що підтримувався під час штучного кровообігу, було встановлено, що кількість пацієнтів, у яких реєстрували ПОКД була нижчою у групі, де рівень перфузійного артеріального тиску складав 60-80 мм рт. ст. На основі отриманих результатів сформульовані рекомендації по профілактиці виникнення когнітивних дисфункцій, які виникають у післяопераційному періоді оперативних втручань зі

штучним кровообігом у хворих на ішемічну хворобу серця.

76.07.19.0671/0419U001459

Фурман Андрій Миколайович. Диференційоване хірургічне лікування дискогенних нейрокомпресійних синдромів при множинних грижах шийного відділу хребта: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України". – Захищена 09.07.2019.

УДК 616.721.1-007.43:616.711.1-089.

144 с.: 44 табл., 24 іл. – Бібліогр.: 155 назв.

Дисертація присвячена вивченню ефективності і обґрунтуванню диференційованої хірургічної тактики при множинних грижах шийного відділу хребта. Серед пацієнтів, залучених до дослідження, чоловіків було 112(53,8%), жінок - 96(46,2%). 118 (56,7%) пацієнтів молодого віку, 76,6 (36,6%) - хворі середнього віку, 14(6,7%) пацієнтів похилого віку. В залежності від вибору методики хірургічного лікування усі хворі були розподілені на 3 основні групи: 1 група - 79 (37,9%) - хворі, яким було проведено хірургічне лікування гриж міжхребцевих дисків з використанням пункційних методик, 2 група - 84 (40,4%) - хворі, яким було проведено відкрите хірургічне лікування гриж міжхребцевого диску з послідуочим встановленням кейджа, 3 група - 45 (21,7%) - хворі, яким було проведено комбіноване хірургічне лікування, а саме: 8 пацієнтів, котрим проведено пункційну лазерну мікродиссектомію в комбінації з відкритою мікродиссектомією зі встановленням міжтілового кейджа на суміжному рівні, 15 хворих, яким виконано пункційну лазерну мікродиссектомію в комбінації з ендоскопічною портальною мікродиссектомією, 22 хворих, котрим виконано відкрита мікродиссектомія зі встановленням міжтілового кейджа в комбінації з фенестрацією міжхребцевого диску на суміжному рівні. Клініко-неврологічні прояви захворювання співставлені з даними нейровізуалізуючих методів дослідження, що дозволило оптимізувати показання до диференційованого застосування різних хірургічних методик. Обґрунтовано методологію диференційованого застосування різноманітних хірургічних втручань у пацієнтів з множинними грижами шийного відділу хребта.

76.07.19.0672/0419U001460

Петрів Тарас Ігорович. Вплив трансплантації стовбурових клітин нервового гребеня на регенерацію периферичного нерва при його травматичному ураженні в експерименті: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України". – Захищена 09.07.2019.

УДК 616-089.843:591.881:616.833-001.93-092.99.

146 с.: 13 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 155 назв.

Дослідження виконано на білих безпородних щурах різного віку і статі (n=55; 3 експериментальні групи). У якості моделі, адаптовано пластику нерва тканинно-інженерним матриксом на основі стовбурових клітин (похідних) нервового гребеня. Проведено функціональні, електрофізіологічні, культуральні, імуногістохімічні, гістологічні і статистичні дослідження. Протягом усього періоду спостереження між значеннями функціонального індексу сідничного нерва групи 1 (аутонейропластика) та групи 3 (імплантації тканинно-інженерного матрикса із вмістом стовбурових клітин нервового гребеня) вірогідних відмінностей не виявлено (p>0,05). Негативні результати функціонального відновлення спостерігалися у групі 2 (імплантації тканинно-інженерного матрикса без стовбурових клітин), що свідчить про стимулюючий вплив стовбурових клітин на відновлення периферичного нерва та м'язово-суглобового апарату в експеримен-

ті. За даними ЕНМГ, показники амплітуди М-відповіді та латентного періоду М-відповіді литкового м'яза у групі 3 максимально наближені до показників у групі 1. Електрофізіологічні показники у групі 2 були нижчими. Через 4 тижні у тканинно-інженерному матрикса виявлялася експресія фактора p75, на відміну від 8 тижня, що опосередковано свідчить про морфогенез стовбурових клітин з фенотипом стовбурових клітин нервового гребеня у клітини з фенотипом шванівських до кінця цього періоду. Динаміка експресії бета-III-тубуліну, S100b та MBP на 4 та на 8 тижнях говорить про проростання нервових волокон та їх мієлінізацію. Морфологія тканинно-інженерного матрикса за товщиною нервових волокон та щільністю розташування аксонів статистично достовірно не відрізнялася від ділянки нерва, відновленого шляхом аутонейропластики. Можливе перспективне клінічне впровадження апробованих у дослідженні новітніх методів хірургічних втручань подолання дефектів периферичних нервів великого розміру за допомогою засобів тканинної інженерії сприятиме покращенню результатів лікування пацієнтів із травмами периферичних нервів та їх наслідками.

76.07.19.0673/0419U001486

Маєвська Тетяна Григорівна. Клініко-патогенетичні особливості перебігу первинного остеоартрозу у поєднанні з хронічним панкреатитом, оптимізація лікування та реабілітації: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 20.06.2019.

УДК 616.71/72-018.3-007.248-092-06:[616.37-02+616-036].

197 с.: 49 табл., 33 іл. – Бібліогр.: 231 назва.

Об'єкт дослідження: клінічні показники, мінеральна щільність кісткової тканини, система про- та антиоксидантного захисту, показники ендотоксикозу та деструкції сполучної тканини, секреторна функція підшлункової залози та якості життя у 90 хворих на остеоартроз у поєднанні з хронічним панкреатитом та у 30 хворих на остеоартроз. Мета дослідження: підвищити ефективність лікування та реабілітації хворих на остеоартроз у поєднанні з хронічним панкреатитом у практиці сімейного лікаря шляхом розробки комплексної оптимізованої схеми терапії з урахуванням показників стану кісткової тканини, про- та антиоксидантного статусу, ендогенної інтоксикації та деструкції сполучної тканини при включенні фармакологічних і немедикаментозних засобів. Методи дослідження: клініко-анамнестичні, соціологічні - анкетування, статистичні, антропометричні - гоніометрія, біохімічні - малоновий альдегід, SH-групи, супероксиддисмутаза, каталаза, церулоплазмін, молекули середньої маси при довжині хвилі 254 та 280 нм, оксипролін, імуноферментні - фекальна α -еластаза, інструментальні - рентгенографія колінних, кульшових та суглобів кисті і стопи, двофотонна рентгенівська денситометрія поперекового відділу хребта та стегнової кістки, ультразвукове дослідження підшлункової залози. Наукова новизна отриманих результатів: вперше визначено клініко патогенетичні особливості формування і перебігу остеоартрозу у пацієнтів із хронічним панкреатитом, виявлено взаємозв'язок показників клінічного перебігу остеоартрозу від клініко інструментальних характеристик хронічного панкреатиту, продемонстровано вплив оксидативного стресу та прогресування ендотоксикозу у хворих на остеоартроз із хронічним панкреатитом на розвиток остеодефіциту та вираженість функціональної недостатності суглоба та Ro-стадії. Вперше обґрунтовано гендерні особливості кісткової тканини при остеоартрозі в коморбідності з хронічним панкреатитом, а також взаємозалежність мінеральної щільності кісткової тканини від по-

казників про- та антиоксидантної системи й ендотоксикозу і основних характеристик хронічного панкреатиту. Вперше обґрунтовано доцільність і продемонстровано ефективність комплексних лікувальних і реабілітаційних програм медикаментозної корекції виявлених порушень з використанням препарату внутрішньоклітинної ферментотерапії (Вобензим) і поверхневої багатоголокової різнометалевої аплікації (аплікатор М.Г. Ляпка)) для зменшення ендотоксикації і оксидативного стресу, покращення показників мінеральної щільності кісткової тканини і зменшення глибини остеодефіциту, покращення функціональної спроможності суглобів, зменшення вираженості болювого синдрому при остеоартрози у поєднанні із хронічним панкреатитом.

76.07.19.0674/0419U001487

Дроняк Юлія Володимирівна. Клініко-патогенетичні особливості хронічного панкреатиту у коморбідності з аскаридозом, оптимізація лікування та реабілітації: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 20.06.2019.

УДК 616.37-002-06:612.015.11.

190 с.: 34 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 169 назв.

Об'єкт дослідження: секреторна функція підшлункової залози, трофологічний статус, ендогенна інтоксикація, імунний статус, мікробіоценоз товстого кишечника та якість життя у 93 хворих на хронічний панкреатит у коморбідності з аскаридозом та у 32 хворих на хронічний панкреатит. Мета дослідження: удосконалити методи диференціальної діагностики і прогнозування супутнього аскаридозу у хворих на хронічний панкреатит, а також підвищити ефективність комплексного лікування і реабілітації шляхом додаткового застосування ентеросорбенту та синбіотика в програмі амбулаторного нагляду, створеної на підставі аналізу клініко-патогенетичних особливостей перебігу даної коморбідної патології. Методи дослідження: клініко-анамнестичні; антропометричні - індекс маси тіла (ІМТ), обвід м'язів плеча (ОМП), шкірно-жирова складка над трицепсом (ШЖСТ); лабораторні - кількість еритроцитів, рівень гемоглобіну; біохімічні - глюкоза крові, загальний білок, амілаза крові; ко-програма; молекули середньої маси (МСМ) та еритроцитарний індекс інтоксикації (ЕІ); мікробіологічне дослідження випорожнень; імуноферментні - фекальна ?-еластаза, CD3, CD4, CD8, CD16, CD22, Ig G, Ig A, Ig M, Ig E; інструментальні - ультразвукове дослідження (УЗД) ПЗ; соціологічні - анкетування за міжнародними шкалами SF-36 і GSRS; статистичні. Наукова новизна отриманих результатів: поглиблено уявлення про патогенетичні механізми формування трофологічної недостатності, а саме виснаження вісцерального та соматичного пулів білка у хворих на ХП із супутнім аскаридозом, доведено роль порушень мікрофлори кишечника, дисбалансу в імунному статусі та ЕІ в перебігу патологічного процесу. Вперше проведено залежність дисбалансу мікрофлори товстої кишки від глибини порушень екзокринної функції ПЗ при ХП із супутнім аскаридозом. Показано порушення у взаємозв'язку між показниками імунного статусу, ЕІ, дисбіозу товстої кишки і розвитком ТН. Вперше запропоновано і доведено ефективність комплексних лікувальних і реабілітаційних програм медикаментозної корекції виявлених порушень з використанням комплексного ентеросорбенту біонорм та синбіотика ротабіотик на основі покращення клінічного перебігу ХП, секреторної функції ПЗ, зменшення проявів ТН та ендотоксикозу, позитивної дії на мікрофлору товстої кишки й імунний статус, а також зростання фізичного та психічного компонентів ЯЖ у процесі лікування і реабілітації хворих на ХП із супутнім аскаридозом.

76.07.19.0675/0419U001488

Саморукова Вікторія Володимирівна. Інформативність різних методів моніторингу артеріального тиску в оцінці ефективності антигіпертензивної терапії в практиці сімейного лікаря: Дис... к.мед.н. /Державний заклад

"Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 27.06.2019.

УДК 616.12-008.331.1-003.96-085.

190 с.: 33 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 238 назв.

Об'єкт дослідження: есенціальна артеріальна гіпертензія у 150 хворих. Мета дослідження: підвищення ефективності діагностики та лікування артеріальної гіпертензії в практиці сімейного лікаря шляхом наукового обґрунтування найбільш інформативної за частотою вимірювань методики домашнього моніторингу артеріального тиску та визначення індивідуальної чутливості хворих до препаратів антигіпертензивної терапії. Методи дослідження: загальноклінічні методи обстеження пацієнтів (аналіз скарг, аналіз даних анамнеза та об'єктивного обстеження для оцінки клінічних проявів АГ), інструментальні (ехокардіографія для визначення структурних змін у серці, вивчення систолічної і діастолічної функції лівого шлуночка (ЛШ) електрокардіографія (ЕКГ) для визначення ритму серця, визначення ознак гіпертрофії лівого шлуночка (ГЛШ), визначення змін процесів реполяризації, ДМАТ для визначення рівня АГ вдома, АМАТ для визначення добового профілю АГ, офісне вимірювання АГ для визначення рівня АГ у кабінеті лікаря), лабораторні, застосування опитувальників для визначення прихильності до лікування, результатів лікування, анкет для оцінки якості життя). Наукова новизна отриманих результатів: полягає у визначенні інформативності різних за частотою вимірювання АГ методик ДМАТ, порівняно з середньоденними показниками амбулаторного моніторингу артеріального тиску (АМАТ) та офісними вимірюваннями артеріального тиску (АТ). Визначена роль ДМАТ в оцінці та покращанні ефективності лікування хворих на АГ шляхом визначення чутливості до антигіпертензивних препаратів (АГП) базисної АГТ, на прикладі ліпразиду, у практиці сімейного лікаря. У дисертаційному дослідженні проаналізовано інформативність різних за частотою вимірювань АТ методик ДМАТ порівняно до показників АМАТ та офісного вимірювання АТ. Доведено, що найбільш інформативною є методика ДМАТ з частотою вимірювань АТ кожні 2-3 години, протягом дня при якій середньоденні показники систолічного АТ (САТ), майже аналогічні показникам середньоденного САТ, отриманих при АМАТ. Визначення індивідуальної реакції пацієнта на призначений препарат, тобто чутливості пацієнта до антигіпертензивного препарату, перед призначенням лікування, з використанням ДМАТ дозволяє оптимізувати АГТ, досягати раніше цільового рівня АТ, збільшити прихильність до лікування пацієнтів у практиці сімейного лікаря.

76.07.19.0676/0419U001489

Семенова Ірина Василівна. Клініко-патогенетичні предиктори формування остеодефіциту при хронічному панкреатиті: шляхи оптимізації корекції та прогнозування: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 27.06.2019.

УДК 617.37-002-06:616.71-007.231.

158 с.: 39 табл., 15 іл. – Бібліогр.: 181 назва.

Об'єкт дослідження: остеодефіцит, секреторна функція підшлункової залози, трофологічний статус та якість життя у 115 хворих на хронічний панкреатит. Мета дослідження: оптимізація діагностики і комплексного лікування хронічно-

го панкреатиту шляхом оцінки клініко-патогенетичних особливостей остеодіфіцитних змін та їх корекції при включенні медикаментозних методик. Методи дослідження: клініко-анамнестичний - для оцінки клінічних проявів хронічного панкреатиту із остеодіфіцитом та вивчення етіологічних чинників захворювання; інструментальні: двофотонна рентгенівська денситометрія - для визначення мінеральної щільності кісткової тканини у хворих на хронічний панкреатит, ультразвукове дослідження підшлункової залози - для виявлення структурних змін підшлункової залози при хронічному панкреатиті; біохімічні - глюкоза крові, Ca, P, Mg - для оцінки стану вуглеводного та мінерального обміну, рівень ендогенної інтоксикації - для дослідження впливу ендотоксикозу на перебіг хронічного панкреатиту із остеодіфіцитом; імуноферментний - фекальна α -еластаза - для оцінки зовнішньосекреторної функції підшлункової залози; соціологічні - анкетування за міжнародними шкалами SF-36 і GSR5 - для оцінки показників якості життя; статистичні - з метою математичної обробки отриманих результатів. Наукова новизна отриманих результатів: отримано нові дані про стан мінеральної щільності кісткової тканини у хворих на хронічний панкреатит за даними двофотонної рентгенівської денситометрії і показники мінерального обміну. Поглиблено вивчено взаємозв'язок між ступенем остеодіфіциту і глибиною зовнішньосекреторної недостатності підшлункової залози за рівнем фекальної еластази, а також визначено кореляції зі змінами копрограми та УЗ-критеріями. Отримано нові дані про чинники формування і поглиблення остеодіфіциту при хронічному панкреатиті. Вперше розроблено прогностичні моделі рівня Т при хронічному панкреатиті. Поглиблено вивчено залежність параметрів стану мінеральної щільності кісткової тканини у хворих на хронічний панкреатит від показників вітамінно-мінерального обміну і показника деградації сполучної тканини оксипроліну. Отримано нові дані про рівень ендотоксикозу при хронічному панкреатиті при наявності супутнього остеодіфіциту. Вперше встановлено ефективність включення препарату кальцію з вітаміном D3 до комплексного лікування хронічного панкреатиту зі супутнім остеодіфіцитом. Вперше досліджено ефективність використання препарату ризедронової кислоти в комплексному лікуванні та реабілітації хворих на хронічний панкреатит з остеопорозом. У роботі доведено доцільність використання розроблених комплексних і диференційованих програм корекції остеодіфіцитних змін при хронічному панкреатиті із включенням до стандартного лікування препарату кальцію з вітаміном D3 і препарату ризедронової кислоти за запропонованою схемою в практиці лікарів різних спеціальностей, перш за все - лікарів загальної практики-сімейної медицини, що дозволяє суттєво підвищити ефективність лікування та реабілітації хворих на хронічний панкреатит на поліклінічному (амбулаторному) етапі, поліпшити якість життя пацієнтів.

76.07.19.0677/0419U001510

Дяків Ірина Богданівна. Метакронні злоякісні пухлини матки, яєчника у хворих на рак молочної залози: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. - Захищена 24.07.2019.

УДК УДК 618.11-006+616-089+618.19-006.

168 с.: 37 табл., 31 іл. - Бібліогр.: 163 назви.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сучасної онкології - підвищенню ефективності своєчасної діагностики метакронних злоякісних пухлин у хворих на рак молочної залози шляхом виявлення етіопатогенетичних чинників, які сприяють його виникненню.

76.07.19.0678/0419U001511

Філіпський Андрій Вікторович. Синдромна

ультразвукова діагностика захворювань великих слинних залоз: Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. - Захищена 10.07.2019.

УДК УДК 616.316+616.316.3/5-073.48.

146 с.: 28 табл., 33 іл. - Бібліогр.: 216 назв.

Дисертація присвячена проблемі оптимізації діагностики захворювань ВСЗ шляхом застосування синдромного підходу з використанням розробленого алгоритму променевої діагностики та застосуванням УСГ-контрольованих пункційних біопсій, інтраопераційного УСГ-контролю та еластографії.

76.07.19.0679/0419U001512

Черкасова Любов Анатоліївна. Особливості сонографічних показників матки і яєчників у різні фази менструального циклу в здорових дівчат різних конституціональних типів:

Дис... к.мед.н. /Національний інститут раку. - Захищена 10.07.2019.

УДК УДК 618.11+618.14]-055.23-056-073:53.082.4.

324 с.: 119 табл., 3 іл. - Бібліогр.: 288 назв.

Вперше розроблені індивідуальні регресійні моделі сонографічних параметрів матки і яєчників з урахуванням будови і розмірів тіла. Розроблена комп'ютерна програма дозволяє, після введення отриманих за допомогою регресійного аналізу антропо-соматотипологічних даних, автоматично вираховувати належні індивідуальні сонографічні розміри матки та яєчників у дівчат мезо- та ектоморфного соматотипів.

76.07.19.0680/0218U003364

Розробити методи хірургічного та ад'ювантного лікування хворих на злоякісні пухлини органів черевної порожнини: Заключний звіт /Національний інститут раку; Керівник Колеснік Олена Олександрівна. - ДР 0115U000810. УДК 617.55-006.6-085-089.

94 с.

Об'єкт дослідження - хворі на рак підшлункової залози, прямої та ободової кишки та інші злоякісні новоутворення черевної порожнини та заочеревинного простору. Мета НДР - підвищити ефективність лікування хворих на злоякісні пухлини органів черевної порожнини шляхом розробки нових та удосконалення існуючих методів хірургічного, хіміо- та променевого лікування. Досліджено ефективність застосування порційної лімфодиссекції у хворих на злоякісні новоутворення підшлункової залози показало, що виконання такого підходу не отримав вірогідної розбіжності між групами за показниками тяжких післяопераційних ускладнень (Clavien?Dindo 3 ступеня і вище) відповідно склали (7,1 + 2,1) % і (8 + 1,8) %; $p=0,7$, що свідчить про задовільну безпеку запропонованого оперативного втручання. Медіана виживаності хворих ? (19 + 5,1) і (27 + 6,2) міс; $p=0,053$ відповідно у групі розширеної та стандартної дисекції. Дослідження функціонального стану гепатоцитів оперованої печінки у хворих на метастатичний колоректальний рак показали, що клітини аденокарциноми метастатичного вузла, розмір яких не перевищує 5 мм, впливають на стан енергетичної та детоксикаційної систем, що проявляється зниженням активності FeS-білка N-2 в ЕТЛ до значень $0,33 \pm 0,05$, $0,43 \pm 0,04$ відн. од., відповідно; норма (1,51 + 0,10) відн. од., компенсаторним зростанням активності убініон-цитохром с-рудуктази і FeS-центру Rieske (сигнал ЕПР з $g=2,10$). З метою оптимізації тактики комбінованого лікування хворих на рак прямої кишки, в тому числі і з синхронно діагностованими віддаленими метастазами (смКРР), було виявлено, що більшість тяжких ускладнень (?IIIа ступня) зареєстровано у пацієнтів, які перенесли "велику" резекцію печінки із синхронні-

ми метастазами, зокрема в групі I - у 13 (21,0 %) хворих, тоді як при "малих" резекціях - лише у 3 (4,8 %), $p = 0,007$. У групі II такої тенденції не виявлено - 4 (8,3 %) і 6 (12,5 %) відповідно в разі "великих" і "малих" резекцій ($p = 0,5$).

76.07.19.0681/0219U000764

Розробити методи лікування хворих на інфекційний ендокардит, викликаний антибіотикорезистентними мікроорганізмами: Заключний звіт /ДУ "Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова Національної академії медичних наук України"; Керівник Крикунов Олександр Антонович. – ДР 0116U003205. УДК 616.132.2-089.843.

74 с.

В умовах зростання антибіотикорезистентності збудників інфекційного ендокардиту раціональним є застосування комплексу методів: комбінована за принципом синергізму етіотропна бактерицидна антибіотикотерапія, інтраопераційне застосування антисептичних засобів для обробки ділянок інфекційної деструкції, уникнення, по можливості, синтетичного матеріалу для відновлення внутрішньосерцевої анатомії, проведення загальної керованої гіпертермічної перфузії під час хірургічного втручання, додаткове призначення до схем антибіотикотерапії препаратів з "антикворумною" дією. Впроваджені в щоденну практику заходи дозволили знизити рівень шпитальної летальності до 2,3% випадків та 0,5% випадків рецидивів захворювання (2018р.).

76.07.19.0682/0219U000796

Створення векторних систем доставки протипухлинних вакцин та дослідження їх ефективності: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Діденко Геннадій Васильович. – ДР 0115U005378. УДК 616-006.04:615.371:616-036.8.

121 с.

Методом селекції (за рахунок культивування *B. subtilis* B-7025 в конкурентних умовах) отримано новий штам мікроорганізму (*B. subtilis* B-7724), який характеризується підвищеною здатністю до продукції цитотоксичних лектинів з протипухлинною активністю. Оптимізовано метод виділення цитотоксичного лектину з культуральної рідини *B. subtilis* B-7724 та проведено оцінку його фізико-хімічних та біологічних характеристик. Розроблено технологію залучення лектину *B. subtilis* B-7724 до ліпідної капсули, проведено оцінку фізико-хімічних та біологічних властивостей отриманої ліпосоми. Встановлено відсутність гематотоксичного впливу ліпосомального лектину, який характеризується високою некапсульованою формою. Оцінено протипухлинну дію ліпосомального лектину *B. subtilis* B-7724 на різних моделях пухлинного росту (карциносаркома Уокера, карцинома Герена, карцинома Ерліха та карцинома легені Льюїса). Показано, що ефективність ліпосомального конструкту залежала від виду модельної пухлини, зокрема він проявляв високу протипухлинну активність по відношенню до гормонозалежної модельної пухлини карциносаркоми Уокера 256.

76.07.19.0683/0219U000825

Характеристика оксифільноклітинних змін у папілярних карциномах щитовидної залози у взаємозв'язку з часом, що минув після аварії на ЧАЕС, і результатами післяопераційного спостереження хворих: Заклучний звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Тронько Микола Дмитрович; Богданова Тетяна Іванівна. – ДР 0116U002160. УДК 616.441-006.6-08:611.441.018.72:614.876.

66 с.

Об'єкт: показники захворюваності на рак щитовидної залози (РЩЗ), гістопатологічні характеристики папілярних тиреоїдних карцином (ПТК), оксифільноклітинні зміни (ОКЗ) у ПТК. Мета роботи: Продовжити моніторинг захворюваності на тиреоїдний рак у дітей та підлітків України, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, порівняти частоту ОКЗ, інвазійні властивості та післяопераційний перебіг захворювання при ПТК в хворих різних вікових груп, народжених до аварії на ЧАЕС ("радіогенні" ПТК) і після аварії ("спорадичні" ПТК) з наявністю та відсутністю ОКЗ. Методи: морфологічні, статистичні. Теоретичні і практичні результати: Захворюваність на РЩЗ на 100 тисяч відповідного населення в групах підвищеного ризику (діти та підлітки на час Чорнобильської катастрофи), як у цілому в Україні, так і в шести найбільш постраждалих північних регіонах характеризувалася зростаючими часовими трендами протягом періоду від 1990 до 2017 року. Різниця між показниками в найменш та найбільш постраждалих регіонах зберігалася до 2017 року, що може свідчити за наявність додаткової радіогенної компоненти захворюваності в забруднених регіонах України понад 30 років. Виконання експрес-гістологічних досліджень (ЕГД) в меншому обсязі, але з більшою ефективністю, запобігає неоправданним витратам на додаткові матеріали та реактиви для проведення інтраопераційних досліджень. Застосування нових "невизначених" патологічних діагнозів тиреоїдних пухлин за отриманими даними може спричинити зменшення обсягу оперативних втручань і поліпшити якість життя хворих. ОКЗ більш притаманні "спорадичним", ніж "радіогенним" ПТК. У хворих "радіогенної" серії середня 131-І тиреоїдна доза була вірогідно нижчою, а рецидиви регіонарних метастазів (у тому числі нечутливих до радіоїодтерапії), навпаки, частішими в ПТК з наявністю ОКЗ, ніж у хворих з ПТК без ОКЗ. Вірогідно зростаючий віковий тренд частоти ОКЗ у ПТК хворих "радіогенної" серії на тлі протилежного за направленістю лінійного зниження 131-І тиреоїдної дози може бути пов'язаний з поступовим збільшенням частоти "спорадичних" випадків (для яких ОКЗ є більш властивими) серед хворих "радіогенної" серії. Одержані результати вказують на те, що наявність ОКЗ є важливим прогностичним чинником для післяопераційного перебігу захворювання. Ефективність впроваджуваного: запропонований стандартизований протокол для виконання ЕГД підвищує їхню ефективність і зменшує витрати на патологічну діагностику пухлин ЩЗ. Застосування нової гістологічної класифікації ВООЗ дозволить запобігти надмірній радикальності хірургічного втручання та поліпшити лікування хворих з тиреоїдними пухлинами. Галузь використання: патологія, ендокринна хірургія, ендокринологія, онкологія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0684/0219U000826

Дослідження антропометричних, біохімічних та генетичних факторів ризику розвитку порушеної регуляції рівнів глюкози та цукрового діабету 2 типу в Україні з метою його профілактики: Заклучний звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Кравченко Віктор Іванович; Халангот микола Дмитрович. – ДР 0116U002166. УДК 616.379-008.64-036.22-084:575.191:612.122.1.

64 с.

Об'єкт дослідження - епідеміологія цукрового діабету типу 2 (Т2Д), виявленого завдяки скринінгу (SDDM), фактори ризику Т2Д та гіперглікемічних категорій - ізольованих порушення толерантності до глюкози (i-IGT), глікемії натще (i-IFG) та їх комбінації, виділених завдяки проведен-

ню орального тесту толерантності до глюкози (OGTT) серед сільського населення України. Мета дослідження: встановлення поширеності SDDM, оцінка антропометричних, вікових, та інших факторів його ризику у мешканців сільських населених пунктів в Україні. Оцінка методів профілактики T2D. Методи дослідження: поповнення існуючого популяційного зразка дорослих сільських мешканців, створеного для вивчення епідеміології SDDM (обсерваційні спостереження та крос-секційні оцінки): всім учасникам після отримання інформованої згоди проводили анкетування з запитаннями про спосіб життя та сімейний анамнез, антропометричні вимірювання та OGTT з визначенням рівнів глюкози в плазмі та сечі; у частини досліджених визначали глікозильований гемоглобін (HbA1c), довжину теломер лейкоцитів крові (LTL). Серед осіб з i-IGT та/або i-IFG (предіабет) проведено інтервенційне дослідження - оцінили ефективність наданих нами профілактичних порад щодо попередження T2D. Результати: SDDM за даними OGTT виявлено у 21,0% дорослих осіб з медіаною віку 59,0 (49,0-70,0) р. У 7,8% осіб цього популяційного зразка T2D підтверджено і за даними HbA1c. Описані антропометричні чинники ризику SDDM та IFG та i-IGT. Збільшення глікемії після стандартного навантаження глюкозою збільшує шанси виявлення коротких теломер. Зв'язок між LTL та віком ставав статистично значимим лише після стандартизації за рівнем глікемії натще. Наявність метаболічного синдрому пов'язана з ризиком мати коротші теломери. Особи з предіабетом отримали поради та спостерігалися щодо розвитку T2D. Знайдено зниження ризику T2D для тих осіб, що дотримувалися профілактичних порад. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0685/0219U000827

Вивчити стан репродуктивної функції у чоловіків, хворих на рак щитовидної залози, після комбінованого радикального лікування та обґрунтувати методи корекції виявлених порушень: Заключний звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Лучицький Євген Васильович. – ДР 0116U002165. УДК 616.441-006.66:616.69-08.

36 с.

Об'єкт дослідження: чоловіки, хворі на рак щитовидної залози (РЩЗ) після різної кількості курсів радіоїодтерапії. Мета дослідження - вивчити функціональний стан гіпофізарно-статевої системи у чоловіків, хворих на РЩЗ, в різні терміни після комбінованого лікування із застосуванням одного або декількох курсів радіоїодтерапії. Методи дослідження: імуноферментні методи визначення рівня гормонів, морфологічні методи. Обладнання: імуноферментний аналізатор Stat Fax 3200, мікроскоп. Результати та їх новизна. У чоловіків, хворих на РЩЗ, обстежених після оперативного лікування та двох і більше курсів радіоїодтерапії, виявлено вірогідне підвищення концентрації фоліотропіну в крові через 4-6 місяців та 8-12 місяців, причому найвищий рівень гормону відмічається через 8-12 місяців після проведеного лікування. Середній рівень фоліотропіну в крові у пацієнтів, які отримали декілька курсів був вірогідно вищим в терміні через 8 - 12 місяців після останнього курсу радіоїодтерапії порівняно з групою пацієнтів, які отримали один курс радіоїодтерапії. Середні концентрації лютропіну, загального і вільного тестостерону та пролактину у чоловіків, хворих на РЩЗ після двох і більше курсів радіоїодтерапії достовірно не відрізняються від показників контрольної групи. У пацієнтів, хворих на РЩЗ після декількох курсів радіоїодтерапії спостерігається вірогідне підвищення відсотку дефрагментації ДНК сперматозоїдів у найближчі та віддалені терміни після лікування. Дослідження морфо-

функціональних показників сперми у обстежених пацієнтів виявили зниження числа сперматозоїдів, відсотку фракції активнорухливих сперматозоїдів, а також підвищення кількості лейкоцитів у еякуляті. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0686/0219U000828

Вивчити основні шляхи прогресування та взаємообтяження судинної патології у хворих на цукровий діабет 1 та 2 типу з метою удосконалення сучасних методів профілактики та лікування: Заключний звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Соколова Любовь Константиновна. – ДР 0116U002163. УДК 616.379-008.64:616.13.61 с.

Об'єкт дослідження: нефропатія, діастолічна дисфункція, навчання самоконтролю, серцево-судинні ускладнення, анемія, удосконалення раніше розроблених методів діагностики, апробація та впровадження в практику нових методів диференційованої терапії хронічних ускладнень цукрового діабету (ЦД) 1-го і 2-го типу. Дослідити вплив гіпоглікемії на перебіг мікро- та макросудинних ускладнень ЦД за допомогою Холтерівського моніторингу ЕКГ і постійного моніторингу глікемії. Вивчити частоту виникнення та особливості перебігу кардіоренального анемічного синдрому у хворих на ЦД 1-го та 2-го типу. Методи дослідження: електрокардіографічні, ультразвукові, біохімічні, статистичні, тонометр, ехокардіограф, електрокардіограф, спектрофотометр. Теоретична і практична новизна: встановлено, що у більшості хворих (45,5 %) з анемією діабетична нефропатія не виявлена, у 9 % хворих була діагностована діабетична нефропатія III ст., у 18 % – діабетична нефропатія IV ст., у 27,5 % – хронічна ниркова недостатність. Встановлено збільшення кількості хворих з анемією в залежності від підвищення рівня протеїнурії, креатиніну і зменшення рівня ШКФ. Терапія за допомогою композиції рослинних препаратів звіробою та валеріани позитивно впливає на клінічну симптоматику тривожно-депресивного синдрому у хворих на ЦД, зокрема на стан ситуативної та особистісної тривожності. Висока тривожність у більшості госпіталізованих хворих на ЦД підкреслює необхідність враховувати цю патологію при лікуванні пацієнтів. Виявлені під час гіпоглікемії при Холтерівському моніторингу електрофізіологічні зміни – зміщення сегмента ST нижче, ніж на 1,5 – 2 мм від ізоелектричної лінії, перехід позитивного зубця Т в ізоелектричний або інверсія зубця Т свідчать про погіршення кровообігу міокарда та вказують на збільшення ризику серцево-судинних ускладнень і смертності у хворих на ЦД при виникненні гіпоглікемічних станів. Відмічалось збільшення кількості хворих з анемією в залежності від підвищення рівня протеїнурії, креатиніну і зменшення рівня ШКФ. Встановлено патогенетичне та діагностичне значення підвищення концентрацій прозапальних цитокинів у хворих на ЦД 1 типу. Значні зміни цих показників вірогідно відображають загальний процес ушкодження судинного ендотелію, наслідком чого є розвиток діабетичної ретинопатії. Галузь виконання: ендокринологія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0687/0219U000829

Розробка персоніфікованих підходів в діагностиці та фармакотерапії цукрового діабету 2 типу: Заклучний звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Корпачев Вадим Валерійович. – ДР 0116U002164. УДК 616.379-008.64:612.43/.45.018.577-175.722:615.252:616-053.9.

89 с.

Об'єкт: фенотипічні особливості гормонально-метаболического статусу організму у хворих на цукровий діабет 2 типу (ЦД 2). Мета роботи: розробити персоналізовані підходи до діагностики та корекції гормонально-метаболических порушень у хворих на ЦД 2 в залежності від фенотипічних особливостей та обґрунтувати відповідні підходи до лікування. Методи: клінічні, лабораторні, статистичні. Теоретичні і практичні результати. Встановлено, що з підвищенням індексу інсулінорезистентності, зростанням маси тіла, збільшенням об'єму талії у хворих на ЦД 2 спостерігалось зниження вмісту остеокальцину, що свідчить про уповільнення процесів ремоделювання кісткової тканини. Ступінь ожиріння у хворих на ЦД 2 є визначальним чинником впливу на активність АПФ у чоловіків, а тип ожиріння - у жінок. Застосування дапагліфлозину у пацієнтів з підвищеним рівнем сечової кислоти (СК) в сироватці крові викликало зниження рівня урикемії за рахунок підвищення кліренсу та фракційної екскреції СК. Ефект терапії найбільш виразно проявлявся у пацієнтів з високим ступенем ожиріння, на тлі зниження маси тіла та ІМТ. Лікування дапагліфлозином у пацієнтів з високим індексом вісцерального ожиріння (ІВО), приводило до поліпшення ліпідного спектру сироватки крові та зниження рівня урикемії і систолічного АТ на тлі зниження рівня глікемії та ІМТ. Терапія сітагліптіном, ліраглутидом та дапагліфлозином поліпшувала ліпідний спектр сироватки крові, параметри композицій тіла та знижувала ІВО. Встановлено, що при наявності у пацієнтів адипозо-вісцерального фенотипу, прояви негативної психосоматики посилюються. У пацієнтів з ожирінням спостерігалось порушення мікроциркуляції у судинах нирок. Отримані дані будуть сприяти розробці науково-обґрунтованих персоналізованих методів діагностики та терапії ЦД 2. Ефективність впроваджуваного: поліпшення діагностики та лікування ЦД 2 у пацієнтів з ураженням фенотипу. Переваги над наявними аналогами: персоналізовані підходи забезпечать підвищення ефективності лікування хворих на ЦД 2. Галузь використання: ендокринологія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0688/0219U000830

Наукове обґрунтування та удосконалення діагностики і лікування ендокринопатій у дитячому та підлітковому віці на основі вивчення пріоритетних етіопатогенетичних факторів: Заключий звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Большова Олена Василівна. – ДР 0116U002162. УДК 612.43/.45-018:616-008.9-053.2.7-07-08-084.

122 с.

Об'єкт дослідження: ендокринопатії у дітей та підлітків. Мета роботи: удосконалення методів діагностики, диференційної діагностики та лікування низькорослості, гіпоталамічної дисфункції, коморбідних станів при цукровому діабеті 1 типу на основі вивчення клінічних, біохімічних, гормональних, генетичних особливостей ендокринопатій; профілактика серцево-судинних захворювань на тлі соматотропної недостатності в осіб молодого віку. Методи дослідження та обладнання: клінічні, антропометричні, біохімічні, серологічні, імуноферментні, спектрометричні, радіоімунологічні, генетичні (статевий хроматин, каріотип) та молекулярно-генетичні (мутація D112G у гені GP), інструментальні, статистичні. Обладнання: стандартний набір IRMA IGF-1 (Immunotech kit, Czech Republic), рентгено-флуоресцентний спектрометр "ElvaX-med" (Україна), "Roche Diagnostics GmbH Mannheim" (Німеччина), фотометр 5010 Boehringer. Теоретична і практична новизна: Проведено дослідження всієї гормон росту/інсуліноподібний фактор росту-1, ви-

значені показання та ефективність терапії гормоном росту у дітей, які народились із внутрішньоутробною затримкою росту; проведено комплексне дослідження мікроелементного стану у дітей та підлітків з різними формами низькорослості та визначено тісний кореляційний зв'язок між рівнем цинку та вмістом інсуліноподібного фактору росту-1. Встановлені критерії кардіо-васкулярного ризику в осіб постпубертатного віку та молодих дорослих із соматотропною недостатністю, що виникла в дитячому віці. Запропоновані сучасні схеми діагностики та диференційної діагностики та ефективні схеми лікування низькорослості. Наведені молекулярно-генетичні особливості синдрому біологічно неактивного гормону росту. Описаний фенотип хворих з синдромом біологічно неактивного гормону росту. Показана клініко-лабораторна та диференційна діагностика даної патології. Доведено застосування проби на чутливість до гормону росту у хворих з вищевказаною патологією для підтвердження діагнозу та для призначення адекватної соматотропної терапії. Досліджено вміст греліну і лептину у дітей та підлітків з різним ступенем ожиріння на тлі дисфункції гіпоталамусу. Вивчені особливості клінічного перебігу та запропонована тактика спостереження пацієнтів з цукровим діабетом 1 типу на тлі супутніх захворювань. Галузь виконання: ендокринологія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0689/0219U000831

Визначити особливості змін системи імунітету у хворих на токсичний зоб і карциному щитоподібної залози за умов лікування радіоїодом: Заключий звіт /ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України"; Керівник Тронько Микола Дмитрович; Замотасева Галина Анатоліївна. – ДР 0116U002161. УДК 616.441-006.6:616.441-008.61:616-056:615.849.2.

81 с.

Об'єкт. Стан імунної та гематологічної систем у хворих на дифузний токсичний зоб та диференційований рак щитоподібної залози в процесі лікування радіоїодом. Мета роботи: дослідження гематологічних та імунологічних наслідків радіоїодотерапії у хворих на тиреотоксикоз і рак щитоподібної залози, визначення їх особливостей та механізмів формування. Методи: радіометричні, спектрофотометричні, імунологічні, проточна цитофлуориметрія. Теоретичні і практичні результати. Вперше виконано ґрунтовне динамічне дослідження впливу радіоактивного йоду на лейкоцитарний склад периферичної крові, фенотиповий склад лімфоцитів периферичної крові, чинники вродженого імунітету у хворих на дифузний токсичний зоб та проведено порівняльний аналіз з показниками хворих на тиреоїдний рак, проведена оцінка імуно-гематологічних наслідків лікування хворих на рак щитоподібної залози, радіоїодотерапію яким проводили при застосуванні екзогенного рекомбінантного тиреотропного гормону (препарату "Тироген") та за стимулювання рівня ендогенного тиреотропіну шляхом відміни прийому L-тироксину, визначені короткострокові та віддалені ефекти радіоїодотерапії. Одержані нові дані щодо особливостей та механізмів формування порушень імунної та гематологічної системи в умовах проведення радіоїодотерапії. Встановлено, що у хворих на токсичний зоб ще до лікування радіоїодом спостерігалися значні порушення в імунній та гематологічній системі, характерні для аутоімунного процесу. Попри значну різницю в активності йоду-131, яку застосовували для лікування хворих на тиреоїдний рак та дифузний токсичний зоб, основні тренди змін імуно-гематологічних показників були схожими. Разом з тим, ступінь порушень системи імунітету та строки відновлення у хворих на токсичний зоб були меншими. Проведення порівняльної оцін-

ки імунологічних та гематологічних показників у хворих на рак щитоподібної залози за екзогенного та ендогенного стимулювання тиреотропного гормону показало, що у хворих, яким проводили підготовку до радіоїодотерапії шляхом відміни прийому L-тироксину, виявлені більш значні імунологічні зміни, що може бути пов'язано із довготривалим станом гіпотиреозу, в якому вони перебувають до проведення радіоїодотерапії. За умов лікування радіоїодом з використанням препарату "Тироген" ступінь імунологічних порушень менший, і вони відновлюються швидше, що, вочевидь, обумовлено зниженням радіаційного опромінення екстратиреоїдних тканин. Одержані результати є суттєвим аргументом на користь використання рЛТТГ при лікуванні радіоактивним йодом. Новизна. Розроблено і запатентовано спосіб прогнозування ризику розвитку гематологічних захворювань у хворих на рак щитовидної залози, які отримували лікування радіоактивним йодом. Перевага над наявними аналогами. Використання запропонованого способу забезпечує підвищення інформативності визначення дії радіонуклідів йоду на гемопоєз, зміни якого нададуть можливість прогнозувати ризику розвитку гематологічних захворювань. Галузь використання: радіаційна біологія, променева терапія, онкологія. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0690/0219U000845

Роль лактоферину в ініціації та перебігу найбільш розповсюджених гормонозалежних злоякісних новоутворень: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАНУ; Керівник Лук'янова Наталія Юріївна. – ДР 0115U005381. УДК 616-006.04:612.018.

169 с.

У результаті досліджень в системі *in vitro* вперше визначено загальні механізми, які лежать в основі дії екзогенного ЛФ: блокування клітин у G2/M фазі клітинного циклу, порушення адгезії, зміна співвідношення білків-регуляторів апоптозу, зменшення кількості стовбурових клітин, збільшення кількості апоптично загиблих клітин. Встановлено, що експресія ЛФ у пухлинних клітинах РМЗ та РПЗ людини пов'язана з їх чутливістю до гормонотерапії. На модельній системі *in vivo* у тварин з карциносаркомою Уокер-256 при екзогенному введенні ЛФ у концентраціях 1 мг/кг та 10 мг/кг встановлено пригнічення росту пухлин, найбільш виражене при концентрації 10 мг/кг (44 %), що підтверджено результатами морфологічних досліджень: сегрегація пухлинних клітин, незначне їх збільшення, пікнотичні зміни, гіперхроматоз ядер, явища некробіозу та некрозу і як наслідок зменшення загальної кількості пухлинних клітин. Перебудова і ліпідному складі клітин карциносаркоми Уокер-256 призводили до зниження мікрів'язкості їх плазматичних мембран. На клінічному матеріалі хворих на РМЗ та РПЗ показано, що ЛФ, у зіставленні із іншими сироватковими маркерами запалення (С-реактивний протеїн, лактатдегідрогеназа, лактат), є найбільш інформативним, оскільки його показники корелюють з переважною більшістю клініко-патологічних характеристик цих захворювань. Виживаність хворих на РПЗ при рівнях ЛФ у крові, що не перевищували 0,27 відн. од., становила 73% порівняно з виживаністю хворих (57%), у яких рівень ЛФ був вищим. Встановлено, що у хворих на РМЗ рівень експресії сироваткової мікроРНК-214, яка задіяна у регуляції ЛФ, достовірно вищий, ніж у пацієнтку із доброякісними новоутвореннями, а також осіб контрольної групи. Доведено, що у хворих на РПЗ спостерігається зв'язок між рівнем експресії циркулюючої мікроРНК-214 та такими клініко-патологічними характеристиками як наявність метастазів у лімфатичні вузли, підвищення у сироватці крові рівня ПСА та ступінь злоякісності пухлин за

Глісоном. Вперше в результаті зіставлень рівнів експресії ЛФ у пухлинних клітинах хворих на доброякісні та злоякісні новоутворення молочної та передміхурової залоз встановлено різну спрямованість експресії цього залізов'язуючого протеїну. Виявлено ряд закономірностей щодо рівня експресії ЛФ у пухлинах хворих з різними проявами клінічного перебігу РМЗ та РПЗ: обернена кореляція між рівнем експресії ЛФ та розміром пухлин і наявністю метастазів у хворих на РПЗ, а також пряма кореляція між експресією ЛФ у пухлинних клітинах та тривалістю життя хворих на РМЗ, що є підґрунтям рекомендувати цей показник у якості прогностичного маркера перебігу РМЗ.

76.07.19.0691/0219U001226

Вивчити особливості перебігу різних форм спондилоартритів (анкілозивний спондиліт, псоріатичний артрит) та прогноз захворювання в залежності від програм лікування:

Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України; Керівник Коваленко Володимир Миколайович. – ДР 0116U002036. УДК 616.711-002+616.72-002]-037-073-085.

144 с.

Виявлено взаємозв'язок між активністю хвороби та тривалістю захворювання, гендерні розбіжності та особливості суглобового синдрому при різних варіантах спондилоартритів. Оцінена частота уражень різних структур опорно-рухового апарату за допомогою рентгенографії та магнітно-резонансної томографії при псоріатичному артриті. Визначено взаємозв'язок між наявністю активних запальних змін у структурах хребта (за допомогою магнітно-резонансної томографії) та вираженістю активності захворювання та функціональних змін у хворих анкілозивним спондилітом при різних тривалості захворювання. За допомогою рентгенографії виявлено закономірності розповсюдження патологічного процесу (висхідний характер ураження) при анкілозивному спондиліті. Оцінено ефективність різних видів протизапальної терапії.

76.07.19.0692/0219U001241

Скринінг та діагностика субклінічного синдрому Кушинга: Заклучний звіт /Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України; Керівник Кирилюк Михайло Лазаревич. – ДР 0116U003042. УДК 616.45: 616-039.11+616.12-008.331.1.

119 с.

Проведена оцінка віддалених наслідків лікування групи пацієнтів із субклінічним СК на тлі РВМАН. Розроблено протокол етапного комбінованого (консервативно-го та хірургічного) лікування первинної РВМАН. Розроблено метод диференційної діагностики глюкокортикоїд-індукованого остеопорозу на основі дослідження маркера кісткового метаболізму остеокальцина

76.07.19.0693/0219U001242

Розробка, вдосконалення та впровадження нових методів діагностики та лікування доброякісних пухлин та захворювань матки і додатків у жінок різного віку з асоційованою ендокринною патологією: Заклучний звіт /Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України; Керівник Семенюк Людмила Миколаївна. – ДР 0116U003043. УДК 618.1+618.112.2+618.176.

71 с.

Розроблено уніфікований алгоритм визначення ранніх маркерів формувань доброякісних та злоякісних захворювань матки та додатків у жінок різного віку з ендокринною патологією та асоційованих із ним метаболічних порушень.

76.07.19.0694/0219U001243

Патогенез молекулярно-генетичних порушень жирового та вуглеводного обміну при цукровому діабеті 2 типу та оптимізація цукрознижуючої терапії: Заключний звіт /Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України; Керівник Паньків Володимир Іванович. – ДР 0116U003041. УДК 616.379-008.64-056.7-092-008.9:[612.396+612.397]-085.

100 с.

За результатами проведеного дослідження визначено значущі гендерні розбіжності генетичних ризиків щодо розвитку ожиріння та ЦД2. Показано, що Q223R поліморфізм LEPR тісно пов'язаний з розвитком зайвої ваги та ожиріння. При цьому у жінок наявність алеля G (гомозиготи GG та гетерозиготи AG) була спряжена зі зростанням ІМТ > 25, підвищенням рівнів ЛПНЩ та С-пептиду. Аналіз поліморфізму гену TNF-альфа у сайті -308G>A виявив розбіжності частоти генотипів GG, AG і AA за рахунок більш високої частки алеля А серед діабетичних хворих. Порівняння лабораторних показників у діабетичних хворих з різними генотипами виявило, що у осіб з генотипом GG реєстрували більш високі значення глікозильованого гемоглобіну та препрандіальної глюкози, інсуліну, тригліцеридів та загального холестерину. Це відбиває роль поліморфізму гену IL-6 у розвитку гіперінсулінемії, та вірогідно резистентності до інсуліну. Розвиток кардіоваскулярних ускладнень у пацієнтів з СД2 був асоційований з поліморфізмом EDNRB-rs5351, але в більшій мірі залежав від тривалості діабету.

76.07.19.0695/0219U001296

Розробити методи профілактики несприятливого перебігу хронічної серцевої недостатності з урахуванням фармако-генетичного профілю хворих та суттєвої патології: Заключний звіт /Державна установа "Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України"; Керівник Рудик Юрій Степанович. – ДР 0116U003038. УДК 616.12-008.46-036-084-06:575.191:612.018.

148 с.

Об'єкт дослідження: 264 хворих на серцеву недостатність зі збереженою фракцією викиду лівого шлуночка та супутньої патологією. Методи дослідження: клінічні, генетичні-біохімічні (ланцюгова полімеразна реакція), інструментальні, статистичні. Отримані результати дозволяють оптимізувати схеми лікування хворих з СХН на тлі коморбідної патології з урахуванням їх клініко-генетичного, імунізапального та гормонального статусу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.07.19.0696/0219U001297

Розробити комплексні програми профілактики серцево-судинних захворювань у пацієнтів з неінфекційними захворюваннями:

Заключний звіт /Державна установа "Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України"; Керівник Несен Андрій Олексійович. – ДР 0116U003039. УДК 616.12-085.001.12:616.1/4.

89 с.

Проведено аналіз історій хвороб (n=1302) пацієнтів підвищеного кардіоваскулярного ризику (КВР), серед яких: чоловіки - 635 (35,85 %) й жінки - 667 (64,15 %). Також 150

хворих високого і дуже високого КВР проходили навчання у Школах здоров'я "Основи здорового способу життя" та індивідуальне консультування. У когорті групового консультування чоловіків було 21 (28 %), жінок - 54 (72 %); індивідуального консультування - 25 (33 %) чоловіків та 50 (67 %) жінок. Для верифікації осіб підвищеного КВР застосовано Європейські рекомендації (ESC/EAS, 2013) й рекомендації Української асоціації кардіологів (2012) щодо профілактики і лікування ССЗ. Розрахунок КВР проведено з використанням Riskcalculator (CV-Risk and Prevention); розрахунок індексу коморбідності Чарлсона проведено за методикою (M.E. Charlson et al., 2012). Було встановлено, що мультиморбідність, модифіковані та немодифіковані фактори ризику суттєво впливають на прогноз і кінцеві точки при високому і дуже високому КВР, а тим більш на особливості течії захворювання і ефективність лікування. Враховуючи високу частоту мультиморбідності серед хворих на НІЗ - визначення індексу коморбідності поряд з оцінкою КВР дозволяє більш ґрунтовно підійти до питань участі пацієнтів в індивідуальних і групових комплексних терапевтичних, реабілітаційних та профілактичних заходах. Для сучасної медичної практики важливою є проблема не лікування одиної нозології, а лікування конкретного хворого з урахуванням всіх можливих факторів ризику та мультиморбідності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.07.19.0697/0219U001329

Клініко-патогенетичні особливості перебігу злоякісної та тяжкої резистентної артеріальної гіпертензії, розробка нових та удосконалення існуючих технологій лікування:

Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска" Національної академії медичних наук України; Керівник Міщенко Л.А. – ДР 0116U000156. УДК 616.127-005.8+616.13-004.6]-073-085.

247 с.

У роботі проведено аналіз клінічних характеристик, показників добового ритму АТ, структурно-функціональних даних органів-мішеней та їх взаємозв'язок з гуморальними факторами у пацієнтів з резистентним перебігом артеріальної гіпертензії. Встановлено, що для пацієнтів з РАГ характерним є відносна активізація ренін-ангіотензинової та симпато-адреналової систем, системного запалення низької градації, більш значне ураження органів-мішеней, ніж у пацієнтів з псевдо-резистентним перебігом захворювання, зокрема, розвиток концентричної гіпертрофії лівого шлуночка, погіршення його діастолічної функції при збереженій фракції викиду, гіпертензивне ремоделювання сонних артерій з розвитком атеросклеротичних бляшок, погіршення функції нирок, зниження когнітивної функції. Ураження органів-мішеней пов'язані з рівнем систолічного артеріального тиску як офісного, так й середнього в різні періоди доби, активацією РААС, системного запалення, а також між собою. Розроблено диференційовані підходи до вибору схем хронотерапії із застосуванням чотирьох антигіпертензивних препаратів. Визначено предиктори їх ефективності. Розроблено спосіб корекції добового артеріального тиску у пацієнтів з резистентним перебігом артеріальної гіпертензії (РАГ), включає застосування трикомпонентної терапії, зокрема інгібітора ангіотензинперетворюючого фермента, діуретика та антагоніста кальцію. Здійснюють моніторування офісного та добового артеріального тиску (АТ) на початку та через 3 місяці, після лікування, та при наявності низької ефективності терапії артеріальної гіпертензії через 3 місяці лікування, а саме не досягненні цільових рівнів артеріального тиску, застосовують препарат Триплексам, увечері, в одній таблетці, в добовій дозі 10/2,5/10 мг, що є більш ефективним ніж в

ранковий період у хворих з резистентним перебігом артеріальної гіпертензії за результатами добового моніторингу АТ. Зміна часу застосування препаратів та рівнів їх дозування забезпечує підвищення ефективності та прихильності до антигіпертензивної терапії у хворих з РАГ, значно знижує АТ, внаслідок чого спрощує процес лікування хворих з РАГ.

76.07.19.0698/0219U001394

Роль клітинних та ендокринних факторів у реалізації нейропротекторних властивостей стовбурових клітин при експериментальних ушкодженнях нервової системи: Заключний звіт /ДУ "Інститут генетичної та регенеративної медицини НАМН України"; Керівник Лабунець Ірина Федорівна. – ДР 0116U000139. УДК 612.419-0143:616.8-001.001.891.57. 125 с.

Звіт про НДР: 125 с., 58 рис., 8 табл., 2 додатки, 79 джерел. Об'єкт - миші лінії FVB/N, 129/Sv, щури Вістар різного віку. Мета роботи - Оцінка значення взаємодії клітинних та ендокринних факторів для реалізації нейропротекторного ефекту нейральних стовбурових клітин при ушкодженнях центральної та периферичної нервової системи. Моделі: купризонна модель демієлінізації, геміпаркінсонізм, травма сідничого нерва, введення рекомбінантних білків людини та гормонів. Методи: культуральні, біохімічні, лазерна проточна цитометрія, гістологічні, конфокальна і електронна мікроскопія, тест "відкритого поля". Використана апаратура: CO2-інкубатор "Thermo", ламінарний бокс біологічної безпеки "Labsonco", FACS Aria "Becton Dickinson", лабораторна центрифуга CL30R, мікроскоп Olympus IX71, ваги електронні "Kern&Sohn". Основні результати: Визначені патогенетичні фактори ушкоджуючого впливу нейротоксинів на структуру та функціональний стан нейронів центральної нервової системи (ЦНС) (Т-лімфоцити, макрофаги, малонівий діальдегід). Лейкемія інгібіторний фактор (LIF), інтерлейкін-10, фактор росту фібробластів, мелатонін, тироксин, естрадіол позитивно впливають *in vivo* на морфофункціональні зміни ЦНС, спричинені купризоном; ефект найбільш виражений у LIF та мелатоніну і залежить від віку мишей. Вплив гормонів і цитокінів опосередкований зміною факторів імунних і оксидативного стресу. Мелатонін і LIF виявляють ремієлінізуючий ефект на купризонній моделі демієлінізації *in vitro*. У щурів із геміпаркінсонізмом мелатонін поліпшує структуру і функціонування нейронів ЦНС; у головному мозку падає число активних макрофагів і зростає рівень у крові тимуліну. У мишей мелатонін та LIF стимулюють репаративну регенерацію сідничого нерва. Результати роботи оформлені у вигляді звіту, 9 статей, 6 патентів, 12 тез.

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.07.19.0699/0419U001337

Белей Сергій Ярославович. Розробка складу, технології та дослідження таблеток на основі екстрактів мальви лісової і подорожника ланцетолистого: Дис... к.фарм.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького 3276. – Захищена 17.05.2019.

УДК 615.014.2:07:615.451.6:615.322:582.685/933.

255 с.: 15 табл., 80 іл. – Бібліогр.: 204 назви.

Об'єкти – квітки мальви лісової та листя подорожника ланцетолистого, сухі екстракти квіток мальви лісової та листя подорожника ланцетолистого, допоміжні речовини, маси для таблетування та таблетки на їх основі; мета – обґрунтування складу, розробка технології та дослідження таблеток на основі сухих екстрактів мальви лісової та подорожника ланцетолистого для лікування непродуктивного кашлю

при захворюваннях органів дихання; методи – загальнонаукові, органолептичні, фізико-хімічні, фармако-технологічні, мікробіологічні, біологічні, математично-статистичні; новизна – здійснено фармацевтичну розробку лікарського засобу нового складу у формі таблеток на основі стандартизованих екстрактів квіток мальви лісової та листя подорожника ланцетолистого, який пропонується застосовувати для лікування непродуктивного кашлю; результати – розроблено технологію сухих фітоекстрактів, проведено їх фізико-хімічні та технологічні дослідження, використовуючи методи математичного планування експерименту, теоретично обґрунтовано і експериментально підтверджено оптимальний склад і технологію таблеток на основі стандартизованих сухих екстрактів квіток мальви лісової та листя подорожника ланцетолистого, опрацьовано та обґрунтовано методики якісного та кількісного аналізу розроблених таблеток, встановлено термін їх придатності та умови зберігання, вивчено фармакологічні властивості запропонованих таблеток, проведено апробацію технології та методик контролю якості сухих фітоекстрактів та таблеток на їх основі в умовах промислового виробництва; впроваджено – у науковий процес вищих навчальних закладів, ТОВ "Тернофарм"; галузь – фармація.

76.07.19.0700/0219U000894

Розробка ранових покриттів з комплексною ферментативною (протеолітичною) активністю: Заключний звіт /Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського НАН України; Керівник Романовська Ірина Ігорівна. – ДР 0118U006575. УДК 615.281.9/577.152.3. 56 с.

Об'єкт дослідження - протеїназа *Bacillus thuringiensis* з колагенолітичною, еластолітичною і протеолітичною активностями. Мета дослідження - створення нових перспективних, стабільних ранових покриттів з комплексною протеолітичною активністю. Методом нековалентної іммобілізації протеїнази *Bacillus thuringiensis* в удосконалену полімерну матрицю ПВС/хітозан, закріплену на двохшарових марлевих серветках, отримано препарат з високим збереженням комплексу активностей (до 74 %), пролонгованої дії. Запропоновано два методи отримання стерильного препарату: з використанням гамма-опромінення дозами 12-24 кГр або з використанням методу стерилізаційної фільтрації для отримання стерильного розчину протеїнази з подальшим виготовленням серветок в асептичних умовах. Розроблено технологічну схему отримання нового перев'язувального матеріалу з іммобілізованою протеазою *Bacillus thuringiensis* в лабораторних умовах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.07.19.0701/0219U001342

Визначення взаємодії наноносіїв фармпрепаратів з модельними фосфоліпідними мембранами: Заключний звіт /Інститут сцинтиляційних матеріалів Національної академії наук України; Керівник Лисецький Лонгін Миколайович. – ДР 0118U002295. УДК 615.015.1:577.115.7-022.532. 39 с.

Відпрацьовані методики отримання та проведена характеристика мембран на основі гідратованих фосфоліпідів для моделювання мембран клітин шлунку, шкіряних покривів, бактеріальних мембран, тощо. Для низки компонентів лікарських речовин із принципово різними механізмами мембранотропної дії показана критична важливість ліпідного складу мембран. Встановлені мембранотропні ефекти церію у складі різних сполук. Показано, що стабілізовані наночастинки оксиду церію 2 та 10 нм не спричиняють суттєвих змін термодинамічних параметрів мембрани в усюму доступному концентраційному діапазоні. Втім, катіонна

форма (Se3+) приводить до суттєвого ущільнення упаковки ліпідів у мембрані. Встановлено також, що мембранотропна дія Se3+ суттєво залежить від природи протигіону: для нітрату та амонійного нітрату церію, на відміну від хлориду, спостерігалось руйнування структури мембрани. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.33 Гігієна й епідеміологія

76.07.19.0702/0419U001218

Ставніченко Павло Вікторович. Гігієнічна оцінка і регламентація комбінованих фунгіцидів на основі дифенконазолу та нової діючої речовини цифлуфенаміду: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 04.04.2019.

УДК 613:632.98:632.952.

267 с.: 45 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 258 назв.

Дисертація присвячена гігієнічній оцінці нових комбінованих фунгіцидів на основі дифенконазолу і нової діючої речовини цифлуфенаміду та науковому обґрунтуванню нормативів і регламентів безпечного застосування в сільському господарстві. Проведено порівняльну токсикологічну оцінку сучасних фунгіцидів Діналі, Циделі Топ, Ріас, Селест Тріо, Селест Топ, Сетар, Скор, Амістар Голд, Магнелло та їх діючих речовин дифенконазолу, цифлуфенаміду, паклобутразолу, азоксистробіну, тебуконазолу, пропіконазолу, флудіоксонілу, тіаметоксаму. Обґрунтовано допустимі добові дози та оцінено ступінь небезпечності для людини нової діючої речовини цифлуфенаміду. Вивчено кількісні закономірності міграції цифлуфенаміду в об'єктах навколишнього середовища різних агрокліматичних зон України, науково обґрунтовано гігієнічні нормативи в ґрунті, атмосферному повітрі, повітрі робочої зони. Обґрунтовано максимально допустимі рівні цифлуфенаміду у сільськогосподарських культурах. Проведено натурні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні досліджуваних фунгіцидів на сільськогосподарських культурах різними методами (вентиляторна, штангова, передпосівна обробка), оцінено потенційний ризик їх несприятливого впливу на організм працівників та науково обґрунтовано регламенти їх безпечного застосування в умовах агропромислового комплексу. Вивчено вплив різних концентрацій цифлуфенаміду на органолептичні властивості води, загальний санітарний режим водойм та обґрунтовано гранично допустиму концентрацію у воді водойм господарсько-питного і культурно-побутового призначення. Розроблено та впроваджено в практику аналітичні методи контролю залишкових кількостей цифлуфенаміду та дифенконазолу при їх сумісній присутності у воді.

76.07.19.0703/0419U001482

Брейдак Олександра Андріївна. Комплексна токсиколого-гігієнічна оцінка діазоліну з розробкою гігієнічних регламентів допустимого вмісту в об'єктах довкілля: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 18.06.2019.

УДК 613.63:615.218.2.

145 с.: 24 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 176 назв.

У дисертаційній роботі на основі узагальнення результатів проведених комплексних токсиколого-гігієнічних, гематологічних, біохімічних, імунологічних, мікробіологічних досліджень розроблено та науково обґрунтовано гігієнічні регламенти допустимого вмісту діазоліну у атмосферному повітрі, у повітрі робочої зони та воді відкритих водойм запропоновано комплекс профілактичних заходів із оздоровлення умов праці та практичних рекомендацій щодо попередження негативних ефектів впливу на працюю-

чих у виробництві діазоліну. Встановлено ступінь токсичності та характер біологічної дії при пероральному, інгаляційному та перкутанному шляхах надходження речовини в організм лабораторних тварин в умовах гострих та підгострих експериментів. Вивчено резорбтивно-токсичну і місцево-подразнюючу дію при нанесенні на шкіру та слизові оболонки, кумулятивні властивості. Досліджено віддалені ефекти впливу та імуносенсибілізуючий ефект. На підставі проведених досліджень обґрунтовано гігієнічний регламент допустимого вмісту діазоліну у атмосферному повітрі, повітрі робочої зони виробничих приміщень і воді відкритих водойм та розроблено комплекс санітарно-гігієнічних і медико-профілактичних заходів, спрямованих на покращення умов праці та збереження здоров'я працівників, що контактують з лікарським засобом.

76.07.19.0704/0419U001483

Яськів Ганна Ігорівна. Оцінка дисбіотичної та імуносенсибілізуючої дії лікарських засобів групи хінолонів при їх гігієнічній регламентації у повітрі робочої зони на прикладі нітроксоліну: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 18.06.2019.

УДК 615.9:615.33:613.6.

170 с.: 25 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 174 назви.

У дисертаційній роботі на основі узагальнення результатів проведених комплексних токсиколого-гігієнічних, гематологічних, біохімічних, імунологічних, мікробіологічних досліджень розроблено та науково обґрунтовано гігієнічні регламенти допустимого вмісту нітроксоліну у повітрі робочої зони, запропоновано комплекс профілактичних заходів із оздоровлення умов праці та практичних рекомендацій щодо попередження негативних ефектів впливу на працюючих у виробництві нітроксоліну. Встановлено ступінь токсичності та характер біологічної дії при пероральному, інгаляційному та перкутанному шляхах надходження речовини в організм лабораторних тварин в умовах гострих та підгострих експериментів. Вивчено резорбтивно-токсичну і місцево-подразнюючу дію при нанесенні на шкіру та слизові оболонки, кумулятивні властивості та імуносенсибілізуючий ефект. Досліджено антимікробну дію нітроксоліну при тривалому інгаляційному шляху поступлення на мікрофлору урогенітального тракту та товстого кишечника експериментальних тварин. Встановлено поріг специфічної дисбіотичної дії сполуки (Limch am). На підставі проведених досліджень обґрунтовано гігієнічний регламент допустимого вмісту нітроксоліну у повітрі робочої зони виробничих приміщень та розроблено комплекс санітарно-гігієнічних і медико-профілактичних заходів, спрямованих на покращення умов праці та збереження здоров'я працівників, що контактують з лікарським засобом.

76.07.19.0705/0419U001484

Сасіна Ольга Сергіївна. Психогігієна навчання старшокласників в спеціалізованих навчальних закладах для дітей із вадами зору: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 19.06.2019.

УДК 616.86-053.6:617.751:376-056.26(043.3).

173 с.: 16 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Програма дисертаційного дослідження була спрямована на обґрунтування заходів з первинної профілактики психічних розладів підлітків із вадами зору, які навчаються у спеціалізованих навчальних закладах, на основі гігієнічної донозологічної психодіагностики та корекції граничних психічних станів. Дисертаційне дослідження дало можливість встановити причинно-наслідковий зв'язок між умовами життєдіяльності (враховуючи саногенні та патогенні

чинники) та функціональним, психічним станом і станом психічного та загального здоров'я цього контингенту старшокласників. Вирішено значуще наукове завдання - розкрити закономірності формування функціонального стану і стану здоров'я старшокласників, які навчаються у спеціалізованих навчальних закладах для дітей із вадами зору, а саме: проведена психогігієнічна оцінка розвитку когнітивних функцій, особистісних особливостей, психоемоційного стану, що визначають ступінь загальної та психологічної стійкості осіб із вадами зору. Усе це необхідно враховувати під час розробки психодіагностичних і попереджувальних заходів із первинної профілактики порушень здоров'я. Розроблено психогігієнічні та психофізіологічні критерії гігієнічної діагностики та методи саногенної корекції донозологічних станів у старшокласників, які навчаються у спеціалізованих навчальних закладах. Психогігієнічні заходи, спрямовані на попередження психічних порушень учнів із патологією органу зору, включають: 1) рекомендації щодо побудови педагогічного процесу з урахуванням можливостей дітей із вадами зору; 2) дотримання спеціальних педагогічних і гігієнічних вимог (раціонального розподілу занять, забезпечення відповідного рівня освітлення, застосування коригуючих і тифлотехнічних засобів); 3) спрямованість освітнього процесу на корекцію відхилень у розвитку пізнавальної, особистої, рухової сфери, а також у формуванні просторових уявлень та адаптації до навколишнього середовища.

76.07.19.0706/0219U000779

Токсиколого-гігієнічна оцінка добрива Експерт Гроу (ExpertGrow): Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006334. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка добрива Експерт Гроу (ExpertGrow)

76.07.19.0707/0219U000780

Токсиколого-гігієнічна оцінка добрив "SoilBiotics "4 UltraBoost", рідина" і "AB 0092", порошок": Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002278. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка добрив "SoilBiotics "4 UltraBoost", рідина" і "AB 0092", порошок"

76.07.19.0708/0219U000781

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єктів, що використовуються при проведенні будівельно-ремонтних робіт: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002279. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єктів, що використовуються при проведенні будівельно-ремонтних робіт з метою встановлення медичних критеріїв безпеки

76.07.19.0709/0219U000782

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів засобів для захисту та підживлення рослин, клейових і феромонних пасток для комах: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002280. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів засобів для захисту та підживлення рослин, клейових і феромонних пасток для комах з метою встановлення медичних критеріїв безпеки

76.07.19.0710/0219U000783

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів дезінфікуючих засобів, оцінка їх специфічної активності: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002281. УДК 613:632.95.

4 с.

Проведена наукова експертиза реєстраційних матеріалів дезінфікуючих засобів, оцінка їх специфічної активності з метою встановлення медичних критеріїв безпеки

76.35 Інші галузі медицини й охорони здоров'я

76.07.19.0711/0419U001362

Стельмах Галина Олегівна. Реабілітаційні технології забезпечення наступності у відновному лікуванні пацієнтів похилого віку з первинним гонартрозом: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 24.05.2019.

УДК 616.718/728-018.3-007.248-08-039.76.

192 с.: 12 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 253 назви.

Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню, розробці та реалізації удосконалених програм реабілітації для пацієнтів похилого віку з первинним гонартрозом (ПГА) із врахуванням наступності застосування реабілітаційних заходів на основі визначення особливості перебігу, адаптаційного потенціалу та застосування інформаційних систем. На основі аналізу вивчення клінічного перебігу захворювання, стану суглобової та м'язової тканин за даними рентгенологічного, артросонографічного, реовазографічного методів обстеження, а також функціональних м'язових тестів, встановлено, що у формуванні стійко вираженого больового синдрому у пацієнтів похилого віку з ПГА має значення наявність синовіту та м'язової дисфункції. У хворих похилого віку з ПГА виявлений прямий середній кореляційний зв'язок між рівнем болю за ВАШ та шириною верхнього завороту ($r=0,58\pm 0,03$) та прямий середній кореляційний зв'язок між рівнем болю за ВАШ та сумарним індексом WOMAC ($r=0,40\pm 0,02$). Запропоновано диференційований підхід у призначенні реабілітаційних програм у пацієнтів похилого віку з ПГА на основі схем та маршрутів реабілітації, які визначають зміст, організацію і проведення реабілітації. Реалізація розроблених схем та маршрутів може здійснюватися у веб-орієнтованій інформаційній системі медичної реабілітації <http://projects.tdmu.edu.ua/InfSysPhyReh/> і дозволяє уніфікувати діяльність різних закладів медичної реабілітації, забезпечує безперервність і наступність етапів реабілітації. Застосування запропонованих інформаційних систем дасть можливість удосконалити процес медичної реабілітації хворих на первинний гонартроз в похилому віці, допоможе ефективніше спланувати діагностичний, реабілітаційний та профілактичний процес, а також дозволить оптимізувати медичну реабілітацію на всіх етапах і в міжреабілітаційний період.

76.07.19.0712/0419U001502

Сапелкін Віктор Васильович. Судово-медична діагностика пошкоджень, заподіяних при пострілах еластичними кулями з гладкоствольної зброї 12-го калібру: Дис...

к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.05.2019.

УДК 612.12-001.45:340.624.

302 с.: 61 табл., 81 іл. – Бібліогр.: 357 назв.

У дисертації науково обґрунтовані критерії судово-медичної діагностики ушкоджень тіла людини та пошкоджень одягу, заподіяних при пострілах еластичними кулями патронів "Терен-12П" з гладкоствольних рушниць 12-го калібру модельного ряду "Форт-500". Визначений вплив фізико-механічних параметрів і балістичних характеристик кулі патрона "Терен-12П" на характер, глибину та об'єм пошкодження біологічних тканин залежно від швидкості кулі. Досліджено можливість виявлення куль у тканинах тіла за допомогою сучасних медичних діагностичних методів: комп'ютерної томографії, рентгенографії та УЗД, та встановлено діагностичні рентгенографічні ознаки, притаманні цим кулям. Встановлені морфологічні відмінності вхідних пошкоджень різних видів матеріалу одягу, імітаторів м'яких тканин тіла людини при експериментальних пострілах кулями патронів "Терен-12П" з різних відстаней. На підставі комплексного експериментального дослідження з математико-статистичним опрацюванням даних визначено судово-медичні критерії діагностики пошкоджень одягу при застосуванні куль патронів "Терен-12П", залежно від виду матеріалу та відстані пострілу. Визначено оптимальний комплекс лабораторних досліджень для диференційної діагностики пошкоджень одягу, заподіяних при пострілах кулями цих патронів, від дії інших вогнепальних снарядів. Побудовані парні й множинні лінійні та показникові регресійні моделі для визначення прогностичних значень довжини ранового каналу та об'єму залишкової порожнини (об'єму ушкодження) залежно від відстані пострілу та швидкості кулі. Цифрове моделювання фізичних процесів при взаємодії еластичних куль патронів "Терен-12П" з імітаторами м'яких тканин дозволило визначити прогностичний вплив швидкості кулі на різних відстанях пострілу на характер, глибину та об'єм травми, а також виявити певні балістичні ефекти. На підставі опрацьованих результатів експерименту встановлено оптимальний алгоритм судово-медичної діагностики ушкоджень тіла людини та пошкоджень одягу, спричинених еластичними кулями крупнокаліберних патронів "Терен-12П" при пострілах з гладкоствольних рушниць модельного ряду "Форт-500".

76.07.19.0713/0419U001503

Щербак Віталій Володимирович. Судово-медична діагностика вогнепальних пошкоджень, заподіяних із пістолетів "Форт-12" та "Форт-14ТП": Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 29.05.2019.

УДК 340.62:616-001.45:623.443.35.

249 с.: 44 табл., 89 іл. – Бібліогр.: 261 назва.

У дисертації науково обґрунтовані критерії судово-медичної оцінки пошкоджень тканин одягу та ушкоджень м'яких тканин тіла людини, заподіяних при пострілах із пістолетів "Форт-12" та "Форт-14ТП". Були визначені конструктивні особливості пістолетів "Форт", які впливають на слідоутворення та мають бути враховані при проведенні судово-медичної експертизи. Проведено комплексне дослідження вогнепальних пошкоджень текстильних матеріалів та біологічних імітаторів м'яких тканин тіла людини, за результатами якого встановлено, що характер та розміри пошкоджень, інтенсивність і топографія відкладань продуктів пострілу залежать від особливостей структури та абсорбційних властивостей матеріалу одягу та біологічних тканин. Дослідження пошкоджень балістичного желатину, як небіологічного імітатора тканин живої людини, дозволило встановити основні закономірності формування тимчасової

вої пульсуючої порожнини, її морфометричні характеристики та особливості розсіювання енергії вогнепального снаряду протягом ранового каналу. Використання кореляційно-регресійного аналізу, на підставі узагальнення отриманих даних, дало змогу виявити найбільш істотні чинники, які можна вважати діагностичними критеріями для визначення відстані пострілів із пістолетів "Форт-12" та "Форт-14ТП". Побудовані статистично достовірні лінійні багатофакторні та парні регресійні моделі, що дають змогу обчислити відстані пострілів із пістолетів "Форт-12" та "Форт-14ТП" для різних видів тканин. На підставі виявлених діагностичних критеріїв, з урахуванням раціонального комплексу лабораторних методів, розроблено алгоритм судово-медичного дослідження пошкоджень одягу та ушкоджень тіла людини, заподіяних при пострілах із пістолетів "Форт-12" і "Форт-14ТП" для практичних експертних завдань.

76.07.19.0714/0419U001505

Варуха Катерина Володимирівна. Судово-медичне встановлення крові менструального походження: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 05.06.2019.

УДК 340. 6-616-003.265.

168 с.: 46 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

Дисертаційну роботу присвячено комплексному встановленню крові менструального походження на речових доказах за органолептичним та сенсорним визначенням амінів - триметиламіну, кількісним вмістом простагландинів - PGF2a, його попередників - арахідонової, лінолевої та лінолевої кислот. В роботі комплексно досліджено особливості змін біохімічних показників в менструальній крові. З'ясовано, що триметиламіни як складова менструальної крові, який виявляється органолептично та сенсорним датчиком на основі поліаніліну (PANI), може бути використаний в якості тесту на наявність менструальної крові. Визначено, що для судово-медичного обґрунтування наявності крові менструального походження може бути використано виявлення таких складових як жирні кислоти. З'ясовано, що менструальна кров має характерні особливості вмісту окремих жирних кислот, які входять до пулу ненасичених жирних кислот та поліненасичених жирних кислото. Визначено, що PGF2a є характерною постійною складовою крові менструального походження, що обумовлено його участю в фізіологічному процесі настання менструації. Розроблені кількісні критерії для диференційної діагностики крові менструального походження на речових доказах.

76.75 Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я

76.07.19.0715/0519U001147

Горбань Андрій Євгенович. Медико-соціальне обґрунтування оптимізації системи інноваційної діяльності в сфері охорони здоров'я України: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 19.06.2019.

УДК 614.2.001.76.

376 с.: 72 табл., 48 іл. – Бібліогр.: 428 назв.

У дисертації досліджено теоретичне обґрунтування актуальної наукової та прикладної проблеми - оптимізації системи інноваційної діяльності у сфері охорони здоров'я України. Встановлено недосконалість існуючої системи інноваційної діяльності у сфері охорони здоров'я України. Ретроспективний аналіз основних засобів наукової комунікації надав можливість виявити основні недоліки існуючої системи. Дослідження галузевої нормативної бази встановило низку суперечливих нормативних протиріч. При управлінні цією діяльністю не використовуються можливості сучасних

інформаційних технологій. Науково обґрунтована та розроблена оптимізована система інноваційної діяльності в сфері охорони здоров'я України та автоматизований інструментарій її підтримки, що передбачає запровадження зворотних зв'язків між різними ланками інноваційного процесу, відповідає принципам побудови розгалужених інформаційних систем та надає можливість автоматизованої обробки значних масивів даних, забезпечує об'єктивізацію процесу прийняття управлінських рішень, у тому числі при роботі з державними бюджетними ресурсами. За результатами експертних оцінок встановлено ефективність оптимізованої системи, що підтверджується статистично значимим коефіцієнтом рівня конкордації ($W=0,84$; $p=0,005$). З використанням матеріалів дисертаційного дослідження розроблено та видано спільні накази МОЗ України та НАМН України, затверджено методичні рекомендації, що регулюють наукову та інноваційну діяльність.

76.07.19.0716/0519U001148

Шипко Андрій Федорович. Медико-соціальне обґрунтування системи медичної допомоги при бронхолегеневій дисплазії на регіональному рівні на основі концепції персоналізованої медицини: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 27.06.2019.

УДК 617.731-007.23-08+616-058.

465 с.: 27 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 469 назв.

У комплексному медико-соціальному дослідженні вирішено актуальну наукову проблему - на базі фундаментальних досліджень, напрацювань міжнародних та національних професійних співтовариств, а також результатів власного вивчення, виконаного на регіональному рівні та на основі концепції персоналізованої медицини, обґрунтовано та розроблено інноваційний комплекс прогностичних, організаційно-технологічних алгоритмів та засоби організаційно-правового супроводу структурно-функціональної моделі (СФМ) організації медичної допомоги (МД) при бронхолегеневій дисплазії (БЛД) з реалізацією на державному, регіональному та сімейному рівнях. Доведено, що виявлення високого ризику БЛД, можливе при персоналізації наявних РЕФ та МСФ за умов використання інформативних з них у обґрунтованих в дослідженні алгоритмах. Доведено, що модифікація впливу РЕФ здатна забезпечувати ефективність первинної профілактики БЛД на рівні 20,0?23,0%, тоді як модифікація п'яти найбільш значимих СМФ - на 35?39%. Обґрунтовано алгоритми визначення дітей, що потребують МД та лікування БЛД, яким враховується взаємозв'язок між частотою дочасно народжених та частотою БЛД в популяції і дозволяє з високою точністю ($R^2>0,96$, $p<0,04$) визначати очікувані показники поширеності БЛД. Доведено, що урахування регіональної структури новонароджених за МТ дозволяє планувати обсяги потреби у МД з використанням розробленого алгоритму. Обґрунтовано індикатори оцінки ефективності МД дочасно народженим за узагальненим показником ефективності у конкретному закладі та розроблені програмно-інформаційні засоби реалізації моніторингу ефективності неонатологічної допомоги при БЛД.

76.07.19.0717/0419U001042

Белорус Андрій Іванович. Медико-соціальне обґрунтування моделі детекції та попередження виникнення несприятливих подій у перинатальній практиці: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 18.12.2018.

УДК 618.2 / 7 + 616-053.31 / 34]: 616-036.11: 616-07.

221 с.: 40 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 271 назва.

У дисертації вирішено актуальне завдання сучасної соціальної медицини - підвищення безпеки матерів та немовлят під час надання перинатальної допомоги шляхом розроблення моделі детекції та попередження виникнення несприятливих подій у перинатальній практиці, центральним елементом якої є триада жінка-дитина-родина, а інноваційними елементами - детекція несприятливих подій та звітність, яка ранжована за рівнем, мультидисциплінарний підхід до з'ясування першопричини виникнення несприятливої події за допомогою високодоказових та ефективних технологій, а також управління існуючими та новими ризиками для запобігання виникненню несприятливих подій та медичних помилок у майбутньому. Модель розроблено на основі результатів критичного аналізу існуючих у світі доказових організаційних технологій підвищення рівня безпеки медичної допомоги та отриманих власних даних щодо відсутності спадної динаміки плодово-малюкових втрат в Україні, встановленні частки запобіжних летальних випадків на рівні окремого закладу, з'ясуванні частоти хвороб і подій, пов'язаних з безпекою пацієнтів, у відділенні інтенсивної терапії новонароджених, доведенні їх зв'язку з летальністю та тривалістю лікування. Доведено ефективність запровадження за 2014-2017 рр. окремих елементів запропонованої моделі на рівні перинатального центру, що підтверджено покращенням епідеміологічної ситуації у відділенні інтенсивної терапії новонароджених, зменшенням внутрішньо-шлункочкових крововиливів III-IV ст. на 51 % і бронхолегеневої дисплазії на 62,5 % серед немовлят з масою до 1500 г при народженні; зменшенням кількості випадків повторної госпіталізації немовлят на 19,6 %, показників летальності у відділенні на 62,3%, смертності в перинатальному центрі на 51,6%; зменшенням специфічного показника неонатальної смертності в області на 47,2 %.

76.07.19.0718/0219U001119

Наукове обґрунтування та розробка моделі проблемно-орієнтованої автоматизованої системи наукової медичної інформації в Україні: Заключний звіт /Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи МОЗ України; Керівник Мислицький Олександр Валентинович. – ДР 0116U000620. УДК 614.2.

75 с.

На основі результатів дослідження науково обґрунтовано та розроблено концептуальну модель проблемно-орієнтованої автоматизованої системи наукової медичної інформації в Україні. Вказано етапи реалізації вказаної моделі. Визначено функції і напрями застосування проблемно-орієнтованої автоматизованої системи наукової медичної інформації та очікуваний соціально-економічний ефект від її впровадження в Україні. Реалізація запропонованої моделі медичної інформаційної системи дає можливість підвищити рівень взаємодії та ефективності здійснення центральними і місцевими органами виконавчої влади повноважень у сфері інноваційної діяльності; забезпечити проведення на постійній основі моніторингу стану інноваційного розвитку медицини; підвищити рівень конкурентоспроможності медичної галузі.

76.07.19.0719/0219U001127

Дослідження впливу положень Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій" на солідарну систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та напрацювання можливих шляхів її удосконалення: Заключний звіт /Науково-дослідний

інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Коцюба О.В. – ДР 0118U003464. УДК 368:914:331.25.

106 с.

Проведено дослідження впливу пенсійної реформи на обсяги надходжень до солідарної пенсійної системи, розміри пенсійних виплат та на фінансовий стан солідарної пенсійної системи на середньо- та довгострокову перспективу; напрацьовано пропозиції щодо подальшого удосконалення солідарної пенсійної системи. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.07.19.0720/0219U001222

Розроблення пропозицій щодо удосконалення нормативно-правових актів з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Давидюк О.О. – ДР 0118U003501. УДК 364.45.

399 с.

Метою дослідження є вивчення стану нормативного забезпечення гендерної рівності на ринку праці та стану дотримання відповідних норм та розроблення на основі отриманих результатів обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів, які стосуються питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у доступі до праці. Об'єктом дослідження є правове забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері праці. Предметом дослідження є удосконалення законодавства щодо забезпечення гендерної рівності та недопущення дискримінації за ознакою статі у сфері праці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.07.19.0721/0219U000988

Теоретичні та методичні засади вдосконалення навчально-тренувального процесу і змагальної діяльності спортсменів у різних видах спорту: Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Конох Анатолій Петрович. – ДР 0114U001797. УДК 796.015.4.001:796.09.

42 с.

Об'єкт дослідження - професійно-прикладна фізична підготовка студентів вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації агропромислового профілю. Мета дослідження - науково обґрунтувати та експериментально перевірити програму професійно-прикладної фізичної підготовки інженерів-механіків агропромислового виробництва, що забезпечує необхідну фізичну готовність до продуктивної праці та активної життєдіяльності. Методи дослідження - для досягнення зазначеної мети було використано такі групи методів: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, педагогічні, соціологічні, фізіометричні методи та методи математичної статистики. Виділено провідні психофізіологічні й фізичні якості, що забезпечують успішну професійну діяльність інженерів-механіків агропромислового виробництва. Експериментально доведено позитивний вплив засобів гирьового спорту на підвищення рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості, фізичного здоров'я, формування професійно важливих психофізіологічних якостей інженерів-механіків агропромислового виробництва. Обґрунтовано зміст програми вдосконалення професійно-прикладної фізичної підготовки інженерів-механіків засобами гирьового спорту. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.01 Загальні питання військової справи

78.07.19.0722/0519U001130

Кустов Максим Володимирович. Організаційно-технічні методи ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, що призводять до викиду в атмосферу небезпечних речовин: Дис... д.т.н. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 19.06.2019.

УДК 355.588:[614.8:504.064].

391 с.: 28 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 484 назви.

Проведено аналіз існуючих систем та принципів ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру з викидом небезпечних речовин в атмосферу. Розроблено загальний підхід до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, що призводять до викиду в атмосферу небезпечних хімічних та радіоактивних речовин. Розроблено математичну модель осадження штучно ініційованими атмосферними опадами газоподібних та дисперсних небезпечних хімічних та радіоактивних речовин, що викидаються в атмосферу внаслідок надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру. Розроблено організаційно-технічний метод ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру шляхом осадження з атмосфери небезпечних газоподібних та дисперсних речовин. Розроблено математичну модель процесу локалізації та ліквідації штучно ініційованими опадами осередків природних та техногенних катастроф з інтенсивним горінням. Розроблено організаційно-технічний метод ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру шляхом локалізації осередків інтенсивного горіння. Виконано перевірку достовірності розроблених математичних моделей та організаційно-технічних методів. Запропоновано варіанти впровадження розроблених методів ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, що призводять до викиду в атмосферу небезпечних речовин.

78.07.19.0723/0219U000855

Управління якістю підготовки фахівців з вищою військовою оперативно-стратегічною та оперативно-тактичною освітою: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Салкуцян Сергій Миколайович. – ДР 0118U001396. УДК 355.233.

326 с.

Об'єктом дослідження є підготовка фахівців з вищою військовою оперативно-стратегічною та оперативно-тактичною освітою. Метою науково-дослідної роботи є удосконалення системи управління якістю підготовки фахівців з вищою військовою оперативно-стратегічною та оперативно-тактичною освітою на основі компетентісної моделі підготовки військових фахівців та інноваційних педагогічних технологій; впровадження в практику вищого військового навчального закладу інструментарію щодо управління якістю підготовки військових фахівців. Основні результати дослідження: узагальнені основні відомості щодо управління якістю підготовки фахівців з вищою військовою, оперативно-стратегічною та оперативно-тактичною освітою; обґрунтовано систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національному університеті оборони України імені Івана Черняхівського; запропоновано організаційно-методичні рекомендації щодо управління якістю підготовки фахівців з вищою військовою, оперативно-стратегічною та оперативно-тактичною освітою. Реалізація запропонованих підходів дозволить удо-

сконалити зміст підготовки фахівців з вищою військовою оперативнo-тактичною та оперативнo-стратегічною освітою. Методи дослідження: аналіз вітчизняної та зарубіжної філософської, психологічної, педагогічної та методичної літератури, синтез, систематизація, порівняння, узагальнення та методи емпіричного дослідження. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.21 Воєнно-прикладні науки

78.07.19.0724/0219U000763

Удосконалення стратегічного планування розвитку спроможностей сил оборони: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Павліковський Анатолій Казимирович. – ДР 0118U004141. УДК 356.35. 234 с.

Об'єкт дослідження - стратегічне планування в силах оборони України. Мета роботи - пошук дієвих шляхів впровадження та здійснення стратегічного планування розвитку спроможностей Збройних Сил України та інших складових сил оборони на довгострокову перспективу для гарантованого виконання ними завдань з оборони держави. Методи дослідження - в основу досліджень покладено комплексний підхід із використанням загальнонаукових методів теорії прийняття рішень та системного аналізу, структурної декомпозиції, аналізу ієрархій та функціонального аналізу. В роботі проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід стратегічного планування для розвитку спроможностей збройних сил та сил оборони, розроблено та обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення стратегічного планування розвитку спроможностей Збройних Сил України та інших складових сил оборони (рекомендації щодо внесення змін та доповнень до Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку організації та фінансування стратегічного планування у сфері оборони і військового будівництва" від 05.04.2006 № 447 та проекту Закону України "Про державне стратегічне планування" від 04.12.2017)

78.25 озброєння і Воєнна техніка

78.07.19.0725/0219U000742

Розробка автотранспортного засобу машини вогневого ураження: Заключний звіт /Державне підприємство "Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова"; Керівник Федоренко Євген Володимирович. – ДР 0118U005114. УДК 623.438.14. 46 с.

Об'єкт дослідження - автотранспортний засіб машини вогневого ураження. Мета - створення автотранспортного засобу високої прохідності машини вогневого ураження. Методи дослідження - моделювання, порівняльний аналіз, системний підхід. Розроблено конструювання автотранспортного засобу машини вогневого ураження, виконано розрахунки тягових та розгінних характеристик. Галузь застосування - виробництво зброї та боєприпасів, виробництво військових транспортних засобів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.07.19.0726/0219U001023

Розробка стандартних оперативних процедур (СОП) з питань гуманітарного розмінування відповідно до вимог міжнародних стандартів із протимісної діяльності: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Толкунов Ігор Олександрович. – ДР 0118U001014. УДК 355.586:623.365:62-97/-98. 138 с.

Розроблено стандартні оперативні процедури (СОП) з питань гуманітарного розмінування відповідно до вимог міжнародних стандартів із протимісної діяльності. Робота розповсюджується за договірною ціною.

78.07.19.0727/0219U001100

Дослідження стану та перспектив розвитку рухомих засобів технічного обслуговування, ремонту та евакуації озброєння та військової техніки Сухопутних військ: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Копашинський Сергій Анатолійович. – ДР 0116U006125. УДК 358.3(477):623.48. 218 с.

Об'єкт досліджень - рухомі засоби технічного обслуговування, ремонту та евакуації озброєння та військової техніки. Мета роботи полягає в аналізі існуючого стану рухомих засобів технічного обслуговування, ремонту та евакуації озброєння та військової техніки. У роботі розроблені практичні рекомендації щодо удосконалення рухомих засобів технічного обслуговування, ремонту та евакуації озброєння та військової техніки; визначені шляхи довгострокових перспектив розвитку рухомих засобів технічного обслуговування, ремонту та евакуації озброєння та військової техніки; визначені оперативнo-тактичні та тактико-технічні вимоги до рухомих засобів технічного обслуговування, ремонту та евакуації пошкоджених зразків озброєння та військової техніки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

80 ІНШІ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

80.33 Ювелірна промисловість

80.07.19.0728/0219U001107

Створення проекту нового державного стандарту України у сфері гемології та ювелірної справи "Бурштин. Загальні технічні умови": Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Беліченко О.П. – ДР 0117U002151. УДК 549.892.1+006.05. 157 с.

Об'єкт дослідження - основні технічні вимоги до бурштину в сировині як дорогоцінного каміння органічного утворення, призначеного для подальшого оброблення з метою використання в ювелірній справі, під час виготовлення художніх і декоративних виробів та в інших галузях виробництва. Мета роботи - аналіз чинних міжнародних і регіональних правил та стандартів сортування бурштину, розроблення проекту національного нормативного документу "Бурштин. Загальні технічні умови", гармонізованого з вимогами світового ринку бурштину, міжнародними стандартами у сфері гемології та ювелірної справи і сучасними науковими досягненнями. Методи дослідження - аналізування законодавчих і нормативно-правових актів, стандартів, технічних умов, літературних джерел і результатів їх практичного використання; розроблення на підставі результатів цього аналізування першої, другої та остаточної редакції проекту національного стандарту загальних технічних умов на бурштин у сировині. Розроблено проект національного ДСТУ XXXX:201X "Бурштин у сировині. Загальні технічні умови". Остаточну редакцію проекту стандарту узгоджено з технічним комітетом стандартизації (ТК 186 "Ювелірна промисловість"), справу стандарту надіслано Національному органу стандартизації для прийняття. Стандарт установлює терміни й визначення позначених ними понять, основні принципи класифікації бурштину в сировині та основні вимоги щодо його зберігання, транспортування, маркування, пакування, контролювання і приймання. Стандарт по-

ширюється на бурштин у сировині (бурштин, очищений від піщано-глинистої породи та інших домішок, промитий, висушений, повністю або частково вкритий окисним шаром, що є сукцинітом, видом викопних смол), і не поширюється на інші види викопних смол та бурштин в обробленому вигляді. Упровадження національного нормативного документу сприятиме забезпеченню внаслідок застосування регламентованих цим стандартом правил і процедур прав та інтересів держави в особі геологорозвідальних, видобувних, переробних підприємств, експертних організацій, Державного фонду дороговісних металів і дороговісного каміння України, зацікавлених органів влади, а також прав та інтересів виробників, надкористувачів й інших суб'єктів бурштинової галузі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

80.07.19.0729/0219U001108

Формування комплексної бази даних діагностичних гемологічних фізико-хімічних характеристик дороговісного каміння з колекцій ДГЦУ: Заключний звіт /Державний гемологічний центр України; Керівник Беліченко О.П. – ДР 0117U002152. УДК 549.091.3+549.091.4+549.086.

103 с.

Об'єкт дослідження - дороговісне каміння 2-4 порядку з колекцій ДГЦУ (сапфіри кольорові, опали благородні, шпінель, турмаліни, хризоліти, цирконі, кварци, топази, гранати, берили, кордієрити, танзаніти, хризоберили, аксиніт, данбурит, кліногуміт, сподумен, скаполіти, фенакіт, хромдіюксиди, апатити). Мета роботи - комплексні гемологічні фізичні, хімічні та мікроскопічні дослідження дороговісного каміння 2-4 порядку з колекцій ДГЦУ, створення комплексної бази даних діагностичних гемологічних фізико-хімічних характеристик дороговісного каміння з колекцій ДГЦУ. Методи дослідження - визначення діагностичних гемологічних характеристик, рентген-флуоресцентна спектроскопія (спектрометр "СЕР-01" моделі "ElvaX-Light"), інфрачервона спектроскопія (спектрометр Nicolet 6700 з Фур'є-перетворенням), оптично-мікроскопічний (гемологічний мікроскоп "Gemmater L 230V" та мікроскоп "Nikon Eclipse LV150"). Проведено комплексні гемологічні дослідження дороговісного каміння другого - четвертого порядку з колекцій ДГЦУ, які включають визначення гемологічних характеристик, вимірювання рентгенівського та інфрачервоних спектрів, мікроскопічні дослідження. Створено комплексну базу даних діагностичних гемологічних фізико-хімічних характеристик дороговісного каміння другого - четвертого порядку з колекцій ДГЦУ. Розроблено навчально-довідковий посібник "Фотоатлас включень у дороговісному камінні". Отримані результати можуть бути використані при вирішенні широкого кола завдань наукової гемологічної експертизи та для підвищення якості гемологічної освіти. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81 ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

81.09 Матеріалознавство

81.07.19.0730/0419U001395

Гаврилова Валентина Степанівна. Створення технологічного наповненого епоксидно-полісилоксанового покриття на титанових сплавах для запобігання схоплюванню з інструментом при деформуючому протягуванні отворів: Дис... к.т.н. /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України. – Захищена 20.06.2019. УДК 678.686:621.7.079.

181 с.: 20 табл., 56 іл. – Бібліогр.: 153 назви.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.02.01 - матеріалознавство. - Інститут надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України, м. Київ, 2019. Дисертація присвячена вирішенню важливої науково-технічної задачі створення технологічного наповненого епоксидно-полісилоксанового покриття для запобігання схоплюванню з інструментом під час деформуючого протягування твердосплавними протяжками деталей із титанових сплавів. Встановлено, що введення реакційно здатних полісилоксанових частинок (ПСЧ) в полімер, наповнений графітом, покращує механічні та трибологічні властивості композита. Показано, що в області малих добавок одночасно з пластифікуючою дією ПСЧ здійснює армуючу дію на полімер, при цьому зростає когезійна міцність - збільшується міцність при розтягуванні, знижується повзучість і величина високоеластичної деформації, підвищуються твердість і модуль пружності, збільшується адгезійна міцність до титанових сплавів при відриві і зсуві. Формується однорідна щільна шарувата структура, що сприяє зменшенню питомої сили тертя при деформуючому протягуванні. Застосування цього композиту як антифрикційного технологічного покриття за рахунок запобігання схоплюванню оброблюваних деталей з інструментом дозволило підняти контактний тиск при ДП титанових сплавів з 1,7 до 3,2 ГПа. Отримані результати підтверджені дослідною перевіркою на ТОВ НВФ "АДВІСМАШ" (м.Хмельницький). Ключові слова: технологічне епоксидно-полісилоксанове покриття, деформуюче протягування, титанові сплави, схоплювання, повзучість.

81.07.19.0731/0419U001396

Куриляк Тетяна Олександрівна. Удосконалення процесу отримання нанокompозиту алмаз - карбід вольфраму модифікуванням нанопорошку алмазу вольфрамівмісними сполуками: Дис... к.т.н. /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України. – Захищена 20.06.2019. УДК 621.921.34 - 492.2:661.878.

172 с.: 19 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 115 назв.

В дисертації вирішено науково-технічну задачу вдосконалення процесу отримання нанокompозиту алмаз-карбід вольфраму як зносостійкого полікристалічного алмазного матеріалу для робочих елементів різального інструменту за рахунок активації його спікання збільшення кількості W-C зв'язків на поверхні алмазних наночастинок внаслідок модифікування поверхні вихідних нанопорошків алмазу вольфрамівмісними сполуками. Удосконалено процес отримання нанокompозиту алмаз-карбід вольфраму за рахунок розроблення нового методу модифікації алмазних нанопорошків вольфрамівмісними сполуками перед додаванням основної зв'язувальної речовини за нормального тиску. Суть нового способу модифікації - поряд з триоксидом вольфраму вводиться вольфрамівмісний розчин (водний розчин вольфрамат амонію), тобто додаткова модифікуюча речовина і це збільшує кількість зв'язків W-C на поверхні алмазних частинок і покращує зв'язок між ними. Захищаються результати досліджень взаємодії в системі С-W-О. Проаналізовано термодинаміку та вивчено кінетику реакцій окиснення алмазу киснем повітря в присутності вольфраму. Встановлено, що триоксид вольфраму реагує з алмазом і на поверхні утворюється зв'язок W-С, який інгібує процес окиснення алмазу та в умовах спікання нанокompозиту виключає його графітизацію через газову фазу. Показано, що використання розчиненої солі вольфрамату амонію, як середовища для приготування вихідної суміші нанопорошків алмазу та триоксиду вольфраму, активує спікання нанокompозиту алмаз-карбід вольфраму. За оптимальної температури густина композиту

підвищується на 6%, пористість знижується в 1,7 рази, внаслідок чого його твердість в 1,2 рази перевищує твердість базового нанокompозиту.

81.07.19.0732/0419U001478

Моціль Віктор Євгенович. Закономірності формування структури плавленої текстурованої YBaCuO кераміки з високим рівнем надпровідних та механічних властивостей в умовах контрольованого тиску кисню: Дис... к.т.н. /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України. – Захищена 04.07.2019.

УДК 621.923:538.945.

278 с.: 14 табл., 92 іл. – Бібліогр.: 141 назва.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.02.01 - "Матеріалознавство". Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України, Київ, 2019. У роботі вирішена актуальна науково-технічна задача, що полягала у встановленні закономірностей формування структури ПТ-YBaCuO кераміки з високим рівнем НП та механічних властивостей в умовах контрольованого ізостатичного тиску кисню (0,1-16 МПа) при температурах 800-900 оС в результаті чого досягається зменшення часу насичення киснем. Насичення киснем структури ПТ-YBaCuO приводить до рекордних для цих матеріалів значень j_c , H_{irg} , H_V , та K_{1c} за рахунок збільшення густини двійників (до 22-30 мкм-1) і пригнічення тріщиноутворення. Вперше експериментально доведено більший вплив двійників для досягнення високих значень j_c , ніж вплив дислокацій та дефектів пакування. Показано, що густина двійників та мікротріщин, залежить від розміру та розподілу фази зерен Y2BaCuO5. Одержані характеристики роблять перспективним застосування розроблених матеріалів у НП електромоторах та струмообмежувачах. Ключові слова: масивна і тонкостінна ПТ-YBaCuO кераміка, надпровідні і механічні властивості, двійники, дислокації, дефекти пакування, густина критичного струму, захоплене магнітне поле, мікротвердість, тріщиностійкість.

81.07.19.0733/0219U000951

Пошкоджувальність та міцність перспективних крихких матеріалів і елементів конструкцій залежно від структури, методів модифікації та умов термомеханічного навантаження: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Родічев Юрій Михайлович. – ДР 0115U000186. УДК 620.178.15.

360 с.

Розроблено експериментальні методи і модернізовано обладнання для дослідження конструкційної міцності та пошкодження перспективних крихких матеріалів при статичному і ударному навантаженні. Визначено закономірності підвищення міцності і зміни характеру пошкодження та руйнування у екстремальних умовах навантаження елементів зі скла, кераміки і інструментальних твердих сплавів, модифікованих за різними перспективними технологіями поверхневого і об'ємного зміцнення. Враховано особливості механічної поведінки аморфних полікристалічних і композитних багатошарових склополімерних структур при локальному навантаженні твердими інденторами та ударних впливах сучасних засобів ураження зі швидкістю до 1000 м/с. За підтримки заводу ТОВ "СПЕЦТЕХСКЛО А" розроблено комплекс технічних рішень для вдосконалення технології виробництва і підвищення міцності та ресурсу елементів авіаційного, будівельного, транспортного скління та ударостійких прозорих блоків для систем захисту спеціальної техніки, призначеної для важких та екстремальних умов тер-

момеханічного навантаження. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.14 Проектування. Конструювання

81.07.19.0734/0219U000915

Науково-технічні основи створення енергоефективної технології зневоднення рослинної сировини та отримання інноваційних продуктів цільового призначення: Заключний звіт /Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України "Науково-дослідний та проектний інститут стандартизації і технологій екобезпечної та органічної продукції"; Керівник Безбах Ігор Віталійович. – ДР 0116U001597. УДК 658.512:664.8.04:613.262.002.3:641.56.

225 с.

Розроблено блок-схеми та алгоритми розрахунку енергоефективних способів сушіння рослинної сировини, досліджено динаміку змінення показників якості та безпечності сухих продуктів, систематизовано науково-технічні рішення щодо технології їхнього отримання, розроблено нормативну, методичну і технологічну документацію. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.07.19.0735/0219U001365

Технологія побудови розподілених експертних систем оцінки якості кіберфізичних систем: Заключний звіт /Одеська державна академія технічного регулювання та якості; Керівник Волков Сергій Леонідович. – ДР 0117U003033. УДК 004.614.311.

207 с.

У проєкті розроблено технології побудови загальнодержавної та галузевих експертних систем оцінки якості кіберфізичних систем, які є основою концепції Індустрії 4.0. Особливістю проєкту є розробка захищених розподілених інтелектуальних експертних систем, заснованих на універсальному підході до оцінки якості, який базується на евальдації втрат інформації елементами показників якості. Впровадження розробки у виробництво і її практичне застосування дасть змогу оцінювати якість кіберфізичних систем протягом всього життєвого циклу, на будь-якому етапі, з урахуванням якості попередніх етапів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.33 Корозія і захист від корозії

81.07.19.0736/0219U000777

Захисні жаростійкі покриття для лопаток газотурбінних двигунів: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Тимофеева Єлизавета Володимирівна. – ДР 0117U003712. УДК 621.793.184.

29 с.

Робота направлена на пошук та створення жаростійких захисних покриттів для лопаток газотурбінних двигунів. Проведено дослідження залежності впливу умов отримання покриттів на їх структуру та жаростійкість. В першому етапі роботи проведено пошук оптимальних умов отримання зразків з NbSi2 та дослідження впливу параметрів нанесення покриттів на їх жаростійкість. Об'єктом дослідження є жаростійке силіцидне покриття на зразках з Nb. Метою роботи є створення та дослідження захисних покриттів на виробках, які використовуються в авіабудуванні, зокрема, лопаток газотурбінних двигунів. Покриття отримували у вакуумній експериментальній установці, що дозволяє здійснювати вакуумне активоване дифузійне насичення поверхні металів. Методи досліджень: аналіз металографічної структури зразків проводили з використанням оптичного мікроско-

пу ММО1600; рентгенодифракційні структурні дослідження проводили на приладі ДРОН-3М; дослідження жаростійкості зразків з Nb із силіцидним покриттям проводили у дослідній високотемпературній повітряній печі при 1200°C. Результати роботи можуть бути використані для подальшого пошуку параметрів нанесення захисних покриттів для лопаток газотурбінних двигунів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.35 Зварювання

81.07.19.0737/0219U000821

Дослідження змінювання форми та структури дугового розряду при дуговому зварюванні: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут", Зварювальний факультет; Керівник Коваленко Владислав Леонідович. – ДР 0116U006109. УДК 621.791.

101 с.

Робота містить 101 сторінок комп'ютерного тексту, 110 ілюстрацій, 7 таблиць та 37 літературних джерел. Актуальність теми: Однією з актуальних проблем ручного дугового зварювання є тепловкладення в основний метал та аналіз цього процесу через енергетичні характеристики та зони дугового розряду. У літературі існують багато моделей теплового розподілення енергії у дуговому розряді, але усі вони основані на даних, які отримані через фотографування через світлофільтр. Саме це вносить великі корективи у точність та адекватність розподілення теплових полів у дуговому розряді. Тому робота по виключенню цього недоліку має вкрай велику актуальність та новизну. Оскільки на даний час аналогічних робіт не знайдено. Об'єкт дослідження - зварювальний дуговий розряд при ручному аргонодуговому зварюванні неплавким електродом. Предмет дослідження - геометричні характеристики дугового розряду в умовах ручного зварювання неплавким електродом, його зміна та внутрішні особливості. Фотографічне фіксування зображення дугового розряду без цифрових та геометричних викривлень. Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному: - розроблено методику фотографування дугового розряду на основі світлового фільтру з нейтральної плівки, яка дозволяє фотографувати дуговий розряд без спотворення кольорів та форми. - розроблено пропускний та відбивний спектроскопи для отримання спектрів випромінювання, за допомогою яких можна визначити температуру об'єктів випромінювання. - вперше отримано зображення зварювальних дуг при ручному TIG зварюванні різних значень сили струму без геометричних чи кольорових спотворень. На фотознімках чітко прослідковуються типові зони дугового розряду. - створено метод цифрової обробки (збільшення контрастності) фотографій, що дозволило чітко розділити зони в зварювальній дузі та дає змогу судити про геометричні характеристики. - створено математичну модель, яка дозволяє визначити довжину високотемпературної зони зварювальної дуги в залежності від сили зварювального струму та алгоритм визначення впливу високотемпературної зони на основний метал при ручному дуговому зварюванні неплавким електродом. Ключові слова: фотографування дугового розряду, безконтактні методи визначення температури, нейтральний фільтр, ручне TIG зварювання, спектрометрія, зони дугового розряду, високотемпературна ділянка дугового розряду. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.79 Кадри

81.07.19.0738/0219U000985

Організація навчального процесу в загальноосвітніх і вищих навчальних закладах Укра-

їни: Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Перетятко Вікторія Віталіївна. – ДР 0115U000953. УДК 378,14(477).

31 с.

Об'єкт дослідження - навчальний процес у вітчизняних загальноосвітніх і вищих навчальних закладах. Мета роботи - розробка нових методик викладання хімії та біології в загальноосвітніх і вищих навчальних закладах України, дослідженні ефективності їх впровадження. Теоретичні і практичні результати: - теоретично проаналізовано й обґрунтовано стан методик викладання хімії та біології в загальноосвітніх і вищих навчальних закладах України; - запропоновано нові підходи до викладання окремих тем шкільного навчального предмету "Хімія" в ЗНЗ та експериментально підтверджено їх ефективність; - розроблено нові методики викладання хімічних дисциплін студентам різних спеціальностей біологічного факультету ЗНУ; - досліджено особливості організації та проведення навчальних занять і практичної підготовки для студентів різних освітніх рівнів у ЗНЗ; - розроблено методику підготовки віртуального хімічного експерименту за допомогою комп'ютерних програм та методику 3D-моделювання хімічних сполук в навчальних процесах ЗНЗ і ВНЗ. Новизна дослідження полягає в тому, що - вперше визначена й теоретично обґрунтована ефективність реалізації принципу практичної спрямованості в навчанні хімії в ЗНЗ; принципів активності і професійної спрямованості студентів-першокурсників різних спеціальностей у вивченні хімічних дисциплін у ЗНЗ; - теоретично обґрунтована та експериментально підтверджена ефективність впровадження нових методик викладання шкільного навчального предмету "Хімія" в ЗНЗ, а саме: методики проведення домашнього хімічного експерименту ужиткового характеру, технологій застосування парної та групової форми навчання, методики застосування творчих завдань, алгоритму створення і застосування 3D-моделей органічних і неорганічних сполук; - теоретично обґрунтовані, розроблені та експериментально підтверджені комплекси методичних розробок до викладання хімічних дисциплін студентам-першокурсникам ЗНЗ різних спеціальностей, зокрема: застосування завдань, що підвищують їхню активність під час лабораторних занять, застосування графічної наочності на заняттях, розв'язування хімічних задач екологічного змісту за алгоритмічними приписами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0739/0219U001140

Проектування системи консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів:

Заключний звіт /Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Закатнов Дмитро Олексійович. – ДР 0116U003567. УДК 377.36.04.

53 с.

Об'єкт дослідження - кар'єрний розвиток учнів професійно-технічних навчальних закладів. Мета дослідження - теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити систему консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів. Галузь застосування: система професійно-технічної освіти.

81.07.19.0740/0219U001432

Методичні засади розроблення проектних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей:

Заклучний звіт /Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Кулалаєва Наталя Валеріївна. – ДР 0116U004143.

УДК 377.3:37.051.31:63:624:629.33/36.

53 с.

Об'єкт дослідження - професійна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників. Мета дослідження - розробити, експериментально перевірити та впровадити проектні технології професійного навчання у підготовку кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей. Методи дослідження: аналітичні, педагогічне проектування, моделювання, діагностичні (анкетування, тестування, експертна оцінка); емпіричні; статистичні, педагогічний експеримент.

81.81 Контроль і управління якістю

81.07.19.0741/0219U000772

Оцінка відповідності продукції - сертифікація заявленої продукції для ПрАТ "Іста-Центр": Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0118U003600. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

4 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за продукцією, що сертифікується. За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за продукцією, що сертифікується, відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду.

81.07.19.0742/0219U000773

Оцінка відповідності продукції - технічний нагляд за стабільністю показників раніш сертифікованої серійної продукції для ПрАТ "Іста-Центр": Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0118U003601. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

4 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за продукцією, що сертифікується. За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за продукцією, що сертифікується, відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду.

81.07.19.0743/0219U000774

Оцінка відповідності продукції - технічний нагляд за стабільністю показників раніш сертифікованої серійної продукції для ТОВ ДДЗ "Енергоавтоматика": Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0118U003602. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

4 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за продукцією, що сертифікується.

За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за продукцією, що сертифікується, відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду.

81.07.19.0744/0219U000775

Оцінка відповідності раніш сертифікованої та заявленої продукції для ТОВ "Акумуляерго": Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова НАН України; Керівник Привалов Володимир Миколайович. – ДР 0118U003603. УДК 621.311:658.562,5.004.58.

4 с.

Об'єктом дослідження є батареї акумуляторні. Передбачено наступний порядок проведення робіт із сертифікації заявленої продукції серійного виробництва: відбір та ідентифікація зразків продукції; випробування з метою сертифікації; технічний нагляд за продукцією, що сертифікується. За позитивними результатами проведених сертифікаційних робіт заявнику видається сертифікат відповідності із терміном дії, що встановлюється ліцензійною угодою, за умови проведення технічного нагляду за продукцією, що сертифікується, відповідно до затвердженої Програми технічного нагляду.

81.92 Пожежна безпека

81.07.19.0745/0519U001129

Дадашов Ільгар Фірдосі огли. Розвиток наукових основ гасіння горючих рідин твердими пористими матеріалами та geleутворюючими системами: Дис... д.т.н. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 20.06.2019.

УДК 614.84.

391 с.: 48 табл., 63 іл. – Бібліогр.: 351 назва.

Дисертаційна робота присвячена розв'язанню актуальної науково-прикладної проблеми у сфері пожежної безпеки - розвитку наукових основ використання твердих, пористих матеріалів і вогнегасних geleутворюючих систем для ліквідації пожеж класу В. Це дозволило розробити новий вогнегасний засіб в якому в значній ступені подоланні недосконалості існуючих методів ліквідації пожеж класу В. Основна увага приділена гасінню пожеж резервуарів з нафтою та нафтопродуктами.

81.07.19.0746/0219U001002

Особливості інформаційної культури сучасного студентства (на матеріалах курсантів і студентів НУЦЗ України): Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Рябініна Олена Володимирівна. – ДР 0114U002242. УДК 614.84.

48 с.

Побудована теоретична модель інформаційної культури особистості. Проведено емпіричні дослідження структурно-функціональних компонентів інформаційної культури особистості. Розроблено методичні рекомендації щодо вдосконалення інформаційної культури курсантів та студентів НУЦЗ України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0747/0219U001005

Дослідження залежності інтенсивності випаровування легкозаймистих та горючих рідин

від параметрів вентилявання з метою вибору його режимів для запобігання виникнення небезпечних концентрацій в технологічному обладнанні під час виведення його на регламентні та ремонтні роботи: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Роянов Олексій Миколайович. – ДР 0115U002029. УДК 614.8.

95 с.

Розроблено експериментальну установку. Проведені розрахунки показали, що інтенсивність випаровування залишків світлих нафтопродуктів під час процесу примусової вентиляції емностей залежить від конструктивних особливостей резервуара та його і его об'єму Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0748/0219U001006

Розробка методу оптимізації засобів та шляхів евакуації з висотних будівель під час пожеж: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Комяк Валентина Михайлівна. – ДР 0115U002030. УДК 614.8.

134 с.

Розроблено математичну модель керованої евакуації людей з висотних будівель по шляхам, які включають коридори на поверххах, сходи, а також шляхи з залученням засобів аварійної евакуації та ліфтів. Розроблено математичну модель, метод та програмне забезпечення індивідуально-поточного руху людей Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0749/0219U001007

Пожежовибухонебезпека використання гідридних систем зберігання водню різного типу: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Кривцова Валентина Іванівна. – ДР 0116U002004. УДК УДК 614.8.

102 с.

З використанням методу, заснованого на визначенні термодинамічних властивостей неідеальної водневої підсистеми металогідріда й рівноважної з гідридом молекулярної фази водню, отримані термодинамічні характеристики процесу генерації водню з оборотного гідриду інтерметаліда $LaNi_5H_x$, а також критичні значення температури та концентрації водню в ньому. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.07.19.0750/0219U001008

Прогнозування розповсюдження вторинної хмари небезпечних хімічних речовин: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Басманов Олексій Євгенович. – ДР 0116U002005. УДК 614.8.

59 с.

Побудована стохастична модель поширення вторинного хмари небезпечної хімічної речовини в повітрі. Модель заснована на використанні рівняння турбулентної дифузії. Її особливістю є врахування випадкових пульсацій напрямку і швидкості вітру Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0751/0219U001009

Дослідження шляхів удосконалення електрофізичних методів та засобів видалення продуктів горіння та вибуху: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Толкунов Ігор Олександрович. – ДР 0116U002006. УДК 614.8.086.4:355.588.

84 с.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ - методи та засоби електричного очищення газоповітряного середовища у важкодоступних осередках надзвичайних ситуацій.

81.07.19.0752/0219U001011

Теоретичні дослідження системи управління екологічною безпекою під час надзвичайних ситуацій, пов'язаних з пожежами на полігонах зберігання твердих побутових відходів: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Вамболь Сергій Олександрович. – ДР 0117U002003. УДК 614.84::628.472.

74 с.

Удосконалено класифікацію шкідливих та небезпечних факторів у зоні пожежі на полігоні твердих побутових відходів шляхом впровадження до розгляду комплексних факторів безпеки. Розроблено інтегральний критерій оцінювання рівня екологічної безпеки у зоні пожежі на полігоні зберігання твердих побутових відходів за показником екологічного резерву. Розроблено імітаційну математичну модель системи управління екологічною безпекою під час пожежі на полігоні зберігання твердих побутових відходів. Удосконалено метод прогнозування рівня екологічної безпеки при комплексній дії небезпек у зоні пожежі на полігоні зберігання твердих побутових відходів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0753/0219U001012

Підвищення пожежовибухобезпеки об'єктів з можливими викидами хмар газоповітряних сумішей: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Чуб Ігор Андрійович. – ДР 0117U002004. УДК 519.8.

117 с.

Розроблено математичну модель задачі мінімізації рівня вибухонебезпеки технологічного блоку газонафтопереробного підприємства (на етапі проектування) в умовах надзвичайної ситуації з вибухом дрейфуючої хмари газоповітряної суміші. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0754/0219U001015

Психологічні наслідки виконання особовим складом підрозділів екстремального профілю завдань за призначенням в умовах впливу стрес-факторів підвищеної інтенсивності:

Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Тімченко Олександр Володимирович. – ДР 0116U002012. УДК 159.9: 159.94.

193 с.

Мета дослідження - на основі аналізу сучасних теоретико-методологічних підходів у розкритті проблеми "виходу з війни" емпіричним шляхом дослідити та визначити віддалені психологічні наслідки виконання працівниками Служби порятунку завдань за призначенням у зоні проведення антитерористичної операції. Об'єкт дослідження - психологічні наслідки надзвичайної ситуації воєнного походження. Методи дослідження. У процесі роботи використовувались як загальнонаукові, так і спеціальні методи дослідження: - теоретичного характеру: аналіз, синтез, класифікація та оглядово-аналітичний метод. Використання цих методів дозволило вивчити напрацювання в зазначеній галузі, провести огляд та аналіз отриманих іншими вченими даних з метою їх подальшої систематизації; - емпіричного характеру: а) методи візуальної психодіагностики: були використані у зв'язку з обмеженістю проведення класичного психодіагностичного дослідження з рятувальниками - учасниками

АТО та дозволили визначити психологічні особливості досліджуваних за зовнішніми ознаками; б) метод спостереження: використовувався, з одного боку, для первинного збору психологічної інформації про досліджуваних, з іншого боку, - для збору основного масиву емпіричних даних, узагальнення яких, у подальшому, дозволило використовувати їх у процесі побудови основних висновків дослідження; в) метод інтерпретації суттєвих явищ: був використаний для: (1) отримання максимально повної картини умов бойової діяльності досліджуваних працівників Служби порятунку; (2) розуміння та прогнозування можливих ускладнень та їх впливу на психоемоційний стан рятувальників - учасників АТО; (3) пошуку ресурсів, що допоможуть рятувальникам відновитись; (4) уникнення небажаної додаткової психотравматизації досліджуваних; д) метод анкетування: використовувався з метою збору соціально-демографічних характеристик досліджуваних - фахівців аварійно-рятувальних підрозділів ДСНС України; е) метод бесіди: був використаний для збору уточнювальної або додаткової інформації як від самих рятувальників, так і від членів експертної групи щодо особливостей переживання рятувальниками травматичної події, якою і стало перебування в зоні АТО. Також за допомогою бесіди проводився збір інформації щодо суттєвих явищ, які тим чи іншим чином могли зумовлювати виникнення та розвиток небажаних негативних проявів у досліджуваних; ж) метод опитування був використаний для отримання додаткової інформації про стан рятувальників та визначення особливостей переживання ними спогадів про участь в АТО; з) метод експертних оцінок: застосовувався з метою складання більш розширеного переліку маркерів, ознак, які характеризують наслідки, зміни, що відбуваються з рятувальниками після їх участі в АТО та з метою оцінки цих маркерів в аспекті їх наявності у фахівців аварійно-рятувальних підрозділів ДСНС України; з) психодіагностичний метод, який представлений у дослідженні батареєю наступних психодіагностичних методик: а) "Прогноз-2" (В.Ю. Рибніков, 1990 р.) - методика використовувалася для виявлення окремих ознак особистісних порушень, а також оцінки вірогідності виникнення нервово-психічних зривів у рятувальників; б) Клінічний опитувальник для виявлення та оцінки невротичних станів (К.К. Яхін, Д.М. Менделевич) - використано з метою визначення рівня виразності тривоги у рятувальників, ознак невротичної депресії, астеничних проявів, вегетативних та обсесивно-фобічних порушень; в) Методика діагностики показників форм агресії А. Басса та А. Даркі (адаптація О.К. Осницького) - використана для діагностики агресивних та ворожих реакцій серед досліджуваних; г) Опитувальник травматичного стресу (І.О. Котенев) - використовувався для діагностики стану рятувальника після впливу на нього стрес-факторів АТО; д) Кольоровий тест відносин (О.М. Еткінд) - невербальний діагностичний метод вивчення емоційних компонентів відношення (як свідомого, так і частково неусвідомленого рівнів ставлення) особистості дозволив вивчити закономірності перенесення рятувальниками емоційних значень кольорів на асоційовані стимули; е) Символічні завдання на визначення "Соціального Я" - "The Self Social Symbols Tasks" (Б. Лонг, Р.Зілдер, Р.Хендерсон) - проєктивна методика була націлена на вивчення складових Я-концепції особистості рятувальника. Проєктивні показники використовувалися для аналізу самовідношення, самооцінки, самоідентичності та соціальної зацікавленості досліджуваних; ж) Опитувальник післятравматичного зростання (Т. Калхаун, адапт. М.Ш. Магомед-Емінова) був спрямований на вимірювання рівня післятравматичного зростання особистості рятувальника - учасника АТО; - методи математичної статистики. Для виявлення рівня значущості у відмінностях порівнюваних показників використовувалися t-критерій Стьюдента, ??- критерій Фішера (кутове перетво-

рення Фішера), кореляційний аналіз за r-критерієм Пірсона та факторний аналіз.

81.07.19.0755/0219U001016

Розробка методики комплексної оцінки ризику для здоров'я населення внаслідок впливу діяльності промислових підприємств на стан навколишнього природного середовища: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Андронов Володимир Анатолійович. – ДР 0116U002015. УДК 351.8.

153 с.

Розроблено методику визначення рівня екологічної небезпеки впливу викидів забруднюючих речовин промисловими підприємствами на стан атмосферного повітря. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0756/0219U001017

Розробка рекомендацій щодо управління пожежними ризиками на регіональному рівні:

Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Соболь Олександр Миколайович. – ДР 0116U002018. УДК 614.8.

56 с.

Розроблено модель та метод мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій за рахунок зниження рівня інтегральних ризиків небезпечних подій дозволяють підвищити ефективність функціонування органів управління та підрозділів служби цивільного захисту, здійснити нормування ресурсів підсистеми реагування на надзвичайні ситуації (небезпечні події) на регіональному рівні з використанням ризикорієнтованого підходу, розробити науково-обґрунтовані рекомендації по створенню центрів безпеки в територіальних громадах, зменшити рівень інтегрального ризику небезпечних подій, тобто рівень негативних наслідків на території адміністративно-територіальних одиниць України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0757/0219U001020

Підвищення ефективності гасіння резервуарів з нафтою та нафтопродуктами шляхом використання гелеутворюючих систем: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Кіреев Олександр Олександрович. – ДР 0118U001012. УДК 614.8.

67 с.

Встановлено, що гелеутворюючі системи мають переваги при гасінні пожеж резервуарів з нафтою та нафтопродуктами перед існуючими засобами пожежогасіння. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0758/0219U001021

Розробка алгоритму ідентифікації об'єктів на території України згідно з Директивою 2012/18/ЄС Європейського парламенту і ради про контроль великих аварій, пов'язаних з небезпечними речовинами (Севезо 3):

Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Ключка Юрій Павлович. – ДР 0116U002023. УДК 614.8.

100 с.

Проведено порівняльний аналіз методів ідентифікації ОПН, визначених постановою КМУ від 11 липня 2002 р. № 956 і Директивою СЕВЕЗО 3 та примітки 3 до Додатка 1 Директиви СЕВЕЗО 3. Визначено алгоритм для проведення розрахунків щодо ідентифікації об'єктів на території України з метою класифікації об'єктів відповідно до Директиви СЕВЕЗО 3. Здійснено порівняння розрахунків, проведених

відповідно до постанови КМУ від 11 липня 2002 р. № 956 з результатами розрахунків, проведених відповідно до Директиви СЕВЕЗО 3. Обґрунтовано орієнтовну кількість ОПН на території України, з урахуванням вимог Директиви. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.93 Аварійно-рятувальні служби

81.07.19.0759/0219U001018

Розробка науково-методичного забезпечення щодо оцінки та підтримання готовності підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій до виконання завдань за призначенням: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Іванець Григорій Володимирович. – ДР 0117U002011. УДК 614.8.

111 с.

Розроблено науково-методичне забезпечення щодо оцінки та підтримання готовності підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій до виконання завдань за призначенням. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.07.19.0760/0219U001022

Розроблення методичних рекомендацій щодо порядку дій аварійно-рятувальних формувань під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації (події), пов'язаної із ДТП:

Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Лісняк Андрій Анатолійович. – ДР 0117U002010. УДК 614.8.

37 с.

Проведено аналіз інформації та керівної документації стосовно вимог до виконання дій під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій), пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами особовим складом підрозділів ДСНС України, визначено загальні положення та основні терміни, обґрунтовано порядок організації дій під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій), пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами, узагальнено та підготовлено "Методичні рекомендації щодо порядку виконання дій під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій), пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами"

81.95 Технічна естетика. Ергономіка

81.07.19.0761/0419U001513

Дудник Ігор Миколайович. Графічні особливості українського друкарського шрифту (остання чверть XVI - перша половина XVII століть): Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 27.06.2019.

УДК УДК 766:003.349.075[(477)"157/164".

160 с.: 2 табл., 145 іл. – Бібліогр.: 299 назв.

У дослідженні вперше комплексно розглянуто шрифтові гарнітури і систематизовано кириличні шрифти, вжиті у виданнях друкарень, які діяли на території України протягом останньої чверті XVI - першої половини XVII століть, а саме: Острозької/Дерманської, Стратинської/Крилоської, львівських Братської та Сльозки, Києво-Печерської, а також мандрівних друкарень. Виявлено різновиди шрифтових гарнітур; виконано комплексний аналіз українських кирилических друкарських шрифтів останньої чверті XVI - першої половини XVII ст.; здійснено класифікацію шрифтів; узагальнено особливості типографічного оформлення видань; розглянуто місце шрифту у структурі друкованої книжки.

81.07.19.0762/0419U001514

Залевська Олена Юрївна. Проектно-художні засоби українського плаката доби постмодернізму: Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 27.06.2019.

УДК УДК 766(477):7.038.6.

174 с.: 2 табл., 524 іл. – Бібліогр.: 288 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню проектно-художніх засобів українського плаката доби постмодернізму. Подано уявлення про стан наукової думки, виявлено актуальні напрямки і проблеми розвитку дизайну вітчизняного постмодерністського плаката. Схарактеризовано проектні та художні засоби виразності, притаманні постмодерністським візуально-комунікативним дизайн-практикам загалом і українському плакату зокрема. Розкрито функції метафори, парадоксу, іронії, гри; проаналізовано постмодерністські прийоми візуалізації явної і потенційної інформації. Висвітлено національну специфіку українського плаката доби постмодернізму.

82/90 ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)

82 ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ

82.01 Загальні питання організації й управління

82.07.19.0763/0219U000856

Обґрунтування рішень щодо створення інформаційної системи підтримки прийняття рішень вищим керівництвом за напрямом управління організаційною структурою та особовим складом Збройних Сил України у системі DRМIS: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняховського; Керівник Турейчук Андрій Миколайович. – ДР 0118U003775. УДК 005.7/.95/96:004.5.

173 с.

Об'єкт дослідження - система управління організаційною структурою та особовим складом Збройних Сил України. Мета роботи - формування вимог до інформаційної системи підтримки прийняття рішень за напрямом управління організаційною структурою та особовим складом, а також обґрунтування варіанту її створення у Збройних Силах України. Методи дослідження - системний аналіз, синтез, метод моделювання процесів управління. Проведено аналіз процесів управління оргструктурою та особовим складом Збройних Сил України, та обґрунтовані ключові показники ефективності щодо управління організаційною структурою та особовим складом. Сформульовані вимоги до інформаційної системи підтримки прийняття рішень за напрямками управління організаційною структурою та особовим складом, які протестовані на макеті інформаційної системи підтримки прийняття рішень вищим керівництвом за напрямом управління організаційною структурою та особовим складом Збройних Сил України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.13 Організація й управління державою. Адміністративне управління

82.07.19.0764/0519U001138

Зубчик Олег Анатолійович. Формування конкурентоспроможності держави в перспективі політичного часу (державно-управлінські аспекти). - На правах руко-

пису: Дис... д.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 02.07.2019.

УДК 351/354.07/.08:005.34 (477)(02).

480 с.: 14 табл. – Бібліогр.: 721 назв.

У роботі здійснено комплексне дослідження державно-управлінських аспектів суспільних відносин, які виникають у процесі формування конкурентоспроможності держави у перспективі політичного часу. Узагальнено й систематизовано теоретичні, методологічні та прикладні механізми формування конкурентоспроможності держави у перспективі політичного часу. Розкрито сутність поняття "конкуренція", "конкурентоспроможність держави", "формування конкурентоспроможності держави", показано трансформацію змісту концепту "конкуренція" у контексті суспільного розвитку, проаналізовано конкурентоспроможність держави як управлінську проблему, узагальнено інформацію про методи та моделі оцінювання конкурентоспроможності країни.

82.07.19.0765/0519U001158

Вовк Світлана Михайлівна. Механізми державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я: Дис... д.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 20.06.2019.

УДК 351:614.2:346.33+351.773(043.3)(477).

488 с.: 24 табл., 67 іл. – Бібліогр.: 480 назв.

Об'єкт дослідження - процес державного управління сферою охорони здоров'я України. Предмет дослідження - взаємодія механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я України. Методи дослідження - абстрагування; факторний аналіз; термінологічний аналіз; порівняльно-зіставний метод; метод типологізації; метод моделювання та гіпотетико-дедуктивний; емперичні - спостереження, узагальнення та вимірювання; математичної статистики - кількісний аналіз, інтерпретація даних дослідження, кретеріальний аналіз. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що запропоновані напрями вдосконалення державних механізмів у сфері охорони здоров'я країни на підставі впровадження системного підходу до створення концепції системної трансформації механізмів державного управління розвитком охорони здоров'я в Україні; у розробленню кластерну модель управління захистом здоров'я здорового і працюючого населення, що передбачає взаємодію компонентів соціального захисту населення, організації медичного, екологічного та санітарно-гігієнічного захисту населення, організації праці; розроблені методи оцінювання механізмів державного управління медичними установами в умовах системних змін у сфері охорони здоров'я України, яка містить сукупність процедур та правил, що регламентують взаємодію партнерів на медичному ринку здоров'я країни. Сформульовані в дослідженні положення у вигляді прикладних рекомендацій використовуються в практичній діяльності національних, регіональних та місцевих органів влади і місцевого самоврядування, навчальному процесі при підготовці спеціалістів в галузі. Вперше теоретично обґрунтовано функції державного управління (соціально-орієнтована, організаційно-стабілізуюча, фінансово-економічна, мотиваційна, інформаційна, освітньо-наукова), структуру механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я України (соціально-політичними, нормативно-правовими, фінансово-економічними, організаційними, мотиваційними, інформативно-комунікативними, освітніми, науково-методичними), враховуючі важелі державно-управлінського впливу на системні зміни, до яких віднесено: засоби, інструменти, методи (адміністративні, економічні, соціальні, соціально-психологічні), процедури; теоретично обґрунтовано концепцію системної трансформації механізмів дер-

жавного управління у сфері охорони здоров'я в Україні, в якій визначено принципи (децентралізація, демонополізація, демократизація, саморегуляція, автономізація, інтенсифікація, лібералізація), засоби (оптимізація функцій, зміна форм власності, реформа галузевого управління, поліпшення регіонального управління, реформа фінансів, наукова організація виробничих відносин, зміна бюрократичного деформованого державного управління), механізми трансформацій, спрямовані на реалізацію основної функції держави у сфері охорони здоров'я - збереження та зміцнення здоров'я, подовження тривалості життя і забезпечення активності і працездатності громадян; до наукового обігу введено поняття "ефект конкуренції у системі охорони здоров'я", що розглядається як механізм державно-управлінського впливу, який базується на цінності (здоров'я людини) та орієнтований на результат - якісну медичну послугу або надану допомогу, отриманих у розрахунок на кожну вкладену гривню; розроблено кластерну модель механізмів державного управління захистом здоров'я здорового і працюючого населення України, що передбачає взаємодію сукупності компонентів соціального захисту населення, організації медичного захисту населення, екологічного та санітарно-гігієнічного захисту населення, організації праці і забезпечення зайнятості населення; розроблено методику оцінювання механізмів державного управління медичними установами в умовах системних змін у сфері охорони здоров'я України через сукупність процедур та правил, що регламентують взаємодію партнерів на медичному ринку здоров'я України; - теоретично обґрунтовано функції державного управління (соціально-орієнтована, організаційно-стабілізуюча, фінансово-економічна, мотиваційна, інформаційна, освітньо-наукова), структуру механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я України (соціально-політичними, нормативно-правовими, фінансово-економічними, організаційними, мотиваційними, інформативно-комунікативними, освітніми, науково-методичними), враховуючі важелі державно-управлінського впливу на системні зміни, до яких віднесено: засоби, інструменти, методи (адміністративні, економічні, соціальні, соціально-психологічні), процедури; удосконалено системний підхід щодо визначення принципів системних трансформацій державного управління, що забезпечує оцінювання ефективності діяльності медичного закладу за рахунок поліпшення конкуренції на ринку медичних послуг. Дістали подальшого розвитку теоретичні аспекти механізмів державного управління у сфері охорони здоров'я та його понятійно-категорійний апарат шляхом доповнення дефініціями таких понять: "державне управління системними змінами в сфері охорони здоров'я", під яким слід розуміти процеси управління з використанням державотворчих, політичних, економічних відносин з метою соціально-економічного розвитку країни для поліпшення стану здоров'я населення та підвищення тривалості здорового і працездатного життя; "роздержавлення медичної власності", яке означає зняття з держави ряду функцій прямого управління основними засобами виробництва медичних послуг і передачу їх на рівень підприємств, тобто делегування управлінських функцій та повноважень; наукове знання про тенденції модернізації систем охорони здоров'я у зарубіжних країнах та моделі надання медичних послуг (споживчо-орієнтована та солідарно-корпоративна); функції суб'єктів державного управління на різних рівнях, внаслідок чого відбуваються системні зміни механізмів державного управління у медичній сфері; методи управління (адміністративні, економічні, соціальні, соціально-психологічні) для посилення системних змін; підходи (діяльнісний, операційний) для дослідження механізмів державного управління системними змінами у сфері охорони здоров'я України.

82.07.19.0766/0419U001324

Мепарішвілі Хвичя Подарович. Управління водними ресурсами на засадах спільної політики України та Європейського Союзу:

Дис... к.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 31.05.2019.

УДК 35.086(043.3).

190 с. – Бібліогр.: 189 назв.

Дисертацію присвячено вирішенню актуального наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад і вдосконаленні механізмів управління водними ресурсами на засадах спільної політики України і ЄС. Розкрито сутність поняття "водні ресурси" та проведено порівняльний аналіз базового водного законодавства України і ЄС щодо визначення терміну "водні ресурси". Доведено, що інтеграція України до Європейського Економічного Співробітництва передбачає перехід до політики сталого розвитку, вироблення й реалізації чіткого плану заходів щодо зменшення негативного впливу на довкілля, зокрема забруднення вод.

82.07.19.0767/0419U001440

Нікіпелова Євгенія Миколаївна. Державне управління безпековою політикою Республіки Польща: досвід для України:

Дис... к.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 21.06.2019.

УДК 351.864:341.3.

286 с.: 2 іл. – Бібліогр.: 269 назв.

Об'єкт дослідження: є державна політика національної безпеки Республіки Польща. Мета: наукове обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення державного управління безпековою політикою України з урахуванням досвіду Республіки Польща. Методи: аналізу та синтезу; індукції та дедукції; єдності історичного та логічного; економіко-статистичні методи; методи спостереження, порівняння й узагальнення. Результати: вперше обґрунтовано засади розвитку державного управління безпековою політикою України, урахуовуючи позитивний досвід такої політики Республіки Польща, загальний концепт яких визначає необхідність застосування інноваційних підходів, з одного боку, до організаційного й економічного забезпечення державного управління в зазначеній сфері, а з другого - до правового забезпечення. Новизна: науково обґрунтовано теоретичні засади і розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення державного управління безпековою політикою України з урахуванням досвіду Республіки Польща; удосконалено виявлення особливостей реалізації досвіду міжнародного співробітництва у сфері національної безпеки в Республіці Польща; удосконалено визначення напрямів удосконалення державного управління безпековою політикою України з урахуванням позитивного досвіду Республіки Польща; удосконалено наукові підходи до оцінювання перспектив співробітництва України з ЄС і НАТО у сфері національної безпеки, підґрунтя яких становлять принципи організаційної функціональності, цілісності, просторовості, консенсусу тощо; дістало подальший розвиток визначення сутності поняття "державне управління безпековою політикою" як системи заходів держави щодо захисту життєво важливих інтересів і цінностей людини й громадянина, суспільства та країни в усіх сферах їх діяльності; дістало подальший розвиток наукове обґрунтування еволюції Європейської політики безпеки й оборони крізь призму визначення дуальності розвитку ЄС і НАТО. Впроваджено в діяльність Центром оперативного зв'язку телекомунікаційних систем та інформаційних технологій Державної служби надзвичайних ситуацій України, Адміністрацією державної спеціальної служби транспорту України, Адміні-

страцією державної прикордонної служби України, Національною академією Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Харківським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. Галузі використання: органи державної влади, органи місцевої влади.

82.07.19.0768/0419U001497

Дзядук Ганна Олександрівна. Механізми державного регулювання розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні:

Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 21.06.2019.

УДК 351.82 : 631.1 (477).

220 с.: 25 табл., 19 іл. – Бібліогр.: 198 назв.

Дисертація присвячена дослідженню та обґрунтуванню теоретичних положень, розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні. Підкреслюється, що малий та середній агробізнес може стати драйвером розвитку не тільки села, а і в цілому економіки держави. Державна політика має стати складовим елементом механізму регулювання розвитку малого та середнього агробізнесу. Розкрито зміст поняття "механізм державного регулювання розвитку малого та середнього агробізнесу", як комплекс практичних заходів із досягнення визначених цілей, що реалізуються через відповідні методи та інструменти державного впливу на об'єкт регулювання. Відмічається, що реалізація державної підтримки аграрного сектора України є неефективною а сума виділених дотацій є недостатньою. Розроблені конкретні пропозиції відносно вдосконалення економічного механізму державної підтримки агробізнесу. Запропоновані концептуальні положення стратегії розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні, які включають в себе окремі виділені напрями, етапи та механізм її реалізації. Зазначається, що практична реалізація запропонованих концептуальних положень на засадах теорії сталого розвитку передбачає пошук інноваційних підходів та комплексного механізму державного регулювання через гармонізації економічних, соціальних та екологічних індикаторів. Рекомендовано для підвищення рівня конкурентоспроможності малого та середнього агробізнесу розробити та затвердити дорожню карту.

82.07.19.0769/0419U001498

Хлебников Артем Андрійович. Розвиток системи надання публічних послуг в Україні:

Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 30.05.2019.

УДК 351 : 316.343.656 (477).

212 с.: 8 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 221 назва.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад та практичних заходів із розвитку системи надання публічних послуг в Україні в сучасних умовах. У дисертації систематизовано теоретичні підходи до визначення сутнісних характеристик публічної послуги; узагальнено теоретичні основи функціонування системи надання публічних послуг в Україні та за кордоном; узагальнено концептуальні підходи до державного регулювання розвитку системи надання публічних послуг. З'ясовано, що якість публічних послуг, що надаються громадянам в Україні, є незадовільною, особливо в соціальній сфері. Головними причинами цього поряд із низкою об'єктивних проблем, таких як погана загальна економічна ситуація в країні, відсутність законодавчо закріпле-

них соціальних орієнтирів у діяльності державних органів, відсутність конкуренції у сфері надання публічних послуг. Визначено основні напрями розвитку системи надання публічних послуг в Україні. По-перше, це вдосконалення правового регулювання, по-друге - забезпечення стратегічного характеру розвитку системи публічних послуг, розроблення відповідної стратегії за участі всіх стейкхолдерів, по-третє - удосконалення організаційних механізмів надання публічних послуг, по-четверте - забезпечення зростання адаптивності системи надання публічних послуг до змін внутрішнього та зовнішнього середовища.

82.07.19.0770/0419U001499

Леонова Олена Олегівна. Механізми державного регулювання у сфері детінізації економічних відносин в Україні: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Захищена 31.05.2019.

УДК 351.82: 338.24: 343.37 (477).

249 с.: 19 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 299 назв.

У дисертації наведено послідовне вирішення актуальної наукової проблеми з поглиблення теоретико-методологічних основ і розроблення методологічного підходу своєчасного формування механізмів державного регулювання у сфері детінізації економічних відносин в Україні. Узагальнено науково-теоретичні підходи до визначення сутності механізму державного регулювання як до об'єкта наукового пізнання, визначено сучасні орієнтири його перебігу. Уточнено сучасні парадигмальні рамки, зовнішні об'єктивні тенденції, закономірності та фактори, що визначають умови існування та функціонування тіньової економіки в Україні. Визначено підходи до державного регулювання детінізації економічних відносин за кордоном. Уточнено методологічні положення щодо формування й становлення системи державного регулювання детінізації економічних відносин. Оцінено рівень тінізації економіки та її вплив на економічну безпеку держави. Розглянуто методологію формування комплексного механізму державного регулювання детінізації економічних відносин та функціонування його складників. Запропоновано й обґрунтовано концепцію формування нової стратегії детінізації економічних відносин для сучасної України. Запропоновано підходи до виявлення тіньової економічної діяльності. Обґрунтовано концептуальні засади удосконалення механізмів державного регулювання детінізації економічних відносин в Україні. За результатами дослідження виділено й конкретизовано напрями вдосконалення методичних підходів до оцінювання тіньової діяльності в економіці України.

82.07.19.0771/0419U001500

Черноіваненко Аліна Володимирівна. Взаємовідносини органів державної влади з політичними партіями в умовах розвитку інформаційного суспільства: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Захищена 30.05.2019.

УДК 351:329 (477).

222 с.: 4 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 178 назв.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад та практичних заходів з удосконалення взаємовідносин органів державної влади та політичних партій України в умовах розвитку інформаційного суспільства. У дисертації визначено змістовні характеристики сучасного інформаційного суспільства, які полягають у такому: у технологічній площині відбувається стрімке поширення інформаційних технологій та зростання їх ролі в суспільному житті;

в економічній сфері - інформація та знання стають провідними ресурсами економіки; у соціальній сфері - змінюється якість життя, формується новий вид суспільної свідомості - "інформаційна свідомість"; у політичній сфері - можливості вільного доступу до інформації призводять до зростання громадської участі в політичних процесах, формують основи для консенсусу між різними соціальними верствами громадян; у культурній площині - формування "інформаційної культури" сприяє утвердженню цінностей саморозвитку та самореалізації індивіда над матеріальними цінностями. Визначено організаційно-правові засади взаємовідносин органів державної влади і політичних партій в Україні, яка здійснюється за наступними напрямками: легалізація політичних партій та контроль за додержання законодавства і статуту - з органами юстиції; у напрямку організації, підготовки та проведення виборів - з ЦВК; у напрямку фінансового контролю і моніторингу діяльності політичних партій здійснюється Рахунковою палатою України та Національним агентством з питань запобігання корупції.

82.07.19.0772/0419U001515

Кумачова Аліна Сергіївна. Механізми формування та реалізації державної політики розвитку "зеленої" економіки в Україні: Дис... к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 21.06.2019.

УДК 351.82:[338.24::502](043.3).

275 с.: 20 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 203 назви.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних засад, методичних підходів і розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів формування та реалізації державної політики розвитку "зеленої" економіки. Отримало розвиток обґрунтування сутності "зеленої" економіки, державного регулювання розвитку "зеленої" економіки, державної політики розвитку "зеленої" економіки, узагальнення інструментарію та методів державної політики розвитку "зеленої" економіки. Розвинуто підхід до оцінки умов впровадження державної політики розвитку "зеленої" економіки, підхід до визначення ступеню диверсифікації фінансового забезпечення реалізації державної політики розвитку "зеленої" економіки. Розроблено комплексний механізм формування державної політики розвитку "зеленої" економіки, який ґрунтується на удосконаленні концептуального підходу до розробки державної політики розвитку "зеленої" економіки, уточнено специфіку відповідних взаємовідносин в рамках організаційного механізму формування державної політики розвитку "зеленої" економіки. Запропоновано механізм державної "зеленої" інвестиційної політики та обґрунтовано науково-практичні рекомендації щодо його впровадження за відповідними стратегічними напрямами. Розвинуто науково-методичний підхід до удосконалення механізму державно-приватного партнерства в контексті державної "зеленої" інвестиційної політики, уточнено маркетингової підтримки проектів державно-приватного партнерства в контексті державної "зеленої" інвестиційної політики.

82.07.19.0773/0419U001516

Іванов Геннадій Сергійович. Механізм державного управління розвитком морських портів України: Дис... к.держ.упр. /Донецький державний університет управління. – Захищена 21.06.2019.

УДК 351.711.553.4 (477).

238 с.: 23 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Розвинуто теоретичні засади державного управління морськими портами: визначені форми взаємодії органів державного управління розвитком морських портів і суб'єктів портової діяльності, світові тенденції проведення портових

реформ і трансформації форм і методів державного управління розвитком морських портів. Розвинуто інформаційно-аналітичне забезпечення державного управління розвитком МПУ на основі закономірностей впливу механізму державного управління розвитком МПУ на їх стан і тенденції динаміки показників функціонування. Удосконалено комплекс напрямів оптимізації системи державного управління розвитком МПУ на державному, регіональному і портовому рівнях, який конкретизований за структурними елементами системи стратегічного управління МПУ. Удосконалено концептуальні засади державного управління розвитком МПУ, які включають: вихідне положення, синтетичну методологію дослідження і державного управління розвитком МПУ, цільову, методичну, інструментальну й організаційну складові. Удосконалено механізм державного управління розвитком МПУ, який передбачає посилення маркетингової, інституціональної, економічної складових державного управління розвитком МПУ і представлено на рівнях стратегічного аналізу, стратегічного вибору, стратегічного управління, стратегічного контролю. Удосконалено комплекс правового й організаційно-методичного забезпечення реалізації механізму державного управління розвитком МПУ.

82.07.19.0774/0219U001145

Вдосконалення механізму реалізації повноважень органів доходів і зборів України в системі заходів протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом в умовах євроінтеграції: Заключний звіт /Національний університет державної фіскальної служби; Керівник Гильчик О.В. – ДР 0118U004100. УДК 351.713(477).

178 с.

Об'єктом дослідження є організаційно-правове забезпечення суб'єктів національної системи протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом з урахуванням адаптації актів законодавства Європейського Союзу та рекомендацій міжнародних організацій в контексті проблем запобігання та протидії легалізації незаконних доходів і фінансуванню тероризму. Мета дослідження полягає в розробці науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізму реалізації повноважень органів доходів і зборів України в системі заходів протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, в умовах євроінтеграції з урахуванням оцінки положень законодавства країн ЄС. Наукова новизна та практичне значення отриманих наукових результатів полягає у систематизації проблем та узагальненні теоретичних та практичних підходів до організації взаємодії суб'єктів національної системи фінансового моніторингу з структурними підрозділами Державної фіскальної служби України, зокрема з Департаментом боротьби з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, ДФС України, визначено основну проблему забезпечення ефективності діяльності вказаних підрозділів - відсутність нормативно-правового закріплення їх статусу як суб'єкта протидії легалізації на рівні чинного закону; Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.15 Організація управління економікою

82.07.19.0775/0219U000833

Вдосконалення контролю за процесом очищення стічних вод від фосфатів: Заключний звіт /Чернігівський національний технологічний університет, кафедра публічного управління та менеджменту організацій.; Керівник Шатохіна Юлія Вікторівна. – ДР 0117U005694. УДК УДК 658.562:58.084.2.

45 с.

Розроблено науково-обгрунтовані рекомендації на основі виявлених математичних залежностей між концентрації

єю СПАР і фосфатами, створено нову комп'ютерну програму (SPAREXPRES), а також Методику контролю процесу дефосфатації.

83 СТАТИСТИКА

83.77 Методи і засоби збору, опрацювання й аналізу статистичної інформації

83.07.19.0776/0219U001093

Визначення експертних груп для наукової та технічної експертизи на основі аналізу баз даних наукових публікацій: Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Балагура Ірина Валеріївна. – ДР 0118U002222. УДК 004.67.

47 с.

Запропоновано алгоритм пошуку наукових колективів, що дозволяє за заданими термінами певної предметної області на основі мереж термінів знаходити групи вчених, діяльність яких відповідає тематиці, сформованій в запиті. Роботу алгоритму реалізовано на основі інформації з Web of science, проведено порівняння роботи алгоритму із системою Amineg. Запропонований алгоритм дозволяє проводити пошук за більш гнучкими запитам.

87 ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.01 Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини

87.07.19.0777/0219U001356

Розробити організаційні та еколого-економічні засади консолідації меліорованих земель на основі оцінки їх еколого-меліоративного стану: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Цветова Олена Вікторівна. – ДР 0116U003978. УДК 504;504.75;574.

90 с.

Еколого-економічні засади, інвентаризація, консолідація, меліорованих земель, Організаційно-правовий механізм, Оцінка стану меліорованих земель.

87.15 Забруднення середовища. Контроль забруднення

87.07.19.0778/0219U001097

Розробка нормативно-методичного документа - рубрикатора завдань у сфері екологічного моніторингу за допомогою космічних систем ДЗЗ та ГІС: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Пашков Дмитро Павлович. – ДР 0118U005461. УДК 504:37.03.

208 с.

Використання розроблених науково-практичних результатів дає змогу: підвищити якість проведення екологічного моніторингу за допомогою космічних систем спостереження; удосконалити моніторингову систему постійного отримання даних для оцінювання ризиків впливу техногенного забруднення довкілля; використовувати в системі екологічного моніторингу космічних систем спостереження космічні знімки для моделювання та прогнозування стану навколишнього природного середовища. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.07.19.0779/0219U001098

Розробка програми використання й охорони земель та інших природних ресурсів на території: Бучанська міська рада Київської області на 2018-2028 роки: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Третяк Антон Миколайович. – ДР 0118U005462. УДК 504:37.03.

100 с.

Метою розробки складу, структури та змісту Програми використання і охорони земель та інших природних ресурсів м. Бучи, передусім, є забезпечення спроможності територіальної громади самостійно за рахунок власних ресурсів вирішувати питання місцевого значення. Йдеться про наділення територіальною громадою наявних ресурсів та про мобілізацію їхніх внутрішніх резервів. Програма має визначити обсяги заходів, їх вартості, які необхідно буде здійснити територіальній громаді на протязі запланованого періоду, наприклад 5 років. Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.07.19.0780/0219U001203

Розробка платформи "зеленої" економіки задля покращення місцевого розвитку територіальних громад Ізмаїльського району:

Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Галушкіна Тетяна Павлівна. – ДР 0118U005463. УДК 504:37.03.

65 с.

В ході дослідження було здійснено: обґрунтування векторів міжнародної взаємодії в напрямі розробки спільної платформи "зеленої" економіки задля покращення місцевого розвитку Ізмаїльського району; розробку пропозицій щодо покращення сталого розвитку територіальних громад та збереження природної спадщини Ізмаїльського району на засадах платформи "зеленої" економіки; інформування управлінців та широких верств громадськості через ЗМІ та підготовку роздаткового матеріалу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.17 Забруднення й охорона атмосфери

87.07.19.0781/0219U001014

Удосконалення методу ідентифікації джерела формування екологічної небезпеки, що призводить до хімічного забруднення атмосфери: Заключний звіт /Національний університет цивільного захисту України; Керівник Вамболь Сергій Олександрович. – ДР 0118U001000. УДК 504.3 : 504.06.

57 с.

Надано обґрунтовані та раціональні рішення при вирішенні проблем техногенної безпеки. Запропоновано при оцінюванні рівня безпеки новий показник, який характеризує вплив хімічних забруднювачів на атмосферне повітря. Розширено уявлення про застосування дистанційних методів зондування в умовах надзвичайних ситуацій. Розроблений спосіб виявлення пожеж на полігонах твердих побутових відходів із застосуванням дистанційних методів моніторингу та контролю. Проаналізовано можливості лазерного моніторингу щодо високогочної ідентифікації екологічно-небезпечних речовин в атмосфері та можливі джерела похибок при його використанні. Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.26 Вплив забруднень навколишнього середовища на стан природних екосистем, популяцій і окремих рослинних і тваринних організмів

87.07.19.0782/0219U000987

Біоіндикація забруднення довкілля ксенобіотиками: Заключний звіт /Запорізький національний університет; Керівник Рильський Олександр Федорович. – ДР 0116U004845. УДК 504.054:504.064.

80 с.

Метою роботи було з'ясувати можливість застосування у біоіндикації забруднення води інтенсивності пігментації дріжджів та бактерій внаслідок негативного впливу токсичних рівнів певних сполук. Теоретичні положення та результати експериментальних досліджень, дали змогу науково обґрунтувати механізми блокування синтезу пігментів бактерій за впливу важких металів та експериментально довести можливість використання пігментосинтезувальних бактерій як біоіндикаторів забруднення природного середовища важкими металами, адже перевагами прокариот як біоіндикаторів забруднення є велика поверхня бактеріальної маси, яка взаємодіє із середовищем, та її мобільність, що дає змогу швидко визначити кризові забруднення та констатувати реакції на них засобами ліквідації, а також розширити спектр організмів, які можуть бути використані для оцінки екологічного стану і рівня антропогенного впливу на природне середовище. Робота передається за кордон за договірною ціною.

87.27 Охорона рослинного і тваринного світу

87.07.19.0783/0219U001459

Основи інформаційної системи Луганського природного заповідника та її використання для аналізу структури компонентів біорізноманіття: Заключний звіт /Луганський природний заповідник; Керівник Мороз Вадим Анатолійович. – ДР 0116U008725. УДК 502.7 [581.9+582.29].

122 с.

У звіті наводиться опис онлайн-бази даних "Біорізноманіття Луганського заповідника в літературних джерелах". Охарактеризовані структура і можливості програмних комплексів "Лишайники ЛПЗ" та "Гриби ЛПЗ", які дозволяють узагальнити і проаналізувати дані, накопичені за багато років. Окрема частина присвячена удосконаленню програмного комплексу "Флора ЛПЗ", доповненням бази даних і аналізу флористичних даних.

87.31 Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються

87.07.19.0784/0219U000842

Відновлення та реконструкція історичних ландшафтних ділянок рівнинно-балкового типу в дендропарку "Олександрія" НАН України: Заключний звіт /Державний дендрологічний парк "Олександрія" Національної академії наук України; Керівник Мордатенко Ігор Леонідович. – ДР 0116U002194. УДК 712.253:58]:630*23/24(477.41).

177 с.

Заключний звіт про НДР: 177 с., 85 рис., 22 табл., 79 першоджерел використаної літератури Об'єктом досліджень була структура насаджень ділянки Східної балки. Мета досліджень: провести ряд досліджень (ботанічна інвентаризація, фітосанітарне обстеження, визначення структури насаджень тощо) та агролісомеліоративних заходів для відновлення, оптимізації, реконструкції найбільш значимої ділян-

ки Східної балки в історичній частині парку - схили Дзеркального ставку і прилеглої території (квартал № 16, площею 6,6 га). В роботі були використані методи комплексного аналізу (історико-аналітичний), іконографічний, натурний (фотофіксація, обміри, замальовки). Інвентаризацію таксономічного складу деревних насаджень та трав'янистого покриву проводили методом маршрутних обстежень. В результаті проведених досліджень було розроблено проект по відновленню структури і оптимізації насаджень Східної балки: розпочато будівництво оглядового майданчика на вершині Східної балки; розчищено та показано залишки Змієвих валів; розчищено берега ставків Дзеркальний та Лазневий; відновлено історичні деревні насадження біля "Руїн" та на алеї "Кохання"; створено нові насадження біля "Колони Пелікан", металевої альтанки, статуї "Гладіатор", в місцях відпочинку навколо ставку Лазневий; для закріплення схилів підібрано та висаджено відповідні рослини.

87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека

87.07.19.0785/0219U000793

Розробка ресурсо- та енергозберігаючих технологій переробки екологічно небезпечних промислових та побутових відходів: Заключний звіт /Вінницький національний технічний університет; Керівник Ранський Анатолій Петрович. – ДР 0114U004690. УДК 504.064.4.

55 с.

Об'єкт дослідження - ресурсо- та енергозберігаючі технології переробки екологічно небезпечних промислових та побутових відходів. Предмет дослідження - методи реагентної (хімічної) переробки та низькотемпературного піролізу існуючих промислових та побутових відходів. Метою роботи є розробка ресурсо- та енергозберігаючих технологій переробки екологічно небезпечних промислових та побутових відходів шляхом дослідження, розроблення нових та удосконалення існуючих реагентних методів, а також методів низькотемпературного піролізу. Методи дослідження: загальна хімічна технологія, органічний синтез, хроматографія, атомно-абсорбційна спектроскопія, лічильна газова апаратура, програмне регулювання температури та тиску, рефрактометрія, фракційна перегонка. Практичне значення отриманих результатів. Результати проведених наукових досліджень дають можливість розробити ресурсо- та енергозберігаючі технології переробки екологічно небезпечних промислових та побутових відходів, що дає змогу, перш за все, отримати нові джерела відновлювальної енергії: газ, синтез-нафту та тверду складову у вигляді пірокарбону (паливні брикети), а також цінні хімічні речовини для широкого спектру практичного використання. Результатом проведених наукових досліджень є також встановлення закономірностей та наукове обґрунтування розробки ресурсо- та енергозберігаючих технологій переробки промислових і побутових відходів. Можливі галузі та напрямки практичного використання досліджених технологій: - сільське господарство (тверді залишки після відповідної обробки як тверді мікроорганічні добрива та піролізна рідина - як рідкі); - хімічна, нафто- та коксохімічна промисловість, а також паливно-енергетичний комплекс (додавки до вуглеводневих матеріалів; ультраприскорювачі вулканізації ненасичених полімерів, селективні флотореагенти, синтез-газ після відповідного очищення для отримання метанолу, аміаку, в оксисинтезі та для отримання синтетичного рідкого палива, бензинова фракція після ректифікації як пальне для двигунів внутрішнього згорання); - комунальне господарство (будівництво міні-заводів з переробки твердих побутових відходів методом низькотемпературного піролізу). Робота пе-

редається за кордон за договірною ціною.

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

89.57 Дослідження Землі з космосу

89.07.19.0786/0219U001028

Послуги з оброблення даних з БПЛА системи дистанційної реєстрації мінливості спектрометричних параметрів земної поверхні DJI-STS-VIS відповідно до коду ЄЗС 73120000-9 - послуги у сфері експериментальних розробок (послуги у сфері експериментальних розробок): Заключний звіт /Державна установа "Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України"; Керівник Попов Михайло Олексійович. – ДР 0118U005065. УДК 528.835.04(477.41).

9 с.

Мета даної науково-дослідної роботи — оцінка стану та продуктивності екосистем з використанням матеріалів проведення синхронно з космічною зйомкою з КА наземних завіркових вимірювань сільськогосподарських рослинних угруповань тестових об'єктів у районі Київській обл. для використання отриманих результатів при класифікуванні та верифікації рослинних покривів. Звіт спрямовано на розв'язання важливої прикладної задачі прогнозування не тільки природних екосистем, а й агрофітоценозів, що може мати суттєве соціально-економічне значення для таких суміжних областей, як сільське та водне господарство, а також раціональне використання біоресурсів та їх енергетичного потенціалу. Виконано роботи з використанням системи реєстрації мінливості параметрів середовища DJI STS-VIS.

90 МЕТРОЛОГІЯ

90.03 Наукові і технічні основи метрології і метрологічного забезпечення

90.07.19.0787/0219U000865

Забезпечення збереження та функціонування державних еталонів та лінійно-геодезичного полігону, що становлять національне надбання і зберігаються в Національному науковому центрі "Інститут метрології": Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут метрології"; Керівник Скляр Володимир Васильович. – ДР 0118U004636. УДК 006.91:531.7+536+621.3.

26 с.

Об'єктом роботи є державні еталони одиниць вимірювання та лінійно-геодезичний полігон ННЦ "Інститут метрології", що становлять національне надбання. Мета роботи - забезпечення збереження та функціонування державних первинних еталонів одиниць вимірювання та лінійно-геодезичного полігону. Метод виконання - забезпечення необхідних умов збереження і функціонування державних еталонів та лінійно-геодезичного полігону

90.07.19.0788/0219U001338

Забезпечення збереження та функціонування державних еталонів, що становлять національне надбання та зберігаються на державному підприємстві "Укрметртестстандарт": Заключний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Потоцький Ігор Олексійович. – ДР 0118U004687. УДК 53.081.

10 с.

Звіт на 10 стор. Забезпечено належні умови зберігання та функціонування державних еталонів, що становлять національне надбання та зберігаються у ДП "Укрметрестандарт". Виконано регламентні роботи з утримання обладнання та засобів вимірювальної техніки, що входять до складу державних еталонів, проведено калібрування засобів вимірювальної техніки, що входять до складу державних еталонів.

90.27 Вимірювання окремих величин і характеристик

90.07.19.0789/0219U000755

Удосконалення державного первинного еталона одиниць електричної напруги змінного струму в діапазоні від 1 до 1,2x330/ 3 кВ та коефіцієнта масштабного перетворення електричної напруги на частоті 50 ГЦ ДЕТУ 08-05-99: Заключний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Кікало Валерій Миколайович. – ДР 0118U004686. УДК 621.3.

80 с.

Мета роботи - удосконалення державного первинного еталона одиниці коефіцієнта масштабного перетворення електричної напруги (далі - еталона одиниці КМПЕН) для вирішення проблеми метрологічного забезпечення виробництва та експлуатації вимірювальних трансформаторів напруги у галузях національної економіки. Проведені пошук і аналіз нормативних документів та джерел технічної інформації, які можуть впливати на вибір напрямків робіт з метою удосконалення еталона одиниці КМПЕН. Визначені рекомендації щодо врахування їх вимог під час визначення змісту робіт з удосконалення еталона. Зібрані та проаналізовані відомості щодо сучасного стану парку робочих трансформаторів напруги, які використовуються в Україні для комерційного обліку електричної енергії, та відомості щодо еталонів одиниці КМПЕН, які наразі знаходяться в експлуатації в Україні та використовуються для повірки і калібрування трансформаторів напруги та інших еталонів одиниці КМПЕН. Сформована та представлена структурна схема еталона одиниці КМПЕН. Визначені складові елементи еталона для проведення їх реновації. Запропоновані варіанти методів розширення діапазону відтворення еталоном одиниці КМПЕН. Розроблені основні технічні вимоги до нових елементів еталона. Виконані роботи з розроблення та експериментальних досліджень масштабного перетворювача низьких напруг, необхідного для розширення діапазону відтворення еталоном одиниці КМПЕН. Робота розповсюджується за договірною ціною.

90.07.19.0790/0219U000863

Удосконалення державного первинного еталона одиниць енергії згоряння ДЕТУ 06-04-97: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут метрології"; Керівник Сліпушенко Василь Павлович. – ДР 0118U004645. УДК 006.91:536.6.

135 с.

Об'єктом дослідження є процес удосконалення методів та засобів вимірювань питомої енергії згоряння палива на еталонному рівні. Мета роботи - забезпечення єдності та простежуваності вимірювань у державі у виді - температурні та теплофізичні вимірювання - за допомогою удосконаленого державного первинного еталона одиниці енергії згоряння ДЕТУ 06-04-97. Предметом дослідження є удосконалення державного первинного еталона одиниці енергії згоряння, а саме, покращення його технічних та метрологічних хара-

ктеристик до значень - відносна невизначеність за типом А відтворення розміру одиниці енергії згоряння $4 \cdot 10^{-5}$, відносна невизначеність за типом В відтворення розміру одиниці енергії згоряння $4,2 \cdot 10^{-5}$, розширення функціональних можливостей еталона, впровадження в конструкцію еталона новітніх наукових і технічних досягнень.

90.07.19.0791/0219U000864

Удосконалення державного первинного еталона одиниць твердості за шкалами Роквелла і Супер-Роквелла ДЕТУ 02-04-99: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут метрології"; Керівник Довженко Яків Сергійович. – ДР 0118U004646. УДК 531.7:006.91.

40 с.

Об'єктом роботи є процес функціонування та розвитку забезпечення єдності вимірювань твердості. Мета роботи - забезпечення єдності (простежуваності) і необхідної точності вимірювань твердості на базі удосконаленого еталона одиниць твердості за шкалами Роквелла та Супер-Роквелла. Предмет дослідження - удосконалення державного первинного еталона одиниці твердості за шкалами Роквелла та Супер-Роквелла. Проведено дослідження еталона з метою забезпечення необхідної точності при вимірюванні твердості та усунення джерел похибок, що впливають на точність вимірювання.

90.07.19.0792/0219U001029

Дослідження ступеню еквівалентності державних первинних еталонів, які зберігаються на державному підприємстві "Івано-Франківськстандартметрологія": Заключний звіт /Державне підприємство "Івано-Франківський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації"; Керівник Петришин Ігор Степанович. – ДР 0118U006316. УДК 006.91:681.121.

57 с.

В результаті виконання НДР: 1 Узгоджено технічний протокол для проведення звірень національних еталонів України та Словацької Республіки. 2 Підписано договір про проведення звірень між ДП "Івано-Франківськстандартметрологія" та Словацьким Національним Інститутом Метрології за темою КОOMET 585/UA-a/2012. 3 Проведено дослідження еталонів передавання на національних еталонах України (ДЕТУ 03-01-15) та Словацької Республіки (035/2007). Робота розповсюджується за договірною ціною.

90.07.19.0793/0219U001030

Забезпечення збереження та функціонування державних первинних еталонів, що становлять національне надбання та зберігаються на державному підприємстві "Івано-Франківськстандартметрологія": Заключний звіт /Державне підприємство "Івано-Франківський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації"; Керівник Петришин Ігор Степанович. – ДР 0118U006315. УДК 006.91:681.121.

26 с.

В ході виконання даної роботи було проведено дослідження державних первинних еталонів з метою забезпечення заданої точності та стабільності розмірів одиниць, які відтворюються, зберігаються та передаються державними первинними еталонами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

90.07.19.0794/0219U001031

Дослідження стабільності відтворення та

зберігання одиниць вимірювання державними первинними еталонами, що знаходяться в ДП "Івано-Франківськстандартметрологія":

Заключний звіт /Державне підприємство "Івано-Франківський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації"; Керівник Петришин Ігор Степанович. – ДР 0118U006317. УДК 006.91:681.121.

131 с.

В ході виконання даної роботи було проведено дослідження еталона з метою забезпечення заданої точності та стабільності розмірів одиниць, які відтворюються та зберігаються еталоном, а саме поведено дослідження проведено дослідження щодо опрацювання вихідних імпульсних сигналів від досліджуваних еталонних лічильників та витратомірів газу, які передаються на вхід інформаційно-вимірювальної системи державного первинного еталона одиниці об'єму та об'ємної витрати газу ДЕТУ 03-01-15 та дослідження стабільності відтворення одиниць об'ємної витрати газу державним первинним еталоном одиниць об'єму та об'ємної витрати газу на газовому середовищі при тиску до 1,6 МПа НДЕТУ М-02-2018. Робота розповсюджується за договірною ціною.

90.07.19.0795/0219U001277

Створення державного первинного еталона одиниці напруженості електромагнітного поля у діапазоні частот від 0,01 МГц до 43 ГГц:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут метрології"; Керівник Васильєва Олена Михайлівна. – ДР 0118U004638. УДК 621.3:006.91.

67 с.

Об'єктом роботи є державний первинний еталон одиниці напруженості електромагнітного поля у діапазоні частот від 0,01 МГц до 43 ГГц. Мета роботи - забезпечення єдності і необхідної точності вимірювань напруженості електромагнітного поля. Предмет дослідження - державний первинний еталон одиниці напруженості електромагнітного поля у діапазоні частот від 0,01 МГц до 43 ГГц. Проведено вибір елементної бази для створення еталона, розроблено структурну схему державного первинного еталона, розроблено складові частини державного первинного еталона.

90.07.19.0796/0219U001278

Удосконалення державного первинного еталона одиниці девіації частоти частотно-модульованих коливань ДЕТУ 09-03-96: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут метрології"; Керівник Павленко Юрій Федорович. – ДР 0118U004637. УДК 621.3:006.91.

43 с.

Об'єктом роботи є Державний первинний еталон одиниці девіації частоти частотно-модульованих коливань ДЕТУ 09-03-96. Мета роботи - забезпечення єдності і необхідної точності вимірювань девіації частоти частотно-модульованих коливань. Предмет дослідження - удосконалення державного первинного еталона одиниці девіації частоти. Проведено вибір і доопрацювання генераторів частотно-модульованих і модулюючих сигналів, доопрацювання еталонних вимірювачів девіації частоти, дослідження метрологічних характеристик складових частин еталона. Проведено розробку і дослідження засобів автоматизації керування і обчислення еталона.

90.07.19.0797/0219U001333

Створення державного первинного еталона одиниці сили змінного струму: Заклучний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту

прав споживачів"; Керівник Ісаєв Валентин Володимирович. – ДР 0118U004691. УДК 621.3.

76 с.

Заклучний звіт про виконання НДДКР містить 7 розділів на 76 стор., 24 таблиць, 32 рисунки, 2 додатки на 14 стор. Викладені результати: розробка програми дослідження метрологічних характеристик комплексу мір опору та джерела сили постійного струму; наведені результати дослідження метрологічних характеристик комплексу мір опору та джерела сили постійного струму. Робота розповсюджується за договірною ціною.

90.07.19.0798/0219U001334

Створення державного первинного еталона одиниці коефіцієнта масштабного перетворення напруги змінного струму до 750/ 3 кВ:

Заклучний звіт /ДП Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Анохін Юрій Леонідович. – ДР 0118U004689. УДК 621.3.

164 с.

Заклучний звіт про виконання НДДКР: 164 стор., 8 р., 10 табл., 9 рисунків, 8 дод., 2 джерела. За результатами проведених робіт розроблено документи на державний первинний еталон згідно з наказом Мінекономрозвитку від 10.04.2017 № 544 та ДСТУ 3231, розроблено проект документа з передачі розміру одиниці коефіцієнта масштабного перетворення напруги змінного струму. Проведено дослідження основних елементів еталона, визначено метрологічні характеристики еталона. Робота розповсюджується за договірною ціною.

90.07.19.0799/0219U001335

Створення державного первинного еталона одиниць довжини, швидкості та прискорення при коливальному русі твердого тіла:

Заклучний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Іващенко Андрій Павлович. – ДР 0118U004688. УДК 621.3.

107 с.

Заклучний звіт про виконання НДДКР на 107 стор., 14 табл., 3 дод. Створено державний первинний еталон одиниць переміщення, швидкості та прискорення при коливальному русі твердого тіла, методику досліджень метрологічних характеристик, паспорт та правила зберігання та застосування державного первинного еталона одиниць переміщення, швидкості та прискорення при коливальному русі твердого тіла. Оцінені метрологічні характеристики еталона, а саме діапазони відтворення прискорення, швидкості та переміщення при коливальному русі твердого тіла і розширеної невизначеності вимірювання коефіцієнта перетворення віброперетворювачів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

90.07.19.0800/0219U001336

Створення державного первинного еталона одиниці коефіцієнта масштабного перетворення сили змінного струму промислової частоти:

Заклучний звіт /Державне підприємство Всеукраїнський науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Кікало Валерій Миколайович. – ДР 0118U004690. УДК 621.3.

71 с.

Наведене обґрунтування прийнятого варіанту побудови еталона одиниці коефіцієнта масштабного перетворення сили змінного струму (далі - еталон одиниці КМПСЗС). Роз-

роблена структурна схема обладнання еталона одиниці КМПСЗС в цілому, визначені склад та технічні вимоги до основних його елементів. Складені функціональні електричні схеми еталонних мір КМПСЗС. Розроблені електричні принципи схеми еталонних мір КМПСЗС з номінальними первинними струмами до 1200 А та до 5000 А. Розроблені методики досліджень еталонних мір КМПСЗС з метою визначення їх метрологічних та експлуатаційних характеристик. Проведені порівняльні дослідження зразків двоступеневих трансформаторів струму з метою визначення оптимальних конструкцій та технологій виконання еталонних мір КМПСЗС. Проведені дослідження обладнання еталона в ціло-

му. Результати досліджень позитивні. Підготовлені матеріали до еталона одиниці КМПСЗС для розгляду приймальною комісією та затвердження еталона. Висновок по результатах роботи комісії позитивний. Проведення зазначених робіт дозволить забезпечити зберігання, стабільне відтворення та передачу одиниці КМПСЗС державним первинним еталоном, що створює умови для забезпечення єдності та простежуваності вимірювань КМПСЗС та достовірного обліку електричної енергії на всіх етапах її вироблення та споживання у галузі електроенергетики України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Айзятупова Дінара Рушанівна	0641	Дудник Ігор Миколайович	0761
Бабко Роман Вікторович	0265	Дунаєвська Наталія Іванівна	0302
Балахтар Валентина Візиторівна	0124	Дяків Ірина Богданівна	0677
Бардінов Олексій Васильович	0092	Епанчінцева Ольга Анатоліївна	0633
Белей Сергій Ярославович	0699	Єрмоєнко Галина Володимирівна	0634
Бельдій Оксана Вячеславівна	0156	Журжа Юлія Віталіївна	0259
Березянська Влада Віталіївна	0128	Жученко Андрій Михайлович	0035
Бердник Оксана Юріївна	0395	Забашта Ростислав Васильович	0079
Бернадський Богдан Васильович	0060	Забудська Любов Романівна	0649
Белкова Тетяна Олександрівна	0091	Завязкіна Наталія Володимирівна	0127
Белорус Андрій Іванович	0717	Залевська Олена Юріївна	0762
Боднар Юрій Дмитрович	0415	Захаріна Марина Іванівна	0003
Бондаренко Катерина Андріївна	0140	Захарченко Катерина Вікторівна	0552
Бондарчук Олександр Петрович	0257	Захлебаєв Максим Володимирович	0451
Борн Євген Євгенович	0663	Згуровець Олександр Васильович	0310
Борхаленко Юлія Анатоліївна	0644	Зіневич Анастасія Сергіївна	0005
Брейдак Олександра Андріївна	0703	Значек Рафаєла Рафаєлівна	0388
Бубняк Мирослав Романович	0652	Зубчик Олег Анатолійович	0764
Варивода Олена Юріївна	0628	Іванов Геннадій Сергійович	0773
Варуха Катерина Володимирівна	0714	Ігнатович Олена Михайлівна	0115
Вархов Галина Василівна	0073	Іжевський Павло Григорович	0026
Вовк Світлана Михайлівна	0765	Ільїна Оксана Анатоліївна	0054
Волошина Ольга Сергіївна	0094	Ільчишин Марта Петрівна	0653
Ворожбит Алла Володимирівна	0084	Кадукова Olga Ihorivna	0635
Воротинцев Сергій Іванович	0640	Кальницька Марина Анатоліївна	0033
Воротинцева Ксенія Олегівна	0664	Калязіна Тетяна Віталіївна	0123
Гаврилова Валентина Степанівна	0730	Католик Галина Вікторівна	0117
Гайдай Любов Сергіївна	0453	Кійко Юрій Тарасович	0048
Гатеж Наталія Василівна	0097	Клочек Лілія Валентинівна	0126
Гейсун Анастасія Анатоліївна	0372	Кобірічченко Артем Анатолійович	0645
Геліх Анна Олександрівна	0594	Колішецька Марта Андріївна	0623
Гервазюк Ольга Ігорівна	0667	Компанієць Анатолій Олегович	0665
Гладкевич Мар'яна Ігорівна	0120	Кондур Оксана Созонтівна	0090
Говорун Сергій Миколайович	0152	Королевська Алла Юріївна	0651
Гончаровська Інна Валеріївна	0258	Корчинський Іван Осипович	0611
Горбань Андрій Євгенович	0715	Косенко Роман Анатолійович	0316
Горбатих Вікторія Вікторівна	0122	Косицька Зінаїда Миколаївна	0078
Горбачова Віра Вікторівна	0648	Костроміна Ганна Михайлівна	0002
Гоцуляк Володимир Михайлович	0071	Костюк Алевтина Леонтіївна	0632
Гречук Андрій Ігорович	0345	Коцюба Ігор Васильович	0334
Гривкова Олена Яківна	0096	Коч Світлана Вадимівна	0072
Гриньків Надія Іванівна	0655	Кошляк Михайло Анатолійович	0082
Грудинін Борис Олександрович	0083	Кравцова Ольга Володимирівна	0267
Грузинська Ірина Миколаївна	0121	Красножон Олексій Васильович	0169
Гула Сергій Анатолійович	0008	Кривицька Галина Олександрівна	0657
Гуменюк Оксана Віталіївна	0666	Криштопа Максим Валерійович	0039
Гура Віталій Олексійович	0157	Кріпак Юлія Валеріївна	0133
Гуцол Тарас Дмитрович	0589	Кузьма Христина Володимирівна	0052
Дадашов Ільгар Фірдосі огли	0745	Кумачова Аліна Сергіївна	0772
Данилов Дмитро Анатолійович	0004	Курак Анастасія Іванівна	0051
Данильчук Оксана Миколаївна	0098	Куриляк Тетяна Олександрівна	0731
Деркач Марина Володимирівна	0324	Кустов Максим Володимирович	0722
Дзигал Олександр Федорович	0636	Кутасов Андрій Володимирович	0373
Дзядук Ганна Олександрівна	0768	Лабенко Оксана Вікторівна	0135
Дроняк Юлія Володимирівна	0674	Лазарук Олександр Володимирович	0629
Дудник Ганна Євгеніївна	0660	Лазебник Юлія Олександрівна	0023
		Леонова Олена Олегівна	0770

Леськів Ігор Юрійович	0027	Рубський Вячеслав Миколайович	0155
Литвиненко Дмитро Михайлович	0182	Русин Іван Іванович	0160
Лі Жуйцін	0085	Савченко Олексій Олександрович	0012
Лі Ян	0100	Садова Мирослава Анатоліївна	0114
Лісовська Алла Олегівна	0138	Сайтарли Світлана Вікторівна	0368
Лобач Лідія Євгенівна	0662	Саморукова Вікторія Володимирівна	0675
Луковська Ольга Ігорівна	0144	Сапелкін Віктор Васильович	0712
Маєвська Тетяна Григорівна	0673	Сасіна Ольга Сергіївна	0705
Макарчук Надія Романівна	0656	Свидрук Ірена Ігорівна	0031
Малахов Станіслав Сергійович	0273	Семенова Ірина Василівна	0676
Мальцева Світлана Юріївна	0256	Сильченко Микола Миколайович	0353
Мальшина Катерина Володимирівна	0007	Сипало Анна Олегівна	0661
Мартинюк Наталія Юріївна	0050	Слободянюк Ірина Юріївна	0087
Маскалева Людмила Анатоліївна	0118	Собко Зоряна Зореславівна	0401
Машкова Інна Миколаївна	0109	Сова Наталія Анатоліївна	0386
Мельник Юрій Миколайович	0041	Солоненко Сергій Васильович	0452
Мепарішвілі Хвича Нодарович	0766	Солонович Анастасія Сергіївна	0646
Мороз Світлана Геннадіївна	0032	Ставніченко Павло Вікторович	0702
Морозовська Ірина Олексіївна	0268	Станкевич Віталій Анатолійович	0159
Мосієнко Олександр Вікторович	0009	Стельмах Галина Олегівна	0711
Мохняк Володимир Степанович	0053	Степанов Олексій Вікторович	0612
Мошківська Лідія Вікторівна	0669	Степура Антон Олександрович	0658
Моціль Віктор Євгенович	0732	Страхова Оксана Петрівна	0626
Мулінська Галина Володимирівна	0049	Судакевич Сергій Миколайович	0670
Муляр Дмитро Леонідович	0397	Супруненко Олександр Анатолійович	0650
Наумова Юлія Станіславівна	0129	Сяо Цзяцзюнь	0086
Невмержицька Олена Миколаївна	0158	Татар Лариса Василівна	0391
Недвиг Олег Вячеславович	0131	Тепляков Микола Миколайович	0113
Нестеров Максим Володимирович	0333	Тишик Ірина Сергіївна	0095
Нестерук Світлана Володимирівна	0624	Тітова Наталія Володимирівна	0588
Нікіпелова Євгенія Миколаївна	0767	Фахрутдінова Тетяна Дамірівна	0642
Нікітіна Зорина Ігорівна	0006	Федун Ірена Романівна	0654
Нікітіна Ірина Миколаївна	0637	Філас Віктор Миколайович	0016
Нунга Крістіна Жиме	0668	Філіпський Андрій Вікторович	0678
Оганесян Валерік Самвелович	0028	Фоменко Антон Валерійович	0151
Ольшанецький Ігор Володимирович	0061	Франів Ігор Андрійович	0037
Окольнича Тетяна Володимирівна	0081	Фурман Андрій Миколайович	0671
Олійник Ганна Олександрівна	0137	Харькова Ганна Володимирівна	0139
Орда Олександра Олександрівна	0620	Хе Сюефей	0102
Орищин Неля Дмитрівна	0631	Хлебников Артем Андрійович	0769
Орлова Інна Вікторівна	0643	Хром'як Михайло Вячеславович	0161
Павлюк Марія Михайлівна	0116	Хромець Віталій Леонідович	0153
Панасюк Валентина Миколаївна	0038	Царьов Олександр Володимирович	0639
Парасей-Гочер Аліна Олександрівна	0119	Чабанович Надія Богданівна	0106
Переверзева Анна Василівна	0036	Чень Кай	0103
Петрів Тарас Ігорович	0672	Чень Цзяньїн	0101
Петрова Галина Леонідівна	0134	Черкасова Любов Анатоліївна	0679
Плотніков Андрій Андрійович	0162	Черноіваненко Аліна Володимирівна	0771
Подругіна Анна Борисівна	0266	Чертенко Таїсія Миколаївна	0627
Применко Владислав Геннадійович	0393	Чугай Ольга Олександрівна	0625
Проданчук Анна Іванівна	0272	Чумаченко Дар'я Володимирівна	0107
Проніна Ольга Ігорівна	0170	Чхало Оксана Миколаївна	0104
Пронь Світлана Віталіївна	0618	Шеремет Марина Юріївна	0659
Проскурня Аліна Сергіївна	0130	Шишко Андрій Федорович	0716
Пухальський Тарас Дмитрович	0099	Шульга Світлана Ярославівна	0136
Пшенична Наталя Сергіївна	0093	Щербак Віталій Володимирович	0713
РИМАР ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ	0010	Юрчук Василь Миколайович	0205

Ярина Ігор Миколайович	0647
Ясинецький Андрій Олексійович	0303
Яськів Ганна Ігорівна	0704

ЗМІСТ

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.31 Філософія і методологія науки	3
02.41 Соціальна філософія	3
02.91 Історія філософії	4
03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ	4
03.09 Загальна історія	4
03.19 Історія окремих країн	5
03.41 Археологія	6
03.81 Допоміжні історичні дисципліни	6
05 ДЕМОГРАФІЯ	6
05.11 Загальні проблеми народонаселення	6
06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	6
06.01 Загальні питання економічних наук	6
06.04 Політична економія	7
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	7
06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини	8
06.52 Тенденції і проблеми економічного розвитку і зростання. Планування економіки. Економічні цикли і кризи	8
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	9
06.56 Суспільно-економічна структура	10
06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут	10
06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка	10
06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки	12
06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	13
06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством	14
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	16
10.09 Історія держави і права	16
10.15 Державне (конституційне) право і управління	16
10.17 Адміністративне право	17
10.21 Фінансове право	17
10.23 Господарське право	17
10.27 Цивільне право	18
10.47 Сімейне право	18
10.51 Аграрне право	19
11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	19
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	19
13 КУЛЬТУРА	20
13.01 Загальні питання культури	20
13.07 Теорія, методологія і філософія культури	20
13.09 Історія культури. Історія вивчення культури	21
13.41 Бібліографія. Бібліографознавство	21
14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА	22
14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія	22
14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	22
14.31 Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи	24
14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи	24
14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах	29
15 ПСИХОЛОГІЯ	29
15.01 Загальні питання психології	29
15.21 Загальна психологія	30
15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія	31
15.41 Соціальна психологія	33
15.81 Прикладна психологія	34
16 МОВОЗНАВСТВО	35

16.21	Загальне мовознавство	35
16.31	Прикладне мовознавство	37
16.41	Мови світу	37
18	МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	38
18.09	Історія і сучасний стан мистецтва, мистецтвознавства і художньої критики	38
18.71	Народне мистецтво	38
19	МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	38
19.21	Масова комунікація	38
20	ІНФОРМАТИКА	38
20.01	Загальні питання інформатики	38
20.23	Інформаційний пошук	38
21	РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ	39
21.15	Окремі релігії, церкви і культу	39
21.31	Філософія і релігія	39
27/43	ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ	43
27	МАТЕМАТИКА	43
27.29	Звичайні диференціальні рівняння	43
27.31	Диференціальні рівняння з частинними похідними	43
27.41	Обчислювальна математика	44
27.43	Теорія ймовірності й математичної статистики	44
28	КІБЕРНЕТИКА	45
28.15	Теорія систем автоматичного керування	45
28.23	Штучний інтелект	45
28.29	Системний аналіз	45
29	ФІЗИКА	46
29.01	Загальні питання фізики	46
29.03	Загальні проблеми фізичного експерименту	46
29.05	Фізика елементарних часток	46
29.17	Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	47
29.19	Фізика твердих тіл	48
29.27	Фізика плазми	50
29.29	Фізика атома і молекули	50
29.31	Оптика	50
29.33	Лазерна фізика	52
29.35	Радіофізика. Фізичні основи електроніки	53
29.37	Акустика	54
30	МЕХАНІКА	54
30.01	Загальні питання механіки	54
30.19	Механіка деформованого твердого тіла	54
30.51	Комплексні і спеціальні розділи механіки	55
31	ХІМІЯ	55
31.01	Загальні питання хімії	55
31.05	Загальнолабораторне хімічне устаткування. Апаратура	56
31.15	Фізична хімія	56
31.17	Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	57
31.19	Аналітична хімія	58
31.21	Органічна хімія	58
31.23	Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки і їхні синтетичні аналоги	60
31.25	Хімія високомолекулярних сполук	60
31.27	Біологічна хімія	60
34	БІОЛОГІЯ	61
34.03	Теоретична біологія	61
34.15	Молекулярна біологія	61
34.17	Біофізика	61
34.23	Генетика	62
34.25	Вірусологія	63
34.27	Мікробіологія	64
34.29	Ботаніка	65
34.31	Фізіологія рослин	66
34.35	Екологія	67
34.39	Фізіологія людини і тварин	69
34.41	Морфологія людини і тварин	69
34.43	Імунологія	70
34.49	Радіаційна біологія	70
37	ГЕОФІЗИКА	70
37.21	Метеорологія	70
37.23	Кліматологія	71
37.25	Океанологія	71

37.35	Прикладна геофізика	71
37.37	Інженерна геофізика	71
38	ГЕОЛОГІЯ	72
38.19	Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі	72
38.35	Мінералогія	73
41	АСТРОНОМІЯ	73
41.19	Сонячна система	73
44/81	ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ	74
44	ЕНЕРГЕТИКА	74
44.09	Енергоресурси. Енергетичний баланс	74
44.29	Електроенергетика	74
44.31	Теплоенергетика. Теплотехніка	77
44.37	Геліоенергетика	79
44.41	Пряме перетворення енергії	80
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА	80
45.01	Загальні питання електротехніки	80
45.03	Теоретична електротехніка	80
45.09	Електротехнічні матеріали	80
45.37	Силова перетворювальна техніка	81
45.43	Електротермія	81
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА	81
47.03	Теоретичні основи електронної техніки	81
47.09	Матеріали для електроніки і радіотехніки	82
47.29	Електровакуумні і газорозрядні прилади й пристрої	82
47.39	Кріоелектроніка	82
49	ЗВ'ЯЗОК	82
49.43	Радіозв'язок і радіомовлення	82
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	83
50.05	Теоретичні основи програмування	83
50.07	Теоретичні основи обчислювальної техніки	83
50.39	Обчислювальні мережі (ОМ)	83
50.41	Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	84
50.47	Автоматизовані системи керування технологічними процесами	85
50.49	Автоматизовані системи організаційного керування	85
55	ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ	86
55.13	Технологія машинобудування	86
55.19	Різання матеріалів	86
55.22	Обробка поверхонь і нанесення покриттів	86
55.29	Верстатобудування	86
55.37	Турбобудування	87
55.38	Спеціальні енергетичні установки	87
55.42	Двигунобудування	88
55.43	Автомобілебудування	88
55.55	Комунальне машинобудування	88
55.57	Тракторне і сільськогосподарське машинобудування	89
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА	90
58.01	Загальні питання ядерної техніки	90
58.09	Ядерні сировинні матеріали і паливо	90
59	ПРИЛАДОБУДУВАННЯ	91
59.01	Загальні питання приладобудування	91
59.31	Прилади для вимірювання механічних величин	91
59.37	Прилади для теплотехнічних і теплофізичних вимірювань	91
59.45	Прилади неруйнівного контролю виробів і матеріалів	91
60	ПОЛІГРАФІЯ. РЕПРОГРАФІЯ. ФОТОКІНОТЕХНІКА	91
60.29	Поліграфія	91
60.31	Репрографія	92
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	92
61.53	Технологія переробки твердих паливних копалин	92
61.61	Технологія пластмас	92
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	93
62.37	Прикладна генетична інженерія	93
62.99	Інші проблеми біотехнології	93
64	ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ	94
64.29	Текстильна промисловість	94
64.33	Швейна промисловість	94
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	94
65.01	Загальні питання харчової промисловості	94
65.09	Харчова сировина і допоміжні матеріали	97

65.31	Комбікормова промисловість	97
65.33	Хлібопекарська і макаронна промисловість	98
65.35	Кондитерська промисловість	98
65.39	Крахмало-паточкова промисловість	98
65.43	Пивоварна промисловість	98
65.49	Виноробна промисловість	99
65.55	Харчосмакова промисловість	99
66	ЛІСОВА І ДЕРЕВООБРОБНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	99
66.01	Загальні питання лісової і деревообробної промисловості	99
67	БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА	99
67.09	Будівельні матеріали і вироби	99
67.11	Будівельні конструкції	100
67.53	Інженерне забезпечення об'єктів будівництва	100
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	101
68.01	Загальні питання сільського господарства	101
68.03	Сільськогосподарська біологія	104
68.05	Грунтознавство	104
68.29	Землеробство	105
68.31	Сільськогосподарська меліорація	109
68.33	Агрохімія	110
68.35	Рослинництво	110
68.37	Захист сільськогосподарських рослин	129
68.39	Тваринництво	132
68.41	Ветеринарія	138
68.45	Половання і мисливське господарство	138
68.47	Лісове господарство	139
68.85	Механізація й електрифікація сільського господарства	139
69	РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	140
69.25	Аквакультура	140
69.51	Технологія переробки сировини водного походження	140
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	141
70.01	Загальні питання водного господарства	141
70.03	Наукові основи водного господарства	141
70.17	Водогосподарське будівництво. Гідротехнічні і гидромеліоративні споруди	141
70.23	Осушувальні системи	141
70.25	Стічні води, їх очищення і використання	141
70.27	Якість води	142
70.81	Випробування, вимірювання, контролювання у водному господарстві	142
70.94	Комплексне використання водних ресурсів	142
72	ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ	142
72.15	Зовнішньоторговельна політика	142
72.17	Зв'язок зовнішньої торгівлі з виробництвом	144
73	ТРАНСПОРТ	144
73.31	Автомобільний транспорт	144
73.37	Повітряний транспорт	146
73.43	Міський транспорт	146
73.47	Взаємодія різних видів транспорту. Змішані перевезення	147
75	ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	148
75.31	Комунальне господарство	148
75.35	Домоводство	148
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	148
76.03	Медико-біологічні дисципліни	148
76.13	Медична техніка	150
76.29	Клінічна медицина	150
76.31	Клінічна фармакологія. Фармація	169
76.33	Гігієна й епідеміологія	170
76.35	Інші галузі медицини й охорони здоров'я	171
76.75	Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я	172
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	174
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	174
78	ВІЙСЬКОВА СПРАВА	174
78.01	Загальні питання військової справи	174
78.21	Военно-прикладні науки	174
78.25	Озброєння і Воєнна техніка	175
80	ІНШІ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА	175
80.33	Ювелірна промисловість	175
81	ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ	176

81.09	Матеріалознавство	176
81.14	Проектування. Конструювання	177
81.33	Корозія і захист від корозії	177
81.35	Зварювання	177
81.79	Кадри	178
81.81	Контроль і управління якістю	178
81.92	Пожежна безпека	179
81.93	Аварійно-рятувальні служби	181
81.95	Технічна естетика. Ергономіка	182
82/90	ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)	182
82	ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ	182
82.01	Загальні питання організації й управління	182
82.13	Організація й управління державою. Адміністративне управління	182
82.15	Організація управління економікою	186
83	СТАТИСТИКА	186
83.77	Методи і засоби збору, опрацювання й аналізу статистичної інформації	186
87	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	186
87.01	Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини	186
87.15	Забруднення середовища. Контроль забруднення	186
87.17	Забруднення й охорона атмосфери	187
87.26	Вплив забруднень навколишнього середовища на стан природних екосистем, популяцій і окремих ро- слинних і тваринних організмів	187
87.27	Охорона рослинного і тваринного світу	187
87.31	Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються	187
87.33	Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека	188
89	КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	188
89.57	Дослідження Землі з космосу	188
90	МЕТРОЛОГІЯ	188
90.03	Наукові і технічні основи метрології і метрологічного забезпечення	188
90.27	Вимірювання окремих величин і характеристик	189
	АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	192